ROBERT MERLE

INSULA

ROBERT MERLE

●

INSULA

Coperta de *Hary Guttman*

Robert Merle
L'ÎLE
Gallimard, 1963

ROBERT MERLE

INSULA

Traducere și note de
OSCAR LEMNARU
Prefață de
ȘERBAN CIOCULESCU

București — 1964

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

PREFAȚĂ

O carte de călătorii imaginare și de întîmplări cu tîlc, a cărei impetuoasă și tot pe atît de meticuloasă desfășurare îngăduie cititorului încîntarea de a se lăsa în voia farmecului unui povestitor înzestrat. O acuzare vibrantă a imperialismului născător de războaie, o profesiune de credință gravă și demnă, înecînd sfîrșitul unei fabule umane în înalte acorduri poetice.

Un neobișnuit personaj scriitoricesc, a cărui largă și trepidantă imaginație îi ascute darul de observare a realității, potențîndu-i-l. Un roman pentru adolescența oamenilor maturi, obosiți de nuditatea aspră a unor întrebări dezlegate cu greu și nu pretutindenea, întru totul.

Un roman romanesc, afirmă autorul în prefața sa, întîrziind, pesemne, un ceas mai mult în lumea plăsmuirilor sale. Realist, s-a pronunțat critica franceză de autoritate, fiindcă militant, veridic, încărcat de sensuri majore.

Deci o dilemă există, fie ea numai între reticențele autorului, învăluit în nimbul unei cărți încheiate și diagnosticul chezașilor săi, mărturisiți fără rezerve.

Care este, atunci, nisipul mișcător al acestei *Insule*, unde ochiul analitic al prezentatorului este solicitat să stabilească, înaintea pledoariei textului, locul favorabil al indicatoarelor de orientare ? (Și cum am putea, oare, vorbi lectorului despre amănuntimile unei cărți, fără a-i răpi dreptul legitim de întîietate în străbaterea căilor ei ?)

Insula prezintă cazul interesant și exemplar al unei narațiuni scrise într-un gen reputat ca neutral — cel al aventurilor nă-

iereşti în mările sudului — dar din care se desprinde o lecţie majoră şi actuală. Analizarea acestui roman trebuie să stăruie deci, asupra problemei posibilelor contradicţii dintre un anumit gen literar şi conţinutul său, asupra semnificaţiilor acestora.

În cazul de faţă, autorul şi-a fixat un unghi de atac dificil, cultivînd paradoxul, spre a cîştiga, o dată cu inima cititorului şi în afara moralei propuse, un rămăşag de prestigiu, referitor la învigorarea unui gen literar, prin îmbogăţirea şi înnoirea conţinutului său clasic. Un examen de maturitate artistică, deoarece campionii genului, Melville, Stevenson, London, Conrad, au scris cărţi mari, cu un parfum de neuitat, luminate şi ele de un umanism autentic. Apoi, „lărgirea" unui gen literar se poate solda cu dispariţia sa ca atare, cu naşterea altui gen etc. În acest sens vom spune că Robert Merle s-a înconjurat de toate precauţiile necesare, hotărît să dea genului ce este al său — cu toată oroarea manifestă faţă de focurile de armă.

În romanul său, aventura, neprevăzutul, şalupa, palmierul, răzvrătiţii şi „sălbaticii" există, reali şi palpabili, pe ecranul lat al unui exotism lipsit de false esoterisme. Pe puntea *Blossom*-ului revolta se aprinde într-adevăr, valurile sărate ale furtunii ating pînzele aplecate, micuţa insulă Pitcairn este abordată cu peripeţii. Britanici *(peritani)* şi tahitieni („negri"), o mînă de bărbaţi şi femei îşi propun, unii sub imperiul necesităţii, alţii de bună voie, să creeze o lume nouă, să reînceapă istoria de la ziua întîia. Sau cel puţin să stea bine ascunşi vreme îndelungată, dacă nu pentru totdeauna. Să se împerecheze şi să se înmulţească.

Secolul este al unor profunde prefaceri în mentalitatea europeană, străine marinarilor de pe Blossom, cu toate că ele se datoresc într-o vie măsură extinderii extraordinare a rutelor navale, contactelor cu popoare şi ţinuturi noi. Către luminile veacului bîjbîie numai secundul Purcell, un om onest, fără prejudecăţi sociale sau rasiale. Bîjbîie ajutat şi la fel împiedicat de adîncile sale înclinaţii religioase. Adînci şi cu atît mai încăpăţînate cu cît par a-i satisface raţiunea şi curăţenia sa sufletească, de scoţian sărac şi liber. Focul de armă, violenţa ca mijloc de soluţionare, de împiedicare sau de reparare a unei nedreptăţi, în orice împrejurări îi repugnă cu totul acestui partizan al pacifismului absolut şi necondiţionat. El consideră că atitudinea justă în faţa nedreptăţii constă în condamnarea ei

şi... retragerea hotărîtă, neparticiparea, nu din laşitate, ci din principiu.

Cu totul alte opinii îl pun în mişcare pe Mac Leod, *Scheletul*, scoţian şi el, încă şi mai sărac, dar avar „ca o insectă", fire lacomă şi achizitivă. Demagog înnăscut, actor îndrăgostit de propria-i mască, pe care şi-o joacă cu delectare, *Scheletul* posedă arta de a-şi cîştiga partizani, vînturînd printre marinari ideea înlăturării de la conducerea treburilor a ofiţerilor, ca o consecinţă firească a instalării unor marinari pe solul ferm.

Ştiinţa de a prinde din aer tendinţa majoritară, spre a înfăptui şi spre a se propulsa, totodată, prin ea, nu pentru binele comunităţii, ci pentru a acapara puterea — trăsătură definitorie pentru *Schelet* — ni-l înfăţişează ca pe o tipică icoană de dictator, caricaturală dacă se ţine seama de modicitatea împrejurărilor, tot pe atît de primejdioasă însă pentru mica societate care îi încape pe mîini.

Mac Leod, falsul democrat, palavragiul perfid, instaurează pe insulă un regim personal, cu o parodie de parlament-tribunal şi cu spînzurătoarea ridicată în preajmă. Votul unui arierat mental îi asigură majoritatea.

Mason, factorul întîmplător al declanşării revoltei pe bord, reprezentantul autorităţii, în calitatea sa de locotenent, se află ori cum într-o situaţie contradictorie, ca unul ce se făcuse vinovat de cel mai grav delict marinăresc, rămînînd totuşi acelaşi ofiţer ţeapăn, mărginit, orbit de „mistica şefului", pe care o vedea însă întruchipată în sine. Jignit de faptul că i se contesta calitatea de a fi singurul în drept, Mason se retrage, demn şi găunos, în cochilia sa — de fapt fără să se deosebească, în intenţii, de *Schelet*.

Două variante ale chipului de „conducător", cu care lumea noastră a avut, în trecutul apropiat, prea mult a face, spre a le fi uitat. Nici unul, nici altul, nu nutresc vreo simpatie pentru tahitieni, cărora le rezervă rolul de slugi. O parte dintre marinari, prietenii lui Purcell, s-au apropiat de noii lor tovarăşi de viaţă tahitieni, îi preţuiesc, s-ar împotrivi manevrelor *Scheletului*, dacă Purcell ar lua iniţiativa.

Fii ai unei firi darnice, aparţinînd unei lumi cu datini înrădăcinate, complexe, supuse unei logici fără fisuri, dar care decurg din interpretarea naivă a fenomenelor naturii şi a unui trecut istoric specific, tahitienii nu pot înţelege obiceiurile *peritane*, crisparea, lipsa de veselie, setea de înavuţire a albilor.

Lipsiți de simțul proprietății, „negrii" au în schimb, într-un grad înalt, sentimentul dreptății și al demnității, ascunzînd, într-o fire blîndă, mari rezerve de energie. Politețea, respectul ierarhiei, spiritul de grup sînt caracteristicile lor cele mai marcante, ignorate de britanicii pentru care inferioritatea oamenilor de culoare pare un adevăr definitiv statornicit.

Și, într-adevăr, spre consternarea lui Purcell, („Adamo", în versiunea tahitiană), parlamentul lui Mac Leod spoliază pe băștinași de femei și de pămînt, argumentînd că britanicii sînt mai numeroși și mai bine înarmați ; în surdină, pentru a-și adormi o conștiință gata atipită, ei mai adaugă că înlăturarea de la împărțirea loturilor de pămînt a tahitienilor este justificată de faptul că aceștia s-ar arăta „leneși, incapabili să le cultive." Adică tipicele argumente ale colonialismului rasist din toate timpurile.

Teama de a nu fi atacat și, în fond, dorința de a-i extermina pe „negri", îl determină pe Mac Leod să ucidă doi tahitieni. Acum Purcell ar putea da urmare sfaturilor unuia dintre prietenii săi, Baker, de a-l anihila pe *Schelet*, spre a preîntîmpina războiul. Dar n-o face. Propune numai ca el și prietenii săi să-și împartă loturile cultivabile cu tahitienii, soluție pe care aceștia o resping, conștienți că a împărtăși o nedreptate nu înseamnă a o înlătura.

Așa că războiul izbucnește, ucigaș și pustiitor, doborînd la început pe cei nevinovați, pe tovarășii dragi ai lui Purcell. O trăsătură realistă, fiindcă, de obicei, și în războaiele mari, primele și cele mai numeroase victime cad din rîndul celor nevinovați.

Dintre bărbați, un britanic și un tahitian — Purcell și Tetahiti — supraviețuiesc masacrului, iar confruntarea lor este teribilă. Pentru femeile tahitiene, cu moravuri gingașe, Adamo este un *moa*, adică un sfînt. La băștinași, cîte un bătrîn venerabil se retrage din viață în singurătate și meditație, spre a-și sfîrși zilele în înțelepciune. Dar Adamo este tînăr și nu are dreptul să se sustragă de la treburile conducerii comunității. Tetahiti, care o vreme crezuse că Purcell este numai un om „abil", decis să stea la o parte, nu-l mai poate înțelege cînd realizează că fără să fi fost nici șiret, nici laș și nici indiferent, acesta nu luase nici o atitudine. Tahitianul îl învinovățește pe Purcell de a fi fost principalul vinovat de moartea bărbaților de pe insulă.

— *Atunci trebuia să vii cu noi*, spuse Tetahiti.

Şi deschise ochii mari, surprins el însuşi de a fi vorbit tare, iar Purcell spuse :

— În care moment ?

— Cînd Scheletul *i-a ucis pe Kori şi pe Mehoro. O dată printre noi, Ropati ar fi intrat şi el în rîndurile noastre. Şi Uili, şi Jono. Poate şi omul galben.* Scheletul *şi* Micul Şoarece *ar fi fost ucişi. Doar ei.*

Pleoapele îi căzură aproape peste ochi.

— Iar acum, spuse el cu un glas spart şi nelămurit, toate aceste suliţe îmi împresoară casa (în ele se aflau înfipte capetele adversarilor ! n.n.) *şi nu mă simt fericit. Le împroşc cu vorbe de ocară, dar plăcere nu-mi fac decît cele pe care le spun* Scheletului *şi* Micului Şoarece. *Sînt prea mulţi morţi pe insulă... ai mei, ai tăi... Doar din pricina ta.*

— Nu, nu din pricina mea, spuse Purcell. Din pricina nedreptăţii.

— Din pricina ta ! repetă Tetahiti, cu tărie. Din pricina vederilor tale de moa !

— Nu este bine să verşi sînge, spuse Purcell cu fermitate.

— Omule ! strigă Tetahiti, ridicînd din umeri cu o furie stăpînită, nici mie nu-mi place vărsarea de sînge ! Dar sîngele împilatorului e foarte bine să fie vărsat ! Cunoşti poemul ! Scroafelor trebuie să le dai de băut sînge ! Sîngele stîrneşte, cînd îl vezi curgînd, cea mai mare desfătare ! Este un sînge pe care pămîntul îl soarbe bucuros cu o sete aprigă ! Nedreptatea este, o, luptători, o buruiană otrăvită ! Smulgeţi-o de pe faţa pămîntului !...

Aşadar, printr-o inactivitate „sacră", datorită orrii de violenţă, Purcell a pricinuit moartea aproape a tuturor bărbaţilor de pe insulă. El se poate întreba, pe bună dreptate, cum de i s-a părut mai important principiul de a respecta orice viaţă omenească, decît chiar numărul de vieţi pe care l-ar fi putut salva, dacă ar fi renunţat la acest principiu. Incapacitatea sa de a se situa pe poziţii active, s-a dovedit, în cele din urmă, mai dăunătoare decît acţiunile criminale ale celor rău intenţionaţi.

Omul unei morale agreste, dar anchilozate şi, implicit, neoperante, s-a făcut vinovat nu numai de faptul de a nu fi dezarmat mîna răufăcătorului, dar şi de acela, la fel de reprobabil, de a nu fi înarmat mîna celor cinstiţi, prin exemplul său negativ.

Naraţiunea circumscrisă la cele mai mici proporţii (o mînă de oameni pe o insulă de cîteva mile) se adresează unei cate-

gorii de fapte de o mult mai largă amploare. În decursul ultimelor mari şi mici războaie, omenirea a putut verifica, cu preţul propriilor suferinţi, adesea cumplite, urmările crimei de încurajare acordate opresiunii, violenţei, fie din partea celor cărora le repugna să răspundă cu aceleaşi arme, singurele eficace în specie, fie a acelora care simulau numai o atare repulsie.

Prin urmare, *Insula* nu este un roman romanesc, ci unul de viziune robust realistă, cu mesaj. Piosul, îndureratul, dar în fine dumiritul Purcell îşi va cîştiga dreptul de a rămîne pe insulă după ce va fi făgăduit, cu patosul sincerităţii, că în cazul unei noi agresiuni, se va opune cu forţa adversarului, fie el şi conaţional. Nu este vorba aici de sfîrşitul fericit *(happy-end !)* al unui film color, ci de continuarea necesară a unui dialog esenţial.

Cu atît mai grăitor sfîrşit, dacă îl raportăm la romanele anterioare ale lui Robert Merle însuşi. Scriitorul francez înfăţişează cazul rar şi instructiv al unui creator preocupat constant de aspectele rotitoare ale aceleiaşi probleme. Primul său roman, *Week-end la Zuydcoote,* răsplătit cu ani în urmă cu premiul Goncourt, era dedicat epopeii patetice a unui ostaş, în timpul retragerii de la Dunkerque. Eroul, pacifist integral, se destramă anarhic şi se lasă ucis, după ce la rîndul său omorîse din confuzie şi teamă. Romanul, pare-se cu un oarecare caracter autobiografic, dezvăluie oroarea autorului pentru vărsarea de sînge, tendinţa de a lăsa fără răspuns întrebările grave ridicate. Dimpotrivă, Rudolf Lang, din mai recenta *Moartea e meseria mea* acceptă violenţa integral şi necondiţionat, mergînd pînă la genocid. În acest sens, *Insula* încheie un fel de ciclu, prin introducerea unor elemente esenţiale. Aici violenţa nu mai este judecată ca atare, ci raportată la cauzele care o produc, la efectele pe care, la rîndul ei, le pricinuieşte, la atitudinea pe care fiecare om este îndrituit şi obligat să o aibă faţă de rădăcinile nedreptăţii sociale.

Maillat, personajul-cheie din *Week-end la Zuydcoote,* piere în confuzie şi durere (erou „suicidal", în terminologie occidentală), iar Rudolf Lang, monstrul moral, idiotizat de nazism, îşi pregăteşte cu conştiinciozitate ştreangul. Purcell îşi va redobîndi în ultima clipă, printr-un act volitiv, dreptul la demnitate şi existenţă. Simplă constatare psihologică, sprijinită pe afirmaţiile unor mai buni cunoscători ai operelor lui Merle, s-ar zice că de evoluţia personajelor de pe scara romanelor sale este legată

însăşi dezvoltarea gîndirii scriitorului, care învinge, pe etape, dificultăţile de orientare.

Fără îndoială pentru lectorul nostru, problema centrală dezbătută în *Insula* face parte dintr-o categorie tematică mai profund şi mai amplu tratată în literaturi cu care el este mai familiarizat. Lectura romanului lui Merle nu va fi, însă, în această privinţă, zadarnică. Aşa cum cititorul va remarca singur, dimpreună cu teza principală, autorul pune în discuţie o serie de alte probleme pasionante : ale fundamentului legilor, ale democraţiei, păcii şi războiului, colonialismului şi rasismului, ale proprietăţii, egoismului etc., etc.

Cu totul remarcabilă se vădeşte, de asemenea, caracterizarea personajelor, ca făcînd parte integrantă din tematica romanului. Cu totul remarcabilă şi dintr-un alt punct de vedere : acela al culorilor locale şi al epocii.

Merle, traducător din Swift, cunoaşte bine literatura anglo-saxonă de călătorii, ca şi unele producţiuni franceze, tributare unui gust superficial. Este meritul său acela de a fi găsit o modalitate proprie de abordare, a cărei principală caracteristică se dovedeşte a fi sinceritatea.

Pe scriitorul francez l-a pasionat caracterologia tahitiană obiectivă, şi nu cea „turisticată". El a observat cu discernămînt că în cele mai multe povestiri exotice, interesul autorilor se restrîngea la psihologia albilor, în contact cu mirajul mărilor sudului, localnicul fiind înregistrat fotografic. Astfel, într-un interviu, Merle atrăgea atenţia că a fost surprins de tonul melancolic al acestor romane, contrazicînd trăsătura majoră a tahitienilor, care este bucuria de a trăi, veselia cuceritoare, rîsul.

Dorinţa sa a fost să se întoarcă la atmosfera descrierilor de călătorie ale navigatorilor francezi din secolul al XVIII-lea, pentru ca, stăpîn pe perspectiva timpului, să poată analiza cu un ochi avertizat teza bunului sălbatic, mai umană decît notaţiile grăbite ale unor amatori de decor şi senzaţie. Procedînd astfel, Robert Merle a rămas în cadrul tradiţiilor literare ale ţării sale, bogată în realizări de călătorii, nobilă în tendinţa de a consemna adevărul obiectiv. Desigur, autorul şi-ar fi putut îndrepta atenţia spre exemplul unui alt artist compatriot, marele pictor îndrăgostit de lumea tahitiană. Dar în alegerea sa poate că a dominat o oarecare înrudire spirituală cu literatorii secolului luminilor, şi poate, unele reziduuri clasiciste.

Decența cu care se schimbă, undeva în depărtare, focurile de armă (ca în teatrul de epocă, în culise), acuratețea descrierilor (chiar cînd e vorba de capete înfipte în țepi și de leșuri aruncate peste bord), gingășia analizei și un ochi prea proaspăt, dar deschis savant asupra naturii (pajiștile tahitiene au bruma gazonului de la Versailles), o anumită unilateralitate naivă a pledoariei, amintind veșmintele orientale ale personajelor din povestirile lui Voltaire sau Montesquieu, ne îndeamnă să diagnosticăm un spirit voit nemodern. Lectura romanului precedent ar dezminți cu totul o asemenea afirmație, dacă și în *Moartea e meseria mea,* broderia amănuntelor care dă cărții acea „credibilitate totală" ce caracterizează și *Insula,* nu ar fi și ea considerată drept o moștenire a investigațiilor psihologice ale unei etape cu două secole mai vechi în literatura franceză. Luptînd cu ispitele propriei cerebralități, Merle a dobîndit, în ultimele două romane ale sale, o victorie admirabilă — ea certifică acea putere de asimilare a unui spirit scormonitor care pune stăpînire pe amprentele irecuzabile ale realității.

Nu știm dacă Robert Merle este ceea ce se cheamă un „tahitolog" sau dacă erudiția sa în materie este de natură pur literară. Faptul interesează prea puțin, o dată ce autorul a izbutit să deseneze cu atîta finețe caracterul femeii tahitiene, păstrătoare a inițiativelor gospodărești și a ritualului matriarhal. Așa cum timidul Purcell cunoaște sufletul feminin, fiindcă îl prețuia, părintele său literar ne redă cu intensă plasticitate silueta fermecătoare a *vahineelor,* grația lor socială, am spune.

Dar nu numai realismul caracterelor, ci și cel al situațiilor este remarcabil în acest roman. Personajele își justifică identitatea în acțiune, iar aceasta decurge firesc din impulsul temperamentelor. Sînt multe răsturnări de situații în acest roman, dar fără lovituri de teatru. Cu greu ar putea fi numite acestea aventuri, încă și mai puțin romanești. Ceea ce i se întîmplă lui Purcell ține de complexitatea vieții. Este la mijloc desigur și accentul satiric al autorului, ținînd deformarea relațiilor între oameni sub imperiul patimilor politice, al luptelor pentru putere, între indivizi fără scrupule. Parodia unui anumit parlamentarism, a justiției sumare, este suculentă, amănuntul revelatoriu. Iată un exemplu: în casa lui Purcell, convalescent, sosesc să-l „judece" Mason, *Scheletul* și *Șoarecele.* La drept vorbind, ei vor să-l determine prin șantaj și timorare să ia parte la război, de partea *peritanilor,* firește. Pretextul este că Purcell ar fi des-

tăinuit tahitienilor locul unde fuseseră dosite nişte puşti. Cu puţină vreme înainte, *Şoarecele* încercase să se descotorosească de Purcell, destinîndu-i un glonţ „rătăcit". Iar Mason a uitat că neglijase să-i destăinuie lui Purcell unde avea de gînd să ascundă armele. Mac Leod nu crede în aportul „armat" pe care l-ar putea aduce învinuitul, dar ştie că dacă l-ar lichida, ar avea de-a face cu femeile tahitiene, care l-au luat pe scoţian sub ocrotirea lor mai mult decît maternă.

În timp ce tribunalul ambulant acuză, Purcell, slăbit de boală, descojeşte o banană şi o mănîncă. Mason, depozitarul bunelor maniere britanice (deocamdată aliat cu marinarul rebel şi detestat care încercase să-l urce în streang), îl priveşte interlocat pe acuzat. „Pentru cea dintîia oară în viaţa lui — scrie autorul — Mason văzu că respectul său faţă de forme se izbea de respectul faţă de proprietate, iar şocul astfel provocat îl reducea la tăcere."

Subtilitatea cu care, în puţine trăsături, este definită o întreagă ambianţă complexă, atinge perfecţiunea de insinuare a gros-planului cinematografic. Măştile decolorate de piraţi devin personaje reale, fabula, anecdota, poanta îşi primesc transferul în tragicul omenesc.

Dar acesta este chiar stigmatul inefabil al talentului literar. Dacă, prin acea minunată rătăcire pe mare cu care se încheie imnic romanul, Robert Merle a crezut că va reintra în rîndul romancierilor exotici de al căror drum se despărţise, trebuie să-i spunem că s-a înşelat.

Cartea cîntă, cu puterea talentului, omul, viaţa şi natura, preţul şi foloasele libertăţii. Truda celui care desparte o simfonie în măsuri, spre a o desluşi, a avut drept scop numai tălmăcirea unor simboluri, pe care lectura le va recunoaşte, în farmecul lor original.

ŞERBAN CIOCULESCU

PREFAŢA AUTORULUI

Nu-mi place să citesc prefeţe şi, mai puţin, să le scriu. Bucuros m-aş dispensa s-o fac pe aceasta dacă lucrarea de faţă nu ar impune unele lămuriri.

Evenimentul care, la origine, a inspirat acest roman este istoric : către sfîrşitul secolului al XVIII-lea, cîţiva răzvrătiţi de pe *Bounty* fugiră din Tahiti, unde Amiralităţii britanice i-ar fi fost foarte uşor să-i descopere, şi găsiră, în plin Pacific, o mică insulă pustie şi, prin configuraţia coastelor ei, aproape inaccesibilă : Pitcairn. Pămîntul acestei insuliţe era fertil, iar răzvrătiţii ar fi trăit fericiţi pe meleagurile ei, pînă la capătul vieţii, dacă nu ar fi intrat în zîzanie cu tahitienii ce îi însoţeau. Britanicii şi indigenii se dedară între ei la un război necruţător, ale cărui detalii fură cunoscute de-abia douăzeci de ani mai tîrziu, prin povestirea, poate nu tocmai fidelă, dată în vileag de către unicul supravieţuitor, căpitanului englez care descoperi mica colonie.

Acest căpitan era un om cumsecade, cucernic şi sentimental. El puse cu atît mai puţin la îndoială cuvîntul fostului marinar de pe *Bounty*, cu cît acesta din urmă devenise către sfîrşitul vieţii foarte credincios, conducîndu-şi colonia — femei şi copii — în chipul cel mai edificator. Căpitanul se întoarse, aşadar, în Anglia, înduioşat şi perfect lămurit, şi istorisi într-o englezească plină de farmec războiul din Pitcairn aşa cum îl aflase din gura rebelului acum pocăit.

Acest raport destul de puţin amănunţit constituie unica sursă, dealtminteri, după cum s-a văzut, deajuns de nesigură, a tuturor povestirilor, care, de atunci încoace, au pretins a retrasa destinul acelei mărunte comunităţi ai cărei membri au trăit şi s-au sfîşiat între ei în insulă, exact în vremea în care masacre de mult prea vaste proporţii însîngerau continentul european.

Această întîmplare, din pricini ce se vor desluşi în filele ce urmează, mi-a stîrnit un puternic interes ani de-a rîndul : în 1952, cred, i-am povestit-o pentru întîia dată lui Maurice Merleau-Ponty, într-un restaurant din Rennes. Dacă nu am scris-o mai devreme aceasta se datorează faptului că pe atunci o concepeam ca pe un *roman istoric*. Concepută astfel, era evident că nu o puteam scrie : ceea ce se cunoştea despre războiul din Pitcairn era deopotrivă succint şi nesigur şi, prin această înfăţişare sumară, chiar enigmatic.

De-abia în 1958 am luat hotărîrea care a făcut posibilă apariţia cărţii pe care o veţi citi : m-am hotărît să zvîrl peste bord Istoria propriu-zisă şi să povestesc o întîmplare care reducea evenimentele concrete la o simplă schemă, luîndu-mi astfel libertatea de a plăsmui cu ajutorul închipuirii şi personajele şi situaţiile. Din acea clipă am încetat de a mai resimţi această caznă ce constituie preţul plătit de romanul istoric, pentru toată lenevia cu care el se împacă. Să nu mai vorbim nici despre stil nici despre pastişa pe care *foarte uşor* ar fi trebuit să le susţin de la început pînă la sfîrşit. Şi nici despre evenimentele *gata fabricate* pe fundalul cărora ar fi trebuit să fixez prin peticiri caracterele.

Nu vorbesc aşa, firește, pentru că aş dispreţui un gen literar foarte îndreptăţit şi căruia eu însumi îi sînt tributar. Dar el nu este legitim decît exact în măsura în care Istoria prezintă însemnătate şi nu cînd e locală şi anecdotică. Nimeni, socotesc, nu-mi va reproşa faptul că am plasat pe o mică insulă din Pacific alte personaje decît acelea care într-adevăr au trăit în ea.

Această carte nu constituie, prin urmare, povestirea a ceea ce s-a întîmplat în Pitcairn. Ea este un roman romanesc, fără altă justificare decît aceea a propriei sale vitalităţi şi a destăinuirilor făcute — cu sau fără voie — asupra propriei mele vieţi, bineînţeles, dar şi în legătură cu spaima ce ameninţă existenţa omenească pe şubreda noastră planetă.

R.M.

Capitolul întîi

Purcell străbătu teuga, ocolind privirea oamenilor. Se simţea, ca de altfel de fiecare dată cînd se pomenea printre ei, ruşinat că e prea bine îmbrăcat, că arată prea bine hrănit. Se îndreptă către pravă, peste care, apoi, se aplecă în afară. O frumoasă mustaţă înspumată îşi lăsa dîra de o parte şi de cealaltă a etravei vasului *Blossom*, ce-şi croia drum, spintecînd apa.

Se întoarse. Oamenii spălau puntea în larma iscată de zdrăngănitul căldărilor. Scoase un oftat, îşi întoarse privirea, şi, stînd cu amîndouă mîinile la spate, sprijinite de copastie, îmbrăţişă cu vederea întregul vas. Ce frumuseţe! Scînteierile soarelui se aşterneau cît vedeai cu ochii pe clocotitoarele întinderi ale valurilor Pacificului, în vreme ce *Blossom*-ul cu cele trei catarge ale sale aplecate la babord, întîmpina, de-a curmezişu-i pala unei brize de sud-sud-est. De cîte ori vreun val trecea pe sub vas, îl sălta în sus, iar *Blossom*-ul cu cele trei vintre zdravăn opintit în înfruntarea vîntului se înălţa lin pe creasta valurilor şi, fără vreo hurducătură, aluneca iarăşi, ca într-o albie, în golul deschis de talazuri. „Ce frumuseţe!", îşi spuse Purcell, cu înduioşare. De la pravă pînă la pupă totul era făcut cu grijă, desăvîrşit; coca vasului, construită astfel încît să-i fie lesne alunecarea, iar greementul vasului, nou-nouţ. În urmă cu un an şi jumătate, străbătînd Canalul Mînecii, *Blossom*-ul o lua înaintea unei corăbii din Saint-Malo.

Purcell îşi încordă auzul. Cu toate că prin apropiere se afla o insulă, nu desluşi, totuşi, nici un ţipăt de pasăre. În afară de strigătul stîrnit de spargerea vreunui talaz, nimic nu mai tulbura tăcerea mută a oceanului. Dar stăruia, în juru-i, blîndul şuier al unei brize ale cărei adieri îi făceau, totdeauna, plăcere : izbiturile uriaşelor scripete de lemn, tremurul funiilor de catarge, iar sub el, în urmă, lunecarea etravei prin apă, o uşoară şi neîntreruptă lunecare aidoma molcomei destrămări a unei pînze de borangic.

Purcell privi din nou faţa oamenilor, uimit şi de astă dată cît erau de slabi şi făcîndu-şi mustrări că se lăsase o clipă răpit de plăcere, admirînd vasul ; îşi crispă mîinile pe parapet şi îşi zise, plin de mînie : „Ce nebun sînt !"

Scoase ceasornicul, îl privi şi strigă cu o voce aspră :

— Jones ! Baker !

Marinarii Jones şi Baker îşi legară cu grijă periile şi sosiră.

— Lochul ! spuse Purcell.

— Da, don locotenent, răspunse Baker şi, fără ca trăsăturile regulate ale obrazului său smead să-şi piardă încremenirea, ochii, care-l priveau pe Purcell, avură o privire surîzătoare. Să desfăşoare lochul era treabă uşoară, Jones îi era cumnat şi nu din întîmplare îl luase Purcell cu el.

— Hai ! făcu Purcell, cu acelaşi glas aspru, autoritar. Cu o voce înceată, mai adăugă : Fiţi atenţi. Mai cu seamă tu, Jones.

— Da, don locotenent, spuse Baker.

Purcell îi privi cum se îndepărtează şi străbat teuga, apoi cum intră din nou în cabină. Duneta era pustie, iar Baker spuse în şoaptă :

— Ai grijă : nu deschide.

Arătă spre puntea de sub picioarele sale, adăugînd :

— Mojicul ăsta are miros, nu glumă.

— Da' nici eu nu sînt un copil, şopti micul Jones, înciudat, umflîndu-şi muşchii pieptului.

Puse mîna pe nisipar şi, exact în clipa în care Baker zvîrli în valuri lochul, răsturnă nisiparul ţinîndu-l perfect orizontal, în dreptul ochilor. Privea, cu plăcere, spre găoacea sferică de sticlă, înăuntrul căreia cădeau în jos puzderia de firişoare subţiri, ca o burniţă fină de nisip, în

vreme ce saula se desfăşura din jurul mosorului, peste bord. Jones nu se plictisea încă de acest spectacol. Ba chiar îi isca în suflet un sentiment des ătător de putere, ca şi cum el însuşi ar fi fost acela care făcea să înainteze corabia. Cînd se scurse pînă şi cel din urmă firişor de nisip, privi, cu un aer important, spre cumnatul său şi zise: „Gata!". Îndată după aceea Baker opri răsucirea mosorului, trase afară din apă saula şi socoti numărul nodurilor.

— Nouă şi jumătate, spuse el, cu glasul scăzut, privind înciudat treptele ce duceau spre dunetă.

— Grozav! zise Jones.

— Să mă ia dracu! mîrîi mînios Baker, dacă pricep ce te priveşte pe tine că barca asta blestemată goneşte cu aşa iuţeală!

Isprăvi de înfăşurat lochul pe mosor şi, cînd îşi ridică ochii, văzînd mutra supărată a lui Jones, îi surîse.

În aceeaşi clipă, un zgomot de paşi făcu să trosnească scara babord a dunetei, iar ei, înainte chiar de ivirea lui Burt, încremeniră.

— Nu te uita la el, şopti Baker, iar inima începu să-i bată mai tare. Burt era cam pornit să caute pricină oamenilor tineri, şi faptul că s-ar fi putut lega de Jones îl îngrijora pe Baker. Baker îl privea pe Burt, care se îndrepta spre ei, cu ochii în deschizătura pleoapelor micşoraţi pînă la îngustimea unei linii, ca pentru a se apăra de lumina soarelui în amurg, măsurînd cu o privire plină de ură mişcarea elegantă a giganticei siluete a acestuia. Din creştetul bicornului pînă în vîrful pantofilor cu cataramă, totul era ordonat şi desăvîrşit în înfăţişarea sa: cravata de dantelă, de o albeaţă ca a zăpezii, haina cu revere late, ciorapii albi şi bine întinşi pe picior, cu butonii de aur strălucind ca lucirile oglinzii. „Ticălosul", îşi spuse Baker, şi în acelaşi timp îi apăru în privire o sticlire de ură. I-ar fi părut mai bine ca atenţia lui Burt să se abată asupra lui, ca să-l cruţe pe Jones.

Cînd fu doar la doi paşi în faţa lor, Burt se înţepeni pe picioarele-i ce parcă nu se mai terminau de lungi ce erau, şi spuse, cu o voce metalică:

— Ei, cît?

— Nouă şi jumătate, don căpitan, răspunse Baker.

— În regulă.

Cu picioarele desfăcute, cu mîinile la spate, Burt îi măsura pe cei doi oameni pe îndelete. Pantalonii vărgaţi în roşu şi alb erau curaţi, era bărbierit şi tuns scurt. Baker îi ajungea cam pînă la piept, şi Burt privea cu toată luarea-aminte scăpărarea ochilor săi negri, aţintiţi asupra lui, de jos în sus. Are pe dracu-n el prichindelul ăsta de velş. Politicos, impecabil, stăpînit şi cu ura mocnind în el. O aţiţătoare dar plăcută furnicătură străbătu carnea lui Burt. Impecabil ? Nu e nevoie decît de un dram de răbdare. Pasul greşit nu poate întîrzia prea mult. Va veni desigur.

— Puteţi pleca, spuse Burt.

Se reîntoarseră printre cei ce spălau partea din faţă a punţii. Stînd cu spatele rezemat de parapet, Boswell ţinea în mînă un bici al cărui şfichi se încolăcea pe covertă la picioarele sale. Cînd cei doi oameni trecură prin faţa sa, el îşi ridică botul de dulău, zvîrlind aerul pe nări, furios. Nu se făcuseră cu nimic vinovaţi, iar Boswell nu avea nici el nimic de zis împotriva lor. Mîrîiala asta îi intrase în obicei. Fără să ştie de ce, se simţea aţiţat de îndată ce-i ieşea în cale un marinar.

Jones şi Baker îşi dezlegară periile doar prefăcîndu-se că sînt zoriţi, căci în realitate nu făceau decît să se încurce, înadins, în nodurile funiilor.

Spălarea punţii mergea anevoie. Cînd Boswell îşi aţintea căutătura ochilor săi mici asupra oamenilor, aceştia începeau să se dedea la o mare risipă de gesturi, fără nici o tragere de inimă însă. Dar oamenii îşi curmau pînă şi cazna acestei prefăcătorii, de îndată ce Boswell întorcea capul, mulţumindu-se să facă, în acele clipe, doar zgomot cu periile lor, ţinînd însă, cît le era cu putinţă, treaba în loc. Şiretlicul acesta nu-i scăpa lui Boswell, dar şovăia să încerce a lua vreo măsură. Nu prea avea încredere în această echipă care era cea mai a dracului de pe vasul *Blossom*. Micul Smudge, un şarpe cu chip de om. Mac Leod, viclean şi primejdios. Metisul White, uşor de scos din sărite. Baker, violent. Ceilalţi, inofensivi. Dar ăşti patru erau de ajuns ca să-i strice pe toţi. Gîndul acesta îl înfurie. Scoase un lătrat hîrîit, izbind cu biciul pardoseala

punţii, printre oameni, cu toată grija, însă, ca nu cumva să atingă pe vreunul dintre ei.

De pe dunetă, Burt nu putea vedea echipa de spălători, dar auzind lătratul, îşi dădu seama, la următoarea lovitură de bici, că Boswell nu atinsese decît puntea. Se înţepeni pe picioare, îşi înălţă capul, iar ochii îi deveniră atenţi. Ceva ciudat se petrecea acolo. Cîinele său de pază se temea. Burt luă hotărîrea de a se duce el însuşi la faţa locului ca să vadă ce se întîmplă, şi începu să se strecoare încet, apropiindu-se de punte în aşa fel încît să nu poată fi văzut.

Chiar în clipa aceea, de jos, se ivi, prin tambuchi, faţa naivă a micului Jimmy, care apoi ieşi, încet-încet, la suprafaţă, ducînd cu sine o căldare plină cu apă murdară. Dăduse, de cînd se trezise din somn, ajutor bucătarului în cambuză, la prepararea mesei, şi de-abia acum apuca să respire şi el puţin aer curat.

Apariţia micului mus fu o distracţie pentru mateloţi. Boswell îşi dădu seama de acest lucru şi atunci întoarse spatele şi privi spre apa mării. Încuviinţa, tacit, această pauză. Menţinînd la oarecare intensitate zgomotul pe care-l făceau, marinarii îşi ridicară capetele, privirea lor ştearsă păru că se înviorează, şi cîţiva dintre ei prinseră a-i face fel de fel de semne lui Jimmy, fără însă a-i adresa vreun cuvînt. Mai sus de brîul pantalonilor vărgaţi li se vedeau torsurile slăbănoage, umerii căzuţi, spetele pline de cicatrice lungi.

Jimmy clipi din ochi în faţa soarelui, a cărui lucire scălda puntea, aruncă o privire vie, jur împrejur, flutură mîna stîngă în văzduh spre mateloţi şi, fără nici o pricină, începu să rîdă. Cu doi ani mai tînăr decît Jones, şi mult mai puţin vînjos decît acesta, înfăţişa privirii blîndele trăsături ale unui obraz copilăresc, în care pe partea dreaptă i se săpa o gropiţă, de cîte ori rîdea. Cu căldarea de lături în mînă, se îndreptă spre tribord, aruncînd o privire spre înspumatele dîre şerpuitoare ce goneau spre bordajul vasului şi, ridicînd capul, rămase apoi nemişcat, iar bătăile inimii i se înteţiră : se vedea către zare, prin străvezia ceaţă a zorilor, ivindu-se din ape o insulă plată, încoronată de cocotieri. Purtat pe aripile vîntului, ajungea pînă la el

un miros de frunze şi de lemne arse. Aflase din gura marinarilor că vasul se apropia de insulele Tuamotu şi, deşi nu era vorba despre vreo escală prin acele meleaguri, se simţea totuşi cuprins de bucurie doar la vederea pămîntului. Cu gîtul întins, cu gura întredeschisă, privea, la orizont, cea dintîi insulă a mărilor sudului, iar ochii cu luciri albastre de porţelan i se umeziră de fericire.

În clipa aceea, un stol des de rîndunici de mare, după ce se apropiaseră, abia atingînd oglinda apei, îşi reluară zborul şi, ţişnind cu o iuţeală ameţitoare către catarge, prinseră să descrie, la înălţime, cercuri în jurul celui mai înalt dintre ele, scoţînd ţipete ascuţite. Jimmy le urmări cu privirea, trecîndu-şi în neştire mîna prin părul-i scurt, înălţat către frunte în două bucle de copil. Îşi pierdu aşa cîteva secunde, netezindu-şi părul şi aţintindu-şi ochii la zborul păsărilor, iar apoi, simţind greutatea căldării, care-i aduse aminte că are de făcut o treabă, se apucă de ea, dar săvîrşi o greşeală neaşteptată şi de neîngăduit unui mus : zvîrli apa murdară, rostogolind căldarea în vînt şi nu sub vînt. Fireşte că o bună parte din conţinutul astfel vărsat îi împroşcă obrazul, iar Jimmy, auzind o înjurătură, se întoarse pe loc. Căpitanul Burt sta înfipt în faţa lui. Cîţiva stropi de lături îi picaseră pe haină.

— Vă rog să mă iertaţi, don căpitan, spuse Jimmy făcînd drepţi şi ridicînd ochii.

Se uita, cu privirea înălţată mult deasupră-i, la trăsăturile încremenite ale feţei lui Burt. Bărbia acestuia văzută de la o asemenea depărtare, de jos, se înfăţişa ţişnind aidoma unei prore, iar nările — într-o arcuire ce le subţia cu o implacabilă precizie. Burt avea un fel straniu de a se înţepeni pe picioare, încremenind într-o atitudine ce-l făcea să pară propria sa statuă. Era brun, iar pe chipul lui atît de împietrit şi de întunecat, încît părea a fi turnat în bronz, doar ochii vieţuiau, reci şi tăioşi, ca ascuţişul oţelului.

Burt îl ţintuia mai departe cu privirea pe Jimmy. Fără ca musul să-şi dea seama, urma unui surîs mai stăruia pe buzele sale, oglindind încă simţămîntul de bucurie încercat înainte cu cîteva clipe, cînd dăduse cu ochii de pămîntul insulei.

— Dumneata zîmbeşti, hai ? făcu Burt cu glasu-i metalic.

— Nu, don căpitan, răspunse Jimmy.

Căpitanul Burt sta într-adevăr ca împietrit, cu picioarele depărtate, cu braţele încrucişate. Privea de la mare depărtare, sub el, chipul rotund al lui Jimmy, ochii naivi ai acestuia şi cei doi cîrlionţi ce i se ridicau pe frunte. Burt nu avea cum să se înşele : nici urmă de obrăznicie nu era pe acest chip de copil. Musul se uita la Burt cu încrederea ce îi lumina ochii de cîte ori vorbea unuia mai vîrstnic. Se scurseră cîteva secunde, şi cum tăcerea, prelungindu-se, îl stingherea, Jimmy schiţă un surîs timid.

— Dumneata zîmbeşti, hai ? se răsti îndată Burt, dar cu un glas atît de ameninţător, încît Jimmy îngheţă, iar surîsul, fără a-i pieri de pe obraz, încremeni într-o strîmbătură.

Burt tresări de plăcere. Cruzimea sa era formalistă. Pentru a putea pedepsi sau lovi trebuia ca victima să pară măcar vinovată cu ceva. Procedînd astfel nu intenţiona de loc să-şi impresioneze martorii. Nu se sinchisea de ceea ce ar fi gîndit sau ar fi spus ei. Doar faţă de sine avea nevoie de respectarea acestor forme. În acest joc pe care-l juca zi de zi cu oamenii echipajului, îşi statornicise unele reguli de care ţinea seamă.

— Care va să zică, continuă el cu un glas cît se poate de liniştit, dumneata zîmbeşti. Îţi baţi, adică, joc de mine.

— Nu don căpitan, răspunse Jimmy, cu vocea tremurătoare, nereuşind să-şi stăpînească acea gîdilire care, fără voia lui, îi desfăcea buzele în chip de strîmbătură. Se temea, simţind întreaga primejdie prin care trecea în clipa aceea, că ar fi avut într-adevăr aerul pe care i-l atribuia Burt, dar cu cît se străduia mai mult să-şi refacă înfăţişarea firească, cu atît mai tare i se întindea gura.

Burt îşi exagera nemişcarea, şi privirea lui împietrită se lăsa tot mai apăsătoare asupra copilului. Ştia că, prelungindu-se, tăcerea îi va impune lui Jimmy tocmai mimica de care-l învinuia.

— Dumneata zîmbeşti ! urlă el, cu un glas înfricoşător, iar buzele copilului, mişcate de o nestăvilită putere, începură să surîdă.

Burt se desfătă cîteva secunde cu simţămîntul izbînzii repurtate. Musul era cu adevărat prins asupra faptului. Regulile jocului fuseseră respectate.

— Singur ţi-ai făcut-o, spuse el, cu o inflexiune în voce menită să-l convingă pe el însuşi că, de fapt, regreta întîmplarea.

Răsuflă adînc, iar ochii îi fură năpădiţi de scăpărarea unei luciri de gheaţă. Apoi făcu un pas înainte şi, tîrînd după sine întreaga greutate a trupului, îşi răsuci pieptul viguros de la stînga la dreapta şi-i repezi lui Jimmy, care nu avu răgazul nici să se ferească, nici să se apere, cu toată puterea, un pumn drept în obraz. Matelotul Johnson, care se afla doar la cîţiva metri cînd se produsese incidentul, declară, în urmă, că îi auzise oasele trosnind sub violenţa loviturii. Jimmy, adăugă el, se prăbuşi *ca o păpuşă umplută cu tărîţe.*

Burt ridică palma mîinii sale drepte pînă la gură, suflă în degete, pe care începu apoi să le joace în văzduh, ca pentru a şi le dezmorţi, după care, plimbîndu-şi o privire inexpresivă pe chipurile marinarilor, trecu peste Jimmy, fără a-i atinge trupul şi, cu paşi rari, se întoarse spre dunetă.

De îndată ce se îndepărtă, mateloţii rămaseră locului. Se uitau la Jimmy. Pînă şi Boswell îşi aplecă, uluit, capul. Îşi dăduse foarte bine seama că Burt îşi pusese întreaga-i putere în pumnul tras şi nu pricepea de ce anume. După cîteva secunde îi porunci lui Johnson să verse o căldare de apă pe capul musului, ceea ce, din parte-i, mai-mai că putea trece drept un act de bunătate. Apoi, ridicînd privirea şi dîndu-şi seama, în cele din urmă, că nimeni nu se mişcă, începu să urle, distribui, într-o parte şi într-alta, cîteva bice, dar, pare-se, nu prea convins, şi se îndepărtă.

Johnson era un bătrîn marinar şchiop, gîrbovit, cărunt şi atît de slab, încît muşchii celor două braţe îi ieşeau în afară ca nişte funii. El dezlegă una dintre căldări, o cufundă în apă şi, după ce o umplu, o vărsă pe capul musului. Apoi, cum acest duş rămase fără nici un efect, se aplecă asupra lui Jimmy şi-i dădu uşor cîteva palme, pe obraz, pentru a-l trezi. Johnson nu mai avea o vedere prea

bună, aşa încît de-abia cînd se aplecă asupra feţei copilului văzu ravagiile pumnului lui Burt. Tresări, îngenunche lîngă trupul încremenit şi-şi lipi urechea de pieptul musului. Rămase aşa, în răstimpul unui lung minut, înspăimîntat: inima lui Jimmy nu mai bătea.

Cînd bătrînul Johnson se ridică de jos, marinarii, văzîndu-i privirea rătăcită, îşi dădură seama că Jimmy murise. Mîinile lor se încleştară, crispate, pe cozile periilor şi un vuiet surd, nearticulat, se făcu auzit printre ei.

— Mă duc să-i dau de veste domnului Mason, spuse încet Baker.

Mason era primul locotenent de bord şi unchiul lui Jimmy.

— Stai pe loc, făcu Mac Leod. Stăpînul nu ţi-a dat voie. Doar ştii ce poţi să păţeşti.

— Ba eu tot mă duc, răspunse Baker. Tremura cuprins de furie şi de milă. Şi trebuia să facă ceva, pentru a scăpa de ispita ce-l ataca să-şi împlînte cuţitul în pîntecele lui Burt.

Peria i-o dădu lui Jones şi pieri coborînd scara tambuchiului, iar marinarii, pentru a-i acoperi lipsa, se puseră iarăşi, zgomotos, pe treabă. Părăsirea, fără învoire, a locului însemna douăsprezece lovituri de bici date vinovatului pe punte.

În clipa în care Richard Mason îşi făcu apariţia pe punte, sever şi încheiat la toţi nasturii, toate privirile se întoarseră, deodată, spre el. Mason dădu cu ochii de trupul lui Jimmy întins la o depărtare de vreo douăzeci de paşi, privi, la rîndu-i, şi el chipurile mateloţilor şi se opri. Era un om cam de cincizeci de ani, bine clădit, cu faţa pătrată, cu fruntea teşită. Baker nu avusese curajul să-i spună că Jimmy murise, dar după expresia chipului său tulburat şi după tăcerea subită a mateloţilor, Mason simţi cum i se strînge inima. Picioarele începură să-i tremure în aşa hal, încît izbuti anevoie să ajungă pînă la trupul copilului.

Cînd fu doar la un metru de Jimmy, îi văzu destul de limpede capul. Pleoapele îi acopereau, întredeschise, ochii, iar sub nasu-i strivit şi parcă sfărîmat de violenţa loviturii, buzele umflate şi sîngerînde îi descoperiseră dinţii, într-o strîmbătură ce aducea cu un zîmbet. Mason îngenunche,

ridică capul lui Jimmy, îl puse pe genunchii săi şi spuse aproape în şoaptă, doar ca pentru sine : „Jimmy a murit".

În mintea sa se făcu un gol, şi nu avu decît senzaţia scurgerii timpului, fără ca vreo întîmplare anume să-l tulbure. Apoi simţi, parcă, mişcarea lăuntrică a unui arc, urmată de vocea cuiva rostind încet, dar nespus de limpede : „Bătrînul o să-şi iasă din minţi". Ridică ochii şi, în cele dintîi clipe, nu văzu decît puntea înecată de soare şi nişte chipuri şterse plutind parcă deasupra ei. În urmă ele se deslușiră. Mateloţii îl priveau. Mason îşi aduse aminte că Jimmy murise, aplecă ochii asupra capului, pe care tot îl mai ţinea pe genunchi, şi începu cu glasul scăzut să-l cheme pe nume : „Jimmy, Jimmy, Jimmy..." Şi acelaşi gol îi cuprinse, din nou, mintea. O panică puse stăpînire pe Mason, care se căzni să-şi ridice capul pentru a regăsi, în faţa ochilor, privirile marinarilor. Nu văzu, la început, decît o lumină ca îndărătul unei perdele de ceaţă, prin care totul apărea şters şi nedeslușit. Îşi aţinti, deznădăjduit, privirea în plasa acestei neguri şi, treptat-treptat, ochii marinarilor se iviră din nou, încremeniţi, asupra lui. De astă dată nu-i lăsă să-i mai scape. Ştia că nu-i va mai scăpa.

Bîjbîind, puse jos capul lui Jimmy, se ridică în picioare, îndreptîndu-se apoi spre marinari. Cînd ajunse doar la doi metri de ei se opri şi spuse cu o voce parcă ştearsă.

— Cine a făcut-o ?

Sta în picioare în faţa lor, gîrbovit, cu braţele spînzurîndu-i de-a lungul trupului, cu ochii rătăciţi, cu gura întredeschisă de parcă şi-ar fi pierdut controlul asupra muşchilor fălcii.

Un glas răspunse, în şoaptă :

— Burt.

— De ce ? făcu Mason cu acelaşi glas.

— Pentru că, zvîrlind nişte zoaie, îl împroşcase cu cîteva picături pe haină.

Mason repetă cu acelaşi glas şters şi istovit :

— Pentru că i-a stropit haina ?

Apoi, cu privirea rătăcită, repetă, în neştire, cu aceeaşi voce ştearsă : „Groaznic, groaznic, groaznic..." Era un fel de vaiet sinistru, fără de sfîrşit, şi abia articulat, ca şi cum i-ar fi făcut rău pronunţarea cuvintelor.

— Doamne! spuse Johnes, nu mai pot îndura!

— Crezi că mai e ceva de făcut, don locotenent? întrebă Baker.

Era vădit că nu voise, punînd această întrebare, decît să curme litania lui Mason. Acesta ridică, încet, ochii spre Baker.

— Ceva de făcut? repetă el, ca un ecou, aceleaşi vorbe.

Îşi îndreptă, deodată, trupul, trăsăturile chipului îi deveniră hotărîte şi rigide, umerii îşi reluară poziţia firească şi, astfel schimbat, făcu stînga împrejur, aproape reglementar, trecu, fără a se opri, prin faţa trupului întins, neînsufleţit, al lui Jimmy şi o luă către scara ce da spre tambuchi. Marinarii îl însoţiră cu privirea pînă ce dispăru.

Se auzi, pornind dinspre pupă, glasul viguros al lui Burt:

— Domnule Boswell! Pare-mi-se că treaba s-a cam poticnit!

Atunci, Isac Boswell, aidoma unui diavol care ţîşneşte dintr-o jucărie, se repezi în grămada de oameni, pătrat, bondoc, stacojiu la faţă, urlînd ca un cîine, abătîndu-se cînd asupra unuia, cînd asupra altuia, cu lovituri de bici. Urletele ţinură cîteva clipe. Apoi, deodată, Boswell zări la picioarele sale trupul lui Jimmy şi încetă să mai zbiere. Se scurseseră mai bine de zece minute de cînd poruncise lui Johnson să verse o căldare de apă pe capul musului, iar acum o muscă mare, neagră, zumzăia, rotindu-se în jurul rănii de la nas, căscată ca o gaură, iar ochii musului erau sticloşi.

Căznindu-se să priceapă situaţia, Boswell apleca înainte mutra-i boantă, dar mai iute decît judecata sa instinctul i se şi afla la pîndă. Mateloţii spălau puntea, fără un murmur şi fără să-şi ridice măcar ochii. Dar pe Boswell mirosul nu-l înşelase. Mocnea ameninţarea în muţenia lor. Păreau încordaţi într-o aşteptare.

— Aşadar, Boswell, întrerupse deodată tăcerea glasul lui Burt, vă odihniţi?

Boswell tresări ca un dulău biciuit de stăpînul său, dar avu în acelaşi timp şi un sentiment de uşurare, căci se

simţea ocrotit de înălţimea celor şase picioare şi şapte degete [1] ale trupului lui Burt.

— Don căpitan, spuse el, musul a murit.

— Văd şi eu că a murit.

Întorcîndu-se cu faţa spre mateloţi, îi înfăşură pe toţi cu o privire şi spuse cu o desăvîrşită linişte :

— Aruncaţi-l în mare.

— Cum, fără slujba de înmormîntare, don căpitan ? făcu Boswell, uluit.

— Am zis, răspunse Burt, tăios.

Boswell, al cărui cap ajungea doar pînă la pieptul căpitanului, ridică ochii privind chipul împietrit al acestuia şi înţelese : Burt stîrnea, înadins, răzvrătirea, ca s-o poată ucide în faşă.

Boswell se întoarse spre marinari şi le urlă poruncitor :

— Hunt, Baker, luaţi şi zvîrliţi acest trup în mare !

Se scurseră mai multe secunde. Baker freca mai departe pardoseala punţii, ca şi cum n-ar fi auzit nimic. Cît despre uriaşul Hunt, acesta, ca şi cum s-ar fi rostogolit pe picioare, se îndreptă spre Boswell, făcînd cîţiva paşi într-un mers legănat de urs, dar micul Smudge, strecurîndu-se repede în urma sa, îi şopti uşor : „Fă şi tu ca şi Baker. Nu cumva să te duci." Iar Hunt rămase locului, privindu-i cu mărunţii săi ochi şterşi şi tiviţi de sînge pe Boswell şi pe Baker, fără să înţeleagă nimic.

Chipul lui Burt părea o mască de bronz împietrită într-o veşnică expresie de dispreţ. Neclintit ca un turn, cu braţele încrucişate şi cu fruntea sus, sta proptit pe uriaşele-i picioare larg răscrăcărate, învăluind de la înălţime cu privirea freamătul acestor trupuri de prichindei, cărora le era stăpîn.

— Ei, nu se aude, domnule Boswell ? glăsui el liniştit.

Boswell se năpusti asupra lui Hunt şi începu să-l plesnească cu biciul. Neavînd destulă fantezie pentru a fi neascultător, Hunt era de obicei atît de supus, încît, pînă în acea clipă, nu fusese niciodată biciuit. Nu se clinti din loc, iar privirea lui uluită şi ştearsă aluneca de la Boswell la căpitan şi de la căpitan la chipurile marinarilor. Boswell

[1] Un picior : 30,50 cm, un deget 2,50 cm, adică, în total, doi metri.

lovea cu furie. I se părea însă că loviturile erau zadarnice : parcă biciuia o saltea.

— Îmi îngăduiţi, domnule căpitan, se auzi deodată vocea limpede a locotenentului Purcell, să rostesc o rugăciune în faţa trupului neînsufleţit al musului, înainte de a-l zvîrli în mare ?

Cuvintele căzură pe punte ca o lovitură de trăsnet, iar Boswell, cu de la sine putere, curmă plesnetul biciului. Purcell se propti atît de absurd de mărunt şi de firav în faţa lui Burt, încît părea un copil de trupă la picioarele unei cetăţi căreia îi cerea să se predea.

Trecură cîteva secunde pînă să se audă răspunsul lui Burt. Mateloţii priveau uluiţi chipul blond, frumos şi sever al lui Purcell. Îi cunoşteau sentimentele pline de pietate, dar nimeni nu s-ar fi aşteptat la atîta cutezanţă din partea lui.

— Domnule Purcell, spuse Burt, am ordonat ca acest trup să fie zvîrlit în mare.

— Da, domnule căpitan, răspunse Purcell cu glasu-i curtenitor, dar este împotriva legii să...

— Pe vasul ăsta, eu sînt legea.

— Fără-ndoială, domnule căpitan, dumneavoastră sînteţi, pe bord, unicul stăpîn... după Dumnezeu.

— Am dat o poruncă, domnule Purcell.

— Da, domnule căpitan, dar nu se cade să-l lăsăm pe Jimmy să plece dintre noi, fără o rugăciune.

Din grămada marinarilor porni zvonul unui vuiet de aprobare, iar Burt se întoarse şi-şi aţinti ochii asupra lor.

— Domnule Boswell, spuse el în cele din urmă, indicîndu-l cu o nepăsătoare mişcare a mîinii pe cel de al treilea ofiţer al vasului, dumnealui este un răzvrătit. Îi împinge pe mateloţi la rebeliune. Arestează-l, du-l jos în fundul calei şi bagă-l în lanţuri.

Boswell, cu gura căscată de uimire, îl privi pe căpitan.

— Protestez, domnule căpitan, spuse Purcell, fără a ridica glasul. Este o grosolană încălcare a legii ordinul de a pune un ofiţer în lanţuri.

— Dacă omul acesta se împotriveşte, domnule Boswell, spuse Burt, ia-l cu forţa.

Boswell şovăi, iar trăsăturile obrazului său stacojiu şi umflat ca un jambon de York dădură în vileag grozava-i încurcătură. Se apropie, cu paşi rari, de Purcell şi, cu un gest stîngaci, lipsit de violenţă, puse mîna pe braţul tînărului ofiţer. Părea, el însuşi, spăimîntat de sacrilegiul pe care-l săvîrşea: pentru întîia oară, în toată viaţa lui, punea mîna pe un ofiţer.

— Urmaţi-mă, don locotenent, zise încet.

Şi, cu o ruşine ce părea aproape ridicolă, adăugă:

— Dacă îmi daţi voie.

Burt nu aşteptă ca Purcell să fi părăsit puntea. Fu, din doi paşi, în faţa lui Hunt, pe care, cu o mişcare elegantă, îl lovi, dar fără violenţă. Hunt se prăbuşi. Marinarii fură izbiţi de contrastul dintre lovitura potolită cu care-l abătuse acum pe acesta din urmă şi brutalul pumn cu care-l ucisese pe Jimmy.

— Smudge, Mac Leod, spuse Burt, zvîrliţi trupul musulului în mare.

Micul Smudge, cu ochii în pămînt, nu avu nici măcar o clipă de şovăire. Goni spre trupul lui Jimmy, îndoind spinarea ca un cîine înspăimîntat. Burt îl privi pe Mac Leod. Scoţianul ar fi avut curajul să îndure a fi bătut o dată cu Smudge. Dar să fie bătut numai el, nu voia. Avu o strîmbătură de dezgust, ridică din umeri, se îndreptă spre mus, pe care-l luă de picioare. Smudge îl înhăţă de spate. Gata!

Burt îi înfăşură pe marinari cu privirea-i de gheaţă. Îi zdrobise şi de astă dată. Iar acum avea să înceapă marea horă, din care nimeni nu va scăpa, nici chiar micul Smudge, care cu atîta osîrdie îi dase ascultare.

— Opriţi! se auzi un strigăt.

Se vedea ieşind la suprafaţă, din josul scării, pieptul lui Richard Mason. Mateloţii fură uimiţi, văzîndu-l aproape de ei. Uitaseră de el. Smudge şi Mac Leod nu mai mişcară. Mason urcă cele din urmă trepte, apăru pe punte, înlătură din cale-i, fără să-i fi văzut, pe Boswell şi pe Purcell, ce se pregăteau să coboare în fundul calei, şi, maşinal, se îndreptă spre Burt. Faţa îi era împietrită şi, deşi pîrlită de soare, era acum albă ca varul. Se opri la trei paşi de Burt, lipi călcîiele şi, cu o stranie solemnitate, rosti:

— Am, domnule căpitan, regretul să vă mărturisesc că, după părerea mea, sînteţi un ucigaş.

— Măsoară-ţi vorbele, domnule Mason, spuse Burt, cu glasu-i liniştit. Nu permit să fiu insultat. E limpede că avem de-a face doar cu un accident.

— Nu, spuse Mason, scurt. Nici vorbă nu poate fi de vreun accident, ci de un asasinat. Cu toată buna-ştiinţă l-aţi ucis pe Jimmy.

— Mi se pare că ai înnebunit, zise Burt. N-aveam nimic de împărţit cu puştiul ăsta.

— L-aţi omorît, răspunse Mason cu un glas mohorît, dar fără patimă, doar pentru că eu îl iubeam.

O subită încordare îi cuprinse pe mateloţi. Nici unul dintre ei nu se gîndise, pînă atunci, la aşa ceva, dar în clipa aceasta, cînd învinuirea fusese formulată, evidenţa ei se impunea tuturora.

— Dacă asta ţi-e părerea, n-ai decît să sesizezi justiţia. În ceea ce mă priveşte te voi da în judecată pentru calomnie.

Se aşternu o clipă de tăcere, după care Mason reluă, cu un glas şters, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine :

— Am cugetat chiar adineauri la toate acestea, în cabina mea, unde am stat vreo zece minute.

Şi, cum tăcuse, cu un aer absent, Burt rosti pe un ton uscat :

— Şi ?

— Bineînţeles că dacă mă plîng justiţiei, spuse Mason cu acelaşi glas şters, judecătorii vă vor achita, iar pe mine mă vor osîndi pentru insultă, ruinîndu-mă prin despăgubirile pe care va trebui să vi le plătesc, şi degradîndu-mă.

— Sînt încîntat, domnule Mason, spuse Burt, de clarviziunea de care daţi dovadă. Şi eu văd lucrurile la fel.

— Da, domnule căpitan, spuse Mason cu glasu-i şters şi monoton. Tocmai de-aceea am şi luat o hotărîre. N-am să încerc a vă aduce pe banca acuzaţilor.

— Te felicit, domnule Mason, că eşti atît de rezonabil, spuse Burt. O clipă îi flutură un surîs pe buze şi apoi continuă : Dar hotărîrea dumitale nu o poate schimba, cu nimic, pe a mea. M-ai calomniat în prezenţa oamenilor de pe vas şi îndată ce ne vom întoarce la Londra am să te aduc în faţa tribunalului.

— Vă va fi cu neputinţă să vă ţineţi de cuvînt, spuse Mason, cu tonul cel mai neutru.

Şi, ducîndu-şi mîna dreaptă în buzunarul interior al tunicii, scoase un pistol, ţinti cu braţul sigur şi apăsă pe trăgaci.

Detunătura răbufni cu o forţă ameţitoare. Burt se clătină pe picioare cîteva secunde, ca o gigantică statuie, apoi se prăbuşi grămadă, pe spate, cu un zgomot nemaipomenit. Trupul se mai rostogoli de două ori pe punte, apoi se abătu jos, răstignit cu faţa spre cer, cu picioarele ţepene, cu braţele în lături. O gaură i se căsca pe locul nasului.

Deodată, o linişte prelungă se aşternu pe punte. Marinarii priveau de departe trupul lui Burt. Nu avuseseră niciînd prilejul să-l vadă astfel întins şi culcat pe căpitanul lor, care acum le părea şi mai mare. Se hotărîră, în cele din urmă, să se apropie, dar încet, cu un fel de şovăială, ca şi cum încremenirea lui Burt nu prevestea nimic bun. Deşi creierii săi împroşcau acum pardoseala punţii, oamenii aveau totuşi o asemenea încredere în forţa lui supraomenească, încît se aşteptau să-l vadă ridicîndu-se în picioare. Vreme de optsprezece luni fuseseră apăsaţi de cea mai cumplită tiranie, care terfelise demnitatea umană, reducîndu-i aproape la o existenţă de robi. Iar acum Burt murise şi în faţa trupului său neînsufleţit ei nu resimţeau nici o bucurie, ci uluire.

— Cine a tras ? strigă Purcell răsărind în capul scării pe care de-abia o coborîse.

— Domnul Mason, don locotenent, zise Baker.

— Doamne, tocmai de lucrul ăsta mă temeam ! strigă Purcell, înaintînd cu paşi repezi, urmat de aproape de Boswell.

— Uitaţi-vă la el, don locotenent ! rosti Smudge ca dintr-o trîmbiţă, e mort, mort de-a binelea, puiul ăsta de căţea !

Mateloţii îl priveau pe Smudge cu răceală. Burt murise : nu avea nici un rost să mai fie insultat şi, în orice caz, Smudge era cel mai puţin îndreptăţit s-o facă.

— Domnul să-l ia în sfînta sa pază, spuse Purcell.

Mason lăsase pistolul să-i atîrne la capătul braţului ce-i spînzura în jos. Privea trupul lui Burt, cu ochi rătăciţi.

— Înapoi, marinari! urlă deodată o voce tunătoare.

Ofițerul secund al *Blossom*-ului, J. B. Simon, sta în față la cîțiva pași cu cîte un pistol în ambele mîini. Era un om cu pielea obrazului gălbejită, cu buzele subțiri, cu nasul prelung și ascuțit. Deși nu era brutal, oamenii totuși nu-l priveau cu simpatie. Simon avea simțămîntul că nu reușise în viață, și din această pricină, înăcrit cum ajunsese, îi hărțuia pe mateloți.

— Înapoi! urlă Simon îndreptînd spre ei pistoalele. Și acum, la muncă! Eu sînt căpitanul vasului! Și am cîte un plumb pentru scăfîrlia oricăruia dintre voi care nu-mi va da ascultare.

Urmă o clipă de uluire. Marinarii nu se dădură înapoi, așa cum le poruncise Simon. Nici nu le trecea prin minte să se teamă de el, ci doar erau izbiți de inițiativa acestui ofițer care nu se mulțumea să stea la locul său.

— Dar domnului Mason îi revine dreptul de a deveni comandantul vasului, spuse Mac Leod. Domnul Mason este primul ofițer de bord.

Simon avea o cumplită prejudecată împotriva scoțienilor. În răstimpul celor optsprezece luni, nu scăpase nici un prilej de a-l lua în rîs pe Mac Leod. Faptul că se amestecase și el în vorbă îl făcu să vadă roșu înaintea ochilor.

— Scoțian împuțit! urlă el, îndreptînd asupră-i unul dintre pistoale, dacă mai sufli un cuvînt fac din creierii tăi hrană pentru pești.

Mac Leod se făcu alb ca varul, ochii îi scăpărară în orbite și își pipăi, în buzunar, mînerul cuțitului. Nu cutezase nimeni, pînă atunci, să-i defăimeze țara.

— Pentru Dumnezeu, John! strigă Purcell, îndreptîndu-se spre Simon. Te rog zvîrle pistoalele. Armele astea ne-au adus și așa destule nenorociri. De altminteri, așa cum foarte bine știi, numai domnului Mason îi revine comanda vasului.

— Domnul Mason și-a ucis căpitanul, scrîșni Simon. Nu e decît un răzvrătit. Nu mai are dreptul să comande un echipaj. De îndată ce ne vom întoarce la Londra, îl voi da pe mîna justiției, care-l va osîndi la ștreang.

— John! spuse Purcell, cu o privire înspăimîntată, nu vorbești serios!

— Dracu să te ia cu nobilul dumitale suflet cu tot, domnule Purcell! urlă Simon, încleştîndu-şi cu mîini tremurînde pistoalele. Nici o mişcare, pentru Dumnezeu, altminteri îţi vărs bojocii!

Purcell rămase locului, descumpănit de fulgerul de ură ce scăpărase în ochii secundului. Trăiseră împreună în bună prietenie optsprezece luni, şi niciodată, în tot acest răstimp, Simon nu-i dăduse a înţelege că l-ar fi urît. Ura aceasta, de neînţeles, îl ului în aşa măsură, încît îi răpi forţa de a reacţiona în vreun fel.

— Domnule Boswell! continuă Simon plin de furie.

Boswell îl privi pe Simon şi apoi întoarse capul spre Mason, cu o privire întrebătoare. Părea un biet cîine, silit să aleagă între doi stăpîni. Potrivit ierarhiei, pe Mason trebuia să-l asculte, dar Mason nu-i dădea nici un ordin: continua să stea aşa, înmărmurit, cu privirea rătăcită, cu pistolul spînzurîndu-i, parcă, în mînă, cu ochii încremeniţi spre giganticul trup neînsufleţit al lui Burt.

— Domnule Boswell, făcu Simon, cu obrazul gălbejit schimonosit de furie.

Boswell îi mai aruncă lui Mason o ultimă privire, şi apoi încet, cu părere de rău parcă, se îndreptă spre Simon.

— La ordinele dumneavoastră, don căpitan, spuse el cu o voce răguşită şi joasă şi cu privirea umilă.

— Domnule Boswell, zise Simon, adu-i pe oamenii ăştia la ascultare.

Boswell încleştă mîna pe bici, îşi întoarse către mateloţi obrazu-i teşit şi-i privi drept în ochi. Îi înfruntară, fără să clipească, privirea şi el simţi ce anume se petrecea cu ei. Oamenii nu mai vedeau, în spatele său, profilîndu-se silueta căpitanului Burt. Forţa acestuia nu era de ajuns pentru a explica ascendentul lui asupra celorlalţi. Burt era cutezător. Mateloţii îl văzuseră, nu o dată, îndreptîndu-se spre ei cu braţele încrucişate, în vreme ce ei, cu mîinile înfundate în buzunare, îşi încleştau degetele crispate pe plăselele jungherelor deschise. Marinarii îi simţiseră, într-adevăr, tăria: Burt nu spunea vorbe în vînt, ci, pradă flacării sale lăuntrice, ardea să se bată de unul singur împotriva tuturora. Această cutezanţă inumană îi uluia. Simon, în schimb, vădea firea unui ofiţer mărunt, căruia nu-i place decît să le

caute nod în papură. Pînă şi răutatea lui era mediocră. Nimeni din tot echipajul nu se temea de el.

Boswell ar fi trebuit, întîi, să se lege de Baker, pentru că acesta se împotrivise, nedînd ascultare ordinelor lui Burt, dar micul velş, sprijinit în coada periei, îl sfida cu privirea ochilor săi negri, neclintindu-se din loc nici cu un milimetru ; Şi, în clipa aceea, cu Boswell se petrecu ceea ce, niciodată, pe vremea lui Burt, n-ar fi fost cu putinţă : se muie, prefăcîndu-se, cînd trecu prin faţa lui Baker, că nu-l vede şi, săvîrşind apoi a doua greşeală, se legă de Hunt.

Hunt fusese de două ori lovit pînă atunci, întîia dată chiar de Boswell, iar a doua oară de Burt. Nu înţelegea de ce era iar bătut : nu pricepuse de loc rostul intervenţiei lui Simon. Simţămîntul nedreptăţii îi cotropi mintea înnegurată şi, mîrîind cu un rînjet de furie ce-i dezvălui dinţii, se năpusti asupra lui Boswell cu o sprinteneală de care nimeni nu l-ar fi crezut în stare, îi smulse biciul din mînă, îl trînti la pămînt, şi, într-o clipă, îi puse genunchiul pe grumaz.

Şi se petrecu, atunci, ceva nemaipomenit : ispita de a vedea acest spectacol îi făcu pe marinari să uite de ei înşişi şi de cîte se întîmplaseră. Dintr-o singură săritură se apropiară ca să nu le scape nimic din lupta acestor doi oameni ce se rostogoleau pe punte, iar Simon fu silit să se dea înapoi cu cîţiva paşi, ca să nu rămînă încleştat în roata pe care o făcuseră marinarii în jurul vrăjmaşilor. Se afla într-o stare ridicolă şi deznădăjduită în acelaşi timp. Izbucneau, din fundul rărunchilor, urlete de ameninţare, dar aceste urlete îi păreau, lui însuşi, vrednice de batjocură. Oamenii, cuceriţi de spectacolul luptei pe viaţă şi pe moarte la care asistau, se sinchiseau de Simon tot atît de puţin, cît s-ar fi sinchisit de unul care ar fi sărit pe scenă agitînd în văzduh pistoale de teatru.

Broboane de năduşeală îi scăldau fruntea, alunecîndu-i de-a lungul cutelor moi şi adînci ce-i încreţeau, de-o parte şi de alta a gurii, pielea obrazului gălbejit. Nici nu apucaseră să treacă cinci minute de cînd toate i se păruseră cum nu se poate mai fireşti : va lua cu pistoalele în mîini comanda vasului, şi pe urmă nu-i mai rămînea decît să facă cale-ntoarsă, spre Londra, unde, după ce Mason va fi în-

hăţat de poliţie, armatorii îi vor întări, prin numire, titlul de comandant al vasului *Blossom*. Dar acum Boswell încerca să se smulgă din ghearele morţii. Şi chiar dacă izbînda ar fi fost de partea acestuia din urmă, Simon tot n-ar mai fi putut crede în propria sa victorie. Se simţea singur, mîinile îi tremurau, se împotrivea din toate puterile ispitei de a apăsa pe trăgaci şi de-a abate la pămînt, la întîmplare, vreun marinar. Dar dacă o asemenea ispravă nu i-ar speria cîtuşi de puţin pe mateloţi şi dacă aceştia se vor năpusti, cu toţii, împotriva sa ?

Şi mai socotea că era o cumplită nedreptate a sorţii ca singurul om înarmat să nu-şi poată impune oamenilor de pe punte legea propriei sale vreri. Cugeta cu amărăciune că oricare altul în locul lui, cu pistolul în mînă, ar fi răspîndit spaima în juru-i. Dar destinul care îl făcuse, atît de des, să aibă parte în viaţă de înfrîngeri, îşi bătea, şi de astă dată, joc de el. Putea semăna moartea cu amîndouă mîinile, iar oamenii îi întorceau spatele.

Simon privea înfricoşat la lupta de pe punte. Cei doi vrăjmaşi alcătuiau, laolaltă, un singur monstru care scotea mugete. Dar cînd acest monstru se va desface, doar un singur om va fi în picioare. Ochii lui Simon se holbară de-o spaimă ce-i sugruma gîtlejul : avu, deodată, certitudinea că Hunt îl va doborî pe Boswell. Pistoalele prinseră să-i tremure în mîini. După Boswell, lui îi va veni rîndul. Fusese înfrînt, înfrînt, aşadar, şi de astă dată.

Hunt izbutise să-şi încolăcească braţele uriaşe în jurul gîtului celuilalt. Fără să simtă pe obrazul său nici încleştarea degetelor lui Boswell, nici loviturile de genunchi pe care acesta i le dădea în pîntece, îl strîngea tot mai tare. Panica puse stăpînire pe Simon. Cu mîinile tremurînde, orbit de năduşeala ce i se prelingea de pe frunte, înecîndu-i ochii, înaintă, ca un automat, pătrunzînd între hotarele cercului ce constituia scena luptei şi, aproape fără a ţinti, trase asupra lui Hunt. În aceeaşi clipă se simţi înşfăcat de spinare, imobilizat şi dezarmat. Un fulger îi brăzdă pieptul. Un văl roşietic îi căzu pe ochi, împurpurîndu-i vederea şi simţi cum se rostogoleşte pe spate, în gol.

Cînd Hunt se ridică în picioare, o dîră de sînge tivea gaura cămăşii prin care trecuse plumbul pornit din pisto-

lul lui Simon, abia atingîndu-i umărul, în vreme ce Boswell zăcea întins pe punte, cu obrazul vînăt, cu gura strîmbă. Simon se prăbuşise alături de el, capetele lor se atingeau. Avea ochii holbaţi, iar cele două şanţuri galbene şi adînci, de-o parte şi de cealaltă a buzelor subţiri, îi împietreau chipul într-o expresie de amărăciune.

Purcell se smulse din neclintirea de pînă atunci, îşi croi drum prin grămada de mateloţi, oprindu-se apoi, cu ochii plini de groază, nefiind în stare să mai articuleze un singur cuvînt. Mac Leod se aplecă asupra trupului lui Simon, smulse din rană cuţitul, căruia, înainte de a-l vîrî în buzunar, îi şterse grijuliu tăişul de cămaşa mortului, şi-l închise, cu un zgomot sec, între plăsele. În aceeaşi clipă întîlni privirea lui Purcell, în faţa căruia, dînd din umeri, îşi întoarse ochii şi spuse, stingherit, şi cu tonul unui copil, prins asupra faptului :

— Singur şi-a căutat-o, don locotenent.

Purcell nu răspunse. Îl izbise aerul lui Mac Leod şi cugeta acum cu amărăciune, în sinea sa : „Nişte copii. Sînt cruzi ca nişte copii !" Întorcîndu-se să plece, fu surprins văzîndu-l în dreapta sa pe Mason, palid, cu fruntea aplecată. Apoi ochii lui Mason se ridicară. Mateloţii erau în faţa sa, iar Mason îi scălda în mohorîta lumină a unei priviri, plină de deznădejde :

— Răzvrătiţi, iată ce sînteţi ! spuse el cu un fel de suspin în glas, nişte răzvrătiţi !

— Ca şi dumneavoastră ! strigă Smudge, plin de mînie.

Mason tresări, ca şi cum ar fi primit o palmă în obraz, ochii prinseră a-i clipi, iar buzele începură să-i fremete.

— Da, ca şi mine, spuse el în şoaptă.

Capitolul II

A doua zi, la ceasul unu după amiază, matelotul White se strecură, cu pasul lui de pisică, pînă în faţa locotenentului Purcell, care verifica drumul timonierului, luă poziţia de drepţi, îşi descoperi capul şi spuse cu glas cîntat :

— Domnule locotenent, domnul căpitan vă trimite vorbă prin mine că masa e servită.

Purcell ridică pleoapele şi-l privi pe White.

— Căpitanul ? spuse el aproape zîmbind.

— Da, domnule locotenent, spuse White, iar luminiţele ochilor săi negri ca tăciunele îi luceau în îngusta crăpătură a pleoapelor întredeschise.

White era rodul dragostei dintre un matelot englez şi o chinezoaică. Fusese luat de un misionar anglican, cam beţiv, care înveselit de pielea galbenă a pruncului găsise cu haz să-i dea numele de White [1]. Numele acesta făcuse ca metisul să ajungă calul de bătaie al oamenilor tuturor vaselor pe care servise, pînă în ziua cînd omorî un şugubăţ, împlîntîndu-i cuţitul în burtă, şi-i aruncă trupul peste bord. Isprava asta de ucigaş, tăinuită de echipaj şi rămasă neosîndită, îi asigurase lui White tihna. Dar liniştea sosise prea tîrziu : White devenise scump la vorbă, nu rîdea niciodată şi îi sărea ţandăra din te miri ce. Cînd Purcell se întorsese întrebător spre el, repetînd : „Căpitanul ?", White, care nu deslușise tîlcul acestei vorbe, îşi închipui că e luat în zeflemea şi din acea clipă începu să-i mocnească în suflet, împotriva locotenentului, cea mai vie antipatie.

Mason se şi afla instalat pe locul lui Burt cînd Purcell pătrunse în careul ofiţerilor. Fără a spune un cuvînt, el îi făcu semn locotenentului să se aşeze în faţa sa, adică pe scaunul pe care el însuşi îl ocupase cînd trăia Burt. „Iată-mă şi uns prim ofiţer", gîndi Purcell, cu ironie. Cu o zi înainte, la micul dejun se aflau patru oameni în jurul acestei mese. Iar acum nu mai erau decît el şi Mason. Purcell ridică ochii către cel din faţa sa, care i-o luase înainte şi mînca zdravăn cu o migală de ţăran, mestecînd din fălcile sale pătrate.

Potrivit unei legi nescrise, pe vasele englezeşti din acea vreme căpitanul trebuia să nu scoată o vorbă în timpul mesei, pentru ca, tocmai prin aceasta, să-i determine a păstra tăcere pe ofiţerii care mîncau împreună cu el. Ideea ce se ascundea îndărătul acestui obicei era, fără-ndoială, că cel ce era învestit cu titlul de căpitan, neavînd pe bord nici un egal în grad, nu putea găsi nici el pe vreunul destul de vrednic pentru a-i adresa cuvîntul. Nici nu trecuseră cinci minute de cînd Purcell luase loc la masă şi

[1] Alb (în lb. engleză).

își dădu seama, cu toată claritatea, că Mason voia să se conformeze acestei reguli. Nici măcar nu deschidea gura pentru a cere piper sau murături, ci, întocmai ca Burt, le arăta cu degetul, ca Purcell să i le pună în față. Locotenentul privea pe furiș chipul limpede, pătrat, al lui Mason, ochii lui albaștri-cenușii, sub fruntea-i cam joasă și părul des. Totul, în înfățișarea sa, dădea în vileag cinstea, îngustimea de vederi, simțul datoriei. Și totuși acest desăvîrșit ofițer ajunsese să comande un echipaj, în afară de lege. Stătea acum liniștit, în locul căpitanului pe care-l omorîse, lăsîndu-se, ca și el, învăluit de această suverană tăcere, potrivită rangului său.

La sfîrșitul mesei, Mason, ridicînd capul, spuse pe un ton sec:

— Doresc să le spun oamenilor cîteva cuvinte, domnule Purcell. Ești atît de bun să le comunici să se adune?

După aceste vorbe se ridică. Purcell nu apucase încă să-și termine masa, dar, la rîndu-i, se ridică și el, deși nu tocmai mulțumit. Altă lege nescrisă: ofițerii trebuiau să părăsească masa o dată cu căpitanul, chiar dacă farfuriile lor erau încă pline.

Purcell urcă scara ce ducea spre punte și-i porunci lui White să sune clopotul. Oamenii sosiră tîrînd picioarele și se aliniară. Slăbiciunea trupurilor lor îl izbi o dată mai mult pe Purcell. Stătea în picioare, în fața lor, tăcut și se simțea stingherit, căci, întocmai ca și Burt, Mason se lăsa așteptat.

„Căpitanul" își făcu și el, în cele din urmă, apariția, se înfipse în fața echipajului pe picioarele-i desfăcute, și, punîndu-și mîinile la spate, străbătu cu privirea șirul de oameni.

— Marinari, rosti el cu o voce puternică, am de gînd să ne oprim în Tahiti, pentru a ne aproviziona cu apă și alimente, dar nu am de gînd să rămînem acolo. Tahiti este, acum, prea bine cunoscută de vasele Majestății-Sale. Mîna justiției nu va întîrzia să se abată asupra noastră. Aș vrea, așadar, să părăsim Tahiti cît se poate de repede și să descoperim, departe de obișnuitele drumuri ale vaselor noastre, vreo insulă ce nu figurează pe nici o hartă... Dar nu vreau să silesc pe nimeni să mă urmeze. Liberi sînteți fie să rămîneți în Tahiti, fie să mă însoțiți mai departe.

Își curmă o clipă vorbirea. Cînd reîncepu, era vădit că făcea o sforțare pentru a vorbi calm.

— Trebuie să știți că din punctul de vedere al legii sînt socotiți drept rebeli nu numai aceia care au luat parte la o rebeliune, ci și aceia care, de față fiind, n-au făcut nimic ca să-i pună capăt. Cei dintîi — orice grad ar avea — sînt sortiți ștreangului. Cu ceilalți este cu putință — nu spun decît că este cu putință — ca tribunalul să fie mai indulgent. Oricum, e vorba de înfruntat o primejdie. Toate acestea vi le-am împărtășit, marinari, pentru a vă ajuta să puteți cîntări între cele două posibilități, înainte de a lua o hotărîre.

Își curmă vorba părînd a-și întreba oamenii cu privirea.

— Don căpitan, spuse Mac Leod, îmi permiteți să vă pun o întrebare ?

— Fireşte.

— Dacă plecăm cu dumneavoastră, putem nădăjdui că într-o zi ne vom întoarce în Marea Britanie ?

— Nu, răspunse Mason, cu un glas limpede. Niciodată, orice s-ar întîmpla. Vieții în patrie pune-i de-acum înainte cruce, Mac Leod. Cea dintîi grijă a mea va fi, după ce voi fi găsit insula cu pricina, să dau foc vasului *Blossom*. A face altfel este curată nebunie. *Blossom*-ul constituie dovada palpabilă a rebeliunii și, atîta vreme cît el va pluti pe valuri, viața nici unuia dintre noi nu mai poate fi sigură.

Făcu o pauză, îi privi cu gravitate pe marinari și reîncepu, rostind răspicat fiecare vorbă :

— Așadar, încă o dată : eu nu silesc pe nimeni. Cei ce vor pot să rămînă în Tahiti. Aceștia vor mai vedea fața Angliei... dacă nu altcum, adăugă el cu o privire întunecată, măcar din vîrful celui mai înalt catarg al unuia dintre vasele Majestății-Sale... Cît privește, însă, pe cei ce vor să mă urmeze, le mai spun o dată că plecarea le va fi fără de întoarcere.

Se îndreptă apoi spre locotenentul Purcell.

— Domnule Purcell, vei însemna numele celor ce vor să vină cu mine, și cînd vei fi terminat, caută-mă din nou în cabină.

Îşi aţinti ochii de culoarea oţelului asupra lui Purcell, apoi privi întinderile de ape ale oceanului, încreţite cît vedeai cu ochii, de valuri înspumate, îşi înălţă, o clipă, privirea spre pînze, pregătindu-se parcă să spună ceva. Se răzgîndi, îşi îndreptă pieptul înălţîndu-şi umerii, şi, întorcîndu-se oarecum grăbit pe călcîie, o porni spre careul ofiţerilor.

Purcell nu avu nevoie decît de jumătate ceas, pentru a-şi face lista ce-i fusese cerută. Îl uimi numărul neînsemnat al oamenilor care voiau să rămînă mai departe cu Mason. Era vădit că mateloţii se învoiau mai degrabă să înfrunte primejdia ştreangului decît să se împace cu gîndul de a nu mai pune niciodată piciorul pe pămîntul patriei. „Ce ciudat", cugetă în sinea sa Purcell, „oamenii aştia sînt foarte săraci. Nu au nimic care să-i ţină legaţi de lumea lor obişnuită. Cei mai mulţi dintre ei nu au pe nimeni, nici neveste, nici copii : nici nu au mijloace ca să-i întreţină. Şi în afară de mizerie ce le mai poate da lor Anglia ? Dar această mizerie le este măcar cunoscută. Iată adevărata pricină. Teama de necunoscut îi înspăimîntă..."

Cînd pătrunse în cabina căpitanului, lui Purcell i se păru că se sufocă de căldură. Dar Mason, fără o dîră de năduşeală pe frunte, stătea la masă, cu cravata la gît, cu haina încheiată, ţinînd în mînă un pahar de rom şi cu privirea aţintită pe o hartă mare, aşternută sub ochii săi.

— Ei, cîţi ? întrebă el foarte interesat.

— Împreună cu dumneavoastră, nouă, domnule căpitan !

— Tocmai de asta mă şi temeam ! făcu Mason, oam îngrijorat. Nu voi avea destui oameni pentru a manevra vasul.

— Am putea, poate, să mai luăm şi nişte tahitieni...

— Teamă mi-e că vom fi nevoiţi s-o facem, spuse Mason. Să luăm, aţi spus, domnule Purcell, repetă el deodată, ridicînd ochii. Şi dumneata te-ai înscris pe listă ?

— Da, domnule căpitan.

Mason ridică din sprincene, fără însă a spune vreo vorbă. Luă hîrtia din mîna lui Purcell, o cercetă dintr-o privire aruncată repede asupra celor însemnaţi, îşi înălţă capul şi citi rar cu glas tare, oprindu-se la fiecare nume, în afară de al său şi al lui Purcell :

Richard Hasley Mason, căpitan
Adam Briton Purcell, lct.
Mac Leod, matelot,
Hunt id.
Smudge id.
White id.
Johnson id.
Baker id.
Jones id.

Cînd fu gata, dădu din cap şi privi spre locotenentul Purcell.

— Ce părere ai despre oamenii acestei echipe ?

— Sînt printre ei şi foarte buni şi foarte răi.

— Aşa e, făcu Mason, cu o mişcare a capului său pătrat.

Şi, fără a cugeta în ce măsură îi putea părea secundului său neplăcută reflecţia pe care avea s-o facă, adăugă :

— Păcat că nu pot conduce singur *Blossom*-ul ! Vrei să iei un pahar de rom, domnule Purcell... ? A, nu, aşa e, uitasem — mai spuse el, ca şi cum s-ar fi simţit neplăcut atins de faptul că locotenentul nu bea alcool. Ar trebui să ştim, îşi continuă el vorba, care sînt motivele ce-i îndeamnă să procedeze astfel !... În ceea ce-l priveşte pe Mac Leod, orbul găinilor să-l ai şi tot îţi sare în ochi. L-a ucis pe Simon, iar Hunt pe Boswell. Nu aveau, prin urmare, de ce să mai stea în cumpănă. Dar White, de pildă ?...

— Umblă zvonul, domnule căpitan, că pe vremuri a spintecat un om. S-o fi temînd că la vreo anchetă toată povestea asta ar putea fi dezgropată.

— Da, făcu Mason, şi n-aş fi de loc uimit aflînd că şi Smudge are, în trecutul său, cine ştie ce pe cuget. Dar Jones, Baker, Johnson ? Aş putea pune mîna în foc că ăştia trei sînt nevinovaţi ca nişte prunci.

— Jones îl va urma pe Baker, pînă la capătul pămîntului, spuse Purcell. Iar cît despre Baker, el se simte, desigur, vinovat : nu a dat ascultare ordinului lui Burt.

Şi după o clipă de tăcere continuă :

— Nu mai rămîne de lămurit, aşadar, decît cazul lui Johnson.

Mason nu-l poftise pe Purcell să ia loc şi, de la începutul convorbirii, acesta rămăsese în picioare în faţa căpita-

nului, care stătea la masă. Se desluşea în trăsăturile deschise ale obrazului său blînd că secundul nu se simţea la largul său. Vedea în toată distanţa aceasta pe care „căpitanul" o punea între ei o comedie inutilă, ce-l stingherea.

— Într-adevăr, reluă Mason, nu mai rămîne de lămurit decît cazul lui Johnson.

Şi adause :

— Şi al dumitale, domnule Purcell.

Şi cum Purcell tăcea, el mai spuse :

— Pe dumneata, la urma urmelor, eventualul proces n-are de ce să te neliniştească.

— Vă pot încredinţa, răspunse Purcell, cu un surîs abia perceptibil, că nici trecutul nu-mi apasă cugetul.

— Sînt convins, zise Mason, imperturbabil.

Şi aşteptă cu luarea-aminte a unui judecător. Era doar căpitanul vasului *Blossom*. Avea, aşadar, dreptul să ştie pentru ce anume luase locotenentul său hotărîrea de a-l însoţi.

— Am să vă spun, zise Purcell, poate n-aţi aflat că i-am cerut lui Burt să se facă o rugăciune pentru sufletul lui Jimmy. Dar Burt i-a poruncit lui Boswell să mă bage în lanţuri. Nu sînt, aşadar, nici eu decît un răzvrătit.

Mason deschise mari ochii de culoarea oţelului.

— Nu ştiam.

Îl privi pe Purcell şi, pentru o clipă, îi pieri de pe chip obişnuita-i impasibilitate şi rosti, cu emoţie în glas :

— Îţi mulţumesc, domnule Purcell. Ai săvîrşit o faptă de curaj.

Şi apoi reluă :

— Socoteşti că un tribunal te-ar putea osîndi pentru rebeliune ?

— Nici nu încape îndoială. În afară de asta mi s-ar reproşa că nu am luat nici o măsură după asa... după moartea lui Burt.

Mason avu o scurtă sclipire. Nu-i scăpase cuvîntul ce-i stătuse lui Purcell pe limbă.

— Ai, cu siguranţă, dreptate, spuse el sec, cu ochii înfipţi în pămînt.

Şi continuă :

— Nu te leagă nimic de Anglia ?

Indiscreţia acestei întrebări îl surprinse pe Purcell. Şovăi o clipă, dar socoti că e mai bine să răspundă. Întrebarea nu fusese răuvoitoare şi de acum înainte avea să-şi petreacă toate zilele ce-i mai rămîneau de trăit alături de acest om.

Răspunse repede şi stingherit :

— Tatăl meu a murit. În ce-o priveşte pe mama... Îi ocoli privirea, apoi adăugă : Mi-e indiferentă.

Mason coborî ochii asupra hărţii. Apoi reluă cu un surîs ce vădea un efort.

— Aşadar, iată-ne amîndoi îmbarcaţi pe acelaşi vas, domnule Purcell.

Tonul lipsit de căldură îl răni pe Purcell, dar nu spuse nimic. Mason reluă :

— Ai mai fost în insula Tahiti, nu ?

— Şase luni, acum patru ani. Am fost găzduit de o căpetenie tahitiană. De la el am învăţat şi limba.

— Cum, făcu Mason, vorbiţi limba tahitiană ? Asta îmi va fi de mare folos. O vorbiţi curent ?

— Da, domnule căpitan.

— Ia te uită, numai după şase luni ? Ai într-adevăr talent la limbi, domnule Purcell, adause el cu un uşor surîs stingherit, ca şi cum ar fi vrut să se scuze, pentru gîndul parcă injurios de a atribui unui ofiţer o înzestrare intelectuală.

— Ce credeţi, reluă el, ne vor da tahitienii alimente ?

— Orice vom voi să luăm de la ei.

— Fără să le dăm nimic în schimb ?

— Fără nimic. Dar ne vor fura.

— Deseori ?

— De dimineaţa pînă-n seara.

— Ce neruşinare ! spuse Mason, roşu de indignare.

— Ba nu-i de loc aşa ! răspunse Purcell. Ei dau tot ce au şi iau tot ceea ce îi ispiteşte : aşa concep ei fraternitatea.

Mason bătu darabana cu degetele pe masă, cu un aer nerăbdător.

— Căpetenia tahitienilor, care v-a găzduit...

— Otu.

— E un om important ?

— Foarte important. Se bucură de un mare prestigiu : are ochii albaştri. Pretinde că este un descendent al căpitanului Cook, adause Purcell cu un surîs.

Mason luă o înfăţişare rece şi înţepată, iar lui Purcell îi trebui cîtva timp ca să priceapă de ce : căpitanul Cook era căpitan şi, prin urmare, era fără pată.

Mason se ridică. Nu cu mult mai înalt decît Purcell, era pătrat şi solid, astfel că secundul se simţea aproape firav pe lîngă el.

— Domnule Purcell, spuse Mason, şi din nou un val de emoţie îi năvăli în obraz, în vreme ce tremurul glasului i se făcea simţit, să nu vă închipuiţi că nu mă socotesc răspunzător de faptul că, din pricina mea, toţi aceşti oameni nu vor mai vedea niciodată pămîntul Marii Britanii. Şi totuşi, adăugă el după o clipă de tăcere, dacă aş mai fi pus, încă o dată, în faţa împrejurărilor prin care am trecut, aş face exact ceea ce am făcut.

Rostise această frază cu forţă, dar ea suna, totuşi, fals.

Purcell tăcea, cu ochii în pămînt. Purcell nu aproba asasinarea lui Burt şi ştia că, deşi pentru cu totul alte pricini, nici Mason nu va putea niciodată să şi-o ierte. Nu dintr-un scrupul moral, ci doar ca marinar. Pe uscat acest asasinat putea fi de înţeles. Pe bord însă el semănase răzmeriţa printre oamenii echipajului şi scosese un vas în afara legii.

— Dacă-mi daţi voie, zise Purcell, mă voi urca pe punte pentru a dispune să se dea jos velele arborelui trinchet, căci nu sînt destul de bine întinse.

— Am observat şi eu adineaori, spuse Mason. Niciodată gabierii, pe vremea lui Burt...

Se aşternu, între ei, o tăcere, în răstimpul căreia cei doi evitau să se privească.

Mason o curmă :

— Crezi că stăm mai prost acum cu disciplina ?

— Nu prost ; spuse Purcell cu un ton neutru, nu mai există. Şi adăugă : Nu sînt sigur dacă, izbucnind o vijelie, i-aş mai putea face măcar pe oamenii ăştia să se caţăre pe catarge.

Şi cum Mason tăcea, cu ochii aţintiţi asupra lui, el continuă :

— Dea Domnul ca insula despre care vorbiţi să nu fie greu de găsit.

În picioare, pe pragul colibei sale, Otu privea depărtările, netezindu-şi pieptul cu mîna mare şi elegantă. Muşchii pieptului, deşi viguroşi, erau acum căzuţi de bătrîneţe. Cum şi pîntecul său, care, fără a fi obez, era totuşi mare, Otu nu simţea nici o plăcere să alerge, o dată cu toţi tinerii, întru întîmpinarea *peritanilor* [1]. Avu simţămîntul că îmbătrîneşte, dar, cum acest gînd nu-l putea încînta, îşi spuse că demnitatea îl opreşte să gonească şi el spre locul de sosire al străinilor. Marea pirogă a *peritanilor* fusese lăsată la apă cu marile ei aripi de pînză întinse, iar oamenii albi lăsau la apă micile lor piroge, pentru a debarca. O puzderie de ambarcaţiuni pornite dinspre plajă le şi aţineau calea. În primul rînd copiii, în al doilea rînd *vahineele*, nu mult mai puţin zeloase decît ei. *„Aué ! vahineele !"* spuse Otu zîmbind. Cu coroane de frunze pe cap — pentru că soarele se înălţase pe cer şi dogorea — bărbaţii, agitîndu-şi în semn de prietenie braţele în văzduh, rămăseseră totuşi pe ţărm. Otu privea cu ochi buni această rezervă.

Tahitienii şi, de pe pragul colibei sale, însuşi Otu începură să rîdă din pricină că balenierele străinilor înaintau ca melcul pe apa calmă a lagunei. *Eatua !* prea erau greoaie, iar mişcările *peritanilor* prea încete şi sacadate. Şi totuşi ce plăcute erau la înfăţişare lunecările lungilor şi straniilor rame albe ca nişte picioare de ţînţari atingînd apa !

Balenierele îşi înfipseră provele în nisip, iar Otu îi văzu sărind peste bord pe *peritanii* păroşi, bărboşi, învestmîntaţi doar cu pantalonii lor vărgaţi. Otu dădu din cap *Aué !* dar slabi mai erau ! Marea insulă a ploii nu avea desigur belşugul de care-i mersese vestea.

Otu scoase deodată un strigăt ascuţit. Apoi, ridicînd frumoasele-i mîini în faţa ochilor, le desfăcu într-un gest larg, strigînd „Ivoaa ! Mehani !" cu o voce puternică şi, fără a aştepta vreun răspuns, se repezi spre noii-sosiţi făcînd să scîrţîie sub picioarele-i desculţe nisipul încins...

— Adamo ! strigă el de departe.

Adam Purcell întoarse capul, îl zări pe Otu, care alerga spre el cu paşi atît de grăbiţi, încît pîntecele îi sălta în mărunte zvîcniri pe *pareul* său, şi prinse apoi şi el, cu părul

[1] Britanicilor. (Nota autorului.)

blond strălucindu-i în soare, să alerge din răsputeri în întîmpinarea sa.

— Adamo ! strigă Otu cuprinzîndu-l în braţe. Îl strînse de mai multe ori la pieptu-i larg, îşi frecă obrazul de acela al lui Purcell, repetînd pe un ton ce cuprindea toate nuanţele surprizei : „Adamo !... Adamo !... Adamo !... Adamo !..." Purcell se cam înroşise la faţă, iar buza-i inferioară tremura.

O mare mulţime făcu roată în jurul celor doi, iar Purcell se înveseli, dîndu-şi seama că, aidoma corului tragediei antice, ei mimau şi comentau dialogul protagoniştilor.

— Adamo ! striga Otu, cu ochii umezi şi reîncepînd să-l strîngă la pieptul său pe Purcell, ai venit !... Adamo, copilul meu ! Ai venit !...

— A venit Adamo ! strigă mulţimea într-un vuiet de bucurie.

Deodată o fată tînără, frumoasă, cu sînii goi, se abătu asupra lui Purcell, pe care, smulgîndu-l din braţele lui Otu, începu să-l sărute după moda *peritanilor* — pe buze — ceea ce stîrni rîsul mulţimii : sărutul acesta era atît de copilăresc ! Purcell făcu o mişcare ca de apărare, dar fetişcana, care era aproape tot atît de înaltă cît şi el, şi cu siguranţă tot atît de puternică, îl lipi cu vigoare de pieptul ei, acoperindu-l de sărutări. Purcell, înveselit şi emoţionat în acelaşi timp, o lăsă în voie, mulţumindu-se doar să-i arunce lui Otu, peste umerii partenerei sale, o privire întrebătoare.

— Cum aşa ? exclamă Otu, e doar Ivoa ! N-ai recunoscut-o pe Ivoa ! Adamo n-o mai recunoaşte pe Ivoa ! strigă el luînd cu un gest al mîinilor sale larg deschise mulţimea drept martoră.

Urmă îndată o mare revărsare de simpatie pentru Purcell, însoţită de hohote de rîs şi de o puzderie de mîini ce-l băteau uşor şi prieteneşte pe umăr.

— Adamo ! strigară tahitienii, înduioşaţi şi încîntaţi în acelaşi timp, ca şi cum faptul că Adamo nu o recunoscuse pe Ivoa le-ar fi sporit dragostea pentru el.

— Adamo ! strigă Ivoa, cu un glas limpede, nu mă recunoşti ! Se desprinse de el, îl îndepărtă pînă la capătul lungilor ei braţe şi, cu mîinile pe umerii săi, îl privi, surîzîndu-i cu toţi dinţii ei strălucitori. Purcell o privi şi el. Părul ei lung şi negru, care-i acoperea fruntea destul de

îngustă, era tăiat la mijloc de o cărare şi i se revărsa în îmbelşugate bucle pe umeri, acoperindu-i, cum Ivoa sta puţin aplecată, sînii goi pînă pe şolduri. Ivoa nu era neagră, ci pielea ei era de culoarea chihlimbarului, iar ochii — mari, albaştri, umbriţi de gene întunecate — erau puşi în lumină de tonurile calde ale obrazului. Privirea lui Purcell se opri iar asupra părului ei negru ca pana corbului, uşor ondulat, ce se revărsa în îmbelşugat puhoi, aidoma blănii ticsită de fir. Purcell simţi un nod sugrumîndu-i gîtlejul şi rămase mut.

— Fireşte, m-am schimbat, spuse Ivoa cu glasu-i cristalin. M-ai mai putea, oare, duce pe umeri, Adamo ?

— Poate, dar nu prea departe ! strigă Otu, izbucnind într-un fericit hohot de rîs, în vreme ce mîinile lui mari, ce abia cu o clipă înainte i se odihneau pe pîntece, fîlfîiră ca nişte aripi, în văzduh, deasupra capului.

Tahitienii începură să rîdă. *Aué !* Otu avea dreptate ! Ce frumoasă se făcuse Ivoa ! Subţirică, dar rotunjită pe unde se cuvenea.

— Ia te uită ! Tot mai am atîrnată de gît medalia Domnului tău Isus. Nu m-a părăsit niciodată ! Nici măcar un singur ceas. O ţineam cu mîna chiar cînd mă scăldam ! Şi seară de seară, mărturisindu-i credinţa, îi destăinuiam dorul inimii, rugîndu-l să te aducă înapoi, Adamo ! Şi iată că ruga mi-a fost ascultată ! mai spuse ea cu glasul victorios. Trebuie să fie un Dumnezeu nespus de puternic : a izbutit ! Iată-l pe Adamo iarăşi aici ! strigă ea, într-o izbucnire de fericire, cu braţele în văzduh, cu palmele către cer. Şi, de îndată, un vuiet de bucurie răscoli mulţimea din jur.

— Da, într-adevăr ai crescut, spuse Purcell zîmbind şi întorcîndu-şi uşor capul.

De cîte ori ochii îi alunecau pe pletele fetei, un val de emoţie îl îneca.

— Nu mai zăbovi în bătaia soarelui. O să-ţi fiarbă capul ca oul de pasăre ! spuse Otu în rîsetele mulţimii. Hai, Adamo, intră în casă. Ţi-e foame ?

— Tare foame, zise Purcell.

Şi din nou un val de aclamări înduioşate cutreieră ceata tahitienilor. Ivoa îl luă de un braţ, apoi îl sărută pe gît, scăldîndu-i obrajii în valurile părului ei înmiresmat. Otu îl luă de celălalt braţ şi, însoţit de tot alaiul, împins şi aproape

luat pe sus, Purcell străbătu în mijlocul uralelor mulţimii distanţa celor o sută de metri ce-i despărţea de coliba lui Otu.

Pusese tocmai piciorul pe prag cînd răsări un tahitian de proporţii atletice, care se apucă să-şi croiască drum prin mulţimea dominată de el prin înălţimea umerilor şi care, cînd ajunse cu chipul iluminat de un zîmbet pînă la Adamo, înşfăcîndu-l de subţiori, îl ridică fără nici o greutate atît de sus, încît amîndoi erau acum faţă în faţă, şi îl ţinu aşa, în mijlocul rîsetelor, ca pe un prunc ridicat pe palme deasupra capetelor celorlalţi.

— Dar pe mine ? strigă el cu o mare bucurie în glas, mă recunoşti, Adamo ?

— Mehani ! strigă cu ochii licărind Purcell, care de bucurie nu-şi mai da seama de ridicolul situaţiei.

— L-a recunoscut ! strigă Otu, în culmea fericirii, şi cu o largă mişcare a mîinilor îşi luă supuşii drept martori ai acestui miracol.

— Adamo l-a recunoscut pe Mehani ! strigă mulţimea, minunîndu-se tot atît de înduioşată cît ar fi fost şi în cazul în care Adamo nu l-ar fi recunoscut.

Mehani, cu ochii strălucitori de bucurie, îl făcu pe Purcell să simtă iarăşi pămîntul sub picioare, dar cu aşa luare-aminte, încît parcă se temea că l-ar putea sparge, ceea ce spori şi mai mult strigătele oamenilor.

— Copiii ţi-au crescut, Otu, zise Purcell. Nici nu-mi vine a crede că au trecut de-abia patru ani...

Nu putu să-şi ducă vorba pînă la capăt. Ivoa se năpustise din nou asupra lui, înecîndu-l într-un puhoi de sărutări, muşcîndu-l de urechi, ciufulindu-l. Şi din nou îmbelşugatul fluviu al părului ei răspînditor de miresme scăldă obrajii lui Purcell.

— Lui Adamo îi e foame ! strigă Otu, cu un rîs generos, smulgîndu-l din încleştarea fiicei sale, şi stîrnind, astfel, o nouă izbucnire de veselie. „Intră, Adamo", continuă el cu o largă mişcare a mîinii ; după care, prelungindu-şi cu o rafinată eleganţă mişcarea, se plecă într-o temenea în faţa mulţimii, de la care îşi luă rămas bun cu un gest de o demnitate cu adevărat regească, fără însă a-şi curma acel rîs de bunătate şi clipind şiret din ochi, ca şi cum ar fi ştiut dintotdeauna că va sosi *Blossom*-ul şi că Adamo se va întoarce.

Mehani îl așează pe Purcell pe o rogojină și de îndată se așează și el, în față, sorbindu-l parcă din ochi. Pielea îi era mai întunecată decît aceea a surorii sale și era un vădit contrast între partea inferioară a obrazului său — blînd și aproape feminin, cu gura mare, cu buzele răsfrînte, cu bărbia rotundă — și partea superioară, căreia nasul acvilin și ochii adînci, umbriți de gene negre, îi dăruiau o înfățișare îngîndurată, aproape severă.

— *É* Adamo *é !* făcu el, *é* Adamo ! *É* Adamo *é !* Exprima prin modulările cînd melancolice, cînd voioase ale glasului, toate aducerile-aminte, vechi de patru ani care-l năpădeau în acea clipă. Între timp lovea cu palma, în cadență, rogojina, ca și cum ar fi evocat, prin repetarea acestor bătăi surde, toate bucuriile pe care prezența prietenului i le făgăduia în viitor.

— *É* Adamo *é !* spuse el, în cele din urmă. Mai ții minte ce frică ți-era de rechinii lagunei ? !...

Și izbucni în rîs, iar Otu și Ivoa rîseră și ei, ca un ecou. Era adevărat ! Frică îi mai era, lui Adamo, de rechini ! De drăguții rechini ai lagunei ! Mehani se sculă în picioare, ca împins de un arc, se plecă spre Purcell, îi luă capul între mîini, ciocnindu-și fruntea de a sa în semn de dragoste. Apoi, luîndu-i mîinile de pe cap, i le puse pe umeri, bătîndu-l ușor cu palma și uitîndu-se la el cu încîntare.

— *É* Adamo *é !* făcu el, neputînd să-și tălmăcească în vorbe dragostea pe care i-o purta.

— *Aué !* făcu Otu, lăsați-l să mănînce. Nu poți mînca bine cînd vorbești atîta !

Ivoa îi întinse lui Purcell un blid de lemn, plin cu vîrf, iar Purcell, înainte chiar de a vedea ce conține, simți aroma sucului de lămîie în care fusese marinat peștele crud. Mehani stătea în fața sa, cu spatele către unul dintre ușciorii ușii, iar Otu, cu spatele sprijinit de celălalt, în așa fel încît să lase oaspelui vederea pe care o înfățișa plaja lagunei. După ce le dădu cîte un blid și tatălui ei și lui Mehani, Ivoa luă loc la dreapta lui Purcell, fără să se așeze, ci stînd în genunchi, și puțin mai departe de masă, pentru că moravurile tahitiene nu-i îngăduiau să mănînce o dată cu bărbații. Cu o frunză de palmier alunga muștele de pe fața lui Purcell, și din cînd în cînd, ca pentru a-l tachina, îl lovea ușor pe umăr. Purcell simțea că Ivoa nu-și mai dez-

lipea privirea de la el, şi, zărindu-i cu coada ochiului torentul de păcură al părului, nu mai cuteza să se întoarcă spre ea.

În afară de pantaloni şi cămaşă, Purcell nu mai avea nici un vestmînt pe el, iar soarele, pătrunzînd, în valuri, înăuntrul colibei, îi atingea picioarele goale. Umerii lui Mehani se desprindeau într-o lumină neclară către marginea stîngă a chenarului uşii deschise, iar în dreapta, tot atît de largi, dar acum mult mai puţin împliniţi, mai puţin rotunzi, cu muşchii micşoraţi, fleşcăiţi de vîrstă, apăreau umerii lui Otu. Lui Purcell îi era foame. Ivoa îşi luneca uşor degetele pe ceafa sa, dar el se prefăcea că nu bagă de seamă, respirîndu-i adînc parfumul părului şi privind, în faţă, trunchiurile zvelte ale cocotierilor, apoi, mai departe, lucitoarele răsfrîngeri sinelii ale soarelui şi marile pete violete jucăuşe pe fundalul albastru al lagunei.

Cea mai desăvîrşită tăcere domnea în colibă. Purcell îşi aduse aminte că, pentru tahitieni, ospăţul era o preocupare atît de plăcută, încît i se dăruiau cu totul. Cu trupul destins în umbroasa răcoare a colibei, cu picioarele mîngîiate de razele soarelui, el simţea cum îl cuprinde un nespus simţămînt de prospeţime şi de calm. Lumea-i părea de minune rînduită : Otu şi Mehani, în faţă, iar Ivoa, astfel aşezată, încît el s-o poată vedea cu coada ochiului, şi care se apleca spre el ca să-i mîngîie obrazul cu părul ei mătăsos. Îşi privea prietenii învăluit de o adîncă fericire. Cîtă dragoste în ochii lor ! Ce linişte în sufletele lor ! Îşi spuse că această clipă va rămîne neuitată, dar tocmai pentru că se gîndise la ea, simţi o sfîşietoare părere de rău, ca şi cum clipa ce-o trăia trecuse.

— Adamo ! spuse neliniştit Mehani, ce ai ? Ochii îţi sînt trişti.

— Din pricina unui gînd, Mehani.

— *Peritani ! Peritani !* strigă Otu mişcîndu-şi un deget lung, pe dinaintea nasului, ca şi cum de foarte multă vreme ar fi ştiut că un *peritan* nu se poate îndrepta. Haide, mănîncă ! Mănîncă ! Nu e bine să te tot frămînţi cu atîtea gînduri !

Purcell surîse şi-şi plecă privirea asupra peştelui. Otu avea dreptate. Pentru a fi cu adevărat fericit trebuie să fii conştient, dar nu prea mult, de propria-ţi fericire. Trebuie

găsit un moment de echilibru. Trebuie să ştii să fii şiret. Să ştii că eşti fericit, dar nu atît de mult încît să ţi-o mărturiseşti.

Adierea unei dulci şi înmiresmate brize, stîrnită undeva în miezul insulei, iscă tremurul cocotierilor, iar Purcell văzu la mare înălţime deasupra colibei enormele crăci legănîndu-se ca nişte plete cu un foşnet uşor. Sorbi aerul cu nesaţ.

— Mireasma de pe Tahiti, spuse el cu glas tare.

— Care este mireasma din Tahiti ? îl întrebă Ivoa, sprijinindu-şi mîinile amîndouă pe umerii săi.

— Floarea de tiaré.

— *É* Adamo *é !* spuse Ivoa, cîte alte miresme nu mai sînt în Tahiti ? ! Mireasma de hibiscus, şi aceea de frangipanier, şi aceea a marilor ferigi, şi mireasma cimbrului, şi aceea de iasomie, o mireasmă proaspătă, ca pielea unui prunc. Şi mai este şi mireasma care vine de pe podişuri, cînd asupra lor se abat vînturile stîrnite din munţi şi vestitoare de ploi. E mireasma ce îmbie la muncă.

Otu începu să rîdă şi, întinzînd înainte mîinile lui mari, cu degetul gros foarte îndepărtat de celelalte degete, şi cu palma perpendiculară aproape pe antebraţ, spuse dînd din cap :

— În tinereţe nu e bine să lucrezi prea mult, Ivoa, munca e potrivită la bătrîneţe, cînd nemaiavînd ce să faci îţi mai ţine de urît.

Purcell îşi întoarse capul şi, privind ochii mari, albaştri, ai fetei, spuse cu o emoţie ce-i strînse gîtlejul :

— Şi mai e şi mireasma părului tău, Ivoa.

Un leneş surîs flutură pe buzele ei, iar Purcell, cu înteţite zvîcniri ale inimii, gîndi : „Va fi a mea dacă vreau".

Deschizătura uşii fu astupată de o umbră întunecată, iar Purcell se uită într-acolo. Răsărise în prag Mason, cu haina bine încheiată, cu cravată, cu pantofi în picioare. Pantofii, mai cu seamă, îl uimiră pe Purcell. Luceau ca oglinda, iar cataramele scăpărau în soare. Mason, pesemne, şi-i scosese, înainte de a debarca, şi apoi îi încălţase din nou.

— Domnule Purcell, spuse Mason rece şi corect, neînvrednicindu-i pe tahitieni, nici măcar cu o privire, aş vrea să-ţi spun două cuvinte.

Purcell se ridică, ieşi din colibă şi, cum Mason se retrase doar cu cîţiva paşi, îl ajunse îndată.

— Domnule Purcell, spuse Mason, cu un aer distant, aruncînd o ochire asupra părului, asupra gîtului şi picioarelor desculţe ale locotenentului, dumneata te bucuri, după cît se pare, de prietenia acestor sălbatici. Vrei să mă prezinţi căpeteniei lor ?

— Aş fi foarte încîntat să vă prezint lui Otu, spuse Purcell cu răceală. Otu este un gentleman.

— Foarte bine, prezintă-mă acestui... gentleman, spuse Mason, şi expune-i situaţia.

— Fără a-i ascunde nimic ?

— Fără a-i ascunde nimic, şi împărtăşeşte-i planul nostru.

Îndată ce Otu, dimpreună cu copiii săi îl văzură pe Adamo întorcîndu-se iarăşi spre casa lor, însoţit de şeful *peritanilor,* ei se ridicară, iar bătrînul îi întîmpină în prag, surîzînd, cu pîntecele înfăţişat din plin vederii, cu mîinile lui de şef, larg deschise, politicos, arătînd cu un gest de noblеţe noului-sosit casa în care îl poftea să intre.

Mason, cu ocheanul, văzuse de departe sosirea lui Adam Purcell pe plajă şi găsise cu totul dezgustătoare îmbrăţişările cu care tahitienii se năpustiseră asupra lui şi de care se temea că va avea şi el parte. Dar nu se petrecu nimic din toate acestea. Mehani şi Ivoa făcură cu capul doar o plecăciune şi nu se apropiară, iar Otu se întrecu în gesturi curtenitoare, fără însă a-i întinde mîna.

Mason se aşeză pe o rogojină, după care o prelungă tăcere se aşternu în colibă. Tahitienii tăceau, cu gravitate. Mason, aproape intimidat de răceala cu care fusese primit, tuşi încurcat, roşi, clipi din gene, şi, în cele din urmă, fără a-şi mai arunca ochii asupra vreunuia dintre ei, expuse în limba engleză situaţia vasului *Blossom* precum şi cererile pe care intenţiona să i le facă lui Otu. Acesta îl asculta dînd din cap, ca şi cum s-ar fi aşteptat dintotdeauna la aceste cuvinte, şi, în vreme ce Adamo i le tălmăcea în limba tahitiană, el dădea, mai departe, din cap, surîzîndu-i politicos, ca şi cum uciderea căpitanului unui vas britanic de către secundul său, urmată de semănarea revoltei printre marinari ar fi fost cele mai firesti lucruri din lume.

Cînd Purcell îşi termină tălmăcirea, Otu se ridică în picioare, umplînd încăperea colibei cu statura lui înaltă. Urmă, din parte-i, o adevărată cuvîntare înflorită şi, în acelaşi timp,

precisă şi însoţită de grăitoarele gesturi ale mîinilor sale largi. Nu pomeni nici măcar o vorbă în legătură cu cele petrecute pe puntea vasului. Nu se referi decît la cererile lui Mason. Da, el îi va da căpitanului marei piroge merinde îndestulătoare pentru o cale lungă. Da, îi va da o capră dimpreună cu un ţap, pentru reproducere şi cîini, tot o pereche ; şi pentru că Mason îşi exprimase această dorinţă, şi o pereche de porci sălbatici, deşi şeful peritan ar putea găsi destui, fără nici o greutate, prin toate insulele din mările sudului. Şeful va găsi, deopotrivă, pretutindeni şi taros, şi igname, şi gulii dulci, şi arbori de pîine. Dar de vreme ce voia, din prevedere, să ia pe vas rădăcini şi răsaduri, Otu i le va găsi. Otu va face şi mai mult. Otu poseda, cu titlu personal, singura vacă, precum şi singurul taur din întregul ţinut al insulei Tahiti : erau progeniturile perechii, dăruite, odinioară, de căpitanul Cook (Otu pronunţa „Tuto", „K" neexistînd în limba tahitiană) familiei din care el însuşi, Otu, descindea. Otu va dărui aceste animale şefului marii piroge.

Purcell traducea, amuzat de viclenia lui Otu. Ce aer măreţ îşi luase, făgăduind lui Mason că-i va dărui aceste bovine! De fapt, el era într-adevăr fericit să scape de ele. Tahitienilor nu le plăceau nici carnea, nici laptele acestor animale. Şi, în afară de aceasta, fiind grozav de mari, mîncau prea mult, pustiind grădinile. De n-ar fi fost amintire de la donatorul lor, le-ar fi omorît de mult. Avusese cel puţin grijă să despartă pe taur de vacă pentru a stăvili, astfel, urmările unui dar, care, potrivit simţămintelor băştinaşilor acestei insule, şi chiar ale lui Otu însuşi, îl onorase în chip deosebit pe tatăl său, pe vremea cînd maică-sa era încă frumoasă.

În clipa în care Purcell tocmai terminase de tălmăcit, Otu dădu un ţipăt, sări deodată din loc şi se repezi spre uşă strigînd :

— Tabu [1] ! Adamo ! Tabu ! Aici pe plajă ! Adamo ! Spune-i şefului tău că la noi, în Tahiti, asta e tabu !

— Ce s-a-ntîmplat ? întrebă Mason încruntînd din sprîncene. Ce-i cu urletele astea ? Da' emotivi mai sînt indigenii ăştia ! Ce anume este *tabu*, Purcell ?

[1] Am adoptat, pentru scrierea acestui cuvînt, ortografia curentă, deşi, în realitate, mai potrivit ar fi să scriem „tapu", deoarece sunetul „b" nu există în limba tahitiană. (Nota autorului.)

— Puşca, domnule căpitan. Mac Leod se plimbă cu ea pe plajă. O fi vrînd, pesemne, să vîneze.

— Spune-i să-şi lase arma pe vas. Nu vreau zîzanii cu negrii.

Purcell alergă pînă la lagună şi-l strigă pe scoţian. Mac Leod se întoarse, îl măsură pe locotenent cu o privire de dispreţ, şi cum Purcell se îndrepta spre el, se hotărî să-i iasă în întîmpinare, şi veni spre el cu paşi rari. Era înalt dar grozav de slab, numai picioare, cu umerii înguşti şi ascuţiţi, cu ochi mici, cenuşii şi sclipitori pe un obraz ale cărui trăsături păreau tăiate ca o lamă de cuţit. Neiubind, din principiu, pe nimeni, şi cu atît mai puţin pe un ofiţer, nu făcea nici o excepţie pentru Purcell. Nu se putea spune totuşi că îl detesta : Purcell era scoţian.

Se opri la zece metri, în faţa locotenentului, îşi scoase şoldul în afară, sprijinindu-se pe piciorul drept, în vreme ce stîngul şi-l ţinea întins în lături. Aştepta cu puşca la subţioară, hotărît să nu ia poziţia de drepţi. De cînd cu revolta de pe vas, ocupa, în relaţiile cu Mason şi Purcell, linia despărţitoare dintre supunere şi rebeliune, nemergînd însă pînă la refuzul de-a îndeplini ordinele.

— Ascultă, Mac Leod, spuse Purcell, părînd a nu fi băgat de seamă insolenţa poziţiei sale nereglementare, căpitanul a dat ordin să duci puşca asta înapoi pe vas. Puştile sînt *tabu* pe insulă.

— Voiam să împuşc un porc sălbatic, spuse Mac Leod dînd din cap, iar trăsăturile chipului său dur şi morocănos căpătară deodată acea expresie copilărească ce-l izbise mai demult pe Purcell. Locotenentul avu despre sine impresia că e un dascăl de şcoală care tocmai se pregăteşte să înhaţe bilele din mîna unui elev neatent.

— Porc sălbatic ? făcu Purcell rîzînd, dar n-ai decît să le ceri tahitienilor. Îl vei căpăta, cu siguranţă.

— Pricep eu foarte bine treaba asta, răspunse Mac Leod, cu dispreţ. Îi cunosc eu p-ăştia. Am mai fost eu pe-aici. Nătîngii ăştia dau tot ce au. Nimic în scăfîrlia lor, asta-i ! Noroc că n-au cămaşă pe ei, c-ar da-o numaidecît !

— La ce le-ar folosi economiile ? spuse Purcell, au din belşug tot ce vor.

— N-o ţine poate pîn' la judecata de apoi, făcu Mac Leod, cu un aer neîncrezător, ca şi cum s-ar fi temut că în Tahiti

clima ar fi putut deveni asemănătoare aceleia din Highlands, şi cum n-aveam nici o treabă, mi-ar fi plăcut mai mult să împuşc un porc decît să-l iau de la proştii ăştia despuiaţi. Să dea! Să dea! Asta-i tot ce ştiu! Sălbatici, ce să mai vorbim! Şi mie tocmai asta nu-mi place, să iau de pomană! Nici un Mac Leod n-a datorat cuiva nici măl mai mic lucru! Niciodată! Nu fac daruri, continuă el, cu fală, şi cu-atît mai vîrtos nu le primesc!

— Îmi pare rău, Mac Leod, zise Purcell, dar puştile sînt *tabu*, aici, în Tahiti.

— Poftim vorbă, *tabu!* Asta-i tot una dintre afurisitele lor de tîmpenii! spuse Mac Leod clătinîndu-şi capul cu dispreţ. Ia să fi fost eu căpitan, cît ai zice peşte i-aş pune cu botu pe labe pe negrii ăştia!... Să mă trăsnească Domnul, continuă el cu un larg gest de ameninţare, de parcă ar fi vrut să cuprindă întreaga insulă, da' ei au puştile-n mînă, sau noi? Şi atunci nu-i limpede că noi trebuie să facem legea aici?!

Întoarse spatele, fără să mai salute, şi se îndreptă spre baleniera care rămăsese pe apă. Purcell îl privi îndepărtîndu-se, lung cum era, slăbănog, deşirat, cu păru-i galben, rărit în creştet, cu puşca la subţioară şi cu ţeava în pămînt.

Îndată ce Purcell se întoarse în colibă, Mason se ridică şi, după ce-l rugă pe secund să-i mulţumească lui Otu, plecă. Această plecare, aşa, din senin, îi uimi pe tahitieni. În picioare, de pe prag, îl însoţiră cu privirea pe şeful *peritan*. O dată ajuns pe ţărmul lagunei, Mason se aşeză, îşi scoase pantofii, se ridică apoi în picioare, strigă să vină baleniera de serviciu şi se urcă în ea. Fu văzut, apoi, şezînd pe banca din spate şi încălţîndu-se iar.

— De ce n-a rămas cu noi? întrebă Ivoa, uluită. Ce face acolo pe piroga aia mare?

— Nimic, ce să facă? spuse Purcell. E hotărît să rămînă pe bord, tot timpul cît vom sta în Tahiti.

— Dar de ce? făcu Mehani, nu-i sîntem pe plac?

— Nici vorbă de aşa ceva, spuse Purcell de îndată ce se aşeză.

Şi îşi privi prietenii. Se simţea iarăşi descătuşat şi fericit. Mason nu se purtase de loc neplăcut, dar prezenţa sa fusese de ajuns ca să întunece totul.

— De acum înainte ai să trăieşti cu omul ăsta pe o insulă... făcu Otu, cu un gest larg al mîinilor, sortit a-i întregi gîndul.

— Nu-i de loc om rău, zise Purcell, surîzînd, iar eu mă împac bine cu toată lumea.

Chiar în acea clipă, însă, îi veni în minte ura pe care Simon o nutrise împotriva lui şi se întunecă.

— *É* Adamo *é !* spuse Ivoa, nu fi trist, Adamo ! Nu vreau ca Adamo al meu să fie amărît, continuă ea şăgalnic, adresîndu-i-se tatălui ei şi lui Mehani, ca şi cum în puterea lor ar fi stat să-l schimbe pe Adamo. Să ştii că mie omul ăsta care poartă nişte piei în jurul picioarelor nu-mi place de loc.

— Ivoa ! spuse Otu, surprins că fata îşi exprima cu atîta hotărîre părerea.

Ivoa îşi coborî genele prelungi pe ochii-i albaştri şi-şi ascunse faţa pe după umerii lui Adamo.

— Şi de ce nu-ţi place ? făcu Purcell.

Ivoa înălţă fruntea şi spuse făcînd o strîmbătură :

— Nici măcar o privire nu mi-a aruncat.

Purcell începu să rîdă.

— Asta-i adevărat ! strigă Mehani, lovind rogojina şi izbindu-şi apoi palmele una de cealaltă, şi eu am văzut ! Şefului *peritan* îi era teamă de Ivoa ! Şi chiar pe tatăl meu de-abia îl privea. Stătea uite aici, ca o broască-ţestoasă, ce-şi strînge labele în carapace.

Ivoa izbucni în rîs.

— *Ho ! Ho !* spuse Otu, nu se cuvine să spui astfel de vorbe pe seama unui oaspete !

Dar rîdea şi el. Un moment după aceea Ivoa îi întinse lui Purcell un paner lung, plin cu portocale, cu fructe de manghier şi banane sălbatice.

— Îţi curăţ eu portocala, spuse Ivoa.

Mehani îşi înălţă, cu vioiciune, capul şi-i aruncă o privire lui Otu, care începu să surîdă. „O fi, te pomeneşti, îşi spuse Purcell, vreun grai pe care nu-l pricep !" Se uită la Ivoa, cu ochii întrebători. Ea îi simţi privirea, şi, întorcîndu-şi ochii, şi-i aţinti, luminoşi, într-ai lui şi spuse, pe tonul cel mai firesc şi ca şi cum n-ar fi vorbit decît despre o simplă plimbare :

— Adamo ! Dacă vrei să mă iei şi pe mine pe insula aceea, merg cu tine.

Purcell îl privi pe Otu, apoi pe Mehani. Amîndoi zîmbeau. Nu păreau nici uimiţi, nici emoţionaţi.

— Dar îţi dai bine seama de ceea ce spui, Ivoa ? răspunse, în cele din urmă, Purcell, cu glasul sugrumat şi luîndu-i mîna într-a sa. Dacă vii cu mine, vii pentru totdeauna. N-ai să-l mai vezi, niciodată, pe Otu.

— Îmi dau foarte bine seama, spuse Ivoa, cu ochii plecaţi spre portocala pe care o curăţa.

Se aşternu o tăcere, iar Otu îşi întinse mîinile mari, cu palmele într-un gest de dăruire, cu degetu-i gros îndepărtat de cel arătător.

— Tu, tu nu-ţi dai seama, Adamo, spuse el, şi un surîs îi lumină faţa. Ivoa nu are decît o singură viaţă, şi cine-i e oare mai de preţ în viaţa asta : eu, sau Adamo ?

Capitolul III

— Bine, zise Mason, de vreme ce de-abia mîine ridicăm ancora, e destulă vreme să facem cunoştinţă cu toţi tahitienii care au venit, de bunăvoie, cu noi. Cîţi sînt cu totul, domnule Purcell ?

Mason se afla şi acum tot în cabina sa, exact în aceeaşi atitudine în care se găsise în urmă cu opt zile, cu o hartă desfăcută pe masă şi cu un pahar de rom în mînă.

Şi totuşi ceva se schimbase : îl poftise pe Purcell să ia loc.

— Şase, răspunse Purcell, iată şi numele lor : Mehani, Tetahiti, Mehoro, Kori, Timi şi Otu.

— Dumneata îi cunoşti ?

— Bine îi cunosc doar pe primii doi, pe Mehani şi pe Tetahiti. Pe ceilalţi patru, mai puţin. Sînt însă nişte atleţi, şi de lucrul ăsta ne vom convinge cînd îi vom vedea trăgînd de otgoane.

— Şase tahitieni, făcu Mason, clătinîndu-şi a îngrijorare capul pătrat. Şase şi cu şapte ai noştri fac împreună treisprezece, destul de puţini pentru a manevra *Blossom*-ul.

— Nu v-am citit întreaga listă, spuse Purcell, mai avem şi douăsprezece femei, şi trebuie să vă spun că tahitienele se pricep de minune să se cataăre pe funii...

— Femei ! Femei pe bord... făcu uluit Mason.

Şi se sculă în picioare atît de repede, încît dădu jos de pe masă harta şi răsturnă paharul de rom. Roşu la faţă, clipind din pleoape, cu buzele strînse, rămase, o clipă, incapabil să articuleze un cuvînt. Apoi cu o mişcare a umerilor, de parcă ar fi fost gata să se năpustească asupra lui Purcell, şi cu fruntea-i aplecată, îndărătnic, înainte, izbucni :

— Pentru nimic în lume, domnule Purcell, auzi ? pentru nimic în lume !...

Urmă o tăcere. Purcell se aplecă şi luă de jos harta pe care i-o întinse.

— Teamă mi-e că n-avem încotro, făcu el cu blîndeţe. Tahitienii nu se vor îmbarca nici în ruptul capului fără femei. Cît despre ai noştri, şi mai puţin. Se tem ca nu cumva să fie pustie insula pe care o căutaţi...

— Femei la bord, domnule Purcell ! Îţi poţi închipui una ca asta ? repetă Mason cu ochii lui de culoarea oţelului, holbaţi parcă de grozăvia unei asemenea perspective...

— La drept vorbind, făcu Purcell, împrejurările sînt şi ele cu totul neobişnuite.

— Bine, bine, dar femei la bord !... spunea Mason într-una, uitînd pînă într-atît de sine, încît îşi ridica amîndouă mîinile în văzduh, după obiceiul tahitienilor.

Purcell lăsă să treacă vreo cîteva secunde.

— Mă tem, continuă el, că vă va fi cu neputinţă să nu le faceţi pe plac. Altfel, tahitienii nu se vor învoi să vină cu noi. Şi, astfel, mateloţii sînt în stare să pună stăpînire pe vas, să ne debarce şi s-o pornească fără noi în larg.

— Da' de unde ! au să-l dea la fund, asta-i tot ce pot face, răspunse Mason, cu dispreţ.

— Tot ce se poate, dar noi doi, dumneavoastră şi cu mine, rămînem pe mal, aici în Tahiti...

Mason se aşeză iarăşi pe scaun, desfăcu încă o dată harta, şi spuse, fără a-şi ridica ochii de pe ea :

— Şi cîte femei sînt ?

— Douăsprezece, răspunse Purcell, reluîndu-şi, la rîndu-i, şi el locul pe scaun. Iată-le şi numele.

— Ce mă interesează cum le cheamă ? izbucni Mason, din nou, făcînd cu mîinile o mişcare ca pentru a le mătura de pe pămînt.

Apoi se aşternu iarăşi tăcerea, pe care căpitanul o curmă, de astă dată, însă, vorbind mai potolit :

— Trebuie să avem grijă să le adăpostim despărţite de bărbaţi.

Purcell strînse ochii. Măsura aceasta de prevedere îi părea hazlie.

— Bineînţeles, făcu el, cu un ton neutru, mă voi îngriji să le dau o locuinţă separată.

Mason, după ce-şi goli paharul de rom dintr-o înghiţitură, îl puse pe masă, şi pe chip i se zugrăvi o expresie de resemnare în faţa inevitabilului.

— Rămîne ca dumneata să te ocupi în amănunt de toată treaba asta, continuă el, în ce mă priveşte nici nu vreau să aud de ele.

— Bine, domnule căpitan.

Purcell vîrî la loc hîrtia în buzunar, dar nu se ridică de pe scaun.

— Vă rog, îngăduiţi-mi să vă mai spun ceva. Şi adause : Un gînd care nu-mi dă pace.

— Vorbeşte, spuse Mason, şi pe chip i se ivi o umbră de neîncredere.

„S-a şi întunecat la faţă", gîndi, în sinea sa, Purcell şi continuă.

— Dacă insula pe care o căutaţi e cumva nelocuită, atunci o problemă ne va da de furcă : echipajul nostru numără nouă britanici şi şase tahitieni. Laolaltă, aşadar, cincisprezece. Femei nu avem însă decît douăsprezece.

— Ei şi ? făcu Mason tăios.

— Trei bărbaţi vor rămîne, prin urmare, fără femei.

— Ei şi ? repetă Mason.

— Mă tem că lucrul acesta ar putea da naştere unei situaţii foarte primejdioase, aşa că vă propun, sau să ne lipsim de trei tahitieni...

— Cu neputinţă, răspunse Mason, pe acelaşi ton sec.

— Sau să mai luăm cu noi încă trei femei tahitiene.

Efectul acestei propuneri fu cumplit. Mason îl privi, ochii săi prinseră a clipi, mîinile-i tremurau şi se făcu stacojiu de mînie.

— Pentru nimic în lume ! strigă el, ridicîndu-se cît era de înalt. Ar trebui, domnule Purcell, să-ţi fie ruşine să-mi faci o asemenea propunere ! Încă alte trei femei ! Şi aşa

avem prea multe ! În ce mă priveşte, nu mă interesează în nici un fel ! continuă el, înălţîndu-şi dreapta în văzduh, ca într-un gest de jurămînt. Nici nu vreau să aud pomenindu-mi-se despre aşa ceva ! Dacă am ales cariera de marinar înseamnă că cel puţin pe bord... Domnule Purcell, urmă Mason, fără a-şi duce vorbele pînă la capăt, ştii foarte bine că dacă m-aş fi gîndit doar la tihna mea, n-aş fi primit nici una pe vas ! Iar dumneata, domnule Purcell, stai aici, în faţa mea, rece ca gheaţa, şi-mi propui... Ascultă-mă, domnule Purcell ! Nu mi-a fost dat să văd, în viaţa mea, decît o singură femeie cu bun-simţ : sora mea. Toate celelalte, m-auzi, toate celelalte sînt nişte... nişte... Şi în ce mă priveşte, continuă el, lăsîndu-se păgubaş de a mai încerca să definească sexul duşman, află, te rog, că nu-mi trebuie progenituri pe care să le las în urma mea... Douăsprezece muieri ! făcu el, cu o nouă izbucnire de mînie, douăsprezece ! Auzi dumneata, douăsprezece pe bordul vasului meu ! Douăsprezece făpturi aproape despuiate, care, cît e ziulica de lungă, vor piui şi cîrîi pe punte, continuă el cu silă, ca şi cum tahitienele ar fi fost nişte rîndunici de mare sau nişte papagali. Să ştii, domnule Purcell, şi împărtăşeşte-le şi oamenilor spusele mele, că în ce mă priveşte m-aş învoi mai curînd să-mi duc tot restul zilelor, aici, în Tahiti, sau, la nevoie, să-mi pun, cu propriile mele mîini, ştreangul în jurul gîtului decît să mai iau, fie ea doar una singură, încă o femeie pe bordul *Blossom*-ului.

Apoi îşi potoli gîfîitul şi spuse cu un glas mai calm, dar pe un ton care nu îngăduia împotrivire :

— Deocamdată doar atît, domnule Purcell.

Purcell îl salută foarte rece şi ieşi din cabină, furios. Era nebun ! Absurd de-ţi venea să urli, nu alta. Mason se îngrijea mai mult de împerecherea caprelor sau a porcilor decît de a oamenilor viitoarei colonii. „Ce îndărătnicie prostească !" gîndi el cu o nouă izbucnire de mînie. Şi, la urma urmelor, ce însemnătate avea faptul că ar fi fost cincisprezece în loc de douăsprezece !

De n-ar fi fost decît însuşirile lor atletice, şi încă nu meritau dispreţul lui Mason. Femeile se deprinseră, aproape tot atît de repede cît şi bărbaţii, să se caţăre pe funii ca să desfacă sau să strîngă velele. *Blossom*-ul nu apucase încă

să facă opt zile de drum, iar femeile şi deveniseră marinari de nădejde. Era un spectacol ciudat pentru Purcell să le vadă executînd ordinele, căţărîndu-se pe sarturi şi agăţîndu-se de vîrful ameţitor al vergilor, rîzînd într-una, cîntînd, sau scoţînd ţipete ascuţite.

În cea de a noua zi, după ieşirea în larg a *Blossom*-ului, acesta fu surprins de o furtună destul de violentă, iar Mason porunci să se navige la capă. Purcell trimise echipajul în arboradă. Marinarii, dîndu-şi seama de primejdie, dădură îndată ascultare ordinului, cum nu mai făcuseră în cele din urmă opt zile. Dar în afară de Mehani şi de Tetahiti, nici unul dintre ceilalţi tahitieni, luaţi de pe insulă, nu se clinti. Poate că furtuna i-ar fi speriat mai puţin dacă s-ar fi aflat pe apă, în propriile lor piroge. Dar tangajul puternic şi izbirea talazurilor de bordajul vasului, ca şi cumplitele zguduituri pe care le suferea *Blossom*-ul, cînd se redresa îi îngrozeau. Stăteau chirciţi în postul echipajului, înghesuiţi unul într-altul, cenuşii de spaimă, bolnavi şi, după toate celelalte, goi — cum se aflau — degeraţi de frig. Nimic nu era în stare să le risipească inerţia : se socoteau pierduţi.

Furtuna nu dură mai mult de-o zi, iar vasul, la drept vorbind, nu fusese în primejdie nici o clipă. Dar acest episod strică relaţiile, pînă atunci destul de prieteneşti, dintre tahitieni şi oamenii obişnuiţi ai echipajului. Marinarii nu le iertau „negrilor" că i-au lăsat „la voia-ntîmplării" într-un ceas greu.

Se făcu iar frumos, dar, în acelaşi timp, vîntul încetă de-a mai sufla, văzduhul deveni înnăbuşitor, iar vasul abia de se mai clintea, împotmolit parcă într-o mare vîscoasă. Încremenite erau toate, fără o undă de adiere, fără un tremur pe oglinda apei din faţa etravei. Doar pala de foc a soarelui părea că se mai clinteşte. Velele spînzurau fleşcăite şi ponosite, încreţite, după cum spunea Mac Leod, ca un chip zbîrcit de baborniţă. Zarea desena un brîu de jăratec în jurul vasului, încercuindu-l, iar Purcell avea simţămîntul că oceanul se încleiază treptat-treptat în jurul *Blossom*-ului, ca o piftie care se întăreşte.

Într-o dimineaţă, bătrînul Johnson îi arătă, de o parte şi de alta a vasului, coji de legume şi tot felul de resturi de la bucătărie, pe care le aruncaseră, în ajun, peste bord. În

cincizeci de ani de viață de marinar nu mai văzuse, niciodată, așa ceva. De cum se crăpa de ziuă și pînă se lăsa noaptea, mateloții tot zvîrleau undițele în apă. Tahitienii lăsară la apă cîteva baleniere și stăteau în picioare pe bănci cu cangea în mînă. Dar marea aceasta, altminteri atît de îmbelșugată în pește, nu scotea la iveală nimic. Ca și cum și lor li se făcuse silă de încremenirea *Blossom*-ului, nici rechinii nu-i mai dădeau tîrcoale.

Văzînd cerul pustiu, marea neînsuflețită, culorile spălăcite, aveai simțămîntul că ai pătruns, pradă fără scăpare, între hotarele unei planete împietrite. Pala de jăratec a unui soare torid decolora pînzele și topea catranul cu care era călăfătuit bordajul vasului. Deși udat de două ori pe zi cu găleți mari de apă, bordajul începea să se desfacă din încheieturi, iar mateloții fură siliți să-și înfășoare picioarele în cîrpe, atît de fierbinte era puntea.

Apa de băut se împuținase, iar Mason începu să fixeze rațiile de alimente. Și, totuși, fură nevoiți să jertfească taurul, iar, cîteva zile mai tîrziu, și vaca. Mîncară apoi capra și țapul, porcii sălbatici, cîinele și cățeaua, pînă ce în afară de oameni nimic nu mai rămăsese viu pe bordul *Blossom*-ului.

Se mai scurseră alte opt zile, iar un vînt din apus încreți pînza oceanului, pe măsură ce înainta. Velele se umflară, gata să plesnească, greementul începu să trosnească de la un capăt la celălalt al vasului ; puntea prinse a fremăta sub picioare, iar greoiul vas cu trei catarge, înălțîndu-și prova deasupra talazurilor, zvîcni înainte, ușor ca o pasăre.

Un ceas mai tîrziu, trecură printr-un stol de pești zburători, ce se abătură ca grindina pe punte, și, prin străvezimea apei, se deslușeau doradele ce-i urmăreau. Purcell dădu ordin timonierului să vină sub vînt : undițele fură aruncate, și oamenii prinseră cît le fu pe plac. Urmă un vesel măcel, și, după cîteva minute, cea dintîi masă ca lumea, de o săptămînă încoace.

Nici nu isprăviseră bine masa cînd cerul se întunecă și se lăsă binecuvîntata răcoare, iar ploaia începu să cadă. Fură tîrîte pe punte tot felul de vase, butoaie, hîrdaie. Tahitienii își scoaseră *pareu*-rile, și, cu palmele întinse către cer, cu capetele răsturnate pe spate, strigau de plăcere, cu gura înecată de ploaie. Treptat-treptat, tinzînd tot mai mult către

mişcare, trupurile le şerpuiră în cele din urmă într-un dans. Bărbaţii îşi cadenţau bătăile palmelor lovite una de alta, în vreme ce femeile prinseră a undui un cîntec fără cuvinte, a cărui melodie creştea înteţindu-se într-un avînt tot mai răscolitor. Cu părul despletit, cu întunecatele lor trupuri lucind sub ploaie, ele dănţuiau în loc, de-abia mişcînd picioarele, cu umerii încremeniţi, cu întreaga viaţă, întreaga mişcare a trupurilor strînsă în zvîcnirea şoldurilor mari.

În afară de Smudge, toţi ceilalţi mateloţi se dezbrăcaseră, şi Purcell crezu o clipă — atît de aţiţător devenise iureşul tahitienilor — că se vor lăsa şi ei tîrîţi în vîltoarea dansului. Dar marinarii rămaseră pe puntea din faţă, scăldîndu-se sub rafalele ploii, privind, de departe, spre tahitieni şi dîndu-şi palme pe spate, destul de ruşinaţi de goliciunea lor. „Iată, îşi spuse Purcell, înveselit de acest gînd, un tablou aproape biblic : tahitianul nu e decît omul în starea de nevinovăţie, în vreme ce *peritan*-ul e muritorul după ce a păcătuit."

Părînd că supraveghează îndeaproape umplerea vaselor, lui Purcell nu-i scăpa totuşi nimic din cele ce se petreceau pe punte. Fu mai cu seamă izbit de atitudinea unuia dintre mateloţi : micul Smudge îşi păstrase pe el cămaşa şi pantalonii, ţinîndu-se deoparte de amîndouă grupurile. Se rezemase de parapet, între două baleniere, şi stătea acolo, ca într-o gaură, încovoiat, chircit, cu un umăr mai sus, cu pieptul scobit. Părul cărunt îi cădea pe frunte, sprîncenele i se încruntau deasupra nasului ascuţit, în vreme ce buza de jos i se răsfrîngea în afară a dispreţ. Ghemuit şi încolăcit cum era, îşi aţintea asupra tahitienilor ochii de şoricel, sclipind a ură şi viclenie.

Purcell auzi, deodată, un glas de femeie, strigînd :

— Jono ! Jono ! Jono !

Locotenentul se întoarse, dar ploaia, înteţindu-se, îl orbi aproape. Din ceata tahitienilor se desprinse o siluetă înaltă şi spătoasă îndreptîndu-se către grupul de marinari. Rămase la mijlocul drumului. Era Omaata. Toate privirile se îndreptară deodată asupra ei. Minunatul ei trup brun măsura şase picioare şi cinci degete. Deşi în fiecare amănunt anatomic, în parte, depăşea proporţiile omeneşti, trupul ei era armonios alcătuit. Marinarii o priveau, muţi. Din ziua în care *Blo-*

ssom-ul o pornise din Tahiti, în larg, despre nici una dintre femeile de pe bord nu vorbeau atît de des. Îi admirau cu un fel de respect coapsele largi şi rotunde, spatele lat, sînii uriaşi. Pe seama puterii ei, ce ajunsese legendară, prinseseră zvon mii şi mii de născociri. Bătîndu-l prietenește pe umăr, îl îmbrîncise, fără să vrea, pe Mac Leod, care se rostogolise, cît colo, la douăzeci de metri, pe punte. Frînsese în două o prăjină doar sprijinindu-se pe ea. Rupsese în neştire o parîmă groasă cît mîna. Uneori le plăcea să-şi închipuie ce s-ar petrece dacă i s-ar aprinde călcîiele după Smudge. Gîndul acesta prilejuia glume cu nemiluita, dintre care unele foarte precise. Concluzia la care ajungeau în chip obişnuit era că micul Smudge ar da ortul popii, înnăbuşit.

Omaata mai înaintă doi-trei paşi, cînd o rază de soare, despicînd cerul negru, o lumină, iar mateloţii îşi preumblară în voie privirea pe povîrnişurile trupului ei. Purcell strînse ochii. Mateloţii aveau aerul unor motani ce contemplă cu o privire umilă şi înspăimîntată uriaşele forme ale unei tigroaice.

— Jono ! Jono ! Jono ! striga Omaata cu vocea-i profundă.

— Hai, du-te odată ! îi spune Mac Leod lui John Hunt, împingîndu-l de spate, uşor, înainte.

Hunt se desprinse, supus, dintre ai săi şi, cu paşi grei, se apropie de Omaata. Era de aceeaşi talie, de proporţii mari puţin mai masiv decît ea şi păros din creştet pînă-n tălpi, ceea ce îi dădea un mare prestigiu în faţa tahitienilor, de obicei spîni. O privi pe Omaata cu ochii lui mici de rîmător. Botu-i ţepos şi stacojiu părea a-i fi fost strivit şi turtit de o formidabilă lovitură care-l lăţise încă o dată pe atît şi îi răpise orice relief. De astă dată nu mai avea, ca aproape totdeauna, un aer adormit, ci părea chiar gata să surîdă. Cît despre Omaata, ea rîdea lăsînd să i se vadă puternicii dinţi albi, în vreme ce unda unei licăriri îi dănţuia în ochii mari ca nişte lacuri.

Rămaseră aşa, cîtva timp, unul în faţa celuilalt, ca şi cum Omaata ar fi înţeles că leneşa minte a lui Hunt nu-i îngăduia să-l ia prea repede. Îl luă apoi de mînă, pătrunzînd cu el în ceata dănţuitorilor, în mijlocul căreia ea i se înfipse în faţă, prinzînd a-şi undui şoldurile, nedezlipindu-şi ochii de-ai lui, rostindu-i numele în zvîcnirile glasului ei profund.

— Jono ! Jono ! Jono !

Tahitienii se apropiară de Hunt, bătînd din palme. Mehani îl bătu uşor pe umăr, dănţuind chiar lîngă el, ca pentru a-l îmboldi.

Omaata intona într-una, neobosită :

— Jono ! Jono ! Jono !

Deodată, Hunt, cu braţele spînzurînd, prinse a se clătina ridicîndu-şi, pe jumătate, picioarele şi legănîndu-se, în loc, ca un urs, în vreme ce cu privirea ochilor săi mici, de un albastru-spălăcit, o tot ţintuia pe Omaata. Chiar în aceeaşi clipă, şi fără ca ploaia tropicală călduţă să se curme, apăru, în norii negri ce jur împrejur înfundau zarea, o spărtură măruntă, prin care, jos, aproape de oglinda apei, se ivi către apus soarele. Şi atunci, puntea, catargele, pînzele *Blossomu*-ului ieşiră la iveală într-un alb şi ireal relief, pe fundalul cerului de păcură, iar lumina, tăind orizontul în întinse fîşii paralele, lungii nemăsurat umbrele trupurilor, pe punte, înflăcărînd chica de jăratec a lui Hunt.

— Jono ! Jono ! Jono !

Se tot auzea profunda voce a Omaatei, aducînd deopotrivă a uguit şi a răget, în vreme ce Hunt, enorm şi păros, se legăna, bătînd tactul cu capul lui mare şi neras, lucind stacojiu şi alb printre trupurile cu pielea măslinie ale tahitienilor.

— Jono ! Jono ! Jono !

Încet-încet, Omaata se tot apropia de Hunt, cu o şerpuitoare zvîcnire a şoldurilor, cu ochii mari şi negri aţintiţi asupra lui, cu palmele deschise a dăruire. Luneca spre el, atingîndu-l aproape, şi faţă în faţă dănţuiră timp de un minut. Apoi Hunt scoase un mîrîit care nu avea nimic omenesc, îşi înălţă statura uriaşă, lăsîndu-şi să cadă pe umerii Omaatei labele-i mari şi stacojii. Ea izbucni într-un rîs gînguritor, se descleştă cu o sprinteneală uluitoare şi o luă la fugă cu Hunt pe urmele ei. Se rotea descriind cercuri pe punte şi se întorcea, în fiece clipă, ca să-l vadă pe Hunt urmărind-o, şi rîdea într-una cu rîsul ei gînguritor. În cele din urmă, se înfundă, abătîndu-se ca un vîrtej pe scările postului de echipaj, pe ale cărui trepte Hunt se rostogoli în spatele ei. Marinarii mureau de rîs. Din ungherul său, Smudge îşi desfăcu picioarele şi, întorcînd capul, scuipă, cu scîrbă, în apă.

— Domnule locotenent, spuse White, vă cheamă căpitanul.

Purcell scoase un oftat, se duse în cabina sa ca să se schimbe şi apoi intră la Mason.

Masa de mahon a căpitanului era înşurubată de duşumea prin roţi mici de lemn fixate în jurul fiecărui picior, iar Mason părea şi el înşurubat în scaunul său. Îmbrăcat, cu cravată, pus la punct, părea tot atît de străin de ceea ce se petrecea pe punte, cît ar fi fost un locuitor al altei planete. De îndată ce Purcell fu în faţa sa, el îşi puse degetul pe un punct de pe hartă şi spuse :

— Uite, aici !

Purcell ocoli masa şi se aplecă asupra hărţii. Cam la jumătatea distanţei dintre insula Rapa şi insula Paştelui, Mason însemnase cu creionul o cruce. Purcell ridică spre el ochii întrebători. Mason repetă :

— Aici ! Iată insula pe care o căutăm. Dacă vîntul nu încetează, vom fi acolo poimîine seara.

Purcell privi harta.

— Cînd eram în Tahiti mi-aţi vorbit despre o insulă necunoscută.

— Chiar aşa şi este, făcu Mason, cu vioiciune. Jackson pomeneşte despre ea în a sa *Expunere a călătoriei în emisfera australă*, dar această insulă nu figurează pe nici una dintre hărţile Amiralităţii britanice. Nici chiar pe cele mai recente, cum este aceasta. În mod oficial ea nu există. Totuşi Jackson îi indică longitudinea şi latitudinea, şi acest fapt mi-a dat posibilitatea de a o situa pe hartă şi de a trasa drumul pe care trebuie să-l urmăm.

Purcell îl privi pe Mason.

— Este, însă, cu putinţă ca vreun alt căpitan de vas să fi citit şi el expunerea lui Jackson, şi dacă se găseşte, de pildă, prin meleagurile...

— M-am gîndit eu şi la asta, domnule Purcell, spuse Mason. Este într-adevăr un risc, dar foarte mic, din pricină că insula asta e aproape inaccesibilă. După părerea lui Jackson, e foarte stîncoasă, înconjurată de faleze abrupte, fără urmă de golf sau de vreun ţărm pentru ancoraj, şi, apoi, se pare că din pricina violenţei cu care talazurile se izbesc de stîncă, chiar şi debarcarea cu vreo balenieră este anevo-

ioasă. Jackson însuşi n-a debarcat. S-a apropiat totuşi atît de mult de această insulă, încît a putut s-o descrie. Are o circomferinţă cam de vreo cinci mile, e acoperită de o vegetaţie luxuriantă şi e străbătută de un torent. Adaug că Jackson a descoperit-o într-un anotimp fără ploi, ceea ce îndreptăţeşte presupunerea că acest torent nu este intermitent. Lucrul acesta este, firește, de o foarte mare însemnătate.

Şi cum Purcell tăcea, Mason continuă :

— Ţin să-mi spui ce crezi, domnule Purcell.

— Părerea mea, răspunse Purcell cu un aer şovăielnic, este că dacă această insulă e într-adevăr situată acolo unde spune Jackson şi e într-adevăr aşa cum o descrie el, atunci e cu totul potrivită scopului nostru, doar...

— Doar ?

— Aţi spus, dacă nu mă înşel, „o circomferinţă de cinci mile". Poate că e puţin cam mică.

Mason îşi aplecă înainte fruntea-i pătrată şi spuse pe un ton ce nu îngăduia împotrivire :

— E destul de mare pentru vreo treizeci de oameni.

Purcell, însă, adăugă :

— Deocamdată, bineînţeles. Dar după cîţiva ani...

Mason făcu un mic gest cu mîna, ca pentru a spulbera argumentul.

— Cînd, în Tahiti, am citit descrierea lui Jackson, mi-a venit şi mie în minte gîndul acesta, domnule Purcell. Dar l-am înlăturat. Tăcu, fără a lămuri de ce îl înlăturase. Purcell era enervat. Mason ştia, aşadar, cînd se aflau încă în Tahiti încotro avea să ducă vasul, şi trei săptămîni nu-i spusese nimic în legătură cu locul către care urmau să se îndrepte.

Mason continuă :

— Ţi-aş fi recunoscător dacă n-ai destăinui echipajului nimic din cele pe care ţi le-am împărtăşit adineauri.

— Există vreun motiv pentru care să păstrăm această taină ?

— Nici unul. Dar nu e nevoie să afle, atîta tot.

Secretul acesta nu era de nici un folos. Nu însemna nimic mai mult decît un simbol al ierarhiei : şeful îşi exercita privilegiul de şef, care ţinea ca subalternii să nu afle ceea ce el ştia. Taina locului către care se îndrepta *Blossom*-ul pusese, astfel, o distanţă între Purcell şi căpitan, iar această taină

împărtăşită acum şi secundului menţinea aceeaşi distanţă între ofiţeri şi restul echipajului. „E comic", gîndi Purcell. Continuă să se folosească de toate trucurile mărunte ale unui comandant, calitate pe care a încetat s-o mai aibă. Şi nici măcar nu-şi dă seama.

— Aşadar, iată-ne perfect de acord, domnule Purcell, spuse în cele din urmă Mason, ca şi cum această lungă tăcere fusese de ajuns pentru a spulbera îndoielile lui Purcell, pricinuite de dimensiunile insulei.

Purcell se ridică în picioare.

— Îmi îngăduiţi, domnule căpitan.

— Fireşte, domnule Purcell.

— Aş vrea să vă cer ceva.

Mason îl privi. „Se şi împotriveşte", gîndi Purcell enervat. Cea dintîi pornire a sa e să zică „nu".

— Poftim, spuse Mason.

— În calitate de căpitan al acestui vas, zise Purcell, aveţi, dacă nu mă-nşel, dreptul să căsătoriţi, dacă e cazul, pe cei ce-şi exprimă această dorinţă.

— Exact.

— Doresc, continuă Purcell, cu o oarecare gravitate, ca, uzînd de prerogativele legate de funcţiunea ce-o exercitaţi, să mă uniţi prin ceremonia căsătoriei cu o tahitiană.

Mason se ridică, se făcu roşu la faţă, îşi duse mîinile la spate şi, fără a-l privi pe Purcell, spuse :

— Vrei să iei în căsătorie o negresă, domnule Purcell ?

— Da, domnule căpitan !

Spusese aceste vorbe cu atîta energie şi violenţă reţinută, încît Mason amuţi. Niciodată nu şi-ar fi închipuit că Purcell poate fi atît de agresiv. În picioare, înfăţişîndu-şi ochilor lui Purcell profilul, Mason îşi ţinea privirea aţintită pe o gravură ce reprezenta imaginea *Blossom*-ului în plină construcţie. Cu toate că, pentru a-şi manifesta neplăcerea, sufla înadins pe nas cu aerul unui om sigur pe sine, cîntări totuşi lucrurile, nu fără luare-aminte. Purcell îi iubea cam prea mult pe negri şi, ca toţi scoţienii, era un moralist afurisit, dar altminteri nu i se putea reproşa nimic. Mason nu voia să şi-l facă duşman şi simţea toată primejdia pe care ar fi înfruntat-o dacă s-ar fi împotrivit dorinţei sale. Pe de altă parte, însă, să-şi căsătorească secundul cu o indigenă era, într-adevăr, ceva de neconceput.

— Ești un *dissenter* [1], așa cred, făcu el din vîrful buzelor.

Purcel îl privi. Nu pricepea unde voia să ajungă.

— Am, într-adevăr, simpatie pentru *dissenteri*, spuse el după o pauză.

— În calitate de căpitan al unui vas britanic, spuse Mason, nu-mi este îngăduit să oficiez o căsătorie ce contravine riturilor Bisericii anglicane.

„Asta era, va să zică !" gîndi Purcell stăpînindu-și un surîs. Mason îi atribuia și lui formalismul ce-l caracteriza.

— N-am nimic împotriva ritului anglican de căsătorie, spuse el, fără zăbavă. Obiecțiile mele cu privire la Biserica anglicană se referă la alte puncte.

Mason rămase uluit auzindu-l pe Purcell vorbind cu atîta sînge rece despre „obiecțiile" sale împotriva Bisericii Majestății-Sale. După părerea sa, Purcell săvîrșea două păcate, exprimîndu-se astfel : își vădea lipsa de loialitate față de suveran și prostul gust de a atribui vreo însemnătate religiei.

— Nu m-ai înțeles, spuse el cu un ton neînduplecat. În ce mă privește nu-mi pot aroga dreptul de a căsători un *dissenter* după ritul Bisericii engleze.

„M-am înșelat, gîndi Purcell, iritat, nu e formalism. Ocolește discuția. Încearcă să-mi închidă gura."

— N-am afirmat că aș fi *dissenter*, spuse el cu un ton tăios. Am spus că am simpatie pentru *dissenteri*. Dar în mod oficial aparțin Bisericii anglicane. În registrele bordului puteți găsi această mențiune.

„Iar acum, își zise Mason în sinea sa, dacă refuz urmează ruptura." Oftă, apoi, brusc, se întoarse spre Purcell și spuse cu voce puternică :

— În ce mă privește, domnule Purcell, mărturisesc că nu-ți pot înțelege hotărîrea. Dar, la urma urmelor, în viața dumitale particulară nimeni, în afară de dumneata, nu are voie să se amestece, așa că nu e dreptul meu să mă împotrivesc.

„Aha ! *in extremis* a-ntors macazul", gîndi Purcell.

Cei doi oameni stăteau în picioare, față în față, tăcuți, stingheriți. Atît unul cît și celălalt știau că fuseseră la un pas de ruptură. Amîndoi se simțeau ușurați că nu ajunseseră

[1] Așa erau numiți cei ce refuzau să se supună celor treizeci și nouă de articole de lege cuprinse în dogma anglicană. (Nota autorului.)

pînă acolo şi totuşi prinseseră pică unul pe celălalt : Purcell fiindcă fusese nevoit să dea o bătălie pentru ceea ce era de fapt un drept al său, Mason pentru că fusese silit să cedeze.

— Alege doi martori dintre oamenii echipajului, reluă Mason, cu un ton de comandă, şi mîine la ceasul prînzului...

Nu-şi sfîrşi vorba, ca şi cum i-ar fi fost silă s-o ducă pînă la capăt.

Purcell întoarse capul şi spuse cam ţeapăn :

— Vă mulţumesc, domnule căpitan.

Şi, fără a aştepta o încuviinţare din partea lui Mason, se retrase. Se simţea rănit, iritat, tulburat. Fără să fi vrut şi, mai cu seamă, fără ca Mason s-o fi vrut, relaţiile dintre ei — doar pentru că aveau vederi atît de deosebite — se stricau, zi de zi, tot mai mult.

A doua zi, în prezenţa mateloţilor Jones şi Baker şi în faţa membrilor echipajului adunaţi pe punte, căpitanul Mason, comandantul vasului *Blossom,* oficie întîi botezul tahitienei Ivoa, şi apoi o căsători, după ritualul Bisericii anglicane, cu locotenentul Adam Briton Purcell.

Nimeni de pe bordul *Blossom*-ului nu urmă pilda secundului.

În ziua de 10 iulie, către ceasurile şapte de dimineaţa, pe un cer albastru cu desăvîrşire senin, un nor gros şi întunecat se înalţă dinspre miazăzi pornind drept spre *Blossom.* Marinarii îşi ridicară cu toţii ochii pentru a-l urmări cu privirea, într-atît de neaşteptată îi era direcţia, dat fiind că atunci cînd se întîmpla aceasta, vîntul sufla de la miazănoapte.

Norul se apropia alungindu-se cu o neobişnuită repeziciune, luînd forma unui triunghi, iar Jones dădu un strigăt de bucurie.

— Astea-s păsări !

Urmă un vuiet de veselie. Într-o clipă, mateloţii, tahitienii şi femeile alergară, cu toţii, la provă.

— White ! strigă Purcell, înştiinţează-l pe căpitan !

Purcell se întoarse. Dădu cu ochii de Ivoa.

— Adamo, spuse ea, cu glasul înnăbuşit, n-am crezut că voi apuca vreodată ziua asta !

Purcell îi puse mîna pe umăr şi rămase locului, nemişcat, tăcut, cu capul ridicat, lipind-o de trupul său. Îşi atinseseră

ţinta. Locurile în care păsările acestea îşi făceau cuiburile erau meleagurile pe care ei înşişi aveau să trăiască, de acum înainte, toată viaţa, împreună.

— Rîndunici de mare ! spuse Mehani, străpungînd zarea cu arătătorul îndreptat către stolul păsărilor.

Porniră strigăte de bucurie din rîndurile tahitienilor cuprinşi de un freamăt subit.

— Ce spun oamenii ăştia, don locotenent ? făcu Baker.

— Că ouăle acestor păsări sînt ca şi ouăle de găină.

— Nu-mi prea vine să cred, făcu Mac Leod.

Rîndunelele de mare dădeau acum tîrcoale *Blossom*-ului, iar puzderia lor întuneca soarele. Semănau destul de bine cu nişte mici pescăruşi, dar aveau ciocul mai lung şi coada despicată. Începură a se scufunda, în babordul vasului, iar mateloţii se îndreptară şi ei spre babord. Un puhoi des de sardele strălucitoare lunecau repede paralel cu *Blossom*-ul. pentru a căuta desigur adăpost la umbra sa. Asupra acestora se abăteau cu nemiluita rîndunelele ce despicau învelişul apelor cu picajul lor vertiginos. Purcell fu uluit de ceea ce se petrecea : părea o ploaie de păsări.

— Priviţi, don locotenent ! spuse Baker, arătînd sardelele, mititelele de ele se lasă înghiţite de oricine ! Prin apa străvezie se vedeau lunecînd splendide bonite cu spatele vărgat în negru şi albastru, ce se abăteau cu o neînchipuită lăcomie asupra sardelelor. Dar masacrul nu se oprea aici, căci şi bonitele erau prada rechinilor, care, izbind cu enorma lor coadă apa oceanului, le înhăţau plescăind din fălci.

Încet-încet, în rîndurile marinarilor se aşternu tăcerea. Se amuzaseră întîi privind la pescuitul rîndunelelor de mare, dar pescuitul acesta se prefăcuse în măcel. Rechinii, după ce sfîşiaseră bonitele, se sfîşiau la rîndul lor între ei, împurpurînd apa cu sînge.

— Doamne, Dumnezeule ! spuse bătrînul Johnson, nu mă rabdă inima să văd aşa ceva ! Cumplită soartă să fii peşte.

— Aşa-i rînduirea pe lume, zise Mac Leod sprijinindu-se cu coatele braţelor sale slăbănoage de copastie, peştele ăl mare-l înghite pe cel mic. N-ai de ce te văicări. Asta-i rînduiala. N-ai decît să fii ăl mai tare, asta-i tot.

Mason se ivi pe punte, cam roşu la faţă, ţinînd în mînă ocheanul.

— A început să se vadă pămîntul, domnule Purcell ? strigă el, cu un tremur în glas.

— Nu, încă, domnule căpitan.

Urmă o pauză. Mason părea dezamăgit ca un copil.

— Scîrboase mai sînt şi păsările astea, spuse indispus Mason, văzînd puntea plină de găinaţ.

— După cît se pare, ouăle lor sînt bune de mîncat, îl informă Purcell.

Fără a-i cere lui Purcell să-l însoţească, Mason se îndreptă spre provă. Chiar în acea clipă puhoiul de sardele părăsi bordajul vasului, iar rîndunelele de mare, avîntîndu-se pe urmele lor, se îndepărtară de *Blossom*. Purcell dădu ordin marinarilor să cureţe puntea. Fu nevoit să repete ordinul de două ori, pînă să se execute.

Cînd oamenii se puseră pe lucru, Purcell se îndreptă spre Mason, care-şi lipise un ochi de sticla ocheanului, încremenit locului, cu faţa roşie, cu muşchii gîtului încordaţi. Un moment mai tîrziu lăsă în jos ocheanul, se ridică, închise şi deschise de mai multe ori ochiul drept. Apoi începu să-şi frece pleoapa cu vîrful degetelor.

— Am obosit privind, ochiul meu nu mai desluşeşte bine. Vrei să te uiţi şi dumneata, domnule Purcell ?

Purcell lipi, la rîndu-i, şi el ochiul de sticla instrumentului, căruia îi răsuci rotiţa ca să-l potrivească. Îşi făcuse despre acest pămînt o imagine asemănătoare aceleia a insulei Tahiti, un pămînt muntos, dar despărţit de ocean de un brîu de stînci, protector, o lagună liniştită, un litoral accesibil. Realitatea era, însă, cu totul alta. Insula, ca o stîncă întunecată şi crenelată ce se înălţa deasupra mării, dominînd-o de la mai bine de o mie de picioare, era necontenit izbită la bază de enormele zvîcniri spumegînde ale talazurilor.

Purcell îi întinse ocheanul şi-i spuse lui Mason, fără a-l privi :

— E o stîncă nu tocmai primitoare.

— Chiar aşa şi trebuie să fie, cît mai puţin primitoare, răspunse Mason atît de bine dispus, cum Purcell nu-l mai văzuse niciodată.

Mai îndreptă o dată ocheanul înspre insulă şi continuă cu însufleţire :

— Da, domnule Purcell, e poate straniu, dar îți mărturisesc că aș fi într-adevăr dezamăgit dacă această insulă n-ar fi, după cum ne încredințează Jackson, aproape inaccesibilă.

— Da, dar măcar noi să putem debarca, făcu Purcell.

Mason se îndreptă din umeri, lăsă să-i spînzure în jos mîna în care ținea ocheanul și, fără nici o pricină vizibilă, începu să rîdă. Purcell reținu faptul că de la moartea lui Jimmy îl vedea acum pentru prima oară rîzînd.

— Vom debarca, domnule Purcell ! spuse el, înveselit. Vom debarca chiar de-ar fi să folosim parîmele pentru a escalada stînca !...

Și adăugă :

— Am toată nădejdea că peste tot e la fel de abruptă ! Nu ne putem îngădui luxul de a ne mai lăsa călcați și de oaspeți ! reluă el cu un entuziasm de nedescris. Ar fi pierzania noastră !... Ce dracu ! Un om nu are decît un singur gît pe care-i stă capul ! M-auzi, domnule Purcell ? Mai mult decît în visul nostru ! O adevărată cetate clădită de natură ! Nimeni, pun mîna-n foc, n-are să se cațăre pîn-aici ca să-și vîre nasul în treburile noastre ! Nu, nu ! Nici o privire curioasă ! Vom fi în casa noastră ! Insula aceasta este o minune ! Dacă dăm de atîta pămînt încît să ne putem cultiva ignamele, și destulă apă încît să nu suferim niciodată de sete, atunci, de pe meleagurile astea, putem înfrunta tot pămîntul !...

Se întoarse și, sprijinindu-se cu șalele de copastie, cu brațele îndepărtate de trup, cu mîinile pe baza de metal, își îndreptă privirea spre rîndunelele de mare, care-și continuau vînătoarea, la vreo două sute de metri de vas.

— Nu e uimitor, spuse Purcell, să le vezi repezindu-se în apă în stol ? Parc-ar fi o ploaie de păsări.

— E mare lucru că le avem aici, la îndemînă, spuse Mason cu un aer satisfăcut. Vom avea ouă pentru *breakfast* [1].

Ceva mai tîrziu de ceasurile două ale după-amiezei, *Blossom*-ul ajunsese într-un golf destul de expus vîntului. Mason hotărî totuși să acosteze, atît era de grăbit să pună piciorul pe pămînt. Dădu dispoziție să se lase la apă o balenieră, pentru a da cu ea ocol domeniului său, și, spre marea uimire a lui Purcell, luă el însuși comanda. Nu voia

[1] Micul dejun (în limba engleză).

să încredinţeze nimănui sarcina de a vedea, în amănunţime, mijloacele de apărare ale acestei fortăreţe.

Se reîntoarseră după trei ceasuri, încîntaţi atît el cît şi marinarii de toate cîte le văzuseră acolo. Coasta dinspre apus şi miazăzi a insulei nu era decît un şir de rîpe abrupte, vîrfuri ascuţite, gigantice îngrămădiri de stînci. La răsărit descoperiră însă un golfuleţ ce se termina cu o plajă acoperită de un nisip fin. Dar această plajă era înconjurată de un brîu stîncos inaccesibil, iar dinspre partea pămîntului rămînea cu neputinţă de atins din pricina unei rîpe piezişe. Concluzia era evidentă : deşi destul de dificilă în acel loc, acostarea *Blossom*-ului era totuşi singura cu putinţă. Şi unicul punct accesibil unei debarcări îl constituia, cu siguranţă, plaja ce se întindea la patru sute de metri de vas, dacă, firește, o balenieră ar fi izbutit să ajungă pînă acolo, înfruntînd, fără a fi răsturnată, izbiturile valurilor mari.

La puţină vreme după întoarcerea lui Mason, fură siliţi să utilizeze două ancore pentru fixarea vasului, în aşa măsură acesta luneca, împins de vînt către coastă. Purcell îl găsi pe Mason pe dunetă şi ascultă îndelung, în tăcere, cumplita vîltoare a talazurilor care, respinse de stîncă, se întorceau într-o nouă năvală, făcînd inaccesibilă plaja. Vuietul surd ce părea a umple tot orizontul se curma brusc cînd valul se năpustea, încrucişîndu-se cu altul, abia sosit. Şi atunci, din îmbinarea lor, izbucnea un monstruos vuiet de apă, ce se abătea, ca o lovitură de trăsnet, pe nisipul plajei.

La răstimpuri, în enormele stînci care, către dreapta, închideau plaja, o grotă se umplea, pesemne, şi se golea cu totul din pricina unui val prelung, căci se auzea bubuitul pe care-l făcea apa evacuată din cavernă. Plescăirea aceasta şi gîlgîitul ce-i urma produceau asupra lui Purcell o şi mai sinistră impresie decît aceea provocată de încălecarea valurilor.

— Mă întreb, reluă Mason după un minut, dacă insula asta e cumva locuită.

— Dacă e locuită, e foarte cu putinţă ca indigenii să ne fie ostili.

— Da, spuse Mason, cu un aer de îngrijorare, la asta mă gîndesc şi eu. Altminteri de mult ne-ar fi întîmpinat cu pirogele lor.

Purcell privi frunzişul des ce înconjura faleza şi spuse :

— Or fi ascunşi pe după aceste frunze zeci de ochi la pîndă, aţintiţi asupra noastră.

— Da, făcu Mason, n-ar fi bine ca instalarea noastră aici să înceapă cu un mic război.

Purcell îl ţintui cu privirea, uluit. Mason se gîndea, aşadar, şi la eventualitatea de a ocupa insula, trecînd peste vrerea locuitorilor ei şi chiar cu preţul unei bătălii !

— Ar fi inuman, domnule căpitan ! se împotrivi el, cu tărie. Nu putem să luăm viaţa acestor bieţi oameni ca să punem stăpînire pe insula lor !

Ochii lui Mason îl ţintuiră pe Purcell timp de o clipă. Apoi căpitanul se făcu roşu la faţă, clipi de mai multe ori, îşi aplecă fruntea înainte, iar Purcell avu impresia că e gata să izbucnească. Dar, spre marea lui uimire, se stăpîni, lăsînd să se aştearnă din nou o tăcere apăsătoare. Cînd reîncepu să vorbească, fu cum nu se poate mai liniştit, ca şi cum Purcell nu i-ar fi adus nici o obiecţie.

— Vei lua, domnule Purcell, comanda balenierei şi vei încerca să debarci.

— Da, domnule căpitan.

— Ia şase oameni cu dumneata, tot atîtea puşti şi parîme. Dacă izbuteşti să treci de vîltoarea talazurilor îţi vei duce baleniera pe uscat şi vei escalada stînca. Misiunea dumitale este de a afla dacă insula e pustie sau locuită. Dacă eşti cumva atacat, te întorci la baza de plecare şi te reîmbarci. O altă balenieră va sta de pază la o depărtare de două sute de metri de plajă, pentru a vă acoperi retragerea, prin focuri de armă, în cazul în care veţi fi urmăriţi. Dacă nu eşti atacat, vezi tot ce se poate vedea pe insulă, pînă se înserează, şi întoarce-te ca să-mi raportezi.

— Da, domnule căpitan.

Purcell lăsă înadins să treacă o clipă şi apoi spuse :

— Dacă-mi îngăduiţi, domnule căpitan...

Mason îl ţintui cu o privire rece.

— Poftim, domnule Purcell.

Purcell i se uită drept în ochi. Era hotărît ca, de astă dată, să nu-l lase pe Mason să-i întîmpine obiecţiile prin muţenia în care se zăvorîse de atîtea ori.

— Dea Domnul ca insula să fie pustie, spuse el cu hotărîre. Dar dacă, dimpotrivă, e cumva locuită, nu vă puteţi bizui pe mine pentru a trage în indigeni, chiar de-aş fi atacat.

Mason se făcu roşu ca un rac, începu a clipi, coborî privirea în pămînt şi urlă cu o violenţă de nedescris :

— Blestemată să-ţi fie conştiinţa ! domnule Purcell.

— Domnule căpitan !

Mason îl privi cu o flacără în ochi :

— Da, blestemată să-ţi fie conştiinţa, domnule Purcell !

Purcell se opri o clipă şi apoi spuse, cu gravitate :

— Socotesc că nu se cuvine să-mi vorbiţi astfel.

Urmă o tăcere. Mason se lupta cu o asemenea încordare ca să-şi redobîndească sîngele rece, încît mîinile îi fură cuprinse de un tremur. Dîndu-şi seama că Purcell i le vedea, şi le duse la spate.

— Te rog să mă ierţi, domnule Purcell, spuse el, în cele din urmă, întorcînd uşor capul.

— Nu e nimic, domnule căpitan, oricui i se poate întîmpla să-şi iasă din fire.

Acest schimb de vorbe curtenitoare aduse o destindere. Această destindere, însă, era doar aparentă.

— În orice caz, e de prisos să ne certăm, de vreme ce nici nu ştim măcar dacă insula e sau nu locuită.

Purcell simţi că îl cuprinde furia. Întreaga atitudine a lui Mason se reducea la ocolirea discuţiei şi la împotrivire. Sau tăcea, sau se refugia în mînie, sau amîna hotărîrea.

— Iertaţi-mă, spuse Purcell pe un ton ferm. Trebuie să luăm o hotărîre asupra atitudinii noastre faţă de indigeni pentru clipa cînd vom debarca. În ceea ce mă priveşte ţin să vă mai spun o dată că nu voi trage în ei nici chiar de m-ar ataca !

Urmă un răstimp de tăcere, după care Mason spuse :

— În acest caz te va paşte o mare primejdie, domnule Purcell, iar eu nu mă simt îndreptăţit a-ţi cere s-o înfrunţi. Voi comanda, aşadar, eu însumi baleniera pentru debarcare. Dumneata vei rămîne, aici, la bord.

Purcell înţelese ce însemna aceasta : de cum va zări o suliţă, Mason va ordona să se tragă cu toate puştile.

— Socotesc, spuse el cu răsuflarea tăiată, că ar fi mai bine să mă lăsaţi pe mine să comand baleniera.

— Îţi recunosc dreptul, domnule Purcell, de a refuza să te aperi în cazul în care eşti atacat, dar nu şi pe acela de a mă învăţa ce am de făcut.

După aceste cuvinte, nu mai era nimic de adăugat. Purcell se răsuci pe călcîie. Era ameţit de indignare şi prea puţin sigur de puterea sa de stăpînire, ca să mai spună un singur cuvînt.

Intră în cabina sa şi se trînti pe cuşetă, cu tîmplele înfierbîntate. Nu izbuti să-şi potolească tremurul picioarelor. Închise pleoapele şi, respirînd adînc, încercă să se liniştească. *Blossom*-ul se înălţa molcom, cînd valurile se îmbulzeau sub el, în vreme ce prin iublon pătrundea înăuntru, în valuri, soarele unei frumoase după-amieze aurite. „Şi cu toate acestea, gîndi Purcell, oamenii se vor omorî unii pe alţii."

Un minut mai tîrziu, simţi o mînă răcoroasă atingîndu-i fruntea şi deschise ochii. Pe marginea patului stătea Ivoa, care-l privea în tăcere.

— Adamo, îl întrebă ea cu glasu-i adînc şi melodios, eşti cumva bolnav ?

— Nu, Ivoa, sînt doar furios, asta-i tot.

Ea surîse, dezvăluindu-şi strălucirea albă a dinţilor, în vreme ce minunaţii ei ochi albaştri îi luminară chipul. Spuse răutăcioasă :

— *Peritanii* se ceartă. *Peritanii* îşi fac griji, în cugetul lor. *Peritanii* nu sînt, niciodată, mulţumiţi.

Purcell se ridică în coate şi-i zîmbi.

— *Peritanii* se gîndesc la viitor. Şi de aceea nu sînt niciodată mulţumiţi.

Ivoa dădu din umeri, din frumoşii ei umeri.

— Cînd e să se abată nenorocirea, n-o poţi opri. De ce să te gîndeşti la ea dinainte ?

— *Peritanii* socotesc că trebuie să lupte împotriva ei.

Ivoa îşi ridică mîna măslinie şi îşi trecu degetele uşor prin părul lui Purcell.

— *Peritanii* sînt foarte încrezuţi şi uneori chiar nebuni. Şeful marii piroge este nebun de-a binelea.

Purcell se ridică în capul oaselor, aţintindu-şi, uimit, ochii asupra ei. Ivoa nu putuse urmări discuţia dintre Purcell şi Mason : vorbiseră în limba engleză.

— Ce te face să crezi una ca asta ?

Obrajii tahitienei se împurpurară, genele-i coborîră şi ea îşi ascunse capul pe umărul lui Purcell. Se abătuse de la ceea ce era discreţia tahitiană şi-i era ruşine de această purtare urîtă.

— Ce te face să crezi una ca asta ? spuse Purcell.

Degeaba. Şi aşa întrecuse măsura. Nu va mai vorbi nimic.

— Hai pe punte, spuse Purcell, intrigat.

Ieşind din semiobscuritatea ce îneca scara, lumina zilei îl orbi. Ochii le clipiră. Puntea era adîncită într-o tăcere neobişnuită. În apropierea arborelui trinchet stăteau tahitienii şi mateloţii în jurul unui grup din mijlocul căruia răsăreau înaltele siluete ale lui Mehani şi Tetahiti. Purcell se îndreptă spre ei, cu lumina soarelui în ochi, vrînd să-i vadă mai de aproape pe oameni, ca să afle ce anume făceau într-o tăcere atît de adîncă. Ajunse în faţa micului grup. Femeile şi mateloţii se dădură la o parte, pentru a-i face loc să treacă. Rămase uimit, încremenit locului. Cei şase tahitieni stăteau aliniaţi, fiecare cu o puşcă în mînă. Mason le arăta cum se mînuieşte arma.

— Mehani ! strigă Purcell, puştile sînt tabu !

Mehani întoarse spre el ochii uimiţi.

— Da, sînt tabu în Tahiti, spuse el cu un surîs larg, dar nicidecum pe marea pirogă.

Părea mirat că un fapt atît de evident mai poate face obiect de discuţie. Tabuul nu acţiona pretutindeni. Era legat de un anumit loc.

— Domnule Purcell, făcu Mason, care desluşise înţelesul cuvîntului tabu.

Vorbea pe un ton uscat, iar ochii săi de culoarea oţelului scăpărară de mînie. Dar nu-şi duse vorba pînă la capăt. Mehani se întorsese spre el, privindu-l atent. Amestecul secundului rămăsese, aşadar, fără nici o urmare. Mason îi întoarse, acestuia din urmă, spatele şi-şi văzu, mai departe, de treabă.

Niciodată nu-l mai văzuse Purcell tratîndu-i cu atîta răbdare pe „negri". Îl lua cînd pe unul, cînd pe celălalt, dîndu-le fiecăruia lămuriri, cum anume să-şi încarce arma, cum să ochească, cum să tragă. Repeta de zece ori, la rînd, una şi aceeaşi mişcare, iar tahitienii făceau şi ei la fel, urmîndu-i pilda, cu atîta zel, încît le curgeau broboane de năduşeală. Purcell îşi dădu seama că se deprinseseră atît de bine, încît poziţia pe care o luau la tragere era aproape corectă.

— Domnule căpitan, spuse Purcell, căznindu-se să-şi stăpînească tremurul glasului, să dea Dumnezeu să nu regretaţi niciodată ceea ce faceţi acum!

Mason nu răspunse. Era foarte mulţumit de progresele recruţilor. La porunca sa, un matelot puse pe o ladă un mic butoiaş de rom de mărimea unui cap de om, aşezat într-un echilibru instabil, în aşa fel încît lovitura glontelui să-l abată la pămînt. La drept vorbind, depărtarea era mică, iar ţinta, destul de mare. Mason înţelegea să-şi încurajeze elevii.

Puştile fură încărcate cu gloanţe, iar tahitienii începură să tragă la ţintă. Femeile şi mateloţii ce stăteau, cu toţii în grup compact, în spatele tahitienilor, se înghesuiră şi începură a-şi face loc cu coatele, ca să vadă cît mai bine spectacolul. Purcell fu cît pe ce să cadă peste Jones, care îi întinse braţul ca să-i vină în ajutor. Purcell băgă de seamă că avea o puşcă în mînă. Îşi aruncă privirea jur împrejur. Toţi mateloţii erau înarmaţi.

Spuse în şoaptă :

— De unde pînă unde atîtea puşti, Jones ? Nu mi-aş fi închipuit că avem pe bord mai mult de cinci sau şase bucăţi.

— S-au găsit o grămadă în cabina lui Burt, don locotenent. Puşti nou-nouţe, pe care voia, pesemne, să le dea în schimbul perlelor.

Detunăturile se auzeau, curmate de lungi intervale. Mason stătea lîngă cel ce trebuia să tragă, căruia, înainte de a-i ordona „foc", îi îndrepta cu toată răbdarea poziţia, îi corecta mişcarea cu care-şi ducea arma la umăr, îi arăta cum să-şi pună mai bine mîna stîngă pe puşcă.

Purcell spuse cu glas scăzut :

— Ai aflat ce anume planuri are căpitanul, Jones ?

— Da, don locotenent. Înainte de a ne împărți armele, ne-a spus cîteva cuvinte. Și adăugă încet : De loc nu-mi place treaba asta, de ce să-i hărțuim noi pe oamenii ăștia, dacă cumva ei nu ne văd cu ochi buni ?

Purcell îl privi. Ochii ca de porțelan ai acestuia îi aminteau pe aceia ai micului Jimmy.

Purcell spuse pe același ton :

— Ce gîndesc camarazii dumitale ?

— În afară de Baker și poate și Johnson, cu toții sînt de acord. Roși, se legănă pe un picior, șovăi o clipă, apoi vorbi, stingherit, pe același ton : Ei cred că treaba va merge ușor.

— Vrei să spui că oamenii sînt pentru doar fiindcă-și închipuie că totul va merge strună ?

— Da, don locotenent. Și adăugă : își închipuie că o să-i doborîm pe toți cu armele noastre.

— Dar în ceea ce te privește, ce părere ai ?

Omul coborî ochii în pămînt și, dînd din cap, spuse :

— În ce mă privește, chiar dacă treaba-i ușoară, tot nu-mi place.

Un vuiet porni din rîndurile tahitienilor. Unul dintre ei rostogolise, tocmai, butoiașul. Mehoro fusese țintașul. Aclamat de strigătele prietenilor, își umflă pieptu-i larg, și cu pușca în mînă și-o avîntă în văzduh, cu un aer de triumf. Purcell fu izbit de atitudinea tahitienilor. Păreau a-și fi pierdut blîndețea lor obișnuită, buna lor cuviință. Vorbeau în gura mare, gesticulau, își zvîrleau vorbe urîte de sfidare, se înghionteau în jurul lui Mason, pentru a trage cu pușca înainte de a le veni rîndul, iar acum de-abia de-i mai dădeau ascultare.

Femeile păstrau, însă, tăcere. Dominîndu-și grupul prin înălțimea capului ei, încremenită, Omaata privea la această tragere la țintă, cu ochii ei mari întunecați. Nici un mușchi nu-i tresărea pe obraz.

Bubuiturile urmau într-un ritm mai rapid, iar de fiecare dată cînd butoiașul se rostogolea la pămînt, tahitienii, beți de bucurie, cu broboanele de năduşeală sclipindu-le pe față, scoteau strigăte de izbîndă, ridicînd în văzduh brațele înarmate. Un miros acru de praf de pușcă umplea aerul, iar atîtarea oamenilor se înteţise într-atîta, încît Mason nu mai era în stare să mențină nici măcar o aparență de disciplină,

în tragerea la țintă. Săvîrșise imprudența de a împărți cîte douăsprezece gloanțe fiecărui tahitian, iar acum trăgeau cu toții deodată, fără a mai ține seamă de ordinele pe care le dădea, strigînd, căpitanul. Mason părea că nu mai e în apele sale. Privi o dată sau de două ori spre locul în care stătea Purcell, fără însă a se putea hotărî să-i ceară ajutorul. Tirul continua în cea mai cumplită anarhie. Tahitienii urlau și tropăiau, ca scoși din minți, și în văzduh plutea o atît de primejdioasă și de rău prevestitoare frenezie, încît Purcell văzu pe chipurile marinarilor tulburarea ce-i cuprinsese. Grupul lor, în contrast cu acela al tahitienilor, sta neclintit și mut, iar fețele întunecate ale femeilor erau cenușii de spaimă.

La un moment dat, în rîndurile tahitienilor se stîrni o încordare. Kori, cu dosul mîinii, îl dădu în lături, cu brutalitate, pe Mason, care încerca să-l împiedice de-a trage înainte de a-i fi venit rîndul. Butoiașul se prăvăli. Mehoro își avîntă țeava puștii în văzduh, în semn că a sa fusese victoria. Dar Kori trăsese în aceeași clipă cu el. Ba chiar înaintea lui, pretindea el. Mehoro încruntă din sprîncene, și cum Kori se îndrepta, amenințător, spre el, duse pușca la umăr și ochi. Femeile începură a urla, Mehoro își îndreptă în jos arma, care, de altfel, nici nu era încărcată, dar Kori, spumegînd de mînie, smulse pușca din mîna lui Timi și, lipind țeava de trupul tahitianului, apăsă pe trăgaci. Dar Mehani apucă să abată la timp arma în sus, așa încît plumbul găuri pînza unui catarg.

După această ispravă, pe punte se așternu o tăcere adîncă. Omaata țîșni din rîndurile femeilor, și, cu o iuțeală de necrezut față de greutatea trupului ei, se năpusti în mijlocul tahitienilor, se înfipse în fața lor, privindu-i cu scăpărări de fulger în ochii săi negri.

— Gata ! făcu ea cu vocea ei profundă. De-acum înainte s-a isprăvit ! Asta v-o spun eu, Omaata !

O priviră, buimăciți că o femeie e în stare să le vorbească pe un astfel de ton.

— Rușine să vă fie ! continuă ea fremătînd. Mi-e lehamite mie, femeie, de felul urît în care vă purtați ! Ați urlat ! N-ați dat ascultare aceluia care v-a luat cu el ! L-ați îmbrîncit. Oh ! mi-e rușine ! Rușine mi-e ! Îmi ard obrajii de rușine văzîndu-vă ce sînteți în stare să faceți. Puștile astea v-au smintit !...

Unul cîte unul tahitienii îşi ţintuiră paturile puştilor în podea, coborînd, cenuşii de mînie şi de ruşine, ochii în pămînt, furioşi că o femeie le dădea o lecţie, şi totuşi necutezînd, atîta dreptate era în spusele ei, să răspundă.

— Da, reluă Omaata, eu, o femeie, vă spun să vă fie ruşine ! V-aţi purtat mai urît ca puii de scroafă ! Ce scofală era să ţintiţi un butoiaş gol ? Şi cu toate astea, doar pentru atîta lucru, Kori a fost cît pe ce să-l ucidă pe Mehoro !

Kori, îndesat şi bondoc cum era, arătă cu braţu-i de gorilă spre Mehoro şi spuse ca un copil :

— Da' el a-nceput !

— Taci ! îi închise gura Omaata.

Apoi înaintă spre el, îl luă de mînă şi îl duse, aşa, pînă în faţa lui Mehoro. Acesta făcu o mişcare ca spre a se da înapoi, dar Omaata, înşfăcîndu-i de la încheietură mîna, i-o puse într-aceea a lui Kori.

O clipă ce doi tahitieni se priviră în ochi, apoi Kori îl luă de ceafă pe Mehoro, îl trase spre el, şi începu să-şi frece obrazul de acela al prietenului său. Nelegiuirea pe care fusese cît pe ce s-o săvîrşească i se înfăţişă în toată grozăvia ei. Buzele-i groase se depărtară una de cealaltă luînd aproape forma unui pătrat, ca buzele unei măşti tragice ; lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraz, şi suspine adînci îi ieşeau printre gemete, din gîtlej, făcînd să-i zvîcnească pieptul atletic. Fusese cît pe ce să-l ucidă pe Mehoro ! Era de neconsolat ! Cu mîna pe ceafa victimei, încerca în zadar să scoată o vorbă, în vreme ce ochii săi negrii ca tăciunele stăteau, cu o expresie deznădăjduită, aţintiţi pe chipul lui Mehoro.

Atunci, tahitienii îl înconjurară. Îl loveau uşor pe spate, îl ciupeau de braţ, şi cu glasuri mai dulci decît ale femeilor, începură a-i vorbi în fel şi chip, ca să-i aline suferinţa. Bietul Kori, s-a lăsat orbit de furie ! Da, da, furia l-a orbit, sărăcuţul de el ! Dar nu s-a-ntîmplat nimic rău. Sărmanul Kori ! Cine nu ştia cît era de blînd, de drăguţ, de săritor ? ! Toată lumea-l iubea ! Toată lumea !

— Domnule Purcell, spuse Mason, curmînd brusc revărsarea acestui puhoi de simţăminte, spune te rog negrilor să restituie cu toţii gloanţele.

Purcell le tălmăci aceste vorbe şi, îndată, Mehani merse din om în om, strînse gloanţele şi i le dădu lui Mason. În

acelaşi timp rosti o întreagă cuvîntare, plină de eleganţă şi de nobleţe. Gesturile sale, mai puţin unduitoare, aminteau totuşi pe acelea ale lui Otu.

— Ce e, domnule Purcell ? făcu Mason.

— Oamenii vă roagă să-i iertaţi pentru lucrurile urîte pe care le-au făcut, şi vă încredinţează că pe viitor se vor purta cu dumneavoastră cu respectul pe care-l datorează părinţilor lor.

— E foarte bine, spuse Mason, sînt fericit că-i avem din nou în mînă.

Şi se întoarse să plece.

— Mulţumeşte-le, din parte-mi, mai spuse el peste umăr.

— E supărat ? întrebă Mehani, încruntînd din sprîncene. De ce pleacă fără să ne spună un cuvînt ?

Potrivit regulilor politeţei tahitiene, Mason ar fi trebuit să răspundă cu o cuvîntare la fel de lungă cu aceea ce i se ţinuse.

— Mi-a dat mie sarcina de a răspunde, spuse Purcell.

Şi improviză un fel de vorbărie, în care dojana era atît de învăluită, încît putea părea mai curînd o laudă a faptei lor. Dar tahitienii nu se lăsară încîntaţi de vorbe goale. Ţinură în tot răstimpul cît dură cuvîntarea lui Purcell ochii în pămînt.

Purcell nu apucă să-şi ducă pînă la capăt cuvîntarea de răspuns : îl chemă Mason, care stătea pe dunetă cu ochii aţintiţi asupra valurilor respinse de stînca în care se izbeau.

— Dar ce le tot spui ? făcu el neîncrezător.

— Le mulţumesc că au făgăduit ascultare.

— E atît de lung de spus „mulţumesc" în limba tahitiană?

— Cu toate înfloriturile, desigur.

— La ce bun atîta flecăreală ? făcu Mason aplecîndu-şi fruntea pătrată.

— Aşa e obiceiul. A nu ţine o cuvîntare după scuzele lui Mehani, însemnează să o rupi cu ei.

— Înţeleg, spuse Mason, dar nu părea de loc convins. Şi continuă : Mi-am schimbat planul, domnule Purcell.

Purcell îl privi şi rămase tăcut.

— Voi debarca nu cu una, ci cu două baleniere, apoi, pentru pază, va mai patrula şi o a treia balenieră. Voi avea din rîndurile negrilor încă şase puşcaşi, lămuri el, mulţumit

ca un general care ar vedea încă o divizie alăturîndu-se la oastea pe care o comandă. Marinarii albi sînt în număr de nouă — de opt, fără dumneata, domnule Purcell — ceea ce înseamnă, în total, paisprezece puşcaşi. Am, aşadar, destui oameni ca să înarmez cele trei baleniere, astfel încît cele două baleniere pentru debarcare să aibă fiecare cîte cinci oameni înarmaţi, iar cea pusă să patruleze, patru. Negrii vor fi repartizaţi cîte doi de fiecare balenieră, în aşa fel încît să fie bine încadraţi de mateloţii albi.

Mai adăugă, cu un ton neutru, şi fără a-l privi pe Purcell :

— Dumneata vei rămîne la bord — cu femeile.

Pe chipul bălai şi sever al lui Purcell nici o trăsătură nu se clinti, iar ochii, atenţi, rămaseră ţintuiţi asupra lui Mason.

— Oricum, spuse Mason, ocolind privirea lui Purcell, acostarea nu e chiar sigură, aşa că e nevoie, la bord, de cineva care să fie în stare să comande o manevră.

Avea aproape aerul că se scuză. Îşi dădu seama, fu nemulţumit şi reluă, de astă dată, pe un ton foarte tăios :

— Dumneata, domnule Purcell, vei avea grijă de debarcarea balenierelor.

Mason se îndepărtă, coborî în cabina sa şi bău, unul după altul, două pahare de rom. Afurisitul ăsta de moralist ! Ca şi cum războiul ăsta cu negrii l-aş pune la cale ca să mă distrez ! La urma urmelor, dacă insula e cumva locuită, n-o să ne apucăm să ne întoarcem din drum ca să cutreierăm, fără merinde, marea, rătăcind, Dumnezeu ştie pe unde, în mijlocul unui echipaj care-şi arată colţii şi al unor negri care se culcă pe-o ureche de îndată ce se vesteşte furtuna...

Cînd Purcell văzu plutind pe apă cele trei ambarcaţiuni încărcate cu oameni şi arme, avu straniul simţămînt că toate acestea nu se petreceau aievea. Poate că mateloţii şi tahitienii încercau şi ei acelaşi simţămînt, căci vorbele lor se curmară şi tăcerea se aşternu. Soarele era spre asfinţit, iar Mason dăduse dispoziţia ca oamenii să nu ia nici un fel de merinde cu ei. Se vor ospăta în insulă cu fructele pe care le vor găsi acolo.

Cele trei baleniere erau grupate în cerc la tribordul *Blossom*-ului, dintre care una, cea legată de scara punţii, îl aştepta pe Mason. Acesta coborî greoi, luă loc la spatele

ambarcațiunii și, cu ocheanul la ochi, cu un genunchi pe banca timonierului, începu a cerceta plaja.

Oamenii priveau de jos spre *Blossom* și spre femeile ce se aplecau tăcute peste copastie. La dreapta lui Purcell, depășindu-l în înălțime cu capul și cu umerii, stătea Omaata, cu chipul întunecat și atent, mai încremenită decît o statuie.

— Domnule Purcell ! strigă de jos vocea ascuțită a lui Smudge, numai să nu vă plictisiți prea rău cu femeile !

Tîlcul insolent al acestor vorbe era atît de vădit, încît marinarii rămaseseră, o clipă, descumpăniți. Apoi Mason se întoarse spre ei, zîmbind pe sub mustăți, și atunci izbucniră rîsete. Purcell rămase impasibil. Era amărît că Mason încurajase zeflemelile oamenilor pe seama sa.

Omaata aplecă spre el capu-i masiv, privindu-l cu marii ei ochi negri.

— Ce-a spus, Adamo ?

— M-a sfătuit să nu mă prea plictisesc cu femeile.

Cunoscînd gustul tahitienilor pentru acest fel de glume, Purcell se aștepta să le vadă rîzînd. Dar femeile rămaseră tăcute, cu privirea ațintită către baleniere, cu o expresie rece, de dezaprobare.

— Adamo !

— Omaata !

— Spune-i că dacă va fi cumva o bătălie, el va fi ucis !

Purcell dădu din cap.

— Nu pot să-i spun așa ceva.

Omaata își înălță întreaga statură, își umflă pieptul despuiat și-și încleștă mîinile enorme pe copastie.

— Eu îi spun asta ! făcu ea cu vocea ei profundă, bătîndu-și cu latul mîinii drepte sînul. Eu, Omaata ! Spune-i asta din partea mea ! adăugă ea, țintindu-l cu arătătorul pe Smudge și aplecîndu-și torsul uriaș deasupra apei, spune-i, rogu-te, acestui șobolan mic că va fi ucis ! Hai, spune-i, Adamo !

Și, din înălțimea *Blossom*-ului, ea se aplecă peste bord, cu mîna încă întinsă, cu ochii scăpărînd, cu nările largi umflate de mînie. Oamenii de pe baleniere o priveau cu fețele ridicate către ea, mirați de urletele ei și de arătătorul ce-l țintuia ca o săgeată pe Smudge.

— Hai, spune-i, Adamo !

Purcell îl privi pe Smudge şi spuse pe un ton neutru :

— Omaata îmi cere, în chip stăruitor, să-ţi spun că de va fi vreo bătălie, ai să fii omorît !

Urmă o tăcere stingherită. În mod limpede nimeni nu se gîndise că expediţia s-ar fi putut solda cu un mort din rîndurile englezilor.

Jones, care se ambarcase cu Mason în baleniera nr. 1, strigă deodată cu vioiciune :

— Smudge ucis ?! Cu neputinţă ! A ales, doar, baleniera de salvare !

Era adevărat. Mateloţii îl priveau pe Smudge şi începură să rîdă cu hohote. Purcell nu-şi îngădui nici măcar să surîdă.

Mason dădu semnalul de plecare. Balenierei lui îi revenea sarcina de a încerca cea dintîi să învingă vîltoarea talazurilor. Dacă va izbuti va fi trasă pe uscat, iar baleniera nr. 2 o va urma pe acelaşi drum. Baleniera de salvare se va mulţumi să patruleze la o depărtare de două sute de metri de plajă şi nu va încerca să debarce decît dacă vrăjmaşul va întreprinde o lovitură îndrăzneaţă împotriva ambarcaţiunilor, pentru a tăia retragerea asediatorilor.

Purcell urmări întreaga operaţie, privind prin ocheanul ce fusese al lui Burt. Puhoiul talazurilor fu depăşit fără piedici şi nici o clipă nu fu nevoie ca mateloţii să se folosească de parîme şi cîrlige pentru a urca stîncile.

După vreo douăzeci de minute, mica oaste se făcu nevăzută, înecată de frunzişul ce încorona faleza, iar Purcell se simţea liniştit. Atacul dacă ar fi fost să se producă s-ar fi declanşat în momentul în care oamenii escaladau stîncile. Le-ar fi fost uşor, atunci, apărătorilor insulei să-i secere, din înălţime, ascunşi după tufişuri.

Apoi Purcell aşteptă cu încordare un minut, iar tulburarea sa, clipă cu clipă, se micşora tot mai mult.

Cu puţin înainte de amiază răsună un foc de armă răzleţ, şi zece minute mai tîrziu încă unul şi apoi nu se mai auzi nimic. Mateloţii vînau, pesemne.

Glorioasa armadă se întoarse o dată cu căderea nopţii, fără să fi înfruntat vreo bătălie. Era cald încă, iar oamenii păreau sleiţi de oboseală. Mason fu cel dintîi care se urcă pe bord.

— Poţi fi liniştit, domnule Purcell, spuse el cu o voce puternică. Insula e nelocuită : nu va fi nici un fel de bătălie.

Purcell îl privi pe Mason. Era cu neputinţă să ghiceşti din aerul său dacă regreta faptul că nu se va da nici o luptă, sau dacă, dimpotrivă, se simţea uşurat.

Capitolul IV

La ceasurile şapte de dimineaţă Mason se folosi de creşterea mării pentru a încerca să eşueze *Blossom*-ul pe plajă. Vasul ar fi fost astfel şi mai mult la îndemîna echipajului, pentru a putea fi golit de toate lucrurile utile, care pe insulă aveau să fie de cel mai mare preţ. Punerea pe uscat nu era de loc treabă uşoară şi era îndreptăţită temerea că *Blossom*-ul, mult mai greu de manevrat decît o balenieră, s-ar putea pune travers pe val. Toată treaba merse, însă, strună. Şi cum norocul cînd vine nu pleacă chiar atît de uşor, se mai întîmplă ca tocmai atunci să fie cea din urmă zi în care mareea trebuia să-şi atingă punctul culminant, şi se putea astfel nădăjdui că în zilele ce vor veni *Blossom*-ul, chiar în timpul fluxului, va rămîne pe uscat, cu pupa la adăpost de asaltul apei izbite şi respinse de zidul stîncii.

În ducerea la bun sfîrşit a sarcinii îi mai ajută ceva : tocmai în locul în care se opri vasul, se ridica o stîncă cu forme rotunjite, lungă de vreo patruzeci de picioare şi înaltă de zece. Trebuiră, de altfel, la sosire, s-o abordeze, iar marginea tribordului pluti la o depărtare de-abia de trei picioare de-a lungul ei înainte ca să calce chila vasului pe nisip. Mason îşi dădu seama, îndată, de modul în care s-ar putea folosi de această stîncă. Dădu ordin ca vasul să fie legat şi fixat acolo cu ajutorul ghearelor de pisică, în aşa fel încît valurile retrăgîndu-se, coasta *Blossom*-ului să se poată sprijini de zidul stîncii, ceea ce făcu ca acesta să dobîndească un adăpost cît se poate de potrivit. La reflux acest dispozitiv fu atît de bine consolidat prin parîme dispuse de o parte şi de alta, încît poziţia vasului dădea impresia liniştitoare că el se află adăpostit într-un doc, pe uscat.

Îndemînarea şi norocul avură parte egală în această reuşită. Se simţea un vînt de pupă, şi oamenii echipajului lucrau la fixarea parîmelor de la ceasurile opt de dimineaţă pînă la opt seara, cu un zel neobişnuit. Tahitienii le dădură, cu foarte bune rezultate, o mînă de ajutor ; iar mateloţii, care, de cînd cu furtuna, nu-i prea preţuiau, începură, la capătul acestei zile de caznă, să-i vadă cu ochi mai prietenoşi.

A doua zi, cei dintîi ce se treziră îşi dădură seama că prova vasului se afla sub un colţ pieziş de stîncă. Faptul acesta îi dădu lui Mac Leod ideea de a instala acolo un palanc care să le îngăduie să urce, fără caznă, pînă la faleză, toate lucrurile ce urmau a fi luate de pe *Blossom* şi duse pe insulă. Fără a cere părerea nimănui, el mobiliză o parte dintre oamenii echipajului şi luă de pe bord toate materialele de care avea nevoie pentru înfăptuirea planului său. Cînd, către ceasurile opt de dimineaţă, Mason se ivi pe punte, însoţit de Purcell, văzu uimit, sus, deasupra sa, pe ce fel de muncă se aşternuseră oamenii. Mac Leod conducea lucrările, ostenindu-se mai mult decît toţi ceilalţi, şi, cu chipul palid, însufleţit acum de flacăra creaţiei, blestema într-una nepriceperea acelora pe care-i luase ca mînă de lucru. De furie, Mason se făcu stacojiu la faţă. Totul fusese făcut fără ştirea sa. Autoritatea sa era, în chip făţiş, nesocotită.

— Domnule Purcell, strigă el, şi glasul îi tremura, dumneata ai dat ordin...

— Nici pomeneală, domnule căpitan...

Mason se îndreptă, cu paşi mari, spre pro vă, însoţit de Purcell, care de-abia se mai putea ţine pe urma sa. Apoi îşi ridică ochii către Mac Leod, care-şi vedea de treabă, deasupra, la o înălţime de vreo zece metri, şi-i spuse pe un ton sec :

— Ce faci acolo, Mac Leod ?

— Un palanc, făcu Mac Leod, lucrînd mai departe.

— Cine ţi-a dat ordin să-l faci ?

Mac Leod, care stătea aplecat asupra lucrului, îşi îndreptă cu nepăsare trupul lung şi ciolănos, zvîrli o privire tovarăşilor săi de lucru, dădu din umeri şi, înclinîndu-şi chipul, tăiat ca o lamă de cuţit, spuse tărăgănind vorba şi cu o voce hîrîită :

— Don căpitan, am nevoie de știința dumneavoastră la conducerea vasului, dar nici o nevoie de dumneavoastră pentru a construi un palanc. Asta-i meseria mea.

Purcell strînse pleoapele și își plimbă privirea de la Mason la Mac Leod. Obraznic Mac Leod ăsta, dar răspundea alături, ocolind o împotrivire fățișă.

— Nu despre meseria dumitale e vorba acum, spuse Mason pe un ton repezit. Nu ți-am dat nici un ordin să construiești un palanc.

— Ei și ? făcu Mac Leod aruncîndu-le din nou o ocheadă tovarășilor săi de lucru și făcînd deodată o mutră obraznică. Vreți cumva să spuneți că n-am nimerit-o făcînd palancul ăsta ?

Schimba iarăși vorba. Mason clipi de cîteva ori, iar vinele gîtului i se umflară. Izbuti, totuși, să se stăpînească.

— Îți mai spun o dată, făcu el destul de potolit, nu despre asta e vorba. Aș vrea să înțelegi, Mac Leod, că nu trebuie să te apuci de nimic fără ordin și că aici pe bord eu comand.

— Bine, don căpitan, spuse Mac Leod.

Și mai adăugă, încet, totuși în așa fel încît Mason să-l audă :

— Da' aici nu-s pe bord. Îs pe pămînt.

Zîmbete se iviră pe buzele mateloților din jurul său. Meșterise bine răspunsul. Și, la urma urmelor, cam așa gîndeau cu toții, chiar cei ce țineau cu adevărat la bătrîn. Pe bord i se cuvenea ascultare. Dar pe pămînt încetau de a mai fi marinari.

— Să m-apuc să stric tot ce-am făcut, reluă Mac Leod, cu o prefăcută supunere. În același timp, își roti privirea, pentru a mai arunca o ocheadă către tovarășii săi de lucru, ca pentru a-i lua, dinainte, martori la ceea ce vrea să zică stupiditatea puterii. Mason mirosi capcana întinsă. Șoväi. Dacă spunea „strică palancul", atunci își făcea dușmani din oamenii echipajului, pentru că tot ce se găsea pe *Blossom* trebuia urcat în acest caz pe spinarea oamenilor pînă în creștetul stîncii. Iar dacă spunea „Ba e bună treaba pe care ai început-o, du-o pînă la capăt", avea aerul că abdică.

— Domnul Purcell va veni să controleze ce faceți aici, spuse el în cele din urmă, și apoi vă va comunica instrucțiunile mele.

O luase și el pe ocolite. Dar acest fapt nu adusese după sine o scădere a prestigiului său în fața marinarilor. Dimpo-

trivă, bătrînul schimbase cîrma cu destulă îndemînare. Nu luase poziţie, lăsase cîrma pe mîna locotenentului.

— Bine don căpitane, spuse Mac Leod, cu nepăsare, ducîndu-şi un singur deget la frunte.

Îşi aplecă mutra, cu nasu-i prelung, peste palanc şi spuse cu glasul scăzut :

— Se pricepe Purcell la dulgherie cît mă pricep eu în rosturile *Evangheliei*.

Smudge rînji. În acest timp Mason şi Purcell întoarseră spatele. Mateloţii schimbară ocheade vesele şi priviră spre cei doi ofiţeri ce se îndepărtau pe puntea *Blossom*-ului. Văzuţi de la depărtarea acelei muchii de stîncă, aceştia păreau mărunţi, neînsemnaţi.

— Nu trebuie să-şi vîre-n cap bătrînul ăsta că el o să fie regele insulei, spuse Mac Leod.

— Iar Purcell şi mai puţin, făcu Smudge cu o voce piţigăiată. *Evanghelia* asta a lui o s-o bag ştiu eu unde, şi chiar şi pe el.

Se aşternu o tăcere. De la plecarea din Tahiti, Smudge nu-l mai avea la stomac pe Purcell, fără ca cineva să ştie din ce pricină anume.

— Nu ţi-a făcut nimic, spuse micul Jones, aţintindu-şi privirea ochilor săi limpezi asupra lui Smudge. Ce-i tot cauţi nod în papură ?

Smudge întinse nasul mare, îşi subţie buzele şi tăcu. Johnson tuşi şi spuse cu glasul spart :

— De *Evanghelie* nici că mă sinchisesc. Dar n-o să uit niciodată cum Purcell i-a cerut lui Burt să facă o rugăciune în faţa trupului neînsufleţit al copilandrului ăla. Bălai şi împurpurat se aţinea în faţa lui Burt. Parcă era o duduiţă. Dar, vezi, Doamne, nu era de loc o duduiţă ! Ba chiar ale dracului fudulii trebuie să aibă de mi ţi l-a luat aşa pe Burt.

— Nu există pe lume lingău mai afurisit decît boşorogul ăsta, făcu Mac Leod, scuipînd pe jos, cu scîrbă.

Bătrînul Johnson deschise gura ca să-i răspundă, dar Mac Leod îi zvîrli o privire atît de întunecată, încît i se păru mai cuminte să tacă. De cînd Mac Leod fusese văzut împlîntîndu-i cu destul sînge rece lui Simon jungherul în piept, echipajul îi ştia de frică, iar Mac Leod trăgea foloase de pe urma acestui fapt.

Fără a lua aminte la prezenţa lui Purcell, Mason, cu chipul întunecat, străbătea duneta în sus şi-n jos. Mateloţii o dată ajunşi pe pămînt, prestigiul său se destrăma, zi de zi; *Blossom*-ul era pe nisip şi-avea să fie desfăcut în curînd din încheieturi, spart, distrus, pentru a se face din el cabane. Se sfîrşeau astăzi, aci, trei decenii şi jumătate de viaţă de marinar.

— Domnule căpitan, spuse Purcell, de vreme ce m-aţi trimis jos, voi folosi, dacă-mi îngăduiţi, acest timp pentru a vizita insula.

— În cazul acesta, spuse Mason, ia cu dumneata doi-trei oameni înarmaţi. Nu-mi dă pace teama că insula ar putea fi totuşi locuită şi că băştinaşii ne pîndesc din ascunzătoarea lor.

Purcell îl privi, iar Mason vorbi mai departe cu un glas calm, egal, vrînd, parcă, prin aceasta, să-i arate locotenentului că incidentul cu Mac Leod nu-l atinsese în nici un fel.

— La drept vorbind, e puţin probabil. N-am găsit nici o urmă de foc, de poteci sau de semănături. Dar vei vedea: insula e de jur împrejur încinsă de un hăţiş ca de un brîu. Un hăţiş aproape de nepătruns şi ar fi un ascunziş minunat pentru un război de guerilă. Închipuieşte-ţi nişte palmieri mărunţi. Mii şi mii de palmieri mărunţi, îngrămădiţi unul într-altul. Pe alocuri, trebuie date în lături trunchiurile ca să poţi trece. În alte locuri, ferige uriaşe ca acelea din Tahiti. Cu nişte trunchiuri cît coap...

Era cît p-aci să spună „cît coapsele mele", dar îşi curmă vorba. Cuvîntul „coapsă" îi părea indecent.

— Nişte trunchiuri uriaşe, domnule Purcell! Cu frunze enorme! Şi mai mari decît cele din Tahiti. Faci doar trei paşi şi nu te mai vezi...

— Da, spuse Purcell, dar de vreme ce n-aţi găsit urme de foc...

— N-am cercetat, însă, muntele situat în sudul insulei. M-am mulţumit să-i dau doar ocol. E foarte puţin atrăgător: un vălmăşag de stînci. E greu de conceput cum ar putea trăi oameni pe-acolo. Şi totuşi, nu e cu neputinţă. Unicul torent al insulei îşi are izvorul acolo. Există, aşadar, o sursă de apă...

Se întrerupse şi spuse brusc, pe un ton rece şi oficial, ca şi cum şi-ar fi adus aminte că vorbeşte unui subaltern:

— Întoarce-te pînă la prînz.

— Atît de repede ? spuse Purcell, uluit. Există vreun motiv ?...

— Te aştept la prînz, domnule Purcell, spuse Mason pe un ton sec.

— Bine, domnule căpitan, răspunse Purcell, ocolindu-i privirea.

Se simţea stingherit. Bietul Mason... ce copilărie ! Întîmplarea cu Mac Leod îi stătea ca o piatră pe inimă şi simţea nevoia de a-şi manifesta cu prilejul unui lucru de nimic autoritatea. „Ca şi cum eu i-aş fi clătinat-o", gîndi Purcell, făcînd stînga-mprejur.

Mason îl chemă înapoi.

— Ia cu dumneata acest plan, reluă el pe un ton mai blînd. L-am întocmit eu. Are să-ţi fie de folos.

Purcell coborî din nou pe punte şi-i alese pe Baker, pe Hunt şi pe Mehani, ca să-l însoţească. Cînd îl văzu pe „Jono" luîndu-şi locul lîngă locotenent, Omaata înaintă măreţ către Purcell şi-l rugă s-o lase şi pe ea să meargă cu ei. Purcell se învoi. După care, Ivoa aţinti — fără a spune vreun cuvînt — asupra sa, în chip de rugăciune, frumoşii ei ochi albaştri. El dădu din cap. Aşa stînd lucrurile, alte două tahitiene, Itia şi Avapuhi, înaintară la rîndul lor şi toate le-ar fi urmat pilda, dacă de sus, de pe dunetă, Mason n-ar fi strigat să nu mai ia pe nimeni, căci era nevoie la descărcarea vasului de multe braţe de muncă.

Fură nevoiţi să facă, sub dogoarea soarelui, timp de douăzeci de minute, o gimnastică foarte anevoioasă, pentru a atinge vîrful falezei şi, în toată vremea cît dură ascensiunea, rîndunelele de mare, ce-şi făceau, cu miile, cuiburile prin stînci, nu conteniră o clipă să dea tîrcoale, obraznice, micului grup de oameni, asurzindu-i cu ţipetele lor. Purcell se aşteptase, o dată ajuns pe piscul falezei, să treacă mai departe printre palmierii mărunţi pe care i-i descrisese Mason, dar tocmai pe muchea piezişă de stîncă ce da pe plajă se căsca o breşă de vreo douăzeci de metri spre hăţiş, dînd în vileag arbori măreţi, în spatele cărora răsăreau luminişuri.

Purcell, însă, n-o apucă de îndată pe acest drum. Făcu, printre stînci, un ocol, pentru a ajunge pînă în locul pe care Mac Leod îşi fixase palanc.ul. Micul grup îl urmă.

Se făcu tăcere, în timp ce se apropiau de acest palanc în plină construcție, în jurul căruia marinarii se strînseră, ca și cum ar fi fost pentru ei simbolul propriei lor libertăți. Cît despre Mac Leod, acesta nu-și ridică nici o clipă chipul colțuros de la treaba pe care o făcea, dar Purcell simți, în încordarea trupului său slăbănog, nerăbdarea cu care pîndea doar prilejul de a-și înteți obrăznicia. „E nesuferit Mac Leod", cugetă Purcell, în sinea sa, dar nu-i găsi nici o vină. La urma urmelor de ce ofițerii *Blossom*-ului ar face tocmai ei legea pe această insulă ?

Se apropie încet de palanc și, pe măsură ce înainta, simți crescînd împotrivirea în rîndurile marinarilor. În această clipă el era, în ochii lor, secundul vasului *Blossom*, un ofițer trimis de căpitan pentru a hotărî dacă trebuie sau nu să se construiască palancul. Purcell se simți, deodată, cuprins de furie împotriva lui Mason. Îi încredințase un rol cu neputință de jucat. Dacă îl juca cu toată seriozitatea, devenea nesuferit oamenilor. Iar dacă nu-l juca, rămînea totuși în mintea lor suspect. Cel mai nimerit ar fi, fără doar și poate, să nu se oprească în fața palancului decît un minut și să nu deschidă gura. În aceeași clipă, Purcell gîndi : „Ducă-se dracului toată prudența". Făcu un pas înainte. Dacă-i așa, cu atît mai rău. O să-i atace fățiș.

Nu apucă însă s-o facă. Mac Leod i-o luă înainte. Lucru ciudat însă, nu de el se legă, ci de Baker, de care, în chiar aceeași clipă, se rezema Avapuhi. Îl scrută cu un aer dușmănos și, fără a-i arunca tahitienei măcar o privire, spuse cu un glas tărăgănat :

— Îs unii care se plimbă cînd alții lucră.

— Nici nu mi-ai cerut așa ceva, spuse Baker, uitîndu-i-se drept în ochi, înfruntîndu-i privirea, și punîndu-și mîna pe umărul femeii.

Schimbul de vorbe se opri aici, iar Purcell spuse cu un glas limpede :

— Mateloți, voi așteptați de la mine să vă spun ceea ce gîndesc. Ei bine, vă voi spune. În ce privește scripetele, ideea a fost foarte bună, și am toată încrederea în priceperea lui Mac Leod. Dar cred că nu era nevoie să fie obraznic cu domnul Mason. De vreme ce urmează să trăim laolaltă pe această insulă, e bine să trăim în pace.

Mac Leod își ridică încet obrazul colțuros, și din gura lui țîșni, pe jos, un scuipat lung ; Purcell mai apucă să-și spună : „Degeaba, n-o să scape prilejul".

— Dacă socotiți că, într-adevăr, bine m-am gîndit apucîndu-mă să fac un palanc, nimeni nu vă împiedică să ne dați o mînă de ajutor. La urma urmelor treaba asta pe care o facem aici e spre folosul tuturora. Și după părerea mea nimeni n-ar trebui să stea cu brațele-ncrucișate.

Îi întorsese vorba cu o asemenea dibăcie, încît stîrnise, printre cei de față, un freamăt de plăcere. Mac Leod adusese în discuție un gînd a cărui înfăptuire i-ar fi încîntat pe toți : un ofițer făcînd o muncă manuală sub ordinele unui simplu matelot...

„Și ceea ce e mai rău — gîndi Purcell, în sinea sa — este că omul are dreptate. E nesuferit, dar dreptatea e de partea lui." Spuse pe un ton sec :

— Așa cum, de altminteri, ai spus-o, eu nu mă pricep de loc în asemenea treburi și, prin urmare, n-am cum să vă fiu de folos.

Dar cum nu voia să lase impresia urîtă a acestor vorbe nelalocul lor, adăugă pe un ton mai împăciuitor :

— Dar dacă cumva socotiți că vă pot fi de folos, tălmăcind tahitienilor ce spuneți că au de făcut, vă stau la dispoziție din toată inima.

Era, într-adevăr, un început de împăcare, la care însă Mac Leod privea cu dispreț.

— N-am nici o trebuință de tălmaci, spuse el pe un ton atît de aspru și de insolent, încît Purcell roși.

— Atunci e foarte bine, răspunse Purcell, izbutind cu greu să-și stăpînească glasul.

Și se îndepărtă, furios pe Mac Leod și pe sine însuși. Ar fi fost, poate, mai cuminte, la urma urmelor, să-și vadă de treabă și să nu-i fi dat lui Mac Leod sămînță de vorbă.

Escortat de însoțitorii săi, plecă mai departe, adîncindu-se în pădurea cu luminișuri.

— Te-a necăjit omul ăsta, Adamo ? spuse Omaata, sprijinindu-și ușor brațul enorm de grumazul lui Purcell.

Dar chiar numai atît și tot apăsa greu. Purcell se opri, desfăcu molcom degetele Omaatei, dar le ținu printre ale sale sau mai bine zis în jurul alor sale, căci acestea dispă-

rură de tot în mîna ei. În același timp el își înălță privirea și văzu, foarte sus, deasupra lui, chipul măsliniu al uriașei, nările ei largi, unduitoarea privire a ochilor imenși licărind afectuoși. „Lacuri sub lumina lunii, iată cum sînt ochii ei." Pe cealaltă mînă simți atingerea răcoroasă a degetelor Ivoei. Întoarse capul. Ea îi zîmbea. Aruncă o privire însoțitorilor săi. Strînși roată în jurul lui, Mehani, Avapuhi și Itia îl priveau. Îi creștea inima. Se simțea scăldat de valul dragostei lor. „Ce buni sînt oamenii ăștia, cugetă el, cu o pornire recunoscătoare, ca frații !"

— Se vede chiar atît de bine cînd sînt supărat ? spuse el, în cele din urmă.

— Și încă foarte bine, făcu Ivoa. Cînd lucrurile merg firesc, chipul ți-e ca al unui tahitian. Dar dacă te-ncearcă vreo amărăciune, fața începe să-ți semene cu aceea a unui *peritan.*

Mehani rîse în hohote.

— Adică cum vine asta, un chip de tahitian ? făcu Purcell surîzînd.

— Cum ? adică limpede și vesel.

— Dar chipul unui *peritan ?*

— Stai puțin, spuse Itia, îți arăt îndată.

Și Itia își încruntă sprîncenele, își înțepeni ceafa, lăsă în jos colțurile buzelor, iar pe drăgălașu-i chip de copil se întipări, deodată, un aer preocupat și important. Mehani, dimpreună cu ceilalți tahitieni începură să rîdă în hohote.

Purcell întîmpină privirea lui Baker și spuse în englezește :

— Itia imită aerul preocupat al britanicilor.

Baker surîse.

— O vorbuliță nu pricep din păsărească asta a lor. Va trebui să m-apuc s-o învăț.

Avapuhi se aplecă spre Purcell.

— Ce spune ?

— Că nu pricepe nimic.

— Îl voi învăța, spuse Avapuhi.

Și, zicînd acestea, își puse mîna pe brațul lui Baker și spuse într-o englezească cîntată :

— *I... speak... you.*

— *To you,* spuse Purcell.

— *Te you,* repetă Avapuhi, făcînd să cînte cele două silabe.

Purcell o privi cu o dragoste prietenească. Era frumoasă, dar nu frumusețea ei te izbea. Iradia, toată, o nespusă drăgălășenie.

Omaata îl luă de braț pe Hunt, care scoase un ușor mîrîit de fericire, și îl duse în fruntea grupului. Purcell auzea vuietul glasului ei, dar nu deslușea ce anume spunea. Desfătătoare erau și umbra și răcoarea acelor meleaguri, și de îndată ce pătrundeai cîțiva pași în pădure, se curma vaierul de țipete al rîndunelelor de mare. Dar după cinci minute, tăcerea aceasta, departe de a fi odihnitoare, îi păru lui Purcell aproape nefirească. Își aminti de pădurile de pe insula Tahiti. Străbaterea lor nu trezea nici o luare-aminte : nici un foșnet pe covorul de iarbă, nici un zvon de cădere la pămînt, nici de fugă, nici un freamăt în frunziș. Pe aceste meleaguri fertile, în cea mai dulce climă de pe pămînt, fauna toată nu cuprindea nimic în afară de porci sălbatici și de păsări.

Acestea din urmă erau atît de lucitoare și mărunte, încît la început Purcell le luă drept fluturași, și într-atît erau de îmblînzite, încît se cocoțau pe umerii lor. Dacă insula, așa cum părea era pustie, atunci încrederea lor în bunătatea neamului omenesc nu era de loc uimitoare. Purcell nu se sătura admirîndu-le. Lăsau, în zbor, strălucitoare dîre de culori. Unele erau purpurii și de o albăstrime de azur, altele stacojiu cu alb ; iar cele mai măiastre erau de un negru tărcat cu aur, cu ciocurile roșii ca sîngele. Purcell își dădu seama de o ciudățenie cu totul de neașteptat : păsările acestea nu cîntau, ba nici piuit, nici gîngurit nu li se auzea. Doar o tăcere era pădurea toată. Pînă și păsările erau mute.

Pe măsură ce înaintau în pădure, Mehani și ceilalți tahitieni scoteau exclamații de bucurie. Regăseau, pasă-mi-te, la tot pasul arborii din Tahiti numărîndu-i unul cîte unul pe degete : cocotierul, arborele de pîine, manghierul, avocatierul, pandanusul. Acesta din urmă era foarte folositor, le atrase Omaata luarea-aminte, pentru că din scoarța sa se fac anumite țesături și trebuia să te gîndești că vestmintele lor nu vor dura o veșnicie. Mehani văzu printre arbori

igname, destul de mici, ce e drept, taros, gulii dulci şi o plantă căreia el îi spunea „ti" şi din ale cărei frunze, lămuri el, se prepară o minunată infuzie, „împotriva bolilor".

Purcell avu un simţământ straniu. Era, în fertilitatea acestei insule, un paradox: ea conţinea tot ceea ce îi era necesar omului, iar omul lipsea. Totuşi faptul că găsiseră igname îl făcu pe Mehani să spună că insula trebuia să fi fost altădată locuită şi, ca pentru a se întări adevărul spuselor lui, fură descoperite, într-un luminiş al pădurii, îngrămădirile de piatră ale unui „morai", precum şi trei uriaşe statui cioplite grosolan în bazaltul negru al falezei. Polinezienii care trăiseră cîndva pe aceste meleaguri trebuie să-şi fi făcut despre lumea cealaltă idei destul de rudimentare, căci efigiile înfăţişau fizionomii înfricoşătoare. Mehani împreună cu ceilalţi tahitieni le priveau în tăcere, impresionaţi de răutatea pe care o exprimau trăsăturile acestor chipuri de zeităţi. În Tahiti religia însăşi era tare cumsecade, iar divinitatea căreia oamenii i se închinau binevoitoare.

De cînd intraseră în pădure nu încetaseră să se îndrepte spre miazăzi, fără însă a face cale prea lungă, deoarece cărări nu erau. Dincolo de creştetul falezei, terenul era uşor povîrnit, astfel că în partea aceasta insula avea aspectul unui platou. După vreo jumătate de ceas de cînd îl lăsaseră în urmă pe Mac Leod ajunseră la capătul pădurii, în faţa unei coaste pietroase şi foarte abrupte, dar încoronată totuşi de verdeaţă, ceea ce te făcea să bănui că, spre vîrf, începe din nou pădurea. Coasta aceasta fu urcată nu fără greutate, într-atît era de aspră şi de stîncoasă, dogorită de arşiţa soarelui, iar oamenii fură foarte bucuroşi cînd dădură iar de locuri umbroase. Descoperiră, atunci, un al doilea platou, care, ca şi cel dintîi, avea aceeaşi vegetaţie, atîta doar că arborii săi erau mai mari, umbra mai puţin deasă, povîrnişul mai repede.

Purcell se opri şi scoase din buzunarul de la piept planul întocmit de Mason. După această schiţă insula se lungea dinspre miazănoapte către miazăzi, luînd forma unui oval. Lungimea ei era, considerînd drept exacte socotelile lui Mason, de două mile. Lăţimea nu depăşea trei sferturi de milă. De la nord la sud, Mason împărţise insula în trei compartimente de o însemnătate aproape egală: pe comparti-

mentul nordic scrisese : *Primul platou.* Pe compartimentul central : *Al doilea platou.* Iar pe compartimentul sudic : *Munte,* şi între paranteze : foarte arid. Întregul spaţiu, pe hartă, din jurul insulei, era haşurat, şi pe acest spaţiu Mason scrisese, într-un loc : *Mici palmieri,* iar într-altul : *Ferigi.* Porţiunea *Munte* avea o linie sinuoasă ce ducea spre coasta sudică.

Purcell se întoarse către Baker.

— Probabil, torentul, nu ?

Baker se apropie şi îşi aplecă privirea asupra planului.

— Da, domnule locotenent. Asta trebuie să fie. Dar noi n-am urcat încă pînă la capăt.

— Mulţumesc.

Baker se duse să se tolănească la poalele unui pandanus, iar Avapuhi îi urmă pilda. Purcell aruncă o privire spre Ivoa. Ivoa îi surîse şi vorbi, în şoaptă.

„Uili e drăguţ." Uili era numele lui Willie Baker rostit în limba tahitiană. Purcell dădu din cap în semn că „da" şi coborî din nou ochii asupra planului desenat de Mason, şi care confirma impresia pe care el însuşi o avusese în ajun, pe puntea *Blossom*-ului. Insula era în realitate foarte mică. E adevărat că nu părea aşa, dar aceasta datorită, fără îndoială, povîrnişului, dificultăţii drumului şi efectului produs de adîncimea pădurii. Dacă muntele era, aşa cum spusese Mason, „o învălmăşeală de stînci", atunci era limpede că viitorul sat trebuia să fie situat la nord, pe cel dintîi platou : dispunea de unicul acces posibil la mare. În această ipoteză cel de-al doilea platou pe care-l străbăteau acum ar fi potrivit pentru semănături. Aşadar partea într-adevăr bună de locuit a insulei o constituiau cele două platouri, adică, dacă dădeai crezare schiţei lui Mason, un dreptunghi lung de o milă şi un sfert şi larg de trei sferturi de milă, restul insulei fiind ocupat de munte.

Dat fiind fertilitatea ei, această suprafaţă de pămînt avea să fie, poate, de ajuns de mare pentru a hrăni treizeci de oameni. Era îndreptăţită însă îndoiala că mai tîrziu aceştia ar fi putut fi îndestulaţi. Cine ştie dacă nu chiar micimea insulei va fi fost pricina care i-a făcut pe cei dintîi locuitori s-o părăsească şi să se aventureze pe ocean, în căutarea unor pămînturi mai întinse ?

Purcell puse în buzunar schița, își strigă însoțitorii, răzlețiți prin pădure, și grupul o porni din nou la drum. Purcell era uimit că după atîta cale nu zărea încă muntele printre vîrfurile copacilor. Dar acesta era ascuns de desimea frunzișului de un verde-deschis ce domina, de la mare înălțime, vîrfurile copacilor din pădure. Purcell se îndreptă într-acolo și, zece minute mai tîrziu, grupul dădu de un mic luminiș, la capătul căruia străjuia un smochin de proporții gigantice.

Izbucniră strigăte de bucurie, iar tahitienii începură să alerge spre el. Purcell iuți pașii. Nu-i putea vedea încă trunchiul, ascuns cum era de mulțimea mlădițelor, care, revenind pe pămînt, prinseseră acolo rădăcini, susținînd, la rîndul lor, ramurile, din care ele însele își trăgeau seva. Arborele dădea, astfel, impresia că, după ce iese din pămînt, se întoarce din nou în adîncurile acestuia, ca să apară, apoi, iar, la suprafață. Ramurile verticale se înmulțiseră cu atîta vigoare, încît smochinul se întinsese cu vreo douăzeci de metri și în lățime și în adîncime, dobîndind astfel înfățișarea unui templu susținut de pilaștri. Liane cu frunze uriașe se cățărau, răsucindu-se, în jurul acestor pilaștri, tăinuind privirii dinafară interiorul „templului", iar Purcell se întrebă dacă, în realitate, nu erau cumva, mai mulți smochini contopiți în această masă unitară. Unele dintre mlădițele verticale aveau grosimea unui trunchi obișnuit, și cu siguranță că ele alcătuiseră proptele destul de solide, căci una dintre crăcile mari, doborîtă la pămînt de focul trăsnetului și aproape ruptă de trunchi, stătea încă în văzduh datorită rădăcinilor aeriene, încovoiate sub cumplita-i greutate ce nu fusese în stare să le smulgă cu totul.

Scoțînd strigăte de bucurie, tahitienele se strecurară, lunecînd printre coloane. Întreaga bandă le urmă și, înainte de a ajunge la trunchi, li se dezvăluiră șiruri de încăperi alcătuite de frunziș, cu perdele de liane despărțitoare și al căror sol năpădit de un mușchi gros era ca un covor.

Tahitienii cutreierau într-una cămărușele înfrunzite, minunîndu-se și rîzînd de plăcere. Apoi Itia, adunînd o mînă de mușchi, i-l aruncă lui Mehani drept în obraz și fugi. Cu strigăte ascuțite, tahitienele îi urmară pilda, bărbații,

stîrniți, se năpustiră pe urmele lor, prin încăperile încurcate, în al căror labirint era ușor să se rătăcească, și unde adeseori urmăritul nu era despărțit de urmăritor decît printr-o cortină de frunze. Purcell se juca și striga, întocmai ca și ceilalți, și totuși nu era pe deplin bucuros și nu se putea lăsa pradă uitării de sine. Un minut mai tîrziu el părăsi smochinul și se duse să se tolănească pe iarbă în luminiș. „De ce nu mă mai pot înveseli și eu ca ei, gîndi el, fără nici o stavilă, ca un copil ? Ce anume am pierdut eu, dintre toate cîte tahitienii mai au încă ?" Se simțea abătut, descoperind o întristare lăuntrică, o neliniște față de tot și toate.

Baker și Hunt, iar cîteva minute mai tîrziu, Mehani împreună cu tahitienele, gîfîind cu toții bucuroși, veniră la el. Se mirau că Purcell pusese atît de repede capăt jocului.

— S-a făcut tîrziu, spuse el, arătînd către soare. Ne vom odihni un pic și apoi ne întoarcem pe vas.

Scoase din nou din buzunar planul întocmit de Mason și începu a-l cerceta.

— Baker, spuse el după o clipă, fii te rog bun și arată-mi pe acest plan drumul pe care l-a făcut ieri Mason.

Baker se așeză alături de Purcell, aplecîndu-și asupra planului chipu-i brun cu trăsături hotărîte.

— Am să vă spun, don locotenent. O dată ajunși pe cel dintîi platou, ne-am îndreptat spre răsărit, mergînd pînă la hățiș. De aci ne-am întors către sud. Și am făcut ocolul muntelui. Am mers, tot timpul, de-a lungul mărăcinișului, cu tribordul. Și, vă rog să mă credeți, n-a fost de loc ușor.

— Voi ați luat-o așadar dinspre periferie, iar noi din centru. Așa îmi explic faptul că Mason n-a consemnat pe harta sa smochinul peste care am dat noi. Și continuă : Pe schiță Mason a socotit că hățișul ar avea o lungime de o sută de pași. S-a făcut vreo recunoaștere ?

— Da, de două ori. O dată către răsărit, o dată către apus. În cea dintîi am fost chiar eu. Urîtă impresie, ce să vă mai spun, acolo-năuntru, don locotenent. E întuneric și înnăbușitor. Ți se jupoaie mîinile strecurîndu-te printre trunchiurile palmierilor mici, și, cum sînt elastici, dacă după ce i-ai dat deoparte le dai drumul prea repede, te lovesc în spate, și, colac peste pupăză, întunericul e atît de des, încît nu e nevoie să stai acolo decît un minut ca să nu mai știi pe ce lume te afli. Din fericire, mă-nțelesesem

cu don căpitan să mă strige din minut în minut. Doar după auz m-am orientat.

— Dar de partea cealaltă ce este ?

— Faleza.

— Fără nici o tranziţie ?

— Fără nici o tranziţie.

— Şi de la pădure pînă la faleză ai numărat dumneata o sută de paşi ?

Pe buzele lui Baker se ivi, fluturînd, un zîmbet fugar.

— Ca să spun drept, don locotenent, mi-am pierdut şirul de mai multe ori. O beznă grozavă, m-am şi enervat şi mă poticneam la tot pasul din pricina afurisitei ăsteia de puşti, ce mi se tot încurca între picioare.

Purcell îl privi pe Baker. Velşul era uscăţiv şi măsliniu, iar pe chipul său ca de efigie ochii scăpărau de inteligenţă.

— Şi, la urma urmelor, e uşor să-ţi dai seama. Să străbaţi chiar drept hăţişul ăsta nu e cu putinţă. Trebuie să mergi în zigzag. Şi atunci la ce mai poate duce numărătoarea paşilor ?

— Da, dar dumneata i-ai spus căpitanului că ai fi numărat o sută de paşi.

Obrazul fin şi măsliniu al lui Baker se zbîrci, iar în ochii săi căprui se ivi un licăr de viclenie.

— Ba i-am spus, chiar, „o sută şi patru paşi", don locotenent. Am fost cît se poate de exact.

— De ce ?

— De ce ? Dacă n-aş fi fost atît de exact, m-ar fi trimis încă o dată.

— Da, înţeleg, făcu Purcell, fără a se clinti.

Privi harta şi întrebă :

— Cum se face însă că matelotul care a plecat în recunoaştere spre apus a numărat tot o sută de paşi ?

Baker zăbovi o clipă, în răstimpul căreia ochii săi sclipiră, apoi spuse, cu gravitate :

— Ăsta era Jones, don locotenent, şi l-am pus în curent.

— Îţi mulţumesc, Baker, spuse Purcell, fără ca o trăsătură să i se clintească pe obraz.

Îl privi pe Baker cu o lucire de veselie în ochi, apoi îi spuse pe un ton serios şi oficial :

— Ai contribuit, într-un mod, într-adevăr remarcabil, la stabilirea acestei hărți.

— Vă mulțumesc, don locotenent, făcu Baker, imperturbabil.

Purcell se ridică.

— Dar unde sînt femeile ? strigă el, către Mehani, în limba tahitiană.

Mehani stătea, la cîțiva pași, în iarbă, tolănit, cît era de lung. Se ridică, sprijinindu-se în cotul mîinii stîngi, și arătă peste umăr, în dreapta.

— Au dat peste un desiș de hibiscus.

Avapuhi, Itia și Ivoa se iviră în aceeași clipă. Omaata le urma, dominîndu-le de la o astfel de înălțime, încît părea o femeie în toată firea, care își împingea, de la spate, fetițele. Toate patru își presăraseră în părul negru mari și împurpurate flori de hibiscus și înaintau zîmbind, mișcîndu-și brațele mlădioase ca lianele, în timp ce cu coapsele lor rotunde împingeau la fiece pas fîșiile mișcătoare din scoarță de copac din care le erau făcute fustele scurte.

Îndată ce o zări pe Omaata, Hunt înălță spre ea privirea sfioasă a ochilor lui șterși și mici. Nu băgase de seamă că plecase și de cîteva minute se simțea pierdut.

— Jono, Jono, spuse Omaata cu glasul ei profund.

Într-o clipă se abătu asupră-i și, mîngîindu-i cu mîna mărăcinișul părului roșu de pe pieptul lat, începu să-l dezmierde cu tot felul de vorbe, rostite într-un grai de neînțeles. O clipă mai tîrziu Hunt își culcă fața pe pieptul ei mare și rămase așa, în neștire, drăgăstos, lipit de ea, scoțînd mormăieli de plăcere, ca un pui de urs, la sînul ursoaicei. Înnăbușindu-și răsunetul glasului — surd și puternic ca o cădere de apă — Omaata nu contenea să-i tot vorbească în pasărească ei de nedeslușit. În același timp, cu brațele ei viguroase, încolăcite în jurul gîtului lui Hunt, îl strîngea la piept ca pe un prunc gigantic.

— Ce tot spune, Mehani ? întrebă Purcell.

Mehani începu să rîdă.

— Habar n-am, Adamo, credeam că vorbește în limba *peritană.*

— Sînt, parcă, și cuvinte *peritane,* spuse Purcell, dar nici măcar pe acestea nu le pricep.

Omaata îşi înalţă capul.

— Un grai doar al meu şi al lui Jono, spuse ea în limba tahitiană. Jono mă-nţelege foarte bine.

Uriaşul Hunt îşi auzi numele şi mormăi drăgăstos. De cum îl luase Omaata pe mîinile ei, era într-una spălat şi frecat, ca puntea unei corăbii. „E pruncul ei", gîndi Purcell. Zîmbi şi o privi pe uriaşă, întrebînd-o :

— Ce vîrstă ai, Omaata ?

— De cînd sînt femeie, am văzut de două ori cîte zece veri.

— Treizeci şi doi de ani... Poate mai puţin. Era tînără, aşadar. Mai tînără decît el, mai tînără decît Jono. Dar dimensiunile ei erau acelea ale unei lumi aparte.

În clipa aceea Avapuhi se aşează în genunchi în faţa lui Baker, ridicînd spre el chipul ei blînd. Îl privi cîteva secunde cu gravitate, apoi îi strecură, pe după ureche, o floare de hibiscus, zîmbi, clipi din gene şi, sculîndu-se în grabă, o luă la goană, străbătu luminişul şi se făcu nevăzută, în pădure.

— Ce-o fi însemnînd treaba asta ? făcu Baker, întorcîndu-se spre Purcell.

— Înseamnă că te-a ales să-i fii *tané*. [1]

— Ah ! făcu Baker, împurpurîndu-se sub arămiul feţei arse de soare. La ei femeile sînt cele care aleg ?

— Şi în Anglia, spuse Purcell, cu ochi surîzători. Numai că în Anglia lucrul se face puţin mai discret.

— Şi oare de ce o fi fugit ?

— Ca s-o prinzi.

— Aşa ? foarte bine ! spuse Baker.

O clipă mai tîrziu se ridică în picioare şi, fără a privi spre faţa cuiva, spuse zîmbind încurcat :

— Prea-i cald pentru jocul de-a v-aţi ascunselea.

Şi se îndepărtă spre pădure. Nu cuteza să iuţească pasul şi îşi dădea foarte bine seama de povara privirilor aţintite, din spate, asupră-i.

— Ce-a spus ? întrebă Mehani.

Simţise cu nespusă înveselire stingherealа lui Baker. Îşi dădea seama încă o dată că *peritanii* erau nebuni de-a binelea : se ruşinau de lucrurile cele mai fireşti.

[1] Bărbat în genere — amant sau soţ. (Nota autorului).

— Sînt uimită, făcu Omaata, credeam că-l alesese pe *Schelet.*

Scheletul era porecla pe care tahitienii i-o dăduseră lui Mac Leod.

— Acolo, pe piroga cea mare, spuse Itia, ea îl alesese pe *Schelet,* dar nu-l mai vrea : o bate.

„Rămîne de văzut, îşi zise Purcell în sinea sa, dacă Mac Leod se va învoi ca Baker să-i ia locul. Încurcături nu vor întîrzia să se ivească pe insulă."

Mehani îşi ridică trunchiu-i puternic, sprijinindu-se pe amîndouă coatele, şi dădu capul pe spate, pentru a o vedea pe Itia.

— În ce mă priveşte, Itia, spuse el, cu subînţeles, eu n-am să te bat. Sau, în oricе caz, foarte puţin, adăugă el rîzînd.

Itia dădu, şăgalnic, din cap. Împreună cu Amureia ea era cea mai tînără, iar ca statură, cea mai măruntă dintre tahitiene. Nasul îi era puţin ridicat în sus, iar colţurile buzelor — ridicate, ceea ce îi dădea un aer de veselie. Itia era iubită pentru vioiciunea firii ei, dar după regulile politeţei tahitiene, felul ei de a se purta nu era cum se cuvine : nu prea era măsurată la vorbă : prea spunea ce crede despre oameni.

— Bine, continuă Mehani vrînd s-o necăjească, dar nu-mi dai şi mie o floare ?

— Nu, răspunse Itia, n-o meriţi.

Şi îi zvîrli o pietricică, ce-l nimeri în piept.

— O piatră, mai adăugă ea, făcînd o strîmbătură, asta-i tot ce-ţi pot dărui.

Mehani se tolăni la pămînt, cît era de lung, încrucişîndu-şi mîinile sub ceafă.

— Nu e drept, spuse el, molcom.

Itia îi zvîrli din nou o pietricică. Mehani îşi luă mîinile de după ceafă, încrucişîndu-şi-le în faţa ochilor, pentru a şi-i ocroti. Nu scotea nici o vorbă. Zîmbea.

— Şi, mai întîi şi-ntîi, spuse Itia, nu eşti frumos.

— Adevărat, Itia, spuse Ivoa, rîzînd în hohote. Fratele meu e urît ! Nu se pomeneşte om mai urît decît el pe tot cuprinsul insulei !

— Şi nu e numai urîţenia, spuse Itia. Nici ca *tané* nu preţuieşte nimic.

— Oh! Oh! făcu Mehani.

Tolănit în întreaga suveranitate a trupului său minunat, Mehani se destinse, apoi îşi umflă pieptul şi prinse a-şi juca muşchii coapselor.

— Hai, nu mai face pe cocoşul! spuse Itia zvîrlindu-i deodată tot pumnul de pietre pe care le adunase. Pentru nimic în lume nu te vreau de *tané*: astăzi eu, mîine Avapuhi, poimîine Omaata.

— Eu? făcu Omaata cu întreaga profunzime a glasului ei, eu îl am pe Jono.

Purcell începu să rîdă.

— De ce rîzi, Adamo?

— Rîd, pentru că îmi place foarte mult vocea ta.

Şi spuse pe englezeşte:

— Parc-ar fi o porumbiţă care rage.

Voi să traducă, dar nu găsi cuvînt pentru „rage". Fiare sălbatice nu existau prin Tahiti.

— După părerea mea, reluă Itia, cel mai bun *tané* de pe insulă e Adamo. Nu e înalt, dar părul lui e ca soarele zorilor ivit printre palmieri. Şi ochii lui, oh! Îmi plac ochii lui. Sînt mai limpezi decît apa lagunei în scăpărarea amiezii. Şi are un nas foarte fin, foarte fin! Cînd surîde, o gropiţă i se face în obrazul drept, şi e zglobiu ca o fetiţă. Iar cînd nu zîmbeşte e impunător ca un şef. Sînt sigură că pe insula sa Adamo e un şef mare şi că are o grămadă de cocotieri.

Purcell începu să rîdă.

— Nici nu există cocotieri pe insula mea.

— Vai de mine, făcu Itia, înmărmurită. Şi atunci cum vă ţineţi zilele?

— Greu. De aceea şi venim prin insulele altora.

— Nu-i nimic, spuse Itia, privindu-l cu ochii ei scînteietori, chiar şi aşa, fără cocotieri, tot tu rămîi cel mai bun *tané*. Eşti cel mai bun *tané* de pe toată insula.

Ivoa se ridică, sprijinindu-se într-un cot, şi îi surîse Itiei cu un amestec de bunăvoinţă şi demnitate.

— Adamo, zise ea, fără a-şi curma zîmbetul, şi cu un gest larg şi expresiv al mîinilor ce amintea de Otu, Adamo este *tané*-ul Ivoei.

Această izbucnire mustrătoare îl făcu pe Mehani să rîdă în hohote, iar pe faţa Omaatei se citi un zîmbet de dispreţ. Itia lăsă capul în jos şi-şi duse braţul la ochi, ca un copil gata să-l podidească lacrămile. Fusese pusă la locul ei şi ea se simţi ruşinată de purtarea-i urîtă.

Urmă o tăcere ; era zăduf, iar Purcell, tolănit cît era de lung, pe iarbă, cu mîna Ivoei în albia mîinii sale, se simţi cuprins de toropeală.

— Mă întreb, spuse el încet, ce s-o fi petrecut cu oamenii care au locuit această insulă.

— Au murit, poate, spuse Omaata, coborînd şi ea glasul, răpuşi de vreo molimă.

— Poate, spuse Mehani pe acelaşi ton, o fi fost vreun război între două triburi, care s-au măcelărit între ele.

— Chiar şi femeile ? spuse Purcell.

— Cînd preoţii unui trib hotărăsc *spintecarea găinii* [1], atunci şi femeile sînt ucise. Şi copiii.

Purcell se ridică, sprijinindu-se într-un cot.

— Dar nu pier toţi oamenii. Rămîne, totdeauna, un învingător.

— Nu, spuse Mehani, clătinînd din cap, cu tristeţe. Nu chiar întotdeauna. La Mana s-au omorît între ei, de n-a mai rămas nici unul ! Nici unul ! Nici bărbat, nici femeie ! A fost un singur supravieţuitor. Dar el n-a vrut să-şi ducă zilele mai departe, pe insulă, între atîţia morţi. A pornit cu piroga lui, izbutind să ajungă în Tahiti, unde a povestit tot ce s-a petrecut. Apoi, după două săptămîni, a murit. Nu se ştie din ce pricină. Poate de amărăciune. Mana era o mică insulă, nu cu mult mai mare decît aceasta, iar acum este pustie. Nimeni nu mai vrea să locuiască pemeleagurile ei.

— Eu, spuse Itia, cu o mişcare a capului, eu cred că oamenii care au trăit aici au fugit cu pirogele, numai din pricina spaimei.

— A spaimei ? De cine ? făcu Purcell.

— De *tupapahui* [1].

Purcell zîmbi.

[1] Nimicirea totală a vrăjmaşului. (Nota autorului.)

[2] Strigoi (Nota autorului.)

— Degeaba zîmbeşti, Adamo, spuse Omaata. Există *tupapahui* atît de răi, încît îşi petrec vremea hărţuindu-i pe oameni.

— Şi ce fac ?

— De pildă, te apuci să faci focul şi pui apa să fiarbă. Şi, să vezi, numai ce ai întors spatele, şi *tupapahuii* au şi făcut să se reverse apa, stingîndu-ţi focul.

Între Mehani şi Purcell era un loc gol, pe care veni să se aşeze Itia. Se culcă pe o parte, ghemuindu-se parcă, şi întorcînd către Purcell obrăjoru-i cenuşiu de emoţie, îi spuse :

— Dă-mi mîna.

— De ce ? întrebă Purcell.

— Mi-e frică.

Purcell avu o şovăială, aruncă spre Ivoa o privire, iar Ivoa spuse îndată :

— Fetiţei îi e teamă. Dă-i mîna.

Purcell o ascultă. Itia îşi ascunse degetele în mîna caldă a lui Purcell, pe care şi-o puse pe obraz, suspinînd.

— Adamo, spuse Omaata, există şi pe insula ta *tupapahui ?*

— După spusele oamenilor, da.

— Şi ce fac ?

— Cutreieră nopţile, cu lanţuri după ei.

— La noi, în Tahiti, nu există lanţuri, făcu Mehani, cu un zîmbet, dar şi *tupapahuii* noştri simt plăcerea să facă zgomote.

— Ce zgomote ?

— De tot felul.

Şi adăugă pe un ton, pe care Purcell nu-l putu desluşi dacă era glumeţ sau serios :

— Toate zgomotele ale căror pricini sînt de nepătruns numai *tupapahuii* le fac.

— Chiar şi-n timpul zilei ?

— Chiar şi-n timpul zilei.

— Linişte ! strigă, deodată, Purcell.

Încremeniră cu toţii, oprindu-şi răsuflarea. Mute, în jurul lor fluturau mai departe păsările scînteietoare, şi în afară de fîlfîirea catifelată a aripilor lor, nimic nu mai curma tăcerea aşternută între ei.

— Vezi, Mehani, spuse Purcel, *tupapahuii* au plecat şi ei, luînd calea pirogelor cu care oamenii din insulă au pornit-o în larg.

— Se poate să fie şi aşa, dar se mai poate-ntîmpla ca ei să fi amuţit de frică.

— Cum adică, făcu Purcell, uluit. Chiar şi *tupapahuii* se tem ? ! Şi de ce, anume ?

— Apoi, de oameni, spuse Mehani şi o scăpărare vicleană îi brăzdă ochii.

— Ei, e liniştitor gîndul, spuse Purcell, că teama este reciprocă.

Ochii lui Mehani licăreau şăgalnic. „O vorbă nu crede, gîndi Purcell în sinea sa, din toate cîte le spune."

— *Tupapahuii* tac, pentru că le e frică de Jono, spuse Itia, ridicîndu-se, dar fără a da drumul mîinii lui Purcell. Jono e, într-adevăr, cumplit la vedere. N-am nici o îndoială că *tupapahuii* de pe această insulă n-au văzut, de cînd sînt, un om ca Jono.

— O, fetiţo, care tot zvîrli cu pietricele, făcu Mehani, cum l-ar putea vedea *tupapahuii* pe Jono dacă nici n-au ochi ?

— De unde ştii tu că *tupapahuii* n-au ochi ? întrebă Itia.

— Pentru că dacă ar avea ochi, şi tu i-ai vedea. Te plimbi, de pildă, prin pădure şi, între două frunze, se iveşte deodată, privirea unei perechi de ochi aţintiţi asupra ta...

— Ferească-mă *Eatua*[1] ! spuse Itia lipind strîns mîna lui Purcell de obrazul ei. De acum înainte, niciodată n-am să mă mai plimb singură prin pădure.

— Te voi însoţi eu ! spuse Mehani.

Ivoa începu să rîdă.

— N-o mai necăji, frate ! îl rugă Ivoa.

— Şi eu cred, spuse Omaata, cu mîndrie, că *tupapahuii* se tem de Jono. Jono e, într-adevăr, înfricoşător. E mare cît un rechin-tigru, iar trupul lui e năpădit de păr roşu.

— Asta aşa e, făcu Itia. Cu Jono nu mă tem. Chiar şi-ntr-o insulă pe care n-o cunosc.

— Chiar şi-n pădure, spuse Ivoa.

[1] Divinitatea tahitiană. (Nota autorului.)

— Jono e un munte de om, spuse Itia, umflîndu-şi glasul. Şi e roşu.

Purcell îi privea zîmbind. Poporul acesta avea, cu adevărat, arta de a scoate la iveală ceea ce este plăcut din toate lucrurile : era vădit că tahitienele se prefăceau că le era teamă doar pentru a încerca apoi simţămîntul desfătător al potolirii neliniştii.

Purcell privi soarele, îşi desfăcu mîna dintre degetele Itiei, se ridcă şi, aplecîndu-se, îşi luă puşca de jos. Hunt şi Mehani, urmîndu-i pilda, făcură la fel.

— Dar Avapuhi unde-o fi ? întrebă Itia.

Purcell făcu un mic semn cu mîna, iar Mehani spuse cu glasu-i cam răutăcios :

— Hai cu mine s-o căutăm.

— Nu, răspunse Itia, vreau să rămîn cu Adamo.

O clipă mai tîrziu, Purcell îl ajunse din urmă pe Mehani, care mergea în fruntea grupului.

— Ce părere ai despre insula asta, Mehani ?

— Nu cred că e bună, răspunse Mehani, fără a şovăi. Deşi roditoare, nu e, totuşi, bună.

— De ce ?

— Întîi, spuse Mehani, ridicîndu-şi arătătorul şi mijlociul mîinii drepte, aici nu există lagună. Cînd va fi vreme urîtă nu se va putea pescui. Apoi, ca să cultivăm pămîntul, va trebui, ocolind locurile umbroase, să ne construim colibele la nord, iar torentul curge de partea cealaltă a insulei. Vom fi nevoiţi să aducem, în fiecare zi, apă : un ceas ca să ajungem pînă la ea. Şi încă un ceas ca să facem cale-ntoarsă.

— Da, spuse Purcell, ai dreptate.

Îl privi pe Mehani şi-l surprinse aerul său îngîndurat. Ce curios chip avea ! Bărbătesc şi feminin în acelaşi timp, şăgalnic, şi apoi, deodată, serios. Mason îi socotea pe tahitieni nişte copii, şi totuşi el nu fusese în stare să vadă, aşa ca Mehani, dintr-o singură aruncătură de ochi, toate greutăţile pe care aveau să le întîmpine pe insulă.

— Are să-ţi pară rău că ai venit cu mine, spuse după o clipă, Purcell.

Mehani îşi întoarse faţa spre el şi răspunse cu gravitatea cu care se rostesc vorbele de înţelepciune :

— Mai de preţ e insula asta cu prietenul meu decît Tahiti fără de prietenul meu.

Purcell se simţi încurcat. „Sînt stupid, îşi zise, în sinea lui, de îndată. În Anglia nu se cade să-ţi destăinuieşti sentimentele, şi, mai ales, în cuvinte elocvente. Dar cum să te îndoieşti de sinceritatea lui Mehani? Şi-a părăsit meleagurile de baştină pentru mine." Auzind apoi, lîngă el, rîsul lui Mehani, îşi înălţă ochii şi îl privi.

— Te simţi stingherit, îi spuse Mehani. Ştii că îţi spun adevărul şi totuşi eşti încurcat.

— *Peritanii* nu dezvăluie niciodată aceste lucruri, spuse Purcell, roşind.

— Ştiu, făcu Mehani punîndu-şi mîna stîngă pe umărul lui Purcell. Tot ce este bine să fie spus ei nu spun, iar tot ce e bine de făcut...

Şi începu să rîdă.

— ...Ei îl fac, dar cu mofturi.

Purcell începu să rîdă, iar Mehani, ca un ecou, rîse şi el. Se simţeau bine, mergînd aşa, umăr la umăr, călcînd pe pămînt fîşiile de umbră şi de soare ale pădurii.

Purcell se întoarse spre Ivoa, îi zîmbi şi, pornind-o iarăşi la drum, luă cu sine imaginea acestor ochi mari, albaştri, aţintiţi asupra sa. Cînd plecaseră dimineaţa, tahitienii care rămăseseră pe bord, cu Mason, se pregăteau tocmai să gătească un porc sălbatec, înnăbuşit la cuptor, iar Purcell simţea, pe măsură ce înainta, mirosul plăcut al focului de lemne. Foamea făcea să-i lase gura apă şi să-şi iuţească paşii. Deodată începu să se simtă foarte tînăr, plin de sprinteneală, cu pieptul plin de aer curat, şi atît de bucuros, de vesel, încît avea simţămîntul că pluteşte, abia atingînd cu picioarele pămîntul. La răstimpuri, în mers, umărul lui Mehani se lipea de propriul său umăr, făcîndu-l să-şi simtă trupul străbătut de un val de căldură. Insula era frumoasă, înmiresmată, săgetată de zborul păsărilor strălucitoare. O lume nouă se deschidea în faţa lor. Purcell aruncă în jur o privire plină de bucurie, bucuria de a fi stăpîn.

— *É* Adamo *é*! spuse Mehani, e o plăcere pentru oricine să te privească!

— Da, spuse Purcell.

Voi să spună: „Sînt fericit", dar nu mai fu în stare. În locul acestor vorbe spuse pe un ton grăbit şi încurcat:

— În ceea ce priveşte apa, ai, fireşte, dreptate, Mehani. Sînt, într-adevăr, greutăţi. Nici nu-mi dădusem seama. Socoteam că singura dificultate stă în faptul că insula e puţin cam mică.

— Nu, spuse Mehani, cu un zîmbet, nu este prea mică. Mai există încă destule locşoare pentru jocul de-a v-aţi ascunselea.

Apoi chipul său deveni din nou serios şi spuse cu un glas în care răzbătea neliniştea:

— Nu, Adamo, nu e de loc mică, dacă există bună înţelegere.

— Ce vrei să spui? Dacă *peritanii* împreună cu tahitienii se înţeleg, sau dacă toţi oamenii trebuie să trăiască în bună înţelegere?

— Dacă între toţi domneşte buna înţelegere.

Dar, în glasul său, era o umbră de şovăială.

Capitolul V

Satul, potrivit planului pe care îl întocmise Mason, două zile după sosirea vasului *Blossom* în insulă, avea forma unui romb regulat, ale cărui unghiuri coincideau cu cele patru puncte cardinale. Laturile acestei figuri geometrice constituiau fiecare în parte cîte o *cale* (aceasta era de fapt numele pe care li-l dăduse Mason) a cătunului, iar cabanele erau situate în afara marginilor rombului, perpendiculare pe o axă nord-sud, cu spaţii egale între ele, şi toate cu faţa spre sud. Fiecare casă era, astfel, aşezată în chip pieziş faţă de aceea a vecinului, nici una nu-i împiedica celei din spate vederea şi nu-i lua soarele.

Avantajul acesta, care devenise vădit de îndată ce cabanele fură construite, nu era decît întîmplător, căci atunci cînd îşi întocmise planul, Mason fusese preocupat doar de ideea de a imita roza vînturilor, aşa încît el ar fi dat satului forma unui cerc, dacă nu i-ar fi părut mai greu de trasat o circumferinţă decît un romb, pe un teren plin de arbori. Ceea ce îi păruse mai important lui Mason era ca

poziția fiecărei locuințe în jurul acestui patrulater să corespundă unui punct situat pe linia compasului. Astfel, pornind dinspre miazănoapte, se găseau de fiecare parte a punctului nordic al rombului casele lui Hunt și a lui White, apoi, apucînd în jos pe *East Avenue* (așa numi Mason fiecare dintre cele două laturi estice ale rombului), se înfățișau vederii în chip succesiv cabana lui Smudge la nord-est, aceea a lui Mac Leod la est ; a lui Mason la sud-est, iar a lui Purcell la sud. În jos, pe *West Avenue,* cu alte cuvinte cele două laturi vestice ale rombului, la sud-vest se vedea locuința lui Johnson, la vest aceea a lui Baker, iar la nord-vest, aceea a lui Jones.

În centrul rombului Mason plasase un pătrat, cu laturile de cîte zece metri, pe care-l boteză *Blossom Square.* Patru poteci pe care Mason le numi „străzi" legau „căile" de această piațetă. Logic ar fi fost ca ele să fi pornit fiecare din cîte un unghi al rombului. Dar cînd Mason statornicise planul, nu avusese în vedere decît propriul său acces în *Blossom Square,* astfel că trasă prima „stradă" în așa fel încît aceasta să treacă prin fața casei sale, în punctul sud-estic al înconjurului. Pentru acest motiv o numi *Trade wind st.* (Strada Alizeului.) Din grijă pentru simetria planului, trasă apoi pe a doua, plecînd din nord-vest, prin fața casei lui Jones, numind-o *Nor'wester st.* (Strada vîntului de nord.) Alte două străzi completară acest traseu : *Sou'wester st.* (Strada vîntului de sud-est) trecea prin fața locuinței lui Johnson, iar *Nordester st.* (Strada vîntului de nord) o lega pe aceea a lui Smudge de centru.

Cu toate că satul nu avea decît două căi, patru străzi și o piață, Mason dispuse să se facă șapte tăbliță, țintuite toate de cîte un stîlp de lemn, și zugrăvi, cu propria sa mînă, slovele numelor pe care le dăduse drumurilor orășelului său. Acestea o dată trasate (și în chip sumar pietruite), britanicii, strînși împreună prin grija căpitanului la amiază, înfipseră stîlpii pe care fuseseră țintuite tăbliță, în pămînt, în fiecare colț al străzilor, iar toată treaba aceasta fu făcută cu un aer solemn care-i nedumeri pe tahitieni. Aceștia, de altfel, nu adoptară numirile englezești ale „străzilor", socotindu-le cu neputință de pronunțat. Ei se mulțumiră să atribuie fiecăreia dintre ele numele celui mai apropiat dintre *peritanii* care o locuiau. Astfel, *Trade*

wind st. deveni, pentru ei, „drumul şefului" (Mason); *Sou'wester st.*, „drumul bătrînului" (Johnson); *Nor'wester st.*, „drumul lui Ropati" (Robert Jones); iar *Nordester st.*, „drumul şoricelului" (porecla lui Smudge). Mai tîrziu, cînd relaţiile dintre ei şi *peritani* deveniră mai încordate părăsiră pomenitele numiri ale „străzilor", adoptîndu-le, în schimb, pe acelea ale femeilor tahitiene, care locuiau cu aceşti britanici. Astfel, „drumul şoricelului" se numi „drumul Tumatei"; „drumul bătrînului" deveni „drumul Taiatei" şi aşa mai departe.

„Străzile" şi „căile" (care erau de aceeaşi lărgime — aproximativ un metru) nu aveau frumosul aspect regulat prevăzut de Mason în planul său, deoarece voinţa oamenilor de a cruţa cît mai mulţi arbori cu putinţă determină unele sinuozităţi. În fapt, nu fură culcaţi la pămînt decît copacii de pe locurile strict necesare pentru construirea cabanelor şi pentru terenurile micilor grădini atribuite fiecăreia dintre aceste locuinţe. Avantajul pe care îl obţinură fu acela de a-şi îneca în belşugul de frunziş căsuţele, oprind astfel fiecărei cabane vederea celeilalte, situată în imediata ei apropiere. Planul de a urmări liniile unui romb, deşi datorat, la originea sa, unei toane a lui Mason, se vădi, şi din acest punct de vedere, admirabil, deoarece el îngăduia să se păstreze în interiorul terenului cuprins între laturi un loc de jumătate hectar de pădure.

Mason îşi situase propria sa cabană la sud-est, pentru a beneficia cel dintîi de prezenţa Alizeului, care aducea în insulă, ca de altminteri pretutindeni în mările sudului, o răcoroasă briză în timpul verii şi o vreme frumoasă în toate anotimpurile. Şi avusese grijă ca, dimpotrivă, casa tahitienilor să fie construită în afară de sat şi la o depărtare de douăzeci şi cinci de metri în vîrful nordic al rombului, şi aceasta, atît pentru a evita amestecul lor cu albii, cît şi pentru a folosi casa lor drept pavăză împotriva vînturilor venind dinspre nord. Deşi ingenios, calculul se dovedi greşit. Atunci cînd Mason îşi stabili planul, nu-şi dădu seama că de fapt îşi expunea propria cabană vîntului sud-vestic, aducător de frig şi de ploaie pe insulă, în vreme ce casa „negrilor" era ocrotită de efectele acestui vînt prin jumătatea de hectar împădurită între hotarele rombului.

Mason însemnase pe planul său un drum, care, pornind din nord, dintre cabana lui Hunt şi aceea a lui White, ajungea pînă la casa spaţioasă a tahitienilor şi, ocolind spre est, se îndrepta spre nord-est, în direcţia mării. Acestui drum el îi dădu numele de *Cliff Lane* (Drumul falezei). Mai însemnă, pe de altă parte, pe planul său şi un alt drum care, plecînd dintr-un punct al arterei *East Avenue*, situat între casa lui şi acea a lui Purcell, se îndrepta către sud. Acest drum care, ca şi cel precedent, fusese trasat de către insulari cînd Mason îşi execută planul, ducea către cel de al doilea platou şi ajungea pînă la smochinul mai înainte pomenit. Mason îl numi *Banian Lane* (Drumul smochinului). Dar folosirea pe care i-o dădură britanicii îi determină să-l numească *Water Lane* (Drumul apei), căci de el se slujeau pentru a căra apa.

Cei şase tahitieni îşi făcuseră, de la bun început, cunoscută intenţia de a-şi construi o casă în care să poată locui cu toţii, împreună cu femeile ce-i vor alege de *tané*. La drept vorbind ei văzuseră totul în mare, iar casa lor era singura casă din toată insula care se putea mîndri cu un etaj. Acest etaj alcătuia o unică odaie cu dimensiunea de opt metri pe şase. Aşa cum se spune că avea şi Ulysse la Itaca, de fiecare dintre grinzile unghiurilor încăperii era atîrnat cîte un pat, dar atît de mare, încît să încapă în el trei sau patru oameni. Încăperea comunica, printr-o deschizătură din mijloc şi o scară, cu parterul care avea şi el două paturi, construite tot ca la etajul de sus, atîrnate de cîte o grindă, în două colţuri ale camerei. Parterul, ca şi etajul, de altminteri, nu avea nici una dintre mobilele care împodobeau, dar şi strîmtorau, adesea, spaţiul cabanelor în care locuiau britanicii : dulapuri, lăzi, o masă, scăunele. Toţi locatarii se mulţumiseră să-şi fixeze deasupra şi de o parte a patului poliţe, pe care stăteau orînduite lucrurile fiecăruia dintre ei. Nici unuia dintre tahitieni nu-i trecuse prin minte gîndul de a pune aceste lucruri, deşi foarte preţioase, la adăpost de privirea vreunui indiscret sau de ispita vreunui hoţ. De altminteri, locuinţa lor nici nu avea uşă : intra înăuntru care cum îi plăcea. Pereţii erau în aşa fel făcuţi din şipci de lemn ce se îmbucau între ele,

încît să se deschidă sau să se închidă după plac fie pentru a uşura, fie pentru a stăvili pătrunderea soarelui înăuntru.

Locuinţele britanicilor vădeau, atît în privinţa detaliilor, cît şi în aceea a concepţiei, mai multă neîncredere şi distanţă faţă de vecini. Pe insulă se aflau nouă britanici. Se făcură, aşadar, nouă cabane, căci fiecare voi să aibă cabana sa, care să-i aparţină numai lui. Şi fiecare casă avea nu numai o uşă, dar şi lavițe, dulapuri, iar de jur împrejur, un fel de gard, toate încuiate cu broaşte luate de pe *Blossom* şi cu fel de fel de închizători marinăreşti atît de complicate, încît le dădeau de furcă pînă şi proprietarilor.

Se hotărîse, atît din grijă pentru egalitate, cît şi pentru ca treaba să meargă mai repede, ca toate aceste căsuţe să fie identice şi sub raportul dimensiunilor (şase metri pe patru) şi sub acela al planului, ceea ce uşura sarcina dulgherilor. Bucătăria fiind făcută, ca şi locuinţa tahitienilor, într-un şopron lîngă casă, aceste cabane ar fi putut avea o singură încăpere care să servească drept sufragerie şi, în acelaşi timp, drept cameră. Dar decenţa britanică nu se împăcase de loc cu gîndul că patul cu două locuri s-ar fi putut găsi în odaia în care vor fi primiţi oaspeţii, aşa încît fiecare interior, cu excepţia aceluia al lui Purcell, fusese despărţit. Pereţii de lemn erau ficşi şi fuseseră prevăzuţi cu două sau trei ferestruici, rotunde sau pătrate, luate de pe *Blossom*, şi care constituiau o pavăză foarte eficace împotriva ploii şi a vîntului, deşi pe vreme frumoasă — cum era de cele mai multe ori în insulă — nu îngăduiau să pătrundă lumina şi soarele, care pătrundeau în casa tahitienilor cu pereţii mobili.

Cele nouă căsuţe nu erau lipsite de soliditate. Pereţii lor, alcătuiţi din blănile de stejar ale *Blossom*-ului, erau atît de tari, încît pînă şi cuiele pătrundeau cu greutate. Erau însă construite fără fantezie şi se înfăţişau toate croite după acelaşi tipic. La drept vorbind această uniformitate nu-i stingherea de loc pe britanici, iar Purcell fusese singurul care, din acest punct de vedere, dăduse dovadă de spirit inventiv : pentru faţada dinspre sud a cabanei sale adaptase pereţii mişcători ai casei tahitienilor şi prelungise acoperişul în aşa chip încît să se poată bucura de privelişte a muntelui, fără însă a fi stingherit în vreun fel de

dogoarea soarelui. Acest acoperiş, cu streaşina prelungită pieziş, o dată terminat, Purcell îşi dăduse seama cu plăcere că el dăruia o anumită distincţie locuinţei sale.

Zi de zi, în fiece dimineaţă, după ce-şi făcea toaleta, în şopron, Purcell ieşea afară ca să-şi admire casa. Străbătea unica alee a grădinii sale, pînă la desişul de hibiscus ce-o mărginea, şi o dată ajuns în acest loc se întorcea pe călcîie şi se desfăta, admirînd opera mîinilor sale. La ceasul acesta, pereţii mobili erau deschişi, în aşteptarea celor dintîi raze piezişe ale soarelui, care deocamdată abia mîngîiau pragul cabanei. De pe locşorul pe care se afla, Purcell o putea vedea pe Ivoa trebăluind la pregătirea micului dejun. Aştepta clipa în care terminîndu-şi lucrul ea se va îndrepta pînă la deschizăturile pereţilor glisanţi, ca un regizor care urmează a vesti ceva, în faţa scenei. Ivoa îl privea de departe, zîmbea şi cînta, lungind sunetele : „*A — da — mo ! Vi — no — să — mă — nînci, A — da — mo !* " Cum nu erau decît la douăzeci de paşi unul de alttul, şi, prin urmare, se vedeau cît se poate de bine, nu era nici o nevoie de această chemare. Dar deprinderea se înrădăcinase. Purcell asculta zîmbind, şi, cu ochii aţintiţi asupra siluetei ei, se ferea să-i răspundă. Atunci Ivoa începea din nou să cînte, îmbietor, melodia-i mîngîietoare : „*A — da — mo ! Vi — no — să — mă — nînci, A — da — mo !*" Accentul tonic pe silaba *da* din *Adamo,* cădea cu putere, iar cel din urmă crîmpei al cuvîntului pierea topit într-o notă înaltă, unduită, de o nespusă vrajă. Fermecat, înduioşat, Purcell lăsa să repete pentru a treia oară chemarea, înainte de a ridica mîna pentru a-i da semn că o auzise.

Pe masa grea de stejar construită de *tané*-ul ei, Ivoa aşezase o nucă de cocos deschisă, o manguă, o banană şi turte făcute din arborele de pîine şi puse din ajun la cuptorul comun. Ivoa se supusese din toată inima la ciudata deprindere a *peritanilor* de a pune masa ca şi cum ar fi fost de vreun folos sau ar fi avut vreo însemnătate faptul de a te ospăta la o înălţime de şaptezeci de centimetri deasupra pămîntului. Doar într-o singură privinţă rămăsese de neînduplecat : nu lua masa o dată cu Adamo, ci după el. Religia tahitiană susţinea, într-adevăr (ca şi creştinismul, de

altfel), că în ordinea creațiunii întîi apăruse bărbatul, iar femeia în al doilea rînd, și aceasta numai ca bărbatul să nu fie singur. Dar tahitienii, dăruiți cu mai multă fantezie decît vechii iudei, sau fiind poate din fire mai mîncăcioși, scoseseră din această prioritate masculină un avantaj: bărbatul trebuia să se ospăteze înaintea femeii, iar aceasta din urmă să se mulțumească cu resturile ce-i mai rămîneau.

După ce termină masa, Purcell ieși prin ușa din față, străbătu *West Avenue* și pătrunse în pădure. Nu făcuse decît cîțiva pași cînd auzi rîsete și cîntece. Zîmbi. *Vahineele* se și aflau la muncă. Niciodată nu fuseseră atît de harnice! Unele dintre cabane nu aveau încă acoperișuri, iar ele lucrau la împletiturile sortite să le adăpostească.

— Ai venit fără nevastă-ta, spuse Itia, de îndată ce îl zări pe Adamo. Nu cumva vrei să-ți cauți alta?

Vahineele începură să rîdă, iar Purcell zîmbi.

— Nu, am venit numai să vă dau bună ziua.

— Ziua bună, Adamo, făcu Itia.

Purcell se apropie de *vahinee*. Admiră sprinteneala și precizia mișcărilor lor. Își împărțiseră sarcinile: un grup se ocupa cu tăierea crăcilor de pandanus. Alt grup împletea în jurul ramurilor frunzele crescute pe ele. Iar un al treilea grup lega crăcile între ele cu ajutorul fîșiilor tăiate din scoarța copacului.

— Știi, cumva, cine mă va lua de *vahinee*? făcu Vaa.

— Nu, spuse Purcell.

— Dar pe mine, știi cine are să mă ia? întrebă Tumata.

— Nu.

— Dar pe mine? spuse Raha.

— Nu, nu, răspunse el, nu știu nimic.

Tot vorbind, femeile îi dădeau zor cu treaba. Deocamdată trăiau cu toate laolaltă, într-un vast cort confecționat din pînzele *Blossom*-ului, și erau nerăbdătoare să vadă odată cabanele isprăvite. În Tahiti, și apoi pe bord, domnise o oarecare promiscuitate, care, în cele din urmă, obosise pe toată lumea, iar la sosirea lor pe insulă, britanicii își făcuseră cunoscută, în auzul tuturora, hotărîrea de a-și alege femeile, o dată pentru totdeauna, de îndată ce vor fi terminat treburile de instalare.

— Am plecat, spuse Purcell, făcîndu-le cu mîna un mic semn.

Itia îl întrebă :

— Te întorci curînd ?

— Am treabă acasă.

— Atunci, aş putea să viu la tine ?

— Mica mea surioară Itia e totdeauna binevenită, spuse Purcell.

Acest schimb de vorbe fu ascultat, în tăcere, de *vahinee*, dar de îndată ce Purcell se îndepărtă, printre ele se stîrniră rîsete şi un potop de cuvinte.

Acasă, Purcell îl găsi pe bătrînul Johnson, care-l aştepta în faţa porţii.

— Don locotenent, spuse Johnson, cu glasul scăzut şi zvîrlind în juru-i priviri furişe, pot să iau toporul dumneavoastră ? Am în grădină un afurisit de ciot, înfipt în pămînt, şi vreau să-l scot.

Purcell luă toporul care stătea rezemat de perete sub streaşina bucătăriei şi i-l dădu. Bătrînul luă toporul, pe care-l lăsă să spînzure la capătul braţului său slăbănog, şi cu degetele celeilalte mîini începu să-şi scarmene barba. Nu se prea hotăra să plece.

— Don locotenent, făcu el, cu aceeaşi privire furişă, mi s-a spus că aveţi o streaşină frumoasă.

— Ei, cum ? făcu Purcell, cu uimire, n-ai văzut-o pînă acum ? Îmi închipuiam că de-atîta vreme...

Johnson nu se clintea, iar ochii lui albaştri-şterşi şi cam înlăcrimaţi lunecau de la un lucru la altul, fără a se opri asupra vreunuia anume. Avea o frunte bombată, un nas mare cu un neg la capăt, iar obrazul cărămiziu îi era presărat cu pete purpurii ce-i atacau firele de argint ale bărbii.

— Pot să văd şi eu ? făcu el, în cele din urmă, cu o privire piezişă.

— Fireşte, spuse Purcell.

Şi îl duse în grădină, în dosul casei. Purcell începea să priceapă că bătrînul Johnson nu ţinea de loc să fie văzut de către cei din *West Avenue* cum încearcă să-i vorbească.

— Staţi foarte bine aici, don locotenent, spuse Johnson. Sînteţi la dumneavoastră acasă. În deplină singurătate, doar cu pădurea şi cu muntele.

Purcell îl privi şi aşteptă.

— Don locotenent, aş vrea să vă rog ceva, spuse Johnson.

— Spune.

— Don locotenent, spuse bătrînul, cu glasu-i spart, n-aş vrea să fiu necuviincios cu dumneavoastră, mai ales după ce v-aţi purtat în aşa chip, la moartea lui Jimmy...

Îşi curmă vorba, privi creştetul muntelui, apoi spuse pe nerăsuflate, ca şi cum îşi pregătise dinainte fraza :

— Don locotenent, îmi îngăduiţi să nu vă mai spun don locotenent ?

Purcell începu să rîdă. Asta era, aşadar !

— Şi cum ai vrea să-mi spui ? vorbi el rîzînd.

— O, nu eu, rosti Johnson, sprijinind toporul în piept, ca într-un gest de apărare. În ce mă priveşte, eu unul nu m-aş fi gîndit niciodată la aşa ceva !... Oamenii s-au adunat, reîncepu el încurcat, şi au votat hotărîrea de a nu vi se mai adresa dumneavoastră şi domnului Mason pronunţîndu-vi-se titlul.

— Aţi... aţi votat ? spuse Purcell uluit. Dar unde ?

— Sub smochin, don locotenent. Ieri, după masa de prînz. Ca să spunem aşa, nu mai sînteţi ofiţerii noştri, domnul Mason şi dumneavoastră. Toată lumea a fost pentru.

— Şi dumneata, Johnson ? făcu Purcell, cu un ton indiferent.

Johnson lăsă capul în pămînt.

— Şi eu.

Purcell rămase tăcut. Johnson îşi plimbă mîna mare şi roşie pe tăişul toporului şi spuse cu un glas hodorogit :

— Trebuie să mă-nţelegeţi. Nu mă pot pune de-a curmezişul vrerii lor. Îs bătrîn, puterile mi s-au dus, iar aici, ca şi pe *Blossom*, lucrurile-s la fel. Nu-s decît un tolerat.

Purcell întoarse capul. Glasul umil al lui Johnson îi displăcea.

— Şi la urma urmelor, spuse el după un scurt răstimp, de ce ne-ar mai trata marinarii ca pe ofiţerii lor ? Noi nu mai îndeplinim această funcţie.

Johnson îşi zgîi ochii.

— Tocmai aşa a spus şi Mac Leod, don locotenent, făcu el cu jumătate glas, surprins de a auzi din nou, şi de astă dată de pe buzele unuia care era interesat, acelaşi argument.

Şi adăugă :

— Nici n-aş fi crezut c-o să vă-nvoiţi aşa degrabă, don locotenent.

— Purcell.

— Poftim ? făcu Johnson.

— Purcell, nu „don locotenent". Purcell.

— Da, don locotenent, spuse Johnson.

Purcell începu să rîdă, iar Johnson, urmîndu-i pilda, scoase şi el nişte sunete sparte şi lipsite de veselie.

— Mulţumesc pentru topor, spuse el întorcîndu-se.

Purcell îl privi. Se îndepărta, şontîc, şontîc, tîrîndu-şi piciorul stîng, şi cu toporul la capătul braţului slăbănog spînzurînd în jos. Încovoiat, sleit de puteri, temîndu-se parcă şi de umbra sa. Nu părea de loc potrivit în această vîltoare.

— Johnson, spuse Purcell încet.

Johnson se opri din mers şi se întoarse cu faţa spre Purcell. Aşteptă. Se ţinea aproape în poziţie de drepţi.

— După cîte am auzit, spuse Purcell, apropiindu-se de el, camarazii dumitale nu ţi-au prea făcut viaţa uşoară, pe vas.

— E de-nţeles, răspunse Johnson, cu ochii în pămînt. Îs bătrîn. Am coşurile astea pe obraz şi nu mai am putere nici cît un pui de găină. Şi atunci, fireşte, fac cu mine ce vor.

— Păi dacă e aşa, spuse Purcell, ridicînd din sprîncene, de ce dracu ai venit după ei, în loc să fi rămas în Tahiti ? Dumneata nu făceai parte de loc dintre răzvrătiţi. Nu înfruntai nici o primejdie rămînînd acolo.

Urmă o tăcere. Johnson îşi duse mîna liberă la bărbie, începînd a-şi scărmăna firele rare şi albe din barbă. Ochii lui albaştri priveau, cam înlăcrimaţi, de-a lungul nasului său mare.

— Ei bine, spuse el, ridicîndu-şi deodată faţa, cu o expresie ce-ar fi putut părea aproape sfidătoare, nu ţin cîtuşi de puţin să mai pun piciorul pe pămîntul Angliei, asta-i tot. Se poate întîmpla oricui să fi greşit în zilele tinereţii sale, nu-i aşa ?

— Şi chiar ai făcut vreo greşeală ?

— În vremea tinereţii, spuse Johnson, privind din nou de-a lungul nasului. Don locotenent — continuă el cu o neaşteptată izbucnire a glasului — tare-aş vrea să ştiu dacă greşeala pe care am făcut-o trebuie s-o ispăşesc pînă la capătul vieţii ăsteia blestemate !

— Ei, vezi, asta depinde, spuse Purcell, depinde dacă păcatul pe care l-ai săvîrşit a pricinuit cuiva vreun mare rău.

Johnson cumpăni o clipă aceste vorbe şi spuse :

— Ceea ce am făcut mi-a pricinuit mai ales mie un mare rău.

Ochii săi luară o expresie rătăcită, ca şi cum întîmplările trecutului ar fi reînviat, dîndu-i năvală în cuget. Într-o clipă obrazul îi roşi pînă în vîrful urechilor, vinele de pe frunte şi de pe tîmple i se umflară într-un chip îngrijorător, iar ţeasta părea gata să sară în ţăndări sub povara aducerilor-aminte.

— Nu pot să spun că am căşunat vreun rău altuia, don locotenent, spuse el pe un ton de indignare. Asta nu ! Nu po-s-o spun ! continuă el agitînd arătătorul în faţa nasului său mare. Iar ălalt are şi mai puţin dreptul s-o spună. Şi de-ar ieşi de-aici un proces, dar n-are cum să iasă pentru aşa ceva, trăsnească-mă Domnul, şi mă ierte, don locotenent, ca pe Iov ăl de pe gunoaie, că n-am făcu-nimănui vun rău. Doar aşa ca să vorbesc şi eu. De-ar fi vun proces, ştiu bine ce-ar spune toz-vecinii. Domnul să-i binecuvînte pentru sufleţelul lor bun dacă ei or fi martori de *bonafide*, cum spune Squire al nostru, şi nu nişte afurisiţi mincinoşi, cum îi ştiu eu pe unii dintre ei. Ălalt mai curînd s-a folosit el de bunătatea mea, ăsta-i adevărul gol-goluţ, don locotenent, şi dacă are în zilele lui un-să-şi pună capul, să-şi odihnească ciolanele, dacă-l ţine cureaua să dea o halbă pă gît, duminica, după citanie, mulţumită cui aste toate, Doamne, dacă nu mie, şi iadul să-l înghită, don locotenent, dacă astea nu-s pe atît

de adevărate şi *bonafide* pe cît de adevărat este că eu îs Johnson.

Şi continuă :

— Am să vă spun, don locotenent, ce-am făcut : m-am însurat.

Urmă o clipă de tăcere, şi Purcell spuse cu un ton înciudat :

— Dacă vrei să mi te destăinuieşti, fă-o, cel puţin, pînă la capăt. Nu înţeleg. Ce legătură este între căsătoria dumitale şi „celălalt" ? Cine este „celălalt" ?

— Doamna Johnson, don locotenent.

— A, aşa, făcu Purcell.

Johnson îl privi şi spuse :

— Poate o să spuneţi că n-am făcut cine ştie ce păcat, căsătorindu-mă. Ah ! Să nu spuneţi asemenea vorbă, făcu el cu dojană în glas, ca şi cum Purcell ar fi susţinut, într-adevăr, această părere. Trebuie să fi fost mare păcatul, de vreme ce l-oi mai trage cît mi-o fi dat să-mi mai trăiesc blestemata asta de viaţă.

Îl privi pe Purcell, ca şi cum ar fi aşteptat o încuviinţare din parte-i, şi cum Purcell tăcea, continuă cu un fel de mîndrie :

— Nu eram un coate-goale, don locotenent. Aş fi fost acum la casa mea, şi nicidecum vreun miluit al parohiei. Aveam şi eu o căsuţă, don locotenent, un colţişor de grădină, iepuri de casă, găini. Ei, da' vedeţi ? Mi-a venit mai bine la socoteală să le las baltă pe toate şi să-mi iau iarăşi slujbă pe *Blossom*. La anii mei, don locotenent !

— Îmi închipui, spuse Purcell, că, întocmai ca şi mine, nu ştiai cine era Burt.

— Ba ştiam, spuse Johnson. Mai slujisem sub comanda lui.

Purcell îl privi uluit.

— Şi totuşi ai vrut...

— Da, spuse Johnson, cu simplitate.

Urmă o tăcere, după care Purcell reluă :

— Asta e şi pricina pentru care ai venit cu noi pe insulă ?

— Da, don locotenent.

— Pare-mi-se, spuse Purcell după o clipă, că soluţia pe care ai ales-o e cea mai radicală. La urma urmelor, ai fi putut să te fereşti de doamna Johnson, rămînînd, totuşi, în Anglia.

— Nu, don locotenent, spuse Johnson.

Şi adăugă cu tonul celei mai absolute certitudini :

— Mi-ar fi dat de urmă.

Se opri din vorbă, făcu un gest cu mîna rămasă liberă, ca pentru a-şi curma, deodată, şirul amintirilor şi apoi continuă :

— O, mă simt bine aşa, don locotenent. Nu mă plîng.

Apoi adăugă pe un ton umil :

— M-oi linişti eu, poate, la urma urmelor.

Chiar în clipa aceea se desluşi un zgomot de paşi grăbiţi venind din faţa casei, şi cineva strigă, cu un glas tulburat :

— Purcell ! Purcell !

— Aicea sînt ! răspunse Purcell.

Şi dădu ocol cabanei, cu Johnson pe urmele sale. Era White. Cu sufletul la gură, cu ochii ieşiţi din orbite, cu buzele tremurînde. Spuse cu glasul întretăiat :

— Toată lumea e pe faleză. Cu puştile în mînă. Vă căutam.

Îşi potoli gîfîiala, înghiţi ca să-i treacă nodul ce i se pusese în gît şi adăugă :

— S-a ivit o pînză de corabie.

Purcell primi lovitura ca pe un pumn trîntit drept în obraz.

— Departe ? întrebă el cu glas şters. Vine înspre noi ?

White ridică din umeri, se întoarse pe călcîie şi o şterse înapoi în goană, fără a mai scoate o vorbă.

— Hai, Johnson, spuse Purcell, împotrivindu-se pornirii de-a alerga într-acolo. Ei, asta-i, continuă el nerăbdător, lasă toporul, doar n-ai nici o nevoie de el, acum.

În loc de a o lua pe *West Avenue,* tăie drumul prin pădure, împreună cu Johnson, care mergea cu greu, abia ţinîndu-se după el.

— Ce-ntîmplare ! Don locotenent ! mîrîi bătrînul.

— De, spuse Purcell, cu fălcile strînse, poate că n-ai ales ungherul cel mai nimerit pentru zile tihnite.

Străbătînd *Blossom Square,* trecură pe lîngă grupul de femei. Acestea îi priviră tăcute. Aflaseră vestea. Li se interzisese, pesemne, să se apropie de faleză. Stăteau ghemuite lîngă cort. Lăsaseră treaba baltă.

Cum Purcell ajunsese la deschizătura ce da spre faleza nordică, în faţa hăţişului, vocea lui Mason îi strigă ca nu

cumva să se arate. La drept vorbind, precauţia era de prisos deocamdată : vasul era încă foarte departe, încît din locul în care se afla nu se puteau vedea decît contururile insulei.

Oamenii — atît tahitienii, cît şi britanicii — stăteau cu arma pe genunchi, la marginea hăţişului, ascunşi după cîţiva palmieri mărunţi, care abia depăşeau statura unui om. Mason era în picioare, cu ocheanul la ochi. Nimeni nu sufla o vorbă. Toate privirile erau aţintite în larg.

— O porneşte spre est, spuse, în cele din urmă, Mason. Nu se îndreaptă spre noi.

Dar aceasta nu însemna că primejdia trecuse ; o ştiau cu toţii. Insula nu figura pe nici o hartă. Comandantul vasului voia, desigur, să vină în recunoaştere.

Mason coborî ocheanul punîndu-l în mîna stîngă şi începu să-şi frece ochiul drept. Gestul îi era atît de cunoscut lui Purcell, încît acesta fu uluit văzîndu-l repetîndu-se pînă şi într-un asemenea moment.

Mason încetă să-şi mai frece ochiul şi-i întinse lui Purcell ocheanul, fapt care făcea şi el parte din obiceiuri.

— Domnule Purcell, spuse Mason, cu un glas liniştit, dumneata poţi distinge pavilionul vasului ?

Mîinile lui Purcell, năduşite, strînseră ocheanul ; nu izbutea să-şi concentreze vederea pentru a desluşi culorile pavilionului. Apoi un nod i se opri în gît şi vorbi cu un glas ce de-abia se auzea :

— Are pavilion britanic. E o fregată.

— Ocheanul ! făcu Mason, cu un glas inexpresiv.

Şi aproape i-l smulse din mîini. Purcell îşi puse mîna dreaptă pe ochi, iar cînd o ridică îi văzu pe oameni cu privirea încordată şi temătoare, îndreptată nu spre pînza din larg, ci spre Mason.

— Exact, spuse Mason.

Se stîrni, deodată, o încordare, iar tăcerea deveni aproape de nesuferit.

— Don locotenent, îl întrebă Baker pe Purcell, ce credeţi ?. Oare pe noi ne-or fi căutînd ?

Purcell îl privi. Chipul brun cu trăsăturile regulate al velşului părea impasibil, dar lui Purcell nu-i scăpă că un tic făcea să-i zvîcnească, din clipă în clipă, buza inferioară.

Purcell nu găsea nimic de răspuns. Începuse tocmai să-şi dea seama că-i tremurau picioarele şi încerca, încordîndu-şi muşchii, să-şi stăpînească acest tremur.

— Nici că-mi pasă dacă vasul ăsta ne caută sau ba, făcu Mac Leod cu o violenţă subită.

Mărul lui Adam îi luneca în sus, pe gîtul slăbănog, şi el adăugă :

— Tot ce ştiu e că pe noi au să ne găsească.

După aceste vorbe, nimeni nu mai spuse nimic. O fregată ! Cum să rezişti împotriva unei fregate ? ! Purcell le privi chipurile, palide sub obrazul pîrlit de soare, dar în afară de Smudge nici unul dintre ei nu-şi dădea în vileag panica. Acestuia, ochii i se rostogoleau în orbite, falca inferioară îi spînzura în jos şi nu mai înceta să-şi frece mîinile, una de cealaltă.

Purcell se aşează la umbra unui mic palmier. Era numai în pantaloni şi cămaşă şi se simţea cam subţire îmbrăcat. Suflarea vîntului din nord era destul de puternică, iar mărăcinişul din estul falezei atît de des, încît forma ca o stavilă în calea soarelui. Îşi vîrî amîndouă mîinile în fundul buzunarelor, aplecîndu-şi umerii înainte, încordîndu-şi muşchii spinării. Şi în clipa aceea ochii îi alunecară asupra picioarelor. Îi tremurau. Purcell îşi înghiţi saliva şi aruncă o privire în jur. Nimeni nu avea ochii aţintiţi asupra sa. Cu toţii priveau în largul mării. Purcell răsuflă adînc, îşi sprijini braţul alături, pe pămînt, şi mîna sa dădu peste paturile puştilor. Se aflau pe insulă de două ori mai multe arme decît oameni, iar Mason pusese să se facă pentru o parte din ele nişte suporturi de bîrne, pentru a le păstra, izolate de sol.

— Atenţie, făcu Baker, urmărind privirea lui Purcell, sînt încărcate.

Purcell ridică din umeri. Asta-i curată nebunie ! Puşti împotriva unei fregate ! În ceea ce-l privea, nu s-ar fi învoit, pentru nimic în lume, să tragă, indiferent asupra cui. Luă puşca pe care, în neştire, o atinse cu mîna, o puse pe genunchi şi o învălui într-o privire devenită, deodată, atentă. Ce păcat că arma era sortită să împlinească o sarcină atît de inumană ! Era frumoasă. Patul era masiv, alcătuit dintr-un lemn frumos lustruit, iar metalul ţevii scînteia într-o lucire mată, liniştitoare. Purcell mîngîia patul puştii, căreia-i simţea, cu satis-

facţie, greutatea pe genunchi. „Înţeleg că armele pot să placă, îşi spuse el, sînt elegante, bărbăteşti." Aceiaşi oameni care născociseră acest obiect blestemat ştiuseră să-l facă graţios. Tot mîngîia arma, pe genunchi. Simţea apăsarea poverii, grea, caldă, prietenoasă. Picioarele-i îşi curmaseră tremurul.

Mason luă ocheanul de la ochi, îşi plimbă privirea pe chipurile oamenilor şi spuse cu un glas stins :

— Se îndreaptă spre noi.

Cîteva secunde nu se mai petrecu nimic, apoi Mac Leod spuse cu jumătate gură :

— Ne-am dus pe copcă.

Toate privirile se întoarseră spre el. Mac Leod făcu, apoi, cu mîna dreaptă, gestul de a-şi înnoda un ştreang în jurul gîtului, trase, către înaltul capului, o funie imaginară şi, înţepenindu-şi capul pe grumaz, scoase limba afară, dînd ochii peste cap. Cum Mac Leod avea şi aşa aerul unui cadavru, schimonosirea-i fu de mare efect. Oamenii întoarseră capul. Mason roşi, clipi din ochi, aplecă fruntea înainte şi, neprivind pe nimeni, îşi rosti cu atîta energie vorbele, încît ele păreau a exploda una cîte una :

— În ce mă priveşte, viu nu mă vor avea în mînă !

Ridică fruntea. Desluşi, în ochii oamenilor, că hotărîrea sa aflase ecou în sufletul lor. „Sînt comandantul lor, cugetă el cu o zvîcnire de mîndrie, şi oamenii aşteaptă de la mine mîntuirea."

— Domnule căpitan, spuse Purcell, vreţi să-mi daţi ocheanul ?

Mason i-l întinse, văzu arma pe care Purcell o ţinea pe genunchi şi îşi spuse că pînă şi Purcell, pînă şi mielul ăsta... Simţi zvîcnirea unui val de orgoliu. Avea impresia că insula toată era bordul unui vas, iar el îi era şef şi avea să se năpustească asupra fregatei ca s-o sfărîme în bucăţi. Niciciînd nu simţise ca acum plinătatea vieţii. Să zdrobească fregata ! gîndi el spumegînd. „Ce importanţă are dacă voi fi ucis !" S-o zdrobească ! Atît, şi apoi fie ce-o fi !

— Don căpitan, spuse White.

Metisul era atît de taciturn, încît glasul lui stîrni uluire. El însuşi păru surprins, zvîrli o privire stingherită în jur şi şovăi. Purcell îşi dădu seama că pe faţa acestui om emoţia

se zugrăveşte, ca şi pe chipul tahitienilor, printr-o culoare cenuşie a pometilor.

— Don căpitan, continuă White, iată ce vă spun eu. Apele scad, talazurile se izbesc de stînci, şi aşa fregată cum e, nu cred că va risca să lase pe apă o balenieră.

— Da, ar avea de ce şovăi dacă n-ar fi *Blossom*-ul, spuse Mason.

Era adevărat! Nimănui nu-i trecuse prin minte. Erau trădaţi de existenţa *Blossom*-ului! Fără pînze, cu catargele smulse, nemaifiind decît o carcasă, vasul se înălţa, vizibil de la mare depărtare, zăcînd pe singura plajă pe care era cu putinţă o debarcare.

— Don căpitan, făcu Baker.

Dar Mac Leod mîrîi atît de duşmănos, încît Baker îşi înghiţi vorba. Din momentul în care mimase moartea prin ştreang, care-i aştepta pe răzvrătiţi, Mac Leod luase aerul unui om care nu se mai sinchiseşte de primejdie şi de vreo discuţie. Se tolănise pe spate, la pămînt, cu mîinile sub ceafă, cu pleoapele întredeschise, cu arma lîngă el.

— Ce-ai spus? făcu Baker, fără blîndeţe în glas şi întorcînd spre Mac Leod privirea ochilor săi negri şi scăpărători.

— Spun, vorbi Mac Leod, cu dispreţ, că există pe lume ţînci care uită de la mînă pîn' la gură.

Baker roşi sub obrazu-i pîrlit. Era prea adevărat că-i spusese lui Mason *don căpitan* dar, începînd din dimineaţa aceea, toată lumea îi spusese la fel, iar Mac Leod îl lua tocmai pe el la refec. Baker i se uită ţintă în ochi, furios, nemulţumit şi de sine însuşi şi nu mai avu ce răspunde.

— Ce este? făcu Mason, nerăbdător.

— Nu mai există oare nici un alt mijloc de apărare decît să tragem asupra acelora care vor debarca?

Mason se întunecă la chip şi spuse scurt:

— De ce?

— Păi, spuse Baker, stingherit, să tragi aşa, netam-nesam, fără nici un avertisment, în nişte oameni care habar n-au de nimic...

— Păi n-avem încotro, de acuma care pe care, făcu Smudge, cu dinţii strînşi.

Era alb ca varul, de spaimă, şi chircit, cu buza inferioară răsfrîntă în jos, iar sub un smoc de păr cenuşiu ce-i acoperea

pe jumătate, ochii mici de şoricel scăpărau privind fricos şi pe furiş.

— Smudge ţi-a răspuns, spuse Mason.

— Ei, drace ! făcu Mac Leod, deschizînd ochii, a răspuns şi n-a răspuns.

Îşi luă de jos arma şi se sculă în picioare. Se scurse oarecare timp pînă se desfăşură în întregime, şi cînd fu gata se sprijini a nepăsare în puşca proptită în pămînt şi-şi roti privirea pe chipurile mateloţilor. Pantalonii îi erau atît de întinşi pe trup, încît îi descopereau oasele mai jos de brîu, iar sub tricoul alb, murdar, pe care el singur îl mai purta, i se puteau număra coastele. Cu ochii pe jumătate închişi, înfipt ca în pămînt, înfumurat, cu un rînjet de schelet, se tot pregătea să vorbească. Toate privirile erau aţintite asupra lui. Mason îi întoarse ostentativ spatele, lipind ochiul drept de sticla ocheanului.

— Drace, repetă Mac Leod. Eu spun că Smudge n-a răspuns, şi dovadă că-i aşa, mă băieţi, e c-a răspuns alături. În ce mă priveşte, o lacrimă nu vărs chiar dacă-i dăm cu cracii-n sus pe toţi ăi ai fregatei, cu căpitan cu tot. Dar aşa cum am mai spus, nu despre asta-i vorba, şi adevăratul bucluc iată-l, copii : fregata scuipă o balenieră în zeama mării, şi-n balenieră o duzină de putori de mateloţi, care se strecoară prin vîltoarea talazurilor, pun piciorul pe pămînt, şi după aia ? Ai ? Tragem cu puşca, zburăm o scăfîrlie, două, mai schilodim doi-trei, şi ăilalţi o şterg înapoi în bîrlog. Şi fregata ce credeţi că face ? Ridică ancora, întoarce cîrma şi se cară, împinsă de vînt, în larg ? La atîta vă duce dovleacul ? Dusu-s-au pe copcă doi marinari ai drăgălaşei Sale Majestăţi şi fregata spală putina ? Isuse Cristoase ! Aşa vedeţi voi lucruşoarele ? Păi are tunuri fregata, mă, ori poate nu băgaraţi încă de seamă ?

Plimbă pe chipurile asistenţei o privire de dispreţ.

— Şi acum, copii, să vă destăinuiesc eu ce-o să mai fie şi după asta. Căpitanul fregatei îşi spune aşa : „mi-au trimis pe lumea ailaltă doi feciori de lele, care va să zică pîn locşorul ăsta mi se poartă sîmbetele ! Îs bandiţi prin ungherele astea ! Piraţi ! Ba poate chiar francezi, mai ştii ? Aşa ? Ei, atunci am s-o fac bucăţele insula asta, şi după ce-oi face-o bine de tot, m-oi duce să-i împlînt în pămînt un drapel pe

care mi-oi pune numele, sporind cu încă una numărul insulelor de sub stăpînirea preagraţioasei Sale Majestăţi"... Iote ce gînd îi trece căpitanului, prin scăfîrlie ! Şi atunci dă drumu pe apă la juma din şalupele pe care le are, cu juma de flăcăi, da'nainte ca să-i îmbrîncească-n noi s-apucă să ne scuipe insula prin cincizeci de guri de tun vrun ceas, două, putoarea asta gradată, odraslă de curvă. Şi ce o mai fi după aia, pe-acilea, măi flăcăi, nu ne mai pasă, că nici unu dintre noi nu mai apucă zilele alea.

Mason întoarse capul, peste umeri, şi aruncă o privire asupra oamenilor. Era limpede că scoţianul îi prinsese în mrejele vervei şi-i convinsese cu argumentele sale. Zugrăvise evenimentele ce aveau să vină atît de expresiv, de colorat şi, la urma urmelor, atît de veridic, încît nimănui nu-i trecea prin cap să se îndoiască de profeţie.

Mason îi întinse lui Purcell ocheanul, se-ntoarse, masiv cum era, înfruntîndu-l pe Mac Leod.

— Şi atunci ce propui dumneata să facem ? spuse el cu un glas pe care furia îl făcea să tremure. Să ne predăm ? Nu e nici o scofală să semeni panica între oameni, Mac Leod. E vorba să găsim un plan.

— Eu nu semăn panica, spuse Mac Leod, mînios că fusese împins să se apere după izbînda pe care o repurtase adineauri, eu nu fac decît să spun lucrurilor pe nume. Iar cît despre plan, să-l punem la cale discutînd între noi. E vreme berechet. N-are cum ajunge fregata aici, înainte de un ceas.

— Să discutăm ! izbucni Mason, cu violenţă. Să discutăm ! Aici nu e Parlament ! Discutăm, şi-n vremea asta lăsăm baltă pregătirile.

— Ascultă, Mason, spuse Mac Leod.

— Cum îndrăzneşti să-mi spui pe nume ? urlă Mason, stacojiu de mînie. N-am să-ţi mai rabd mult obrăznicia asta afurisită !

— Va trebui s-o rabzi, n-ai încotro, Mason, continuă Mac Leod cu vocea-i tărăgănată, pentru că nici prin minte nu-mi trece să-ţi spun altfel. Aici nu sîntem pe bord. *Blossom*-ul nu mai are mult pîn' să putrezească pe nisip şi nici nu mai e bun de nimic. Căpitanul vasului, trebuie să ţi-o spun cu părere de rău, nu mai face nici el două parale, Mason. Dum-

neata ştii să conduci o luntre, şi p-asta o recunosc spre lauda dumitale. Da' pe pămînt nu preţuieşti mai mult decît oricare altul. Ai dreptul să-ţi dai şi dumneata cu părerea, şi cu asta, basta. Iar cît despre Parlament, ce să zic, gînd la gînd cu bucurie şi pe drum de seară, cum se spune, Mason : avem aici şi noi micul nostru Parlament, şi nu mai departe decît ieri s-a votat, toată lumea a fost pentru, şi ştii ce anume : să nu vi se mai spună, nici lui Purcell, nici dumitale, titlul pe care-l aveţi. Nu mai sînteţi nimic aici. Mason, trebuie să te pleci. Cum ţi-am mai spus, îţi rămîne dreptul să-ţi dai şi dumneata cu părerea, şi cu asta, basta.

Timp de o secundă Mason rămase ca trăsnit, nefiind în stare să mai articuleze un cuvînt şi aproape incapabil să facă o mişcare.

Îşi reveni apoi, se destinse, şi, cu o expresie rigidă, îşi aţinti ochii asupra marinarilor.

— White ? spuse el pe un ton scurt.

— Sînt de părerea lui Mac Leod.

— Baker ?

— N-am nimic împotriva dumneavoastră, spuse Baker, încurcat. Dar sînt şi eu de acord. Acum nu mai sîntem pe *Blossom.*

— Jones ?

— Cred că Baker are dreptate.

— Johnson ?

— Şi eu la fel, spuse Johnson, coborînd ochii în pămînt.

— Hunt ?

Hunt mîrîi, dar nu răspunse.

— Smudge ?

— Da' ce-ţi închipui, Mason ? făcu Smudge, avîntîndu-şi cu un fel de neruşinare nasu-i mare, înainte, că o să vă mai pupăm tălpile picioarelor, dumitale şi lui Purcell ? Pe aici nimeni nu mai are poftă de nişte blestemaţi de ofiţeri !... Sîntem sătui pînă-n gît...

— Tacă-ţi fleoanca, spuse Baker, n-ai de ce să fii obraznic.

Mason se întoarse către Purcell, care, sprijinit cu spatele de trunchiul unui copac, urmărea cu un aer impasibil toată scena.

— Dumneata erai la curent, domnule Purcell ? spuse el, cu un ton bănuitor... Erai la curent cu acest... vot ?

— Tocmai aflasem şi eu, spuse Purcell.

Făcu o mişcare nervoasă. Neîncrederea lui Mason îi spulberă într-o clipă şi mila pe care i-o inspirase.

Urmă o tăcere, după care Mason spuse pe un ton duşmănos :

— Ei, şi ce ai de spus ?

Purcell rămase tăcut cîteva clipe. Căuta vorbele cu ajutorul cărora să-l facă pe Mason să priceapă că nu e de acord cu el, dar fără să pară că-l dezaprobă, în faţa oamenilor.

— Ei, repetă Mason.

— În ceea ce mă priveşte, spuse Purcell deschis, voi continua din deferenţă faţă de dumneavoastră să vă spun „domnule căpitan", dar dacă oamenii vor să-mi spună pe nume, nu mă supără de loc.

— Nu te supără ? strigă Mason, cu indignare.

— Nu, domnule căpitan.

— Va să zică dumneata... începu Mason, cu dispreţ.

Voia să spună „dumneata nu eşti scîrbit". Dar rămase cu gura deschisă fără a-şi sfîrşi vorba. Fusese cît pe ce să uite : niciodată nici un fel de certuri între ofiţeri, în văzul şi în auzul oamenilor. Gura i se închise ca o stridie, se întoarse spre Mac Leod ca un bloc, îl ţintui cu o privire pătrunzătoare şi-i spuse cu un glas plin de mînie :

— N-am nici o îndoială că ale dumitale sînt toate uneltirile astea, Mac Leod ! Numai dumneata le-ai pus la cale ! Şi numai dumneata i-ai împins pe oameni să se abată de la datoria lor !

— N-am împins pe nimeni ! spuse Mac Leod, ridicînd cu mîndrie capul, şi n-am uneltit nimic. Am dreptul să spun ce gîndesc şi am spus. Şi pentru că vorbeşti despre datorie, să-ţi mai spun ceva, Mason : nu eu te-am pus să zbori creierii căpitanului dumitale şi să semeni răzvrătirea pe bord...

Mason se făcu stacojiu la faţă, mîna i se încleştă pe armă, iar Purcell avu, deodată, impresia că va trage asupra scoţianului. Mac Leod avusese, pesemne, acelaşi simţămînt, căci îşi puse propria-i puşcă sub braţul drept şi aşteptă, cu degetul pe trăgaci, cu ţeava armei îndreptată spre picioarele lui Mason.

Se scurseră, astfel, cîteva secunde, apoi Mason, părînd a-şi fi redobîndit calmul, luă mîna de pe puşcă, apucînd-o de curea, iar încordarea slăbi.

— Mateloţi, spuse el în cele din urmă, pe un ton destul de ferm, dar fără a privi în ochii cuiva, dacă voi credeţi că nu mai aveţi nevoie de căpitanul vostru, foarte bine !

Şovăi, îşi dădu seama că îi tremura mîna stîngă, şi-o petrecu la spate şi repetă, cu un efort jalnic de-a strecura ironie în glas :

— Foarte bine !

Se opri, voi să plece despărţindu-se de toţi cei de faţă, rostind cu hotărîre o vorbă bine simţită, vrednică de un comandant. Un gol i se făcu în minte. Glasul îi pieri.

Marinarii aşteptau neclintiţi. Pînă şi Mac Leod nu mai spunea nimic. Simţeau cu toţii că Mason îşi căuta ultimul cuvînt, că nu era în stare să-l găsească şi, departe de a vedea starea ridicolă în care se afla, se simţeau stingheriţi de încurcătura sa.

— Mateloţi, spuse Mason, roşu la obraz, ţeapăn, clipind din ochi şi cu mîna stîngă crispată la spate, eu...

Se opri din nou. Smudge rînji, iar Baker, în aceeaşi clipă, îi înfundă cotul în pieptul scofîlcit.

— Foarte bine ! repetă, în cele din urmă, Mason, cu aceeaşi biată sforţare de a-şi insinua în glas stropul de ironie.

Apoi ridică din umeri, se răsuci pe călcîie şi plecă.

Urmă o tăcere, apoi ochii tuturora se aţintiră din nou spre apa mării, spre fregata din larg. Clipă cu clipă aceasta se făcea tot mai mare, aducînd cu sine, pe fiecare metru pătrat al punţii, moartea.

— Ei, spuse Smudge, avîntîndu-şi, agresiv, nasul înainte, unde ţi-e planul ?

— Planul ? făcu Mac Leod, aruncîndu-i o căutătură întunecată.

— Dar ceva tot trebuie să facem ! reluă Smudge, căruia spaima de fregata din larg îi dădea cutezanţa de a-l înfrunta pe Mac Leod. Dacă l-ai dat pe căpitan cît colo înseamnă că ştii cum s-o scoţi la capăt...

Se iscă, în rîndurile oamenilor, un murmur de aprobare. Mac Leod îşi propti o mînă în şoldul costeliv şi le zvîrli o privire de dispreţ.

— Bobocilor ! le spuse el, tărăgănindu-şi vorbele într-un chip batjocoritor, aţi pierdut un căpitan. Geaba vă bizuiţi pe mine ca să-i iau locul. Nu dau nici o para pe galoane la umăr. Şi, apoi, să vă mai spun ceva. Dacă-s cumva p-aici băieţei care au nevoie de un tătic ca să-i înveţe ce au de făcut, nu mie trebuie să se adreseze. Treaba asta să vă intre bine-n cap, bobocilor : nu-s tăticu nimănui. Iar despre plan, nici pomeneală.

Se opri, zvîrli camarazilor săi o privire sfidătoare şi adăugă :

— Planul ? E sarcina noastră, a tuturora, să-l căutăm.

Urmă o tăcere şi apoi Purcell spuse cu politeţe :

— Am o idee.

Toate privirile se îndreptară spre el. Sub umbra unui palmier mărunt, cu puşca pe genunchi, cu ocheanul sub sprîncene, stătea atît de liniştit, încît uitaseră, aproape, de el. Ba chiar îşi dădură seama de prezenţa sa, aproape uluiţi. Şi s-ar fi părut mai firesc ca el să se fi solidarizat cu Mason. Purcell le ghici, în tăcerea cu care-i întîmpinaseră cuvintele, acest gînd şi spuse pe un ton rece :

— Bineînţeles că dacă nu vă interesează ideea mea sînt gata să plec de îndată.

— Purcell, spuse Mac Leod, cu gravitate, plimbîndu-şi privirea asupra celorlalţi camarazi, pentru a-i lua ca martori ai spiritului său îngăduitor, aşa cum i-am spus şi lui Mason, toată lumea are aici dreptul să-şi dea o părere, iar dreptul acesta nu-ţi poate fi luat nici dumitale.

— Bine, iată, atunci, ce cred, spuse Purcell : vîntul suflă foarte rece, apele mării s-au umflat, aşa că nu-mi închipui că tocmai acum va ancora fregata în golfuleţ şi că va da drumul unei bărci pe apă.

Oamenii îşi întoarseră în aceeaşi clipă capetele către ocean şi scrutară vijelia talazurilor. Se scurse un minut, după care Johnson clătină din cap şi spuse cu glasu-i dogit :

— Nu e mai afurisită vremea decît în ziua în care am debarcat.

Fu deîndată contrazis, dar cu o oarecare timiditate : Nu cutezau să-şi înfiripe vreo nădejde şi nici măcar s-o exprime de teamă că soarta s-ar putea întoarce împotriva lor.

— Cît priveşte puştile, reluă Purcell, Mac Leod are dreptate. Încercarea de a ne folosi de ele înseamnă sinuciderea.

Iată ce vă propun : dacă cumva vor debarca, numai tahitienii să apară pe creştetul falezei, cu strigăte de bătălie, aruncînd chiar, la nevoie, cu pietre. Trebuie ca oamenii de pe fregată să creadă că nu e vorba decît despre nişte indigeni.

Urmă o tăcere, după care Smudge spuse pe un ton arţăgos :

— Nu văd nici o deosebire faţă de planul lui Mason.

— Eu, şi mai puţin, spuse White, scăpărîndu-i ochii de tăciune printre crăpăturile pleoapelor întredeschise.

Mac Leod tăcu, morfolindu-şi buza de jos.

— Ba este o deosebire, spuse Purcell. Înainte de a pleca din Londra am primit o instrucţiune din partea Amiralităţii britanice, prin care ni se interzicea să încercăm a pune piciorul pe pămînt în Oceania, pretutindeni în locurile în care indigenii şi-ar manifesta o atitudine ostilă.

Se aşternu o tăcere, în răstimpul căreia ochii lui Mac Leod străpunseră chipul lui Purcell.

— Ai văzut cu ochii dumitale această instrucţiune, Purcell ? spuse el cu vorba tărăgănată.

— Da, făcu Purcell.

Îşi ţinea aţintiţi asupra lui Mac Leod ochii străvezii, gîndind, în vreme ce-i înfrunta privirea : „Să-mi ierte Dumnezeu minciuna asta".

— Sînt pentru, făcu Baker.

— Şi eu, spuse Jones.

Ceilalţi tăceau. Purcell îi privi. Ochii mici, şterşi ai lui Hunt priveau în gol. Nu pricepuse nici o iotă din toate cîte se vorbiseră în faţa sa şi îl privea pe Mac Leod ca şi cum i-ar fi cerut să-i vină într-ajutor. Bătrînul Johnson dînd din cap aprobator îi zvîrli totuşi priviri furişe lui Mac Leod, iar Purcell înţelese că nu îndrăznea să-şi spună deschis gîndul în faţa scoţianului. White şi Smudge şovăiau. Îi erau atît de ostili lui Purcell, încît nu le venea să se hotărască în a-i primi ideea. White şi Smudge aşteptau şi ei ca Mac Leod să decidă. „De se va face vreun Parlament, apoi Parlamentul acesta, gîndi fulgerător Purcell, va fi dominat de Mac Leod."

— Drace, vorbi, în cele din urmă, agale, Mac Leod, rău n-ar fi planul dumitale, Purcell, dacă n-ar zace aici, pe nisip, afurisitul ăsta de schelet al *Bossom*-ului, cu slovele numelui său aşternute pe pupă şi atît de vizibile, încît comandantul o să le deslueşească prin ochean, peste douăzeci de minute. Şi

cînd putoarea asta îl va fi văzut, mă copii, atunci fel de fel de gînduri au să-i vie-n minte. Şi cine ştie de n-o să-şi închipuie că negrii din insulă le-or fi făcut de petrecanie băieţilor de pe *Blossom*. Şi atunci de loc nu m-aş mira să-l vedem încăpăţînîndu-se să ne facă o mică vizită, în ciuda bolovanilor legănaţi în văzduh de către negri, peste capetele oamenilor săi.

— Şi atunci ? făcu Smudge.

— Atunci, vorbi Mac Leod, iată ce zic eu să facem : întîi să încercăm ce spune Purcell, şi dacă băieţii de pe fregată nu se lasă, atunci să ne tupilăm în hăţişul de pe lîngă munte, cu femeile, cu merinde şi cu arme.

Se opri, trase pe nări aerul răscolit de vînt şi aruncă o ochire în larg. Frigul se înteţise cu-adevărat, sau i se părea numai ?

— Dar de ce în hăţişul de lîngă munte ? întrebă Smudge.

— Păi acolo e şi apă.

— Şi ce dracu o să facem în hăţişul ăla ?

— O să-i tragem pe sfoară, spuse Mac Leod, smiorcăind cu dispreţ.

Apoi se făcu, deodată, stacojiu, îşi propti în faţa lui Smudge trupu-i de namilă şi urlă plin de mînie :

— Isuse Cristoase ! N-ai priceput nimic ! Ce dracu ai în scăfîrlie ? Vînt ? E goală puşcă, hai ? Dovleac ! Nu te duce capu să-nţelegi că nu ne putem măsura cu putorile astea şi că dacă-ncearcă numai, ne-am curăţat ?

— Şi atunci, spuse Smudge, puştile ? Ce să facem cu ele ?

Mac Leod se destinse şi reluă pe un ton calm şi batjocoritor :

— Îs îndărătnici drăgălaşii noştri compatrioţi. Poa să ne hărţuiască, poa-să ne-nfometeze. Ba-s în stare să aţîţe un focşor în hăţiş, ca să ne facă s-o zbughim afară.

— Şi atunci ? făcu White.

— Atunci ţîşnim afară şi-ncercăm să ne vindem pielea cît mai scump.

Urmă o tăcere. White ridică mîna şi rosti ascuţit, cu vorba-i cîntată :

— Pentru !

Cu toţii îi urmară pilda, în afară de Hunt. Mîinile ridicate îi ajungeau aproape pînă la gură, iar el îşi aţintea asupra lor, neliniştit, privirea ochilor lui de porc.

— Cum, spuse Smudge, dîndu-i cu cotul în şold, tu nu votezi ?

Hunt ridică mîna sus.

— Purcell, spuse Mac Leod, fii te rog bun şi spune-le negrilor să strîngă din sat tot ce vor putea găsi ca merinde şi să fie gata cu ele ca să le pună la adăpost, în hăţiş.

Purcell le tălmăci acestea tahitienilor, care, impasibili, se grăbiră să facă întocmai.

Din momentul în care Mason le împărţise armele, rămăseseră nemişcaţi, în ungherul lor, fără a scoate o vorbă.

— Mă-ntreb ce-or fi gîndind în sinea lor ticăloşii ăştia, spuse Mac Leod frecîndu-şi cu degetul arătător nara nasului. Trebuie să avem grijă ca nu cumva să ne trădeze cînd om fi înfundaţi în hăţiş.

— Nu ne vor trăda, spuse Purcell pe un ton sec.

Se uită din nou prin ochean şi îi trebui un minut pînă să regăsească fregata. De astă dată nu mai putea fi vorba de nici o eroare. Apa se umflase, iar unele valuri se rostogoleau de la o asemenea înălţime, încît la răstimpuri ascundeau prova vasului.

— După părerea mea, spuse Purcell, stăpînindu-şi abia tremurul glasului, fregata nu se poate apropia de pămînt pe un vînt atît de puternic.

Îi întinse ocheanul şi lui Mac Leod, care începu să înjure pentru că nu şi-l putea potrivi, de la cea dintîi încercare. Se înţepeni locului. Vinele şi muşchii i se bulbucau pe gîtul slăbănog, iar ceafa îi deveni stacojie. Mateloţii aveau ochii aţintiţi către mare, dar un văl de negură se aşternuse peste insulă, şi din această pricină nu izbuteau să desluşească atît de bine pînzele fregatei încît să fie siguri de direcţia către care se îndrepta vasul.

— Se fereşte din calea prăpădului, urlă Mac Leod, priveşte, Purcell ! O ia la sănătoasa, ca să scape de prăpăd !

Purcell îi luă din mînă ocheanul şi, în vreme ce şi-l potrivea, auzi, în juru-i, gîfîiala oamenilor. Era adevărat, fregata se întorcea din nou cu prova spre est. Îşi strînsese mult pînzele ; vigoarea vîntului o izbea drept în faţă, pe babord, făcînd-o să se bălăbănească jalnic, pe valuri. Era limpede că de îndată ce va fi pornit să dea ocol insulei, va schimba cîrma spre sud-est, pentru a-şi micşora supra-

fața expusă vîntului. Clipă cu clipă, marea devenea tot mai furioasă.

Purcell coborî ocheanul și răsuflă adînc. Avu senzația că plămînii îi fuseseră înfundați pînă atunci și că acum de-abia i se deschideau din nou, la aer.

— Numai de ancorare nu-i arde fregatei ăsteia, spuse el cu veselie în glas. Într-un ceas n-o s-o mai putem vedea.

Cu toții voiau să privească prin ochean ca să se încredințeze că fregata își schimbase drumul. Totuși primejdia era încă destul de aproape. Se temeau să n-o vadă revenind, tot vorbind despre ea. Atunci începură să se minuneze de ochean. Cînd veni rîndul lui Johnson, el mărturisi cu mîndrie că toată viața îl văzuse pe Burt lipindu-și ochii de drăcovenia aceea și că niciodată nu i-ar fi trecut prin minte gîndul că va apuca și el ziua în care să-și vadă propriii ochi lipiți de ea. Adevărat. Era ocheanul lui Burt. Dar acum era al lor. Burt murise, iar Mason nu mai era nimic ; se simțeau descătușați.

Mac Leod, cu o mînă pe cureaua puștii, și cu cealaltă sprijinită de trunchiul unui palmier pitic, stătea cu ochii ațintiți în largul zării. Cînd Johnson îi înmînă din nou lui Purcell ocheanul, Mac Leod se îndreptă din umeri și spuse :

— Vă propun ceva : să dăm foc *Blossom*-ului. Și asta chiar de îndată.

Urmă o tăcere, și Baker spuse cu aerul unui om uluit :

— La toată lemnăraia asta ?

Obiecțiunea nu rămase fără ecou. Oamenii, după ce se uitară la Mac Leod, întoarseră ochii, ocolindu-i privirea. Nu cutezau să i se împotrivească cu vorba, dar, în sinea lor, nu se învoiau cu gîndul de-a da foc *Blassom*-ului. Pentru cei ce aveau fel de fel de lucruri de meșteșugit, numai lemnăria scheletului însemna o adevărată comoară. Se puteau face sute de lucrușoare de folos din tot lemnul și din tot fierul ce mai rămăsese acolo.

Mac Leod își plimbă pe chipurile lor privirea-i disprețuitoare.

— Isuse ! spuse el, cu o voce ce zgîria timpanele, nici n-a trecut bine primejdia și ați și uitat-o : ăștia-s matelotii ! N-au mai multă glavă decît sardelele. Babacului ăstuia

de Baker poa-să-i vie-n minte, nu zic ba, să-şi facă o lulea din lemnăria vasului, dar eu nu vreau să-mi văd din pricina lui Baker pielea pe băţ. *Blossom*-ul de nimic nu mai e bun decît doar să ne trădeze ; nici atîta lucru n-aţi priceput încă ? Nu-i decît cartea de vizită a insulei noastre : „Aici îs răzvrătiţii de pe bordul *Blossom*-ului. Bun sosit, fregate ale Majestăţii-Sale !“ Şi încă o carte de vizită ce poate fi văzută de la multe mile depărtare, pe întinsul mării ! Şi de se iveşte cumva vreun vas prin partea locului, apoi *Blossom*-ul îl va atrage ca mierea pe muşte. Trebuie să vă intre-n cap ! Pe comandanţi, scheletele vaselor îi scot din minţi, nu alta. Cum zăresc vreo epavă se reped drept asupra ei, chiar dacă-s foarte zoriţi ; rămăşiţele astea-i aţîţă nespus şi încep să-şi dea în fel şi chip cu presupusu. Credeţi-mă, mă băieţi. Nu există în to-Pacificul nici măcar un singur afurisit de comandant căruia să nu-i vină-n minte să pună piciorul pe pămînt şi să-şi vîre nasul în scheletul ăsta.

Purcell privi chipurile oamenilor. Şi de data asta Mac Leod le cîştigase încrederea.

— Mac Leod, dacă e cumva vorba despre vot, socotesc că nici Mason nu trebuie să lipsească.

— Ăsta-i dreptul lui, spuse Mac Leod.

Şi adăugă, dînd din umeri :

— Da-prinsoare pun, pe un penny, că nici pomeneală să vină. White, du-te de-l caută pe...

Era cît p-aci să spună pe căpitan. Dar spuse :

— Du-te de-l caută pe Mason.

White se supuse. Căpitan nu mai exista, dar omul îşi făcea mai departe treaba de *stewart*. Era trimis cu fel de fel de mesaje de la un capăt la altul al satului. Toată lumea socotea lucrul acesta firesc. Şi White cel dintîi !

— Nu vrea să vină, spuse el gîfîind.

Mac Leod ridică din sprîncene şi făcu cu mîna un gest demonstrativ.

— I-ai spus că e vorba despre *Blossom* ? îl întrebă Purcell.

— Da, făcu White, şi o dată mai mult, Purcell îi desluşi în ochi o duşmănie neînţeleasă.

— I-ai spus că s-a pus la cale arderea *Blossom*-ului ?

— Nu, spuse White.

— Pun la vot propunerea mea, spuse Mac Leod, cu demnitate.

Toate mîinile, în afară de aceea a lui Purcell, se ridicară în sus.

— Cred, spuse Purcell, că dacă i s-ar fi făcut cunoscut lui Mason că despre incendierea *Blossom*-ului e vorba, ar fi venit negreşit.

— Şi nimic nu s-ar fi schimbat, făcu Smudge. Cu sau fără votul lui şi al dumitale, majoritatea-i tot a noastră.

— Nu despre asta e vorba, spuse Purcell, cu toată răbdarea. În ceea ce mă priveşte nu am nimic împotriva incendierii *Blossom*-ului: Dar socotesc că ar trebui să i se dea o şansă şi lui Mason. Vă cer să se facă un nou demers, pentru a-l determina pe Mason să vină.

— Pun la vot această propunere, spuse Mac Leod.

Mac Leod, White, Smudge, Hunt — şi cu oarecare zăbavă — Johnson votară contra. Jones, Baker şi Purcell, pentru. Votul acesta îi făcu lui Purcell o impresie penibilă. Era clar ca lumina zilei că în acest „Parlament" Mac Leod avea, cînd voia, majoritatea. White şi Smudge votară alături de el, din convingere. Hunt din prostie. Johnson de frică.

— Propunerea lui Purcell, respinsă, spuse Mac Leod.

Îşi luă un răgaz şi continuă:

— Propun să se dea foc, pe loc, *Blossom*-ului.

Cu toţii votară pentru. Purcell tăcu.

— Purcell? făcu Mac Leod.

— Mă abţin, spuse Purcell.

— Ce înseamnă vorba asta: „Mă abţin?" întrebă Johnson.

Mac Leod ridică din umeri.

— Asta înseamnă că nu votezi nici pentru, nici contra.

— A! Aşa, va să zică! făcu Johnson zgîindu-şi ochii. Spui: „mă abţin" şi asta vrea să zică cum că n-ai spus nici da, nici nu. Şi ai dreptul să faci treaba asta? reluă el, cuprins de îndoială.

— Bineînţeles.

Johnson clătină din cap minunîndu-se.

— Ei iacă, mai spuse el, n-aş fi crezut una ca asta, „mă abţin", repetă el cu un fel de respect, ca şi cum ar fi fost uimit că o simplă vorbă ar putea avea atîta putere.

— Ei, acuma, c-ai aflat-o, vezi-ţi de treabă, spuse Smudge.

Mac Leod îşi drese glasul şi spuse cu solemnitate :

— Propunerea de a se da foc *Blossom*-ului a întrunit şapte voturi pentru. O abţinere. Unul lipsă. Propunerea a fost adoptată.

— Atunci hai ! spuse Smudge, cu vioiciune.

Acum, cînd treaba fusese hotărîtă, incendierea *Blossom*-ului devenea chiar o acţiune plăcută. Ce mai flăcări au să izbucnească din luntrea asta ! Pietrele de prund ar fi fost în stare să se topească ! Mateloţii se repeziră spre faleză, iar Purcell îi auzi sărind din stîncă în stîncă şi coborînd poteca povîrnişului ce ducea spre plajă.

Purcell se întoarse, lăsă marea în urmă, ajunse în sat şi o luă pe *East-Avenue*. Evita, astfel, de a mai străbate o dată *Blossom Square* şi de a înfrunta ploaia de întrebări a femeilor.

Un ceas mai tîrziu, Purcell se afla, gol pînă la brîu, în grădina casei sale, pregătindu-se tocmai să taie lemne, cînd se auzi strigat. Înălţă capul. Era Baker, alb la faţă.

— Veniţi repede ! strigă Baker, repede ! Haideţi, vă rog ! S-o luăm la goană ! Poate numai dumneavoastră mai sînteţi în stare să faceţi ceva !...

Glasul lui Baker era atît de înspăimîntat, încît Purcell, zorindu-se, îl ajunse din urmă şi începu să fugă, alături de el, prin pădure, spre faleză.

— Ce s-a-ntîmplat ? strigă el, alergînd într-acolo.

— Se petrece ceva cumplit cu Mason. Negrii îi dăduseră, pesemne, de veste !... Bătrînul era ca scos din minţi. Urla. Plîngea aproape ! Voia să se zvîrle şi el în flăcări ! În cele din urmă a tras în Mac Leod !...

— L-a ucis ?

— Nu, oamenii au reuşit să-i smulgă arma, i-au legat mîinile, l-au căţărat pe creştetul falezei şi i-au trimis înapoi pe negri... Hai, don locotenent, repede ! Repede !

— Dar ce se-ntîmplă ? strigă Purcell, şi pieptul i se închirci de spaimă.

Baker se clătină pe picioare, îşi redobîndi cumpătul şi îşi întoarse faţa către Purcell :

— Vor să-i pună ştreangul de gît.

Capitolul VI

Purcell văzu toată scena dintr-o aruncătură de ochi: nodul ştreangului ce spînzura de craca cea mare a unui pandanus, sub copac pe Mason cu picioarele şi mîinile legate, oamenii strînşi roată în juru-i, iar îndărătul grupului, flăcările sfîrîitoare şi şerpuirea spiralelor de fum, ce se înălţau de pe plajă.

În vreme ce alerga într-acolo, Purcell văzu că ştreangul nu era legat de cracă, ci doar petrecut pe după ea. Mac Leod, în picioare, la dreapta lui Mason, ţinea în mînă capătul slobod al funiei. Hunt îşi proptise trupul de namilă în stînga prizonierului, şi mătăhălos cum era, nodul ştreangului se legăna în văzduh, pînă la înălţimea chipului său.

Purcell îşi curmă goana, de îndată ce-l văzu pe Mason încă în viaţă. Gîfîia din pricina alergăturii şi îşi apăsa mîna dreaptă pe piept cînd ajunse în faţa grupului. Îl privea pe Mason cu ochii bulbucaţi de spaimă, dar Mason nu se uita la nimeni. Aştepta aproape în poziţie de drepţi, cu trăsăturile obrazului încremenite, cu privirea aţintită înainte. Aţîţate în cutezanţa lor de neclintirea lui Mason, păsările pădurii, cu puzderia lor de culori, fîlfîiau în juru-i. În clipa în care sosi Purcell, una dintre ele se aşeză pe umărul prizonierului, în faţa căruia făcu tumbe vesele şi încurajatoare. Mason nu întoarse capul şi nu făcu nici o mişcare.

— Mac Leod! strigă Purcell, cu o voce sugrumată.

— Nu-ţi fie teamă, Purcell, spuse Mac Leod. N-aş fi luat nici o hotărîre fără votul dumitale şi al lui Baker. Lucrurile se vor petrece după toate regulile. Fiecăruia îi va fi îngăduit să-şi spună cuvîntul. Iar Mason va avea tot timpul necesar să se apere.

— Dar nu-mi închipui că te-ai gîndit serios...! strigă Purcell.

— Cît se poate de serios, spuse Mac Leod. Ehe, dacă Mason n-ar fi fost împiedicat să apese pe trăgaci, ce ospăţ ar mai face, chiar în clipa asta, toate jigăniile mării, cu creierii mei!

— Dar n-a tras!

— Drace! făcu Mac Leod, n-a apucat să tragă. White i-a luat-o înainte!

— Nu e chiar aşa, spuse Jones, deodată. Nu cred că n-a avut vreme. S-au scurs cel puţin două secunde pînă să sară White.

— În care timp el îşi potrivea arma la ochi, ca să mă ţintească.

Chipul tînăr şi deschis al lui Jones se încruntă din pricina sforţării de a-şi aminti cum se întîmplaseră lucrurile.

— Nu, spuse el, nici asta n-aş putea spune. Aş spune mai curînd că stătea ca unul care nu ştie dacă să tragă sau ba.

Jones îl privi pe Mason, ca pentru a căuta un sprijin. Dar Mason nu-şi clinti capul nici măcar cu un milimetru. Cu buzele strînse, cu privirea încremenită, cu o expresie dispreţuitoare, părea că nici nu ia aminte la dezbaterea în legătură cu propria-i soartă. Era foarte limpede că luase hotărîrea de a nu scoate o vorbă şi de a-şi ignora judecătorii. „E curajos, gîndi Purcell, enervat. Foarte demn şi foarte stupid."

— Vezi, spuse Purcell, cu un ton stăruitor, chiar dacă White n-ar fi sărit...

— Asta, făcu Smudge cu violenţă, o spune Jones, iar eu spun tocmai contrariul. Eu spun că voia să tragă.

Purcell tăcu o clipă. „Smudge vrea moartea lui Mason", îl străfulgeră un gînd. Îl năpădi dezgustul, şi prezenţa lui Smudge îi făcu atîta silă, încît nu mai era în stare nici să-l privească în ochi.

— Purcell, făcu Mac Leod, trebuie să mă-nţelegi. Iar Purcell îşi spuse în sinea sa: „Asta e, îşi va impune iar părerea".

— Ascultă, i-o reteză Purcell, nu trebuie să ne începem viaţa pe insulă printr-un asasinat. Ăsta e un asasinat!...

Ar fi vrut să vorbească cu tărie şi îşi auzea, deznădăjduit, glasul scurgîndu-i-se şters, subţire, şi fără vlagă, de pe buze. Emoţia ce pusese stăpînire pe el îi răpea orice forţă de a o împărtăşi.

— E un asasinat, mai spuse el o dată. Mason a greşit cînd a vrut să ridice arma împotriva dumitale, dar adevărul este că îşi ieşise din fire. Pe cînd dumneata, dacă-l spînzuri...

Îşi curmă vorba. Îi privi pe oameni. Cuvintele sale nu produseseră asupra lor nici un efect. Totul se sfîrşise. White, Smudge, Mac Leod vor vota pentru. Hunt îşi ţinea aţintită privirea ochilor săi şterşi asupra nodului funiei, iar mutra lui prostească nu spunea nimic, deşi era limpede că avea să voteze cu Mac Leod. Johnson, cu nasul lui mare în pămînt, îşi tot freca cu degetul mîinii stîngi coşurile purpurii ce-i mistuiau bărbia. Nici o clipă nu-şi îndreptase ochii spre Purcell.

— E un asasinat ! strigă Purcell.

Dar era în van. Avea simţămîntul că vorbeşte pietrelor.

Mac Leod îl privea. Dintre toţi mateloţii el fusese singurul care îl ascultase cu luare-aminte. Aştepta. Nu se grăbea să ia din nou cuvîntul, ca pentru a-şi arăta clar intenţia de a oferi părţii adverse tot dreptul să spună ce are de spus. Ochii cenuşii îi scăpărau în orbitele fără sprîncene, iar între nasu-i ascuţit şi încovoiat şi bărbia-i ca un galoş, buzele subţiri erau strîns lipite una de cealaltă. Un dram de grăsime nu avea ; obrazul său nu era decît piele şi os, iar în cele două găuri înfricoşătoare ce i se căscau sub pomeţi se vedeau încleştîndu-se muşchii fălcilor.

— Purcell, spuse el în cele din urmă cu un aer de demnitate, dumneata spui că nu trebuie să ne-ncepem viaţa în insulă cu un asasinat. Iar eu spun exact la fel ! Şi tocmai pentru că viaţa noastră pe insulă de-abia începe, trebuie să ne purtăm aspru cu putorile care vor să se joace cu puşca. Altminteri or să se sfîşie unul pe altul. Aşa o să se-ntîmple ! La cel dintîi schimb de vorbe între vecini, pac ! pac ! Cum i-o plăcea cuiva mai mult pămîntul altuia decît al său, pac ! pac ! Dacă vreunul o vrea să-i sufle altuia muierea, pac ! pac ! Care va să zică, aşa ! Îşi va face voia ăl care va trage cel dintîi ! Adică anarhie, nu ? Măcel adică ! Iată ce e, Purcell : nu-ncape vorbă că Mason a vrut să tragă, da' nu-i port pică pentru asta. Luntrişoara l-a făcut să-şi iasă din minţi şi omul a văzut negru înaintea ochilor. Da' e nevoie de-o lege, încheie Mac Leod cu tărie, trebuie să dăm o pildă ! Şi asta tocmai pentru că sîntem la-nceput, Purcell. Taman aici nu-ţi dau dreptate ! Pentru ăi de-şi înspăimîntă tovarăşii cu

plumbu, sau care, chiar fără a sufla o vorbuliță, pun doar mîna pe armă ca să țintească, eu zic : ștreangul ! Și asta fără zăbavă, fără să mai pierdem vremea ! Altmintrelea ordine nu va mai fi pe pămîntul insulei. Se vor omorî unul pe altul pîn la ăl din urmă !

Purcell îl privea uluit. Omul era de bună-credință, era limpede. Răzvrătitul acesta avea în sînge respectul legii. Ucigașul acesta voia să ocrotească viețile concetățenilor săi. Avea mentalitatea unui om de ordine...

Baker spuse deodată :

— Kori n-a fost spînzurat după ce a tras în Mehoro.

— Foarte adevărat ! întăi, fără întîrziere, Purcell. S-a creat un precedent. Nu e drept să avem două măsuri pentru unul și același lucru.

Prea era legalist Mac Leod ca să nu fie clătinat de cuvîntul „precedent", dar nu fu decît o clipă descumpănit. Își redobîndi tăria.

— Ăștia erau doi negri, spuse el, cu dispreț. Treaba lor. Se descurcă singuri. Nu ne privește pe noi.

După aceste vorbe, urmă o tăcere și apoi Mac Leod reluă :

— Mason, ai ceva de spus, în apărarea dumitale ?

Mason nu răspunse. Mac Leod îl mai întrebă o dată și așteptă cu răbdare. Purcell își întoarse ochii. Îi lunecau pe spate, între umeri, broboane de nădușeală. Toate, din clipa aceea, erau în mîna soartei. Întîmplarea era cu neputință de oprit, ca o stîncă ce se rostogolește la vale. Mac Leod avea să spună : „Propun ca lui Mason să i se pună ștreangul de gît pentru tentativă de omor". Jones, Baker și el însuși vor vota împotrivă. Ceilalți, pentru. Purcell se sprijini, cu mîna, de trunchiul copacului. Se simțea sleit de puteri și descumpănit. Ochii îi rătăceau asupra pădurii și asupra chipurilor omenești din jur, ca și cum abia acum le vedea pentru întîia oară. Soarele-și arunca, ici-colo petele vesele de lumină, păsărelele strălucitoare și colorate se roteau în jurul mateloților și al lui Mason. Una dintre ele se cocoță pe colacul ștreangului. Alte două se așezară lîngă cea dintîi, și funia prinse a se legăna molcom, în văzduh, deasupra capetelor omenești.

— Propun... spuse Mac Leod.

Tocmai în clipa aceea Hunt începu să mîrîie. Faptul era atît de neașteptat, încît Mac Leod își curmă vorba, și toate privirile se ațintiră asupra namilei.

— S-a întîmplat pe *Swallow*, spuse, deodată, Hunt cu ochii lui mici, șterși, țintă la ștreang. Îmi aduc aminte. Să fie vreo trei ani de-atunci. Poate patru.

Urmă o tăcere și, cum Hunt nu mai îngăimă nici o vorbă, Smudge întoarse spre el chipu-i de șoarece.

— De ce anume îți aduci aminte ?

— De un băiat pe care-l chema Decker, spuse Hunt.

Își întrerupse șirul vorbelor, ca surprins de a fi deschis gura, îl privi pe Smudge, își strîmbă botul acoperit de fire roșii de păr și spuse :

— Ce caută porcăria asta aici ?

— Care porcărie ?

Hunt ridică brațul și atinse ștreangul. Păsărelele multicolore își luară zborul.

— Pentru Mason, spuse Smudge. A vrut să-l împuște pe Mac Leod. Va fi osîndit.

— Osîndit ? spuse după el Hunt.

Privirea ochilor săi șterși se umbri și spuse cu o voce confuză :

— Băiatu-ăsta, pe nume Decker, lovise un ofițer. I s-a pus în jurul gîtului porcăria asta și au tras.

Apoi, se lăsă o așteptare, dar Hunt se cufundase din nou în tăcere. Privirea ochilor lui mici și șterși se pierdea în depărtări. Omul părea a rătăci pe alte meleaguri.

Un minut mai tîrziu, Mac Leod spuse :

— Propun ca Mason să fie osîndit la spînzurătoare, pentru încercare de omor.

Atunci bătrînul Johnson înălță capul și rosti cu putere și hotărîre :

— Mă abțin.

Își pregătise vorba de la bun început și de-abia se putu stăpîni, arzînd de nerăbdare să termine Mac Leod, ca să o poată rosti. Apoi aruncă o privire în jur, își strînse ochii, îndreptîndu-și cu o nespusă plăcere privirea către negul din vîrful nasului. „Soarta încă nu și-a spus cuvîntul", gîndi Purcell, cu o adîncă nădejde.

— Eşti smintit ? urlă Smudge, cu un glas ameninţător. Johnson se îndreptă cuprins de cutezanţa timizilor :

— E dreptul meu, făcu el. Mac Leod a spus aşa.

— Şi dacă e vorba despre drept, spuse Purcell uitîndu-se cu o privire de gheaţă la Smudge, dumneata nu ai dreptul să-i influenţezi votul, prin intimidare.

— Ţine-ţi gura, Smudge, făcu Mac Leod.

Mac Leod se întoarse, iar ochii săi, lunecînd peste capul lui Mason, poposiră pe chipul lui Hunt. Privirea acestuia îl străpungea cu o expresie vădită de iritare, însoţită de mîrîieli surde.

Botul lui Hunt era atît de strivit, şi profilul lui atît de lipsit de orice relief, încît părea a fi slujit drept nicovală. Hunt fusese boxer, în vremea tinereţii sale, şi, astfel, ani şi ani de zile, bietu-i cap de brută îndurase pumnii pe care i-i trînteau în plin obraz adversarii săi. Şi poate că aceasta îl făcuse atît de stupid, atît de irascibil, şi dăduse ochilor săi şterşi o expresie de om hărţuit.

— Ce ai de te uiţi aşa la mine ? făcu Mac Leod.

Hunt mîrîi fără să răspundă şi Mac Leod ridică din umeri.

— Să continuăm, spuse el. Smudge ?

— Pentru, făcu Smudge, c-un fel de avînt.

— White ?

— Pentru.

— Şi eu, pentru, spuse Mac Leod. Jones ?

— Contra.

— Baker ?

— Contra.

— Purcell ?

— Contra.

— Hunt ?

Hunt mîrîi, îl străpunse pe Mac Leod cu o înfricoşătoare privire şi spuse rar şi răspicat :

— Zvîrle porcăria asta de-aici.

Urmă o tăcere.

— E pentru Mason, spuse Smudge, a fost cît p-aci să-l împuşte pe Mac Leod.

— Zvîrle porcăria asta de-aici, spuse Hunt, bălăbănindu-şi capul, ca un urs, de la dreapta la stînga, mi-e silă s-o mai văd în ochi.

Mac Leod şi Smudge se uitară unul la altul. Purcell se îndreptă din umeri ; inima îi zvîcnea şi el spuse pe un ton tăios :

— Înainte de a se încerca din nou influenţarea votului, ţin să atrag atenţia asupra faptului că Hunt nu pare a fi pentru spînzurătoare.

Vorbele lui rămaseră fără răspuns. Mateloţii îl ţintuiau cu privirea pe Hunt, aşteptînd ca el să se pronunţe. Dar Hunt scotea nişte mîrîieli furioase şi nearticulate, ce nu puteau fi luate drept cuvinte. După ce se mai scurse un minut, privi din nou ştreangul, îşi strîmbă gura, ca şi cum era gata să izbucnească în plîns, apoi ochii îşi înălţară, încet-încet, privirea tot urmărind funia, pînă la craca în jurul căreia se încolăcise, ca după aceea să coboare iar, puţin cîte puţin, pînă la capătul de care o ţinea Mac Leod.

— Hunt, spuse Mac Leod, înfruntîndu-i cu tărie privirea, trebuie să votezi ; spune : eşti pentru, sau contra ?

Hunt mîrîi, şi deodată, braţul îi zvîcni fulgerător prin faţa lui Mason, înşfăcă mîna lui Mac Leod, deschizînd-o cu uşurinţa cu care ar fi desfăcut o mînă de copil încleştată pe o jucărie. Capătul slobod al ştreangului scăpă dintre degetele lui Mac Leod şi prinse a se bălăbăni în văzduh. Hunt apucă ştreangul şi trase. Funia lunecă în jos, la început agale, apoi din ce în ce mai repede, pînă ce atinse pămîntul, unde se încolăci în jurul ei însăşi şi rămase nemişcată. Hunt o îmbrînci cu piciorul şi scoase un şir de mîrîieli scurte şi triumfătoare ca un cîine care tocmai a omorît un şarpe.

Nimeni nu suflă o vorbă. Purcell privea colacul ce zăcea la picioarele sale, mărturie a iscusinţei omeneşti. Era o funie solidă de cînepă, cu pete de gudron la mijloc, spălăcită de soare şi, din loc în loc, scămoşată de atîta frecare. Căzută la pămînt, cu nodul colacului pierdut în încolăcirea ei, părea sleită, nevătămătoare, fără rost.

— Propun, spuse Purcell, stăpînindu-şi tremurul convulsiv al glasului, să se considere că Hunt a votat împotrivă.

Palid, cu buzele strînse, Mac Leod îşi freca mîna pe locul dureros. Hunt votînd alături de Purcell, iar Johnson abţinîndu-se, însemna că patru erau contra şi trei pentru : era aşadar învins.

Mac Leod simţea privirile marinarilor aţintite asupră-i. Îşi îndreptă trunchiul şi făcu un lucru uimitor : surîse. Buzele i se desfăcură una de alta, iar prin această mişcare obrajii, în loc să i se umfle, i se scofîlciră şi mai tare, iar chipu-i, mai mult ca oricînd, dobîndi expresia pe care o dă rînjetul unui mort.

Se uită, rînd pe rînd, la toţi tovarăşii săi cu un aer calm şi batjocoritor.

— Băieţi, spuse el în cele din urmă, cu glasul tărăgănind sacadat cuvintele, nu împărtăşesc părerea că Hunt a votat. Nu, băieţi, nu sînt de părere să punem la socoteală votul lui, de vreme ce n-a vorbit ca tot creştinul căruia Domnul i-a dat o limbă cu care să spună ce gîndeşte.

Această vorbire cuvioasă îi ului pe toţi, iar uimirea oamenilor îi dărui lui Mac Leod o clipă de răgaz. Nimănui nu-i trecu prin minte să se împotrivească sau să-l întrerupă.

— Dar, cu toate acestea, continuă Mac Leod, trebuie să fim drepţi. Dacă nu-l socotim pe Hunt şi dacă Johnson se abţine, însemnează că sînt trei voturi contra şi trei pentru. Nu avem o majoritate, pentru. Nu avem o majoritate, contra. Şi atunci vă întreb : ce e de făcut ?

Întrebarea o pusese doar de formă, căci, înainte ca măcar cineva să fi avut vreme să răspundă, el continuă :

— Eu am să vă spun, băieţi : îmi retrag propunerea.

Şi îşi preumblă privirea pe chipurile marinarilor, pentru a-i lua drept martori ai mărinimiei sale. „Ce politician înnăscut ! gîndi Purcell. E înfrînt şi îşi ia o înfăţişare de învingător."

— Aşadar, mai spuse Mac Leod, nu-i nici albă, nici neagră ; se trece cu buretele şi Mason e slobod. Şi atunci, reîncepu el în chip dramatic, ce-o să se întîmple ? Într-o bună zi Mason îşi ia de la capăt isprava, şi de astă dată îmi zboară creierii. Sînt pe lume şi d-ăia, reîncepu el, aruncîndu-i lui Hunt o privire în treacăt, cu hoitul atît de greu încît şi fără de creier se ţin pe picioare, doar cu ceea ce trag la cîntar. În ce mă priveşte, am nevoie de un creier, stăpîn pe ciolanele mele, ca să nu mă bălăbănesc la cea mai uşoară adiere de vînt ca un zmeu în văzduh... Vă cer, băieţi, şi asta de îndată, alt vot. Vă cer ca, pe viitor, lepădăturile care îşi ameninţă tovarăşii sau care scot jungherul, vă cer să-i osîndiţi la ştreang şi, în douăzeci şi patru de ore, să fie spînzuraţi.

Urmă o tăcere pe care, cu un aer bănuitor, o curmă Baker.

— Fiind de la sine înţeles că votul acesta nu i se aplică acum lui Mason ?

— Binenţeles.

— Mă împotrivesc, spuse Purcell. Nimeni nu are dreptul să ia viaţa semenului său.

— Amin, făcu Smudge.

Ostilitatea lui Smudge faţă de Purcell era atît de nerușinată, încît cu toţii se simţiră stingheriţi. Purcell rămase impasibil.

— Pun la vot propunerea pe care v-am făcut-o, spuse Mac Leod.

Johnson se abţinu. Hunt nu răspunse. Purcell votă contra. Ceilalţi pentru.

— S-a votat, făcu Mac Leod, cu un aer de satisfacţie. White, poţi să-l dezlegi pe Mason.

White îi dădu ascultare, şi toate privirile se întoarseră către Mason. Cînd legăturile îi fură smulse, acesta îşi mişcă de cîteva ori braţele, de la încheieturi, îşi îndreptă cravata, care în timpul încăierării i se răvăşise, şi, fără a spune un singur cuvînt, sau a zvîrli cuiva o privire, se întoarse şi plecă.

Marinarii îl priviră îndepărtîndu-se.

— Bătrînu are bojoci, nu glumă ! făcu Johnson, cu glasul scăzut. Al dracului se mai ţinea sub ştreangu-ăsta !

— Da' de unde, făcu Mac Leod suflînd pe nas cu dispreţ. Nici pomeneală de bojoci. Nimic altceva decît dresură. Lepădăturile astea gradate, şcoala lor afurisită le învaţă să se ţină tari. Li se tot cîntă la cap : „Ţin-te bine !" Şi chiar de-i beată moartă mă-ta, tu tot tare să te ţii ! Şi atunci, nu mai încape vorbă că ăştia pîn' şi sub colacul ştreangului tot tari se ţin !...

— Da, dar... făcu Johnson.

De cînd se abţinuse, devenise foarte cutezător. Mac Leod nu răspunse. Se întoarse şi privea flăcările ce se înălţau de pe plajă.

— Eu, spuse el plin de avînt, mă duc să văd focul ! Foc ca ăsta n-am prea avut prilejul să văd ! Şi cu un prilej ca ăsta, de a pune foc chiar cu mîinile lui unui vas cum e *Blossom*-ul, un biet marinar nu se prea întîlneşte.

Cu toţii începură să rîdă. Mac Leod rîse şi el de propria-i glumă. Chipu-i tăiat ca o lamă de cuţit căpătă deodată o expresie de bucurie copilărească. Mateloţii se hîrjoneau, vorbeau toţi deodată şi se tot înghionteau. Purcell îi văzu dispărînd în mijlocul rîsetelor şi îmbrîncelilor, pe poteca falezei. Toate cele petrecute le şi uitaseră. Erau cu toţii ca nişte şcolari dornici să zburde în voie după un ceas de învăţătură. „Şi nici măcar răi la suflet nu sînt", îşi spuse Purcell în sinea lui.

Făcu cîţiva paşi. Nu-i venea de loc să se întoarcă în sat. Se simţea sleit de puteri. Se aşeză la umbra arborelui pandanus, care fusese cît pe ce să îndure povara trupului lui Mason, şi-şi cuprinse genunchii cu braţele. Era uluit de înlănţuirea necruţătoare a lucrurilor. Pentru că o fregată apăruse la ceasurile opt dimineaţa, la orizont, Mason, cîteva ceasuri mai tîrziu, aştepta, în picioare, legat cobză, sub colacul ştreangului. Şi pentru că Hunt îşi văzuse, cu trei ani mai înainte, spînzurat un camarad, iar acest spectacol nu-i plăcuse, Mason scăpase de la moarte. Îşi datora viaţa acestui neînsemnat hazard : O aducere-aminte care se împotmolise undeva, în sărmanul creier tulbure al lui Hunt.

Purcell desluşi un zgomot uşor în spatele său. Nu apucă să se întoarcă : mîini răcoroase îi acoperiră ochii, şi el simţi un piept de femeie atingîndu-i spinarea.

— Ivoa, spuse el, apucîndu-i mîinile. Dar nu i le recunoscu. Erau mai mici. Le desfăcu de pe ochii săi. Se auzi un rîs piţigăiat. Era Itia. Îngenuncheată în spatele lui Purcell, şi aplecată pe umărul său, îl ţintuia cu privirea ageră a ochilor ei şăgalnici. Purcell îi surîse, dar îi lăsă mîinile şi se dădu în lături.

— Au ! Au ! spuse Itia, agăţîndu-i-se de umeri, cu o prefăcută spaimă, stai, că o să cad, Adamo !

— Atunci, aşază-te jos, spuse Purcell.

Ea se bosumflă, coborî genele, apoi iar le înălţă, dădu din umeri, îşi undui şoldurile, strîmbă din năsucu-i cîrn şi, în cele din urmă, îi dădu ascultare. Purcell urmări, învăluit, mimica feţei. Printre celelalte tahitiene, care erau mari şi maiestoase, trupul mic, cu rotunjimi delicate al Itiei, îi dăruia un farmec copilăresc.

Purcell zîmbi.

— De unde vii, Itia ?

O privea. Ea își luă, deodată, un aer important, și alintările de mai înainte reîncepură. De unde venea, era o taină. Nu știa dacă-i era îngăduit să i-o împărtășească... O mică scînteie dănțuia șăgalnic și fără contenire în ochii-i de tăciune. Ce rotund și vesel îi era chipul! Trăsăturile feței îi zburdau toate în sus: sprîncenele, ochii, nasul, colțurile buzelor...

— Din sat, răspunse ea, în cele din urmă.

— Din sat? De ce nu spui adevărul, Itia? Stau aici la capătul potecii, de atîta vreme. Te-aș fi văzut trecînd.

— Da, așa e, spuse Itia, bosumflîndu-se, ca și cum ar fi fost gata-gata să plîngă. Ce necazuri îmi faci, Adamo! Mă iei drept mincinoasă.

Și izbucni în hohote de rîs, ca și cum faptul de a se fi prefăcut gata s-o podidească lacrimile ar fi fost de un haz nespus.

— Pe poteca asta am și venit, reluă ea, dar m-am oprit cînd am dat cu ochii de *peritanii* aflați sub crăcile arborelui. Știam foarte bine că *peritanii* voiau ca nimeni să nu se apropie. Și atunci, tupilîndu-mă printre trunchiurile copacilor, m-am strecurat pînă acolo, în hățiș. Iar de acolo, adăugă ea cu o unduire rotundă a brațelor și răsucindu-și bustul pe șolduri, ca să și-l scoată în evidență, am ocolit și-am ajuns pînă aici. Am văzut tot ce s-a petrecut, făcu ea cu un aer de veselie care, cu siguranță, nu avea nici o legătură cu cele întîmplate și pe care le spionase.

— Și ce-ai văzut?

— Totul!

— Foarte bine, și acum, după ce ai văzut absolut totul, întoarce-te în sat. Ai un sac cu noutăți.

Itia se bosumflă, se așeză pe genunchii îndoiți, își sprijini umărul de acela al lui Purcell și, întorcîndu-și capul îl privi printre gene.

— Așa-i că e plăcut?

Surîdea. Nu era cu putință să-i privești chipul rotund și scînteia ce-i dănțuia în ochi fără să nu-ți vie și ție să surîzi. Purcell o privi cu un fel de înduioșare. Itia era plămădită din naivitate și șiretenie, dar chiar șiretenia ei era tot naivă.

Se scurseră cîteva clipe, iar Itia spuse cu politețe și cu un glăscior unduios și plin de drăgălășenie:

— Sărută-mă, te rog, Adamo.

Vahineele învăţaseră, aproape toate, să se sărute ca *peritanii*, pe buze. Dar nu-l socoteau un sărut de dragoste. Se întîmpla uneori să-l practice chiar şi între ele : doar aşa, în joacă, pentru că îl găseau cu haz.

Purcell se aplecă spre ea, şi tocmai cînd era gata s-o sărute îi zări privirea printre gene. Se ridică în picioare.

— Întoarce-te în sat, Itia.

Se ridică şi ea, la rîndu-i, cu ochii în pămînt, cu expresia unui copil vinovat, şi, cum Purcell se apropie de ea să-i spună o vorbă de mîngîiere, Itia se repezi deodată la el şi, fremătînd, cu braţele încolăcite în jurul său, i se strînse la piept. Îi simţi sînii strivindu-se pe pieptul său şi, cum creştetul Itiei îi ajungea doar pînă sub bărbie, el îi sorbi mireasma de piper a părului, contopită cu parfumul florilor de hibiscus.

O luă de umeri ca s-o dea la o parte, dar, mai viguroasă decît o credea, Itia îl încleştă, îşi lipi strîns coapsa de coapsa lui Purcell, de parcă ar fi vrut să-i străpungă trupul.

— Lasă-mă, Itia.

— Ah, nu ! spuse ea, cu buzele pecetluite pe gîtul său. Ah, nu ! Nu ! N-am să-ţi dau drumul ! Te ţin zdravăn !

El începu să rîdă.

— Asta nu-i o purtare frumoasă, Itia !

— Adevărat, spuse ea cu glasul sugrumat. Nu e de loc frumoasă. Şi o ştie toată lumea.

Purcell rîse din nou, apoi, petrecîndu-şi braţele pe după spatele ei, o înşfăcă de încheieturile mîinilor, ca să i le tragă în lături. Trebui să-şi pună toată puterea ca să le desprindă. Nu le dădu drumul, ci, aducîndu-le drept în faţă, o îndepărtă pe Itia la distanţa îngăduită de lungimea braţelor sale şi o ţinu aşa o clipă. Purcell ştia că, dacă îi va lăsa mîinile libere, ea va încerca din nou să-l îmbrăţişeze.

— Nu ai pic de ruşine, Itia ?

— O, ba da ! spuse ea.

Şi îşi împinse înainte umărul stîng pe după care îşi ascunse obrazul, în aşa fel încît ochii ei negri, ce abia i se iveau, îl priviră pe Purcell cu o căutătură de veveriţă obraznică.

„Ar trebui să fiu mai sever, gîndi Purcell. Mereu mă dezarmează cu maimuţărelile ei. Haide, nu te mai minţi singur, îşi

spuse el îndată, în sinea sa. Nu-i vorba numai de maimuţărelile ei." Privi cele două flori de hibiscus din părul ei şi încruntă din sprîncene.

— Ascultă, Itia, şi nu uita ce-ţi spun acum : Eu sînt *tané*-ul Ivoei !

— Ei, şi ? Ce-i cu asta ? se indignă Itia. Eu nu-s geloasă.

Purcell începu să rîdă.

— De ce rîzi ? făcu Itia, strîngînd, cu un aer de viclenie şi uimire, din ochi.

— Ei, asta-i acum ! Dar lucrurile stau tocmai pe dos. Numai Ivoa are dreptul să fie sau nu geloasă.

— Chiar aşa crezi ? Numai o femeie îndrăgostită este geloasă pînă şi pe un bărbat care nu-i e *tané*. Vezi, eu nu-s de loc geloasă pe Ivoa, dar nu pot suferi să o văd pe Omaata îmbrăţişîndu-te şi apăsîndu-ţi capul pe sînii ei mari.

— Haide, făcu Purcell, gata cu lucrurile astea. Să ştii că mă supăr foarte tare dacă mai faci aşa. Întoarce-te chiar acum în sat.

O ţinea într-una de încheieturile mîinilor. Nu cuteza să-i dea drumul înainte de a-i auzi făgăduiala.

— Foarte bine, spuse Itia, plec dacă vrei să-mi spui.

— Să-ţi spun ce ?

— Da, de ce nu vrei să-mi fii *tané*.

Purcell răspunse plictisit :

— Pentru că-i sînt *tané* doar unei singure femei.

— Şi de ce nu la două femei ? spuse Itia, rezemîndu-şi bărbia de umărul lui stîng şi privindu-l dintr-o parte, cu un aer naiv, pe Purcell.

— Pentru că nu e bine aşa.

— Pentru că nu-i bine, făcu Itia, înmărmurită. Şi de ce nu-i bine ? Pentru că nu ţi-ar făcea plăcere ?

Purcell întoarse ochii. „Ei, cum de nu, îi trecu prin minte, ca un fulger. Desigur că da. Da, din nefericire, da."

— În ţara mea, spuse el în cele din urmă, e tabu să ai două femei.

— Ba nu-i de loc aşa. Toţi *peritanii* de pe piroga cea mare au avut cîte două femei, în Tahiti. Uneori şi trei, dacă nu chiar patru.

— Nu respectă tabu-ul, răspunse Purcell, cu destulă răbdare.

— Şi tu, tu-l respecţi ?

El dădu din cap, încuviinţînd.

— De ce ? De ce doar tu singur ?

El schiţă aproape un surîs.

— Pentru că sînt...

Voia să spună „pentru că sînt conştiincios", dar nu putu tălmăci. Cuvîntul „conştiincios" lipsea din graiul tahitian.

— Pentru că eu respect tabu-urile, spuse el după o clipă. Urmă o tăcere, şi Itia izbucni deodată cu un aer victorios :

— E tabu pe marea insulă a ţării tale. Dar aici, nu.

Cum de nu-i venise în minte ! pentru tahitieni orice tabu era legat de un anume loc.

Spuse cu glas tare :

— Lucrurile stau cu totul altfel pentru un *peritan :* tabu-urile îl însoţesc pretutindeni, oriunde ar pleca...

Tăcu, uimit de a fi găsit o definiţie atît de potrivită şi pentru sine însuşi şi pentru compatrioţii săi. Şi, după o clipă, continuă :

— Ei, acum iată, ţi-am spus. Mi-ai făgăduit, şi acum întoarce-te înapoi, în sat.

— Nu eşti supărat ? făcu Itia.

— Nu.

— Adevărat ? Nu eşti supărat ?

— Nu.

— Atunci, sărută-mă.

Trebuia să se termine odată. Doar nu era să-i ţină pînă-n seară mîinile încleştate. Se aplecă înainte. Bune şi calde erau buzele Itiei, iar sărutul se prelungi, fără să vrea, cu un crîmpei de secundă mai mult.

— Gata, spuse el îndreptîndu-şi trupul, mi-ai făgăduit. Acum pleacă.

Itia îl tot privea. Uitase să mai facă obişnuitele ei maimuţăreli.

— Bine, Adamo, îngînă ea cu blîndeţe şi ca şi cum, dîndu-i ascultare, i-ar fi făcut un fel de omagiu. Da, Adamo, da, plec.

Îi dădu drumul şi o însoţi cu privirea, văzînd-o cum se îndepărtează, aşa mică şi subţire, de-a lungul potecii de sub arborii seculari. Zîmbi şi ridică din umeri : o copilă. Dar îşi curmă gîndul îndată : „Nu încerca să te minţi. Nu e de loc o copilă."

Era mai cu seamă uimit de blîndeţea reproşurilor pe care i le făcea propria-i conştiinţă. Făcu o mişcare ca pentru a se dezmetici şi o porni pe drumul ce ducea spre sat. Dar după cîţiva paşi îşi încetini mersul. O idee ce-i venise în minte îl izbise într-un chip cu totul deosebit : noţiunea de păcat părea că slăbeşte, în climatul acestor meleaguri. Gîndul acesta îi păru nou, şi mintea lui începu a-l cerceta cu plăcere în fel şi chip. Deodată, ca şi cum ar fi tresărit, îşi ridică capul. Dar era o idee tahitiană ! Căci ce altceva putea să însemne decît că tabu-urile britanice îşi pierdeau din vigoare pe această insulă ? Itia spusese şi ea acelaşi lucru. „În acest chip, gîndi el tulburat, voi admite că religia nu e universală... Meleagurile acestea sînt prea ispititoare : teologia mea se corupe." Se opri tulburat. Dar dacă într-adevăr se corupe din pricina climatului, atunci oare nu Itia este cea care are dreptate ?

Gîndul că doar diavolul îi întunecase în minte această noţiune îl atinse uşor, dar Purcell îl alungă îndată. A căuta diavolul în toate cele era un năravde papistaş... Dacă lucrurile ar sta aşa, atunci, în viaţa de toate zilele, dracul ar avea mai multă însemnătate decît Dumnezeu. Clătină din cap. Nu, nu, prea ar fi uşor. De îndată ce un lucru e de neînţeles, se invocă prezenţa diavolului, însoţită de o oarecare frică, şi mintea încetează de a mai gîndi. O să lămurească el lucrurile. Se va mai gîndi la asta. Ştia că, fără a se împăca cu sine însuşi, nu va putea fi fericit.

Auzi zgomot de paşi, de glasuri. Ridică capul. Tahitienii şi femeile îi ieşeau în întîmpinare, pe potecă. Îi încrucişară calea aproape fără a se opri.

— Nu vii, Adamo ? se auzi un glas.

Îl văzuseră pe Mason întorcîndu-se. Totul se isprăvise, aşadar, cu bine, în cele din urmă. Iar acum se duceau şi ei să vadă cum arde *Blossom*-ul. Era o mare sărbătoare. Chipurile lor zîmbitoare se îndreptau lacome către locul dinspre care se înălţau uriaşele vîlvătăi de purpură.

Chiar în coada şirului de oameni era Ivoa, iar alături mergea, sprijinindu-şi capul pe umărul ei şi făcîndu-i graţii, Itia. „Ia te uită !" gîndi Purcell morocănos.

Ivoa se opri.

— Nu vii şi tu, Adamo ?

— Nu, eu mă întorc.

Urmă o tăcere, după care Ivoa spuse :

— Mă întorc cu tine, dacă vrei.

Purcell cumpăni în sinea sa greutatea jertfei pe care Ivoa voia s-o facă şi spuse :

— Nu, nu. Du-te să vezi şi tu incendiul.

Ea îl mai întrebă :

— Îţi pare rău să vezi cum arde piroga cea mare ?

— Da, un pic. Dar tu du-te, Ivoa, du-te să vezi.

Itia îşi petrecu braţul după braţul Ivoei, rezemîndu-şi capul de umărul ei. Aveau aerul că alcătuiesc împreună o scenă de familie şi că aşteaptă pictorul pentru a le zugrăvi pe pînză. „E de necrezut, gîndi Purcell, supărat şi înveselit în acelaşi timp, a şi început să facă pe «cea de-a doua soţie» a mea"...

— La revedere, spuse el.

Purcell depăşi grupul şi, părăsind *Cliff Lane*, o apucă pe *East Avenue*. Totul era cufundat în tăcere. „Nici un suflet, gîndi Purcell, în tot satul, în afară de Mason. Şi în afară de mine : căpitanul şi secundul unui vas pe care flăcările au şi prins să-l mistuie. Cînd te gîndeşti la iscusinţa şi eforturile cheltuite pentru construirea unui vas... Iar acum, aici, doar în cîteva ceasuri... Desigur, bătrînul se amărăşte de moarte undeva în ungherul lui."

Purcell se îndreptă spre cabana lui Mason. Legăturile dintre ei deveniseră, de cînd cu incidentele prilejuite de debarcare, mai puţin strînse, şi aceasta era cea dintîi vizită pe care Purcell i-o făcea.

Mason folosise rampa dunetei pentru a-şi împrejmui grădina, iar cînd Purcell atinse cu mîna portiţa, încercă o senzaţie plăcută, de familiaritate. Degetele sale, pipăind-o din nou, recunoscuseră rampa de stejar a punţii din spate. Fusese refăcută înainte de plecarea, atît de zorită, din Londra, încît nu mai fusese vreme nici să fie dată cu lac, nici să fie lustruită. Se mulţumiseră s-o dea doar cu ulei de in, aşa încît lemnul păstrase încă toate asperităţile.

Parcurgînd cei cîţiva paşi care-l despărţeau de cabană, Purcell fu foarte izbit de dimensiunile reduse ale grădinii. Mason nu folosise nici a zecea parte a terenului ce-i fusese dat.

Bătu încetişor în uşă, apoi, după un minut, mai bătu o dată. Nici un răspuns. Atunci, spuse :

— Eu sînt, Purcell, domnule căpitan.

Se scurseră cîteva secunde. Apoi, de după uşă, se auzi glasul lui Mason :

— Eşti singur ?

— Da, domnule căpitan.

Tăcerea se aşternu din nou, şi apoi vocea lui Mason spuse :

— Am să-ţi deschid. Dă-te înapoi cu doi paşi.

— Poftim ?

— Dă-te înapoi cu doi paşi.

Glasul lui Mason era parcă ameninţător, iar Purcell îi dădu ascultare. Mai aşteptă încă un timp, şi tocmai în clipa în care începuse să creadă că Mason nu va deschide, uşa se roti molcom în ţîţîni, dîndu-l în vileag pe Mason, proptit în prag, cu puşca sub braţul drept, cu ţeava aţintită înainte.

— Mîinile sus ! domnule Purcell.

Purcell se făcu stacojiu la faţă şi, înfundîndu-şi mîinile în buzunare, rosti pe un ton tăios :

— Dacă nu mai aveţi încredere în mine, întrevederea noastră e de prisos.

Mason îl ţintui o clipă cu privirea.

— Te rog să mă ierţi, domnule Purcell, spuse el cu mai multă blîndeţe în glas, dar fără să coboare ţeava puştii. Mi-am închipuit că bandiţii ăştia s-au răzgîndit şi că vor să se folosească de dumneata, ca să mă facă să deschid uşa...

— Nu permit nimănui, spuse Purcell cu răceală, să se servească de mine. Şi în afară de asta, nu trebuie să vă temeţi că s-ar putea răzgîndi. Oamenii au hotărît şi niciodată n-au să-şi calce hotărîrea.

— Hotărîrea lor ! făcu Mason, batjocoritor. Intră, te rog, domnule Purcell, şi închide, chiar dumneata, uşa.

Purcell făcu întocmai şi, de îndată ce începu să înainteze, Mason se retrase înăuntrul cabanei, ţinînd în mînă arma îndreptată spre ieşire, pînă în clipa în care celălalt închise uşa după el. Purcell se afla într-un foarte mic antreu, din care da într-o încăpere învecinată o uşă deopotrivă de joasă.

— Intră, intră, domnule Purcell, spuse Mason zvîrlind o privire dezaprobatoare spre îmbrăcămintea sumară a locotenentului.

Mason era îmbrăcat, ca de obicei, cu gulerul strîns, cu cravata bine înnodată, cu pantofii în picioare.

Trecu în spatele lui Purcell. Urmă un zgomot de fiare. Se apucase să-şi zăvorască fortăreaţa.

Purcell dădu în lături uşiţa, aruncă o privire înăuntrul încăperii şi rămase, pe prag, uluit. În camera ce i se înfăţişa ochilor, Mason reconstituise, pînă în cele mai mici amănunte, cabina de pe *Blossom*. Toate se aflau la locul lor: cuşeta cu tăblia ocrotitoare din stejar, cufărul cel mare, masa cu fotoliile ei solide, ferestruicile pătrate, perdelele albe, barometrul, gravurile înrămate înfăţişînd *Blossom*-ul în plină construcţie şi, în faţa lui Purcell, un adevărat perete din mahon lăcuit, în care era fixată o uşiţă scundă, cu clanţă de aramă. Pe vas această uşiţă dădea într-un culoar, dar aci ea dădea pesemne într-o a doua încăpere, pe atît de mare, cît era aceasta de mică, pentru că Mason împinsese atît de departe grija reconstituirii fidele, încît dimensiunile camerei respectau întru totul dimensiunile reduse ale cabinei de pe vas.

— Şezi, domnule Purcell, spuse Mason.

Iar Mason luă şi el loc de partea cealaltă a mesei, sprijinindu-şi puşca de marginea cuşetei. Urmă o clipă de stinghereală. Purcell îşi ţinea, în tăcere, privirea aţintită asupra picioarelor mesei, pe care, uluit, le văzu deodată prinse, ca şi pe *Blossom*, în aceleaşi rotiţe de stejar şi care erau, şi aici, solid fixate de parchet, ca şi cum Mason s-ar fi temut ca nu cumva insula, pornind-o din senin la drum, să mişte mobilele din loc.

Amănuntul acesta, care altădată l-ar fi amuzat pe Purcell, îl umplu acum de tristeţe. Îşi dădu seama, într-un crîmpei de secundă, de toată zădărnicia vizitei sale.

Mason nu se uita la Purcell. Ochii săi cenuşii erau aţintiţi pe cadranul barometrului. Simţi privirea lui Purcell fixată asupra sa şi spuse cu un aer de îngrijorare:

— Iată-l cum coboară, domnule Purcell. De azi-dimineaţă coboară într-una. Vine furtuna.

— Domnule căpitan, spuse Purcell, aş vrea, dacă îmi daţi voie, să vă împărtăşesc o părere de-a mea.

— Vorbeşte, domnule Purcell, spuse Mason, cu un aer încruntat şi bănuitor.

„Gata ! gîndi Purcell. Se închide în sine. Orice idee a altuia este *a priori* suspectă."

— Domnule căpitan, reîncepu Purcell, există un lucru care depăşeşte puterea noastră, şi a dumneavoastră şi a mea. Există acum pe insulă o stare de fapt.

— Nu înţeleg ce vrei să spui, făcu Mason.

— Iată ce e, spuse Purcell, stingherit : aş vrea să vă spun că de azi-dimineaţă, pe toată insula, în afară de mine, nu mai e nimeni care să spună „domnule căpitan".

Mason clipi, roşu la faţă, şi spuse pe un ton tăios :

— Nu-ţi mulţumesc pentru asta. Nu-ţi faci decît datoria.

— Da, domnule căpitan, spuse Purcell, descurajat.

Blossom-ul nu va mai fi, în curînd, decît un morman de cenuşă zăcînd într-un ungher al Pacificului, dar mitul „unicului stăpîn de bord, după Dumnezeu", stăruia încă... Nu mai exista nici o cîrmă, dar Mason conducea vasul. Nu mai avea de înfruntat nici o vijelie, dar el cerceta barometrul. Încăperea nu mai avea cum să se bălăbănească şi totuşi ţintuise picioarele mesei de pardoseală. Nu mai era nici o manevră de comandat, dar mateloţii rămîneau mai departe mateloţi ; cu Mason căpitan şi cu Purcell secund.

— Cred, domnule căpitan, reluă Purcell, că trebuie să ţinem seama de faptul că oamenii şi-au făcut un fel de Parlament.

— Parlament ! îi răspunse Mason, de sus. Parlament ! repetă el vorba rostită într-un crescendo de dispreţ şi violenţă şi avîntîndu-şi amîndouă mîinile înainte. Parlament ! Nu cumva vrei să spui, domnule Purcell, că dumneata iei în serios acest Parlament ?

— Ba da, sînt nevoit, spuse Purcell. N-a lipsit mult ca să fiţi spînzurat printr-o hotărîre a lui.

Mason se făcu roşu la faţă ; toate trăsăturile obrazului începură să-i tremure şi se scurse cîtva timp pînă ce izbuti să-şi aştearnă pe chip o aparentă expresie de calm. Cînd redeveni liniştit, aţinti asupra lui Purcell o privire plină de reproş.

— În această privinţă, spuse el pe un ton rece, ai fi putut renunţa, domnule Purcell, să-mi iei apărarea, în faţa

acelor bandiţi. Din toată inima aş fi primit, te rog să mă crezi, să pier prin ştreang o dată cu *Blossom*-ul, sortit să piară în flăcări.

Purcell se uită ţintă la picioarele mesei. Era de necrezut. Totul se desfăşura într-o lume de închipuiri : căpitanul piere o dată cu vasul său. Şi de vreme ce, fiind pe pămînt, nu puteau pieri împreună, se mîngîia cel puţin cu gîndul de a fi spînzurat în ceasul în care vîlvătăile îi vor mîntui corabia... „Iată, aşadar, ce gîndea Mason, îşi spuse Purcell, cînd se ţinea aşa băţos sub ştreang."

— Crezusem că îmi fac, astfel, datoria, domnule căpitan, spuse Purcell cu un ton împăciuitor, ridicîndu-şi ochii.

— Nu, domnule Purcell, spuse Mason cu tărie, nu ţi-ai făcut datoria. Datoria dumitale era să te împotriveşti cu forţa, am spus : cu forţa — răzvrătiţilor ăstora, şi nu să tratezi cu ei. Apoi îşi frecă amîndouă mîinile de genunchi şi spuse pe un ton mai blînd : dar nu-ţi reproşez nimic. Eu însumi am avut o clipă de slăbiciune. L-am avut pe instigatorul lor, la un pas de mine, drept în faţa puştii, şi n-am tras. Trebuia să trag, continuă el, cu ochii cenuşii, privind în gol, şi izbind cu pumnul în genunchi. Canalia asta o dată culcată la pămînt, ceilalţi şi-ar fi văzut de treabă...

— Oamenii, spuse Purcell după o clipă de tăcere, s-ar fi gîndit, poate, că ei n-au făcut decît să anticipeze hotărîrea dumneavoastră. Chiar dumneavoastră aţi spus, cînd eram încă în Tahiti, că, de îndată ce vom fi terminat cu instalarea noastră pe insulă, va trebui să dăm foc *Blossom*-ului.

— Dar nu în acest fel ! strigă Mason, pe un ton de indignare, mişcîndu-şi trupul pe scaun. Nu în acest chip barbar. Există împrejurări, domnule Purcell, în care un căpitan poate socoti de datoria sa să-şi distrugă vasul. Dar cînd mă gîndeam la scufundarea *Blossom*-ului, crezi dumneata că mi-aş fi putut închipui acest spectacol de anarhie, cu zbierete şi hohote de rîs ? Nu, să-ţi spun eu ce voiam : îi vedeam pe oameni aliniaţi pe plajă, în cea mai adîncă reculegere, iar pe mine mă vedeam rostind cîteva cuvinte simple, în faţa culorilor pavilionului, poruncind incendierea, şi aşteptînd descoperiţi înaintea vasului, în vreme ce el s-ar fi scufundat, ca să mă exprim astfel, în valurile flăcărilor...

Tăcu. Scena pe care o evocase înainte cu cîteva clipe îl mişcă pînă în adîncul sufletului, iar Purcell îi văzu, cu ui-

mire, ochii podidiţi de lacrimi. „Asta-i lumea lui de închipuiri, îşi spuse Purcell în sinea sa. A «uitat» pur şi simplu că l-a ucis pe Burt şi că le-a furat armatorilor vasul."

— De cînd ai venit aici, a mai coborît cu un grad, spuse, deodată, Mason cu ochii aţintiţi cu înfrigurare spre barometru.

Se ridică şi închise cu luare-aminte cele două ferestruici, ca şi cum s-ar fi temut ca valurile stîrnite de vijelie să nu-i tîrască mobilele în larg. Temperatura pe care Purcell o simţise şi aşa, foarte ridicată, deveni înnăbuşitoare. Dar aşa îmbrăcat cum era Mason, din cap pînă în picioare, căldura nu părea a-l stingheri. „Ce fericit temperament", gîndi Purcell. Simţea pe spinare broboane de năduşeală, furnicături nesuferite, fierbinţi, de-a lungul braţelor.

— Domnule căpitan, spuse Purcell cu un ton hotărît, am venit să vă dau o sugestie.

— Ascult, spuse Mason, cu un aer distant.

Purcell privi, în faţa sa, capul pătrat al acestuia, fruntea îndărătnică, fălcile puternice. Totul părea în acest obraz, solid şi neted, mai de nepătruns decît o stîncă.

— Domnule căpitan, reluă el cu un penibil simţămînt de neputinţă şi de înfrîngere, iată cum stau lucrurile în linie mare, în acest Parlament alcătuit de ei: sînt două tabere. Într-una se află Mac Leod, White şi Smudge. În cealaltă, Baker, Jones şi cu mine. Iar între aceste două tabere, doi inşi care şovăie: Hunt şi Johnson. Ar fi cu neputinţă să se poată prevedea măcar o dată, cu certitudine, cu cine vor vota, dar, după toate probabilităţile, ei vor fi alături de Mac Leod. Lucrurile stînd aşa, Mac Leod îşi va asigura majoritatea, devenind astfel aproape regele insulei. Făcu o pauză, după care urmă: această stare de fapt mi se înfăţişează ca deosebit de primejdioasă şi vreau să vă sugerez două mijloace pentru a-i pune capăt.

„Abia de mă ascultă, îşi spuse Purcell, în sinea sa. Şi cu toate acestea, existenţa sa pe insulă, a mea, a mateloţilor, precum şi raporturile noastre cu tahitienii, totul, dar absolut totul, depinde de hotărîrea pe care o va lua. Trebuie să înţeleagă!" îşi mai spuse el cu întreaga ardoare a unei rugi.

Îşi luă inima-n dinţi, îl privi pe Mason ţintă în ochi şi, cu toată puterea de care era în stare, rosti aceste cuvinte:

— Vă sugerez două lucruri, domnule căpitan. Întîi să luaţi parte şi dumneavoastră atît la aceste adunări, cît şi la votarea hotărîrilor, iar în al doilea rînd să sprijiniţi, tocmai prin votul pe care-l veţi avea, intrarea tahitienilor în acest sfat.

— Cred că ai înnebunit, domnule Purcell, spuse Mason cu un glas stins.

Rămăsese cu ochii holbaţi la Purcell. Uluirea îi lua aproape graiul, ba chiar puterea de a se indigna.

— Lăsaţi-mă să vă explic ! continuă Purcell cu înflăcărare. Înainte de orice, e drept ca tahitienii să intre în această adunare, pentru că hotărîrile ce se vor lua îi vor privi şi pe ei. Şi apoi, ei au pentru dumneavoastră un mare respect, iar voturile lor, împreună cu al dumneavoastră şi al meu, al lui Baker şi Jones, vă vor asigura o majoritate, cu care să-l neutralizaţi pe Mac Leod...

Trecu o clipă. Mason se îndreptă spre fotoliu şi, sprijinindu-şi mîinile pe rezemătoare, aţintindu-şi asupra lui Purcell ochii scăpărători, zise în cele din urmă :

— Domnule Purcell, nu-mi cred urechilor. Dumneata propui ca eu, Richard Hesley Mason, comandantul *Blossom*-ului, să intru în adunarea asta de răzvrătiţi, să iau parte la discuţiile lor şi *să votez !* Am auzit bine ? *Să votez...* Şi ca şi cum aceasta n-ar fi de ajuns, mai vrei ca alături de ei, care oricît de bandiţi ar fi, sînt totuşi britanici, mai vrei ca negrii, da, negrii, să ia şi ei parte la discuţii. Asta, domnule Purcell, este cea mai jignitoare propunere...

— Nu văd nimic jignitor în ceea ce-am spus, făcu Purcell pe un ton sec, întrerupîndu-l. E cît se poate de simplu ; una din două : sau vă zăvorîţi aici, înăuntrul cabanei, şi pierdeţi orice control asupra evenimentelor ce urmează, sau luaţi hotărîrea de a acţiona, iar singurul mijloc de a trece la acţiune este acela de a vă lua locul în această adunare, în care, graţie tahitienilor, va trebui să-l răsturnaţi pe Mac Leod.

Mason se ridică în picioare, cu obrazul încremenit. Punea capăt întrevederii. Purcell se ridică şi el, la rîndu-i.

— Există o a treia cale, domnule Purcell, spuse Mason, iar ochii săi, trecînd peste capul lui Purcell, se aţintiră sever într-un punct al plafonului — singura compatibilă cu demnitatea mea.

Făcu o pauză şi continuă :

— Calea aceasta este a aşteptării.

— Ce anume aşteptaţi ? spuse Purcell pe un ton destul de răstit.

— Să aştept, spuse Mason, cu aerul unei desăvîrşite certitudini, clipa în care aceşti oameni, sătui de nebuniile lui Mac Leod, vor veni după mine, aici în cabina mea, cerîndu-mi să iau comanda.

Era dezarmat. Trăia din clişee. Îi vedea pe oameni bătîndu-i la uşă, descoperindu-se, scărpinîndu-se cu un aer încurcat după ceafă şi spunîndu-i, cu ochii în pămînt : „Domnule căpitan, venim să vă cerem să preluaţi din nou cîrma..."

— Ai dumneata o altă soluţie de propus ? spuse Mason, cu răceală.

Purcell îl privi. Mason sta în faţa lui, în picioare, masiv, drept, cu pieptul în afară, cu umerii căzuţi, cu capul pătrat înţepenit pe gîtul tăbăcit de marinar : optzeci de kilograme de cutezanţă, de experienţă pe mare, de îndărătnicie şi de prejudecăţi.

— Altă propunere nu am, spuse Purcell.

— Bine, spuse Mason, atunci să-ţi deschid.

Îşi reluă puşca, trase în lături zăvoarele uşii, îi făcu loc, dîndu-se un pas înapoi, îndreptă ţeava puştii spre ieşire. Şi nici un cuvînt nu mai fu rostit.

Uşa se trînti, iar Purcell auzi zgomot de zăvoare şi de chei răsucite în broască.

Străbătu din cinci paşi grădiniţa împrejmuită şi, aplecîndu-se, atinse cu mîna zăvorul portiţei. Şi de-abia în clipa aceea înţelese : Mason dăduse grădinii dimensiunile exacte ale dunetei *Blossom*-ului.

Capitolul VII

Femeile fură nevoite să aştepte o săptămînă întreagă înainte ca tuturor cabanelor de pe insulă să li se fi pus acoperişurile. Dulgher cum era de meserie, Mac Leod hotărîse să nu lase pe seama nimănui sarcina de a fixa împletiturile crăcilor de palmier în căpriori şi îndeplini această sarcină cu zăbavă şi migală. De altminteri grija pe care o arătase se dovedise a nu fi fost zadarnică, deoarece vîntul se abătea,

uneori, cu toată violența asupra satului, în ciuda cortinei de arbori ce-l ocroteau, despărțindu-l de mare.

De-abia la 3 decembrie, după ce muncise toată ziua sub dogoarea soarelui, Mac Leod socotise că într-adevăr cabanele erau terminate. Către amiază, britanicii se adunară în centrul satului și, după o scurtă discuție, hotărîră ca în chiar aceeași seară, la ceasurile nouă, să aibă loc o consfătuire pentru a se proceda la împărțirea femeilor. Purcell tălmăci de îndată această veste care stîrni în cortul în care erau adăpostite tahitienele un freamăt neașteptat. Pentru fiecare dintre ele seara aceasta însemna pecetluirea fericită sau nefericită a soartei ei, după trei luni de așteptare, de visuri și de fel de fel de intrigi.

Ultima adunare — aceea care hotărîse incendierea vasului *Blossom* și care-l judecase pe Mason pentru tentativă de omor — se ținuse în mare grabă pe faleză. Dar pentru că de astă dată aveau toată vremea să aleagă, fixară, fără să mai fie nevoie de discuții, punctul în care se afla smochinul drept loc al întrunirii. Uriașul arbore se afla, la drept vorbind, la o depărtare destul de mare de sat, de vreme ce se înălța pe cel de-al doilea platou, și trebuia pentru a ajunge pînă acolo să urci toată coasta rîpoasă ce lega întîiul platou de al doilea. Dar alegerea fusese determinată de unele motive sentimentale. Sub smochinul acela se adunaseră mateloții pentru prima oară și în taină, pentru a hotărî, în unanimitate, să nu se mai adreseze ofițerilor dîndu-le titlul oficial. Deși această decizie nu privea, cel puțin în aparență, decît o chestiune de amănunt, ea însemna totuși momentul exact în care oamenii se simțiseră eliberați de sclavia de pe bord.

În centrul satului, fusese ridicată un fel de gheretă, pentru a pune la adăpost, împotriva intemperiilor, clopotul *Blossom*-ului, precum și orologiul monumental ce împodobise altădată careul ofițerilor. Oricine putea afla, astfel, ora, și la nevoie, să tragă clopotul pentru a da alarma. Nici nu se sfîrșise bine masa de seară, că toate femeile, în afară de Ivoa, se adunară în fața gheretei, tot privind, din minut în minut, mișcarea bruscă și sacadată a minutarului de pe cadran. Pentru că nici una dintre ele nu știa să citească ceasul, contemplarea aceasta nu prea avea rost, iar Purcell, care de departe zărise grupul printre arbori, veni la fața locului ca să le spună că veniseră mult prea devreme.

Femeile începură să rîdă. Nu era nimic, vor aştepta, le făcea plăcere să aştepte. Făcură roată în jurul lui Purcell, rîzînd într-una. Ştia cumva Adamo cine dintre *peritani* va fi acela care o va alege pe Horoa ? Dar pe Itihota ? Pe Tumata ? Pe Vaa ? Purcell se prefăcu că-şi astupă urechile, iar rîsetele se înteţiră. Era înconjurat de ochi mari, negri, de dinţi albi care străluceau în mijlocul feţelor brune. Tot albe erau şi florile de *tiaré* pe care le prinseseră în minunatele lor plete ondulate, lungi pînă la brîu. Purcell le privea cu simpatie. Buzele lor voluptoase, răsfrînte se desfăceau cu candoare pe dinţii lor albi, de canibali, iar rîsetele se rostogoleau ca nişte cascade limpezi, melodioase. Vorbeau toate deodată. *É* Adamo *é ! É* Adamo ! Oare Adamo îşi va alege altă femeie decît Ivoa ? „Nu, nu !“ răspundea cu hotărîre Purcell. Un val de laude se stîrni. Ce drăguţ, Adamo ! Ce credincios ! cel mai bun *tané* de pe insulă ! „Puişorul meu !“ făcu Omaata, despicînd gloata *vahineelor*. Şi se repezi la el, strîngîndu-l cu atîta putere la piept, încît Purcell dădu un ţipăt. Urmă o cascadă de rîsete. „Vezi să nu-l frîngi, Omaata !...“ Uriaşa slăbi încleştarea, fără însă a-şi slobozi prizonierul. Privindu-l cu ochii ei mari şi negri, umezi de duioşie, îşi plimba mîna mare, tuciurie, vînjoasă, prin părul blond al lui Purcell. „Puişorul meu, puişorul meu, puişorul meu...“ Purcell nu mai încerca nici măcar să se zbată. Ţinut de giganticul braţ ce-i împovăra umărul, cu chipul înecat în enormii ei sîni despuiaţi, înnăbuşit, încurcat, emoţionat, auzea cum se zămislesc în pieptul Omaatei ecourile vocii ei tunătoare şi profunde ca o cădere de apă. Deasupra capului lui Purcell, din ochii Omaatei curgeau valuri de duioşie. Emoţia ei cuprinse, încet-încet, sufletul *vahineelor*. Ele îşi conteniră rîsul, se strînseră roată în jurul lui, şi, mişcate pînă în adîncul inimii, îi atingeau uşor spatele cu vîrfurile degetelor. Adamo atît de bălai, atît de curat, atît de blînd. Fratele nostru Adamo, Adamo, frăţiorul nostru, drăguţul nostru frate Adamo. Omaata îi dădu drumul în cele din urmă. „V-am spus, făcu Purcell, roşu la faţă, cu părul răvăşit, răsuflînd uşurat, nu e nici un zor, mai aveţi vreme să vă şi scăldaţi pe plajă.“ Nu, nu, vor aştepta. „La revedere, Adamo. Frate Adamo, la revedere. La revedere, puişorul meu.“ Chiar în acea clipă, arătătorul cel mare al orologiului înaintă puţin cu o zvîcnire scurtă şi hotărîtă şi se opri cu o uşoară mişcare de dare înapoi, ca şi cum singur

şi-ar fi înfrînt avîntul. Izbucniră rîsete şi exclamaţii. Dar nu, e încă destulă vreme, Adamo a spus doar că mai e încă destul timp. „Aoué, o să mă pieptăn", spuse Itia.

La ceasurile opt şi treizeci şi cinci de minute, White se ivi pe *Nordester St.*, străbătu piaţa şi ajunse în faţa gheretei. Femeile tăcură, văzîndu-l, şi se dădură la o parte, ca să-i facă loc. Mersul uşor al metisului, pielea lui gălbuie, ochii de tăciune ce de-abia se zăreau prin crăpătura pleoapelor întredeschise produceau asupra lor o puternică impresie. Totuşi aveau respect pentru White. Era, totdeauna, atît de politicos ! White pătrunse în mijlocul lor, şi după ce, cu o înclinare a capului, le salută, se întoarse, sprijinindu-şi braţu-i întins de stîlpul gheretei. Încruntă sprîncenele, căznindu-se să desluşească, în lumina nelămurită a amurgului, înaintarea minutarului pe cadran. Venise şi el prea devreme şi rămase aşa, neclintit, cinci minute bune. Doar o singură dată se întoarse, iar ochii lui de nepătruns, rotindu-şi privirea peste chipurile din jurul lui, se opriră o clipă asupra Itiei. Cînd arătătorul cel mare ajunse la fără douăzeci, White, cu un fel de solemnitate, apucă funia clopotului, căreia îi imprimă timp de cîteva secunde o mişcare viguroasă şi ritmică.

Purcell şi Ivoa ieşiră din cabana lor, cu o oarecare întîrziere. Dădură întîi cu ochii de lumina vie a celor două torţe, care dănţuiau de-a lungul pe *Banyan Lane*, apoi, apropiindu-se, deslușiră pe fundalul iluminat al pădurii siluetele şirului lung de insulari. Răzbiră pînă la ei rîsete, crîmpeie de cîntece, exclamaţii în graiul tahitian. Cum vremea era călduţă, cu toţii, în afară de Mac Leod, erau cu pieptul gol şi, apropiindu-se, Purcell îi deslușpe britanici după culoarea mai deschisă a trupului. Cele două torţe, una în capătul rîndului, cealaltă în urmă, dădeau o lumină destul de slabă, aşa încît doar după tricoul alb Purcell îşi dădu seama că Mac Leod mergea în faţa lui. De îndată ce vederea i se deprinse cu penumbra, băgă de seamă că scoţianul purta pe umăr o funie încolăcită şi ţinea într-o mînă doi ţăruşi, iar în cealaltă, atîrnînd la capătul braţului său lung şi slăbănog, un ciocan tîmplăresc. Alături de Mac Leod, Purcell recunoscu silueta pirpirie a lui Smudge. Ţinea în mînă o capelă ofiţerească ce se bălăbănea din pricina mersului lui. Cei doi oameni înaintau, tăcuţi. Cînd Purcell intră şi el în şir, nici unul dintre ei

nu păru a-i lua în seamă prezenţa. O clipă mai tîrziu, Smudge se întoarse, totuşi, aţintindu-şi cu luare-aminte privirea spre Ivoa.

Cum ajunseră la cel de-al doilea platou, torţa din frunte se desprinse, părăsind convoiul, şi se apropie de ei, ţinută cît mai departe de purtătorul ei, la capătul braţului, pentru a se feri, desigur, de scînteile pe care le arunca sfîrîind. Apropierea aceasta avea ceva impresionant, pentru că se vedea, la mare înălţime, deasupra capetelor, torţa, razele de lumină ce o înconjurau, iar dedesubt — braţul lung şi întunecat ce o purta ; apoi, mai jos, o siluetă sumbră, înaintînd fără zgomot.

— Purcell ? spuse White cu vorba-i cîntată.

— Da, spuse Purcell. Şi se opri, făcîndu-şi mîna streaşină, ca să-şi ocrotească ochii de scînteile flăcării, iar White, culcînd orizontal torţa, o aplecă spre pămînt. Chipul lui ieşi de îndată la iveală din umbră, şi lumina, venind de jos, îi scoase în evidenţă pometii ieşiţi în afară, precum şi linia oblică a sprîncenelor.

— Purcell, spuse White, am să-ţi dau o scrisoare din partea lui Mason. Nu va fi printre noi la adunare şi a spus că, dacă va veni vorba despre el, atunci s-o citeşti.

— Mulţumesc, spuse Purcell.

Luă plicul, băgă de seamă că era pecetluit cu ceară şi îl vîrî în buzunar.

— Nu trebuia să te întorci din drum, spuse Purcell politicos, mi-o puteai înmîna acolo, sub smochin.

— Mă temeam să nu uit, spuse White.

Torţa se înălţă, din nou, în aer, şi porni din nou spre capătul din faţă al convoiului, dar de astă dată mai repede, cu flacăra săltînd în sus şi în jos, în întunericul nopţii. Pesemne White alerga. „Cît e de conştiincios. I s-a dat o scrisoare pentru a o înmîna cuiva, şi el o înmînează. I s-a dat o torţă ca s-o poarte în fruntea convoiului, luminîndu-l, şi el o poartă. Ba chiar aleargă, ca să ducă lumina cît mai repede. De-aş şti măcar ce are omul ăsta împotriva mea", gîndi Purcell, cu tristeţe. Cîteva clipe îl obsedă sentimentul că e nedreptăţit.

La capătul ultimei ramuri groase a smochinului, Mac Leod înfipse, prin lovituri de ciocan, cei doi ţăruşi, în pămînt, la o depărtare de vreo cinci picioare unul de celălalt. După ce termină treaba, scoase din buzunar nişte sfoară cu care legă

strîns cîte un băţ al torţei de fiecare capăt de ţăruş. Apoi, făcînd, în faţă, cu ambele braţe o mişcare largă, circulară, îi pofti pe britanici să ia loc în jurul făcliilor. El însuşi se aşeză, sprijinindu-şi tihnit spatele de una dintre rădăcinile verticale coborînd dintr-o ramură a smochinului.

Urmă o clipă de stinghereală şi de şovăire. Pînă acum, totdeauna ţinuseră sfat în picioare. De îndată ce se luă hotărîrea să se aşeze, fiecare îşi dădu seama că alegerea locului căpăta o importanţă foarte mare. De fapt, toate se petrecură într-un fel lesne de prevăzut: în dreapta lui Mac Leod se aşeză Smudge, cu spatele la smochin, iar la stînga sa, White. În faţa lui Mac Leod, şi despărţit de acesta prin beţele torţelor, luă loc Purcell, între Jones şi Baker. La cele două capete ale potcoavei — Hunt şi Johnson. Faptul că această aşezare a oamenilor oglindea întru totul starea de spirit a adunării îi izbi pe toţi, în afară de Hunt. „Iar opoziţia maiestăţii-sale mie mi-e dat s-o întruchipez, îşi spuse, cu o amară ironie, Purcell, în sinea sa. Iată unde s-a ajuns. Iată unde au şi ajuns lucrurile. Din vina acestui nebun de Mason."

Tahitienele se aşezară în spatele lui Purcell, cu rîsete ce trădau o stare de iritare, vorbind fără încetare în şoaptă. Cei şase tahitieni rămaseră în picioare, puţin cam în urmă, după Hunt. Se aşteptaseră ca Mac Leod să-i poftească şi pe ei în jurul torţelor, iar cînd înţeleseră că fuseseră înlăturaţi de la adunare, pe feţele lor neclintite nu se oglindi nici dezamăgire, nici mînie, ci luară o atitudine de aşteptare, în vreme ce, cu ochii aţintiţi asupra *peritanilor*, încercau să ghicească ce avea să urmeze. Mai puţin înzestraţi decît majoritatea tahitienelor pentru a-şi însuşi o limbă străină, nici unul dintre ei nu înţelegea destul de bine englezeşte, ca să poată urmări dezbaterile.

Atitudinea lor distantă şi muţenia englezilor sfîrşiră prin a impresiona femeile. Îşi conteniră rîsetele. Şi o tăcere încordată, netulburată şi aproape solemnă, pluti deasupra capetelor celor treizeci de făpturi omeneşti, care de acum înainte aveau să trăiască pînă la sfîrşitul zilelor, laolaltă, între hotarele strîmte ale acestei stînci.

Mac Leod, cu spatele proptit de rădăcina smochinului, stătea pe pămînt, cu picioarele încrucişate sub el, cu trunchiul drept. Ţinea între mîini, încolăcită, funia cu care nu lipsise mult ca marinarii să-l spînzure pe Mason. Nodul nici nu

fusese încă desfăcut. Nu aluneca, pentru că frînghia era cam umedă, iar în apropiere de colac, pata de gudron care, în ziua procesului, îi atrăsese atenţia lui Purcell se întindea acum nu neagră, ci cenuşie şi spălăcită. Lumina celor două torţe cădea din înălţime asupra chipului sfrijit al scoţianului, făcînd să-i strălucească fruntea strîmtă şi săpîndu-i două găuri adînci în orbite ; nasul încovoiat i-l scotea şi mai mult în evidenţă, dîndu-i astfel înfăţişarea unei lame de cuţit. În tăcerea ce se aşternuse, toate privirile se întoarseră spre el. Foarte conştient de locul pe care-l ocupa în insulă, tăcea, sigur pe sine şi pe puterea sa de convingere. Cu privirea ochilor săi cenuşii, aţintită drept înainte, cu pieptul lui scheletic, nemişcat şi ţeapăn în tricoul alb, murdar, prelungea cu iscusinţa unui cabotin aşteptarea spectatorilor.

— Ce-ar fi să începem, spuse Purcell, pe un ton sec.

— Un bob zăbavă, făcu Mac Leod ridicîndu-şi cu un aer de solemnitate dreapta, în văzduh, am o vorbă să vă spun. Domnilor, continuă el îndată, ca şi cum „mă băieţi" sau „mateloţi" n-ar fi fost chiar potrivit într-un moment atît de grav. A sosit clipa în care urmează să împărţim între noi indienele [1]. De multă vreme se tot vorbeşte despre asta, dar acum trebuie s-o facem, domnilor, pentru că nu mai merge cu viaţa păcătoasă şi desfrînată pe care o duceam pe bordul *Blossom*-ului. Şi asta nu pentru că mi-ar fi căşunat ceva împotriva păcatului. Năravurile astea-s bune în floarea tinereţii, cînd poţi să navighezi pe orice vreme. Da' acum, cînd ai tras la mal, ai singur bătătura ta, trebuie să ţii rînduială şi-n treaba asta. Ce Dumnezeu ! Fiecare trebuie să-şi aibă soaţa după legiuire ! Altmintrelea cum Dumnezeu să mai ştii al cui e pruncu de-a venit pe lume ? Şi cui să-i las moştenire casa, dacă nu ştiu care mi-i odrasla !...

Se opri o clipă. „Douăzeci de ani a străbătut mările şi oceanele, îşi zise Purcell în sinea sa, şi a rămas totuşi ţăranul din Highlands. Tot ce are sînt doar patru pereţi, într-o insulă, ruptă de lume, şi nu se gîndeşte decît să-i lase moştenire lui fiu-său..."

Mac Leod reîncepu, cu tărie :

[1] Marinarii britanici spuneau *indiene* tuturor femeilor din Pacific, indiferent de rasa căreia îi aparţineau (n.a.).

— Se va trece, aşadar, la împărţirea femeilor. Şi iată ce vă propun. De se întîmplă cumva ca un ticălos să se împotrivească, pentru că el vrea muierea pe care o vrea şi ăl de alături, atunci votul va hotărî care din ăi doi o va lua, şi se va face cum a ieşit votul ! Asta-i legea, şi basta !... Şi de s-o găsi vun matelot care să zică cum că vîntul nu i-a fost prielnic, atunci să afle de la mine, băieţi, că legea-i lege. Sîntem aici între albi, şi numai adunarea hotărăşte care-i legea. În ceea ce-l priveşte pe Mason, dacă vrea să se dea la fund, în loc să zvîrle o punte pînă la noi, n-are decît s-o facă. Dar legea-i lege, chiar pentru Mason, aşa ofiţer cum e ! Nu-mi trebuie zîzanie aici. Şi de se iveşte vreun matelot care să tragă jungherul împotriva vunui amărît de pui de bun creştin, apoi să ştie că va da socoteală legii ce s-a votat pe faleză, după procesul lui Mason. Avem aici o funie, asta-i tot ce vă spun. Iat-o, băieţi ! Aşa cum se vede, cu împletitura oleacă roasă, e totuşi o funie zdravănă de cînepă şi nu există pe insulă vreo matahală de flăcău pe care să nu-l poată ţine...

Tăcu, şi, ţinînd încolăcită funia în mîna stîngă, cu cealaltă ridică în văzduh nodul ştreangului, înfăţişîndu-l la dreapta, în faţă, ca un popă care ar arăta credincioşilor ca să se închine la ele sfintele moaşte. Apoi surîse, obrajii i se scofîlciră de o parte şi de cealaltă a nasului ascuţit, toţi muşchii fălcilor i se vădiră cît se poate de limpede sub pielea străvezie, iar buzele, subţiri, se arcuiră într-o cută batjocoritoare.

— Mă băieţi, mai spuse el, dacă vunui flăcău i-a venit cheful să-şi zgîiască ochii pentru cea din urmă oară către cer, prin fierestruica asta, n-are decît să-şi scoată custura de la brîu.

Lăsă funia pe genunchi ; ochii îi scăpărară în hăurile întunecate ale orbitelor şi, cu buzele încremenite într-un rînjet mut, îşi plimbă privirea peste adunare. Purcell simţi cotul lui Baker. Întoarse capul. Baker se aplecă şi-i şopti la ureche : „Ameninţările astea nu-mi prea plac. Parc-ar pune ceva la cale." Purcell dădu din cap fără a-i răspunde. În spatele lui Hunt, tahitienii vorbeau între ei, repede, pe şoptite, apoi Tetahiti spuse în gura mare către femei : „Ce a spus *Scheletul* ?" Omaata se înălţă pe genunchi : „A spus că au să-şi împartă femeile, iar celui ce se va împotrivi felului în care s-a făcut împărţeala i se va pune ştreangul de gît". „O tot

ţin într-una cu ştreangul ăsta !" făcu Tetahiti cu dispreţ. Tahitienii prinseră din nou să murmure, mai tare, dar totuşi nu îndeajuns ca Purcell să înţeleagă ce anume spuneau.

Mac Leod ridică mîna ca pentru a cere să se facă linişte şi aşteptă. Cum stătea aşa, cu braţul înălţat, cu amîndoi genunchii încrucişaţi sub el, cu trunchiul drept, impunător, arăta la lumina torţelor ca un vraci în toiul descîntecelor. În spatele lui mai curînd se ghicea decît se vedea zidul înalt al smochinului, precum şi stîlpii ce-l susţineau.

— Băieţi, reîncepu el, iată cum o să facem. Smudge, care ştie carte, a scris fiecare dintre numele voastre pe cîte o bucată de hîrtie. Purcell va cerceta dacă nimeni nu a fost uitat. O dată treaba asta sfîrşită, hîrtiile vor fi împăturite şi vîrîte apoi în chipiul lui Burt ; iar cel mai tînăr, adică Jones, le va trage la sorţi. Ăl de i se va striga numele va spune : „O aleg pe Faina, pe Raha sau pe Itihota... Şi dacă nu se împotriveşte nimeni, a lui va fi. Iar dacă cumva se găseşte vunul care să spună «mă împotrivesc», atunci se trece la vot, iar fata va fi a ăluia care va avea de partea sa majoritatea..."

Purcell îşi înălţă trunchiul şi spuse cu indignare :

— Mă împotrivesc acestui procedeu. Este scandalos, pentru că nu se ţine de loc seama de voia femeii.

Mac Leod suflă pe nas, dispreţuitor.

— Să mă bată Dumnezeu, spuse el aruncîndu-i doar o privire, dacă m-aş fi aşteptat la o astfel de obiecţie. S-ar putea crede, Purcell, că dumneata habar n-ai cine sînt negresele. Pentru ele, un bărbat sau altul e totuna. Asta s-a văzut, de altfel, destul de bine pe bordul *Blossom*-ului...

Izbucniră rîsete, iar Purcell spuse, pe un ton tăios-:

— Învinuirea pe care o aduci tahitienelor pentru felul în care s-au purtat pe *Blossom* poate fi adusă şi unui mare număr dintre respectabilii supuşi ai Majestăţii-Sale. De altminteri, singure, nici nu s-ar fi putut deda la promiscuitatea de care le acuzi.

— Nu e totuna, spuse Mac Leod, cu un aer de superioritate.

— Nu văd de ce, spuse Purcell. Într-adevăr, nu pot înţelege de ce cereţi femeilor să aibă o virtute pe care nici voi n-o cunoaşteţi. Lucrul acesta nu are, de altfel, nici o însemnătate. Nu despre asta-i vorba. Cînd spui : „E nevoie de ordine", sînt de părerea dumitale. Dar nu mai sînt de loc de

acord cu dumneata atunci cînd vrei să nu ţii socoteală de consimţămîntul femeilor. Asta nu mai este ordine, Mac Leod, asta se numeşte violenţă.

— Spune-i cum vrei, răspunse Mac Leod, cu dispreţ, mă lasă rece. Închipuieşte-ţi că am şi eu vederile mele în ce priveşte căsătoria, vederi pe care nu eu le-am născocit. Hai să spunem că m-aş fi întors în satul meu, în loc să putrezesc pe meleagurile astea, şi că aş fi găsit acolo vreo *lassie* [1], care să-mi cadă cu tronc la inimă. M-aş fi dus să-l caut pe taică-su şi i-aş fi vorbit astfel : „Iată, domnule, am agonisit aşa şi pe dincolo, vrei să-mi dai fata ?" Iar dacă bătrînul ar fi bătut laba, ar mai fi întrebat-o careva pe drăguţa de ea de-i sînt pe plac, au ba ? Nici pomeneală, domnule ! Nici n-ar fi încăput vorbă să mai facă şi nazuri. La urma urmelor, continuă el cu un surîs batjocoritor, nici eu nu-s făcut altmintrelea decît tot omul, măcar că mi se cam izbesc niţeluş oscioarele între ele cum mă aşed jos. Dar te rog să mă crezi că aş fi ales o fată destul de-ndesată ca să fiu sigur că o să cad pe moale...

Urmară rîsete. După ce pieriră, Mac Leod continuă :

— Iată cum s-ar fi petrecut lucrurile, Purcell, în satul meu de baştină, şi nu văd de ce, sub temeiul că-s osîndit a-mi duce zilele pe blestemata asta de insulă, bună pentru sălbatici, taman în mijlocul Pacificului, să mă tîrăsc în genunchi în faţa unei blestemate de negrese, şi după alte toate să-i mai şi cat în coarne.

— Nu să-i cauţi în coarne. Nu despre asta e vorba, spuse Purcell, iritat de demagogia lui Mac Leod, ci despre consimţămînul ei ca să-ţi fie nevastă.

Bătrînul Johnson ridică mîna, ca şi cum ar fi cerut voie să vorbească, privi neliniştit la nasul lui mare şi, cu un glas dogit, spuse :

— Dacă-mi permiteţi, don loco...

Îi zvîrli lui Mac Leod o căutătură de cîine prins asupra faptului şi o drese îndată :

— Dacă-mi dai voie, Purcell. Să zicem aşa : „Aleg pe Horoa", şi Horoa nu mă vrea. Atunci zic : „O aleg pe Taiata", şi Taiata nu mă vrea. Şi atunci zic iară : „O aleg pe Vaa", şi Vaa nu mă vrea. Ca să nu mai lungesc vorba, le pomenesc rînd pe rînd pe toate, şi nici una nu mă vrea...

[1] Fată. (În lb. engleză)

Îşi înălţă ochii către Purcell şi spuse cu o mină înspăimîntată :

— Care va să zică : n-am parte de nici o femeie.

— Crede-mă, spuse Purcell, că-i mai cuminte să te lipseşti de femeie decît s-o iei cu sila.

— Nu ştiu, nu ştiu, zău, dacă-i aşa, făcu Johnson, bălăbănindu-şi căpăţîna cu aerul unuia care se îndoieşte, şi scărmănîndu-şi cu degetele petele purpurii din barbă. Femeile, cînd sînt rele, sînt rele ca vai de lume, şi pe dinăuntru şi pe dinafară. Dar cînd îs bune, phii, maica ta Cristoase ! miere, nu alta !

Se stîrniră rîsete. Johnson îşi curmă vorba, cu un aer speriat, zvîrli o privire fricoasă jurîmprejur şi spuse :

— Asta, aşa, ca să vorbesc.

— Ca să vorbeşti ce ? rînji Smudge.

Mac Leod îi vîrî cotul în piept.

— Lasă-l să vorbească. Ce-l tot hîrîi ?

Johnson zvîrli scoţianului o privire de recunoştinţă, iar Purcell desluşi fulgerător iţele jocului lui Smudge şi Mac Leod : cel dintîi îl lua peste picior pe bătrîn, iar cel de-al doilea îl „ocrotea". Mai din frică, mai din recunoştinţă, Johnson se lega astfel şi mai mult de amîndoi.

— Asta, aşa, ca să vorbesc, mai spuse o dată Johnson, încurajat de amestecul lui Mac Leod. Se îndreptă din mijloc cu o sforţare de a părea demn, dar vrednică de milă, şi spuse cu un aer autoritar, ca şi cum fusese deprins să fie ascultat cu tot respectul :

— M-am gîndit bine la cele ce spuneai, Purcell. E vorba despre treaba asta cu consimţămîntul. Ei da, în ce priveşte consimţămîntul nu sînt de părerea dumitale. Nu, hotărît nu. Consimţămîntul nu-i ce crezi dumneata. Io-te, de pildă, doamna Johnson. Consimţise din toată inima şi doar nu ne-a mers mai bine din cauza asta.

Mai urmară cîteva rîsete, şi Mac Leod spuse :

— Mai e cineva care să vrea să ia cuvîntul ?

Se aşternu tăcerea, iar Mac Leod se uită la oameni unul cîte unul, apoi vorbi :

— Dacă nimeni nu mai are nimic de spus, propun să se treacă la vot. Cine este de părere să li se ceară negreselor consimţămîntul ?

— Întreabă, mai bine, cine nu e de părere să li se ceară consimțământul, spuse Purcell.

Mac Leod îi aruncă o privire lui Purcell, ridică din umerii ascuțiți și spuse :

— Cine nu e de părere să li se ceară femeilor consimțământul ?

Mac Leod ridică mîna. Hunt îi urmă îndată pilda. Apoi, în ordine Smudge, White și Johnson.

— Cinci voturi din opt, spuse Mac Leod, cu un ton neutru. Moțiunea Purcell respinsă.

Urmă o tăcere, și Purcell spuse :

— Hunt nu se teme de refuzul Omaatei. De aceea mă și întreb ce l-o fi făcut să voteze alături de dumneata.

— Asta pe el să-l întrebi, spuse Mac Leod, pe un ton uscat.

Purcell îl țintui cu privirea, dar nu mai scoase nici un cuvînt.

— Smudge, spuse Mac Leod, trece-i lui Purcell chipiul.

Smudge se ridică, străbătu distanța dintre cele două torțe și îi întinse lui Purcell chipiul. Îndată după moartea lui Burt marinarii își împărțiseră între ei lucrurile rămase de pe urma sa, iar Smudge primise chipiul. Îi era mult prea larg ca Smudge să fi putut măcar visa să-l poarte vreodată, dar Smudge îl agățase în peretele cabanei ca pe un trofeu, năpădindu-l cu cîte un potop de înjurături de cîte ori tirania lui Burt și propria-i lașitate îi cotropeau aducerile-aminte.

În vreme ce Purcell lua în primire hîrtiile din chipiu, aplecîndu-le pe fiecare în parte, la lumina făcliilor, ca să deslușească numele scrise, împăturindu-le apoi în patru, își făcu loc printre oameni o oarecare destindere și conversațiile reîncepură. Tahitienii, care, pînă în acea clipă, stătuseră în picioare, în spatele lui Hunt, se așezară jos, apucîndu-se să comenteze necontenit, cu glasul scăzut, toate cîte le văzuseră cu puțin timp înainte. Omaata se așeză lîngă ei, iar Purcell îi auzi întrebînd-o despre vot. Hunt, cu ochii lui mici și șterși pierduți în gol, fredona doar pentru sine. După ce făcuse, pentru a urmări dezbaterile, mari sforțări ce rămăseseră zadarnice, se simțea ușurat de faptul că nimeni nu vorbea. Cu pumnii enormi, odihnindu-i pe colosalele lui coapse, nu-și lua o clipă ochii de la Omaata și aștepta cu nerăbdare s-o vadă

așezîndu-se alături de el. În spatele lui Purcell, tahitienele începuseră iarăși să rîdă și să șoptească. Înțeleseseră cît se poate de bine care era scopul votului, și luau în zeflemea pretenția *peritanilor* de a-și alege ei *vahineele* în loc ca, așa cum se petrecuse totdeauna, să-și aleagă ele bărbații.

În vreme ce controla hîrtiile, Purcell pîndea cu coada ochiului mișcările taberei vrăjmașe. Smudge era cufundat într-o conversație fără de sfîrșit, dusă în șoaptă, cu Mac Leod, iar acesta, după cît se părea, nu era de acord. White nu lua parte la această discuție. La un moment dat se ridică în picioare și făcu cîțiva pași pentru a îndrepta o torță care se aplecase într-o parte. Doar o singură dată, Purcell îi surprinse strecurîndu-și o privire îngrijorată către locul în care se aflau femeile. În dreapta sa, bătrînul Johnson își freca petele roșietice din barbă cu mișcări nervoase și sacadate. Deși votul îi dăduse asigurarea că nu se va reîntoarce singur în cabană, nu se simțea pe deplin liniștit.

Purcell auzi vocea lui Baker, șoptindu-i la ureche : „L-au dădăcit pe Johnson, iar pe Hunt l-au învățat lecția". Purcell dădu din cap, iar Baker continuă cu glasul tremurător și în șoaptă : „Mac Leod îmi va face opoziții pentru Avapuhi, iar votul va fi de partea sa".

Purcell întoarse capul și privi, foarte aproape, obrazul fin și brun al velșului. Spaima i se cuibărise în ochi. „O iubește, într-adevăr", își spuse Purcell în sinea sa, apoi continuă cu glas tare : „Voi cerceta hîrtiile. Între timp fugi de-i spune Avapouhiei că, dacă te va vedea ridicînd mîna dreaptă, s-o pornească în grabă spre mărăciniș, și să nu se clintească de acolo. Iar în ceea ce te privește, dacă votul o dă pe Avapuhi lui Mac Leod, dumneata alege-o atunci pe Horoa." „De ce pe Horoa ?" făcu Baker nedumerit. „Am să-ți explic mai tîrziu." Baker avu o clipă de șovăială, apoi păru a înțelege și se sculă în picioare. Purcell nu întoarse capul, ci, reluînd hîrtiile în mîna stîngă, le despături una cîte una, le împături din nou și le puse la loc în chipiu.

Nici nu apucase bine să-și isprăvească treaba, și Baker se și întoarse, așezîndu-se iarăși alături de el. În față, Mac Leod stătea la sfat, vorbind tot în șoaptă, dar în chipul cel mai vehement, cu Smudge. „Pune-ți mîna dreaptă pe pămînt. Am să vă dau ceva." Purcell făcu întocmai și simți în palmă un obiect rece și tare. Strînse degetele asupră-i. Era cuțitul lui

Baker. „Păstraţi-l, făcu Baker, mi-e frică să nu-mi pierd busola." Purcell îşi vîrî mîna închisă în fundul buzunarului.

— Ei, făcu Mac Leod, cu glas tare.

Ridică amîndouă mîinile în văzduh şi liniştea se aşternu din nou.

— Am cercetat şi numărat nouă hîrtii, spuse Purcell. Toate nouă poartă fiecare cîte un nume britanic. Dar nu am dat peste nici o hîrtie pe care să figureze vreun nume de tahitian. Din acest fapt am tras încheierea că vreţi să-i înlăturaţi pe tahitieni de la această împărţeală.

— Chiar aşa şi este, spuse Mac Leod, cu glasu-i tărăgănat.

— Dar nu e drept, continuă Purcell cu tărie. Îi veţi jigni foarte grav pe tahitieni, procedînd astfel. Au deopotrivă acelaşi drept de a-şi alege femeile.

Mac Leod îi privi, rînd pe rînd, pe Smudge, pe White şi pe Johnson, cu tîlc şi cu un aer triumfător, ca şi cum ar fi vrut să-i ia martori că profeţia lui se împlineşte. Apoi străpunse cu bărbia ascuţită văzduhul, în direcţia lui Purcell, lăsă să-i cadă genele palide peste ochi, şi spuse cu dispreţ :

— Asta, asta nu mă miră de loc din partea dumitale, Purcell, de vreme ce eşti, cum s-ar spune, trup şi suflet cu negrii. Să mă bată Dumnezeu dac-am mai pomenit pe lume vreun alb care să-i îndrăgească pe sălbatici aşa cum îi îndrăgeşti dumneata ! Mort copt, cu ei totdeauna. Gata oricînd să-i lingi sau să te laşi lins de ei ! Hai la nenea să te răzgîie, să te pupe, să te drăgălească ! Fie bărbat, fie muiere ! Mort de patimă, nu alta !

Smudge rînji, iar Johnson surîse, întorcîndu-şi la iuţeală capul, cu o mutră stingherită, ca şi cum, ţinînd să-i dăruiască doar lui Mac Leod acest zîmbet, ar fi vrut ca Purcell să nu i-l vadă. „Spurcăciune murdară !" făcu Baker, printre dinţi. Micul Jones atinse uşor cotul lui Purcell şi spuse în şoaptă : „Să-i ard vreo două ?" Jones era mărunt de statură, dar grozav de vînjos. Purcell nu răspunse. Frumosul lui chip blond şi sever părea tăiat în marmură. O clipă mai tîrziu el îşi ţintui privirea într-un punct din văzduh, deasupra capului lui Mac Leod, şi spuse pe un ton liniştit :

— Presupun că ai şi alte argumente.

Baker îi aruncă o privire plină de admiraţie. Întorcîndu-i dispreţul, Purcell era, în fiecare zi, învingător al lui Mac

Leod. Făcea parte dintr-o clasă superioară : niciodată nu se simțea la el nevoia de a răni.

— Drace, făcu Mac Leod, drace, de vreme ce vrei să le afli, Purcell, atunci fie. Am eu și alte argumente și încă cu greutate : feri în lături, că le dau drumu. Se află pe insulă nerozi care n-au băgat de seamă că sîntem aici cu toții, britanici și negri, cincisprezece bărbați și doar douăsprezece femei... Și acum să spunem că-i vîrîm pe toți în chipiul ăsta. Bine, și atunci ce se-ntîmplă ? Se-ntîmplă că ăi trei de la urmă, scoși din chipiu, tre-să se lipsească de muiere.

Aruncă jurîmprejur o căutătură batjocoritoare.

— Ăi din urmă s-ar putea să fie negri... da' tot atî-de bine s-ar putea să fie și albi, și dacă cumva or fi albi, dumneata, Purcell, să nu-ți închipui că nici capu nu mă doare. Prefer ca drăguții dumitale să rămînă fără muieri, și nu Smudge, White sau Jones...

— Nu-mi mai purta mie de grijă, spuse micul Jones, lățindu-și spatele. Mă descurc eu și singur.

— Mac Leod, spuse Purcell aplecîndu-se înainte, adeseori am avut păreri deosebite, dar de astă dată, crede-mă, e grav. Îți dai seama de ceea ce se va întîmpla cînd tahitienii se vor pomeni sub smochin, doar ei între ei, cu cele trei femei pe care li le veți lăsa ?

— Ei, ce-o să se-ntîmple ? făcu Mac Leod, trei muieri pentru șase bărbați, nici nu-i chiar așa rău. După socoteală, însemnează cîte o jumătate de muiere la om. Nu-i de loc rău, zău așa, o muiere la doi inși. Nici eu nu mă pot lăuda c-am avut totdeauna atît.

— Înțelege, Mac Leod. Pe drept cuvînt se vor gîndi că sînt loviți cum nu se...

— Se vor răzgîndi, îi reteză vorba Mac Leod. Îți spun că n-am nimic împotriva lor, Purcell. N-o să-mi pierd vremea căutîndu-le-n coarne, dar n-am absolut nimic împotriva lor. Dar fiind vorba de ales între ei și noi, n-am cum să mai stau în cumpănă. Întîi noi, asta-i tot ce spun eu.

— Te contrazici.

— Cum așa ? făcu Mac Leod, tresărind, rănit adînc în logica sa de scoțian...

— Ai ținut cu tot dinadinsul ca nu cumva, pe insulă, ofițerii să fie privilegiați față de mateloți, iar acum vrei ca britanicii să fie privilegați față de tahitieni.

— Nici pomeneală să umblu după aşa ceva, făcu Mac Leod, cu vocea-i tărăgănată, dar vreau numai să-ţi spun că e o socoteală în preferinţele mele. Acela pe care-l am în vedere, înaintea tuturor, fie că-i pe pămînt, fie pe apă, fie sub cer senin, fie în plină furtună este omul cu numărul unu : James Finchley Mac Leod, chiar, copilu maică-si. Apoi mă gîndesc la prieteni. Apoi la ceilalţi băieţi de pe *Blossom,* şi la urmă la negri.

— Este un punct de vedere egoist, spuse Purcell, cu indignare, şi crede-mă, va avea urmări grave.

— Grave sau ba, aşa cred eu, spuse Mac Leod, cu amîndouă mîinile pe genunchi, cu scăfîrlia-i de mort şi mai scofîlcită sub pîlpîirile flăcărilor, cu un rînjet tăcut. Cît priveşte egoismul, ai, desigur, toată dreptatea, Purcell, nu zic ba, recunosc, dar nu mă tem de nimeni. Ca şi domnişorii ăştia, de altminteri, adăugă el, îmbrăţişînd cu o mişcare a braţului său stîng întreaga adunare. Nişte egoişti ! Nişte egoişti mărunţi, cu toţii, pînă la unu ! Şi voi avea împotriva moţiunii dumitale, Purcell, majoritatea sigură a afurisiţilor ăstora de egoişti.

Se opri o clipă şi apoi spuse, zîmbind într-una :

— Nimeni nu mai are nimic de spus ?

Continuă, aproape fără a mai aştepta :

— La vot. Cine e împotrivă ?

El însuşi ridică braţul, Hunt îi urmă îndată pilda, apoi Smudge şi, în sfîrşit, Johnson. White nu se clinti din loc. Urmă un freamăt de uluire. Fără a coborî braţul, Mac Leod îşi întoarse capul în stînga, străpungîndu-l pe metis cu privirea. Ochii mici, negri, abia vizibili ai lui White îl înfruntară pe Mac Leod, fără a clipi, apoi întorcîndu-se domol priviră drept înainte.

— Mă abţin, făcu White, cu glasul blînd, cu vorba cîntată.

— Te abţii ? spuse Mac Leod cu o privire stăpînită, avînd braţul drept tot ridicat şi zvîrlind scîntei din ochii lui mici, cenuşii.

— Îţi atrag din nou atenţia, spuse Purcell, cu un ton tăios, că nu ai dreptul să influenţezi membrii adunării, fie vorba de White, Hunt sau Johnson.

— Nu influenţez pe nimeni, izbucni Mac Leod.

Reuşita era totuşi de partea sa, chiar cu abţinerea lui White. Avea, în sprijinul său, patru voturi. Purcell numai

trei. Dar abţinerea lui White îl neliniştea. Nu mai era sigur pe oamenii săi.

Coborî braţul, dar nu încetă să-l scruteze pe White.

— Nu sînt de părerea ta, spuse White, cu glasu-i cîntat. Chipul său era liniştit şi destins, braţele — cuminte încrucişate pe piept, iar vocea — de o blîndeţe pe care nimic nu i-o putea schimba.

— Dacă e aşa, atunci ar fi trebuit să votezi alături de mine, spuse Purcell.

White nu răspunse. Îşi spusese părerea. Nu mai avea nimic de vorbit.

„Foarte ciudat", spuse Baker aplecîndu-se spre Purcell. „Nu", răspunse Purcell, în şoaptă, „nu chiar aşa de ciudat".

— Patru voturi contra, spuse, după o clipă, Mac Leod. O abţinere. Moţiunea Purcell se respinge.

Era însă vădit că abţinerea lui White îi retezase avîntul.

— Purcell, spuse el acru, trece-i lui Jones chipiul. Trebuie să terminăm treaba, dacă nu vrem să ne apuce noaptea.

Jones îngenunche, se lăsă pe călcîie şi puse chipiul pe coapsele-i goale. Era singurul dintre britanici care purta un *pareu* şi, la drept vorbind, dintre ei, era tot singurul al cărui trup, deşi de dimensiuni mai reduse, se putea totuşi asemăna cu acelea ale tahitienilor. Cel mai tînăr de pe bord, după Jimmy, împlinise de-abia şaptesprezece ani, iar pe trunchiul său, subţire, mlădios, atletic, sta înfipt un cap bălai, cu părul tuns foarte scurt. Nasul, plin de pistrui era scurt, cam cîrn, iar bărbia-i, încă aproape fără barbă, se termina brusc, retezată, ca şi cum mai era pe cale de a creşte. Ochii lui albaştri ca sticla priveau pe oameni drept în faţă şi aminteau de ochii micului mus. Dar avea o fire mai bărbătească şi mai dîrză decît a lui Jimmy. Foarte conştient de forţa muşchilor săi, îşi ţinea muşchii pieptului aproape veşnic încordaţi, fie din cochetărie, fie din grija de a-i face să crească.

— Ei, ce faci ? spuse Mac Leod, hotărăşte-te !

Jones ţinea, mai departe, cu mîna stîngă chipiul pe coapse, iar cu dreapta tot scormonea printre hîrtii. Era foarte emoţionat, şovăia să înceapă tragerea la sorţi. Se temea ca nu cumva cel dintîi britanic căruia îi va scoate numele din chipiu s-o aleagă pe Amureia. Cînd, după ce se săvîrşise răzvrătirea pe bordul *Blossom*-ului, vasul se oprise în Tahiti, Jones cunoscuse pentru cea dintîia oară dragostea, în îmbrăţişarea

Amureiei. Ea abia împlinise şaisprezece ani. Nici în Tahiti, nici pe bord nu-i rămăsese credincios, dar setea altor încăierări potolindu-i-se, se reîntoarse la Amureia. Iar din ziua debarcării, puteau fi văzuţi necontenit, bătînd toate drumurile insulei, copilăroşi, gravi, ţinîndu-se de mînă. „Ei, hai, spuse Purcell încet, ce aştepţi ?" „Îmi sfredeleşte capul un gînd, spuse Jones, un gînd afurisit. Mi-e teamă că au să mi-o sufle pe Amureia." „Hai, trage odată ! făcu Purcell surîzînd, pun prinsoare pe un şiling că o să fie a ta." Şi, spunînd acestea, se scotoci în buzunar, de unde scoase un şiling găurit, pe care-l zvîrli pe jos între el şi Jones. Jones privi impresionat şilingul. „Hai odată !" făcu Baker de partea cealaltă a lui Purcell, sprijinindu-se cu o mînă pe pămînt ca să-l vadă mai bine pe cumnatul său.

Jones scoase o hîrtie, o despături şi, aplecînd-o către lumina torţei, o citi. Deschise gura, o închise, îşi înghiţi saliva şi, regăsindu-şi în cele din urmă graiul, spuse :

— Jones.

Părea atît de naiv uluit că scosese o hîrtie cu propriul său nume, încît cu toţii, în afară de Hunt, izbucniră în rîs.

Jones îşi încordă muşchii pieptului şi-şi lăţi umerii ca pentru a arăta că nu suferea rîsetele oamenilor. Dar sub această înfăţişare bătăioasă se simţea fără nici o putere şi, atît de mişcat, încît nu mai era în stare să spună un cuvînt.

— Ei ? spuse Mac Leod, terminăm în seara asta, sau ba ? Pentru că numele tău a ieşit ăl dintîi, ai dreptul, puştiule, să alegi între douăsprezece femei. Dar fă-o cît mai repede cu putinţă ca să vedem şi ce hotărăşte votul.

— Amureia, spuse Jones.

Şi, pe sub sprîncenele încruntate deasupra nasului său de copil, privi înspăimîntat către roata oamenilor din jur, ca să vadă dacă nu cumva vreunul dintre ei îi va disputa femeia...

— Nici o împotrivire ? făcu Mac Leod, arătînd, ca pe un retevei, capătul funiei în văzduh. Îl legănă înspre spate, aşteptă să se scurgă cîteva secunde, făcîndu-l, apoi, să se abată năprasnic la pămînt, între picioarele sale.

— S-a hotărît !

— Amureia ! făcu Jones, cu glasul sugrumat, întorcîndu-se pe loc.

Ea se ivi de îndată, pătrunse înăuntrul cercului de lumină şi, îngenunchind surîzătoare lîngă el, îl luă de mînă. Era ca

o trestie, frumoasă, iar pe obrazu-i o anume candoare o înrudea cu *tané*-ul ei. Jones îşi destinse muşchii deodată, cu o răsuflare prelungă aducînd a şuier şi suspin deopotrivă. Pieptul i se trase înăuntru, umerii îi căzură înainte şi, aplecîndu-şi capul pe-ei, Jones o privi pe Amureia, fermecat. Era aici, lîngă el. Era a lui. Bucuria îl avînta, aproape, în sus. Simţea că aveau, de acum, viaţa înaintea lor şi că ea va fi fără de sfîrşit.

— Poate că de-ai lăsa încolo mîna muierii, urlă Smudge cu răutate, ai să fii în stare să tragi mai departe biletele din chipiu.

Jones vîrî mîna şi scoase o hîrtie.

— Hunt ! strigă el cu un glas de trîmbiţă.

Hunt încetă să mai fredoneze, mîrîi, îşi înălţă capul, iar ochii lui mici şi şterşi se aţintiră, uimiţi, asupra lui Jones, asupra chipului şi asupra peteculuide hîrtie din mîna lui Jones. După care îi zvîrli lui Mac Leod o privire fricoasă, ca pentru a-l chema în ajutor.

— E rîndul tău, spuse Mac Leod. Alege-ţi femeia.

— Ce femeie ? făcu Hunt.

— Femeia ta, Omaata.

Hunt păru a sta în cumpănă şi apoi spuse :

— Şi de ce s-o aleg ?

— Ca să fie a ta.

— Păi a mea e, spuse Hunt, avîntîndu-şi botul înainte şi închizînd, pe genunchi, uriaşii săi pumni.

— Binenţeles. A ta este. Spune doar : „Omaata", şi ea vine de s-aşază colea, lîngă tine.

Hunt îl privi bănuitor.

— De ce ai spus „alege" ?

— Pentru că sînt aici unsprezece femei, şi trebuie să alegi una dintre ele.

— N-am nici o treabă cu astea unşpe femei ! mîrîi Hunt, făcînd o mişcare cu mîna, de parcă ar fi vrut să le mături din existenţa sa. Eu o am pe Omaata.

— Foarte bine, atunci spune : „Pe Omaata o vreau" şi Omaata a ta va fi.

— Păi, ce, acuma nu-i a mea ? spuse Hunt, privindu-l pe Mac Leod cu o căutătură ameninţătoare.

— Ba da, a ta este. Haide, ascultă-mă. Spune odată așa : „Omaata". Ea vine de se așază colea, lîngă tine, și gata.

— Și dă ce tre-să spun „Omaata" ?

— Isuse Cristoase ! făcu Mac Leod, ducîndu-și amîndouă mîinile la cap.

Purcell spuse, pe un ton mușcător :

— Grozav aș vrea să știu, Mac Leod, cum de-ai izbutit să-l faci pe Hunt să voteze alături de dumneata ? Trebuie să-ți fi dat multă bătaie de cap !

Mac Leod îi zvîrli o privire furioasă, dar nu răspunse nici un cuvînt.

— Hai să isprăvim odată, spuse Baker, enervat. Propun ca Purcell să-i spună Omaatei să se așeze lîngă Hunt, după care să socotim încheiată discuția.

Mac Leod dădu din cap încuviințînd, iar Purcell îi tălmăci Omaatei cele spuse. Și îndată, în spatele lui, țîșni din nou umbra uriașă a Omaatei. Purcell se întoarse și rămase uluit. Credea că e încă printre tahitieni. Pentru că era așezat, îi părea și mai mare decît de obicei și, văzînd-o trecînd între el și Baker, pentru a străbate cercul, fu uluit de coapsele-i enorme. Omaata rămase o clipă nemișcată în fața torței, orbită de lumină, căutîndu-l din ochi pe Jono. Ea îi întoarse astfel spatele lui Purcell, încît îl acoperi cu umbra, iar flacăra, conturîndu-i gigantica siluetă, făcu să dănțuie răsfrîngerile luminii pe umerii ei negri, cărora le dărui, în pulsația unei secunde, înfățișarea marmorei lucitoare.

Se așeză lîngă Hunt și, gîngurind cu glas de bas, îl înecă într-un potop de vorbe rostite în graiul ei păsăresc. Hunt scoase, la rîndu-i, și el un mîrîit mieros. „Toarce", făcu Jones, în șoaptă. Purcell surîse, dar chipul fin și brun al lui Baker rămase încordat. Ochii i se adînciseră în orbite și o tresărire ușoară făcea să-i zvîcnească buza de jos.

Tăcerea se prelungi. Mac Leod și Smudge se cufundaseră într-o discuție în șoaptă, ca și cum discordia ce păruse a-i fi despărțit, cu cîteva clipe înainte, s-ar fi reaprins deodată. Jones îi aștepta să-și sfîrșească vorba ca să tragă din chipiu a treia hîrtie.

Purcell avu un tremur ușor. Era, întocmai ca și toți ceilalți, în afară de Mac Leod, gol pînă la brîu, iar vîntul se stîrnise

mai viu ca pe mare. Luminile torţelor părură, o clipă, a se şterge : se ivea tocmai pe cer luna tropicelor. Era uriaşă şi atît de strălucitoare, încît părea o aurora. Rariştea pădurii fu străluminată, iar labirintul drumurilor înverzite ce duceau la smochin se iviră în spatele lui Mac Leod, cu umbrele şi luminile lor, prelungindu-se mai departe, în tainice adîncuri prin perspectiva rădăcinilor aeriene ale smochinului. Purcell se întoarse, surîse spre Ivoa şi-şi plimbă privirea pe chipurile tovarăşelor ei. Scăldate de o limpezime suavă, cu dinţii şi cu albul ochilor scăpărînd în valurile de păcură ale părului, aşteptau liniştite. Purcell fu mişcat de nestinsa forţă iradiată de chipurile lor blînde, aceste trupuri lipsite de orice trufie şi ale căror forme, rotunde ca nişte cupe, vesteau că ele vor zămisli viaţa. *Peritanii* puteau să-şi agite, mult şi bine, puştile în văzduh, să-şi tot avînte funiile în aer, să discute şi să „aleagă". Ce zădărnicie nemaipomenită ! Insula aceasta, ce-ar fi fost ea, oare, fără de femei ? O temniţă. „Iar noi, se întreba Purcell în sinea sa, ce s-ar mai fi ales de noi, după scurgerea cîtorva zeci de ani ? Un morman de ciolane prefăcute în pulbere."

— Adamo, spuse Ivoa cu un glas ce lăsa să se vadă că voia să-l necăjească şi cu o elocventă mişcare a mîinilor, îndreptate spre piept, eşti sigur că ai să mă iei chiar pe mine ?

— Da, răspunse Purcell, surîzînd. Pe tine. Tot pe tine. Numai pe tine.

— Ai adormit, puştiule ? se auzi vorba tărăgănată a lui Mac Leod.

Purcell se întoarse şi îl văzu pe Jones, care, cu aerul unui om prins asupra faptului, îşi smulse propria-i mînă din aceea a Amureei, înfundînd-o în chipiu.

— Mason ! strigă el cu o voce limpede.

Purcell ridică braţul.

— Am o scrisoare din partea sa.

O scoase din buzunar şi o îndreptă spre lumină. Era închisă cu o pecete de ceară, cu iniţialele lui Mason, iar adresa, însemnată cu litere migălite şi apăsate, suna astfel :

Locotenent Adam Briton Purcell
Primul locotenent al *Blossom*-ului
Pe pămînt la 130°a4' longitudine vestică
şi 25°2' latitudine sudică.

Purcell rupse pecetea, despături scrisoarea şi citi cu glas tare :

Domnule Purcell, îţi dau dumitale în grijă sarcina de a face astfel încît să-mi fie atribuită o femeie în stare să-mi gătească şi să se ocupe de rufăria mea.

Căpt. Richard Hesley Mason
Cdt. al vasului *Blossom.*

Purcell se tot uita la hîrtie. Nu-i venea să-şi creadă ochilor : Mason, după toate cîte spusese, mai voia şi femeie !

Purcell îl văzu aievea în cabina *Blossom*-ului, la plecarea din Tahiti. Stacojiu la faţă, cu braţele ridicate către cer. Cu ce indignare refuzase să mai ia pe bord încă trei femei ! „Femei, domnule Purcell, avem, şi aşa, prea multe ! Nu mă interesează în nici un fel. Dacă mi-ar fi fost gîndul doar la propria mea tihnă, n-aş fi luat nici una cu noi." Iar acum, cu gîndul la propria-i tihnă, cerea şi pentru el una !

În chiar aceeaşi clipă, Mac Leod spuse :

— Nu o nevastă vrea bătrînul, el vrea o gospodină.

Izbucniră rîsete, iar mai-marii începură să flecărească în fel şi chip pe seama lui Mason în legătură cu presupusa-i lipsă de vlagă bărbătească. Discuţia cu privire la acest lucru li se păru plină de haz şi ea mai dură încă cinci minute bune.

— Sînt bun la inimă, făcu Mac Leod, ridicînd mîna pentru a pune capăt glumelor. Chiar dacă bătrînul a vrut să-mi zboare scăfîrlia, tot nu înseamnă c-am să-l las să-şi spele singur rufele.

Îşi roti privirea, iar nasu-i ca un tăiş se lungi în jos, către buzele subţiri. „Mărinimos, nevoie mare, cînd n-are nimic de pierdut", făcu Baker, cu glasul scăzut.

— Dacă nimeni n-o alege pe Vaa, continuă Mac Leod, părînd a nu fi auzit nimic, propun să i-o dăm lui Mason.

Nimeni nu clinti. Mac Leod abătu la pămînt capătul funiei şi îl rugă pe Purcell să tălmăcească ce anume se hotărîse.

Vaa se ridică masivă, cum era, şi lipsită de frumuseţe. Înainta către interiorul roatei şi se propti pe picioarele-i zdravene de ţărancă. Degetele tălpilor largi, bine întinse pe sol, se zgîrceau ca să se încleşteze cît mai puternic de pămînt. Îşi duse amîndouă mîinile la spate şi spuse pe un ton politicos că faptul de a avea ca *tané* căpetenia marii pirogi era pentru ea o onoare. Tahitienele începură să rîdă, iar Itia îi strigă : „*É*, Vaa, *é* ! E rece ca un sloi de gheaţă *tané*-ul tău ! " Un surîs despică buzele chipului ei mare de ţărancă, şi Vaa spuse : „Îl voi încălzi". Şi plecă îndată, pornind-o înspre sat, ca să facă precum spusese.

Jones mai despături un bilet şi strigă cu o voce puternică :

— Johnson !

Johnson tresări, lăsă ochii în pămînt, şi, privind negul de la capătul nasului său mare, îşi tot scărmăna cu dosul palmei drepte firele rare din barbă. Apoi îşi desfăcu picioarele şi, proptindu-se pe un genunchi, se ridică cu o vigoare la care nimeni nu s-ar fi aşteptat din partea unui om atît de bătrîn, sprijinindu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt, zvîrlind în jur priviri furişe şi scărpinîndu-şi, într-una, barba. În ciuda trupului slăbănog, pîntecele îi ieşea înainte, urcînd rotund şi tare pînă la stomac, părînd că vrea să ajungă din urmă pieptul scobit şi încovoiat sub povara atîtor ani de trudă. Această boltire a pieptului îl silea pe Johnson să-şi întindă gîtul înainte, în strădania de a se ţine drept. Dar braţele sale renunţaseră de multă vreme la orice încercare de a mai urma în jos pe linia prelungită a umerilor. Spînzurau în faţă, atît de sfrijite, încît aduceau a împletitură de otgon, presărate pe partea lăuntrică de mărunte pete negre şi brăzdate de vine enorme, bulbucate şi vineţii.

Johnson zvîrlea priviri neîncrezătoare şi fricoase în jur, ca şi cum s-ar fi întrebat dacă liniştea ce întîmpinase rostirea numelui său nu ascundea cumva cine ştie ce capcană. În ceea ce-l privea, el îşi făcuse de mult alegerea, dar şovăia să şi-o dea în vileag, nefiind sigur că nu se va ivi nici o împotrivire, şi temîndu-se ca, în ciuda hotărîrii rostite adineaori, femeia cu pricina să nu-l vrea. Ochii lui, cu aceeaşi căutătură furişă, lunecară de la Mac Leod la

Purcell, ca şi cum ar fi căutat, rînd pe rînd, cînd la unul, cînd la celălalt un sprijin, şi din partea majorităţii şi din aceea a minorităţii şi, tiviţi cu roşu cum erau, clipind sub pleoapele lor zbîrcite, pentru a ascunde ţinta către care priveau, strecurîndu-se în ungherul femeilor, încremeniră asupra lor cu o ciudată expresie de spaimă şi poftă. Avea aerul unui strengar, care strîngînd în palmă un bănuţ de furtişag priveşte prin geamul vreunei plăcintării prăjitura jinduită, nehotărîndu-se nici să şi-o cumpere, nici să se lase păgubaş.

— Ei, ce se aude? se răsti Mac Leod.

Johnson întoarse către el privirea fricoasă, încetă să se mai scarpine şi, fără a privi pe nimeni, spuse cu o voce piţigăiată:

— Taiata.

Alegerea lui era modestă: Taiata era şi cea mai puţin tînără şi cea mai puţin frumoasă dintre tahitiene.

— E cineva împotrivă? făcu Mac Leod, ridicînd în sus, pe după ceafă, capătul funiei.

Şi, aproape fără să mai aştepte, îl abătu la pămînt. Johnson înălţă capul şi cu un glas tremurînd de ispită strigă:

— Taiata!...

Şoapte se iscară în rîndul tahitienelor, dar nici una dintre ele nu se clinti din loc, nici una nu răspunse. Buzele lui Johnson prinseră să freamăte. Îşi întinse braţele înainte şi, prinzîndu-şi între degetul mare şi arătătorul stîng degetul mare al mîinii drepte, începu să şi-l frece cu o mişcare molcomă şi în neştire. „Are să plîngă", îşi spuse Purcell, în sinea sa.

— Taiata! repetă Mac Leod cu o voce puternică.

Tăcerea se aşternu printre tahitiene, apoi murmurele se stîrniră din nou. Taiata se ridică, se îndreptă agale către roata de oameni, bondoacă, îndesată, legănîndu-se în mers pe picioarele-i un pic arcuite. Pleoapele umflate îi ascundeau ochii, iar chipu-i luminat deodată de văpăile torţelor se înfăţişă abătut, posac. Johnson scoase un mic rîs piţigăiat, îi ieşi în întîmpinare şi, luînd-o de mînă, se răsuci în loc, într-un fel de pas de dans mărunt atît de ridicol şi aşa de vrednic de milă, încît nimănui nu-i veni a rîde. Johnson se aşeză, dar Taiata, de îndată ce luă loc

lîngă el, îşi smulse cu un gest brutal mîna dintr-a sa şi-l ţintui cu o privire de gheaţă pornită din ochişorii ei negri ce păreau înfundaţi în pleoapele bulbucate. „Bietul Johnson", spuse Purcell cu glas scăzut. Dar nimeni nu răspunse. Jones se uita ţintă la Amureia, iar Baker privea drept înainte, palid, cu dinţii strînşi.

— Jones ! spuse Mac Leod, pe un ton aspru.

El însuşi părea nervos şi încordat. Jones dădu drumul mîinilor Amureiei, luă chipiul şi scoase din el un bilet.

— White, strigă el atît de puternic, ca şi cum White s-ar fi aflat tocmai la celălalt capăt al luminişului.

White nu se clinti din loc, chipul îi rămase impasibil. Nu se grăbi să răspundă. Stînd cu picioarele strînse sub el, cu amîndouă palmele întinse cuminţi pe genunchi, doar arătătorul şi mijlociul mîinii drepte i se mai mişcau într-o răpăială de tobă, pe stofa pantalonilor. Celelalte degete, ca nişte cîrnăciori, scurte, pătrate la capete, şi le ridicase cu o sprinteneală de parcă vestea apropiata lor lunecare pe clape. Se scurseră, astfel, cîteva secunde.

— Itia, rosti White, cu blîndeţe în glas.

Se iscă, în rîndurile femeilor, un freamăt subit, iar valurile murmurelor sporiră mai nestăvilite decît înainte. Purcell se întoarse. Itia sta îngenuncheată. Cu ochii în pămînt, cu buzele strînse, clătină din cap a neîncuviinţare. Itihota, stînd către dreapta, îi pusese braţul pe umăr. De partea cealaltă se aflau Raha şi Tumata. Itihota spuse : „Hai, ia-l. Nu-i de loc om rău. N-are să te bată." „Nu ! nu !" spuse Itia.

— Itia ! strigă Mac Leod cu o voce puternică.

Itia se ridică în picioare, înaintă către roata de oameni şi se propti drept în faţa lui Mac Leod, între Amureia şi Johnson. Ochii îi scăpărau.

— Ascultă, schelete *peritan*, spuse ea aţintind o privire plină de mînie asupra scoţianului, ar trebui să-ţi fie ruşine că te porţi în halul ăsta. Ce rost are să alegi o femeie care nu te vrea ?

Vorbea ca şi cum nu White, ci chiar Mac Leod ar fi fost acela care o alesese. Continuă :

— Doar ştii ce se întîmplă cînd iei o femeie care nu te vrea : te înşală cu altul.

Se auziră, printre femei, rîsete înnăbuşite, iar tahitienii le răspunseră cu rîsete îndoite. Lăudat fie numele lui *Eatua!* Urîtele purtări ale Itiei aveau şi ceva bun în ele!

Mac Leod se interesă:

— Ce spune?

— Te întreabă, spuse Purcell, pe un ton neutru, dacă doreşti ca femeia dumitale să te înşele.

Şi mai adăugă:

— De fapt nu e decît un fel de a vorbi. Nu dumneata eşti în discuţie.

Ochii lui Mac Leod scăpărară de furie, dar se stăpîni.

— Spune-i să-şi ţină gura, făcu el cu un glas calm, şi să se aşeze lîngă White.

Purcell tălmăci aceste vorbe.

— Nu-l urăsc pe omul cel galben, spuse Itia cu un efort de curtenie. Nu are mîna plină de sînge îngheţat[1], aşa cum o are *Scheletul.* Omul cel galben e politicos. Totdeauna blînd, ca umbra...

Îşi arcui trupul mic şi tare şi spuse cu vigoare:

— Dar nu-mi place ca *tané. Tané,* pe Mehani îl vreau.

Mehani se sculă în picioare. Fusese ales. Ridicîndu-se, dădu a înţelege că se învoia. Mehani le iubea, fără nici o precădere, pe toate femeile. Dar pentru Itia avea prietenie.

Privirea lui Mac Leod alunecă de la Itia la Mehani. Nu era nevoie să i se tălmăcească spusele Itiei. Îşi încleştă fălcile, zvîcni înainte capătul funiei şi spuse plin de mînie:

— Spune-i că dacă nu se duce să se aşeze lîngă White, am s-o pedepsesc.

— Nu voi tălmăci această ameninţare, spuse Purcell. E foarte primejdios. Mehani o şi socoteşte pe Itia drept femeia lui. Dacă te atingi cumva de ea, te ucide.

— Avem însă o lege, spuse Mac Leod. Îi vom pune ştreangul de gît.

— Numai să poţi, spuse Purcell, ţintindu-l drept în ochi.

Mac Leod îşi avîntă în sus bărbia-i ascuţită şi îşi ascunse ochii. De va fi vreo bătălie, atunci Purcell, Jones, Baker, cei şase tahitieni vor fi cu toţii împotriva sa. Poate chiar

[1] Nu este egoist. (Nota autorului.)

şi femeile. Simţi o amarnică părere de rău că nu-şi luase puşca.

— White, ridică-te şi du-te de-ţi ia femeia. Era o înfrîngere deghizată: zvîrlea întreaga sarcină pe umerii lui White.

White nu încercă s-o apuce pe Itia, pe neaşteptate. Se sculă cu un calm plin de demnitate şi se îndreptă agale spre ea. Dintr-o singură zvîcnire Itia îi fugi din cale, se răsuci pe călcîie şi cu o nespusă sprinteneală alergă departe, în luminişul pădurii, cu părul vîlvoi, fluturînd în urmă. O zbughi drept către apus, spre locul hăţişului.

— Stai, Mehani, urlă Purcell!

Mehani se opri locului, din plin avînt, proptit pe un picior, cu trunchiu-i atletic înfăţişat din profil, cu capul ridicat, cu nările zvîcnind, ca un ogar oprit în plină goană.

— Dacă fugi după ea ca s-o ajungi, spuse Purcell în graiul tahitian, atunci ăştia te vor hăitui cu puştile din urmă. Rămîi acum aici şi întoarce-te îndată cu noi, în sat.

Şi adăugă:

— Noaptea e lungă...

Mehani se aşeză jos, cu ochii ţintă la Purcell. White nu se clintea din loc. O privea pe Itia pierind sub văpaia lunii. Ar fi însemnat să se înjosească fugind după ea. Cînd se făcu nevăzută în fundul pădurii, el străbătu din nou şi fără grabă roata adunării şi se aşeză pe locul său. Din clipa în care rostise numele „Itia" nu mai scosese nici un singur cuvînt.

— O să dăm noi de ea. N-are încotro, spuse Mac Leod, trebuie să mănînce şi ea şi să bea.

Urmă o tăcere. Ochii lui Purcell se mişcaseră sub pleoapele strînse. Spuse, pe un ton neutru:

— Propun ca White să-şi aleagă o altă femeie. Pe Itihota, de pildă. Itihota se va învoi din toată inima.

White deschise gura, dar nu apucă să spună ceva, căci Mac Leod i-o luă înainte.

— Da, domnule, spuse el cu un ton plin de venin, cu siguranţă, domnule. Din toată inima, domnule, Itihota este pentru White tocmai ce este Itia pentru Mehani. Iscusit, n-am ce spune, Purcell, dar trăsneaască-mă Domnul dacă voi lăsa să se petreacă una ca asta. Poate că ai uitat că mai există şi o adunare p-aici. Şi că nu vreun negru are să ne facă nouă

legea, chiar dacă el ţi-o fi frate de cruce. Cît despre Itia, fii pe pace, Purcell, dăm noi de ea.

Purcell spuse cu răceală :

— Cinci kilometri hăţiş de jur împrejurul insulei. Un munte, unde se află un izvor. Şaptesprezece oameni care-i ţin partea.

— Dăm noi de ea, spuse Mac Leod, şi-i făcu semn lui Jones să-şi vadă de treabă mai departe.

Jones vîrî mîna în fundul chipiului.

— Baker, spuse el, aproape în şoaptă, şi îşi privi cu un aer de vinovăţie cumnatul.

Din clipa în care Amureia se aşezase în preajmă-i, nu se gîndise nici măcar în treacăt la Baker şi la îngrijorarea sa.

Baker îşi înălţă chipu-i brun şi spuse pe un ton limpede :

— Avapuhi.

Se aşternu tăcerea. Privirile toate porniră înmănuncheate către Mac Leod. Scoţianul pîndise această clipă. Sosise fără a-l surprinde. Se scurseră două-trei secunde. Capătul funiei odihnea, la pămînt, între picioarele sale, în vreme ce el, cu ochii aţintiţi în jos, cu capu-i de mort, rigid şi înţepenit pe gîtul slăbănog, aştepta într-o neclintire desăvîrşită.

„Şovăie", îşi spuse Purcell în sine, fuga Itiei l-a pus pe gînduri. Şi de n-ar fi fost şi ceilalţi...

— Mă împotrivesc, făcu Mac Leod, ridicînd ochii din pămînt şi aţintindu-i asupra lui Baker.

Baker îi înfruntă privirea, dar nu scoase o vorbă. Mac Leod se propti într-o mînă, se ridică de jos şi se sprijini de rădăcina smochinului. Se aştepta ca Baker să se năpustească asupra lui şi socotea mai nimerit să înfrunte lovitura, în picioare.

— Băieţi, spuse el cu glasu-i tărăgănat, şi plimbîndu-şi privirea pe chipurile tovarăşilor săi, dacă o cer pe Avapuhi o fac nu pentru a-i pricinui vreun rău lui Baker...

— O, nu ! răspunse Baker cu glasul fremătînd.

— Dar trebuie să fie o regulă, continuă Mac Leod, punînd în ton tot dispreţul pentru vorba cu care-l întrerupsese Baker. Nu putem lăsa femeile să treacă, aşa, de la unul la altul, pe insula asta. A cui era Avapuhi, în Tahiti ? Păi a lui nea Leod. A cu iera ea pe bordul *Blossom*-ului ? A băiatului maică-mi. Dar cum sînt femeile astea o ştiţi prea bine ! Nici n-apucă bine să debarce pe insulă şi numai iată-mi muierea sărindu-i

de gît lui Baker. Aşa, dintr-o toană, băieţi ! Doar dintr-o toană ! Negresele-s meştere, nu glumă, în de-alde astea ! Dar eu vă spun, continuă el ridicînd glasul, că dacă le lăsăm de capul lor s-a zis cu noi ! Adio ordine ! Adio familie ! Nici stăpîni n-o să mai fim. Ascultaţi-mă pe mine, fraţilor : nu ne mai rămîne decît să ne acoperim ruşinea cu fusta şi să trecem la spălatul vaselor !

Smudge şi Johnson începură să rîdă, dar fără chef. Expresia ochilor lui Baker nu lăsa loc nici unei îndoieli asupra intenţiilor sale : se temeau că încăierarea devenind generală nu se vor mai putea bizui nici măcar pe forţa lui Hunt. Înlănţuit de braţele Omaatei, nu-l interesau de loc toate cîte se petreceau în preajmă, torcea numai ca o pisică dolofană.

— Bine, făcu Mac Leod, legînd din nou firul vorbelor, să vă spun mai departe. Cînd Avapuhi m-a părăsit, am lăsat-o în plata Domnului, că-s băiat bun. N-am vrut să dau loc la pricină de zîzanie cu Baker...

— Între vot şi zîzanie alegi, aşadar votul, spuse Baker pe un ton atît de calm şi de insultător, în acelaşi timp, încît Mac Leod se făcu alb ca varul.

Purcell îi aruncă o privire lui Baker. Stătea cu picioarele încrucişate sub el, cu amîndouă mîinile vîrîte în fundul buzunarelor. În afară de zvîcnetul acela care, din cînd în cînd, făcea să-i freamăte buza de jos, chipul său era încremenit. Dar privirea învăpăiată a ochilor săi negri şi încercănaţi se aţintise asupra lui Mac Leod plină de un dispreţ adînc.

— Nu mă voi lăsa provocat, spuse Mac Leod, redobîndindu-şi întreaga stăpînire de sine. De cauţi cumva încăierare, să ştii că n-am să-ţi fac pe plac, Baker. Avem aici o lege, şi o să fac aşa cum spune ea.

— Şi legea asta, spuse Baker, vorbind foarte agale, cine oare a făcut-o, dacă nu tu ? Şi acum te ascunzi pe după lege, ca să ocoleşti încăierarea. La vorbă da, nimic de zis, nimeni nu te-ntrece. Dar am băgat de seamă că altminteri te-ai dat mai întotdeauna la fund, ca nu cumva să te nimerească vreo lovitură. Cînd Burt ţi-a dat poruncă să-l zvîrli peste bord pe micul Jimmy, i-ai împlinit-o, nu-i aşa ? Şi tu şi Smudge, frate-tu de cruce, aţi ascultat fără să crîcniţi. Şi atunci tot cuvîntului legii i-ai dat ascultare...

Îşi rostea vorbele cu atîta vigoare, silabă cu silabă, încît avea aerul că i le zvîrle, una cîte una, scoţianului, drept în obraz.

— Vorbele tale aţîţătoare n-au să mă scoată din balamale, spuse Mac Leod, mai încremenit decît o stîncă. Am spus tot ce-aveam de spus cu privire la Avapuhi. E rîndul tău să vorbeşti, iar cînd vei fi gata, vom trece la vot.

Şi Baker continuă pe acelaşi ton agale şi necruţător :

— Eşti cum nu se poate mai grăbit să ajungem o dată la vot, Mac Leod. Votu-i floare la ureche, Mac Leod, nu-i aşa ? Tot atît de uşor cum ai repezit tăişul de jungher în pieptul unui amărît, care nu era în stare să se apere, precum s-a-ntîmplat cu Simon.

Se petrecu, în acea clipă, ceva straniu de tot : în grupul tahitienilor se făcu auzit un murmur de aprobare. Nu auziseră niciodată pomenindu-se numele lui Simon, şi nu pricepuseră o iotă din toate cîte le spusese Baker, dar auzindu-i tonul şi văzîndu-i ochii îşi dădeau bine seama că îl înfruntă pe Mac Leod şi le plăcea. Scoţianul, însă, nici nu se clinti. Se rezemase de rădăcina smochinului şi rămăsese aşa, cu amîndouă mîinile la spate, cu bărbia ridicată, cu ochii abia întredeschişi. Aşteptă ca murmurele stîrnite în rîndul tahitienilor să se potolească şi spuse, privindu-l prin crăpătura ochilor, pe Baker :

— Ai isprăvit ?

— Ba n-am isprăvit, spuse Baker, pe acelaşi ton rece şi insultător. Am pomenit doar despre cele ce sînt floare la ureche, Mac Leod. De pildă : să-l spînzuri pe Mason cînd e legat cobză, de mîini şi de picioare, e un fleac. Nu-i nevoie să ai cine ştie ce curaj pentru atîta lucru. Un simplu vot e de ajuns.

— Nu împiedic pe nimeni să aibă de partea sa majoritatea, spuse Mac Leod.

— Şi ca să ai de partea ta majoritatea tot floare la ureche e, continuă Baker, cu acelaşi glas molcom şi, totuşi, răscolit în acelaşi timp de o nebănuită încordare. Jucărie e să suceşti capul vreunui nătăfleţ, care să nu ştie nici măcar pe ce lume se află. Şi tot fleac este să bagi în sperieţi un biet bătrîn, lipsit de orice apărare. Poftim, ia să vezi !...

Şi se întoarse pe neaşteptate către Johnson, pe care-l străpunse pînă-n măduva oaselor cu privirea încruntată de furie. Purcell rămase înmărmurit de forţa, sau, mai bine zis, de cumplita sălbăticie a acestei priviri. Johnson deschise gura ca şi cum s-ar fi înăbuşit, şi păru că se strînge în sine ca o gînganie opărită. Îşi apăsă genunchii cu amîndouă braţele, coborî fruntea în pămînt şi stătu aşa, zgîrcindu-şi trupul strivit, nimicit, fulgerat.

Cu privirea plină de milă, Baker ridică din umeri, şi apoi îşi aţinti din nou ochii asupra lui Mac Leod.

— O altă ispravă care nu cere nici o sforţare, mai spuse el, cu un glas al cărui freamăt dădea vorbelor sale o forţă nespus de răscolitoare, este să loveşti o femeie. Mai cu seamă o femeie ca Avapuhi, care nici nu încearcă să se apere. De aceea îţi şi pare rău s-o pierzi. Cu Horoa se schimbă treaba. Ai ridicat mîna, dă şi ea în tine. Şi asta nu-ţi convine, sigur că nu. S-o dai cu capul de pereţi, asta da. Să-i smulgi părul din cap, cum de nu ! S-o calci în picioare, asta iarăşi da. Dar s-o înfrunţi, nici pomeneală, nici măcar pe Horoa. Asta nici în ruptul capului, nu ! Horoa nu ştie multe şi, dacă ridici mîna asupra ei, îţi mai crapă şi scăfîrlia. Ca aseară, cu ciocanul...

— Asta n-o ştiam ! făcu Jones şi chicoti ca un copil.

Şi se lăsă în neştire cuprins de vîltoarea acelei veselii tinereşti, care îi făcu pe toţi să amuţească. Mac Leod răbdase, fără a se clinti din loc, toate insultele. Dar nevinovatul chiot de bucurie al lui Jones îl scoase din sărite. Simţi fulgerător toate săgeţile muiate în venin, pe care i le înfipsese în carne Baker. Ochii lui îşi pierdură limpezimea. Deveniră tulburi şi de o încremenire stranie. Îşi înălţă umerii înainte, iar mîna dreaptă i se strecură în fundul buzunarului.

În aceeaşi clipă Baker puse talpa piciorului stîng pe pămînt şi, cu genunchiul stîng, abia-abia ridicat de jos, părea un alergător gata să-şi ia avînt. Uitase că îi dăduse lui Purcell cuţitul şi, pradă mîniei reci ce făcea să-i zvîcnească trupul mic şi vînjos, îi venea, aşa cum era, cu mîinile goale, să se încaiere cu Mac Leod. Gîfîind, cu trupul încleştat, cu toţi muşchii încordaţi, îl străpungea pe scoţian cu privirea îmbătată de văpaie, cu nişte ochi în care se desluşea cum nu se poate mai limpede siguranţa că-l va ucide.

Mîna lui Mac Leod deschisese, în fundul buzunarului, cuţitul şi, cu fruntea năpădită de şiroaie de năduşeală, se căznea deznădăjduit să-şi stîmpere clocotul lăuntric ce-l asmuţea să se năpustească asupra lui Baker. În sinea sa, îşi luă în derîdere pornirea : „Să te baţi pentru o negresă !" Era o nebunie, cînd putea s-o aibă doar cu un simplu vot, fără să mai înfrunte vreo primejdie. „Mă las dus", cugetă în sinea sa, cu dispreţ. Şi în aceeaşi clipă, înaintă cu un pas, ţeapăn, aidoma unui robot cu degetele încleştate pe prăselele cuţitului.

— Mac Leod ! strigă Purcell.

Mac Leod tresări, ca un lunatec strigat pe nume, îl privi o clipă pe Purcell, respiră adînc şi-şi scoase mîna din buzunar. Fără să-şi coboare privirea ce-l înfrunta pe Baker, se dădu înapoi mergînd de-a-ndaratelea pînă ce simţi în spinare rădăcina smochinului înfiptă vertical în pămînt. Se sfîrşise. Purcell văzu cum, în dorinţa de a-şi stăpîni gîfîitul, coastele lui Mac Leod săltau sub tricoul alb.

— Dacă nimeni nu mai are nimic de spus, vorbi Mac Leod, o clipă mai tîrziu, propun să se treacă la vot.

Baker făcu o mişcare, iar Purcell îi puse mîna pe umăr.

„Trebuia să mă laşi", spuse Baker, în şoaptă, plin de mînie. „I-aş fi făcut de petrecanie." Purcell îşi spori apăsarea mîinii pe umărul lui Baker. Baker se aşeză jos şi închise ochii. Păru deodată sleit de orice vlagă.

Mac Leod îşi reluă şi el locul, înhăţă din nou capătul funiei şi spuse, cu un glas ca de împrumut :

— Propun să-mi fie încredinţată Avapuhi.

Înălţă braţul în văzduh, iar Hunt, Smudge, White şi, două clipe mai tîrziu, Johnson, îi urmară pilda.

— Cinci voturi din opt. Propunerea este aprobată, spuse Mac Leod cu acelaşi glas şters, fără elan.

Era învingător, iar izbînda sa nu-i dăruia totuşi nici o bucurie. Dintre planurile pe care le punea la cale mintea lui în veşnic neastîmpăr, acela de a i-o smulge lui Baker pe Avapuhi, doar prin vot, i se păruse minunat. Şi tocmai acum, cînd îşi împlinise visul, se simţea învins.

— Avapuhi ! spuse el în cele din urmă.

Baker îşi ridică în sus mîna dreaptă, deasupra capului, o agitaţie se stîrni printre tahitieni, iar Purcell se împotrivi ispitei de a se întoarce.

— O clipă, spuse Baker ca şi cum ridicase mîna ca să ceară cuvîntul, cred că am dreptul să-mi aleg altă femeie, nu ?

— Mai e vorbă, marinare ? spuse Mac Leod, căznindu-se să-şi recapete vorba sprinţară, mai e vorbă, mai e vorbă ? ! Nu-s aşa negru la inimă, încît să las eu un băiat al *Blossom*-ului să se usuce de unul singur. Pînă şi Mason a avut parte de o femeiuşcă. Haide, alege, marinare !

Dar toată această vorbărie suna fals. Chiar vocea lui suna fals. Mac Leod părea abătut şi sleit de puteri.

Baker îl privi drept în ochi şi spuse cu un glas limpede :

— Horoa.

Mac Leod se strîmbă. „Ţine chiar atît de mult la ea ?" gîndi Purcell. „Şi dacă ţine într-adevăr, de ce a vrut-o pe Avapuhi ? Pentru a nu suferi o înfrîngere ? Pentru a-l umili pe Baker ?"

Mac Leod repetă maşinal.

— Horoa ?

— Şi pe asta o vrei tot pentru tine ? spuse Baker, pe un ton muşcător.

Urmă o tăcere. Mac Leod închise pe jumătate ochii şi-şi înălţă bărbia.

— Se-mpotriveşte careva ? spuse el pe un ton şters.

Avîntă în sus capătul funiei şi, fără a mai aştepta, îl abătu la pămînt.

— S-a votat !

— Horoa, spuse Baker.

Horoa ţîşni înăuntrul roatei, cu o unduitoare şi viguroasă mişcare a şoldurilor, ca o iapă care iese din apă pe mal. Se propti în faţa lui Mac Leod, înfăţişîndu-se în toată splendoarea trupului ei de cinci picioare şi zece degete [1] şi, cu ochii în văpăi, cu degetul ridicat în chip de acuzare, îi făcu, însoţindu-şi vorbele cu gesturi ample, un violent rechizitoriu. În vreme ce-şi ţinea cuvîntarea, nu avea astîmpăr, ci se tot sucea încoace şi încolo, fremătînd, nerăbdătoare parcă să se avînte. Cu grumazul trufaş, cu pieptul îmbelşugat, cu picioarele lungi şi nervoase, îşi umfla nările tremurătoare, zvîcnindu-şi gîtul cu neastîmpăr, ceea ce făcea să-i tremure coama.

În rîsetele tahitienilor, care o îndemnau din cînd în cînd cu bătăi din palme sacadate, Horoa vorbi timp de cinci

[1] 1 metru şi 77 centimetri. (Nota autorului.)

minute cu aceeaşi impetuozitate, părînd a nu avea nevoie nici o clipă să-şi tragă răsuflarea, şovăind o secundă la alegerea unui cuvînt, nechezînd şi tropăind pe picioare, ca şi cum ar fi fost gata să se avînte către limanuri mai senine. Apoi îşi curmă cuvîntarea tot atît de brusc pe cît o şi începuse, şi, gîfîind încă de pe urma efortului, se aşeză lîngă Baker, pe care, după ce-i prinse capul în menghinea braţelor, îl strînse la piept, pecetluindu-i zdravăn gura cu buzele ei ca piatra.

— Şi acum, tălmăcirea ! făcu Mac Leod.

Amuzat, Purcell ridică sprîncenele.

— Cuvînt cu cuvînt ?...

— Nu, una peste alta, spuse Mac Leod, grăbit.

— Una peste alta, ţi-a făcut o scenă de gelozie, pentru că în locul ei ai ales-o pe Avapuhi.

Purcell îl privi atent pe Mac Leod, părîndu-i-se a desluşi o undă de plăcere pe chipu-i cadaveric. Şi continuă :

— A spus, în concluzie, că Baker e mult mai drăguţ decît dumneata şi că e încîntată de a avea un astfel de *tané*. Cred, adăugă Purcell cu mărinimie, că a făcut haz de necaz.

— Oricum ar fi, mi-e indiferent, spuse Mac Leod, cu un chip ca de mască.

Făcu o pauză şi apoi strigă :

— Avapuhi !

Se făcu tăcere, iar ceata femeilor rămase nemişcată. Mac Leod repetă cu voce puternică :

— Avapuhi !

Şi cum nimeni nu răspunse, se ridică în picioare. Feţele femeilor se întoarseră spre Mac Leod, iar privirea sa lunecă rînd pe rînd de la una la alta.

— Itihota, făcu el cu asprime, unde este Avapuhi ?

Itihota se ridică pentru a răspunde ca o şcolăriţă cuminte.

— S-a dus, spuse ea, pe englezeşte, cu vorba-i cîntată, împlîntîndu-şi în zare arătătorul dreptei.

— Poţi să te aşezi, Itihota, spuse Mac Leod, liniştit.

El însuşi se aşează din nou la locul său. Chipul său nu trăda nimic. „Joacă foarte tare", spuse Jones în şoaptă şi plin de admiraţie. Purcell dădu din cap.

— Vom da de ea, spuse Mac Leod, fără a ridica glasul.

Îl privi pe Jones şi spuse îndată :

— Dă-i drumu !

Jones vîrî mîna în fundul chipiului, scoase un bilet, îl desfăcu şi citi :

— Mac Leod.

— Alegerea a fost făcută, spuse Mac Leod, cu sînge rece. Mai departe.

Jones scoase un nou bilet şi rosti cu glas limpede :

— Purcell.

Un zîmbet uşor flutură abia, pe buzele lui Purcell. Îi părea cam ridicol să-şi aleagă femeia. Spuse, aproape în şoaptă : „Ivoa". Ea era în picioare în spatele lui. Se aşează alături la dreapta lui Purcell, şi, privindu-l cu minunaţii ei ochi albaştri aţintiţi asupră-i, îşi lipi umărul de umărul său.

— Mă împotrivesc ! urlă Smudge, cu un glas tunător. Urlatul acesta izbi doar auzul lui Purcell, fără însă a ajunge, încă, pînă la conştiinţa sa. Numai tăcerea încordată ce încleştă roata mulţimii îl făcu să-i priceapă tîlcul. În clipa aceea obrazul său era aproape culcat pe umărul Ivoei, iar ochii săi priveau zîmbitor spre ea. Surîsul îi rămase împietrit pe buze, în secunda ce urmă strigătului lui Smudge. Apoi, pe nesimţite, i se stinse, iar expresia, de obicei atît de calmă, fu înecată de uluire. Făcu ochii nespus de mari, întoarse capul, se uită la Smudge, ca pentru a se încredinţa că nu-l înşelase auzul, apoi îşi lunecă, jur-împrejur, privirea asupra adunării. Părea a se îndoi de realitatea scenei pe care, de-abia cu cîteva clipe înainte, o trăise.

Atît de vădită îi era îndoiala, încît Smudge repetă pe un ton sfidător :

— Mă împotrivesc !

Ochii holbaţi ai lui Purcell se aţintiră asupra lui Smudge, îl privi fără nici o umbră de mînie, ca şi cum însăşi existenţa lui Smudge îi părea îndoielnică.

— Vrei să spui, vorbi el, cum nu se poate mai rar, că o vrei pe Ivoa ?

— Şi încă cum ! făcu Smudge.

Urmă un răstimp de tăcere. Purcell nu izbutea să-şi desprindă ochii de pe chipul lui Smudge. Îl cercetă de ca şi cum ar fi încercat să dezlege o şaradă :

— E nemaipomenit ! spuse el mai mult pentru sine însuşi şi scrutînd toate trăsăturile fizionomiei lui Smudge, ca şi cum ar fi aşteptat ca una dintre ele să-i dea în vileag tîlcul ascuns pe care-l căuta. Apoi spuse cu glasul scăzut : Dar

sîntem căsătoriţi ! cu acelaşi aer de adîncă neîncredere în realitatea celor petrecute şi ca şi cum ar fi resimţit o greutate pînă şi la a enunţa o asemenea evidenţă.

— Asta nu mă interesează, spuse Smudge.

Era tolănit la pămînt, sprijinindu-se într-un cot. Cînd strigase „Mă împotrivesc !", nici nu se clintise din loc. Între bărbia sa dată înapoi şi fruntea ieşită înainte, nasu-i mare îi ţîşnea, cu un fel de neruşinare, în văzduh, şi obrazu-i părea, prin relieful său proeminent, un bot de animal. Nu se uita la Purcell. Ochii săi mici, scăpărători şi negri ca bumbii ghetelor, şi foarte înfundaţi în orbite, priveau cu o fugară căutătură, cînd într-o parte, cînd într-alta, încinşi de o ferocitate neliniştită. În acelaşi timp, cu zvîcniri repetate, de care părea a nu-şi da seama, îşi tot avînta nasu-i mare înainte, ca un porc ce scormoneşte cu rîtul în borhot.

Cum Purcell continua să tacă, Mac Leod se întoarse către Smudge cu gravitatea unui jude şi spuse :

— Dacă te-mpotriveşti, trebuie să şi spui de ce.

— Şi încă cum ! făcu Smudge cu un accent londonez ce strecura în cele mai neînsemnate cuvinte ale sale o neruşinare cu neputinţă de tălmăcit. Şi nici nu e mult de explicat. S-a spus că ne vom împărţi femeile ? Da, sau ba ? Dacă da, atunci Purcell trebuie să şi-o lase în grămadă pe a sa, ca să împărtăşească şi ea soarta tuturor celorlalte femei. N-am nici o îndoială că Purcell va încerca să aducă în sprijinul său faptul că muierea trăieşte de trei luni cu el. Dar nu văd în lucrul ăsta nici un temei. Ba chiar dimpotrivă ! De ce numai cu el ? De ce nu şi cu un altul, ca să mai schimbe ? De ce nu cu mine ? Ivoa nu-i după părerea mea a mai bună. Dar are rasă. Maniere. Maniere de doamnă, nu alta. Mîndră, şi cîte şi mai cîte. Din capul locului am pus ochii pe ea. Şi să mă bată Dumnezeu dacă n-am şi eu atîta drept la ea cît şi un afurisit de ofiţer !

— Ţi-ai pierdut minţile, spuse Purcell mai mult uluit decît indignat de grozăvia vorbelor lui Smudge, vrei soţia mea ? E monstruos !

— Soţia dumitale ! făcu Smudge aşezîndu-se la locul lui şi împlîntîndu-şi nasu-i mare înainte, cu un aer de izbîndă, ca şi cum ar fi dat, în sfîrşit, de hrana mult căutată, soţia dumitale ! Sigur eram c-ai să ne zvîrli în faţă şi vorba asta !

Iar eu ţi-o spun şi ţi-o repet : căsătoria dumitale nici că mă interesează. Nu dau o para chioară pe ea, apă de ploaie, nu alta. Mofturi, nimic decît mofturi popeşti ! Nici nu vreau să ştiu de ele, m-auzi ? Şi află de la mine că-s gata să ţi-o iau pe Ivoa, cununată sau nu, cu sau fără pirostrii !

Mai mult decît din pricina vorbelor sale, Purcell era înciudat că nu-i putea întîlni privirea. Ochii lui se rotiră încet către „majoritate". În afară de Hunt, care, cîntînd, îşi aţintise căutătura asupră-i, fără ca totuşi să-l vadă, nici Mac Leod, nici White, nici Johnson nu se uitau la el. „Erau, prin urmare, cu toţii, în curent, îi fulgeră lui Purcell prin minte. Sînt gata să se facă complici la această ticăloşie."

Se simţi atins cu cotul lui Baker. Întoarse capul către el. „Va trebui, totuşi, să ne încăierăm", spuse Baker în şoaptă. Jones îi desluşi vorbele, se aplecă înainte ca să-l vadă, lăsă mîinile Amureiei şi-şi strînse *paré*-ul în jurul şoldurilor. „Dă-mi înapoi scula", mai spuse Baker, cu glasul scăzut, întinzîndu-şi braţul stîng jos, la pămînt, lîngă Purcell. Purcell făcu „Nu", clătinînd din cap. Se aşeză în genunchi, în felul în care îngenunchease şi Baker, înainte cu cîteva clipe, cînd îl sfidase pe scoţian. Mişcarea aceasta îl trezi din uluire. Păli, zvîcnirile inimii i se înteţiră, iar mîinile îi fură prinse de un tremur. Şi le vîrî în buzunare. Simţi sub degete cuţitul lui Baker. Prăselele erau tari şi calde, iar atingerea lor îi făcu plăcere. „Înţeleg acum cum poate deveni un om ucigaş", îşi spuse el, şi falangele degetelor i se încleştară pe cuţit. Se simţi însă, îndată, cotropit de un val de ruşine. Slobozi mînerul armei şi scoase mîna din buzunar.

Trecură cîteva secunde. Voi să vorbească, dar nu izbuti şi îşi dădu seama că maxilarele îi erau atît de încleştate, încît nu era în stare să deschidă gura. Îşi înghiţi un nod ce i se pusese în gît şi la a treia încercare de a scoate un cuvînt reuşi cu un nemaipomenit efort să bîiguie ceva.

— Smudge, spuse el cu un glas sugrumat, în vreme ce prin freamătul buzelor, devenite livide, chipul său trăda violenţa efortului de a-şi păstra sîngele rece, dumneata nu ştii ce înseamnă o căsătorie. Nu e un moft, ci un jurămînt. Ritualul nu e nimic. Greutate are numai legămîntul de-a trăi împreună pînă în cea din urmă clipă.

— Ei şi, n-are nici o însemnătate că un jurămînt mai mult va fi călcat, spuse Smudge cu un soi de rînjet, întinzîndu-şi rîtul, cu ochii mici şi aspri sticlind de furie. Şi, rogu-te, slăbeşte-mă cu povestea aia a căsătoriei ! Şi las'te păgubaş de vorbele alea mieroase, cu *Evanghelia* şi cu toate alelalte mofturi ! Despre căsătoria asta, închipuieşte-ţi că am şi eu părerea mea. Dacă e vreunul de nu i-ai putut zvîrli, în ciuda mofturilor astea, cu praf în ochi, apăi ăla-s eu ! Am mirosit la ţanc urzeala şi iscusinţa cu care-ai lucrat-o ! Eşti dibaci, nevoie mare, şi asta o recunosc spre lauda dumitale. Cu mîna pe *Sfînta Scriptură* şi cu coada ochiului la ciozvîrta dumitale, din fundul blidului. Cînd ţi-ai dat seama, încă pe bordul *Blossom*-ului, că pentru cincisprezece bărbaţi nu erau decît douăsprezece femei, ce ţi-ai spus ? „Au să se încaiere cînd or ajunge la-mpărţeală, pe insulă !" Şi atunci, zdup ! Te repezi şi la a mai arătoasă, a mai distinsă, ca să nu spun decît atît, îi faci capu-călindar cu Maica Domnului şi apoi vin' la nen' tu s-te boteze-n numele Tatălui şi s-te lege cu juruială sub mărturia lui Mason ! Şi, ajungînd aşa pe insulă, ce ţi-ai zis ? „Acu po' să mă culc p-o ureche ! Scăpai de-ncăierare ! Prada o să mi-o ţie în labe Tatăl, carele eşti în Ceruri !" O mică rugăciune bîiguită pe punte şi legaşi fedeleş muierea !

Smudge întinse capul, răsuflă o clipă şi, ca şi cum toate cîte le spusese îi treziseră vechea pornire împotriva lui Purcell, continuă imprimînd vorbelor sale tonul unei indignări morale :

— Aşa ţi-ai închipuit ! Aşa ai crezut, Purcell ! Ţi-ai spus aşa : „Eu, înainte de toate, iar ceilalţi pe urmă, de-o mai rămîne ceva". Asta, ca ofiţer care e deprins să fie cel dintîi servit şi cel mai bine ! Primul la trufanda şi la caimac ! Da' eu ce sînt ? Cîine ? Merg în patru labe ? Fac sluj la pomană ? Şi faţă de dumneata ce parte de noroc mai avui eu, în viaţa asta ? Să mă zvîrcolesc, de la cinşpe ani, pe cheiul Tamisei, cu un codru mucegăit de pîine şi cu un strop de trăscău în burtă ? Să tot descarc de cum se crapă de ziuă şi pînă-n noapte baloturi de bumbac ? Pentru cine erau domnişoarele înţolite în horbote, alergînd de-a lungul cheiului, în brişcă cu doi cai în faţă şi cu două slugi la spate ? Pentru mine ? Nici pomeneală ! Pentru mine doar noroiul de pe chei ! Nici vorbă nu putea fi să-şi murdărească măcar vîrful frumoşilor

lor pantofiori ! Nici nu catadicseau să descindă din trăsurică !! „Hai, puştiule, dă o fugă de mi-l caută pe locotenentul Jones !... Sau pe locotenentul Smith !... Sau pe locotenentul Purcell", adăugă el într-o izbucnire de mînie ce-l făcu să-i năvălească lacrimile în ochi. Iar mie taman o para chioară !! O para ca să văd sărutul mîinilor, clipirea genelor, mlădierea evantaiului între degete. Ce porcărie, toate manierele astea frumoase ! Şi mie nimic, nimic decît o grămăjoară de glod de pe chei ! Dar ce-ţi închipui, Purcell, că aici sîntem la Londra ? continuă el, scrîşnind din dinţi. S-a zis aici şi cu trăsurile şi cu galoanele şi cu mătăsurile ! S-a zis şi cu procurorii care ţi-l trimit drept la ştreang pe băiatul de treabă, vinovat că a şterpelit cinci parale ! Nu uita că aici sîntem cu toţii de-o teapă, Purcell. Preţuiesc tocmai cît şi dumneata, să mă bată Dumnezeu de nu-i aşa ! Şi doar băieţii au să hotărască cui va fi hărăzită muierea dumitale, măritată sau ba, şi aşa se va întîmpla, chiar de i s-o frînge inimioara de durere că trebuie să te părăsească !

Evocarea zilelor copilăriei sale îl înduioşase pe Smudge. Emoţia făcîndu-l să se simtă îndreptăţit în propriii săi ochi îi dărui, pentru întîia oară, cutezanţa de a-l privi pe Purcell drept în faţă. Rămase uimit nevăzînd pe obrazul acestuia nici o urmă de pornire împotriva sa. Şi tocmai de aceea pizma i se înteţi şi mai răscolitoare. Şi cum Purcell tăcea, Smudge străpunse văzduhul cu nasu-i îndreptat obraznic către cel din faţa sa, spunînd cu o neruşinare încinsă de furie :

— Ei, şi la toate astea ce-ai de răspuns ?

— Nimic, făcu Purcell, cu cea mai desăvîrşită stăpînire de sine.

I se părea stinsă orice pricină de discuţie, din clipa în care înţelesese ce fusese în cugetul lui Smudge, cînd o ceruse pe Ivoa. Nu-i mai rămînea decît un singur lucru, cel mai uşor : să se bată.

— Cred, reluă el, cu un ton egal şi cu un fel de blîndeţe, că trebuie să punem capăt discuţiei.

— Dacă-i aşa, spuse Smudge, în ai cărui ochi mici de şoarece se ivi scăpărarea unui fulger, atunci să trecem la vot.

Şi îşi întoarse, zicînd acestea, capul către Mac Leod, dar Mac Leod nu-l învrednici nici măcar cu o privire. Îşi ţinea ochii aţintiţi asupra lui Purcell, încercînd să-şi spulbere neliniştea ce-l hărţuia.

— De vreme ce mi se cere să pun chestiunea la vot, spuse el cu un ton ciudat de şovăielnic, n-am încotro şi bineînţeles trebuie s-o fac.

Purcell se ridică şi îl privi pe Mac Leod.

— N-ai s-o pui la vot, Mac Leod, spuse el pe un ton ferm. E o ticăloşie pe care nu o primesc.

— Nu primeşti ! spuse Mac Leod cu tonul unui magistrat ultragiat în exerciţiul funcţiunii. Nu te supui votului adunării ! Îţi aduc la cunoştinţă că ne vom lipsi de aprobarea dumitale !

Purcell spuse, fără a ridica tonul :

— Asta înseamnă că legiferezi de unul singur !

Urmă o clipă de tăcere, după care Mac Leod spuse pe un ton încordat :

— Cum adică, Purcell, ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că din chiar secunda în care vei pune chestiunea la vot, mă voi retrage din această adunare, căreia voi înceta de a-i mai recunoaşte orice autoritate.

O dată vorbele acestea spuse, Baker se ridică şi apoi se aşeză alături de Purcell. Jones îi privi, rînd pe rînd, pe amîndoi, se sculă şi merse pînă în dreptul lui Purcell, oprindu-se la stînga sa, proptindu-şi un picior înainte, şi rămase aşa, cu muşchii pieptului pentru întîia oară neîncordaţi, şi cu ochii-n patru.

Tahitienii începură a vorbi, cu toţii deodată, pe un ton răscolit de aţîţare. Neînţelegînd graiul eroilor întîmplării, scena ce li se desfăşurase înaintea ochilor se reducea pentru ei doar la o pantomimă al cărei tîlc le scăpa, din cînd în cînd. Dar de astă dată nimic nu mai lăsa loc vreunei îndoieli. Cei trei *peritani* stăteau în picioare, cu faţa la *Schelet*, arătîndu-i că îi înfruntă autoritatea.

— Aş fi vrut să evit această ruptură, reluă Purcell cu acelaşi ton potolit. Şi eram hotărît să fac multe concesii numai ca să nu ajungem aici. Dacă nu o vom putea evita, ruptura aceasta va da naştere unei situaţii foarte primejdioase. Nu mă împinge pînă la capăt, Mac Leod. Dacă Jones, Baker, împreună cu mine, părăsim adunarea, atunci în comunitatea noastră aerul va deveni, repede, irespirabil. Vor fi două tabere pe insulă. Două triburi ce se vor război între ele sau care, în cazul cel mai fericit, nu vor mai vrea să ştie unul de altul. Insula e mică, iar pe cuprinsul ei viaţa, în curînd, nu va mai fi cu putinţă.

— Dacă vă retrageţi din adunare, veţi fi trataţi ca răzvrătiţi, strigă, cu violenţă, Smudge, şi spînzuraţi !

— Tacă-ţi gura, spuse Mac Leod.

Deşi atitudinea sa rămăsese, în aparenţă, fermă, şovăia totuşi. Dacă Purcell pleca, toţi tahitienii vor intra în tabăra sa. Purcell va avea de partea sa numărul, forţa, complicitatea femeilor. „Şi toate astea doar din pricina maniacului ăstuia de Smudge", gîndi el plin de furie. Nu-i chip să-i scoată din cap nebunia asta ! Ba e chiar silit să-l susţină, ca să se poată şi el bizui, la rîndu-i, pe votul lui Smudge. Şi, cu o amară uimire, Mac Leod îşi dădu seama că dacă el stăpînea insula datorită partizanilor săi, nu era mai puţin adevărat că şi devenise sclavul lor.

— Gîndeşte-te, Mac Leod, reluă Purcell. Nu sînt vrăjmaşul acestei adunări. Dimpotrivă, atîta vreme cît se votează şi se discută, nimeni nu scoate cuţitul. Dar dacă majoritatea foloseşte puterea de care dispune pentru a strivi minoritatea, înseamnă că ea recurge la o tiranie mai grea decît aceea a lui Mason, şi să ştii că nici cu forţa nu mă vei putea sili s-o primesc.

Mac Leod nu se îndoia de tîlcul acestor cuvinte. Era în ele o punere în gardă. Era învăluită, în sensul că, departe de a fi o ameninţare, îl arăta gata pe însuşi Purcell să se folosească de forţă. Dar străveziu sau ascuns, ultimatumul fusese rostit cu toate implicaţiile sale.

Smudge simţi şovăiala lui Mac Leod. Stacojiu la faţă de spaimă şi asmuţit de mînie, strîngea pumnii îndreptîndu-şi trunchiul de la brîu în sus şi, cu nasul zvîcnind înainte, începu deodată să urle ca apucat de istericale :

— Nu te lăsa, Mac Leod ! Nu-i da ascultare ! Pune la vot ! Ce mai aştepţi ? Doar n-ai să laşi ca un afurisit de ofiţer să te ducă de nas !

Schimonoselile lui Smudge, ca şi răcnetele sale uluiră pe tahitieni.

— *Maamaa* [1], zise Tetahiti, izbindu-se cu arătătorul peste frunte. Urmară rîsete, iar Omaata răcni, şi ea, din fundul rărunchilor :

— Ce e cu micuţul şoricel, Adamo ?

Purcell întoarse capul către ea.

[1] Smintit. (Nota autorului.)

— Vrea să mi-o ia pe Ivoa, iar ceilalţi vor vota alături de el.

Un murmur cutreieră gloata tahitienilor. Se înteţi treptat, treptat, pînă ce se prefăcu într-un vuiet, însoţit de exclamaţiile violente ale femeilor. Mehani se ridică hotărît. Ivoa îi era soră. Se socotea aproape tot atît de lovit cît şi Adamo de neruşinarea lui Smudge. Întinse amîndouă mîinile înainte, pentru a face linişte, şi ţinu o cuvîntare plină de indignare şi eleganţă, prin care le reproşa atît *Scheletului,* cît şi lui Smudge procedeul lor duşmănos. Îi părea rău că trebuia s-o spună : aceşti doi *peritani* se purtau ca puii de scroafe cu Adamo şi tot atît de urît şi cu tahitienii. Era foarte limpede că *Scheletul* îi înlăturase de la împărţeală şi că ei şase erau astfel sortiţi să se mulţumească doar cu trei femei. Nici vorbă că treaba asta nu putea schimba ceva, căci, de pildă, el Mehani, se făcea forte să se hîrjonească cu toate femeile *peritanilor* (rîsete). Dar ceea ce li se făcuse era un afront. Un afront era ceea ce i se impusese lui Tetahiti, fiu de şef. Afront ceea ce suferise el însuşi, adică Mehani. Pentru toţi era un afront. El, Mehani, era fiul unui mare şef. Şi toată lumea ştia, adăugă el stînjenit, fiul cui era tatăl său, Otu, marea căpetenie... De aceea şi fusese Otu atît de bun şi de mărinimos cu *peritanii.* Iar acum căpetenia marii piroge ajunsese *maamaa.* Sta zăvorît în cabana sa, cît era ziulica de lungă. *Scheletul* luase puterea, făcîndu-se stăpînul insulei. Şi îi trata pe tahitieni mai rău decît pe nişte prizonieri de război, ba chiar voia să-l păgubească pe Adamo, spunea Mehani, pe fratele său, luîndu-i femeia cu de-a sila. De aceea el, Mehani, fiul lui Otu, ţinea să le spună că trebuie cu toţii să lupte alături de Adamo, împotriva *Scheletului.* Şi că toţi acei care-i împărtăşesc gîndul s-o spună sus şi tare.

Mehoro şi Kori se ridicară îndată, iar după o clipă de zăbavă Ohu şi Timi le urmară pilda. Tetahiti se ridică cel din urmă, dar nu din pricină că n-ar fi fost tot atît de hotărît cît şi ceilalţi să facă precum îi sfătuise Mehani, ci pentru că fiind el însuşi fiu de şef, şi bucurîndu-se de privilegiul unei anumite întîietăţi faţă de Mehani, adică întîietatea consfinţită de vîrstă, voia să dea dovada unei mai mari chibzuieli înainte de a lua o hotărîre. Aşa cum era statornicit prin uzanţă, însă, fu cel dintîi care luă cuvîntul şi spuse pe un ton grav : „*E a*

roa" [1]. Expresie ce fu preluată şi repetată de către toţi tovarăşii săi.

Mac Leod îi învălui cu privirea pe cei şase tahitieni, apoi ochii săi se aţintiră asupra grupului pe care îl alcătuiau Purcell, Jones şi Baker. Buzele i se tiviră într-o singură linie subţire şi unduitoare, sub stavila aspră a nasului.

— Eu propun, spuse el, amînarea dezbaterilor. Nu se poate delibera sub presiunea negrilor.

— Lasă chichiţele, Mac Leod, făcu Purcell, pe un ton sec. Tahitienii nu ameninţă pe nimeni. Dacă adunarea pune capăt discuţiilor, fără să ia nici o hotărîre, noi o părăsim.

— Nu-i da ascultare ! urlă, din nou, Smudge. Nu-i da ascultare ! Pune la vot, Mac Leod !

Mac Leod nu mai apucă să răspundă. Omaata se ridică în picioare. Hunt scoase un mîrîit plîngător, dar ea nu se sinchisi. Făcu un pas înainte şi de îndată roata dinăuntrul adunării se umplu cu întreaga ei fiinţă. Ochii săi ca tăciunele, sub sprîncenele încruntate, îşi preumblară privirea asupra tahitienilor şi asupra *peritanilor.*

— Voi, bărbaţii, spuse ea cu glasul ca urletul unei cataracte, vorbiţi, îndrugaţi într-una... Eu, însă, Omaata, am să fac ceva. Din doi paşi, zbură glonţ prin faţa lui White şi Mac Leod, ajungînd în locul unde şedea Smudge. Acesta făcu o mişcare ca pentru a se feri în lături, dar Omaata i-o luă înainte. Se aplecă şi, înşfăcîndu-i zdravăn cu o mînă pantalonul în dreptul brîului, ridică omuleţul în văzduh, ţinîndu-l fără nici o cazmă drept în faţa sa, la capătul braţului ei enorm.

— *Iti ore* [2], spuse ea, cu vocea-i profundă.

Şi cu mîna dreaptă începu să-l pălmuiască. La drept vorbind erau mai mult nişte pălmuţe decît palme adevărate, cam ca acelea cu care sînt lovite mîţele cînd se murdăresc în odaie. Dar de propria ei putere, Omaata nu-şi dădea seama. Smudge urla. Înăbuşit de degetele ei ce-i strîngeau pantalonul, roşu la faţă ca racul de atîtea palme, se zbătea ca un drac, dînd din picioare, zvîcnindu-şi înainte pumnii ca vai de ei, în vreme ce din gîtlej îi ţîşneau, fără încetare, ţipete ascuţite.

Tahitienii fură cuprinşi de o veselie fără de margini. Fuseseră răzbunaţi pentru toate umilinţele îndurate în această

[1] Aprob întru totul. (Nota autorului.)

[2] Şoricelule. (Nota autorului.)

seară. În vreme ce femeile împroşcau văzduhul cu străpungătoarele lor ţipete, ca nişte păsări de noapte, bărbaţii rîdeau în hohote şi-şi îndoiau picioarele ridicate pînă la şolduri, plesnindu-se zgomotos cu palmele peste coapse.

— Omaata ! strigă Mac Leod.

— Dă-i drumul, Omaata, strigă Purcell în graiul tahitian.

— *Iti ore,* făcu Omaata, scrîşnind din dinţi.

Nu mai auzea nimic. Îi tot trăgea lui Smudge pălmuţe, iar Smudge, urlînd, dînd din picioare, zgîriind cu unghiile, sărea, aşa, cu botul întins, ca un animal prins în laţ. Braţele nu-i erau îndeajuns de lungi pentru ca pumnii sau unghiile să ajungă pînă la obrazul Omaatei, dar picioarele-i desculţe apucau să izbească pîntecele uriaşei, de altfel fără ca ea să pară cîtuşi de puţin stingherită.

— Da' musculos pîntece mai are ! spuse Jones, cu gura căscată de admiraţie.

Mac Leod se sculă şi se îndreptă spre Omaata. Smintitul de Smudge îşi găsise beleaua pe care, de altminteri, singur şi-o căutase. Totuşi, în calitatea sa de şef al majorităţii, nu-i era îngăduit să stea în cumpănă : trebuia să intervină. Smudge însemna un vot.

Mac Leod, cu timpanele străpunse de urletele victimei, se apropie de Omaata, cu luare-aminte. Se temea ca ea să nu întoarcă spre el braţu-i puternic, sau ca Hunt, vrînd s-o apere, să nu-i sară şi el în spate.

— Încetează, Omaata ! spuse el cu asprime.

Dar ea nici nu-şi întoarse capul, ci, socotind că, la urma urmei, e cam obositor să-l tot ţină pe Smudge la capătul braţului, se mişcă cu un pas în lături, împingîndu-l, fără să-şi dea seama, pe scoţian, cu umărul drept la o parte din drum şi propti trupul lui Smudge, ce se bălăbănea, de rădăcina smochinului, nu cu mult înainte folosită de Mac Leod drept spătar. La drept vorbind, îşi micşorase destul puterea loviturilor. Nu mai erau decît nişte bobîrnace.

— Domnule Purcell ! Don locotenent ! strigă Smudge, roşu ca racul, spuneţi-i să înceteze !

Purcell străbătu roata omenească cu o nelinişte în privire şi, punîndu-şi mîna pe umărul Omaatei, strigă :

— Te rog dă-i drumul ! Ai să-l omori !

— *Oa !* Omule ! spuse Omaata rostogolindu-şi vocea, de tunet, nişte pălmuţe ca pentru copii.

— Opreşte-te Omaata ! îi urlă Purcell în urechi.

— Nu, trebuie să-l învăţ minte ! făcu Omaata ridicînd din umeri, din umerii ei uriaşi.

Surdă, precum justiţia, îl plesnea înainte pe Smudge, de altminteri, fără părtinire, pe fiece obraz, şi cum acesta încerca să se apere, cînd cu mîinile, cînd cu coatele, ea îi tot împlînta, în răstimpuri, arătătorul în stomacul scofîlcit, silindu-l să coboare garda şi să-şi descopere, astfel, faţa. De cîte ori degetul acesta înfricoşător îl atingea în locul vulnerabil, urletul lui Smudge se strîngea sub cleştele înăbuşitor al unui singur ţipăt, aidoma chiţăitului pătrunzător al unui şoarece, prins în capcană.

— Gata, încetează ! strigă Purcell.

Şi, cu amîndouă mîinile, se agăţă, sau, mai bine zis, se atîrnă de braţul Omaatei, care se smuci doar un pic, iar Purcell căzu grămadă la pămînt.

— Copilaşule, spuse Omaata, coborîndu-şi cu bunătate privirea din înălţimea ochilor, în jos, către el, nu cumva ţi-am făcut vreun rău ?

— Nu, spuse Purcell, ridicîndu-se de jos, dar dă-i drumu, odată, te rog ! Dă-i drumul, Omaata !

— Don locotenent ! urlă Smudge, luaţi-v-o pe Ivoa ! Numai spuneţi-i să înceteze !

Mac Leod îi puse lui Hunt mîna pe umăr : la el îi era cea din urmă nădejde.

— Hunt, spuse el, opreşte-o să-l mai bată ! E cît p-aci să-l omoare pe Smudge !

Hunt îşi răsuci deodată către Omaata matahala de trup, ca şi cum gîtul şi trunchiul i-ar fi fost sudate. Privirea ochilor săi şterşi se aţinti asupra scenei ce se desfăşura înaintea sa. Părea a-şi da, de-abia acum, pentru întîia oară, seama de ea. O expresie ce venea dintr-un simţămînt de uimire îi năpădi fizionomia turtită şi crestată de cicatrice, şi mîrîi :

— Să-l ucidă pe Smudge ?

— Păi nu vezi ? ! îi urlă Mac Leod în urechi. Pe fratele Smudge. N-o lăsa, Hunt ! Are să-l ucidă !

Hunt privea la corecţia ce i se aplica lui Smudge, scărmănîndu-şi cu degetele mîinii drepte părul roşu ce-i năpădea pieptul. Nu pricepea de ce anume îi făcea Omaata lui Smudge toate cîte i le făcea, dar nu punea la îndoială justeţea temeiurilor unei asemenea acţiuni.

— O să-l omoare ! îi strigă Mac Leod în urechi.

Hunt încetă să-şi mai scarmene blana cărămizie, îşi luă o expresie îngîndurată şi spuse :

— Şi de ce nu ?

Îşi scutură capul ca un cîine care iese din apă, afară : Era fericit de felul în care răspunsese. De astă dată lucrurile erau limpezi şi simple. Tot ce făcea Omaata era bine făcut. Iar dacă Omaata voia să-l ucidă pe Smudge, însemna că aşa se şi cuvenea.

— Pe prietenul nostru, Smudge ! strigă Mac Leod.

Hunt se înălţă, cît era de lung, în picioare, cu palma mîinii îl dădu la o parte pe Mac Leod şi spuse :

— Viu îndată, Omaato, să-ţi dau şi eu o mînă de ajutor.

— Stai la locul tău ! strigă Omaata, privindu-l cu coada ochiului, şi cum îl văzu făcînd un pas către ea, strigă : *Sit down* [1] !

Hunt îşi reluă locul.

— Isprăveşte, Omaata, te rog ! strigă Purcell.

Insista din nou, ca să curme mersul lucrurilor. Se agăţă încă o dată de braţul ei. De teama să nu-i facă vreun rău lui Purcell, Omaata nu mai cuteza să şi-l smucească. Dar îl plesnea pe Smudge mai departe, căci povara ce-i spînzura de braţ, deşi o stînjenea, nu era în stare totuşi să-i curme loviturile.

— Omaata ! strigă Purcell.

Se auzi un pîrîit, ca al unei ţesături ce se deşiră. Smudge căzu lat, la pămînt. Pantalonul nu mai rezistase, lăsîndu-şi o fîşie între degetele uriaşei. Smudge se ridică de îndată, apucînd cu amîndouă mîinile rupturile cu care-şi acoperi, cum se pricepu mai bine, goliciunea. Rîsetele tahitienilor se înteţiră şi mai mult.

— *Iti ore !* făcu Omaata, răsfrîngîndu-şi de pe dinţii ei mari, în afară, buzele groase.

Se îndreptă, legănîndu-se, către Smudge. Îndată Purcell se repezi la ea, îşi încolăci braţele în jurul trupului ei, ajungînd cu capul pînă la piept. Omaata, surprinsă în toiul avîntului, îşi încurcă picioarele între picioarele lui Purcell şi îşi pierdu echilibrul. Mai avu destul sînge rece ca, alunecînd, să nu cadă peste Adamo, ci să se rostogolească alături ca să nu-l

[1] Stai jos. (În lb. engleză.)

strivească cu greutatea trupului ei. Smudge o rupse la fugă, mişcîndu-şi picioarele mici ca două andrele în mărunta broderie pe canavaua luminişului şi, cum acesta era povîrnit, fundul omuleţului, văzut în perspectivă, părea că dansează pe pămînt. Cu toţii se ridicaseră în picioare, rîzînd şi strigînd, ca să-l vadă fugind. Tocmai în clipa aceea vălul de păcură al unui nor întunecat acoperi chipul lunii, iar Smudge pieri în beznă, înghiţit de pămînt.

În ciuda celor două torţe aprinse, pieirea lunii după nor făcea parcă să se scufunde întreaga scenă în penumbră, iar cînd îşi reluă locul, Purcell încercă simţămîntul straniu că se lăsase amurgul. Vîntul, înteţit, sufla acum cu puterea vijeliei. Umezeala îi pătrundea în piele, prin umerii goi, făcîndu-l să simtă un fior rece.

Jones se aplecă spre el, şi un zîmbet îi spintecă buzele chipului său copilăresc.

— De cînd sînt pe lume, n-am mai rîs în aşa hal.

— Da, dar nu e cuminte ce-ai făcut ! îl cam repezi Purcell.

Omaata se aşeză pe locul ei, în aclamaţiile tahitienilor.

Mac Leod sta cu spatele rezemat de rădăcina smochinului, fără a se mai aşeza jos. Aşteptă să se potolească vuietul, ridică braţul în văzduh şi spuse, pe un ton şters :

— Propun să se închidă şedinţa.

Jones îşi aruncă ochii în fundul chipiului.

— A mai rămas un bilet.

— Bine, scoate-l, făcu Mac Leod, trecîndu-şi cu un aer obosit mîna pe obraz. Fuga lui Smudge evitase ruptura cu Purcell, dar atît White cît şi el însuşi, Mac Leod, rămăseseră fără femeie. Smudge fusese batjocorit, Purcell era acum mai puternic decît oricînd, iar negrii fuseseră împinşi pe pragul răzvrătirii.

Jones despături biletul şi citi :

— Smudge.

Şi izbucni într-un rîs tineresc. Cum de nu-i venise în minte acest lucru ? Fuseseră nouă hîrtii în chipiu. Pe cea din urmă nu putea fi scris decît numele lui Smudge. Nici un alt glas nu mai răspunsese rîsului lui. Un aer de tristeţe şi oboseală se abătuse pe chipurile întregii adunări. Opoziţia nu era mai mulţumită decît majoritatea de rezultatul dezbaterilor. Baker rămăsese şi el fără femeie. În ceea ce-i privea pe tahitieni, aceştia încetaseră de a mai rîde şi se sfătuiau acum, în şoaptă.

Dintre cele trei tabere de pe insulă, tabăra lor era cea mai lovită.

— Nefiind de față, spuse Baker pe un ton usturător, lui Smudge nu i se poate atribui nici o femeie.

— Și totuși o vom face, spuse Mac Leod, redobîndindu-și într-o oarecare măsură pornirea dușmănoasă. Pentru că dacă n-o vom face acum, înainte de a ne despărți, cedînd astfel negrilor patru femei, o poveste întreagă se va isca, după aceea, cînd va fi să le luăm una înapoi.

Nimeni nu răspunse. Nu-i mai ardea nimănui de discuție. Ploaia începuse să cadă în stropi mari și rari pe frunzele tari ale smochinului, răpăind ca pe tabla acoperișurilor.

— Propun să-i dăm pe Tumata, spuse Mac Leod. Cred că se are bine cu Smudge.

Purcell se întoarse și spuse :

— Ascultă, Tumata, vrei să-l iei pe Smugde, de *tané ?*

— Da, răspunse Tumata, ridicîndu-se în picioare.

Și o privi pe Omaata, cu un aer de reproș, spunînd :

— Cu mine a fost totdeauna drăguț.

Vorbele acestea îi stîrniră curiozitatea lui Purcell. O privi pe Tumata cu multă luare-aminte. Trăsăturile îi erau destul de comune, dar o blîndețe îi stăruia în privire, iar fizionomia îi tălmăcea o anumită fermitate.

— Se împotrivește careva ? spuse Mac Leod.

— Nu mai e cu putință nici o împotrivire, spuse Jones. Fiecare e cu femeia lui.

Jones vorbi cu toată bunacredință, fără să se gîndească la faptul că el, Mac Leod, nu era de loc *„cu femeia lui"*. Dar scoțianul crezu că deslușește un tîlc batjocoritor în aceste vorbe și îi zvîrli lui Jones o privire întunecată. Baker, totdeauna gata să-i sară în ajutor cumnatului său, îi surprinse privirea și i-o întoarse cu vîrf și îndesat. Bătălia aceasta a privirilor nu ținuse decît o secundă, și de îndată ce se sfîrși, o tăcere grea se lăsă asupra adunării. „Ia te uită, își spuse Purcell în sinea sa. Dintr-un cuvînt de nimic, din te miri ce gest poate țîșni acum scînteia"...

— Să isprăvim odată, spuse el cu glas tare.

— S-a aprobat ! spuse Mac Leod făcînd gestul de a lovi funia de pămînt, fără însă a-și duce mișcarea pînă la capăt.

Apoi adăugă, morocănos :

— Declar ședința închisă.

Ca şi cum vijelia ar fi aşteptat doar rostirea acestor cuvinte pentru a se dezlănţui, ropotul ploii se abătu în interiorul cercului, cu o violenţă cumplită. Britanicii şi tahitienii nu reacţionară la fel. Cei dintîi o luară la fugă împreună cu femeile lor, prin luminiş, către sat. Ceilalţi se ascunseră în încăperile înverzite ale smochinului. Purcell merse pe urmele lor, ţinînd-o pe Ivoa de mînă.

Era întuneric beznă în labirintul smochinului şi luîndu-se doar după glasuri îi găsi pe tahitieni. De îndată ce-l văzură printre ei, tahitienii îşi încetară vorba.

— Cine-i acolo ? făcu Purcell, stingherit de această tăcere.

— Sîntem cu toţi aici, Adamo, spuse Mehani. Şi în afară de noi şase mai sînt Faiana, Raha şi Itibota.

— Cele trei femei pe care ni le-au lăsat *peritanii*, spuse Tetahiti, pe un ton sec.

Purcell tăcu, incapabil să mai scoată un cuvînt din pricina felului în care sunase această observaţie. Se deprinsese cu întunericul. Deslușea chipurile din jurul său şi le vedea albul ochilor.

— Mă duc s-o caut pe Itia, spuse Mehani.

Vorbea pentru Purcell. Glasul îi era firesc. Purcell îşi înălţă capul.

— Pe ploaia asta ?

— Trebuie. Altminteri o să se sperie foarte tare.

— Să se sperie, de cine ?

— De *tupapahui*.

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Şi ai s-o găseşti ?

Răsună un rîs scurt :

— Am apucat să ne jucăm împreună de-a v-aţi ascunselea. Şi adăugă : rămîi cu bine, frate Adamo.

Aceeaşi expresie, aceeaşi căldură a glasului, aceeaşi încredere. Nu, nu, Mehani nu se schimbase. Purcell încercă să-l urmărească cu privirea. Tahitianul se îndepărtă lunecînd, ca o pisică, fără zgomot. Cînd ajunse la marginea smochinului uriaş, silueta sa atletică se profilă un crîmpei de secundă printr-o spărtură de frunziş, pe fundalul unui petec limpede de cer, apoi se aplecă şi se făcu nevăzut.

După plecarea lui Mehani toate îi părură, deodată, mai reci, lui Purcell. Deasupra capetelor lor ploaia se abătu răpăind cu furie pe frunzele smochinului, iar tahitienii tăceau.

Purcell spuse :

— Am cerut adunării ca să vi se pună şi vouă numele, printre ale noastre.

Tetahiti răspunse, cu vocea-i gravă :

— Am aflat. Omaata ne-a spus.

Purcell aşteptă. Dar nimeni nu mai rosti nici o vorbă.

— Fraţilor, spuse Purcell, după un minut, vi s-a făcut o nedreptate, dar eu n-am aprobat-o. Dimpotrivă, am încercat să mă împotrivesc.

Urmă o tăcere, apoi Tetahiti spuse cu o politeţe rece :

— O ştiam. Ai încercat.

Ce voise să spună cu acest „Ai încercat" ? Socoteau oare că era vinovat de faptul că nu reuşise ? Se scurse, pentru Purcell, un lung moment de aşteptare, dar nimeni nu mai scoase o vorbă. Ivoa îi strînse mîna şi-i şopti la ureche : „Să plecăm".

— Rămîi cu bine, frate Tetahiti, spuse Purcell. Rămîneţi cu bine, fraţilor, rămîneţi cu bine.

— Drum bun, Adamo, spuse Tetahiti.

Răsună, în urmă-i, murmurul unor cuvinte de politeţe. Purcell se îndepărta, cu auzul aţintit, pînă ce nu mai desluşi nimic, apoi, cu inima strînsă, o porni mai departe. Nici unul dintre tahitieni nu-i spusese „frate".

Capitolul VIII

Ploaia căzu fără încetare toată noaptea şi cînd, a doua zi, Purcell ieşi din cabană, îşi dădu seama că vîntul nu mai bătea acum dinspre nord-vest, ci dinspre sud-vest. Pentru întîia oară de cînd debarcaseră sufla vîntul de la sud, iar brusca schimbare a vremii îi făcu pe marinari să presupună că el va aduce frigul şi ploaia. Şi, într-adevăr, vîntul acesta stărui timp de trei săptămîni, şi ploaia se abătu necurmată asupra insulei. Nori groşi acopereau neîncetat cerul. Talazurile Pacificului căpătară, în îndelunga lor răscolire, o culoare cenuşiu-verzuie, ba începură să cadă şi cîţiva fulgi de zăpadă, care însă se topiră, deîndată ce atinseră pămîntul.

Vremea aceasta rea păru ca o noutate neliniştitoare în ochii tahitienilor, care în viaţa lor nu mai apucaseră atîta frig. Aducînd cu sine şi ploaia, vîntul avu totuşi o urmare fericită. El udă pămîntul tocmai cînd munca la plantaţiile de igname şi taros era pe sfîrşite, şi cel puţin în răstimpul în care continua să sufle îi cruţă pe oameni de povara căratului apei. Nu fu nevoie decît de douăsprezece persoane încărcate cu căldări şi balerci pe care să le umple la izvorul din munte, făcînd, dus şi întors, un drum de două ceasuri. Cum unele vase erau destul de grele, se luase hotărîrea ca toţi locuitorii insulei, fără deosebire de sex, să ia parte la această corvoadă. Fură alcătuite, din cele douăzeci şi şapte de suflete cîte se aflau pe insulă, trei echipe şi, cum căratul apei nu se făcea decît o dată la două zile, fiecare echipă făcea numai o singură zi din şase această muncă. Mason îşi trimise femeia, dar refuză să participe la treabă. Îi fură aproape recunoscători pentru această sustragere de la muncă, atît îi stingherea prezenţa lui, oriunde ar fi apărut.

De cum începu să cadă ploaia, Mac Leod construi din lemn un vast cadru cubic, în interiorul căruia întinse, fixînd-o, una dintre pînzele cu care, pe bordul *Blossom*-ului, se acopereau balenierele. Fuseseră puse la păstrare trei dintre aceste pînze, aşa încît scoţianul avu din ce să facă alte două cisterne asemănătoare care stăteau, ca şi cea dintîi, sub cerul liber, şi a căror capacitate era de ajuns de mare ca în ea să intre pe vreme de ploaie cantitatea de apă necesară coloniei.

Înainte de terminarea cabanelor şi de împărţirea femeilor, viaţa pe insulă se desfăşura în comun. Socotiseră că vor avea mai puţină bătaie de cap, făcînd bucătăria împreună şi luînd masa laolaltă. Locuitorilor insulei le pierise aproape cu totul această deprindere, o dată cu începutul vieţii de familie. Dacă bucătăria se făcea separat în fiecare familie, aprovizionarea, totuşi, măcar pentru moment, rămînea pe seama comunităţii. Aşteptînd cea dintîi recoltă, socotiseră potrivit, pentru a evita orice risipă, să nu lase culesul fructelor şi al ignamelor sălbatice la bunul-plac al fiecăruia. Se formară şi de astă dată echipe. Fructele şi legumele, culese după o anumită socoteală, fură transportate în *Blossom Square* şi apoi împăr-

ţite în cantităţi egale pentru fiecare gospodărie. Alături de ghereta ce slujea de adăpost clopotului de pe *Blossom* şi ceasornicului din careul ofiţerilor, fură aşezate cîteva scînduri înţepenite pe doi căpriori. În această instalaţie pe care britanicii o botezaseră „piaţă" se aduceau, dar numai în partea ei centrală, fructele şi legumele. Masa aceasta de lemn avea trei pereţi despărţitori alcătuiţi din trei scînduri verticale bătute în cuie. Compartimentul din dreapta era destinat peştelui, iar compartimentul din stînga, cărnii.

Cînd pescarii — fie englezi, fie tahitieni — soseau cu prada, o depuneau în compartimentul drept şi îndată după aceea trăgeau de clopotul ce fusese pe bordul *Blossom*-ului. Veneau atunci toate femeile, făcînd roată în jurul „pieţei", lăudînd în cuvinte alese peştele, oricare i-ar fi fost cantitatea şi mărimea, prefăcîndu-se, cu ţipete şi rîsete, că se ceartă pentru o împărţeală care le făcea atîta plăcere, încît ţinea mai bine de un ceas. Britanicii pescuiau cu undiţa, iar tahitienii prindeau peştii cu harpoanele. Dar nu numai asta era deosebirea dintre ei. Chiar cînd pescuitul era îmbelşugat, tahitienii se mulţumeau cu cantitatea de care aveau nevoie, în vreme ce *peritanii*, cuprinşi de un fel de beţie, prindeau cu mult mai mult peşte decît ar fi putut mînca sau păstra întreaga colonie. Iar atunci, pentru că riscau ca jumătate din cantitatea prăzii să se strice, o zvîrleau înapoi în mare. Şi cu acest prilej femeile spuneau că *peritanii* voiau necontenit să aibă totul şi că în lăcomia lor nu ştiau niciodată să se oprească la cît le era de trebuinţă.

La dreapta pieţei se afla în pămînt o deschizătură rotundă, al cărei fund şi ale cărei margini, jur împrejur, erau căptuşite cu pietre aşezate în chip de mozaic. Acesta era cuptorul comunal. Cînd se tăia un porc sălbatic, se făcea aici un foc mare. De îndată ce pietrele dinăuntru dogoreau, focul era scos afară, punîndu-se în locul lui animalul spintecat întîi, golit şi curăţat, apoi cusut la loc, după ce i se înfunda în pîntece o lespede încinsă pe jăratic. Porcul era atunci acoperit cu frunze de banan, peste care se puneau rădăcini de igname, fructe de taros, de avocatier şi de manghier. Totul era apoi învelit într-un alt morman de frunze, iar pe deasupra, căptuşit cu un strat de pămînt.

Mîncarea se cocea, astfel, în toate straturile ei, pătrunse de dogoare, unul cîte unul.

Porcul, o dată copt, era aşternut pe un covor de frunze, în compartimentul din stînga al „pieţei", iar Omaata îl despica în părţi egale, în vreme ce familiile, ţinînd în mîini frunze de banan, făceau coadă, aşteptînd să le vină rîndul. Porcii sălbatici fiind singurele animale mamifere care trăiau în insulă, se înmulţiseră foarte mult, dar, cu toate acestea, din spirit de prevedere, se luase hotărîrea să nu se taie mai mult decît unul pe săptămînă pentru a se păstra această resursă de hrană. Cum doar tahitienii cunoşteau felul de viaţă al porcului sălbatic, precum şi viclenia mijloacelor sale de apărare, lor li se dăduse în grijă vînarea sa, iar cu acest prilej ei căpătau puşti, pe care, în cele din urmă, se deprinseseră să le mînuiască tot atît de abil ca şi britanicii.

De îndată ce debarcaseră pe insulă, tahitienii se şi apucaseră să adune cantităţi mari din roadele arborelui de pîine. După ce culeseră aceste fructe cărnoase de dimensiunea unei tidve omeneşti, tahitienii le puseră la fermentare, în gropi. La două luni după aceea, socotind că fermentaţia era gata, scoaseră o oarecare cantitate din acest fruct, pe care-l frămîntară cu apă. Dădură aluatului forma unor mici pîinişoare pe care le puseră apoi să se coacă în cuptorul comunal. La început nu făcură prea multe, de teamă ca nu cumva să nu le ajungă pîinea pînă la recolta viitoare. Dar mai tîrziu cu o lună, socotind şi ceea ce economisiră şi ceea ce le mai rămăsese, ajunseră la concluzia că fuseseră prea economi, aşa încît începînd de atunci coacerea pîinii se făcu în fiecare săptămînă. Cînd ieşeau din cuptor, „micile pîinişoare" aveau o coajă aurită, dar, la drept vorbind, ele nu aveau nici gustul, nici consistenţa pîinii adevărate. De îndată ce coaja li se spărgea între dinţi, se topeau în gură ca o pastă de migdale, iar aroma lor plăcută, dar cam acrişoară, amintea pe cea a unui fruct.

Carne se găsea cu îndestulare pe insulă, dar hrana în cea mai mare parte era constituită din legume şi fructe. Vremea nu era totdeauna prielnică pescuitului, care nu era nici el totdeauna norocos, astfel încît locuitorii insulei nu aveau peşte, în medie, decît de trei-patru ori pe săptămînă, iar carne, după cum s-a văzut, doar o dată. Bri-

tanicii îşi puseseră mare nădejde în ouăle rîndunelelor de mare şi rămăseseră foarte dezamăgiţi că aceste păsări nu-şi depuneau ouăle decît în lunile iunie şi iulie, aşa încît fură nevoiţi să mai aştepte încă şase luni, pînă să poată avea, aşa cum spusese Mason, „ouă pentru *breakfast*".

În cursul celei dintîi săptămîni de ploaie se folosiră de ceasurile în care vremea era mai potolită, pentru a scoate de pe trunchiurile de pandanus mari plăci de coajă din care, după ce le bătătoreau în pive, femeile făceau o pastă căreia, tot subţiind-o şi întinzînd-o, reuşeau să-i dea o înfăţişare de stofă. După ce era uscată, această stofă căpăta aspectul unei grosolane ţesături de postav, ce avea, cînd era nouă, particularitatea curioasă de a produce, de îndată ce era îndoită, zgomotul unei uşoare pîrîieli. Toată vremea cît ţinu ploaia, femeile se îndeletniciră cînd în casa uneia, cînd în casa alteia, cu fabricarea acestui postav.

Nici Mac Leod, nici White nu vrură să se facă de rîs, punînd la cale o expediţie pentru a da de urma femeilor ce le fuseseră atribuite. Era de altminteri foarte limpede că n-ar fi fost în stare să facă un singur pas, în interiorul insulei, fără ca apropierea lor să le fie vestită fugarelor, prin acea semnalizare la distanţă în care indigenii erau atît de pricepuţi. Mac Leod spuse în gura mare, chiar de a doua zi după împărţirea ce avusese loc sub smochin, că, desigur, din pricina ploii femeile răzvrătite vor fi nevoite să se întoarcă mai mult din această pricină decît de frica singurătăţii. Dar, deşi ploaia curse într-una zi şi noapte mai bine de trei săptămîni, lucrurile rămaseră la fel. Judecînd după unele semne, Purcell ajunsese la concluzia că cei din „majoritate" se înţeleseseră între ei să supravegheze toate mişcările lui Mehani, pe care el îl preveni. Iar cînd Purcell voi să afle de la Ivoa cum primise fratele ei această veste, ea răspunse :

— A rîs. Părea a face mare haz.

— Asta-i tot ?

— A spus că *peritanii* se vor dovedi foarte nepricepuţi la un asemenea război...

— De ce ?

— Pentru că nu ştiu cum să dibuiască urmele. Iar atunci Timi a adăugat că, de s-ar ivi vreun război, tahitienii vor învinge chiar dacă *peritanii* au puşti.

— Așa a spus ? !...

— Da, dar toți ceilalți i-au închis gura. Doar îl cunoști pe Timi...

Purcell, de altminteri, nici nu-l mai vedea pe Mehani. Acesta dormea, cît era ziulica de lungă, în cabana tahitienilor, purtînd, zgribulit, peste *pareu* o cămașă de-a lui Burt, cu pieptarul plisat și cu manșete de dantelă care îl umpleau de încîntare.

Zilele de ploaie erau fără de sfîrșit. În sat nu se mai auzea nimic în afară de ritmul loviturilor de pisălog în pive. Adunate laolaltă în cabana uneia dintre ele, *vahineele* făceau de zor țesături într-o veselie zgomotoasă. Cîntau mai toată vremea, dar în răstimpuri își întrerupeau cîntecul ca să sporovăiască spunîndu-și una alteia noutățile satului sau comparînd, cu luare-aminte la cele mai neînsemnate amănunte, însușirile *tané*-ilor ce le aleseseră. Se auzeau rîsete și exclamații, curmate după cîteva minute de ciocăniturile pisăloagelor ce se puneau din nou în mișcare. Surde și tainice, începeau iarăși aceleași izbituri, scandînd un cîntec a cărui melodie era jalnică, dar cuvintele, vesele.

Cabana lui Johnson era, către vest, cea mai apropiată de aceea a lui Purcell, iar acesta auzi chiar în cursul primei săptămîni ce urmase împărțirii femeilor ecourile unei certe, urmate de zgomotele unor lovituri înnăbușite și de gemete, înecate apoi într-o adîncă tăcere. Faptul se petrecuse după masa de prînz, și trei zile mai tîrziu, către aceleași ceas, Purcell auzi repetîndu-se aceleași lovituri și în aceeași ordine, fără însă a-și putea da seama care dintre cei doi — Taiata sau Johnson — își snopea în bătăi tovarășul de viață. O întrebă, dar, pe Ivoa. Ea răspunse, dînd din cap, că tot satul știa de neînțelegerile ce domneau în această căsnicie. Ceea ce nu putea uimi pe nimeni, dat fiind caracterul Taiatei, care schimbase, în Tahiti, mai mulți *tané*, neputînd să rămînă cu nici unul dintre ei mai mult de o lună. Cînd *Blossom*-ul zvîrlise ancora pe țărmul lagunei, se împlineau cinci ani de cînd ea nu-și mai găsise nici un bărbat, chiar printre bătrînii insulei, și cu siguranță aceasta fusese pricina ce o îndemnase să plece împreună cu *peritanii.*

Nu se ştia, dimpotrivă, nimic în ceea ce priveşte legăturile dintre Mason şi Vaa, căci aceasta le privea cam de sus pe celelalte femei de cînd devenise *vahineea* şefului *peritanilor.* Nu ieşea decît arareori din casă şi numai ca să se ducă în piaţă. Cît despre Mason, acesta nu era văzut niciodată prin sat, iar de se întîmpla cumva să se întîlnească cu careva pe la vreo cotitură de drum, nici măcar nu răspundea la salut. Cînd cerul se mai însenina puţin, o pornea la drum de unul singur, plimbîndu-se îndelung pe munte. Iar cînd ploua, se mulţumea ca de trei ori pe zi să-şi facă cei o sută de paşi, încoace şi încolo, pe *duneta sa,* străbătînd un drumeag de scînduri aşezate de la un capăt la altul al parapetului, pe nişte pietre, poate pentru a nu se uda pe picioare, sau poate şi pentru a se amăgi cu gîndul că se află chiar pe bordul unui vas. Cînd Purcell, care citea, aşezat la masă pe după ferestruica odăii, îşi ridica ochii din carte, îl vedea umblînd încoace şi încolo, părînd a nu se sinchisi de loc de picăturile de ploaie ce-i cădeau pe chipiu şi pe umeri. La fiecare patru-cinci dintre aceste curse, se oprea în loc, îşi sprijinea mîinile pe parapet şi, îndreptîndu-şi trunchiul, îşi aţintea, înălţîndu-şi bărbia, ochii în depărtări, ca şi cum vederea-i, în loc să-i fie împiedicată de cocotierii aflaţi doar la cîţiva metri de el, ar fi îmbrăţişat pînă la marginile firii talazurile înspumate ale oceanului.

De dimineaţă pînă seara ploaia nu mai contenea. Purcell citea cu faţa spre una dintre ferestruicile pătrate ale încăperii şi cu spatele spre peretele glisant care dădea către sud şi către munte. Cînd îşi făcuse cabana, socotise drept fericită ideea de a-şi construi unul dintre pereţi în aşa chip, încît să-l poată da în lături, lăsînd astfel să pătrundă, din plin, în odaie soarele şi căldura. Dar sudul însemna deopotrivă partea dinspre care venea şi ploaia şi cumplitul vînt de miazăzi, al cărui suflu smucea acum fără încetare şipcile peretelui, făcînd ca apa să se strecoare prin toate părţile, şi, strînsă într-o mică băltoacă pe duşumea, să curgă printre scînduri, deşi acestea erau îmbucate unele într-altele.

Nici la Londra, nici în pămîntul de baştină al Scoţiei nu mai pomenise Purcell asemenea ploi. Oamenii se tre-

zeau într-o pîclă lăptoasă, plutind, în uriaşe baloturi, printre copaci şi însoţită de o burniţă îngheţată. Treptat-treptat aceste baloturi ca de vată se mai destrămau, de parcă ar fi fost străpunse de razele soarelui. Şi ceaţa se risipea într-adevăr, însă doar pentru a deschide cale ploii. În răstimpul unei singure zile vremea se înfăţişa în fel şi chip : cînd asemenea ploii cernută ca prin sită, cînd ca o avalanşă de stropi grei, cînd ca o răbufnire de vînt. Pămîntul insulei fiind impermeabil, oamenii înotau în mlaştinile noroioase. Nu se mai împărţeau decît legume, pentru că vremea făcea cu neputinţă atît pescuitul, cît şi vînatul. Apa ce umplea cisternele de pînză meşterite de Mac Leod se revărsă şi trebui să se sape în grabă şanţuri pentru a împinge astfel către faleză prisosul de apă. Încet-încet, potecile deveniră impracticabile, pietrele se înfundară în pămînt ca supte de mîl. Oamenii fură nevoiţi să adune şi să care cu toată truda altele, cele mai mari şi mai netede pe care le găsiră, pentru a acoperi pe celelalte înfundate în clisă. În sat fuseseră lăsaţi mai mulţi cocotieri, pentru a se sluji de frunzele lor ca de o pavăză împotriva soarelui. Dar toţi aceşti arbori stîrneau, în văzduh, deasupra capetelor, o umezeală înnăbuşitoare.

Totul curgea. Totul era moale, apoi, descompus. O miasmă fadă şi dulceagă plutea atotstăpînitoare în văzduh, impregnîndu-le pe toate. Scîndurile din ungherele cabanelor se acopereau de mucegai, iar sculele, în ciuda unsorilor cu care erau date, rugineau în douăzeci şi patru de ceasuri.

Fiind situat către miazănoapte, golful *Blossom*-ului se afla mai jos de nivelul vîntului, aşa încît aci domnea un oarecare calm. Dar către apus, oceanul unduind învăluia marginile falezei şi abătea asupră-i talazuri uriaşe.

Picăturile de burniţă de deasupra oceanului zburau la înălţimi uimitoare, iar apoi, tîrîte de vînt, cădeau pe pămîntul satului, în chip de ploaie sărată.

Către sfîrşitul celei de-a doua săptămîni, o lovitură surdă zgudui insula, trezind locuitorii în puterea nopţii. Dimineaţa îşi dădură seama că partea ieşită în afară a falezei nordice — chiar în locul unde îşi construise Mac Leod scripetele — se surpase, săpată de ape. Din cînd în cînd

lui Purcell i se părea că insula, pradă vîntului şi mării, e gata să rupă otgoanele ce o ţineau legată de fundul oceanului şi să plutească la întîmplare pentru ca, găurită apoi de ploaie, să fie sfărîmată şi spulberată în valurile ce o înconjurau.

De cum se lăsa seara, *vahineele* aprindeau de după ferestruicile fiecărei cabane un *doedoe* pentru a le arăta, astfel, *tupapahui*-lor că ele îi socotesc musafiri nepoftiţi. În ceea ce-l privea pe Purcell, acesta, pentru a-şi putea prelungi lectura, aprindea trei *doedoe* deodată. Risipa aceasta era, de altfel, lipsită de urmări. *Doedoe* se afla pe insulă din belşug. Era numită astfel un soi de nucă, precum şi arborele care o producea. Nucile de *doedoe* erau pline de un ulei vîscos, iar oamenii învăţaseră de la tahitieni să le folosească la luminat, vîrînd în ele, drept feştilă, o fibră de palmier. La drept vorbind lumina lor era mai puţin vie decît aceea a unei lumînări; flacăra ei sfîrîia din cînd în cînd ca o pocnitoare, dar uleiul ce o întreţinea răspîndea o aromă plăcută de fruct, de loc ameţitoare.

Cîteodată, Purcell se apropia de ferestruică şi privea afară către luminiţele ce sclipeau printre arbori. Era cutremurător gîndul că stînca aceasta, precum şi coaja ei subţire de humă în care se împlîntaseră arbori şi fructe erau unicul meleag cu putinţă de locuit pe o rază de cinci sute de mile marine. Jur împrejurul acestui petec de pămînt, nimic altceva decît valurile, vîntul, ploaia, bezna... „Iară noi, gîndi Purcell, noi, agăţaţi de această coajă subţire de humă, mai găsim încă atîta putere înăuntrul nostru încît să ne împărţim în tabere..."

Se auzi o bătaie destul de puternică în uşă, dar, înainte ca Purcell să apuce să se ridice în picioare, Ivoa porni în grabă şi deschise.

Vaa se ivi în prag, cu părul ud, dar purtînd mîndră pe umeri o pătură luată de pe *Blossom*. Pătrunse în odăie, o salută pe Ivoa, abia înclinîndu-şi capul, înaintă pînă în dreptul mesei la care citea Purcell şi spuse, fără alt ocol:

— *Tané*-ul meu vrea să-ţi vorbească şi te întreabă dacă-l poţi primi în seara asta.

Felul în care Vaa îşi rostise cuvintele îl uimi pe Purcell. Numai un mare şef tahitian şi-ar fi putut îngădui o intrare în subiect aşa de bruscă.

— În seara asta ? spuse el ridicînd din sprîncene, cu o expresie de îndoială.

— În seara asta, spuse Vaa.

Stătea aşa, în mijlocul cabanei, pe picioarele ei scurte, depărtate, iar stropii prelinşi de pe trup se strînseseră, pe podea, într-o băltoacă.

Se ţinea foarte dreaptă, iar chipul ei mare şi cinstit de ţărancă avea o expresie oarecum semeaţă, ce vădea conştiinţa deplină a treptei sociale pe care o urcase căsătorindu-se cu Mason.

— E tîrziu şi plouă, spuse Purcell oarecum surprins de aerul de noblеţe al femeii, dar dacă *tané*-ul tău vrea, pot veni eu la el mîine dimineaţă.

— A şi spus că ai să răspunzi aşa, vorbi Vaa, cu acelaşi aer greu de definit al omului ce se adresează unui subaltern. Nu vrea mîine. A spus că e mai bine în seara asta.

— Bine, atunci să poftească ! spuse Purcell.

Vaa schiţă iarăşi, de sus, o înclinare a capului către Ivoa, şi plecă.

De îndată ce uşa se închise în urma ei, Ivoa începu să rîdă :

— Ce aere-şi dă ! făcu ea uimită. Ia te uită la Vaa, omule, ia te uită ! Se ţine semeaţă ca o adevărată *savana vahinee* [1] ! Şi ştii, s-a născut din oameni de rînd.

— Nu există decît un singur fel de-a te naşte, spuse Purcell, supărat. S-a născut. Asta e tot. Nu fi orgolioasă, Ivoa.

— Eu ? făcu Ivoa, punîndu-şi cu o mişcare plină de farmec mîinile pe piept. Impresionat de graţia Ivoei, Purcell rămase totuşi ferm în cele spuse.

— Eşti mîndră de-a fi fata unui şef...

— Dar e adevărat ! Otu este un mare şef !

— Otu este un om bun şi înţelegător. Fii, prin urmare, mîndră că eşti fata lui Otu, şi nu a unui şef.

[1] Nevastă de şef. (Nota autorului.)

— Nu pricep, spuse Ivoa, aşezîndu-se pe pat. Otu este şef pentru că este Otu.

— Ba de loc! spuse Purcell cu însufleţire. Otu rămîne Otu, chiar dacă n-ar fi şef.

—Da, dar este! spuse Ivoa, desfăcîndu-şi larg braţele, ca şi cum ar fi vrut, prin acest gest, să dăruiască elocvenţă vorbelor pe care le rostise.

— Dacă, spuse Purcell, tu eşti mîndră că eşti fata unui şef, atunci trebuie să înţelegi că nu există nici un motiv ca Vaa să nu fie mîndră că este soţia unui şef. E la fel de ridicol.

Ivoa strîmbă din nas. Se auziră bătăi în uşă. Expresia înciudată dispăru de pe chipul ei. Nu mai avu vreme să străbată, etapă cu etapă, drumul pînă la împăcare. Fără să mai stea pe gînduri, îi dărui lui Purcell un zîmbet luminos şi se grăbi să deschidă.

— Bună seara, şef al marii piroge, îl întîmpină pe Mason cu un ton curtenitor.

— Hm! făcu Mason.

El nu reţinuse de loc numele femeilor indigene. Le confunda între ele. Toate se sfîrşeau cu un „a". De altminteri semănau una cu alta. Veşnic pe jumătate despuiate şi totdeauna flecărind. Sau bătînd cu pisăloagele în afurisitele lor de pive.

Purcell se ridică şi, cu un semn al mîinii, îl pofti să ia loc pe un scăunel.

— Cred că e prima oară cînd intraţi în casa mea.

— Hm! făcu Mason.

Se aşeză şi-şi roti privirea, jur împrejur.

— E frig la dumneata, făcu el cam morocănos.

— Da, spuse Purcell, cu un surîs. Din pricina peretelui glisant. Va trebui să-mi perfecţionez sistemul.

Urmă o tăcere. Mason privi în pămînt. Purcell avu dintr-o dată impresia că era încurcat, neştiind cum să spargă gheaţa.

— Văd că aprindeţi trei *doedoe* deodată, spuse el în cele din urmă, pe un ton de dojană, ca şi cum Purcell, fiind încă pe bord, ar fi făcut risipă cu uleiul *Blossom*-ului.

— Citeam, tocmai.

— Da, văd, spuse Mason.

Se aplecă asupra mesei şi citi cu glas tare titlul cărţii:

— *Călătoriile Căpitanului Gulliver.*

— Cunoaşteţi cartea ?

Mason clătină capu-i pătrat :

— Destul de bine, ca să-mi dau seama că acest pretins căpitan Gulliver n-a fost, în viaţa lui, marinar. Iar cît despre ceea ce povesteşte în legătură cu ţările pe care, ca să spunem aşa, le-a vizitat, o vorbă nu cred...

Purcell surîse. Şi liniştea se aşternu din nou.

— Domnule Purcell, reîncepu Mason, ţin să-ţi mulţumesc pentru ceea ce ai făcut, ca s-o capăt pe Vaa.

Şi adăugă fără o umbră de humor :

— Sînt pe deplin mulţumit de ea.

— Sînt fericit, domnule căpitan, spuse Purcell. Dar lui Mac Leod trebuie să-i mulţumiţi. El e acela care s-a gîndit la Vaa.

— Mac Leod ! spuse Mason, roşind. Ei, poftim ! mă simt cum nu-ţi închipui de mîhnit că trebuie să-i fiu dator cu cel mai mic lucru acestui...

Era cît p-aci să spună „acestui afurisit de scoţian", dar îşi aduse aminte la vreme de locul de baştină al lui Purcell.

— Închipuieşte-ţi, domnule Purcell, continuă el pe un ton indignat, îl întîlnesc ieri pe individul ăsta. Avea în mînă sextantul lui Burt. I-l cer, bineînţeles. Ce crezi că a avut neruşinarea să-mi răspundă secătura asta ? „Asta-i partea mea din lucrurile rămase de pe urma lui Burt. Dar dacă vrei cumva să-l cumperi, sînt gata să ţi-l vînd."

— Să-l vîndă ! spuse Purcell, uluit. Ce să facă cu banii pe insula asta ?

— Asta l-am întrebat şi eu. Mi-a răspuns că în douăzeci de ani de aici încolo, răzvrătirea de pe bord se va prescrie şi că dacă atunci va veni pe aici vreun vas britanic şi îl va duce înapoi în Scoţia, va fi fericit să nu calce pe pămîntul lui de baştină fără un sfanţ în buzunar...

Purcell începu să rîdă, dar rîse de unul singur. Cu ochii ţintă în pămînt, Mason părea preocupat. După o clipă, ridicîndu-şi capul, făcu o mişcare ca şi cum s-ar fi scuturat şi vorbi pe un ton aproape agresiv :

— Aş vrea să-ţi cer... un serviciu.

„În sfîrşit", îşi spuse Purcell, în sinea sa.

— Cu plăcere, dacă vă pot fi de vreun folos, spuse el, înclinînd din cap.

Mason făcu, cu mîna, un semn de nerăbdare, ca pentru a înlătura această formulă de politeţe.

— Binenţeles spuse el pe un ton aproape jignitor, că mă poţi refuza...

— Dar n-am spus aşa ceva, făcu Purcell zîmbind.

— Iată despre ce e vorba, reluă Mason cu acelaşi aer de nerăbdare, retezîndu-i scurt lui Purcell şi această vorbă de protest. În cursul plimbărilor făcute pe munte, am dat pe versantul nordic peste o peşteră la care se ajunge foarte greu : trebuie să urci o potecă foarte abruptă... În sfîrşit, potecă... e un fel de a vorbi. Povîrnişul e atît de drept, încît, pentru a înainta în sus, trebuie să te agăţi de stînci... De remarcat este faptul că nu există în afară de această potecă nici o altă cale care să ducă pînă acolo. Căci ea este, de fapt, mărginită, atît la dreapta, cît şi la stînga de ziduri înalte de bazalt ; ar fi poate mai nimerit să spun, piscuri... cu neputinţă de escaladat. Pe de altă parte, plafonul peşterii iese în afară deasupra intrării, astfel încît nici vorbă nu poate fi să pătrundă cineva înăuntru de sus, de pe munte, fie şi cu ajutorul unei funii. Mai adaug că în interiorul peşterii se află un izvor...

Mason se opri o clipă. Părea uimit el însuşi că vorbise atît de mult.

— Am cercetat cu toată luarea-aminte această peşteră, spuse el, iar ochii lui cenuşii prinseră deodată a sticli, şi sînt încredinţat că este de necucerit în caz de atac...

Şi mai adăugă, ridicînd, deodată, glasul :

— Afirm, domnule Purcell, că un singur om — repet : unul singur — cu armele şi muniţiile necesare, şi care să aibă fireşte şi merinde, ar putea, postat la gura peşterii, să ţină piept unei întregi armate...

„Fregata", îşi spuse Purcell în sinea sa. Gîndul acesta i se înfipsese, ca un cui, în minte. Deşi apărată formidabil, insula nu-i mai părea lui Mason chiar de necucerit. Găsise ceva mai mult : o a doua linie de apărare. Insula era pentru el cetatea, iar peştera, ultima redută...

— Binenţeles, continuă Mason, pe un ton sec, că n-am să-ţi cer să-mi fii tovarăş de arme. Îţi cunosc concepţiile. Şi, fireşte, mă voi bizui şi mai puţin pe ajutorul celorlalţi...

Se întrerupse, apoi continuă pe un ton sigur, ce suna însă fals :

— ...atîta vreme cît nu vor reveni la ceea ce este îndatorirea lor.

Se mai opri o clipă, după care spuse solemn :

— Îţi cer, domnule Purcell, doar atît : să mă ajuţi să transport armele şi muniţiile în această peşteră.

Tăcu şi îşi aţinti asupra lui Purcell ochii cenuşii. Puţin mai tîrziu, cum Purcell nu scoase nici o vorbă, adăugă :

— I-aş fi putut cere acest lucru Vaaei. E foarte viguroasă, continuă el, aruncînd o ochire către silueta lui Purcell, parcă regretînd că acesta nu e mai vînjos. După cît se pare, însă, indigenii se tem să se apropie de aceste peşteri : le socotesc bîntuite de *tupapahui*... Într-un fel, e cum nu se poate mai bine. Despre partea lor, primejdia furtului este înlăturată.

— Da, dar mateloţii ? spuse Purcell.

— De ce i-ar mai ispiti armele, cînd fiecare are arma sa ? De altfel nu există pericolul ca ei să poată descoperi vreodată peştera asta. În afară de corvoada pentru apă, nimic nu-i face să se clintească din loc şi să iasă din sat. Ca adevăraţi marinari ce sînt, nu le place mersul pe pămînt. Sîntem aici de cîteva săptămîni, domnule Purcell, şi în tot acest timp, cine a avut dorinţa de a ajunge pînă în creştetul muntelui ? Doar doi oameni : dumneata şi cu mine.

Tăcu o clipă şi apoi continuă :

— Binenţeles îţi cer să păstrezi secretul.

— V-o făgăduiesc, spuse Purcell îndată.

Urmă o tăcere îndelungă, după care Purcell spuse :

— Spre marea mea părere de rău, mă văd silit, domnule căpitan, să refuz serviciul pe care mi-l cereţi. Ajutîndu-vă să transportaţi arme în această peşteră, m-aş face complice la asasinatele pe care le-aţi putea săvîrşi dacă survine o debarcare.

— Asasinate ! strigă Mason.

— Ce altceva ar putea fi ? spuse liniştit Purcell.

Mason se sculă în picioare, roşu la faţă, cu vinele de pe frunte vinete şi umflate, cu pleoapele clipindu-i fără încetare.

— Consider, domnule Purcell, spuse el cu glasul tremurînd de furie, că în acest caz aş fi în legitimă apărare...

— Nu împărtăşesc părerea dumneavoastră, spuse Purcell pe un ton limpede. Să nu ne ascundem după deget, domnule căpitan. Cu toţii sîntem aici sau vinovaţi, sau complici la crima de răzvrătire. Împotrivindu-ne cu armele forţei armate a regelui, săvîrşim o a doua crimă : aceea de rebeliune împotriva puterii statului... şi de asasinat propriu-zis, dacă mai avem şi nenorocirea de a ucide pe vreunul dintre marinarii care ne atacă...

— Domnule Purcell ! strigă Mason cu o asemenea violenţă, încît Purcell crezu că îl va şi lovi. Niciodată în viaţa mea n-am... Domnule Purcell, continuă el plin de mînie, nu pot tolera... Acesta e lucrul cel mai... Cum îndrăzneşti, cu tot calmul...

Cu buzele tremurînde, cu privirea împietrită, încercă, în repetate rînduri, să articuleze o frază, fără a fi în stare să şi-o ducă măcar pe una singură pînă la capăt. Această neputinţă de a se exprima îl făcu şi mai furios. Strînse pumnii şi, luînd hotărîrea de a renunţa să-şi mai ţină discursul, spuse pe un ton indiferent :

— Nu mai am nimic de spus.

Se întoarse pe călcîie, se îndreptă spre uşă, o deschise şi ieşi, mişcîndu-se ca un robot. Împinsă de rafalele vîntului, uşa se mai izbi de cîteva ori, înainte ca lui Purcell să-i fi venit în minte s-o închidă.

Îngîndurat, se întoarse, aşezîndu-se din nou la masă. Fusese ceva aproape anormal în violenţa lui Mason.

— Pe *Eatua !* strigă Ivoa. Ce-a mai răcnit !...

Se aşezase pe pat, cu picioarele strînse sub ea, ţinîndu-şi umerii acoperiţi cu pătura.

— Mi-a cerut un serviciu şi n-am vrut să i-l fac.

Reticenţa cu care se exprimase nu-i scăpă Ivoei. Era roasă de curiozitate, dar buna-cuviinţă tahitiană nu-i îngăduia să pună întrebări, mai cu seamă bărbatului ei.

— *Maamaa,* făcu ea, dînd din cap. Adamo, adăugă ea pe un ton de zeflemea, de ce sînt *peritanii* atît de *maamaa ?*

— Nu ştiu, spuse Purcell, cu un zîmbet. Poate pentru că au prea multe tabuuri.

— O, nu ! făcu Ivoa. Nu poate fi aceasta pricina. *Scheletul* n-are nici un *tabu* şi-i cel mai *maamaa* dintre toţi... Şi

continuă : Dacă n-ar fi fost *maamaa*, nu mi-ar fi jignit fraţii, înlăturîndu-i de la împărţire.

Ivoa tăcu şi întoarse capul, ca şi cum ar fi vorbit prea mult.

— Sînt porniţi împotriva lui ?

— Da, răspunse ea, cu faţa întoarsă. Sînt porniţi împotriva voastră. Foarte porniţi.

Ceva din tonul ei îl nelinişti pe Purcell, care o întrebă :

— Şi împotriva mea ?

— Şi împotriva ta.

— E nedrept ! strigă Purcell, cu indignare.

Se sculă, se aşeză pe pat lîngă ea şi-i luă mîinile într-ale sale.

— Tu singură ai văzut.

— Aşa e, spuse Ivoa. Şi continuă : ei spun că te porţi cu prietenii cum te-ai purta cu vrăjmaşii tăi.

— Dar nu-i adevărat ! strigă Purcell, cu o adîncă mîhnire.

— Ei spun că deşi şoricelul voia să-ţi ia femeia, tu ai împiedicat-o totuşi pe Omaata să-l bată. Ceea ce de fapt e şi adevărat, adăugă ea azvîrlindu-i, deodată, lui Purcell o privire care-l tulbură.

Acesta gîndi : „Şi ea e pornită împotriva mea". Cu inima sfîşiată, se ridică în picioare şi începu să străbată încăperea, în sus şi în jos. Urît de unii, suspectat de ceilalţi... Şi îl cuprinse, deodată, un cumplit simţămînt de singurătate.

— Şi Mehani ? spuse el oprindu-se locului.

Ivoa îşi întoarse, în lături, capul, şi continuă ca şi cum nici nu i-ar fi auzit întrebarea :

— Cu toţii spun că nu l-ai lăsat să-l omoare pe *Schelet*.

— Să-l omoare ! strigă Purcell, astupîndu-şi, cu ambele mîini urechile. Moarte şi iar moarte !

Şi începu iarăşi să străbată în lung şi în lat încăperea. Se simţea cu desăvîrşire neputincios să explice chiar faţă de Ivoa întreaga sa atitudine de pînă acum.

— Şi Mehani ? o mai întrebă o dată, oprindu-se drept în faţa ei.

Urmă o tăcere. Ivoa îşi încrucişă braţele pe piept şi spuse, cu ironie :

— Poţi fi fericit, omule : Mehani e veşnic, cu trup şi suflet, alături de tine.

Lui Purcell i se lumină obrazul, iar Ivoa spuse înciudată :

— Am impresia că-l iubeşti pe Mehani mai mult decît pe mine.

Purcell surîse şi se îndreptă spre pat, aşezîndu-se apoi alături de ea.

— Nu fi şi tu ca *vahineele peritani...*

— Dar cum sînt ele ?

— Geloase, mai toate.

— Eu nu sînt geloasă, spuse Ivoa. Uite, Itia, de pildă, se ţine toată ziua după tine, ca să te joci cu ea. Şi mă amestec eu în vreun fel ?... Spun ceva, ţip ?...

La auzul acestor cuvinte, Purcell rămase buimăcit şi înadins trecu peste ele. După o clipă continuă :

— Dar Mehani ce spune ?

— Te apără. Spune că tu eşti un om deosebit şi nici nu-i drept să te judece cu măsura celorlalţi. Spune că eşti *moa* [1].

Ea se uită în sus, în ochii lui Purcell, şi întrebă, cu naivitate :

— E adevărat, Adamo ? E adevărat că tu eşti *moa ?*

Lui Purcell îi venea să ridice din umeri. Se stăpîni, însă, şi reîncepu să străbată odaia în lung şi-n lat. Pentru un tahitian starea de *moa* nu putea fi de loc rezultatul vreunei sforţări eroice. Ea ţinea doar de o anumită alcătuire lăuntrică. Erai *moa* tot aşa cum altul era şchiop de un picior : din născare. Era o ciudăţenie admirabilă prin sine însăşi, dar care nu implica nici un merit. „Foarte bine, îşi spuse Purcell în sinea sa, n-au decît să creadă. Să creadă, dacă aşa vor izbuti să-mi înţeleagă atitudinea..."

— Da, spuse el, cu toată seriozitatea, oprindu-se locului. Da, Ivoa, este adevărat.

— Pe *Eatua !* strigă Ivoa, iar chipul ei fu luminat de expresia unei asemenea fericiri, încît Purcell se simţi ruşinat. „Cît sînt de nesincer", îşi spuse el, stingherit.

— *É* Adamo *é !* continuă Ivoa, ce fericită sînt ! Văzusem cîndva, în Tahiti, un *moa*, dar era atît de bătrîn ! Ah ! cît de bătrîn era şi de sfîrşit ! Iar acum am, aici, un *moa* cu mine, pentru toată viaţa ! Şi ce frumos e ! Şi îmi este *tané !* încheie Ivoa, ridicînd, într-o izbucnire de bucurie, braţele către cer.

[1] Sfînt. (Nota autorului.)

Dădu deoparte pătura ce-i acoperea umerii, sări jos din pat, alergă spre Purcell şi, îmbrăţişîndu-l, îi acoperi faţa de sărutări. El o privea, zăpăcit, mişcat. Cum îşi tot apăsa buzele, în sărutări mici, cînd pe obrajii lui Purcell, cînd pe bărbia, cînd pe buzele lui, mişcîndu-şi fără încetare capul, încoace şi încolo, Purcell vedea strălucirea minunaţilor ei ochi albaştri, cînd într-o parte, cînd în cealaltă. Cît era de frumoasă ! Fiinţa ei revărsa lumină, căldură, generozitate !...

— Eşti, aşadar, *moa !* spuse Ivoa, cu o expresie de încîntare.

Îl ţinea înlănţuit în braţe, şi aşa, începu a merge de-a-ndaratelea, întîi încet, apoi din ce în ce mai repede, trăgîndu-l după sine, ca în mişcarea unor paşi de dans. Purcell simţi o undă de veselie. Îl ducea, astfel, spre pat, şi în clipa în care fu aproape de marginea acestuia, îşi dădu drumul pe spate, iar Purcell se rostogoli şi căzu peste ea. Apoi încetă să mai rîdă, îi căută buzele şi mai avu vreme să-şi spună : „Tahitienele au într-adevăr o idee cu totul personală despre sfinţenie".

A doua zi vremea se însenină şi, pe cer, pentru întîia oară după trei săptămîni, se ivi soarele. La ceasurile unsprezece, Purcell ieşi din cabană, o luă pe *West Avenue* şi bătu la uşa lui Baker.

Horoa îi deschise, chipeşă, ţanţoşă, cu o neîmblînzită privire a ochilor.

— Bună ziua, frate Adamo ! strigă ea.

Şi, înhăţîndu-l chiar din prag, îl sărută pătimaş după chipul *peritan*. Cînd Purcell izbuti să mai răsufle, îl văzu pe Baker în spatele lui, zîmbind calm, în mijlocul odăii.

— Hai, spuse Purcell, fără a păşi înăuntru, vino cu mine. O să-i facem o vizită lui Mac Leod.

— Lui Mac Leod ? făcu Baker, în vreme ce chipu-i fin şi brun îşi schimbă, deodată, expresia.

— Hai odată, spuse Purcell. A sosit timpul să negociem.

Cînd Horoa îl văzu pe Baker pe punctul de a pleca, se propti înaintea lui şi, cu coama în vînt, cu ochii plini de flăcări, îi ţinu un discurs violent.

Baker întoarse către Purcell o privire întrebătoare.

— E supărată că pleci şi o laşi cu lemnele netăiate.

Baker o bătu uşor, cu mîna, pe şold şi spuse aproape surîzînd :

— Puţină zăbavă, *miss*.

Cuvintele acestea rămaseră fără nici un efect. Cu grumazul fremătînd, cu nările zvîcnind, Horoa continuă, arcuindu-şi coapsele şi nechezînd, să-şi verse focul.

Baker se întoarse spre Purcell.

— Cum se spune „puţină zăbavă" în limba tahitiană ?

— *Araué*.

— Horoa, strigă Baker din fundul rărunchilor, *araué ! Araué !*

O mai bătu o dată, uşor, pe şold, trecu pragul şi ieşi din casă. În vreme ce amîndoi bărbaţii se îndepărtau, Horoa, înfiptă în cadrul uşii, o ţinea într-una, vărsîndu-şi, mai departe, năduful.

— E obositoare, spuse Baker.

Şi adăugă :

— Să ştii că nu-i de loc fată rea. Dar obositoare. Nu mai sfîrşeşte cu scenele, cu veşnicele ei drame.

Se opri în loc, îi făcu de departe un mic semn cu mîna şi strigă :

— *Araué ! Araué !*

Şi o porni mai departe.

— Cred că mai e încă cu gîndul la Mac Leod, pe care-l regretă. Cu mine viaţa îi pare prea liniştită.

Purcell întoarse capul.

— Asta a şi spus.

Baker începu să rîdă.

— Foarte bine că-i aşa. Dinspre partea asta n-o să avem greutăţi.

Soarele îşi revărsa dogoarea. Ce minunat era să vezi cerul strălucind printre ramurile de palmier şi ce desfătare să vezi din nou, jur-împrejur, păsărelele sclipind în puzderia lor de culori ! Făcîndu-se nevăzute toată vremea cît plouase, toţi crezură că au murit, într-atît erau de mărunte şi de firave. Iar acum se îmbulzeau aci mai pline de viaţă, mai prietenoase decît oricînd. Baker spuse, cu un glas schimbat :

— Crezi că-ncercarea cu Mac Leod îţi va reuşi ?

— Cred că da, răspunse Purcell.

Trecură prin faţa cabanei lui Johnson şi, în drum, Purcell zise încet :

— Socotesc, din cîte răzbat în casa mea, că şi ăstora le plac dramele.

— Îl bate, spuse Baker.

Purcell se opri din mers şi îl privi pe Baker.

— Cine ? Ea pe el ? Eşti sigur ?

— Am şi văzut-o ţinîndu-se după el, prin grădină, cu un butuc în mînă.

— Bietul bătrîn, exclamă Purcell.

Să fi făcut o cale atît de lungă, să fi cutreierat ţări şi mări ca să se despartă de o scorpie, şi să-ncapă, tocmai la capătul lumii, pe mîinile altei scorpii !

Chipul fin al lui Baker se încruntă.

— Vedeţi, don locotenent.

— Purcell.

— Purcell... vezi, Purcell. Socoteala lui Johnson a dat greş. Şi-a ales o femeie urîtă. Şi-a spus că fiind urîtă se va dovedi plină de însuşiri. Da' de unde, lucrul ăsta nu-i adevărat. Că de-ar fi aşa, îţi închipui că s-ar repezi cu toţii la alea hîde. Chilipir ar fi socotite, nu alta. Vezi, însă, că de fapt, femeile urîte sînt la fel de plictisitoare ca şi cele frumoase...

Baker mai zăbovi o clipă şi apoi adăugă :

— Şi, pe deasupra, mai sînt şi urîte.

Purcell surîse.

— Prea vezi lucrurile în negru. Mi se pare că Avapuhi...

— O ! Nu pot spune nimic rău despre Avapuhi, spuse Baker, dînd din cap. Vorbesc, aşa, în general. Vezi, Purcell, femeile, pe toate laolaltă, le socotesc...

Se frecă pe frunte, deasupra sprîncenei ochiului drept.

— ...obositoare.

Şi adăugă :

— Veşnic nemulţumite cu soarta lor. Jinduind necontenit la altceva decît ceea ce au. La un alt bărbat. La o altă rochie. Mai ştiu şi eu la ce ?

— Eşti nedrept. Tahitienele nu sînt de loc aşa.

— Ba şi Horoa tot aşa este.

Purcell îi aruncă o privire. Un nervos, un nervos calm. Chipul împietrit, dar cearcăne întunecate în jurul ochilor şi buza inferioară zvîcnindu-i, ca un puls... Şi Baker trecu brusc la altceva.

— Nu vrei să-mi spui şi mie ce căutăm la Mac Leod ?

— Am eu un gînd, mărturisi Purcell. Un gînd mi-a venit în minte, acasă, pe cînd stam de vorbă cu Mason. În ce măsură

s-ar putea dovedi folositor, nu știu. Și nu vreau să-l afli dinainte, de o fi să dau greș.

Trecură prin fața casei lui Mason și îl văzură pe căpitan care, îmbrăcat din creștet pînă-n tălpi, cu cravată, cu nasturii tunicii încheiați, cu chipiul pe cap, se tot plimba, în sus și-n jos, pe poteca de scînduri a *dunetei*. „Bună ziua, domnule căpitan", spuse Purcell, fără a-și încetini mersul, iar Baker repetă și el un „Bună ziua", fără, însă, a mai adăuga „Domnule căpitan". Dar Mason nici nu întoarse capul. Mergea drept înainte, cu ochii țintă către orizont, cu pasul măsurat, cu trunchiul bine înțepenit pe șolduri, gata parcă să înfrunte le gănarea vasului pe valuri. Enervat, își agita, din cînd în cînd în văzduh mîna în jurul capului, pentru a alunga păsărelele, ce nu-i dădeau pace, zburînd foarte aproape de el. Mișcarea aceasta iscă în spiritul lui Purcell imaginea gestului unui om ce alungă țînțarii și, fără a ști de ce, o socoti nelalocul ei.

— După cît se vede, spuse Purcell, păsărelele n-au prea suferit din pricina ploii.

Îl privi pe Baker, și spuse cu glasul scăzut :

— Dar Avapuhi ?

— Nici atît.

— Dar Itia ?

— Nici ea.

— Cînd ai văzut-o pe Avapuhi ultima dată ? mai întrebă Purcell, în șoaptă.

— Ieri. Horoa s-a dus la Omaata ca să lucreze la postav și așa am mai avut răgazul s-o șterg de-acasă.

— Poate nu vei mai avea multă vreme de îndurat, spuse Purcell.

Și îl privi pe Baker, avînd deodată un simțămînt viu de prietenie pentru el. Chipul brun al lui Baker, cît de cinstit era ! Ce deschisă îi era firea ! Ce spirituală sclipire i se aprindea în ochii căprui. Cîtă forță ascundeau mișcările lui blînde. „Și cîtă violență, se gîndi Purcell. Asta e singura lui trăsătură cu care nu mă-mpac."

Îndată ce Purcell puse mîna pe ivorul portiței ce dădea în grădina lui Mac Leod, scoțianul se și ivi în pragul cabanei, iar în urmă-i, pe jumătate ascuns de trupul său, și părînd, în comparație cu el, absurd de mărunt și de bondoc, răsări White, care, gol de la brîu în sus, își ținea mîinile la spate.

— Ce căutaţi aici ? strigă Mac Leod, pe un ton foarte puţin prevenitor.

— Vreau să-ţi spun ceva, făcu Purcell, fără a intra în grădină.

— Amîndoi ? întrebă Mac Leod, cu un aer bănuitor, şi prin mintea lui Purcell trecu gîndul că scoţianul se temea de o agresiune.

— La cele ce am să-ţi spun, socotesc că trebuie să fie de faţă şi Baker, ca martor. Dar dacă vrei, n-am nimic împotrivă să rămînă şi White.

— Fie, făcu Mac Leod. Intraţi !

Şi în tot timpul cît vizitatorii străbătură grădina, rămase în picioare pe prag, privindu-i cum se apropie. Trupu-i lung şi deşirat sta înfipt pe picioarele-i slăbănoage ca de bîtlan, în vreme ce cu un aer nepăsător îşi sprijinea mîna dreaptă în şold, dar ochii lui din fundul orbitelor pîndeau cu luare-aminte la mişcările lor cele mai neînsemnate.

Ceea ce-l izbi pe Purcell, de îndată ce pătrunse în cabană, fu marea bogăţie de dulapuri care ocupau toată înălţimea pereţilor pînă la plafon, de-o parte şi de alta a uşii şi a celor două ferestruici, cu uşiţe de sus şi pînă jos, şi prevăzute toate cu broaşte şi lacăte. În afară de aceste dulapuri se mai afla, în mijlocul încăperii, numai o masă solidă de stejar şi un foarte mare număr de scăunaşe, ceea ce părea să arate că locuinţa lui Mac Leod slujea drept loc de adunare pentru „majoritate".

Mac Leod trecu după masa de stejar, ca şi cum ar fi vrut să pună această stavilă între el şi oaspeţii săi şi, întinzînd deodată spre ei, la capătul braţului scheletic, o mînă — braţul şi mîna erau atît de lungi, încît păreau a străbate lărgimea întregii încăperi — le făcu, fără a scoate un cuvînt, semn să se aşeze. Cei doi luară loc. Cu pasu-i de pisică, dînd ocol mesei, White se aşeză alături de scoţian şi, punîndu-şi amîndouă mîinile pe genunchi, prinse a-i ciocăni cu arătătorul şi degetul mijlociu, în vreme ce privirea iscoditoare a ochilor săi negri îl ţintuia pe Purcell. Mac Leod rămase în picioare, cu mîinile în buzunare.

Cei patru bărbaţi se scrutară, astfel, un timp, fără ca vreunul dintre ei să fi spus un cuvînt. Purcell se aştepta ca Mac Leod să deschidă vorba şi să-i acopere cu verva sa. Dar lui

Mac Leod nu-i ardea, pesemne, de discuţie. Tăcea. Era întruchiparea însăşi a demnităţii. Întreaga-i atitudine arăta că prezenţa lui Purcell şi Baker în locuinţa sa i se părea neaşteptată şi trebuia lămurită. „E de neînchipuit, îşi spuse Purcell în sinea sa. Nu sînt nici măcar trei luni de cînd omul ăsta era un simplu marinar, ca şi toţi ceilalţi. Iar acum stă, cu spatele la dulap, rece şi distant, ca un diplomat care acordă o audienţă."

— Te ascult, vorbi Mac Leod, chiar în acea clipă.

Chiar aşa şi era, exact aşa : îi primea în audienţă... William Pitt în persoană, primindu-i pe ambasadori.

— Socotesc, spuse Purcell, că situaţia asta nu trebuie prelungită la nesfîrşit. Nu e favorabilă nimănui. Şi în cele din urmă va surpa orice înţelegere între noi. Cred, aşadar, că a sosit momentul să recurgem la un compromis.

— La un compromis ? spuse Mac Leod.

Purcell îi aruncă o privire. Scoţianul era de nepătruns.

— Dacă nu mă-nşel, continuă Purcell, situaţia asta nu satisface pe nimeni. Nici Baker, nici Mehani nu au femeia pe care o vor. Iar în ceea ce vă priveşte pe dumneata şi pe White, nu aveţi de loc femeie.

Se opri o clipă, pentru a le îngădui interlocutorilor săi răgazul de a înghiţi acest hap amar.

— Da, şi ? făcu Mac Leod.

— Propun un compromis, repetă Purcell.

Urmă o tăcere, după care Mac Leod spuse :

— N-am nimic împotrivă, ca să ne înţelegem. Ce propui dumneata ?

— Nu văd decît o singură soluţie, reluă Purcell. Un schimb : White să i-o cedeze pe Itia lui Mehani şi să şi-o ia, de la acesta, pe Faina. Iar în ceea ce te priveşte, să renunţi la Avapuhi, pe care s-o ia Baker, de la care să ţi-o iei înapoi pe Horoa.

Mac Leod rămase, o clipă, tăcut, apoi îşi înălţă capul, răsuflă adînc şi îşi înfundă şi mai mult mîinile în buzunare.

— Şi asta este, Purcell, propunerea pe care dumneata o numeşti compromis ? Unde e compromisul ? Ceea ce mi se ia văd foarte bine, dar de loc ce mi se dă. Compromis ? Şi spui asta fără măcar a clipi ! Compromis la ce ? În toată afacerea asta nu văd decît un singur compromis : compromisul cu trebuşoarele mele ! S-o luăm de la capăt povestea

asta, dacă cumva ai uitat-o. Care va să zică Baker mi-o ia pe Avapuhi. Bine ! Are loc votarea, şi votul mi-o dă înapoi. Drept răspuns la aceasta ea se face nevăzută în pădure, iar dumneata ce spui ? „Să facem un compromis" : s-o aducem înapoi pe Avapuhi, ca ea să se întoarcă la Baker !... Eşti tare neruşinat, Purcell, vrednic de toată lauda !... Stai aici, în faţa mea, de parc-ai fi îngerul Gavril şi, curat ca Isus, cu şezutul de-abia atingîndu-ţi scaunul, ca şi cum ai şi purces către ceruri, propunîndu-mi acest com-pro-mis !... E de necrezut ! Şi legea ? ce dracu faci cu ea ? Ăi fi uitat, Purcell, da' există şi-o adunare p-aici ! Există legi ! Există votul ! Iar ceea ce s-a votat rămîne bun votat. Asta e !...

Mai răsuflă o dată.

— Cît despre Avapuhi, o dibuim noi, n-ai nici o grijă. Poate chiar mai repede decît îţi închipui. Nu matelotu împins de vîntul cel mai prielnic ajunge totdeauna ăl mai repede ! Şi chiar de-mi ţin pînza în clipa asta mai puţin întinsă, nu înseamnă de loc că nu mai am de gînd să răzbesc. Nu, domnule, nici pomeneală, nu mă las ! Şi cînd mi-oi împlînta cangea-n bărcuţă, mi ţi-o-nţepenesc cobză cu-otgonu şi, de aci-nainte, fii pe pace, că nici tatăl din ceruri, nici puterea vîntului, nici căpetenia diavolilor n-au să mi-o mai smulgă din ancoră, o dată-nfiptă în mal.

— Să presupunem, spuse deodată Baker, cu glasul mocnind de o furie rece, să presupunem că izbuteşti s-o-nhaţi şi s-o aduci în bîrlogu tău. Şi apoi ? Ce poţi să faci ? Să ţintuieşti ferestrele-n piroane ? Să pui fiare la uşă ? S-o ţii zăvorîtă-n dulap ? Ferecată-n aşternut ? Ăsta ţi-e gîndul, marinare ?

— Ce-oi face cu muierea-mi legitimă, răspunse Mac Leod, cu un aer de demnitate, e treaba mea şi numai a mea.

Şi tăcu. Era vădit că nu-l interesa să discute cu Baker. Purcell aşteptă, dar Mac Leod nu mai scoase o vorbă. Refuzase, iar refuzul lui era categoric.

Purcell îl privi pe Mac Leod şi ceva din atitudinea acestuia îi trezi luarea-aminte. Nu-i era chiar atît de categorică împotrivirea. Mac Leod nu pusese capăt convorbirii şi nu făcea nimic ca să întrerupă discuţia. Era vicleană, fiara. Cu mintea ascuţită şi plin de viclenie. Subtil chiar. Mirosise ceva şi sta la pîndă. Refuzul acesta nu era decît una dintre etapele tratativelor.

— Dacă-ţi închipui cumva că ai s-o poţi regăsi pe Avapuhi, spuse Purcell, sau dacă, regăsind-o, îţi închipui că ai să fii în stare s-o şi păstrezi, înseamnă că încă nu vezi destul de limpede cum stau lucrurile. Şi dacă e aşa, cred că e mai nimerit să amînăm discuţia.

Tăcere. Schimb de priviri. Mac Leod nu spunea nici da, nici ba. Asupra oportunităţii de a pune capăt acestei convorbiri nu avea nici o părere. Era neutru. Se retrăgea. Limpede vorbind, nici nu mai era printre ei. „Vulpoiul, îşi spuse Purcell, în sinea sa, nu vrea să-mi uşureze reînceperea tratativelor."

Purcell dădu din umeri şi se ridică în picioare. În chiar aceeaşi clipă degetele lui White îşi conteniră uşoara lor ciocănire pe genunchi, iar el spuse :

— Primesc.

— Vrei să spui adică, vorbi Purcell, că dacă o capeţi pe Faina i-o laşi lui Mehani pe Itia ?

— Chiar aşa am vrut să spun.

Purcell îl privi pe Baker şi se aşeză din nou pe scaun.

— Bine, făcu el, fără să-şi dea în vileag mulţumirea. Socotesc că e cuminte ce faci. Plecînd de aici mă voi duce să vorbesc cu Mehani şi cu tahitienii. Cum ei n-au decît o femeie la doi bărbaţi, toată treaba nu depinde doar de Mehani. Dar nu cred, totuşi, că voi întîmpina dificultăţi.

Şi îi zvîrli o privire lui Mac Leod. Privirea scoţianului era pierdută în gol. Nu părea nici mulţumit, nici contrariat de iniţiativa lui White. Era cît se poate de vădit că nu-l atingea de loc. Poziţia sa rămînea propriu-zis neclintită.

„Dacă cumva mă ridic, acum, şi plec, gîndi Purcell, el mă lasă să mă duc. E foarte sigur că mă voi întoarce. În ce clipă anume m-am trădat ? se întrebă el cu necaz. Cum de e atît de încredinţat că mai am ceva să-i ofer ?"

— Mac Leod, spuse Purcell, gîndeşte-te şi dumneata. Cît mai sînt aici, gîndeşte-te.

Mac Leod nici nu clinti.

— Totul e gîndit şi răzgîndit, spuse el cu nepăsare.

Era în glasul lui o urmă de batjocură, ca şi cum ar fi ştiut că acest ultimatum, pe care oaspetele său i-l dăduse, va rămîne fără nici o urmare.

— Bine, spuse Purcell, să reluăm chestiunea.

Şi scoase, din buzunar, o pungă negricioasă de piele, îi desfăcu legătura, o deschise şi o deşertă pe masă. Cîteva monezi de aur se risipiră din grămadă, iar Purcell, adunîndu-le cu grijă, le puse la loc, în faţă-i, ca şi cum ar fi vrut să-şi încerce norocul la joc. Purcell desluşi, în albia tăcerii, şuierul răsuflărilor. Privi chipurile celor din jur. Erau ca împietriţi, ca loviţi de trăsnet. Doar ochii le mai trăiau în orbite. Comoara lui Ali Baba şi n-ar fi avut, asupra lor, un asemenea efect. Cineva tuşi apoi. Mac Leod îşi scoase mîinile din buzunare. O scîndură îi pîrîi sub picioare, cînd îşi urni greutatea trupului, ca să se apropie. Îşi aplecă deasupra mesei nasul ca o muchie de cuţit, iar Purcell auzi un zgomot ca o sorbitură, ca şi cum aerul nu putea să-i pătrundă în plămîni.

— Sînt, în grămada asta de bani, zece lire sterline, spuse Purcell. Ale dumitale sînt toate, Mac Leod, dacă i-o laşi pe Avapuhi lui Baker.

— Purcell ! strigă Baker.

Purcell ridică mîna, pentru a-i impune tăcere. Mac Leod se îndreptă din umeri.

— Phi, trăsni-m-ar Dumnezeu ! spuse el cu glasul sugrumat. Douăzeci şi cinci de ani am vînturat toate mările lumii, şi iadul să mă-nghită dac-am mai văzut atîta bănet !

Pe masa de stejar, dată prost la rindea şi înnegrită de mîntuială cu ulei de in, aurul se înălţa liniştit în grămadă, iar soarele, strecurîndu-se prin fereastruică, îi dăruia o lucire de zile mari. Era o grămăjoară destul de modestă, neînsemnată chiar. O măruntă colecţie de obiecte turtite, rotunde, destul de frumos gravate, şi care nu-i erau nimănui de vreo trebuinţă pe cuprinsul insulei. Una dintre piese ieşea puţin în lături, iar Purcell, cu o mişcare rapidă şi grijulie a mîinii, o puse în rînd cu celelalte.

— Ei, făcu Purcell.

Mac Leod se şi îndreptă, cît era de lung, pe şolduri şi îşi înfundă mîinile în buzunare.

— E o ruşine, spuse el, în cele din urmă, pe un ton de indignare şi cu o cută ironică în colţul buzelor, e o cumplită ruşine, dacă vrei să ştii ! Un ofiţer care, pentru aur, face troc cu femei ! Păcat de toată cazna cu care a-nvăţat pe băncile şcolilor şi de truda cu care a fost dresat să se ţină atît de tare, împreună cu toţi ceilalţi ofiţeraşi ai majestăţii-sale, de vreme ce, la urma urmelor, a ajuns să facă o asemenea

meserie ! O ruşine, asta s-o ştii de la mine, Purcell. Iar eu, reîncepu el, cu o măreţie în derîdere, eu mi-s un golan de pe cheiul Tamisei, de mi se zvîrle-un bacşiş în schimbul femeii mele legitime, căpătată la adunare printr-un vot în toată regula ? Dar morala, Purcell ? Ce faci cu morala ? O arunci peste bord ? O azvîrli în ocean, o dată cu lăturile, ca să le fie de ospăţ rechinilor ? Asta e, continuă el cu o sclipire a ochilor ce parcă marca brusca trecere de la indignarea prefăcută la parodia indignării, asta e, bătu-m-ar Dumnezeu, tot ce te-a învăţat *Biblia* dumitale ? Să faci pe codoşu-ntre bărbatul legitim al femeii şi fostul ei amant ?

Purcell se ridică şi spuse pe un ton rece :

— N-am vreme să-ţi ascult prostiile. Dacă nu te-nvoieşti, spune-o, şi am plecat.

Şi în aceeaşi clipă făcu un pas spre masă şi strînse palma, acoperind monezile de aur, ca şi cum ar fi fost gata să le vîre la loc, în pungă.

Mac Leod spuse :

— Douăzeci.

— Poftim ? făcu Purcell rămînînd nemişcat.

— Douăzeci. Douăzeci de lire. Primesc tîrgul dacă-mi dai douăzeci de lire.

— Exact aşa socoteam şi eu, spuse Purcell.

Şi luîndu-şi mîna dreaptă de pe masă, o înfundă în buzunar, de unde mai scoase încă o pungă, şi spuse liniştit :

— Cum s-ar putea întîmpla să-ţi pară rău că nu ai cerut mai mult, ţin să precizez că, într-adevăr, asta e tot ce posed.

Purcell desfăcu legătura celei de-a doua pungi, rostogolindu-i conţinutul pe masă. Apoi, luînd toate monezile în mîna stîngă, le înşirui una cîte una, alături de cele dintîi.

— Sînt aici, cu totul, douăzeci de lire, reluă el. De altfel, nu vreau să ţi le dau chiar pe toate, ci doar nouăsprezece. Cea de-a douăzecea e destinată altui tîrg.

— Ce mai vrei ? făcu Mac Leod cu un aer de trufie, rănit, ca şi cum el ar fi fost cel despuiat.

— Sextantul lui Burt.

Mac Leod apucă doar să deschidă gura. Dar Purcell nu-l lăsă să vorbească. Şi spuse pe un ton care nu mai îngăduia nici o discuţie :

— Ori aşa, ori de loc.

Mac Leod oftă, scoase o cheie din buzunar, se întoarse către dulapul din spatele său, îl deschise şi, luînd sextantul, îl puse, cu un aer morocănos, lîngă monezile de aur.

— Sîntem, aşadar, spuse Purcell, bine înţeleşi. I-o laşi pe Avapuhi lui Baker şi dumneata ţi-o iei înapoi pe Horoa.

— Da, înţeleşi, spuse Mac Leod, coborînd, posac, ochii în pămînt.

Şi Purcell împinse spre Mac Leod monezile de aur, cu gestul unui jucător care, în acea clipă, şi-a pierdut miza. Mişcate din loc, fişicurile se rostogoliră şi, risipindu-se pe masă, monezile părură, deodată, mai multe la număr. Mac Leod îşi întinse asupra lor degetele-i osoase şi le adună, fără însă a reface fişicurile. Purcell îl observă cum rotunjeşte forma grămăjoarei.

— Mac Leod, i se adresă Purcell.

Mac Leod îşi ridică ochii, cu un aer plictisit. Părea stingherit că nu i se dă pace să-şi vadă de îndeletnicire.

— Mac Leod, reîncepu Purcell, cu gravitate, mă simt fericit că am ajuns la o înţelegere. În ceea ce mă priveşte, socotesc că este de cea mai mare însemnătate să trăim în bună înţelegere.

— Asta e şi părerea mea, spuse Mac Leod cu un aer de nepăsare, făcînd, în acelaşi timp, cu mîna un gest sortit parcă să pună capăt convorbirii. Se vedea cît de colo că nu avea alt gînd decît să rămînă, cît mai repede, singur. Privirea lui Baker luneca de la Mac Leod la Purcell şi se vedea că îi era necaz de naivitatea prietenului său.

— Ştii, reluă Purcell, în vreme ce ochii săi albaştri se opriră cu toată gravitatea asupra chipului lui Mac Leod, mi se pare de mare însemnătate să înlăturăm frecuşurile dintre locuitorii insulei. Date fiind condiţiile nu prea obişnuite în care trăim, cea mai măruntă zîzanie poate căpăta proporţii dramatice.

— Binenţeles, spuse Mac Leod cu acelaşi aer absent şi plictisit, ţinîndu-şi amîndouă mîinile deasupra monezilor de aur. Nu tăgăduiesc că ai dreptate în ceea ce spui, Purcell, adăugă el, aproape constrîns la această aprobare de către convingătoarea limpezime a privirii lui Purcell, aţintită asupră-i.

— Îţi mărturisesc că mă preocupă, în foarte mare măsură, problema relaţiilor dintre noi şi tahitieni. Aşa cum sînt acum, nu sînt de loc bune. Şi ar trebui să ne ferim, prin toate mijloacele, de a le înrăutăţi şi mai mult, pe viitor.

— Binenţeles, binenţeles, făcu Mac Leod, cu gîndul aiurea.

Baker îi făcu lui Purcell cu cotul.

— Să plecăm, spuse el, încet.

Îl stingherea faptul că Purcell nu-şi dădea seama cît de lipsite de însemnătate erau, pentru Mac Leod, aceste vorbe.

Purcell se opri o clipă, se îndreptă din umeri, şi, roşu la faţă, adăugă cu efort :

— Vreau să-ţi spun încă ceva... N-aş... n-aş dori să mă socoteşti drept un vrăjmaş. Nu-ţi sînt vrăjmaş. Şi, dintr-o singură mişcare, îi întinse mîna ce-i sta ţeapănă la capătul braţului, neîndoit de la cot.

Mac Leod se dădu puţin înapoi. Îşi ţinu o întreagă secundă privirea aţintită asupra mîinii lui Purcell, apoi privi grămada de aur acoperită de propriile-i mîini. Izbuti în cele din urmă să şi-o smulgă din grămada aurului pe cea dreaptă, cu care o apucă pe aceea a lui Purcell şi i-o strînse, deasupra mesei.

— Nici eu, rosti Mac Leod fără căldură.

Îndată ce-i lăsă mîna lui Mac Leod, Purcell se întoarse către Baker ca pentru a-l ruga să-i urmeze pilda.

— Te salut ! spuse Baker.

Şi ajunse la uşă. Era furios din pricina orbirii lui Purcell, iar în ceea ce-l privea, nu se simţea în stare de simţăminte creştineşti.

Ţinu uşa deschisă, pentru a-l lăsa pe Purcell să treacă. White se ridică, urmîndu-l pe Purcell. Îşi dăduse şi el seama de graba cu care Mac Leod dorea să-i vadă pe cîteşitrei plecaţi.

Tocmai în clipa în care trecea de portiţa grădinii, Purcell se întoarse către White.

— Mă duc să vorbesc cu tahitienii şi, de îndată ce ştiu ce anume am de făcut, te voi înştiinţa.

— Mulţumesc, spuse White, cu glasul blînd.

Şi se îndepărtă cu mersul lui de pisică. Cabana sa era situată către vîrful nordic al rombului, în faţa aceleia a lui Hunt.

Baker şi Purcell făcură în tăcere cîţiva paşi, coborînd *East Avenue*. Se simţeau fericiţi, dînd din nou cu ochii de soare. Casa lui Mac Leod le păruse friguroasă.

Baker şi Avapuhi urmau să se întîlnească la căderea nopţii. Trebuia să mai aştepte o zi întreagă, pînă să-i spună... O şi vedea deschizîndu-şi alene minunaţii ochi întunecaţi şi strecurîndu-şi mîinile între ale sale : „Adevărat, Uili, adevărat ?" Ce blîndă era...

Baker îl privi pe Purcell şi spuse cu adîncă emoţie :

— Îţi mulţumesc, Purcell.

Purcell întoarse capul şi-i răspunse, pe un ton rece :

— N-ai de ce.

Un simţămînt de stinghereală mai dăinui între ei. Baker îşi socotea prea şterse vorbele de mulţumire, dar nu avu tăria să mai spună ceva. Fusese surprins de tonul lui Purcell.

— Cred, spuse Purcell, că după asta, Mac Leod îşi muşcă galbenii, unul cîte unul.

— Afurisit scoţian, mîrîi Baker printre dinţi.

— Poftim ? zvîrli Purcell oprindu-se din mers.

Baker se opri şi el. Cu sprîncenele încruntate, cu trupul ţeapăn, Purcell îi aruncă o privire rece. Baker se uita cu ochii holbaţi la el.

— Şi eu sînt scoţian.

— Uitasem, îngăimă Baker. Iartă-mă.

Şi adăugă :

— Există, fără-ndoială, şi excepţii.

Lui Purcell i se împurpurară obrajii. „Altă gafă", gîndi Baker.

— Nu, nu, se împotrivi Purcell cu indignare. N-o mai întoarce, Baker ! Nu există excepţii ! Înţelegi, nici un fel de excepţii ! Cei ce au asemenea prejudecăţi împotriva unui popor atribuie defectele indivizilor întregului neam, socotind, în schimb, că însuşirile aparţin doar unora dintre ei !... E ceva prostesc !... şi... neruşinat !.... Crede-mă ! Mai generos e să vezi lucrurile tocmai pe dos.

— Tocmai pe dos ? întrebă Baker, cu toată seriozitatea.

— Da, să socoteşti că virtuţile sînt ale tuturora, iar viciile doar o abatere de la regulă.

Ideea acestei metode dădu de furcă minţii lui Baker. O clipă mai tîrziu, începu să surîdă.

— Foarte bine, spuse el, şi o licărire vicleană îi trecu prin ochii căprui. O să-ţi aplic sistemul, Purcell. Şi o să spun că toţi scoţienii sînt vicleni... în afară de dumneata.

— În afară de mine ? făcu Purcell, cu un aer înţepat, pornind din nou la drum. Ce te face să spui asta ?

Iarăşi un cuvînt nepotrivit. Dar gheaţa dintre ei se spărsese. Căldura prieteniei dogorea din nou îndărătul neînţelegerii. „Şi tocmai din pricina gafelor", îşi spuse Baker, în sinea sa.

Purcell aştepta, cu profilul sever, răspunsul lui Baker. „E drept că seamănă cu un înger, îşi spuse Baker cu înduioşare. Şi cînd te gîndeşti că se mai crede şi viclean !"

— Să-ţi spun ce anume, făcu el cu vioiciune. La sfîrşit, cînd îi făceai morală, nici nu te mai asculta. Nu avea decît un singur gînd : să nu mai fie nimeni în odaie, să rămînă numai el cu aurul lui...

— Mi-am dat seama, spuse Purcell, căpătînd, deodată, un aer trist şi obosit. Dar nu aveam nimic mai bun de făcut. Voiam să mă audă. Şi adăugă : E curată nebunie. Mac Leod nu-şi dă seama. Situaţia pe care a creat-o el e foarte primejdioasă.

— Foarte primejdioasă ? făcu Baker. De ce foarte primejdioasă ?

Tocmai atunci ajunseseră în faţa casei lui Purcell.

— Intri, Baker ? întrebă Purcell, fără a-i răspunde.

Ivoa alergă în întîmpinarea lor. Eticheta tahitiană o oprea să pună vreo întrebare, dar de îndată ce văzu obrazul lui Baker, Ivoa se îndreptă către el : „*É* Uili *é* ! spuse ea, punîndu-i mîna pe umăr şi frecîndu-şi obrazul de obrazul său. *É* Uili *é* ! Mă bucur pentru tine !"

Baker zîmbi, şi un zvîcnet mărunt îi trăgea buza de jos. Faptul că o vedea pe Ivoa în propriul ei cămin îl făcea să se simtă şi mai bucuros la gîndul că o va revedea pe Avapuhi.

Spuse cu greutate, ca un şcolar ce silabiseşte slovele :

— *Ua mauru — uru vau.*

— Nu-nţeleg, continuă el, adresîndu-se de îndată, lui Purcell, de ce e atît de lung un *mulţumesc,* în graiul tahitian ?

— Pentru că oamenii ăştia nu sînt de loc grăbiţi, răspunse Purcell.

Baker rîse, o privi pe Ivoa şi repetă înveselit :

— *Ua mauru — uru vau.*

Ivoa îl bătu uşor, cu vîrful degetelor, pe obrazul drept, şi-i vorbi *tané*-ului ei, în limba tahitiană.

— Ar vrea să ştie, spuse Purcell, cînd o s-o mai vezi pe Avapuhi. Spune-i... nu, stai ! continuă el ridicînd mîna, iar licărul bucuriei prinse a dănţui în ochii-i bruni, scînteietori, lasă-mă să-i spun chiar eu, în graiul ei. Ivoa, spuse el cu solemnitate, *araué !*

Şi reluă cu un aer de mare satisfacţie :

— Avapuhi *araué !*

— O ! Cît e de fericit ! spuse Ivoa petrecîndu-şi braţul pe după umărul lui Purcell şi lipindu-se de el. Ia te uită, omule, cît e de fericit !

— Ia loc, îl pofti Purcell, zîmbind. Nu, nu pe scăunel. În fotoliu. L-am terminat acum, de curînd.

— E bun peretele ăsta care se dă în lături, spuse Baker, aşezîndu-se şi privind cu plăcere în jur, e ca şi cum ai fi pe o terasă. Soarele intră-n voie în casa dumitale.

— Da, cînd e soare, consimţi Purcell, strîmbînd din nas. Vrei să iei masa cu noi, Baker, să te înfrupţi din ignamele noastre ?

— Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc, acceptă Baker.

Se întoarse către Ivoa, ridică mîna în văzduh şi repetă rîzînd, ca un om beat :

— *Ua mauru — uru vau.*

Ivoa rîse şi ea şi-i vorbi lui Purcell, în graiul tahitian.

— Ce spune despre Avapuhi ? întrebă Baker, ciulind urechile.

— Spune că e fericită pentru Avapuhi, care e plăcută ca mătasea.

— Întocmai aşa ! făcu Baker, cu ochii scînteietori. E, într-adevăr, aşa ! E plăcută ca mătasea ! Mîinile ei, ochii, glasul, mişcările... Staţi să vedeţi, spuse el, bătîndu-şi palmele una de cealaltă, de pildă, în ce fel îşi ridică pleoapele cînd vrea să te privească. Uite aşa ! făcu el, mimînd. Încet ! Încetişor !

Se opri, surprins de a fi mers atît de departe. Purcell îl privea, surîzînd.

Urmă o tăcere, iar Baker trecu, deodată, la altceva :

— Ce te face să crezi că Mac Leod a creat o situaţie foarte primejdioasă ?

— Tahitienii sînt porniţi împotriva noastră.

— Dacă mă pun în locul lor, spuse Baker, n-aş putea spune că ne-am purtat chiar aşa cum se cuvine faţă de ei.

Şi adăugă :

— Spui că e primejdios, că-s porniţi împotriva noastră ? Sînt, doar, băieţi foarte buni !

— Cunosc eu un velş, spuse Purcell, privindu-l ţintă în ochi. E un băiat aşa de bun, încît simte nevoia să-mi încredinţeze mie cuţitul înainte de-a începe o discuţie...

Urmă o tăcere. Baker se întunecă la faţă şi continuă :

— Dacă vrei să ştii, îmi şi pare rău că ţi l-am dat. Am fi fost acum cu toţii liniştiţi.

— Taci, nu mai vorbi aşa, îl opri Purcell pe un ton tăios.

Baker rămase, o clipă, tăcut, apoi spuse, aţintindu-şi cu toată seriozitatea privirea ochilor săi căprui asupra lui Purcell.

— De trei săptămîni încoace mă tot gîndesc la treaba asta. Nu-s de părerea dumitale. De-nţeles te-nţeleg, da' nu-s de loc de părerea dumitale. Pentru dumneata viaţa unui om e sfîntă. Aici însă dai greş, don locotenent. O să vezi ce scump o să ne coste c-am cruţat viaţa lui Mac Leod.

Cum Purcell tăcea, Baker continuă, îndreptîndu-se în jilţ :

— N-o să te superi, dacă am să te rog ca după masă s-o trimiţi pe Ivoa pînă la Horoa ca s-o prevină. N-am de gînd să mă-ntorc acasă pînă-n seară. Prefer s-o ştiu plecată. Altfel, mi-ar face o scenă. Aşa-ncîntată cum va fi, o scenă tot mi-ar face. Şi una lui Mac Leod, de bine ce o să-i păşească pragul ! Nu-i în apele ei decît în mijlocul tăraboiului, muierea asta.

Apoi zîmbi, ridică din umeri şi adăugă, cu indulgenţă :

— Iapa asta mare.

Purcell încuviinţă dînd din cap, iar Baker se înfundă mai bine în fotoliu.

Purcell se aşeză jos, cu spatele rezemat de canatul uşii, cu genunchiul drept îndoit sub bărbie, cu piciorul stîng pe pămîntul grădinii. Păru-i blond scînteia în soare.

— Un lucru nu-nţeleg, spuse Baker, deodată. De ce două pungi de galbeni ?

— Ştiam dinainte că, oricît i-aş da, va cere mai mult.

— Bine, da' de ce să-ţi pui toată averea la bătaie ? De ce n-ai adus, în pungile astea, doar jumătate din cît aveai ?

— La ce bun ? spuse Purcell strîngînd din ochi din pricina soarelui şi privind departe, spre munte. E ca şi cum i-aş fi dat nişte pietre.

— Acum, da, dar peste douăzeci de ani ?

Purcell clătină din cap.

— Dacă vreo fregată se abate, cumva, pe aici, peste douăzeci de ani, peste douăzeci şi cinci, peste treizeci de ani, Mac Leod tot nu va mai avea cînd să se bucure de aurul lui : i se va pune ştreangul de gît.

— Ştreangul ? De ce să i se pună ştreangul ?

Purcell mai privi o dată muntele şi spuse cu un ton indiferent :

— Nu există prescripţie pentru crima de rebeliune.

Baker se îndreptă pe scaun, şi scrută, uluit, chipul lui Purcell. O clipă mai tîrziu, spuse :

— Aşadar... dumneata l-ai tras pe sfoară !... Ia te uită ! Doamne ! continuă el. Un scoţian, un scoţian şi jumătate ! Bine c-am apucat s-o văd şi p-asta ! Şi taman dumneata ai învîrtit-o ăl mai dibaci !

Purcell surîse, apoi surîsul i se şterse, ochii i se întoarseră spre munte, iar pe chip i se aşternu îngrijorarea.

— Ştiu la ce te gîndeşti, spuse Baker, după o clipă. Te gîndeşti ce fericiţi am fi pe insulă, dacă n-ar exista ticăloşii ăştia. Şi, la urma urmelor, cîţi sînt cu totul ? Nu mai mulţi de trei, sau patru ! Smudge, Mac Leod, Timi... Timi ăsta, măcar că-i negru, n-o să-mi spui totuşi că e simpatic... Să fiu eu în locul Tatălui din Ceruri, ştii ce mi-aş spune ? „Ăştia au s-aducă prăpădul pe insulă. Nu-i altă dezlegare decît să mi ţi-i iau sus la mine..."

— Numai că dumneata nu eşti Tatăl din Ceruri, i-o întoarse Purcell.

Capitolul IX

Fugarele se întoarseră chiar în acea seară. Fu o mare victorie pentru femei, o mică satisfacţie pentru tahitieni, o pierdere a prestigiului pentru *Schelet*. Omaata trase de funia

clopotului de pe *Blossom Square* şi, în afară de membrii din tabăra majorităţii, tot satul sosi la faţa locului. Itia şi Avapuhi purtau coroane de flori, ca pentru ritualul unui sacrificiu, aveau ochii strălucitori, rîsetele lor răsunînd pline de veselie, şi plesneau de sănătate.

Fu o izbucnire de bucurie. Mulţimea le frecă obrajii, le atinse trupurile cu degetele şi le mîngîie, dîndu-le pălmuţe uşoare. Sosi şi Purcell, care le tot apuca de umeri, şi, apropiindu-şi nasul de grumazul lor, le adulmeca pielea gîtului. Ceea ce stîrni rîsete ; în acest chip îşi îmbrăţişează mamele tahitiene copilaşii. Lui Purcell i se părea minunată pielea acestor femei, dulce, înmiresmată, topindu-se sub atingerea degetelor.

Omaata ţinu o cuvîntare. Lucrurile reintrară pe făgaşul lor firesc. În cele din urmă, femeile fuseseră acelea care aleseseră pe cine voiseră ele ca *tané*, şi nu invers. Îndată ce Omaata îşi sfîrşi cuvîntarea, o năvală de întrebări se abătu asupra fugarelor : cum de nu erau ude leoarcă ? Unde se pitiseră cînd plouase cu găleata ? Cu ce se hrăniseră ? Dar ele se împotriviră îndărătnic să răspundă şi, surîzătoare, cu genele lor negre culcate pe obraz, cu capetele lipite unul de celălalt, rămaseră zăvorîte în muţenia lor.

Seara, la lumina flăcărilor de *doedoe* se încinseră pe locul pieţei cîntece şi dansuri mai răscolitoare, mai clocotitoare de bucuria de a trăi decît îi fusese dat lui Purcell să vadă pînă atunci. Uili şi Ropati se dezlănţuiră şi ei aproape la fel ca şi tahitienii. Izbucniră ţipete ascuţite de bucurie cînd, adus de Omaata, Jono începu să danseze clătinîndu-se pe picioare, ca un urs. Puţin mai tîrziu puseră la cale să plece în căutarea omului galben. Nimeni nu avea nimic împotriva sa. Fusese doar atît de blînd, atît de politicos ! Itia îşi frecă obrazul de obrazul său şi, ca să-l mîngîie pentru faptul că fusese silit să renunţe la *vahineea* pe care şi-o dorise, trei femei îi arătară o curtenie ce avu darul să-l mişte.

A doua zi, vîntul sud-vestic lăsă loc Alizeului, iar Alizeul aduse după sine zile însorite şi nopţi scînteietoare. Pentru tahitieni, care făceau numărătoarea nopţilor şi nu a zilelor, Crăciunul *peritanilor* cădea în a noua noapte a lunii a unsprezecea. Ca şi toate celelalte nopţi ale pomenitei luni, şi aceasta avea un nume. I se zicea *Tamatea,* sau luna ce *luminează peştii la apus.*

Era o lună de bun augur. Şi, într-adevăr, Mehani fu atît de norocos în după-amiaza acelei zile, încît ucise, cu cel dintîi glonte, un porc sălbatic. I-l duse Omaatei, care se şi puse pe treabă, în vreme ce femeile pregăteau cuptorul. Purcell avu atunci ideea de a-l trimite în grabă pe White la Mason, precum şi la membrii majorităţii, poftindu-i pe toţi să ia parte la ospăţul comun ce urma să aibă loc în acea seară, în *Blossom Square,* la lumina lunii, pentru a sărbători atît naşterea Domnului, cît şi amintirea propriei lor patrii. Apoi Purcell îl rugă pe Mehani să-i îndemne pe tahitieni să se alăture *peritanilor.*

Nici nu trecu un ceas, şi Purcell îşi dădu seama în ce măsură îşi făcuse iluzii şi cît de pecetluite se înfăţişau deosebirile de poziţie. Propunerea sa întîmpină, pretutindeni, împotriviri. Mac Leod îi trimise vorbă că îi părea rău că nu poate veni, dar tocmai în seara aceea îşi poftise prietenii la masă. Toţi ceilalţi membri ai majorităţii îşi exprimară, rînd pe rînd, regretul. Erau invitaţi la Mac Leod. Purcell avu impresia că Mac Leod — folosindu-l pe White, pe care-l trimisese pe la prieteni, dar cu propriile sale invitaţii — îi jucase astfel şi un renghi.

Mason fu şi mai brutal. „Spune că n-am nimic de răspuns", declară White, încurcat că era nevoit să-i aducă la cunoştinţă o asemenea ieşire.

— Şi sextantul ?

— I l-am înmînat, din partea dumitale.

— Şi ce a spus ?

— A spus : „Bine".

Purcell ridică sprîncenele.

— Asta-i tot ?

— Da.

— I-ai spus în ce fel a ajuns în mîna mea ?

— Da.

— Şi ce a răspuns ?

— Nimic.

— Nu ţi-a spus să-mi comunici nimic ?

— Nu.

Purcell ţintui chipul lui White cu o privire iscoditoare. Dar nu, metisul nu minţea niciodată. Atît era de scrupulos, încît nu socotea îndeajuns să repete, cuvînt cu cuvînt, tot ce i se dădea în grijă să comunice. Reproducea intonaţiile, ba mima

pînă şi jocurile fizionomiei care însoţeau mesajul. Astfel, cînd spusese „Bine", îl spusese în aşa chip, încît nimeni nu mai putea avea nici o îndoială că era, într-adevăr, acel „Bine", trufaş şi închis, al lui Mason.

Răspunsul tahitienilor se înfăţişă cu toate aparanţele curteniei. Îi mulţumeau lui Adamo de mii de ori. Se simţeau prea onoraţi de a fi fost poftiţi atît ei cît şi *cele trei femei ale lor* să ia parte la ospăţul *peritanilor*. Dar nu găseau cuvinte ca să arate cît erau de mîhniţi că împrejurări potrivnice îi sileau să refuze această invitaţie.

Purcell se găsea în grădină, dezrădăcinînd din pămînt cioturile de copaci, în clipa în care sosi Mehani cu acest răspuns.

— Au spus *„cele trei femei ale noastre"* ? întrebă el, ridicînd capul.

— Da.

— Şi cine anume a spus asta ? Tetahiti ?

— Da.

— A vorbit în numele tuturor ?

Mehani dădu, afirmativ, din cap. Trecu o clipă, şi Purcell continuă :

— De ce, aici el este şeful ? În Tahiti tatăl tău este tot atît de mare ca şi tatăl său.

— E bătrîn : are treizeci de ani.

— Şi dacă l-aş pofti să ia masa la mine, astă-seară ?

— N-ar primi.

Şi cum Purcell tăcea, Mehani adăugă :

— Tetahiti spune că tu nu eşti *moa.*

„Aşadar, degeaba am minţit, gîndi, cu mîhnire, Purcell. Dar dacă aşa am pornit-o, nu-mi mai rămîne decît s-o ţin una şi bună. Atît faţă de Ivoa, cît şi faţă de Mehani..."

— Dar, ştii, făcu în aceeaşi clipă Mehani, nici eu nu cred.

Şi cum Purcell se uită la el, uluit, Mehani începu să rîdă.

— Nădăjduiesc că nici tu nu crezi, Adamo !

Purcell îl scrută cu privirea, neştiind ce să răspundă. Mehani îl bătu uşor pe umăr, şi, curmîndu-şi rîsul, îi spuse, cu un ton serios :

— Ei nu cred că tu eşti *moa,* dar cred, în schimb, că eu cred aşa. De aceea trebuie să spun, mai departe, la fel.

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Şi de ce toată comedia asta ?

— Iată de ce, făcu Mehani întorcînd capul : dacă nu le-aş spune aşa, n-aş putea veni, în seara asta, aici, la masă.

— Şi dacă, fără să le spui aşa, ai veni totuşi la mine, ce s-ar întîmpla ?

— Aş fi în ochii lor un trădător.

Purcell tresări.

— Atît de departe au ajuns lucrurile ? spuse el domol.

Şi continuă, cu glasul sugrumat :

— Şi dacă ei nu mă cred *moa,* atunci drept ce mă iau ? Drept complice ?

Mehani nu răspunse. După un răstimp, luă mîna lui Purcell şi, ridicînd-o în sus, o lipi de propriul său obraz.

— Vii în seara asta ? îl întrebă Purcell.

— Da, vin, frate Adamo, răspunse Mehani.

Şi în ochii săi aţintiţi asupra obrazului lui Purcell se ivi lumina unei blînde licăriri.

Şi Mehani continuă :

— Împreună cu Itia.

— Cum aşa ? făcu Purcell. Au s-o lase pe Itia să vină ?

— Află, Adamo, că nimeni nu-i poate porunci Itiei.

— Nici chiar tu ?

— Nici chiar eu ! spuse Mehani, rîzînd.

De Crăciun mîncară cu toţii acelaşi porc, preparat de aceleaşi mîini, înnăbuşit în acelaşi cuptor, numai că îl mîncară în locuri diferite ; tahitienii, în cabana lor ; membrii majorităţii, la masa lui Mac Leod ; cei ai minorităţii, Itia şi Mehani, la Purcell ; Mason, acasă la el.

Trei zile mai tîrziu, către amiază, cineva bătu la uşa lui Purcell. Era White, care rămase în prag.

— Mac Leod m-a trimis să te întreb dacă dumneata ai căpătat, sau nu, peşte.

Masa se afla la trei paşi de metis, iar pe masă se înfăţişa peştele alb şi neted întins pe o foaie de banan. Dar White nu vedea nimic. Cobora, discret, ochii în pămînt. Iar Purcell avu impresia că, dacă ar spune „Nu", White i-ar repeta acest „Nu" lui Mac Leod, fără nici un comentariu.

— După cum vezi, da, spuse Purcell.

White ridică ochii, se uită pe masă, spuse „mulţumesc" şi se întoarse pe călcîie.

— White, făcu Purcell, cu vioiciune. Despre ce este vorba ? Voi n-aţi căpătat ?

Metisul se întoarse cu faţa spre el şi spuse pe un ton şters :

— Nimeni dintre noi n-a căpătat peşte.

Purcell se întoarse către Ivoa şi o întrebă, în limba tahitiană :

— De unde e peştele ăsta ?

— L-a adus Mehani.

— Au pescuit în dimineaţa asta ?

— Da, răspunse scurt Ivoa, întorcînd privirea.

— Şi cînd s-au întors de la pescuit, n-au sunat clopotul ?

— Nu.

— Şi, în afară de noi, cine a mai primit de la ei peşte ?

— Nimeni, în afară de noi. Mehani a pescuit şi a prins mai mult, şi pentru noi şi pentru Uili şi Ropati.

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Nu mai vor să pescuiască şi pentru *peritani ?*

— Nu.

Purcell oftă şi se întoarse către White.

— Iată ce spune...

White dădu din cap.

— Am înţeles tot ce a spus. Mulţumesc.

— White !

White se opri tocmai cînd era să treacă pragul.

— Te rog să-i spui lui Mac Leod că eu nu ştiam.

— Îi voi spune.

Două zile mai tîrziu, după amiază, Jones intră în casa lui Purcell. Nu avea pe el, după cum îi era obiceiul, decît un *pareu.*

— Te deranjez ?

Purcell închise cartea şi-i zîmbi.

— Ştii, Jones, cîte cărţi numără biblioteca de pe bordul vasului ?

— Nu.

— Patruzeci şi opt. Şi am înaintea mea viaţa toată ca să le citesc. Ia loc pe fotoliu.

— Da, numai să-l trag la soare, spuse Jones.

Şi, aplecîndu-se, înşfăcă de un picior fotoliul greu de stejar, se îndreptă de mijloc, ducîndu-l în mîini şi făcînd, astfel, să-i zvîcnească, din pricina sforţării, toţi muşchii umărului. Făcu trei paşi, îndoi genunchii, aşeză jos fotoliul cu toate cele patru picioare ale sale deodată, şi atît de uşor, încît nu se auzi nici un zgomot.

— Bravo ! făcu Purcell, surîzînd.

După acest tur de forţă, Jones se aşeză, cu ochii în pămînt, cu un aer spăsit şi distant.

Intră Ivoa.

— *É* Ropati *é !* spuse ea ridicînd mîna dreaptă, ale cărei degete desfăcute începu să le agite în văzduh, unul cîte unul.

Ivoa se apropie de el surîzînd şi, cu un gest matern, puse mîna pe părul lui scurt. Cu ochii-i de porţelan pierduţi în zare, Jones îi întinse obrazul. Avea aerul drăgăstos şi nerăbdător al unui copil care de-abia aşteaptă sfîrşitul acestei revărsări de duioşie, ca să-şi reia joaca.

— Ţi-e părul ca iarba de-abia cosită, spuse Ivoa.

Purcell îi tălmăci lui Jones.

— Părul meu nu e verde, spuse el.

Şi rîse. Apoi strînse iarăşi sprîncenele deasupra nasului său cîrn, încrucişă braţele şi, acoperindu-şi bicepşii cu palmele ambelor mîini, începu să şi-i pipăie, cu un aer vajnic.

— Mac Leod împreună cu tabăra sa s-au dus azi-dimineaţă la pescuit, spuse el pe un ton aproape dramatic. I-am văzut cînd s-au întors. Aduceau cu ei adevărate *mormane* de peşti !

Rostind cuvîntul *mormane,* glasu-i luă deodată o notă prea înaltă şi sună fals. Jones roşi. Îi era necaz cînd vocea îi juca asemenea renghiuri.

— Şi ? făcu Purcell.

— N-au tras funia clopotului, spuse Jones, cu un ton de indignare. Au socotit mai nimerit să-l zvîrle din nou în mare decît să ne lase şi pe noi să ne-nfruptăm.

— Foarte rău, făcu Purcell şi tăcu.

— La urma urmelor, tahitienilor n-au decît să nu le dea... Asta n-ar fi decît să le răspundă cu aceeaşi monedă. Dar cu noi ce au ? Le-a făcut cineva ceva ?

Purcell ridică din umeri.

— Ştii ce spun eu ? făcu Jones desfăcîndu-şi braţele şi umflîndu-şi ţanţoş pieptul. Să mergem mîine la pescuit. Uili, dumneata şi cu mine...

— Grozavă idee, făcu Purcell, tăindu-i vorba. Înţeleg unde vrei să ajungi. La întoarcere tragem clopotul şi împărţim peşte la toată lumea.

Jones deschise ochii deasupra nasului său cîrn, iar gura i se căscă în chip de O.

— Foarte bine, adăugă Purcell, fără a-i da răgaz să-şi vină în fire. Du-te de-i dă de veste lui Baker şi apucaţi-vă să căutaţi împreună rîme. Nu mai e vreme de pierdut : după-amiaza e pe sfîrşite.

Şi Purcell se sculă în picioare, îl însoţi pe Jones pînă la uşă, de unde îl privi luînd-o în sus pe *West Avenue*. Jones se îndepărta cu pasul mărunt, cu capul drept, arcuindu-şi muşchii spinării ca să-şi lăţească umerii.

— De ce zîmbeşti ? se auzi glasul Ivoei.

Purcell întoarse capul.

— E drăguţ. Caraghios şi drăguţ.

Neluîndu-şi ochii de la Jones, Purcell continuă după un răstimp :

— Aş dori să am un băiat.

— *Eatua* să te audă, spuse Ivoa.

„Minoritatea" se întoarse cu peşte din belşug, dar mărinimia lui Purcell se dovedi a fi de prisos. Tahitienii nu vrură să primească peşte de la ei. Majoritatea primi, dar se abţinu de-a le urma pilda, cînd membrii ei se întoarseră de la pescuit. Vaa se învoi să-şi primească partea şi la această împărţeală şi la cele ce urmară. Cît despre Mason, el ignoră sau vru să ignore de pe urma cui se găsea la masa lui peşte, căci continuă şi în lunile ce urmară să nu răspundă la salutul celor ce-l hrăneau.

Ianuarie trecu. Ivoa prinse a căpăta proporţii şi începu a număra zilele, sau, mai bine zis, nopţile ce o despărţeau de ceasul izbăvirii, pe care îl vedea împlinindu-se în timpul celei de-a şasea luni, iar ea trăgea nădejdea că aceasta se va întîmpla în cel din urmă pătrar (care era de bun augur, şi că dacă *Eatua* îi da ascultare, va fi tocmai minunata noapte *Erotooereore* sau *Noaptea în care peştii zvîcnesc din adîncuri către faţa apei*. Simţea o profundă mîndrie că pruncul lui Adamo va fi cel dintîi copil care va fi văzut lumina zilei pe pămîntul insulei. Şi socotea că acest fapt era pentru odrasla ei un semn prevestitor al unui viitor măreţ.

Tahitienele trec, în general, drept puţin fecunde, particularitate despre care, dată fiind libertatea moravurilor la aceste femei, şi micimea insulei pe care o locuiesc, căpitanul Cook spune că ea dovedeşte înalta înţelepciune a proniei cereşti. Oricum, Ivoa era singura care la această dată se găsea în-

tr-o asemenea stare şi trebui să sosească şi aprilie, ca să se afle în care anume dintre cabane urma să se nască cel de-al doilea copil. Chiar pe la finele lui martie, tahitienele începură, cu adevărat, să aibă bănuieli. Dar întîmplarea părea într-o asemenea măsură de necrezut, încît înfăţişarea Vaaei fu mai curînd atribuită îngrăşării prilejuite de o viaţă sedentară. Totuşi, în aprilie, nu mai puteau avea vreo îndoială. Şi cînd, în ziua ce urmă nopţii *Turu*-lui *(Noapte în care peştii şi racii cutreieră apele, înfrăţiţi)*, Vaa se ivi în piaţă, ca să-şi ia raţia de porc sălbatic, plinătatea formelor ei devenise atît de bătătoare la ochi, încît o tăcere adîncă se aşternu printre femeile adunate la coadă. Ştirea constitui, vreme de cincisprezece zile, evenimentul senzaţional al insulei. Itia făcu chiar un cîntec cu măscări naiv de deocheate. Dar după ce se înveseliră pînă ce nu mai putură, tahitienele căpătară respect pentru Vaa. La un moment dat, cu prilejul împărţirii femeilor, ea spusese faţă de toată lumea că îl va „încălzi" pe şeful marii pirogi. Şi, într-adevăr, reuşise.

Aprilie aduse după sine şi o dezamăgire. Se obţinuse o slabă recoltă de igname, ce fură împărţite în raţii economice pe cap de locuitor. Săpară cu toţii, lîngă casele lor, cîte o groapă, pentru a-şi pune la păstrare ignamele ce le fuseseră, astfel, atribuite. Şi cu toţii fură sfătuiţi să le cruţe cu atîta grijă, încît să le ajungă pînă la recolta viitoare, fără să fie siliţi să se atingă de ignamele sălbatice. Voiau, într-adevăr, să păstreze din anul în curs o provizie cît mai mare, pentru a putea face faţă cu ea şi în anul viitor, dacă acesta se va dovedi cumva şi mai puţin favorabil.

La începutul lui mai, Mac Leod îi trimise vorbă lui Purcell că, trecînd prin faţa gropii „negrilor", băgase de seamă că provizia lor de igname scăzuse simţitor, şi că prin urmare dacă se vor consuma, mai departe, în acelaşi ritm, în mai puţin de şase luni „negrii" vor ajunge, cu siguranţă, să se hrănească din ignamele sălbatice, în dauna rezervelor ce, potrivit hotărîrii luate, urmau a fi menajate. Mac Leod îl rugă pe Purcell ca acesta să intervină pe lîngă „negri" pentru a-i convinge să-şi consume mai cu măsură ignamele.

Cererea lui Mac Leod se întemeia pe o observaţie exactă, cum de altfel se încredinţă şi Purcell cînd se duse să arunce o privire asupra gropii tahitienilor. Le vorbi acestora, ca din partea sa, fără a le pomeni un cuvînt despre Mac Leod.

Se izbi, însă, de cum deschise gura, de vădita lor neputinţă de a înţelege situaţia. Natura este, în Tahiti, atît de generoasă, dăruind totul cu îmbelşugare, încît oamenilor cu care stătu de vorbă Purcell, ideea de privaţiune astăzi, în vederea zilei de mîine, le apăru ca fiind una dintre acele nenumărate idei *maamaa*, înţelese doar de *peritani*. Într-adevăr, cînd vor sfîrşi cu ignamele semănate, vor găsi igname sălbatice. Iar cînd nu vor mai avea nici igname sălbatice, vor găsi fructe. Şi dacă nu vor găsi nici fructe, are să le rămînă totuşi peştele. Atîta vreme cît omul va ţine cu iscusinţă o cange bună în mînă, nu va putea, în nici un fel, să piară de foame. Purcell o luă de la capăt cu explicaţiile. Nu convingea însă pe nimeni. După un ceas de trudă sfîrşi prin a-şi da seama că tahitienii socoteau demersul său nelalocul lui. Îşi luă rămas bun de la ei şi plecă.

O săptămînă după această convorbire, White îl căută pe Purcell şi-i aduse la cunoştinţă că după amiază va avea loc în casa lui Mac Leod, o adunare. Alegerea locului unde urma să se ţină sfatul îl miră pe Purcell.

— De ce nu, întrebă el, sub smochin, ca de obicei ?

White ridică din umeri. Nu ştia de ce. Dar reuniunea pusă la cale era foarte importantă : aşa spusese Mac Leod.

Către ceasurile două după amiază, Purcell, în loc să se ducă de-a dreptul la scoţian acasă, urcă pe *West Avenue* şi trecu pe la Baker şi pe la Jones. Nu găsi pe nici unul dintre ei acasă. Porniseră amîndoi spre cabana *Scheletului* cu cinci minute înainte. Purcell o apucă, atunci pe *Nor'wester str.*, cu gîndul de a tăia drumul, printre cocotieri, ca să ajungă la casa lui Mac Leod. Nici nu apucase să facă zece paşi în pădure, cînd o zări pe Itia, tolănită la poalele unui pandanus. Coborî privirea, iar de după gene, ochii ei lucitori îl urmăreau apropiindu-se. Purcell se opri.

— Ce faci aici, Itia ?

— Te aşteptam, spuse ea cu neruşinare.

— Mă aşteptai ! făcu el rîzînd. Dar de unde ştiai că voi trece pe aici ? Ăsta nu e drumul meu...

— M-am luat după tine. Nu mă vedeai. Eram în pădure. A fost frumos, să vezi : te-am urmărit de cum ai ieşit din casă. Ştiam de la Horoa că te duci la *Schelet*.

— Ei, făcu Purcell. Şi ce vrei de la mine ?

Ea se sculă în picioare şi se apropie, înălţîndu-şi către el obrazu-i rotund şi zîmbitor. Cînd ajunse doar la o depărtare de un metru de Purcell, se opri locului, cu braţele-i durdulii duse la spate, şi spuse, cu un glas mieros :

— Aş vrea să mă săruţi, Adamo, te rog !

— Isprăveşte odată cu vorbele astea, spuse Purcell pe un ton sever. Nu pot săruta pe femeia lui Mehani.

— Şi a lui Tetahiti, spuse Itia. Ba, puţintel, chiar şi a lui Kori.

— Tocmai de aceea, făcu Purcell. N-ai doar un singur *tané,* ci trei. Tot nu-ţi ajunge ?

— Numai doi, spuse Itia, Kori numai puţin de tot.

Purcell începu să rîdă.

— De ce rîzi ? făcu Itia, ascunzîndu-şi bărbia după umăr şi lăsînd să i se vadă doar ochii vii. Nu e *tabu* să ai doi *tané.* Iar tu, Adamo, de ce să n-ai şi tu două femei ? Sînt sigură că ţi-ar fi bine cu două femei.

Purcell rîse din nou, dezarmat. Itia nu era decît copilul naturii : viclenie, instinct, drăgălăşenie, toate erau în ea, într-o stare de naivitate primară, dar concentrate şi împinse de o voinţă neîmblînzită de femeie, către o singură ţintă.

Itia nu mai rîdea. Îl privea.

— Ai la gît o podoabă nouă, Itia.

— Sînt seminţe de pandanus. Uite ce miros plăcut au, spuse ea, înălţîndu-se pe vîrful picioarelor şi apropiind şiragul de faţa lui Purcell.

Seminţele, de o frumoasă culoare portocalie, erau înşirate pe o liană. Purcell le mirosi, şi tîmplele începură să i se bată. Nu mai simţise nicicînd o asemenea mireasmă ameţitoare. Cînd îşi dădu seama de intenţia Itiei, fu prea tîrziu. Ea i se cuibărise la piept şi, cu amîndouă braţele petrecute pe după talia lui Purcell, îl strîngea din toate puterile, lipindu-şi trupul de al său. Recurgea iarăşi la tactica ce-i reuşise atît de bine în ziua în care fusese incendiat *Blossom*-ul. Itia era acuma nespus de înmiresmată. Aroma de pandanus se contopea, de astă dată, cu parfumul cald şi dulce răspîndit de florile *tiaré* prinse în părul ei.

— Itia, spuse Purcell, în şoaptă, dacă te sărut mă laşi să plec ?

Îşi dădu seama îndată de greşeala pe care o făcuse. Capitulase prea repede, lăsînd Itiei calea deschisă, pentru a exploata acest avantaj.

— Da, făcu ea, cu ochii strălucindu-i sub sprîncene, dar nu cu un sărut de nimic, ca cel de data trecută.

El îi simţea, lipit de al său, trupul fraged şi suplu. Se aplecă asupră-i şi o îmbrăţişă. Apoi îi apucă amîndouă mînuţele cu care îi cuprinse mijlocul, i le desfăcu, i le aduse în faţă şi spuse :

— Şi acuma pleci ?

— Da, făcu ea, zvîrlindu-i o privire umedă.

Şi o zbughi, fugind. Părea a săgeta pădurea în zbor, ca o rază de soare. „Ce ruşine", făcu Purcell cu glasul scăzut. Dar nu merita nici măcar osteneala de a încerca să se mintă. Nu se simţea ruşinat. Revăzu înaintea ochilor săi obrăjorul şi trupuşorul Itiei, atît de expresive ! Aerul ei, mimica, mişcările, toată această răscolitoare dănţuire a ispitei... Toate laolaltă bine şi vădit urzite, ca să-şi atingă ţinta. Şi totuşi atît de cusut cu aţă albă era totul ! Ironia era că, deşi totul sărea în ochi, Itia îşi atinsese scopul.

Cînd Purcell pătrunse în casa lui Mac Leod, britanicii de pe insulă, în afară de Mason, se şi aflau strînşi cu toţii în jurul mesei. Mac Leod trona cadaveric şi important, acoperind cu palma slăbănoagei sale mîini o mare filă de hîrtie plină de o reţea de linii strîmbe.

Între Jones şi Baker era un scaun liber, pe care acesta din urmă i-l arătă lui Purcell. Jones se ridică, pentru a-i face loc să treacă. Purcell murmură : „Bună ziua", fără a se uita la cineva anume. Urmă o tăcere, după care Mac Leod spuse :

— Doar pe dumneata te mai aşteptam, ca să putem începe.

Nu avea nimic agresiv în ton. Se mărginea numai să constate.

După ce luă loc, Purcell îşi aruncă ochii asupra hîrtiei. Îşi dădu seama că e un plan grosolan al insulei, sau cel puţin al părţii muntoase a insulei. Reprezentarea golfului unde ancorase *Blossom*-ul îi păru destul de fantezistă, dar rombul satului, cu locuinţele sale dreptunghiulare de o parte şi de alta, spunea ce anume reprezenta desenul.

— Mateloţi, spuse Mac Leod, lucrul pe care trebuie să-l discutăm de urgenţă împreună este problema pămîntului.

Apoi se opri o clipă, iar Purcell avu impresia că răgazul pe care şi-l luase nu făcea parte, de astă dată, din mijloacele obişnuitelor sale comedii. La cuvîntul „pămînt" chipul lui Mac Leod căpătase o expresie de gravitate.

— Recolta obţinută nu a fost bună, reluă el cu glasu-i tărăgănat, totuşi nu asta mă-ngrijorează, dat fiind că recoltele sînt, într-un fel, aidoma femeilor, adică şi mai bune şi mai rele, aşa încît, cum s-ar spune, una peste alta, merge. Nu, mateloţi, ceea ce nu-mi dă pace este faptul că există pe insulă oameni mai puţin prevăzători decît vrabia de pe cracă şi care au şi făcut o gaură cît toate zilele în proviziile lor. La viteza asta ştiu foarte bine ce urmează să se-ntîmple. De-aci în trei luni ăştia au să s-apuce de ignamele sălbatice. Şi atunci cine o să fie ăi cu paguba ? Eu, voi, toată lumea ! Ignamele sălbatice-s rezerva noastră ! Sfîntă, de neatins ! Da' vă-nchipuiţi că negrii au să se simtă stingheriţi cînd n-or mai avea ce să bage-n burtă. Şi-atunci ce ne mai rămîne de făcut ? Să punem oameni de pază ? Să zicem c-ar mai merge ziua-n amiaza mare, dar în puterea nopţii, negrii n-ar avea decît să se despoaie pîn'la piele, şi nu-i mai zăreşti nici cînd or veni să ne smulgă legumele din pămînt.

Mac Leod îşi propti podul palmelor de muchia mesei şi îşi roti privirea asupra auditoriului, ca pentru a-l face să se pătrundă de gravitatea situaţiei.

— Pe scurt, spuse el, ceva nu merge, şi ce anume nu merge o să vă spun îndată : încercarea de a pune împreună totul la bătaie aşa cum s-a făcut. Era fatal să nu iasă bine. Şi aţi şi văzut ce s-a întîmplat cu pescuitul. Ce-au hotărît negrii ? Nici un dram de peşte pentru ceilalţi. Bine ! Rezultatul ? Sînt acum trei echipe care pescuiesc în insulă.

— Nu depindea decît de voi ca să nu existe decît două echipe, spuse Purcell, pe un ton sec.

— Şi încă cum ! aprobă Baker, cu tărie. Vi s-a făcut un dar şi nici măcar n-aţi găsit cu cale să răspundeţi.

Jones, care nu prea ascultase, rămase cam descumpănit, aşa că se mulţumi doar să dea din cap cu energie. Mac Leod şi cu oamenii săi nu reacţionară. Mac Leod îşi pusese, pesemne, în gardă partizanii împotriva eventualelor provocări ale minorităţii.

— În ceea ce priveşte hotărîrea pe care au luat-o tahitienii, reluă Purcell, vă spun că nu o aprob. Dar această hotărîre este explicabilă : oamenii au fost jefuiţi. Dacă le-aţi fi făcut şi lor parte în alegerea femeilor, n-ar fi ajuns pînă aici.

Un surîs întinse buzele subţiri ale lui Mac Leod, scoţîndu-i şi mai mult în evidenţă cele două adîncituri întunecate de sub ochi.

— Aşa vorbeşti dumneata, Purcell, spuse el, cu un glas tărăgănat, dar dacă ar fi fost s-o punem şi pe Ivoa în grămadă, la împărţeală, n-ai fi primit ! A ! Asta nu, va să zică ? Nici în ruptul capului ! Io-te cine spune să punem împreună totul la bătaie ! Totul, în afară de ceea ce este cel mai important.

— E cu totul altceva ! spuse Purcell pe un ton iritat. Nu sînt grămezi de igname, femeile, ca să le împărţim în acelaşi fel. În treaba asta au şi ele cuvîntul lor de spus.

Şi adăugă pe un ton tăios :

— Şi, de altminteri, asta ai înţeles-o şi dumneata destul de bine.

O tăcere se aşternu în urma acestor vorbe. Mac Leod nu se clinti. Cît despre Baker, avu o atitudine vrednică de laudă : nu scoase nici măcar un cuvînt şi nu-şi îngădui nici măcar un zîmbet.

— Să spunem că e aşa, vorbi în cele din urmă Mac Leod, însoţindu-şi cuvintele de o largă mişcare a braţelor, ca şi cum, grijuliu cu ceea ce era important în discuţie, ar fi vrut să înlăture un argument secundar...

— Dă-mi voie, spuse Purcell, n-am terminat încă. Aş vrea să-ţi atrag atenţia asupra faptului că sînt totuşi pe insulă lucruri care se fac în comun, şi asta spre folosul tuturor. De pildă, căratul apei. Gîndiţi-vă în ce situaţie ne-am găsi dacă fiecare în parte ar fi nevoit să-şi asigure provizia necesară...

— Şi mai este încă un lucru care se pune la grămadă şi se împarte la toată lumea, interveni Baker ; este vorba despre porcul sălbatic. Pînă acum nici una dintre echipe nu şi-a pregătit singură porcul. Şi de ce ? Pentru că aşa e mai comod. Sigur că vă vine mai uşor ca porcul, o dată vînat, să fie dat în grija Omaatei şi a femeilor. Doar trebuie curăţat, bine spălat, trebuie încins cuptorul, mai trebuie puse în el fel de fel de mirodenii, trebuie şi tăiat. Nu văd echipă care să ia asupră-şi toată bătaia asta de cap. Frumos, n-am ce spune, în-

cheie Baker uitîndu-se în ochii lui Mac Leod. Cînd treaba vă convine, e foarte bine, mergem la-mpărţeală. Dar cînd nu vă mai convine, lăsăm baltă, orice împărţeală...

— Bine zici, băiete ! făcu Mac Leod cu un surîs luminos şi privind cu un aer de triumf asistenţa, ca şi cum propriile sale gînduri fuseseră acelea pe care le rezumase Baker.

Şi reluă :

— Ar fi şi cea mai mare nerozie să se treacă la-mpărţeală, cînd nu ne convine !

Şi cum Baker se pregătea să răspundă, Mac Leod legă lucrurile, continuînd :

— Iar în ce priveşte pămîntul, copii, tocmai împărţeala-mi convine, ca să vă pot spune : eu nu-mi cruţ spinarea ; desţelenesc, plivesc, prăşesc... Şi petecul meu de pămînt e gata lucrat. Iar ceea ce-mi dă el îmi ajunge să mă hrănesc. Şi acum, Purcell, să-ţi spun ceva : dacă e p-aci vun pui de căţea care se scarpină, dracu ştie pe unde, în loc să ţină cu dinţii de mîncare, care s-alege la capătul anului cu o mînă de vînt, şi strînge apoi cureaua pîn' la os, sufletul mi se rupe de soarta lui, dar, cu atît mai rău pentru el ; dea fiecare din mîini ca să iasă la mal, eu aşa văd lucrurile...

Purcell îl privi. Ţăranul din Highlands. De cît dă în brînci, de piatră i se face inima, şi la fel şi capul.

— Ei, la asta ce-ai de spus ? reluă Mac Leod, văzînd că Purcell nu scoate o vorbă.

— Sînt împotriva acestui principiu, spuse Purcell. După părerea mea, soluţia cea mai potrivită este comunitatea. Dar dacă mă gîndesc la cît de departe au ajuns lucrurile — cu trei sau chiar patru tabere, pe insulă — găsesc că ar fi poate mai nimerit, pentru a evita orice ceartă, să se facă aşa cum ai spus. Cu condiţia — bineînţeles — ca pămînturile să fie împărţite...

Făcu o pauză şi continuă, subliniind cu tărie ultimele cuvinte :

— ...în chip echitabil.

— Bizuie-te pe mine, făcu Mac Leod, cu un zîmbet strălucitor.

Iar Purcell înţelese într-o clipă de ce fel de ascendent se bucura scoţianul asupra membrilor majorităţii. Mac Leod

nu era doar cel mai inteligent dintre toţi. În ciuda asprimii lui, avea, lucru ciudat, un oarecare farmec.

— Şi eu cred, spuse Baker, că ar fi mai bine ca pămînturile să fie împărţite. Nu-mi face nici o plăcere să mi se scotocească în casă, ca nu cumva să fi mîncat prea multe igname.

Mac Leod nu luă în seamă aceste cuvinte.

— Nu există om pe insulă pe care să-l nedreptăţesc, spuse el cu un ton grav, punînd mîna pe foaia de hîrtie. Lucrurile se vor face după toate regulile. Am alcătuit, împreună cu White, un plan al terenurilor cultivabile. Ne-am slujit de *loch*-ul de pe *Blossom* şi prinsoare ţin că, într-adevăr, pentru întîia dată a fost silit să măsoare ogorul, în loc să lunece în valuri, zvîrlit de la pupa unei corăbii. După ce-am terminat treaba, s-a întocmit planul, cum am spus, iar pămîntul a fost împărţit în părţi egale. Şi ca nu cumva să se ivească vreo contestaţie, propun ca fişiile de pămînt să fie atribuite prin tragere la sorţi...

Acestea spuse, se întoarse către Purcell, căruia îi zvîrli iarăşi un surîs dezarmant.

— Poţi spune că nu e echitabil, aşa, Purcell ?

— Pare într-adevăr, făcu Purcell cu rezervă.

Atîtea vorbe mieroase îi cam dădură de bănuit.

— Da' trebuie să vă previn, băieţi, continuă Mac Leod, preumblîndu-şi privirea asupra membrilor asistenţei, ca nu cumva să vă faceţi iluzii. Parcelele astea nu prea sînt mare lucru. Nu trebuie să vă şi băgaţi în cap că aţi fi nişte boieri cu domenii şi alte acareturi. Nici pomeneală ! Pentru că nu trebuie să ne atingem de pomii noştri fructiferi şi nici să recurgem la despăduriri, căci stratul de pămînt, pe rocă, e atît de subţire, încît, stîrnindu-se un vînt puţin mai tare, îl spulberă în apă. Am stabilit totalul, băieţi. Nu există mai mult de optsprezece acri [1] de pămînt cultivabil, ceea ce înseamnă cîte doi pe cap de om...

Purcell tresări.

— Doi acri ! spuse el, şi uluirea i se zugrăvi pe chip. Ai socotit, aşadar, nouă părţi !...

— Păi dar cum, făcu Mac Leod, ridicînd din sprîncene. Nu sîntem nouă ?

[1] Un acru englezesc este echivalent cu 4046 m². (Nota autorului.)

— Dar tahitienii ? strigă Purcell.

— Nu i-am uitat nici pe ei, spuse Mac Leod. Tahitienii îi vor ajuta pe albi la munca pămîntului, iar pentru osteneala lor vor primi plată în natură.

— Ai înnebunit, Mac Leod, strigă Purcell, livid de furie. Eşti nebun de legat ! Vrei să faci din ei nişte robi ! N-au să primească nici în ruptul capului aşa ceva !

— Nici nu mă sinchisesc dacă au să primească sau ba, spuse Mac Leod, că doar n-am să mă apuc să dau pămînt sănătos pe mîna unora care iubesc prea mult trîndăvia, ca să fie în stare să-l muncească. Ar trebui să ştii ce ispravă făceau în Tahiti cu fîşiile lor de pămînt. O ruşine ! Negrul la pescuit, asta da ! Negrul cocoţat pe cocotieri, asta da. Dar pentru cultivat ogorul, praful de pe tobă : asta ţi-o spun eu.

— Mac Leod, spuse Purcell cu glasul tremurător. Nu-ţi dai seama ce spui ! În Tahiti, pînă şi cel din urmă dintre ei are petecul lui de grădină şi pîlcul lui de cocotieri. În Tahiti sînt lipsiţi de pămînt numai aceia cărora pămîntul le-a fost luat înadins ; ucigaşii, drojdia populaţiei de pe insulă ! Să le răpeşti tahitienilor pămîntul !... Nici nu-ţi dai seama ce faci ! Înseamnă să le aduci o jignire sîngeroasă ! Mai puţin grav li s-ar părea să-i pălmuieşti pe amîndoi obrajii !

Mac Leod aruncă membrilor majorităţii o privire cu înţeles şi, cu o bruscă mişcare a capului său de mort, îl săgetă pe Purcell cu privirea.

— Nu e pentru nimeni nici o taină că ai o inimioară ca pîinea lui Dumnezeu, Purcell, spuse el pe un ton batjocoritor, şi că te prăpădeşti după negri, nu alta. Dar în ce mă priveşte, ţin să-ţi spun că doi bani nu dau pe sentimentele negrilor. Pentru mine, negrii ăştia nu contează. Nici că mă sinchisesc de ei. Singura treabă în care-i mai socoteam cît de cît folositori era pescuitul. Şi taman cu pescuitul s-a zis. Şi atunci la ce mai sînt buni ? La nimic. Guri care se-ndoapă, şi basta. Altceva nimic. Cît despre mine, n-au decît să-şi ducă afurisitele lor hoituri pe plute, între insula asta şi Tahiti, şi să crape undeva pe niscaiva ape ale sîmbetei, treaba asta nu-mi ţine nici de cald, nici de rece.

— Au fost găsiţi foarte buni cînd a fost vorba să-i folosim la manevrarea *Blossom*-ului, spuse micul Jones, lă-

ţindu-şi umerii. Fără ajutorul lor, nu mai apucam niciodată să ajungem pe insula asta.

— Cu siguranţă că nu ! îl susţinu Johnson.

Toate privirile se întoarseră deodată către Johnson.

Îşi însuşise în gura mare critica pe care minoritatea i-o adusese lui Mac Leod.

Uluirea tuturora spori cînd se sculă în picioare. Şi rămase aşa, o clipă, încurcat, cu pieptu-i fleşcăit, cu pîntecele mic şi sfrijit ieşit în afară. Cu mişcări şovăielnice îşi tot freca petele purpurii din barbă.

— Cer iertare, spuse el cu glasul piţigăiat ce-i tremura, da' aşa cum s-arată, discuţia asta o să mai ţie mult şi bine. N-am încotro şi o să mă las păgubaş. Trebuie să-i tai nevestei mele nişte lemne.

— Aşază-te la locul tău, spuse Mac Leod. Nevastă-ta are s-aştepte.

— I-am făgăduit să i le tai, mai spuse o dată Johnson, tot scărmănîndu-şi firele de barbă şi retrăgîndu-se puţin cîte puţin pe după scaune, şi apoi, vorba-i vorbă. Nu-s eu omul care să-şi calce cuvîntul, adăugă el, făcînd o încercare vrednică de toată mila să pară demn.

Şi, în acelaşi timp, pe nesimţite, dar cu faţa mereu către adunare, se tot da înapoi, de-a-ndăratelea, către uşă.

— Pentru Dumnezeu, aşază-te odată, făcu Mac Leod. Aşază-te, cînd îţi spun ! Se discută treburi de cea mai mare însemnătate şi e nevoie de toată lumea !

— Îţi încredinţez şi votul meu, spuse Johnson, continuînd să se retragă cu paşi mărunţi ce abia se vedeau, tîrîndu-şi picioarele pe duşumea. Ce-am făgăduit e sfînt, mai spuse el cu o jalnică izbucnire a glasului, strîngînd cu mîna zăvorul uşii. Că dacă bătrînul Johnson a făcut o făgăduială, el nu e omul care să mai dea înapoi.

— Am înţeles, spuse Smudge, rînjind, ce anume te goneşte de aici : spaima că lepădătura asta de muiere o să te snopească-n bătăi.

Johnson se făcu palid, se îndreptă din umeri şi spuse cu destulă tărie :

— Nu permit nimănui să arunce asemenea vorbe pe seama neveste-mi !

— Ei, poftim, o să mă şi sfiesc acum, făcu Smudge ; pînă una-alta, hai, aşază-te, sau te ţin cu de-a sila.

Şi se ridică. În aceeaşi clipă, Baker, aplecîndu-se, îi dădu lui Smudge, cu arătătorul, o uşoară lovitură în genunchi.

— Dă-i pace, spuse el, fără a ridica glasul şi aţintindu-şi asupră-i ochii negri, strălucitori. V-a dat omul votul lui, şi asta ar trebui să vă fie de-ajuns.

Se aşternu o tăcere care, prelungindu-se, deveni aproape de nesuportat, atît era de ciudată situaţia. Cei doi bărbaţi care se ridicaseră stăteau acum, amîndoi, nemişcaţi. Johnson, cu mîna pe zăvorul uşii, prefăcut în stană de piatră, de privirea furioasă pe care, o clipă înainte, şi-o aţintise Smudge asupra lui. Iar Smudge, el însuşi palid şi mînios, stînd încremenit şi el din pricina privirii lui Baker.

— Hai, Smudge, aşază-te, făcu deodată Mac Leod cu o voce groasă şi de împăcare, iar tu, Johnson, du-te de-i taie lemne muierii, că nimeni n-o să-ţi poarte sîmbetele pentru atîta lucru.

Vorba asta a lui Mac Leod avu darul să-i lase adjunctului său obrazul neterfelit, şi în acelaşi timp să şteargă meritul intervenţiei lui Baker. Smudge se aşeză cu o mişcare ce-l făcu să pară ghemuit, pe scaun, iar obrazu-i de şoarec se înfăţişă ca turtit şi strîns de spaimă.

— Îţi mulţumesc, Mac Leod, făcu Johnson, cu ochii săi înlăcrimaţi şi roşii, aţintiţi cu recunoştinţă asupra scoţianului.

Şi ieşi, umil, încovoiat, tîrîndu-şi picioarele, fără a-l mai învrednici pe Baker nici măcar cu o privire.

— Se vorbea despre negri, spuse Jones, şi sprîncenele i se încruntară deasupra nasului său mărunt.

Era mîndru de ultima sa intervenţie, şi ar fi vrut să n-o lase uitată.

— Mac Leod, spuse Purcell, dacă tahitienii ne-au urmat pînă în aceste locuri, au făcut-o din prietenie şi pentru că au ţinut să-şi lege viaţa de aventuroasa noastră existenţă. Nu-i putem lipsi de petecul de pămînt ce li se cuvine ; aşa ceva nu e cu putinţă.

— Au stat cu braţele-ncrucişate, atunci, în toiul vijeliei ! strigă Smudge, redobîndindu-şi într-o clipă întreaga-i violenţă. Şi asta n-am să le-o iert niciodată ! Am fost nevoiţi, singuri, să ne căţărăm pe catarge. Au apă în vine, în loc de

sînge, ticăloşii ăştia ! Cîteşişase la un loc n-au nici măcar curajul unui pui de găină !

— Pare-mi-se că nu tocmai tu ai dreptul să vorbeşti despre asta, spuse Baker.

— Pentru că veni vorba, sări şi Jones, îndată, cu gura, o să-ţi spun că tu n-ai fi în stare să te scalzi în mijlocul rechinilor, ca ei. Şi nici eu.

Şi zicînd acestea, îşi pipăi muşchii de la braţe cu un aer sever, privind adunarea. Îi astupase, foarte bine, gura, lui Smudge.

— Jones are dreptate, reluă Purcell, noi nu ne temem de furtună, iar ei nu se tem de rechini. Felul curajului este o chestiune de deprindere. Şi, de altminteri, nu e vorba acum să-i judecăm, ci să le dăm şi lor pămînt. Din clipa în care aţi pus la cale să-i jefuiţi de partea care li se cuvine, le tot găsiţi defecte cu nemiluita. Sînt fricoşi, sînt trîndavi... E ridicol. Adevărul este că nu vă vine la socoteală să recunoaşteţi că ei au tot atîtea drepturi cît şi voi.

Mac Leod îşi desfăcu agale braţele-i nemăsurat de mari, şi, înşfăcînd cu mîinile-i lungi şi slăbănoage cele două colţuri opuse ale mesei, spuse pe un ton exasperat :

— Nici nu mai vreau s-aud de drepturile lor. Înţelege, Purcell, nici nu mă interesează. Înainte de a fi pescuit, şi peştele are dreptul la viaţă, dar asta nu împiedică pe nimeni să-l înhaţe-n cîrlig. Dacă ar fi ca pămînturile să fie împărţite şi negrilor, ar trebui să le îmbucătăţim în cinşpe părţi : de-abia ceva mai mult de un acru pentru fiecare. Or, eu îţi spun că aşa ceva nu e cu putinţă. Am nevoie de doi acri ca să trăiesc o viaţă-mbelşugată, ca să mîncăm pe săturate, eu, cu nevastă-mea şi cu copiii mei, de o fi să am copii. Trebuie să ne gîndim şi la ziua de mîine. N-o să m-apuc să mă joc de-a mărinimia cu nişte netrebnici pe care nu-i lasă inima să-mi dăruiască măcar un peşte.

— Dar nu e vorba acum dacă s-o faci sau nu pe mărinimosul. Ai pus la cale un jaf !

— Foarte bine ! făcu Mac Leod ridicînd în aer amîndouă mîinile şi lăsîndu-le apoi să se abată cu putere asupra mesei. Foarte bine. Aşa este. Îi jefuiesc. Şi ?

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse cu gîtlejul sugrumat :

— Asta înseamnă război. Nu-ţi dai seama ?

— Ei, şi ? făcu Mac Leod pe acelaşi ton de exasperare. Nu mă tem de ei. Avem puşti, iar ei sînt cu mîinile goale.

Purcell îl privi drept în ochi.

— E cumplită vorba pe care ai spus-o, Mac Leod.

Mac Leod rîse încetişor, apoi spuse cu un glas pe care mînia îl făcea să tremure :

— Mi-e tare milă de sfîşierea bietei dumitale inimioare, Purcell, dar dacă asta a fost tot ce-ai avut de spus, o fi poate nimerit să mai trecem şi la vot.

Purcell se îndreptă din umeri.

— Se va trece la vot, vorbi el pe un ton tăios, şi să vă spun eu cum o să se petreacă treaba. Smudge va vota cu dumneata pentru că-ţi împărtăşeşte vederile, Johnson ţi-a încredinţat votul său, pentru că se teme de Smudge ; Hunt îl va da pe al său, pentru că nu înţelege nimic. Iar White, care după toate probabilităţile e de altă părere, se va abţine, din prietenie. Vei obţine astfel patru voturi contra trei. Nu mai există, Mac Leod, nici un fel de adunare pe insula asta, ci doar o tiranie : tirania dumitale. Şi să ştii că n-am s-o mai rabd multă vreme.

— Ce spui ? Ce cîntec mai e şi ăsta ? făcu Mac Leod.

— Lasă-mă să vorbesc, spuse Purcell, ridicîndu-se în picioare, eşti gata să faci o nebunie, iar eu nu vreau să iau parte la ea. Nu am cuvinte pentru a califica fapta pe care ai pus-o la cale. Este... este... este... ruşinoasă ! Şi toată grozăvia asta doar pentru un acru de pămînt mai mult ! adăugă el, ridicînd deodată glasul. Nu voi lua parte la vot, Mac Leod, nici la acesta, nici la cele ce vor urma de acum înainte. Începînd din clipa asta, m-am retras din adunare.

— Şi eu, spuse Baker. Mi s-a făcut lehamite de toate lucrăturile dumitale şi am să mă simt foarte uşurat cînd n-o să vă mai văd la faţă nici pe tine, nici pe drăgălaşul ăla care-ţi ţine isonul.

— Şi eu, spuse Jones.

Stătu o clipă, căutînd vreo vorbă muşcătoare pe care să i-o mai arunce, dar nu găsi nimic şi se mulţumi să-şi încrunte sprîncenele.

— Nu vă ţin cu tot dinadinsul, vorbi, flegmatic, Mac Leod. Sînteţi slobozi ca vîntul. Şi pentru că veni vorba despre sentimente, ţin să mărturisesc că nu-mi aduc aminte de vreo clipă în care să fi simţit înteţindu-mi-se bătăile inimii dînd cu ochii de Baker, aşa încît cu timpul poate o să mă-mpac şi cu gîndul de a nu-l mai vedea niciodată. Dar, dă-mi voie să-ţi spun, Purcell, reluă el îndată, cu o izbucnire de căldură în glas, nu ştii ce vorbeşti, şi un acru de pămînt e un acru de pămînt. Poate n-o fi chiar aşa pentru dumneata, care niciodată n-ai dus lipsă de nimic. Dar în ce mă priveşte, trebuie să-ţi destăinuiesc că dacă maică-mea ar fi avut doar un acru de pămînt mai mult, apoi eu toată copilăria aş fi avut mîncare pe săturate, iar babaca mea n-ar fi crăpat dînd în brînci. Foarte bine, aşa cred eu, dar binenţeles, asta nu interesează pe nimeni. Vrei să pleci, pleacă. S-ar putea-ntîmpla, cînd n-ai mai fi printre noi, să şi vărs o lacrimă pe umărul lui Smudge, dar pîn' la urmă o să-mi treacă. Nimeni nu vă stă în cale, reluă el, aşa încît sîntem învoiţi să plecaţi. Pămînturile le-om trage la sorţi, şi o să aflaţi, prin White, care sînt ale voastre. Vă puteţi încrede în Mac Leod. Toate lucrurile le vom face aşa cum se cuvine să fie făcute. Negrii sînt negri, iar albii sînt albi. Tiranie sau nu, dar una s-o ştii de la mine : n-am să nedreptăţesc pe nimeni dintre cei de culoarea mea, nici măcar cu un centimetru pătrat de pămînt.

Purcell se îndreptă spre uşă, palid şi încordat. Partida se încheiase. Un singur atu nu se mai afla în mîna sa. Nu-i mai rămăsese nimic de făcut decît să se retragă din adunare şi, deşi se simţea uşurat prin această demisie, ea nu era, într-adevăr, de nici un folos.

— Cu bine, Purcell, făcu Mac Leod cînd, cu Jones şi Baker pe urmele sale, Purcell ajunse la uşă.

Purcell îl privi pe Mac Leod, surprins de tonul acestuia. Lucru ciudat, o părere de rău trecea prin ochii lui Mac Leod. „Are să se plictisească, îşi spuse Purcell, în sinea sa. Simţea o pătimaşă plăcere să asmută adunarea împotriva mea. Fără opoziţie, adunarea nu mai are nici un rost, asta e foarte limpede. I-am stricat jucăria."

— Cu bine, răspunse Purcell, după o clipă de tăcere. Pentru cazul în care ai avea de gînd să reînfiinţezi adunarea, îmi cunoşti condiţiile.

— Le cunosc şi nu am de gînd aşa ceva, spuse Mac Leod, cu majestate.

Purcell aproape nici nu-şi dădea seama de căldura soarelui ce-i dogorea spinarea. Era furios şi nebun de îngrijorare. Baker mergea la dreapta sa, iar micul Jones la dreapta lui Baker.

— Asta e, iată-ne ajunşi şi aici ! spuse Jones, o clipă mai tîrziu.

Purcell nu răspunse. Baker clătină capul, iar micul Jones adăugă, pe un ton bucuros, pornit pe veselie :

— Ei, şi acum, ce ne facem ? Ne-apucăm să alcătuim altă adunare ?

Baker îl lovi uşurel cu cotul.

— Taman aşa. Purcell va fi liderul. Tu vei face opoziţie. Iar eu o să mă abţin.

— Eu vorbeam serios, spuse Jones, încruntînd din sprîncene.

— Păi dar cum, eu nu sînt serios ?

Ajunseră în dreptul cabanei lui Mason, şi Jones spuse cu o mutră bosumflată :

— O iau p-aici, pe strada Alizeului. Mă duc acasă. Ne despărţim.

— Nu, hai cu noi, Ropati, spuse Baker zîmbind. Ai să faci un ocol prin *East Avenue*. Hai, zău, repetă el, luîndu-l de braţ. (Iar Jones îşi săltă de îndată bicepşii.) Hai, zău aşa. Nici nu-ţi închipui cîte învăţ ascultîndu-te vorbind.

— Tacă-ţi fleanca.

— De ce „fleanca" ?

— Astup-o, ţi-am spus, nespălatule !

— Ce stil ales, făcu Baker, înţepat. E năpădită insula de oameni grosolani. Am să mă duc de-aici.

— Vezi pumnul ăsta ? spuse Jones agitîndu-i-l pe sub nas.

— Am şi eu ochi să-l zăresc, făcu Baker cu o mutră pioasă.

— O să ţi-l înfund în coaste.

— Pun la vot această propunere, spuse Baker, imitînd accentul scoţian. Votu-i vot, băieţi, şi toate au să se facă aşa cum spune regula. La vot propunerea Ropati. Cine este pentru ?

— Eu sînt pentru, spuse Jones.

— Eu sînt contra. Şi arhanghelul Gavril la fel.

— Şşşt !

— Nu ne poate auzi. Are urechi, dar e tămîie !

— Amin ! spuse Jones. Cum stăm cu votu ?

— Două voturi contra. Unul pentru. Propunerea Ropati a fost respinsă. Legea e lege.

— Celui ce calcă legea i se va pune şireangul de gît.

— Bine a glăsuit, băieţi, spuse Baker.

Şi îşi reluă tonul firesc :

— Mă simt foarte bine că n-o să-i mai văd pe ăia doi. Dacă s-ar găsi, cumva, o altă insulă în faţa ăsteia, m-aş muta în ea.

— Despre ce vorbiţi ? întrebă deodată Purcell, ridicînd capul.

— Despre o altă insulă, în faţa ăsteia în care ne găsim noi.

— Mac Leod ar pune la cale s-o cucerească, spuse Jones.

— Ascultaţi-mă, vorbi Purcell, vreau să vă fac o propunere.

— Ei, poftim, ce-am spus ? strigă Jones, cu o licărire de veselie în ochii lui de porţelan, ne apucăm să facem o a doua adunare !

— Iată ce vreau să vă propun, reluă Purcell.

Se opri locului, privindu-i rînd pe rînd.

— Ne ducem la tahitieni şi ne împărţim cu ei pămînturile.

— Adică cele trei parcele ale noastre, spuse Baker oprindu-se la rîndul său. N-o să fie prea mult, pentru fiecare cap de om.

— Două treimi dintr-un acru de pămînt, de om.

Urmă o tăcere. Baker privi spre pămînt, iar expresia chipului său cafeniu deveni, deodată, serioasă şi încordată.

— Ce ruşine ! spuse el după un răstimp de o clipă. Mac Leod şi ceilalţi din clica lui vor avea cîte doi acri de pămînt, pentru fiecare, iar tahitienii cu noi, doar cîte două treimi dintr-un acru !

Şi reluă :

— Bogaţi şi săraci. Am şi ajuns aici.

— Aveţi dreptul să nu fiţi de acord, spuse Purcell.

— Nici nu m-am gîndit să spun aşa ceva, făcu Baker, cu un aer posomorît. O porni din nou la drum, şi, după o clipă, vorbi :

— Mi-e necaz doar cînd mă gîndesc că copiii mei vor fi copii de oameni săraci.

Se opri locului, ridicînd privirea către cer, şi, urlînd deodată cu o voce de tunet, cu sclipiri de furie în ochii căprui, spuse :

— Şi toată grozăvia, numai din pricina ticăloşilor ăstora !

Fraza urcă într-un crescendo pînă la cuvîntul „ticăloşi", care zvîcni ca într-un muget de nedescris.

Urmă o tăcere, după care Baker spuse :

— Îmi cer iertare.

— Cred că ţi-a trecut, spuse Purcell.

— Da, sigur. Hai să mergem.

— Dar unde ? făcu Jones.

— Ca să le spunem negrilor că împărţim pămînturile cu ei.

— Dar în privinţa asta nici nu m-aţi întrebat ce cred, spuse Jones.

— Poftim, spune.

— Sînt pentru, făcu Jones. Trei voturi pentru. Propunerea Purcell aprobată.

Şi începu să rîdă. Baker se uita la Purcell, şi amîndoi îşi zîmbiră cu înţeles.

Siesta zilnică a tahitienilor era tocmai pe sfîrşite cînd cei trei britanici ajunseră în faţa cabanei lor. Tahitienii se culcau seara foarte tîrziu şi se sculau foarte devreme şi îşi împlineau somnul cu încă trei sau patru ceasuri pe care le dormeau în cursul zilei. Numai datorită acestei deprinderi le mergea vorba, printre englezi, că sînt „leneşi".

Peretele mobil al vastei lor cabane era larg deschis către miazăzi. Apropiindu-se de locuinţa lor, Purcell îi vedea desluşit cum se mişcau ca să-şi dezmorţească membrele şi să se destindă, după somn. Şi tahitienii trebuie să-i fi văzut, dar, în afară de Mehani, care, cu zîmbetul pe buze, o şi porni spre *Cliff Lane* ca să le iasă în întîmpinare, nici unul dintre ei nu-i salută, ba chiar se comportau de parcă nici nu i-ar fi văzut.

Pe cînd cei trei britanici înaintau spre cabană, Tetahiti se ivi în marea curte ce se întindea în faţa acesteia şi, înşfăcînd un topor, se apucă să facă surcele. Purcell privi cu admiraţie linia înaltă a trupului său atletic şi mlădierea acestuia cînd cu amîndouă mîinile avînta toporul în văzduh.

Silueta i se vedea arcuindu-se elastic pe spate. Trup şi topor, după o clipă de suspendare în aer, se abăteau laolaltă cu iuţeala unei lovituri de bici, în semicerc, la pămînt. Atît era de mare repeziciunea mişcării, încît toporul părea că lasă în cădere o urmă albastră pe argintul cerului.

Purcell, după ce ajunse la doi metri în faţa tahitianului, rămase locului, dar Tetahiti nu catadicsi să se oprească. Politeţea tahitiană comportă, pentru a păstra o anumită cumpănă, un joc complicat de mici obrăznicii. Dar aceasta era fătişă. Iritat, Purcell spuse, pe un ton rece :

— Tetahiti, vreau să-ţi vorbesc. E un lucru important.

Felul ăsta brusc de a intra în subiect, ca *peritanii*, nu intra în obiceiul lui Purcell. Tetahiti înţelese că Purcell se simţea rănit. I se făcu oarecum ruşine că îl jignise fără nici o pricină, şi, oprind mişcarea toporului tocmai cînd se pregătea să-l avînte în văzduh, îl puse binişor la pămînt. Apoi făcu un semn înspre cabană, pentru a-şi vesti şi fraţii să ia parte la sfat, se aşeză pe unul dintre butucii din jur şi, cu o mişcare a mîinii, îi pofti pe cei trei *peritani* să ia şi ei loc pe cîte un butuc. Tetahiti se arăta, astfel, pe jumătate curtenitor. Se învoise să stea de vorbă, dar nu-i invitase să intre în casă şi se aşezase înainte ca oaspeţii să fi luat loc.

Purcell zăbovi o clipă, înainte de a începe să vorbească. Nu fusese niciodată pînă atunci în strînsă prietenie cu Tetahiti. Răceala atitudinii acestuia îl uluia. Tetahiti era tot atît de mare şi de muşchiulos ca şi Mehani, dar, la cei abia treizeci de ani pe care îi avea, orice urmă de tinereţe îi pierise de pe chip. Două cute adînci îi încreţeau pielea de o parte şi de cealaltă a gurii, şi o alta îi brăzda vertical fruntea între cele două sprîncene. Ochii, adăpostiţi de pleoape grele, erau lipsiţi de blîndeţea ochilor lui Mehani.

Purcell deschise vorba cu obişnuitele banalităţi de uzanţă, discutînd despre cum este şi cum va fi vremea, despre pescuit şi despre felul recoltei. Baker şi Jones luară loc în urma sa, pregătiţi şi resemnaţi să ia parte la o plicticoasă şi, pentru ei, de neînţeles, vorbărie. În timp ce Purcell vorbea, Mehani se aşeză în faţa lui şi la dreapta lui Tetahiti. Stînd cu coatele pe genunchi, îşi tot îmbuca unele într-altele degetele mîinii, desfăcîndu-le apoi, iar capul şi-l ţinea plecat, cu ochii în pămînt. Ohu şi Timi se aşezară în stînga lui Tetahiti, dar puţin mai în urmă. Cît despre Mehoro şi Kori, legaţi printr-o

strînsă prietenie din ziua în care, pe bordul vasului *Blossom*, Kori fusese cît pe ce să-l ucidă pe Mehoro, nu ieşiseră din cabană, şezînd mai departe pe marginea ei, cu picioarele spînzurînd în gol.

— Tetahiti, spuse în cele din urmă Purcell, se petrece un lucru foarte grav. Uili, Ropati şi cu mine ne-am retras din adunarea *peritanilor*.

Tetahiti clătină uşor din cap. Ceea ce voia să spună : „Mă simt onorat de această confidenţă". Era, fireşte, o politeţe, dar o politeţe care sublinia distanţa de rigoare. De sub grelele-i pleoape, privirea ochilor săi zăbovea asupra chipului lui Adamo, fără însă a trăda nerăbdarea de-a afla mai mult.

— Adunarea a hotărît să împartă pămînturile, reîncepu Purcell, împărţeala lor este nedreaptă, şi de aceea am părăsit adunarea.

Tetahiti nu răspunse nici o vorbă. Fizionomia lui nu exprima nici interes, nici uimire.

— Adunarea, spuse Purcell dintr-o răsuflare, a hotărît să împartă pămînturile în nouă părţi, în loc de cincisprezece.

Îşi ţinea ochii aţintiţi asupra lui Tetahiti, şi mai curînd simţi decît văzu o mişcare iscîndu-se în rîndul tahitienilor. Nu se petrecu nimic precis. Nu urmă nici o exclamaţie, nici un gest. Ci doar o subită tensiune. Tetahiti, el însuşi, nu clinti. Doar căutătura ochilor îi deveni mai aspră.

— *Scheletul*, reîncepu Purcell, propune ca tahitienii să muncească pe ogoarele *peritanilor* şi să primească, în schimb, o plată în natură.

Tetahiti schiţă un surîs batjocoritor, şi nimic mai mult.

— Propunerea asta e jignitoare, spuse Ohu, sărind drept în picioare. Nu sîntem slugile *peritanilor*.

Ohu era mare şi puternic, iar pe faţa lui se citea naivitatea. Nu deschidea gura mai niciodată, lăsînd, de obicei, lui Timi grija de a-i exprima părerile. Intervenţia sa provocă uimire, într-atît îl socoteau incapabil să vorbească în faţa oamenilor. Aşteptară cu toţii, nu fără curiozitate, urmarea. Dar nu se mai petrecu nimic. Fraza pe care o rostise Ohu îi consumase întreaga elocvenţă. El însuşi, aşezîndu-se iar pe locul său, încercă un simţămînt de ruşine pentru faptul că luase cel dintîi cuvîntul şi că vorbise atît de rău. Îşi dădea seama că nu poseda darul poetic, care în Tahiti constituie cea mai de seamă virtute a unui om politic.

— E adevărat ce spui, Ohu, vorbi Purcell. Această propunere este jignitoare. V-am spus-o, pentru că, de vreme ce *Scheletul* a făcut-o, am ţinut s-o cunoaşteţi. În ceea ce mă priveşte, vreau să vă fac o altă propunere.

Şi îşi rotunji, de o parte şi de alta, amîndouă braţele pentru a-i cuprinde pe Jones şi Baker.

— Propun să împărţim cu voi cele trei părţi ale noastre.

Se aşternu o tăcere, iar în cele din urmă, Tetahiti prinse glas :

— Nu este drept, spuse el în sfîrşit, cu o voce joasă şi profundă. Uili, Ropati şi Adamo au împreună trei fîşii de pămînt. Noi, tahitienii, sîntem şase, cu toţii. Ceea ce înseamnă că noi vom avea trei părţi pentru nouă oameni. Iar ei, ei vor avea şase părţi pentru şase oameni.

Nu găsise cu cale să-i adreseze o vorbă de mulţumire lui Purcell. Iar acum sta aşa, nemaiscoţînd nici un cuvînt, ca şi cum ar fi aşteptat o altă propunere. Cum şi Purcell tăcea, urmă un moment în răstimpul căruia cu toţii se simţiră stingheriţi.

Mehoro se sculă în picioare, desprinzîndu-se de Kori, şi se aşeză pe călcîie alături de Tetahiti, ridicîndu-şi ochii către el, ca pentru a-i cere cuvîntul. Chipul lui Mehoro era larg şi rotund, deschis şi plin de voioşie.

Tetahiti îşi coborî pleoapele, grele, făcîndu-i astfel semn că poate vorbi.

— Tu, Adamo, glăsui Mehoro, îndreptîndu-se din umeri, şi tu, Uili, şi tu, de asemenea, Ropati, voi cîteşitrei aveţi inimă bună. Aţi dat dovadă de generozitate, spunînd : cele trei fîşii de pămînt ale noastre sînt şi ale voastre. Pentru mine a fost o mare bucurie să vă aud vorbind astfel. Dar Tetahiti are dreptate : treaba e strîmbă. De ce să aibă *Scheletul* mai mult pămînt decît Adamo, decît Ropati, sau decît Mehoro ? continuă el punîndu-şi mîna mare pe pieptu-i pătrat. Nu, nu, asta nu e drept.

Vorbise cu o mare tărie, apoi, ca şi cum s-ar fi înnăbuşit, se opri o clipă, ca să-şi tragă răsuflarea.

— În Tahiti, reluă el, dacă un şef a săvîrşit o nedreptate, cu toţii se duc la el şi îi spun : „Ai făcut un lucru care nu e cuminte. Iar acum e de datoria ta să-l faci altfel." Şi oamenii aşteaptă o lună şi dacă, după scurgerea acestui răstimp, căpetenia nu şi-a îndreptat încă greşeala, atunci doi

oameni se strecoară, în puterea nopţii, pînă în faţa casei sale, şi îi împlîntă o suliţă în uşă. După asta, oamenii mai aşteaptă încă o lună. Şi dacă nici de astă dată şeful nu a luat nici o măsură, atunci casa îi e înconjurată în timpul nopţii şi i se pune foc, iar el este ucis de îndată ce iese afară.

— Şi dacă şeful are prieteni ? întrebă Purcell, o clipă mai tîrziu.

— Dacă prietenii şefului nu l-au părăsit încă, atunci sînt ucişi şi ei.

— Şi dacă şeful are mulţi prieteni, iar aceştia se apără ?

— Atunci se face război.

— Şi războiului acestuia cum i se pune capăt ?

— Prin uciderea şefului şi a prietenilor săi.

— Asta înseamnă că trebuie să curgă mult sînge, spuse Purcell. Apoi îl privi pe Tetahiti şi adăugă, pe un ton calm : în ce mă priveşte, socotesc că nu e dreaptă vărsarea de sînge.

Tetahiti îşi înălţă cu încetineală pleoapele, grele, îşi aţinti privirea asupra lui Adamo şi rosti cu solemnitate, ca şi cum ar fi pronunţat un verdict :

— Atunci înseamnă că tu eşti prietenul şefului celui rău.

— Ba nu-i sînt prieten, spuse Purcell cu tărie. M-am retras din adunarea *peritanilor,* spre a dovedi că sînt împotriva lor. Şi am venit aci ca să-mi împart pămîntul cu voi.

Tetahiti înclină din cap.

— Adamo, spuse el, tu eşti un om bun. Dar nu e de ajuns să fii bun. Tu spui aşa : „Sîntem împreună părtaşi la nedreptatea ce ni se face". Dar astfel nu înlăturăm de loc nedreptatea.

Se iscă un murmur de aprobare. Iar cînd murmurul acesta se potoli, Mehani îşi desfăcu mîinile şi spuse, punîndu-şi-le pe genunchi :

— Fratele meu, Tetahiti, a spus adevărul. Dar, cu toate acestea, nu se poate spune că Adamo ar fi prietenul şefului celui rău. El s-a luptat, împotrivindu-i-se acestui şef prin curajul său, prin vorbele ce i le-a spus, prin dibăcia sa. De la bun început a luptat împotriva sa. Nu se cuvine să vă întoarceţi faţa de la fratele meu, Adamo, pentru că Adamo nu se împacă cu vărsarea de sînge. Adamo are vederile unui *moa,* în ce priveşte vărsarea de sînge. Eu,

Mehani, fecior de căpetenie, îmi descopăr umărul, în faţa lui Adamo, adause el, ridicîndu-se în picioare.

Se îndreptă de la mijloc, cît era de înalt, răsuflă adînc, apoi îşi lăsă întreaga greutate a trupului pe şoldul drept, şi cu braţele rotunde şi muşchiuloase, căzîndu-i amîndouă de-a lungul coastelor, cu capul aplecat într-o parte, stătu, neclintit, destins şi majestuos ca o statuie. Apoi reluă :

— Oameni buni, nu e drept să-l judecăm pe Adamo ca pe oricare alt *peritan*. Au venit mulţi *peritani* în marea insulă Tahiti, dar nici unul dintre ei nu avea părul mai bălai, ochii mai limpezi, şi nici obrajii mai trandafirii decît Adamo. „Uitaţi-vă, oameni buni, la obrajii trandafirii ai lui Adamo !" strigă Mehani însoţindu-şi vorbele cu o elegantă mişcare a mîinii şi a întregului trup, ca şi cum pielea străvezie a lui Purcell ar fi fost semnul neîndoielnic al integrităţii sale.

Argumentul, aşa ridicol cum îi părea lui Purcell, avu totuşi efect asupra tahitienilor. Aceştia se uitară cu un soi de consideraţie la obrajii lui Purcell, iar cînd obrajii i se împurpurară, consideraţia aceasta le spori şi mai mult.

— Iar acum, reluă Mehani, acest om ai cărui obraji sînt aidoma aurorei, a venit la noi să ne spună : „Vreau să-mi împart pămîntul cu voi". Chiar şi mie, Mehani, fecior de căpetenie, dovada acestei mărinimii îmi face plăcere. Gîndul ăsta nu este cel drept, dar el este totuşi plăcut.

Şi făcu cu mîna un gest larg şi elegant ce amintea de Otu şi spuse, scandîndu-şi cuvintele, ca şi cum ar fi cîntat un poem :

— Adamo nu a adus dreptatea. Dar a adus prietenia.

Mîna îi căzu de-a lungul trupului, îşi îndoi în aceeaşi clipă genunchiul şi, ducîndu-şi mai departe gestul plin de graţie, se aşeză jos. „Bine a vorbit !" spuse Mehoro cu căldură, iar Kori repetă : „Bine a vorbit !" urmîndu-i pilda. Apoi Kori se ridică în picioare şi, bălăbănindu-şi braţele lungi de gorilă, veni să se aşeze alături de Mehoro, lipindu-şi umărul de umărul acestuia.

Timi se ridică, şi de îndată Purcell avu simţămîntul că o ameninţare pluteşte în văzduh. Dar, după aparenţe, Timi nu avea nimic ameninţător. Era cel mai mărunt, cel mai

delicat şi, fără îndoială, cel mai chipeş dintre tahitieni. Ochi de căprioară luminau obrazu-i spîn, prelungi, oblici, urcînd către tîmple, adumbriţi de gene stufoase, lungi, ca nişte tufişuri. Irisul era atît de cuprinzător, încît umplea aproape întreaga despicătură a pleoapelor, nelăsînd, în cele două unghiuri din capete, decît un petec de loc pentru albul-albastru al ochiului. Trăsătura aceasta dăruia privirii sale o blîndeţe melancolică, dar care, din pricină că Timi îşi ţinea, ca o fecioară, pleoapele mai mult în pămînt, oferea arareori prilejul de a fi admirată.

— Mehani, începu el cu un glas scăzut şi plăcut, a spus şi n-a spus că Adamo este *moa*. Şi se prea poate ca Adamo să fie într-adevăr *moa*. După mine se prea poate ca şi Uili să fie *moa*, şi chiar Ropati. Or fi, poate, mulţi *moa* printre *peritani*...

Obrăznicia acestui fel de a începe era vădită, dar şi mai vădit apărea chipul în care Timi îi ocolea înadins privirea lui Adamo. „Ăsta mi-e vrăjmaş", îşi spuse Purcell.

— Aceşti trei *peritani*, pe care-i vedeţi, continuă Timi, fără a arunca măcar unuia singur dintre ei o privire, iată ce ne spun : „Ceea ce s-a făcut cu voi, tahitienii, este o nedreptate. Noi protestăm împotriva acestei nedreptăţi şi vrem să împărţim pămîntul nostru cu voi." Iar noi, tahitienii, le răspundem : „Strîmbă este împărţeala pe care ne-o propuneţi. Noi nu o primim", şi atunci *peritanii* ăştia îşi văd cîteşitrei de drum, pun mîna pe pămînturile lor şi se apucă să le lucreze. Iar noi, noi rămînem fără un petec de pămînt.

Timi ridică braţul drept, întinse înainte-i mîna şi desfăcu degetele. Efectul acestui gest fu uimitor. Avură impresia că ţinea pămînt în palmă şi că acest pămînt se risipea, scurgîndu-i-se printre degete.

— Aşadar, reluă el, păstrînd, mai departe, degetele desfăcute, *peritanii* ăştia trei se bucură de pămîntul lor, iar noi nu avem nimic.

Lăsă să-i cadă mîna de-a lungul trupului, în jos, şi adăugă cu o ironie muşcătoare :

— Şi cu toate astea, cei trei *peritani* protestează împotriva nedreptăţii.

Se opri o clipă, şi, privindu-i pe Koro şi pe Mehoro ca şi cum cu tot dinadinsul tocmai pe ei ar fi ţinut să-i convingă, reluă cu aceeaşi ironie în glas :

— La fel au protestat aceşti trei *peritani* şi cînd cu împărţeala femeilor. Era plăcut să-i vedem protestînd, pentru că, astfel, prietenia lor pentru noi apărea neîndoielnică. Şi totuşi protestele n-au dus la nimic. Iar după toate aceste proteste, tahitienii s-au ales cu trei femei pentru şase bărbaţi. Iar aceşti trei *peritani* au avut parte fiecare de cîte o femeie.

Timi se aşeză, iar Purcell îi admiră arta cu care lăsase să se înţeleagă că, după ce protestaseră împotriva nedreptăţii, cei trei *peritani* ştiuseră să tragă toate foloasele...

Purcell îşi ridică privirea, întîmpinînd, aţintiţi asupră-i, ochii lui Kori şi ai lui Mehoro. Căutătura le era prietenească şi îl îmbia să răspundă. Ochii lui Purcell îl căutară, atunci, pe Tetahiti. Şi el îi aştepta răspunsul. Cît despre Mehani, acesta, cu o privire plictisită, cu nasul în vînt, căsca o gură cît o şură, pentru a da astfel în vileag cît de jalnică îi păruse cuvîntarea lui Timi. „Nu cumva, se întrebă Purcell, discursul ăsta mai mult m-a ridicat decît m-a coborît în ochii tahitienilor ?"

— Timi, începu Purcell, îndreptîndu-se din umeri, vorbele tale vor să spună aşa : toţi *peritanii* sînt răi, iar cei trei, ca şi ceilalţi. Ba, după alte toate, mai sînt şi făţarnici.

Se opri o clipă ca pentru a-i da răgaz lui Timi să protesteze împotriva gîndului pe care i-l atribuise. Timi, însă, nici nu se clinti. Sta aşezat pe pămînt, cu picioarele încrucişate sub el, la dreapta lui Tetahiti, cu ochii privindu-şi genunchii.

— Timi, reluă Purcell, dacă ăsta ţi-e gîndul, să ştii că nu e drept. Cînd cu prilejul împărţirii femeilor, dreptatea trebuia să glăsuiască astfel : fiecare femeie să-şi aleagă un *tané,* după bunul ei plac. Dar aşa stînd lucrurile, ştii foarte bine că Ivoa pe mine m-ar fi ales ; iar în ceea ce o priveşte pe Avapuhi, ea l-ar fi ales pe Uili. Iar Amureia pe Ropati. Aşa încît iată că oricum s-ar fi făcut împărţeala, lucrurile ar fi rămas tocmai aşa cum şi sînt.

Purcell făcu o pauză şi spuse, pe un ton limpede :

— N-am tras, după cum vezi nici un folos de pe urma acelei nedreptăţi.

Kori şi Mehoro dădură din cap, iar Mehani surîse. Cît despre Tetahiti, acesta abia de-şi întoarse capul către Timi şi spuse pe un ton ferm, cu dispreţ, dar fără a ridica glasul :

— Adamo a spus adevărul. Femeile pe care le-a pomenit adineaori i-ar fi ales, cu siguranţă, pe cîteşitrei *peritanii* aci de faţă. Aşa că, în această privinţă, nu avem de ce să fim porniţi împotriva lor.

Făcu o pauză şi apoi reluă :

— Trebuie să avem grijă să ne purtăm drept cu Adamo. Se prea poate întîmpla ca eu, Tetahiti, să fiu silit, într-o zi, a-l trata pe Adamo ca pe un vrăjmaş, şi asta pentru pricina pe care am pomenit-o şi asupra căreia voi reveni îndată. Dar un lucru nu se cuvine să-l uităm : Adamo vorbeşte în graiul nostru. Adamo ne iubeşte. Adamo este îmbietor ca umbra. Adamo, reluă el avîntîndu-se deodată într-o pornire poetică, e mai dulce decît aurora ce-i scaldă obrajii. Şi pe lîngă toate astea, nu iubeşte nedreptatea.

Se opri o clipă. Chipu-i se întunecă treptat-treptat şi adăugă :

— Şi totuşi Adamo nu se învoieşte să acţioneze ca să înlăture nedreptatea. Şi în această privinţă, el este, aşa cum am mai spus, prietenul şefului celui rău. Iar cel ce-i este şefului rău prieten nu ne este nouă prieten.

Purcell îşi înghiţi un nod şi spuse pe un ton şters :

— Sînt gata să acţionez dacă există vreun alt chip de a acţiona decît acela despre care a vorbit Mehoro.

Tetahiti răspunse, ocolindu-i privirea :

— Judecă singur şi ai să vezi că altă ieşire nu există.

— Aşa gîndesc cu toţii ? reluă, după o clipă, Purcell.

— Cel ce nu gîndeşte aşa- s-o spună, vorbi Tetahiti.

Ochii lui Purcell priviră agale, roată, uitîndu-se la tahitieni. O vorbă nu scoase unul. Mehani stătea neclintit, cu mîna stîngă încleştînd încheietura dreptei, cu ochii aţintiţi în pămînt, cu o expresie de hotărîre pe obraz. Şi el gîndea ca Tetahiti.

— Facă *Eatua* să nu fie război, spuse Purcell.

Urmă o tăcere, după care Tetahiti rosti cu gravitate :

— Dar de va fi război, va trebui să-ţi alegi tabăra.

Purcell se ridică în picioare.

— Mîna pe armă n-o voi pune, spuse el cu o voce surdă. Nici pentru a ţinti în şeful cel rău. Nici pentru a ţinti în voi...

Lui Tetahiti, pleoapele grele îi căzură pe ochi. Înşfăcă toporul, pe care îl lăsase jos, la picioarele sale, se ridică şi, întorcîndu-se cu spatele către Purcell, se apucă să spintece buştenii.

Capitolul X

Cînd făcuse întîia oară, în şalupă, înconjurul insulei, Mason observase, către răsărit, un mic golf. Dinspre partea pămîntului, golfuleţul acesta era închis de semicercul rîpos al falezei, iar dinspre ocean era apărat de un brîu de stînci. Înspre fundul golfului se întindea o plajă de nisip negru, inaccesibilă vreunui vapor, şi accesibilă din interiorul insulei doar prin folosirea unei funii, legată de partea de jos a trunchiului unui smochin şi spînzurînd de-a lungul peretelui de bazalt. Golful acesta britanicii îl denumiră *Rope beach* [1], pentru că se slujeau de o frînghie ca să ajungă pînă acolo.

Acest golfuleţ fu ales de membrii minorităţii ca loc de pescuit, cînd cele trei tabere se apucară să pescuiască, fiecare pe socoteala ei. Printr-un acord tacit, şi majoritatea şi tahitienii îi-l lăsară. Coborîrea, dar mai cu seamă urcarea, se făcea anevoie, dar golfuleţul avea peşti din belşug şi, situat cum era către răsărit, întîmpina cele dintîi raze ale soarelui, iar faleza îl punea la adăpost de asprimea vîntului nord-vestic. Baker şi Jones pescuiau, către marginile golfului, în apele sale calme, dar Purcell prefera să zvîrle undiţa de pe unul dintre vîrfurile stîncii, într-un loc năpădit de cumplita zbuciumare a valurilor. Fiind chiar din prima zi la un pas de a se lăsa tîrît de un talaz şi scăpînd de la moarte doar mulţumită unei stînci aflate între el şi ocean, şi în care valul ce se retrăgea îl proptise cu violenţă, devenise astfel prevăzător, şi-şi petrecea acum, pe după mijloc, o funie legată în prealabil de un ascuţiş de rocă ce se afla la cîţiva metri în urma sa.

[1] Golful frînghiei. (În lb. engleză.)

Purcell pescuia de două ceasuri, simţindu-se fericit că măcar de astă dată nu era silit să vorbească cu nimeni. Insula era o insuliţă, iar satul, un cătun. Trăiau laolaltă, claie peste grămadă. Şi de cînd cu ultimele evenimente, în cabana sa forfoteau *vahineele,* lacome să afle noutăţi, cum aduceau şi ele, de altfel, unele false, altele adevărate.

Purcell trase de undiţă, şi apoi o lăsă, din nou, în voia ei. În sat zăduful era acum înnăbuşitor. Lui Purcell îi părea că starea de tensiune dintre locuitorii insulei îi micşorase acesteia şi mai mult dimensiunile. Cînd cobora în *Blossom Bay,* privea cu jind şalupele *Blossom*-ului, înşirate şi legate prin otgoane, sub o grotă, la adăpost de soare. Ivoa îl întrebase, în ajun, cam care era distanţa ce-i despărţea de pămîntul cel mai apropiat. Pesemne prin mintea ei trecuse acelaşi gînd. Dar nu, era cu neputinţă să străbaţi cinci sute de mile, într-o şalupă, ducînd o femeie care azi, mîine, trebuie să nască. Singur poate că ar fi încercat. „Insula asta e o închisoare, gîndi Purcell, cuprins deodată de un val de descurajare. Am scăpat de spînzurătoare, dar nu şi de temniţă pe viaţă." Încă o dată îşi lăsase înghiţită momeala degeaba. Prea se lăsa purtat pe aripile visului. Fu nevoit să pună altă momeală în undiţă, se dădu cîţiva paşi înapoi şi, pentru a înfrunta mai puţin furia vîntului, se aşeză după o stîncă. În locul în care doar cu cîteva clipe înainte zvîrlise un cap de peşte mişunau puzderie puricii de apă. Erau doar nişte mărunte picioare de o lăcomie îndărătnică, sub trupuri lunguieţe, de o culoare deschisă îndoielnică. Era o învălmăşeală cumplită. Gîngăniile foiau într-un zumzet necurmat, urcîndu-se unele peste altele, stîlcindu-se şi sfîşiindu-se între ele, ca să se înfrupte la acest ospăţ. Se vedea foarte bine că zadarnică le era cruzimea. Căpăţîna de peşte era mare şi îndestulătoare pentru toate, aşa încît le trebuiau mai multe ceasuri pentru a da gata întreaga pradă. Purcell le privi un moment într-atît de plin de dezgust, încît nu-i venea nici măcar să le alunge cu piciorul. Cît de nesuferite erau ! Numai guri şi carapace. Nimic vulnerabil în ele. O neţărmurită tenacitate. O aviditate care nu cunoaşte nici marginile propriilor ei interese.

Purcell simţi o mînă pe umăr. Se întoarse. Era Mac Leod.

— Te-am strigat, rosti Mac Leod în gura mare, cerîndu-şi, parcă, iertare şi luîndu-şi mîna de pe Purcell. Dar pe vîntul ăsta...

Purcell fu atît de mirat să-l vadă pe terenul lui de pescuit, încît nu fu în stare să scoată un cuvînt de răspuns.

— Vreau să-ţi vorbesc, spuse Mac Leod.

— Bine, spuse Purcell. Să ne ducem în altă parte, pentru că aici rişti să fii luat de valuri.

Şi, sărind de pe o stîncă pe alta, ajunse pînă la o mică grotă ce se deschidea în apropiere de vîrful de care îşi legase frînghia de siguranţă. Mac Leod îl urmă, şi cînd Purcell se aşeză jos, la intrarea grotei, se aşeză şi el, mai departe cu un metru, unde rămase aşa, cu privirea aţintită spre mare.

— Doar nu sîntem supăraţi pentru că te-ai retras din adunare, spuse el, privindu-l pe Purcell cu un aer întrebător.

— Nu sînt supărat pe nimeni, spuse Purcell.

— Am fost la dumneata acasă, continuă îndată Mac Leod. De la nevasta dumitale am aflat că te-ai dus la *Rope beach*. Nu prea-i rău locuşorul ăsta, reluă el cu un aer de îndoială şi rotind privirea jur împrejurul golfuleţului. Cel puţin pentru ăi de le place să se caţere pe frînghii. Pentru mine, n-are nici un rost. Treizeci de ani am tot făcut exerciţii de astea şi mare minune că nu mi-am frînt gîtul.

Nestînjenit, la largul său, înfăţişîndu-i lui Purcell profilul de vultur jumulit, se rezemase cu spatele de o stîncă rotunjită şi-şi zvîrlise, cu nepăsare, picioarele lungi, de păianjen. Pantalonii lui vărgaţi în stacojiu şi alb, cîrpiţi la genunchi cu fîşii pătrate din pînză de catarg, se întreceau în murdărie cu tricoul alb, ce i se lipea de coaste.

— Ţi-am văzut peretele glisant, reluă Mac Leod. De vreme ce ţi-am călcat pragul casei, mi-am îngăduit să-mi arunc o privire pe dinăuntru.

Chibzui o clipă şi adause :

— Ca pentru un amator, recunosc că ai scos-o bine la capăt. De lucrul ăsta mi-am dat seama de cum ai isprăvit construcţia casei. Numai dumneata şi cu mine ne-am gîndit

să ne construim cabane cu şipci îmbucate una-ntr-alta. Rezultatul ? numai ale noastre sînt etanşe. Ceilalţi n-au dat dovadă de cine ştie ce iscusinţă şi mare scofală n-au făcut, continuă el cu însufleţire, trîntind aşa cum au putut, cu toţii, scîndurile cap la cap, de vreme ce au rămas neîmbucate. Urmarea ? Calfatează pînă n-ai mai putea, că aerul tot intră vraişte. Aşa cum spuneam, doar îmbucătura îi poate veni de hac. Şi nu ca să te laud, Purcell, dar te pricepi în ale lemnăriei.

Şi cum Purcell tăcea, Mac Leod îi zvîrli o privire piezişă şi continuă :

— Cît despre peretele glisant pe care l-ai făcut, am să-ţi spun ceva. Se cam simte omul care a lucrat după anumite principii. Poate cam prea multe. Aşa cum am spus-o întotdeauna, amatorul priceput lucrează tot atît de bine cît şi ăl de breaslă. Cu deosebirea doar că pentru amator treaba se cam tărăgănează şi că el prea ţine seama de toate regulile. Să ştii, Purcell, reluă el cu tonul celui ce încredinţează cuiva o taină şi aplecîndu-se spre el ca şi cum ar fi fost tocmai pe punctul de a-i da, cu ajutorul unui singur cuvînt, cheia meseriei, că tot clenciul e ca treaba să iasă la fel de bine, călcînd vreuna dintre afurisitele astea de reguli, ca şi cînd ai fi ţinut seama de ele.

— Îţi mulţumesc pentru toate cîte le-am aflat de la dumneata.

— Cu plăcere. Şi dacă ai cumva nevoie de vreo sculă, spune-mi. Am scule luate de pe *Blossom* şi le mai am şi pe ale mele, dar pe astea nu le împrumut nimănui. Mă voi abate de la obiceiul ăsta doar pentru dumneata, care, cum s-ar spune, eşti de-ai noştri.

Era de necrezut. Mac Leod să-i împrumute sculele ! Ciudăţenia acestei propuneri îl lăsă mut de uimire pe Purcell. Întoarse capul către însoţitorul său. Cu sprîncenele ridicate, cu gura întredeschisă, Mac Leod privea în zare. Părea el însuşi foarte uimit de oferta pe care o făcuse.

— Negrii au venit, aseară, pe la mine, reluă el schimbînd deodată cursul discuţiei. Cîteşişase. Şi cu Omaata.

— Cu Omaata ?

— Da. Pe ea o luaseră ca tălmaci.

— A ! făcu Purcell.

Şi tăcu. Şi nu mai urmă nimic după această exclamaţie.

Mac Leod reluă :

— Bănuieşti ce aveau să-mi spună ?

Purcell nu răspunse şi Mac Leod continuă :

— Bineînţeles, am răspuns „Nu". Şi atunci mi-au dat pacheţelul ăsta şi au plecat.

Mac Leod scoase pacheţelul din buzunar şi i-l întinse lui Purcell. Era un mănunchi de beţişoare legate între ele cu o liană.

— Înţelegi cumva ce tîlc or fi avînd ?

— Cam ştiu despre ce e vorba, spuse Purcell şi se apucă să numere beţişoarele.

— Nu te mai osteni degeaba. Sînt cu totul douăzeci şi opt.

Purcell legă la loc mănunchiul şi i-l înapoie lui Mac Leod.

— Din cîte înţeleg eu, negrii îţi dau un răgaz de o lună ca să renunţi la măsura pe care ai luat-o.

— O lună ?

— Da, adică douăzeci şi opt de nopţi.

— Înţeleg, spuse Mac Leod.

Şi reluă, după o clipă :

— Şi dacă n-am renunţat ?

— Atunci, vor veni, în puterea nopţii, şi-ţi vor împlînta în uşa casei o suliţă.

— Şi ?

— Asta va însemna că îţi dau răgaz încă o lună.

— Şi după încheierea şi a ăstor douăzeci şi opt de zile ?

— După asta te vor ucide.

Mac Leod şuieră şi îşi vîrî amîndouă mîinile în buzunare. Un muşchi nu-i tresări pe obraz, dar cînd începu, din nou, să vorbească, glasul i se auzi puţin cam stins.

— Şi cum anume au s-o facă ?

Urmă o tăcere, după care Purcell ridică din umeri şi spuse :

— Nu cumva să-ţi închipui că vor veni fiecare de unul singur ca să se lupte cu dumneata. Nu ăsta e stilul lor. Pentru tahitieni întregul război e doar o pîndă.

— Numai că jocul ăsta se poate juca şi-n doi, spuse Mac Leod.

Purcell se ridică în picioare.

Făcu doi paşi înăuntrul grotei, vîntul încetă, iar el simţi îndată, pe umeri, căldura soarelui. Căldura aceasta trebuie să fi dogorît de la început, dar adierea răcoroasă a vîntului îl împiedicase s-o simtă.

— Şi-l joci ! spuse Purcell după o clipă. Măcar, dacă jucîndu-l, ţi-ai juca doar viaţa dumitale.

— Păi, numai eu sînt ţintit, nu-i aşa ? spuse Mac Leod pe un ton înţepat.

Şi cum Purcell nu răspunse, el reluă :

— A ! Atunci un măcel ? ! La asta se gîndesc, oare, oamenii ăştia, Purcell, după părerea dumitale ?

— Nu se gîndesc la asta, spuse Purcell. Nu sînt albi. Nu se gîndesc de loc la ceea ce vor face, nici măcar nu vorbesc între ei despre treaba asta. Se lasă, pur şi simplu, pradă pornirilor ce-i răscolesc. Şi apoi, într-o bună zi, trec la fapte. Şi atunci, sînt cu toţii înţeleşi, fără să fi schimbat o vorbă între ei.

— Porniri ! făcu Mac Leod, cu dispreţ. Ce porniri ?

— Duşmănia, ura...

— Împotriva mea ?

— Împotriva dumitale, împotriva lui Smudge, împotriva tuturor *peritanilor.*

— Şi împotriva dumitale ?

— Şi a mea.

— De ce şi împotriva dumitale ?

— Nu-şi pot explica atitudinea pe care o am faţă de dumneata.

— Nu pot spune că nu au dreptate, făcu Mac Leod.

Şi începu să rîdă, dar cu un rîs strident ce suna fals. Purcell reluă :

— Ei socotesc că ar trebui să trec de partea lor, ca să te doborîm.

Urmă o tăcere, după care Mac Leod spuse :

— Chiar aşa aş şi face, în locul dumitale. Şi exact aşa ar face şi Baker dacă nu ţi-ar fi tovarăş. O să-mi spui poate : „cît despre mine, Purcell, asta mi-e credinţa". Douăzeci de ani, vîntură-lume, am cutreierat toate unghere-le pămîntului, fără să fi dat undeva peste un singur om pe care să-l fi schimbat credinţa. De-i ticălos, ticălos rămîne cu şi fără Isus Christos... De ce ? Să-ţi spus eu de

ce. Dacă-i doar de îndrugat verzi şi uscate, continuă el împreunîndu-şi mîinile ca un mort în coşciug, ai dreptate. Dar dacă-i vorba de fapte, nici pomeneală. Şi atunci, ce se întîmplă ? Nici la zece mii nu se găseşte un singur pui de tîrfă care să-şi ia credinţa-n serios. Şi dintr-ăi zece mii tocmai dumneata să fii ăla, Purcell. Mare noroc pe capul meu c-am dat de dumneata ! Fii sigur că binecuvîntez întîmplarea, adăugă el pe un ton pe care Purcell nu-l putea desluşi dacă e ironic sau respectuos. De n-ai fi aşa cum eşti, acum s-ar afla trei puşti în tabăra negrilor.

Mac Leod clipea din ochi, ca şi cum l-ar fi stingherit soarele, dar prin crăpătura pleoapelor strecura piezişe spre Purcell o privire iscoditoare. Purcell îi surprinse privirea, ce avu asupră-i efectul unei lovituri. Mac Leod nu era chiar atît de sigur, pe cît lăsa să se înţeleagă, de neutralitatea lui. Venise doar ca să pipăie terenul. „Dar dacă e aşa, gîndi Purcell, atunci de ce toată drăgălăşenia, tonul prietenesc, de ce atîta laudă pentru priceperea mea în ale tîmplăriei şi de ce s-a plecat în faţa credinţei mele ? Să nu fie decît o comedie ? Părea a fi sincer. Mîna în foc aş fi pus-o că e sincer." Purcell înghiţi în sec. Prea era încrezător în oameni. Se lăsase şi de astă dată tras pe sfoară.

Spuse pe un ton în care se simţea ciuda :

— Ţin să-ţi spun, dacă cumva ăsta-i gîndul care te frămîntă, că nu voi ridica braţul înarmat împotriva dumitale. Cît despre ceea ce vor face Jones şi Baker, nu ştiu, pentru că nu i-am întrebat.

— Nu asta mă doare pe mine, spuse Mac Leod cu un glas tărăgănat, dar ţi-am spus verde-n faţă, Purcell, că mi-ar fi fost silă să-i văd pe albi făcînd împotriva ălora de o culoare cu ei gaşcă cu negrii.

Purcell, roşu de mînie, îşi înfundă amîndouă mîinile în buzunare.

— Eşti josnic, Mac Leod, strigă el cu glasul tremurînd de furie. Mai îndrăzneşti să iei un ton de moralist, după toate cîte le-ai făcut !... E îngrozitor ! Cît despre solidaritatea mea cu dumneata, află că ea nu există ! Te găsesc vinovat de la început şi pînă la sfîrşit ! I-ai tras pe sfoară, i-ai jefuit, i-ai jignit pe tahitieni, în chipul cel mai...

Nu-şi găsi cuvintele şi reîncepu, cu o nouă izbucnire de indignare :

— Asta, să ştii, e o treabă mîrşavă! E o mîrşăvie să treci toată insula prin foc şi sabie numai ca să-ţi potoleşti avariţia. Eşti un smintit şi un ucigaş, Mac Leod, continuă el. Nimic altceva. Nu voi clinti nici degetul cel mic împotriva dumitale, dar dacă te omoară tahitienii, apoi să fii sigur că o lacrimă n-am să vărs pentru dumneata!

— Să fie într-un ceas bun! spuse Mac Leod, cu o linişte desăvîrşită.

Surîse şi se sculă agale, de jos, proptindu-se pe lungile-i picioare. Cum lumina bătea din spate, silueta-i înaltă, proptindu-se între soare şi Purcell, apăru neînchipuit de subţire.

— Nimic mai bun decît sinceritatea, nu-i aşa? reluă el cu un ton aproape prietenos. Şi îţi mulţumesc pentru bunele dumitale urări... Dar nu-ţi face griji pentru soarta mea; că oi ajunge şi eu într-o zi un schelet de toată frumuseţea, nu zic ba, dar mai va pîn' să ai de ce deschide *Evanghelia*, ca să-mi rosteşti prohodul. Nu, nu, domnule. Voi veghea eu, nu te teme! Bizuie-te pe taica Mac Leod, care, cu ochii-n patru la talazul buclucaş, va şti să sară la cîrmă şi s-o-ntoarcă la momentul potrivit. Cît despre războiul cu negrii, dumneata-mi spui aşa: „Asta e din vina dumitale". Bine, să spunem că, într-adevăr, e greşeala mea. Dar, mai curînd sau mai tîrziu, războiul ăsta tot ar fi izbucnit. Văzut-ai, vreodată, ţară în care să nu fi fost război? Şi apoi să-ţi mai spun ceva, Purcell: poate că dumneata nici nu ţi-ai dat seama că insula e prea mică. Şi aşa e prea mică pentru noi toţi. Şi atunci, te-ntreb, cum să mai fie şi pentru urmaşii noştri? Dacă-i aşa, fie şi război: o să facă loc mai mult. Aşa că după aceea oamenii au să mai poată răsufla.

— Da, cu condiţia să nu fii tocmai dintre cei sortiţi *să facă altora loc*, spuse Purcell, cu răceală.

Vorba aceasta avu asupra lui Mac Leod un efect cu mult mai puternic decît tot tărăboiul de pînă atunci. Pleoapele-i clipiră, îşi întoarse privirea şi trecu un moment pînă să răspundă.

— Nu încerca dumneata să descurci urzeala soartei mele, bombăni el, în cele din urmă.

Purcell îl privi, socotind că de vreme ce gîndul ăsta îi făcea rău, merita, poate, osteneala de a mai stărui.

— Mac Leod, reîncepu el, să-ţi spun unde anume te poticneşti. N-ai fantezie. Nu eşti în stare să-ţi reprezinţi propria dumitale moarte. Ci doar pe aceea a tahitienilor.

— În mîinile noastre-s puştile, spuse Mac Leod cu ochii pironiţi în pămînt.

La rîndu-i, Purcell se ridică şi el.

— La nimic n-au să vă slujească puştile pe care le aveţi, spuse el cu tărie. Vă credeţi de neînvins, cu puştile astea ale voastre. Te înşeli, Mac Leod. Nu-ţi dai seama în ce măsură te înşeli. Crede-mă, am asistat, în Tahiti, la un război între triburi. Războinicii acestor triburi folosesc violenii de necrezut. Vei fi lovit : nici măcar răgazul de a vedea ceva nu-l vei mai avea.

Mac Leod ridică din umeri.

— Puştile-s în mîinile noastre, spuse el cu chipul împietrit.

Se zăvorîse în sine, şi, cu desăvîrşire ascuns sub carapace, se afla, acum, la adăpost de orice temere, ba chiar de orice gînd.

Întoarse spatele, ca şi cum ar fi fost pe punctul de a pleca, apoi se răzgîndi, se răsuci iarăşi cu faţa spre Purcell şi vorbi cu glas puţintel scăzut :

— Johnson mi-a spus că l-ai îngrijit de friguri, acum o lună.

— Da, aşa e, făcu Purcell ridicînd din sprîncene, dar de ce ? Nu sînt medic.

— Ce spui despre asta ?

Şi Mac Leod îi întinse mîna dreaptă. Toată carnea de deasupra îi era umflată şi avea o pată roşie la mijloc.

— Ce-o mai fi şi asta ? întrebă el neliniştit. E cumva un *feefee* [1] ?

Purcell se uită la mînă fără s-o apuce, apoi, ridicîndu-şi ochii, îl măsură pe Mac Leod. Fu izbit de paloarea acestuia. Mac Leod era gata să-şi rişte viaţa pentru un acru de pămînt, dar se temea de o bubă.

— E un buboi, spuse Purcell. Un *feefee* se localizează rareori la mînă. N-ai nimic la teşticule ?

— Nu, nimic.

[1] Elephantiasis. (Nota autorului.)

— Boala asta de acolo porneşte. Uneori şi de la picioare.

— Cafe va să zică, spuse Mac Leod, umezindu-şi buzele, e un buboi ?

— Aşa cred. Fierbe nişte apă şi, cît e caldă, moaie-ţi mîna în ea.

— Mulţumesc, făcu Mac Leod cu recunoştinţă. Cînd mi-am văzut mîna umflîndu-se, o cam sfeclisem... Mi-a venit în minte băiatul din Tahiti, care a fost nevoit să-şi ridice în mîini zurgălăii dintre picioare ca să poată merge. Poţi să-mi spui ce mi-i spune, continuă el cu un gest de indignare, dar asta nu-i o boală creştinească !

Purcell rămase tăcut.

— Mulţumesc, doftore, spuse Mac Leod, cu un surîs plin de farmec, ducîndu-şi amîndouă degetele la frunte, cu un aer pe jumătate serios, pe jumătate glumeţ. Se răsuci pe călcîie şi plecă, sărind pe picioarele-i lungi şi sfrijite, din stîncă în stîncă. „O lăcustă, îşi spuse în sinea sa Purcell, văzîndu-l cum se îndepărtează. O lăcustă mare. Aspră, lacomă..."

Purcell mai pescui încă vreo douăzeci de minute, apoi, strîngîndu-şi peştele prins şi undiţele, o porni şi îi găsi, pe Jones şi pe Baker, în fundul golfului. Soarele se şi înălţase. Era vremea de întoarcere.

— Ai avut un oaspete, făcu Baker.

— Da. Am să vă povestesc.

Cînd ajunseră pe platou, Jones se oferi să se ducă el în „piaţă", ca să depună acolo o parte din peştele prins. Purcell se învoi, zîmbind. Ştia că lui Jones îi plăcea să tragă din toate puterile de funia clopotului de pe *Blossom*, şi să aştepte sosirea *vahineelor*, să primească vorbele de laudă cu care-l răsplăteau pentru peştele adus. Baker şi Purcell o luară pe *East Avenue*. Toată vremea cît dură drumul, cei doi bărbaţi nu scoaseră o vorbă. Începuseră să se teamă de arborii din pădure şi să se ferească de-a vorbi cu glas tare, sub cerul liber.

Cabana lui Purcell era pustie. Ca şi cele ale tahitienilor, locuinţa sa era tot timpul vraişte, şi Purcell constată cu mîhnire că cineva îi luase „cu împrumut" fotoliul. Era supărătoare această manie pe care o aveau tahitienii de a împrumuta de la vecini tot ce le plăcea. Poate i se va da

înapoi fotoliul peste o săptămînă, sau peste o lună. Trebuia să ai răbdare. Ar fi însemnat o dovadă de proastă creştere să cerceteze pe unde i se află mobila sau, fireşte, culmea grosolăniei s-o mai şi ceară înapoi.

Purcell îl pofti pe Baker să ia loc pe un scăunel şi se aşeză jos, cu spatele rezemat de peretele mişcător, cu picioarele întinse pînă în grădină. Spuse, o clipă mai tîrziu :

— Mac Leod voia să ştie ce avem de gînd. Se temea ca nu cumva cele „trei puşti" ale noastre să ajungă în tabăra tahitiană. Nu ştie, pesemne, că în ce mă priveşte nici nu am puşcă.

— Şi ce facem ? întrebă Baker.

— Îmi cunoşti principiile. Dar nu mi-am luat nici un angajament nici cu privire la dumneata, nici cu privire la Jones.

Baker, cu amîndouă coatele sprijinite pe genunchi, privea drept înainte. Pe chipu-i brun, cu trăsături regulate, cearcănele întunecate din jurul ochilor şi zvîcnetul buzei de jos îl făceau să pară istovit. De fapt, însă, nu lucra mai mult decît oricare altul. Aşa îl ştia Purcell de cînd îl apucase : nervos, încordat, nerăbdător.

— Nu-s de părerea dumitale, spuse el o clipă mai tîrziu. Ce ţi se face dacă ai un picior cangrenat ? Ţi se taie piciorul pentru a stăvili cangrena să-ţi pună stăpînire pe tot trupul. Mac Leod e cangrenat, asta n-o poţi tăgădui, şi e gata-gata să-ntindă cangrena pe tot pămîntul insulei. Şi dumneata ce faci ca să-l împiedici ?

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Eu nu vă opresc să intraţi în rîndul tahitienilor.

Baker ridică din umeri.

— Fără dumneata n-am să mă duc, asta o ştii foarte bine.

Fraza aceasta îl mişcă pe Purcell. Coborî ochii în pămînt şi spuse pe un ton neutru :

— Poţi să te duci. N-o să ne supărăm noi pentru asta.

Baker clătină din cap.

— Bineînţeles. Bine nu văd cum m-aş putea supăra cu dumneata. Dar mai întîi, cu negrii ăştia, nu pricep o boabă din ce vorbesc, aşa că nu m-aş simţi de loc la largul meu... Dar asta nu-i chiar totul, continuă el pe un ton şovăielnic.

Întoarse capul şi spuse, stingherit, parcă: E mai curînd mîhnirea de-a nu mai fi împreună... De cînd cu *Blossom*-ul, am fost, totdeauna, nedespărţiţi.

Deodată înălţă capul, se făcu roşu la faţă şi spuse cu o mînie stăpînită:

— Pentru Dumnezeu, don locotenent! Trebuia să mă lăsaţi să-i fac de petrecanie în noaptea cînd cu împărţirea femeilor.

Purcell rămase tăcut. Necontenit aceeaşi discuţie, aceeaşi învinuire...

— Şi Jones? spuse el după o clipă.

— Jones va face ceea ce voi face şi eu, spuse Baker.

Chiar în clipa aceea se stîrni o mişcare de aer şi se auzi poarta trîntindu-se, în spatele lor. Purcell se întoarse. Era Itia. Neclintită în faţa porţii închise, în păr cu o coroană făcută din flori de hibiscus, cu colierul de pandanus ce-şi strecura boabele între sînii goi, privea spatele lui Baker, cu un aer dezamăgit. Ştia că Ivoa se dusese la Avapuhi şi nu se aşteptase să-l găsească pe Purcell cu cineva.

— De ce ai venit? o întrebă Purcell, pe un ton sec.

Îi păru rău îndată şi îi zîmbi. La rîndu-i, Itia îi surîse şi ea. Colţurile buzelor i se ridicară în sus, ochii îi scăpărară şi se înălţară către tîmple, iar micul obrăjor rotund i se lumină.

— Adamo, spuse cu un glas limpede şi vesel, Mehani te va aştepta la Omaata acasă.

— Cînd?

— Puţin după pîntecele soarelui [1].

— De ce la Omaata? De ce nu la mine acasă?

— N-a spus.

— Bine, voi fi acolo, acceptă Purcell.

Şi îi întoarse spatele. Dar ea nu pleca. Sta înfiptă în faţa porţii, rezemîndu-se cu şoldul de canatul acesteia, şi cu degetele mîinii drepte alunecîndu-i pe boabele şiragului de pandanus.

— Oare nu pleacă Uili? spuse ea în cele din urmă.

Purcell rîse.

— Nu, n-are să plece.

— Cum aşa? Nu se duce să mănînce?

[1] Amiaza. (Nota autorului.)

— Cînd o fi să plece o să ies şi eu cu el. Hai, Itia, du-te.

Şi cum ea plecă ochii în pămînt, cu aerul unui copil care e gata să plîngă, Purcell adăugă, cu blîndeţe: *Go away* [1]. Era o gentileţe. Itia se simţea foarte flatată cînd Adamo i se adresa în limba *peritană.*

— *I go* [2], spuse ea cu un aer important.

Şi reluă:

— Vezi, Adamo, mi-am pus la gît şiragul de pandanus. Acum îl pun de cîte ori vin să te văd.

— De ce?

— Cum! spuse ea, izbucnind deodată în hohote de rîs şi punîndu-şi mîna în faţa gurii, ca să-şi ascundă rîsul, aşadar nu ştii, omule! Nu ştii?

Şi rîzînd într-una, se făcu nevăzută, iar poarta se trînti din nou.

— Te place, spuse Baker.

Purcell trecu peste această remarcă, iar Baker reluă:

— Avapuhi mă aşteaptă.

— Vin şi eu cu dumneata.

Făcuseră în tăcere cîţiva paşi împreună pe *West Avenue* şi apoi Purcell spuse:

— Va trebui să ne hotărîm să pietruim drumurile. Altminteri, cînd or mai veni şi alte ploi, circulaţia nu va mai fi cu putinţă.

— După părerea mea, fiecare trebuie să se-ngrijească de locşorul care-l desparte de vecinul său. Aşa, de pildă, dumneata să pietruieşti drumul pînă la locuinţa lui Johnson. Johnson, pînă la casa mea. Eu pînă la casa lui Jones. Iar Jones pînă la aceea a lui Hunt.

— Nu, spuse Purcell. În felul ăsta unele locuri vor fi ca lumea, iar altele prost pietruite. Nu, ascultă-mă pe mine, mai nimerit ar fi să ne ţinem cu toţii de treaba asta, împreună cu femeile, cîte un ceas pe zi. Fiecare îşi va aduce de la plajă piatra trebuincioasă. În cincisprezece zile, sîntem gata.

De o lună de zile încoace, de cîte ori urcau pe *West Avenue,* vorbeau mereu despre pietruirea drumului. Dar

[1] Du-te. (În lb. engleză.)

[2] Mă duc. (În lb. engleză.)

vreo hotărîre în această privinţă nu luaseră încă. Îi cuprindea lenevia tropicală.

Din cabana lui Johnson se auzea răzbind vuietul unui tărăboi, şi Purcell desluşi urletele ascuţite ale Taiatei, dominînd glasul spart al bătrînului.

— Ia te uită! făcu Baker şi adăugă: Grozav aş vrea s-aud cum mi ţi-l săpuneşte.

Purcell îşi aţinti auzul.

— „Pui de scroafă...“ „Cocoş jugănit...“ „Malahie de guzgan...“

— Ia te uită! făcu, iarăşi, Baker.

Avapuhi şi Ivoa şedeau pe pragul cabanei lui Baker. De îndată ce-şi văzură fiecare *tané*-ul, se ridicară, ca să le iasă întru întîmpinare.

— Mă duc la Omaata, spuse Purcell.

— Ai grijă, omule! spuse Ivoa, rîzînd şi adăugă: Eu mă duc acasă.

— Vin cu tine, spuse îndată Avapuhi.

De cînd Ivoa era însărcinată, nu era chip să facă un pas prin sat, fără ca vreo *vahinee* să nu sară ca s-o ia de braţ. Se bucura din partea tuturora de mai multă îngrijire decît albina matcă în stupul ei.

Îndată ce se despărţiră de Ivoa, Purcell iuţi pasul. Se aştepta s-o vadă pe Itia, răsărind, dintr-o clipă într-alta. Poarta casei lui Jones era larg deschisă, iar Jones stătea gol-goluţ, şi tocmai mînca, cu Amureia în spatele său. Cum îl zări pe Purcell, el ridică braţul drept şi îl privi cu o expresie de bucurie de parcă de două zile nu l-ar mai fi văzut. La rîndu-i, Amureia rîse şi ea. Jones era de un blond-roşcat, iar ea era cît se poate de neagră. Dar amîndoi aveau aceeaşi expresie de naivitate şi acelaşi surîs, cum nu se poate mai încrezător. Purcell se opri locului şi îi îmbrăţişă cu privirea. Se simţea bine odihnindu-şi privirea asupra lor.

— Nu vrei să mănînci ceva? strigă Jones, cu însufleţire.

— Mă duc la Omaata.

— O să te strîngă de-ai să te înnăbuşi, spuse Jones, rîzînd. Stai, să te-nvăţ un şiretlic. Cînd o începe să te încleştеze în braţe, dumneata apucă-te de-ţi umflă muşchii spinării, ai umerilor şi pe aceia ai pieptului, şi rămîi aşa tot timpul cît o ţine strînsoarea. Uite, să-ţi arăt cum să

faci. Se sculă în picioare, își umflă mușchii, peste măsură de mult, împietrindu-i, și se făcu stacojiu la față.

— Numai c-ai uitat să respiri ! spuse Purcell rîzînd. De astădată ai să te înnăbuși !

— Ei, asta-i ! spuse Jones și zvîrli aerul afară din piept cu un șuierat ca de foale. Șmecheria asta e grozavă. Încearcă numai și-ai să vezi.

— O să încerc, îl asigură Purcell.

Cel dintîi lucru pe care-l văzu Purcell cînd intră în casa Omaatei fu fotoliul său. Trona în mijlocul încăperii, iar Purcell fu nevoit pentru a nu părea prost-crescut să facă o mare sforțare stăpînindu-și pornirea de a se uita prea multă vreme la el. Dealtfel, nici n-avu răgazul de a-și prelungi efortul. Brațele Omaatei se încolăciseră, încleștîndu-se, asupră-i. Se simțea înghițit, frămîntat, mistuit în îmbelșugate valuri de carne.

— Dă-mi drumul ! spuse el, de îndată ce apucă să răsufle.

— Copilașul meu ! strigă Omaata.

Îl ridică de la pămînt ca pe un fulg, și, cu glasul mugind, revărsă asupră-i o cascadă de vorbe drăgăstoase. Dar cum sînii ei îi astupau urechile, uruitul surd al vocii Omaatei răzbătea pînă la el ca de departe. Strîns încleștat de trupul Omaatei prin brațele ei enorme, cu spinarea și coastele strivite, cu capul prins între cumplitele globuri de carne ale pieptului ei, simțea că se înnăbușă.

— Mă doare ! strigă el.

— Copilașul meu ! spuse ea, înduioșată. Dar înduioșarea ei, iscînd un nou val de dragoste, prinse a-l încleșta și mai tare.

— Omaata !

— Copilașul meu ! strigă ea cu un gîngurit de porumbel. Îl lăsă, în cele din urmă, dar, după o clipă, prinzîndu-l de subțiori, îl ridică în văzduh, pînă la înălțimea capului ei.

— Hai, stai jos, spuse ea, legănîndu-l în așa fel în aer, încît să-i aducă picioarele deasupra jilțului, peste care îl propti, destul de brusc, în partea cealaltă. Șezi, Adamo, copilașul meu. M-am dus după fotoliul tău, ca să stai bine tolănit în el, pînă o veni Mehani.

— Va să zică asta era ! Ce nemaipomenită gentileță ; hardughia asta de mobilă pînă unde a cărat-o ! Desigur,

va uita să i-l mai dea înapoi. Şi peste două săptămîni, tot pe locul ăsta va fi... Ca să stea în el jumătate de ceas, îl va lipsi de fotoliu cincisprezece zile... „Judec ca un *peritan*, socoti Purcell, căinîndu-se în sinea lui. Ce micime de suflet! Cînd n-ar trebui să mă gîndesc decît la căldura, la elanul acesta"....

Omaata se aşează pe duşumea lîngă fotoliu; cu o mînă dusă la spate se sprijinea de pămînt, cu cealaltă pe genunchi, şi rămase în această atitudine de tihnă pe care Purcell o admira atît de mult la femeile tahitiene. Cît era de uriaşă! Deşi el era aşezat la mai bine de un picior şi jumătate mai sus de Omaata, ochii ei imenşi ajungeau pînă la nivelul ochilor lui. Aşa mută şi neclintită cum era, aducea cu o gigantică statuie aşezată pe treptele unui tron.

— *Scheletul* a venit să-l caute pe Jono, spuse ea cînd Purcell zvîrli o privire în jur. Poate că s-au dus la vînătoare. Îşi luaseră puştile cu ei.

— Ştii cumva ce vrea Mehani să-mi spună?

— Nu.

Şi ea tăcu, fericită că nu are nimic să-i spună şi sorbindu-l din ochi. Soiul acesta de adoraţie sfîrşi prin a-l stingheri pe Purcell, care spuse:

— Tu nu ai şirag din boabe de pandanus?

— Ba da.

— Nu-l porţi?

Ea începu să rîdă, iar ochii îi străluciră de o cumplită viclenie.

— Astăzi, nu!

— De ce?

Ea începu să rîdă şi mai tare, descoperindu-şi dinţii viguroşi, ca de canibal.

— Adamo este copilaşul meu, spuse ea între două izbucniri de rîs. Adamo nu e un *tané*, pe care să-l vreau pentru mine.

— Nu mai fi atît de tainică, spuse Purcell.

— Nu e nici o taină în toată treaba asta. Boabele de pandanus, reluă ea cu elocvenţă, iau parfumul pielei pe care-l răspîndesc, apoi, amestecat cu propria lor mireasmă.

— Şi?

— Este un amestec foarte îmbătător. De îndată ce un bărbat se apleacă şi respiră, capătă pofta să se joace. Şi urmă : Eu mi-am purtat colierul în noaptea acelei ploi grozave.

— În care noapte ? întrebă Purcell.

Omaata îşi curmă surîsul şi un aer de melancolie i se aşternu pe obraz, de parcă vremea evocată de ea ar fi fost de mult de tot asfinţită.

— Noaptea *Hoatei,* pe piroga cea mare. Cînd am dănţuit ca să-l cuceresc pe Jono.

Urmă o tăcere.

— Dar... dar oare un bărbat poate rezista ?

— Vezi, sînt două lucruri, spuse Omaata, cu gravitate. E şiragul de boabe şi mai e şi pielea.

Purcell surîse.

— De ce zîmbeşti, Adamo ? reluă Omaata, cu seriozitate. Şi mirosul pielei trebuie să fie plăcut. Altminteri, nici amestecul nu e plăcut.

— Şi dacă e plăcut ?

— Un tahitian nu i se poate împotrivi.

— Dar un *peritan ?*

— Poate că da. Dar un *peritan* ca şeful cel mare, poate şi *Scheletul.* Dar nu Jono, nici Uili, şi nici micuţul şoricel...

Ea îl privi.

— Şi nici drăguţul meu cocoşel, cu obrăjorii trandafirii.

— Eu ? făcu Purcell, ridicînd sprîncenele.

— Nu mă minţi, cu ochii ăştia, copilaşul meu, spuse Omaata.

Şi prinse deodată a rîde în hohote, cu trupul îndoit în două, cu umerii ei rotunzi enormi, săltînd în zvîcniri, cu pieptu-i înălţîndu-se în uriaşe unduiri, ca valurile vijelioase ale Pacificului.

— Ştiu totul ! se auzi glasul ei, aidoma mugetului unei cataracte. În privinţa Itiei ştiu ! Ştie şi Mehani ! Şi Ivoa !

— Ivoa ! strigă Purcell, îndată ce fu din nou în stare să vorbească. Cine i-a spus ?

— Cine altul decît Itia ? spuse Omaata, în ochii căreia izbucniră lacrimi de veselie. O, cocoşelul meu, ce mutră faci !

— Este... este indecent, spuse Purcell, în englezeşte.

Şi reluă, cu un ton de indignare, în graiul tahitian :

— Dar de ce să vorbim despre Itia ? Nu m-am jucat în nici un fel cu ea.

— Ştiu ! urlă Omaata cu o voce sugrumată de rîs, cu umerii smuciţi de un sughiţ, cu lacrimile curgîndu-i şiroaie pe obrajii ei largi. Toată lumea o ştie, micul meu *peritan maamaa !* Nimeni nu înţelege de ce îi aduci o asemenea jignire Itiei ! Şi adăugă : dar Itia spune că n-ai să-i mai poţi rezista multă vreme.

— Aşa spune ea ! făcu furios Purcell.

— O, cocoşelul meu cu obrajii trandafirii ! strigă Omaata, cu lacrimi lucindu-i pe faţă şi fără să fie în stare să-şi potolească zvîcnirile ce zguduiau trupu-i de gigant. O, cocoşelul meu furios ! Şi eu tot aşa cred ; că nu multă vreme ai să te mai poţi împotrivi pornirii ! Şi la fel crede şi Ivoa !

— Ivoa ! făcu Purcell.

— Dar ce ţi se pare, omule, atît de nemaipomenit ?

Se potoli treptat, şi, privindu-l pe Purcell cu ochii plini de veselie, întinse către el mîinile-i mari, fiecare cu degetul mare foarte îndepărtat de celelalte, cu palmele avîntate într-un gest de dăruire, ca şi cum i-ar fi adus, în ele, adevărul.

— Ivoa, spuse ea cu un glas liniştit, aşteaptă un copil, peste două luni.

Urmă o tăcere. Tîlcul acestor vorbe se lămurea încet, încet, în mintea lui Purcell.

— Şi totuşi, reluă el după o clipă, îţi aduci aminte... În ziua în care am cercetat insula... Eram tolăniţi la poalele smochinului, cînd Ivoa i-a spus Itiei : „Adamo este *tané*-ul Ivoei..."

— O, cocoşelul meu prostuţ ! spuse Omaata. A spus aşa numai pentru că Itia îţi făcea curte în ochii lumii...

Purcell o privi uluit. Nu era, aşadar, cum îşi închipuise el, o pornire de gelozie, ci o lecţie de bună purtare !

„Îi înţeleg eu oare într-adevăr pe tahitieni ? se întrebă el, cuprins de îndoială. Cîte greşeli de acest fel voi mai fi făcut pînă acum ! Ce prăpastie între felul lor de a vedea lucrurile şi al nostru ! E limpede că, pentru ei, cuvîntul «adulter» nu are nici un înţeles."

Cadrul luminos al uşii se întunecă deodată şi, în prag, se profilă trupul brun al lui Mehani, subţire, cu umerii largi,

cu capul sus. Stătu o clipă pe loc într-o neclintire măreaţă. Purcell se sculă în picioare şi se îndreptă spre el.

— Adamo, frate ! spuse Mehani.

Îi petrecu braţele amîndouă pe după umeri, se aplecă spre el şi îşi frecă obrazul de obrazul lui Purcell. Apoi, dîndu-se înapoi atît cît îi îngăduia lungimea braţelor sale întinse înainte, îl privi cu o expresie de dragoste şi de gravitate deopotrivă.

— Iată-mă aici, unde mi-ai trimis vorbă să vin, spuse Purcell încurcat. Dar, adăugă el, după un răstimp de tăcere, nu înţeleg de ce n-ai venit tu la mine.

— Trecem prin zile grele, spuse Mehani, însoţindu-şi vorbele cu un vag şi elocvent gest al mîinii.

Îşi luă braţele de pe umerii lui Purcell şi se întoarse către Omaata.

— Scoate-mi podoaba asta de la ureche.

Mehani nu avea decît la o singură ureche o podoabă care era un mic dinte de rechin legat de un fir de liană petrecut prin lob. Un îndoit nod lega cele două capete ale lianei, pe care degetele groase ale Omaatei avură de furcă pînă să-l desfacă. Cînd fu gata, ea trase de unul dintre cele două capete dezlegate. Dar degeaba. Carnea se închircise în jurul firului de liană.

— Scoate doar dintele, spuse Mehani, strîmbîndu-se puţin, şi trece prin el o altă liană. Adamo, urmă el, va trebui să ţi se facă o găurică în ureche.

— I-l dai lui ! strigă Omaata, ca şi cum acest dar ar fi supărat-o foc.

— Da ! spuse Mehani, cu tărie.

Acest „Da" nu îngăduia nici o replică. Omaata îi zvîrli o privire şi spuse pe un ton indiferent :

— Mă duc să caut o liană şi un ac.

Şi ieşi din odaie, iar Purcell o auzi scormonind printre lucrurile din şopronul ce-i slujea de bucătărie.

Cum Mehani tăcea într-una, cu ochii aţintiţi asupra lui Purcell, acesta spuse :

— Asta nu e cumva podoaba pe care tatăl tău o purta la ureche ?

— Da, asta e, spuse Mehani. Mi-a dăruit-o cînd am plecat cu tine.

— Şi acum mi-o dai mie ! spuse Purcell uluit.

Mehani înclină din cap, iar Purcell îl privi o clipă, fără a scoate un cuvînt. Îşi dădea seama de enorma valoare a darului, dar adevăratul tîlc îi scăpa, şi el nu cuteza să pună nici un fel de întrebare. Legea tahitiană era într-adevăr de cea mai mare severitate : cel ce primea un dar nu întreba nimic, nu-şi dădea în vileag plăcerea şi nu mulţumea. Rămînea într-o atitudine de pasivitate şi resemnare, aidoma unei victime.

Se ivi Omaata, care intră ţinînd între buze firul de liană de capătul căruia spînzura, în jos, dintele de rechin. Avea, în mîna dreaptă, un ac de cusut pînzele de catarge, şi pe care Purcell îl socoti prea mare, iar în cea stîngă, un opaiţ pe care i-l întinse lui Mehani. Apoi, cu o mişcare înceată şi solemnă, ea trecu vîrful acului prin flacără.

— Întoarce capul, Adamo, spuse ea apucîndu-l de lobul urechii, pe care îl îndepărtă de gît.

Purcell de-abia simţi împunsătura, dar auzi desluşit uşoara sfîrîială a pielii arse. Şi totuşi, cînd Omaata petrecu liana prin găurică şi o legă, greutatea dintelui trăgea de lob, şi Purcell simţi o durere destul de vie, care nu păru a se potoli nici în clipele următoare.

Mehani îl privi cu un aer mulţumit. De cînd intrase în odaie, nu zîmbise nici măcar o dată.

— N-am mîncat încă, spuse el.

Se întoarse şi se îndreptă spre uşă.

— Mehani !

Acesta se reîntoarse.

— Mehani, spuse Purcell, *Scheletul* a venit să-mi vorbească. Mehani o privi pe Omaata, iar Omaata spuse :

— Plec. E rîndul meu să mă duc după apă. Merg împreună cu Uili şi cu Ropati. Şi ieşi, cu paşi grăbiţi, din cabană.

— A venit să mă caute la *Rope beach*, spuse Purcell.

— Lucrul ăsta noi îl cunoaştem, spuse Mehani.

Îl pîndeau, aşadar. Pe el sau pe *Schelet*. Oricum, impresia pe care o avusese cînd se întorsese de la *Rope beach* era justă. În fiece desiş al pădurii se aflau acum ochi la pîndă.

— Ce voia de la tine ? întrebă Mehani.

Purcell părea uluit de această întrebare pusă atît de deschis. Dar nu mai era vreme de politeţe. O expresie de gravitate şi încordare stăruia pe chipul lui Mehani.

— Să afle dacă Uili, Ropati şi cu mine am intrat în tabăra voastră.

— Şi tu ai spus „nu" ? spuse Mehani.

— Am spus „nu".

— Şi Uili ?

— A spus „nu".

— Şi Ropati ?

— Ropati va face ca şi noi.

Urmă o tăcere şi Purcell spuse :

— *Scheletul* ar putea să v-o ia înainte, cu atacul.

Mehani îi zvîrli o privire vie, tăcu o clipă, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca prietenul său să-i spună mai multe. Şi cum Purcell nu scotea nici o vorbă, el reluă :

— Şi noi credem la fel.

Apoi înclină uşor capul şi plecă. Purcell rămase o clipă, tăcut, apoi ieşi şi el. Urechea îl durea şi simţea dintele bătîndu-i-se pe obraz, de cîte ori făcea o mişcare cu capul.

Regăsi, în *West Avenue,* rotocoalele soarelui pe pietrele negre ale drumeagului, şi, ici-colo, tărcînd pămîntul, umbra ramurilor de palmieri, clătinate de vînt. Ce tihnă stăpînea aceste meleaguri ! Apucaseră să plece cei ce cărau apa. Locuitorii insulei mîncau acuma, sau îşi făceau siesta. Itia sta, pesemne, pitită, pe undeva, prin pădure, gata de pîndă. Taiata îl făcea cu ou şi cu oţet pe Johnson. Mason se plimba, desigur, în sus şi în jos, pe dunetă. Jono cu *Scheletul* vînau. Ivoa, tolănită în aşternut, visa la copilul pe care-l va avea. Era cald. O zi minunată, ca atîtea altele, de cînd, din ape, insula ieşise la suprafaţă, în mijlocul Pacificului. Văzduhul era plin de mireasma florilor, pămîntul era cald, marea, foarte aproape. Totul era atît de mic, atît de cotidian, atît de tihnit. Douăzeci şi şapte de locuitori pe tot cuprinsul insulei ! Cel mai mic sat din Pacific ! Aceste femei, bărbaţii aceştia cu gîndurile lor de viitor, cu măruntele lor griji : *Scheletul* frămîntîndu-se din pricina unei bube ; Vaa preocupată de rangul ei în insulă ; Ropati cugetînd la muşchii săi ; Uili la pietruirea drumului *West Avenue.* „Iar eu însumi, de opt zile încoace, la peretele glisant al cabanei mele..."

Revăzu chipul lui Mehani în clipa în care îi dăruise dintele de rechin : aspru, aproape crîncen. Expresia nu-i mai dădea în vileag simţămintele de prietenie, ci porniri de războinic. Încă din Tahiti îl izbise această trăsătură. Oamenii aceştia, altminteri atît de blajini, puteau deveni sălbatici. Trăsăturile obrazului lor, atît de rotunjite, privirea ochilor atît de catifelată puteau fi cu totul schimbate de ură. Îşi aduse aminte de Mata, fratele lui Otu, care, reîntorcîndu-se dintr-o bătălie în munţi, aducea cu sine, înşfăcată de chică, scăfîrlia unui vrăjmaş. O pusese, înfiptă în vîrful unei suliţe, la intrarea în colibă, şi în fiecare dimineaţă îi scuipa în obraz, vărsîndu-şi tot focul şi împroşcînd-o cu vorbe de ocară : „Pui de scroafă, spunea el, plin de dispreţ, voiai să-mi faci de petrecanie, hai ? Dar nu tu ai fost cel mai tare ! De doborît, eu te-am doborît ! Şi de acu înainte ochii tăi n-au să mai vadă lumina soarelui ! N-ai să mai pescuieşti ! N-ai să mai dănţui ! Balercă de băut apă mi-oi face din scăfîrlia ta ! Roabă-mi este muierea ta, şi la joaca trupului o-nşfac, cînd mi-e pofta ! Şi ce-i fac, şi cîte-i mai fac, şi ce nu-i fac ! Iar tu, ăstimp, tu-mi zaci în faţa uşii, în vîrf de suliţă-nfipt !“ Şi totuşi, ca şi ceilalţi, în viaţa de toate zilele, Mata era omul cel mai blajin, cel mai curtenitor, cel mai primitor. Pentru a-i face o plăcere lui Adamo, nu exista, pentru Mata, lucru pe lume la care să nu se gîndească.

Purcell nu apucase să ajungă în faţa casei lui Jones, cînd auzi în urma lui paşi de fugă. Se întoarse. Era Itia, la o depărtare de treizeci de metri şi care alerga spre el din toate puterile. Lucru ciudat, nu se ascundea de nimeni, nu se ivea din vreun desiş ; fugea, chiar în plină stradă, în văzul tuturora.

— Adamo ! strigă ea.

El îi putu desluşi în cele din urmă obrazul. Era răscolit de spaimă.

— Ce s-a întîmplat ? strigă la rîndu-i, făcînd cîţiva paşi, în goană, pentru a-i ieşi în întîmpinare.

— *Scheletul !* strigă ea de departe, cu mîna încercînd să-şi potolească zvîcnirile inimii, cu sufletul la gură, cu ochii căscaţi de groază, cu frumosul ei chip oacheş, acum cenuşiu.

— Ei, ce e ?

Purcell începu să gonească şi el spre ea. O ajunse în cîteva secunde şi, înşfăcînd-o de umeri, începu s-o zgîlţîie.

— Haide, spune! Vorbeşte odată! strigă el.

— *Scheletul*, bîlbîi ea, cu buzele fremătînd, livide. *Scheletul* şi ceilalţi... cu puşti... în faţa casei tahitienilor.

— Doamne! strigă Purcell.

Şi începu să alerge, ca scos din minţi, lăsînd-o pe Itia în mijlocul drumului. Drumul pe *West Avenue* nu-i păruse niciciînd atît de lung.

Trecu de cabana lui Hunt. Cînd dădu să intre în *Cliff Lane*, o văzu pe femeia lui White, Faina, în picioare, sprijinindu-şi mîna de un cocotier. Avea ochii speriaţi. Îl privi şi, cum el trecea prin faţa ei ca o furtună, făcu un gest vag, fără însă a scoate o vorbă.

Purcell alerga deznădăjduit, de i se zbătea inima în piept zvîcnindu-i cu putere, şi se aştepta să audă dintr-o clipă într-alta, focuri de armă.

Cînd ajunse pe fîşia de pămînt ce se întindea în faţa locuinţei tahitienilor, fu izbit de tăcerea şi neclintirea ce domnea jur împrejur. Aliniaţi în faţa celor şase tahitieni, cei cinci *peritani* ai majorităţii, cu armele în mîini, îi ţineau la respect. Purcell observă că în afară de puştile, pe ale căror paturi Mac Leod şi White îşi încleştaseră degetele, mai purtau, cu toţii, petrecută pe după umăr, încă o armă.

Tahitienii fuseseră surprinşi, în jurul focului, tocmai pe cînd îşi căleau latul tăişurilor de suliţe. Cu toţii mai aveau încă, în mîini, armele acestea prelungi şi subţiri, înfipte în mînere stacojii de lemn şi care păreau neînsemnate, pe lîngă armele britanicilor. Erau cu desăvîrşire neclintiţi, fără urmă de tulburare pe chipurile lor.

— Mac Leod! urlă Purcell, dînd năvală în mijlocul lor.

— Mîinile sus! spuse Mac Leod întorcîndu-se şi punîndu-i cu o uimitoare repeziciune arma în piept, mîinile sus, Purcell, şi treci în rîndul negrilor.

— Eşti smintit, spuse Purcell, fără a clinti.

Subţire ca un gătej, îndoit din mijloc, gîfîind, alb ca varul, cu capu-i semănînd mai mult ca niciodată cu o scăfîrlie de mort, Mac Leod ţinea patul puştii proptit în şoldul drept. Purcell luă aminte că mîinile îi tremurau fără încetare. „Are să tragă", gîndi el, într-o străfulgerare. Ridică mîinile cu încetineală şi trecu în rînd, oprindu-se între Mehani şi Tetahiti. Mac Leod scoase un oftat şi coborî arma în pămînt.

— Smudge, spuse el cu un glas ciudat de încet şi gîfîit : Ia-mi-l şi ţine-i ţeava-n faţă, şi la cea dintîi mişcare găureşte-i scăfîrlia.

Smudge îşi lipi mutra de şoarece de patul puştii cu o flacără lacomă dănţuindu-i în fundul orbitelor şi aşteptă.

— Ei, staţi ! Uşurel, băieţi ! făcu Mac Leod fără a întoarce capul. Nu-i vorba să ne omorîm între noi, albii, dacă putem s-o evităm. Ar fi cuminte să stai liniştit, la locul dumitale, Purcell, continuă el, Smudge ar fi încîntat să-ţi ia de nevastă văduva.

Purcell, cu mîinile ridicate la înălţimea umerilor, îl privea pe Smudge drept în ochi.

— Ţine seama că n-ai decît un glonte, spuse el, pe un ton rece.

Tocmai în clipa aceea, în spatele *peritanilor* se stîrni din pădure un zgomot de paşi şi trosnet de crăci, iar printre arbori se iviră, cenuşii şi înfricoşate, cîteva chipuri de femei. Smudge păli, clipi din ochii mărunţi, şi năduşala începu să-i curgă şiroaie în lungul nasului. Avea în ochi o privire de ură şi expresia unui om care nu se simte la largul său. „Se teme, îşi spuse Purcell, în sinea sa ; nu ştie că Omaata e dusă la căratul apei."

— Purcell, vorbi Mac Leod, cu acelaşi glas gîfîit, spune maimuţelor ăstora să-şi zvîrle la pămînt sculele.

Purcell tălmăci. Văzu trecînd deasupra capului său privirea lui Tetahiti şi căutînd-o pe aceea a lui Mehani. Nimeni nu suflă un cuvînt şi, cu toate acestea, Purcell avu impresia că ei se sfătuiau. Apoi cu tonu-i liniştit şi măsurat, ca de obicei, Tetahiti începu a vorbi. Stătea aproape nepăsător, cu o mînă în şold, cu povara întregului său trup lăsată pe un picior, cu o suliţă la capătul braţului. Nu se uita la Mac Leod, iar pleoapele-i grele, ce-i acopereau pe jumătate ochii, îi dădeau un aer absent şi recules.

— Fraţilor, spuse el, *peritanii* au să tragă, e limpede. Dar noi sîntem şase, cu fratele Adamo, şapte. Vrăjmaşii n-au decît cinci puşti. Ascultaţi-mă cu luare-aminte. Cei doi dintre noi care vor scăpa neatinşi nu trebuie să înceapă lupta cu suliţa. Să fugă şi să se tupileze în tufiş. Iar apoi, să-i doboare pe vrăjmaşi, unul cîte unul. În acest chip, încheie el, cu un ton grav, vom fi răzbunaţi.

Urmă o tăcere, iar Purcell spuse :

— Ce să-i spun *Scheletului* ?

— Spune-i ce vrei. Porcul ăsta nu mă interesează. Nu căuta să facă pe grozavul, spunea doar adevărul adevărat. Tetahiti se împăcase cu gîndul morţii. Şi nu-l mai avea decît pe acela al răzbunării, după moarte.

Purcell îl privi pe Mac Leod.

— Sînt încredinţaţi că o să trageţi în ei, spuse el în englezeşte. Şi socotesc mai nimerit să piară cu arma în mînă.

— Şi atîta vreme i-a trebuit ca să spună lucrul ăsta ? mîrîi Mac Leod.

— Da, răspunse Purcell, cu chipul dîrz.

Mac Leod nu se simţea în apele lui. Sigur pe armele lor şi încredinţat, de cînd cu vijelia ce se abătuse pe bordul *Blossom*-ului, de laşitatea negrilor, socotea că îi va reduce la tăcere punînd doar puşca la ochi ; văzîndu-i cît erau de nepăsători, fu uluit. Venise cu gîndul să facă o demonstraţie şi acum nu mai avea încotro şi trebui să-şi măsoare forţele cu ei.

— Spune-le să zvîrle suliţele din mînă, spuse din nou cu furie.

Purcell tălmăci. Tetahiti îl privi pe Mehani, şi umbra unui surîs îi tivi buzele.

— De ce atîta vorbărie ? făcu el, scurt. Am spus ce am avut de spus.

— Ce tot îndrugă ? strigă Mac Leod, plin de nerăbdare.

— Vor zvîrli armele din mînă numai dacă făgăduieşti că nu veţi trage.

— Mîna în foc o pun că n-au spus aşa, vorbi Mac Leod cu un glas plin de mînie.

— Dacă nu eşti mulţumit de serviciile mele, spuse Purcell pe un ton tăios, n-ai decît să-ţi cauţi un alt tălmaci.

Şi reluă :

— Oricum, sfatul meu este să primeşti. Acum sîntem şapte, iar cînd se vor întoarce Baker şi Jones, vom fi nouă, iar voi nu aveţi de tras decît cinci gloanţe.

— Te numeri printre cei din tabăra lor ! răcni furios Mac Leod, şi fulgere îi scăpărară în ochi.

— Dumneata m-ai împins în tabăra lor, spuse Purcell, însoţindu-şi vorbele cu un gest al mîinilor ţinute, în tot acest timp, la înălţimea umerilor.

Mac Leod şovăi. Dacă negrii îşi azvîrleau sulițele în schimbul unei făgăduieli, atunci, ajungîndu-se la o concesie reciprocă, însemna că el nu-i putuse intimida. Dar dacă se împotrivea, nevrînd să făgăduiască, atunci trebuia să tragă. Însă, în acest caz, sigur nu era decît de Smudge. White îl urmase, dar călcîndu-şi pe inimă. Şi cine ar putea şti ce vor face Hunt şi Johnson, dacă el ar ordona foc ?

— Făgăduiesc, spuse Mac Leod, coborînd, în jos, țeava puştii.

Purcell tălmăci şi, întorcînd capul către Tetahiti, adăugă, pe un ton stăruitor :

— Îşi dă seama că nu v-a putut speria, şi acum nu mai caută decît s-o şteargă, cu obrazul nepătat. Primiți...

— Ce tot îndrugi ? spuse Mac Leod, cu un aer bănuitor.

— Îi sfătuiesc să primească.

— Adamo are dreptate, spuse, după o clipă, Tetahiti. Nu mai avem nimic de cîştigat, asmuțind porcul ăsta, de vreme ce tot ne-a făgăduit.

Se aplecă şi-şi puse, binişor, sulița pe iarbă. Blîndețea acestui gest era socotită, iar tahitienii îi urmară pilda, unul cîte unul. Nu-şi azvîrleau armele la picioarele unui învingător, ci şi le puneau la pămînt, cu grijă, ca pe un lucru de preț, de care n-ai nevoie deocamdată.

Mac Leod simți întreaga insolență ce se ascundea îndărătul acestui gest. Expediția pe care o pusese la cale se soldase cu un eşec. Nu obținuse decît o concesie de formă, şi încă în schimbul unei făgăduieli. După trecerea doar a cîtorva săptămîni, aceleaşi sulițe, atît de pătimaş mînuite, vor amenința zi şi noapte, țintindu-i pieptul.

Nu se hotăra să plece. Aşteptîndu-i ordinele, tabăra *peritanilor* sta locului, neclintită, la cîțiva metri de tahitieni, toți cu arma în mînă şi, cu fiecare clipă ce trecea, situația britanicilor devenea tot mai grea. Pe de o parte, ştiind că femeile sînt undeva în spatele său, Mac Leod se temea că, plecînd de-a-ndaratelea, se va face de rîs, iar pe de altă parte, sigur de mişelia negrilor, nu cuteza nici să se întoarcă, oferindu-şi astfel spinarea drept țintă sulițelor lor.

Tot prelungindu-se, neclintirea *peritanilor* nu mai era o amenințare. Devenea ridicolă. Tahitienii rămaseră nedumeriți ca în fața unui lucru fără rost. O dată mai mult îşi dă-

deau seama de asta. *Peritanii* erau *maamaa*. Să tragă, sau să plece ! Dar ce naiba făceau acolo, în faţa lor, înfipţi ca parii în pămînt ?

Deodată Kori izbucni în rîs. Kori era cel mai spontan şi mai impulsiv dintre tahitieni. El fusese acela care, pe bordul *Blossom*-ului, trăsese cu puşca în Mehoro, şi care, o clipă mai tîrziu, i se aruncase, hohotind de plîns, în braţe.

— Taci ! spuse Tetahiti, în şoaptă.

Dar Kori nu se mai putea stăpîni. Privea chipul omului galben, îl privea pe *Schelet*, pe micul şoricel, pe Jono şi pe bătrîn, aliniaţi, cu toţii, în faţa sa, şi cu cît îi privea mai mult, cu atît mai caraghioşi îi vedea. Rîdea cu un rîs ascuţit, nechezat, cu mîinile în şold, cu genunchii îndoiţi, cu capu-i cumsecade şi hazliu aplecat înainte, de i se vedeau în fundul gurii, larg deschisă, limba şi cerul gurii trandafirii.

— Hai, taci odată ! repetă Tetahiti, cu un glas poruncitor.

Rîzînd într-una, Kori întoarse capul spre Tetahiti şi strigă, parcă pentru a se justifica :

— *Maamaa ! Maamaa !*

Din nefericire, Mac Leod cunoştea foarte bine înţelesul acestui cuvînt. Horoa i-l tot spunea, zi de zi. Se făcu alb ca varul, şi, aplecîndu-se, ridică de jos o pietricică pe care i-o zvîrli lui Kori în obraz.

Piatra îl lovi pe Kori drept în ochi, el dădu un strigăt de uimire, apoi, aplecîndu-se, cu iuţeala fulgerului, la pămînt, îşi înşfăcă suliţa şi o răsuci în văzduh. În aceeaşi clipă, izbucni detunătura, Kori lăsă să-i scape suliţa din mînă, apoi se frînse în două, făcînd cîţiva paşi către Mac Leod, şi se prăbuşi în iarbă cu faţa-n jos, cu braţele desfăcute, răstignit, la pămînt. Ca la un semnal, tahitienii, în afară de Mehoro, o luară cu toţii la fugă, ajunseră în mai puţin de două secunde pînă la colţul cabanei lor şi se făcură nevăzuţi.

Arma pe care o ţinea în mînă Mac Leod o azvîrli la pămînt şi, aplecîndu-şi capul, apucă la iuţeală puşca pe care o purta în bandulieră şi ridică trăgaciul.

Mehoro, cenuşiu la faţă, cu nările strînse, sta în genunchi alături de Kori. Avu cutezanţa, două clipe mai tîrziu, să-l întoarcă cu obrazul în sus. Îl privi o clipă, fără însă a-l atinge. Apoi îşi înălţă privirea către Purcell, care se afla, palid şi împietrit, la doi metri de el, şi spuse, cu duioşie în glas :

— A murit.

Clătina din cap, iar mîna dreaptă îi spînzura în iarbă, lîngă el. Se ridică, deodată, cu suliţa în mînă. Mac Leod apăsă pe trăgaciul armei. Suliţa căzu la pămînt, iar Mehoro începu să se ţină, cu amîndouă mîinile, de pîntece. Sîngele îi curgea şiroaie de-a lungul degetelor. Îl privea cum curge, cu ochii larg deschişi, cu gura căscată. Apoi se întoarse pe călcîie şi, frînt în două, începu cu paşi mărunţi, şi înceţi, clătinîndu-se pe picioare, să fugă înspre cabană, iar cînd ajunse la colţul ei, se prăbuşi la pămînt.

— Du-te de vezi dacă a găsit ce şi-a căutat, făcu Mac Leod, întorcînd capul către White.

O dîră de purpură sclipea, în bătaia soarelui, pe iarba mărunţă a locului prin care trecuse Mehoro. După ce făcu cîţiva paşi, White părăsi urmele de sînge, făcu un mare ocol, străbătînd fîşia de pămînt din faţa casei, pentru a junge pînă la trupul căzut la pămînt. Se opri la mai bine de un metru, se aplecă pe vine şi, întorcîndu-şi faţa către Mac Leod, înclină capul în semn că „da". Cu ochii în pămînt, venea agale înapoi, făcînd şi acum, la întoarcere, acelaşi drum.

Mac Leod, cu patul puştii în pămînt şi sprijinit cu amîndouă mîinile pe ţeavă, îşi ridică obrazul slăbit, mai palid şi mai scofîlcit ca niciodată. Se vedea mişcarea coastelor ce-i zvîcneau din pricina efortului pe care-l făcea ca să-şi recapete răsuflarea şi îşi simţea unul din picioare cuprins de un tremur pe care nu era în stare să şi-l stăpînească.

Încerca uneori în braţele Horoei acest simţămînt de rătăcire care de astă dată îi împăienjenea vederea. Iarba, cocotierii, cabana, buştenii de pe pămîntul din faţa acesteia, nimic nu-i mai părea aievea. Privirea lui mătură pămîntul, ocoli trupul neînsufleţit al lui Kori şi se opri asupra suliţelor răvăşite la picioarele sale. Dumnezeule! Rămăsese învingător în arenă, găurise cu plumbii două dintre afurisitele astea de maimuţe, iar pe celelalte le pusese pe goană, ca pe nişte iepuri. Dar izbînda aceasta nu-l făcea fericit. Nu simţea nimic. Nimic decît puterile-i sleite şi golul, golul acesta.

Smudge îşi pusese la loc, pe umăr, puşca prinsă de curea, dar Purcell sta, mai departe, ţintuit, pe locul unde fusese pus. Sta cu capul plecat, cu braţele spînzurîndu-i, în jos, de-a lungul trupului. O clipă mai tîrziu, el tresări, se smulse

parcă din toropeală, iar ochii îşi încrucişară privirea cu aceea a lui Mac Leod, a cărui expresie îi păru rătăcită, pierdută, ca după o beţie grozavă.

— Aşadar n-ai plecat împreună cu ei ? spuse Mac Leod, fără vrăjmăşie.

Purcell dădu din cap, iar Mac Leod continuă, cu un glas scăzut şi maşinal :

— Îmi pare rău de ăştia. Nu erau dintre cei mai răi.

Lui însuşi îi displăcu tonul acesta de scuză. Se îndreptă din umeri, îşi strînse buzele, privi în juru-i cu un aer sfidător şi continuă, pe un ton viguros şi plin de fală care sună fals :

— După toate cîte s-au petrecut, ceilalţi nu vor mai crîcni. Trebuia dat un exemplu.

— Un exemplu ! făcu Purcell batjocoritor. Răsuflă şi el, din greu, şi cu toate că nu era prea cald, năduşeala îi curgea, totuşi, şiroaie, pe obraji. N-ai nici o grijă, reluă el cu amărăciune, „exemplul" îţi va fi urmat.

Capitolul XI

Purcell nici nu apucase să-şi termine micul dejun, cînd auzi pe cineva bătînd la uşă. Era White. Obrazul galben al acestuia era zbîrcit şi scofîlcit, ca şi cum ar fi petrecut o noapte de nesomn.

— Peste o jumătate de ceas este o adunare, spuse el cu un glas întretăiat.

Purcell ridică din sprîncene.

— Nu mai fac parte din adunare.

— Mac Leod stăruie să vii, totuşi. Se petrece ceva grav. Tahitienii, împreună cu femeile, au luat calea desişurilor.

— Şi de-abia acum s-a trezit ? ! Dar unde şi-a închipuit el că au să se ducă, atunci cînd a tras în ei ?

— Aşa e, binenţeles, spuse White dînd din cap, cu un aer de amărăciune, era şi de aşteptat.

Purcell îl privi. Pentru întîia oară ieşea din rolul său de *steward* şi emitea o părere asupra evenimentelor petrecute. De cînd cu împărţirea femeilor, nu încetase o clipă să

dezaprobe, în sinea sa, atitudinea lui Mac Leod, fără însă a o rupe cu el.

— White !

Apucase să ajungă la uşă. Se întoarse.

— White, dumneata de ce te abţii, în loc de a vota împotriva lui Mac Leod ?

White îl privi, o secundă, cercetător, întrebîndu-se, parcă, dacă Purcell are, într-adevăr, dreptul să-i ceară o asemenea lămurire. Dar se hotărî, pesemne, să-i dea dreptate, căci spuse cu un ton categoric :

— Socotesc că Mac Leod nu face cuminte ceea ce face.

Glasul îi era blînd, melodios şi vorbea mai corect decît toţi ceilalţi mateloţi de pe bord. Gramatica, vocabularul, modul în care pronunţa cuvintele, toate erau corecte. Beţivanu de popă care-l crescuse îl învăţase cel puţin atîta.

White reluă, scrupulos de a preciza ceea ce gîndea :

— Socotesc că nu se poartă drept cu tahitienii. Nu spunea „negrii", ci, tot aşa ca şi Purcell, spunea „tahitienii". În afară de acesta, el era singurul britanic de pe insulă care arăta că ţine seama de această nuanţă.

— Da, răspunse Purcell, cu o uşoară nerăbdare, ai fi putut vota împotriva lui. L-ai fi oprit, astfel, de a săvîrşi un mare număr de nedreptăţi.

— Nu voiam să votez împotriva lui.

— De ce ?

White îl privi, din nou, pe Purcell cu o expresie de îndoială. Se întreba dacă această stăruinţă nu ascundea cumva, un dispreţ pentru el, şi dacă Purcell ar fi descusut în acelaşi fel pe un *adevărat* britanic. Dar pentru că Purcell îl privea şi el în ochi cu tot calmul, aşteptînd, într-un fel prevenitor răspunsul, White se simţi liniştit. Vorbi, nu fără solemnitate :

— Îi datorez un lucru mare.

— Ce anume ? făcu Purcell, neclintit.

Simţise şovăirea lui White, îi înţelesese pricina şi se hotărîse să-şi ducă cercetarea pînă la capăt.

— Ştii, spuse White, la început, am fost adeseori, pe bord, ţinta batjocurilor...

Şi adăugă, în mare grabă :

— Din pricina numelui meu.

Era o trăsătură caracteristică : nu spunea „din pricina tenului meu galben şi a ochilor mei piezişi". Spunea „din pricina numelui meu", ca şi cum n-ar fi fost vorba decît despre patronimul său.

— Adică cum ?

— Mac Leod nu şi-a bătut, niciodată, joc de mine.

„A simţit, pesemne, că aşa ceva ar fi fost destul de primejdios, gîndi Purcell. Şi pentru atîta lucru, pentru această abţinere, pentru această binefacere, care nici nu era o binefacere, White i-a dăruit o neţărmurită recunoştinţă..."

— După moartea lui Russel, spuse Purcell uitîndu-se drept în ochii lui White, Mac Leod te-a ajutat cumva ?

Russel era matelotul pe care, pentru că acesta îl luase în zeflemea, White îl înjunghiase în timpul încăierării.

— Ştiai ? întrebă White, uluit.

Purcell dădu din cap, iar White continuă, coborînd ochii în pămînt :

— Nu, Mac Leod nu m-a ajutat în mod deosebit. Nu mai mult decît pe oricare altul.

Şi reluă :

— Ştiai, aşadar, şi n-ai spus nici un cuvînt !

Rămase o clipă, tăcut, cu ochii plecaţi. Şi-i ridică, apoi, şi spuse cu o aparentă incoherenţă :

— Nu te iubeam.

— De ce ? întrebă Purcell. Niciodată nu mi-am bătut joc de dumneata.

— Ba, o dată, da, spuse White privindu-l, scrutător, prin crăpătura pleoapelor.

Şi adăugă, cu sinceritate :

— Cel puţin, aşa crezusem.

— Eu ? strigă Purcell, uluit.

— Adu-ţi aminte că într-o zi, pe bordul *Blossom*-ului, cînd domnul Mason a devenit căpitan, venisem să-ţi spun că te aşteaptă căpitanul la masă.

— Da, şi ?

— Ai ridicat sprîncenele, într-un chip batjocoritor.

— Eu ? făcu Purcell, buimăcit.

Şi dădu, deodată, un strigăt.

— Da, dar nu de dumneata îmi băteam joc. Ci de Mason, pentru că uzurpase un titlu la care nu avea dreptul !

Şi adăugă :

— Şi asta e tot ce te-a zvîrlit în tabăra lui Mac Leod!

White dădu din cap, fără a răspunde. Era ceva nebunesc, de o absurditate strigătoare la cer! Soarta întregii insule a fost în cumpănă pentru această mimică! Fără ridicarea aceasta din sprîncene, White ar fi votat alături de el, alături de Jones şi de Baker: patru voturi pentru şi patru contra! Mac Leod n-ar fi putut face nimic...

— E o nebunie! spuse Purcell, cu glas tare.

Expresia feţei lui White se înăspri.

— Nu mai începe iar! strigă Purcell. Nu am spus că „eşti nebun". Am spus: „E o nebunie".

— Sînt poate şi eu cam susceptibil, îi dădu dreptate White. Se întunecă la chip şi spuse: Dar, într-adevăr, prea am fost luat peste picior.

Era un contrast ciudat între cuvintele neînsemnate pe care le folosea şi expresia obrazului său.

Ca omuleţul acesta potolit să fi devenit un ucigaş, trebuia să fi fost hărţuit într-un chip cumplit...

„Şi cînd te gîndeşti, îşi spuse Purcell în sinea sa, că numai pentru că Mac Leod se abţinuse să-l hărţuiască l-a ajutat White — prin abţinerea lui — să-şi bată joc de tahitieni! Era groaznic!"

— Acum plec, spuse White.

Purcell îi întinse mîna, White şovăi. Apoi ochii negri ca tăciunele prinseră a scăpăra, şi White zîmbi. Purcell zîmbi şi el, simţind în palma-i închisă o mînă uscată şi netedă, destul de mică, şi care, strîngînd-o pe a sa, îi răspunde cu un fel de elan.

— Plec, repetă White, cu ochii în pămînt.

Purcell se aşeză pe pragul uşii, îşi frecă îndelung gîtul. Dormise rău şi el. Se trezise din somn, de loc în apele lui, cu capul greu, cu ceafa ţeapănă, cu gura amară. Spaima asta, mai cu seamă... Doamne, n-are să se mai sfîrşească niciodată. Totul era pierdut! Au să trăiască de acum înainte cu frica în sîn. Chiar în puterea nopţii, pe după uşile zăvorîte. Şi de ce, de ce? se întrebă el deodată, luîndu-şi capul între amîndouă mîinile. Pentru că Mac Leod vrea doi acri de pămînt în loc de unul singur! Se ridică în picioare şi începu să meargă, în sus şi în jos, în faţa cabanei. Tot înghiţea în sec şi un neastîmpăr de nesuferit îi sfredelea nervii. Numai pînă acum doi morţi! Cîţi alţii, mîine? N-ar fi

fost oare mai cuminte să-l fi lăsat pe Baker ?... Să fi obţinut pacea cu preţul unei singure morţi ?... „Nu, nu, spuse Purcell, aproape cu glas tare, nu e drept să judec aşa. Ar fi însemnat drum prielnic deschis tuturor fărădelegilor." Judecînd astfel lucrurile, avu sentimentul că se regăsise, şi se simţi mai întărit. În aceeaşi clipă un gînd ce-i fulgeră prin minte îl împietri. Se întrebă de ce principiul de a respecta orice viaţă omenească îi părea a fi de mai mare însemnătate decît numărul vieţilor omeneşti care ar putea fi salvate, renunţîndu-se la acest principiu.

Se petrecu în el ceva aidoma închiderii unui mecanism. Încetă să se mai gîndească. Îşi ţinea capul ridicat, cu ochii aţintiţi asupra razelor de soare piezişe ce străbăteau crengile cocotierilor. Nicăieri, aceasta nu-i va putea fi răpit, în viaţă, niciodată. Era minunată lumina blîndă cu vălurile-i de abur ce se înălţau unul după altul. Aerul era plin de mireasma ierbii jilave, iar aproape pretutindeni se iveau, pentru masa de dimineaţă, focuri de vreascuri. De cealaltă parte, pe *West Avenue*, în pădure, florile izbucneau în culori aproape agresive, dar nu-şi revărsau parfumul toate deodată. Migdalii se deschideau la cea dintîi adiere caldă, iar în acest ceas al zilei totul era năpădit de îmbelşugarea miresmei lor dulcege.

Se întoarse şi se aşeză iarăşi pe pragul casei. O clipă mai tîrziu se ivi Ivoa. Luă loc alături de el, rezemîndu-şi capul de umărul lui... De cînd se tot apropia ziua aşteptată, ea se zăvora în sine însăşi, devenind din ce în ce mai străină la toate cîte se petreceau pe insulă... Se scurseră cîteva minute, şi Ivoa scoase un oftat, îşi dădu în lături picioarele şi se răsturnă pe spate, sprijinindu-şi capul de canatul uşii. Purcell o privi şi, aplecîndu-se spre ea, îi trecu uşor mîinile pe pîntecele ce zvîcnea revărsat peste brîu-i din scoarţă de copac. „În ce lume se va naşte copilul acesta!" se gîndi Purcell deodată. Se sculă în picioare, nervii îi fremătau, şi începu să se preumble prin faţa casei. Un minut mai tîrziu se simţi mai liniştit şi îi aruncă Ivoei o privire. Îşi ţinea capul tot rezemat de canatul uşii. Stătea mai departe, rotundă şi împlinită, cu pielea feţei bine întinsă, cu tenul strălucind de sănătate, cu o privire blajină, pierdută în depărtări. „Ce tihnă! gîndi el cu invidie. Ce nepăsare!" În clipa aceea, Ivoa îi zîmbi.

— Mă duc să mă-ntind, spuse ea cu blîndeţe... Nu mă simt bine nici într-un fel. Nici şezînd, nici în picioare. Şi adăugă suspinînd : Nici chiar culcată.

Se sculă greoi şi intră în casă.

Cîteva minute mai tîrziu, Johnson se ivi pe *West Avenue*, cărunt, gîrbov, cu puşca la umăr prinsă de curea, abia împingîndu-şi înainte pîntecele scofîlcit. Îi făcu lui Purcell un mic semn de departe cu mîna dreaptă şi continuă să meargă, tîrîndu-şi picioarele pe lespezile de piatră, cu gîtul întins, ca pentru a-l ajuta să înainteze. Umărul stîng îi era tras în jos de cureaua puştii şi poate din pricină că îndura povara armei, mersul îi era împins necontenit spre stînga, încît nu izbutea să ţină mijlocul drumului şi era nevoit să-l străbată prin zmuceli şi îndepărtări, aidoma unui vas al cărui defect de echilibru îl tot mînă către unul dintre ţărmurile unui fluviu.

— O fi poate prea devreme ca să mă duc la Mac Leod, spuse el, cînd ajunse în dreptul lui Purcell. White a spus să fiu acolo peste o jumătate de ceas.

— Puţin cam devreme, spuse Purcell. Hai, stai un pic.

Johnson scoase un şir de suspine mărunte, îşi liberă umărul stîng de greutatea armei, sprijinindu-i ţeava de uşă. După aceea se aşeză pe prag.

— E încărcată ? întrebă Purcell, aşezîndu-se şi el.

Johnson dădu din cap, ca pentru a spune „da", iar Purcell reluă :

— Atunci, mai bine ar fi s-o întinzi pe pămînt.

Johnson făcu întocmai.

— Nu ştiu, zău, ce-aş face cu scula asta, spuse el cu un glas piţigăiat, fără a se uita la Purcell. De-ar ieşi, să spunem, un negru la iveală din pădure, nici nu ştiu de-aş fi în stare să trag. Eu nu vreau răul nimănui, continuă el, frecîndu-şi cu dosul mîinii firele din barbă.

Purcell tăcu, şi Johnson strecură o privire piezişă.

— Tot ce vreau e să fiu liniştit... O să-mi spuneţi, poate, reluă el, punîndu-şi amîndouă mîinile pe genunchi şi privind cu o mutră nefericită în depărtare, că pentru aşa ceva n-am luat femeia cea mai potrivită. Dumnezeule din ceruri ! continuă el, cu mînie slabă, sînt momente în care grozav aş avea poftă să-mi iau puşca şi să-i înfund un

plumb pe cinste, drept în bot! Ca să tacă! Sfinte Doamne! Ca să tacă odată!...

Furia i se potoli şi-l privi pe Purcell.

— Dar nu pricep de ce să ridic arma împotriva negrilor. Oare mi-au făcut mie negrii ceva? Nimic nu mi-au făcut.

— Nu pot spune şi ei acelaşi lucru despre dumneata, vorbi Purcell.

— Despre mine? îngăimă Johnson, privindu-l cu spaimă. Dar ce le-am făcut eu? N-o să spuneţi, acum, că le-am făcut eu vreun rău.

— Ai votat pentru Mac Leod.

— A, asta! asta nu-i nimic...

— Nu-i nimic să-i laşi fără pămînt? întrebă Purcell, pe un ton aspru. Şi tot nimic e să-i ocheşti cu arma, aşa cum ai făcut ieri?

— Da' Mac Leod mi-a cerut să fac aşa! strigă Johnson cu glasul tremurînd. Şi atunci iată ce vreau să vă întreb, continuă el, clătinînd din cap, cu o expresie de îngrijorare şi zvîrlindu-i lui Purcell priviri piezişe, pe furiş. Sînt cumva supăraţi pe mine, negrii?

— Se prea poate, răspunse Purcell.

— Nu mi-aş fi închipuit una ca asta! mărturisi Johnson, zgîndu-şi cu nevinovăţie ochii mici, tiviţi cu roşu, şi exagerîndu-şi aerul rătăcit. Pentru că, să vedeţi, adăugă el, încetînd de a-şi mai freca barba şi tot agitîndu-şi cu un aer important arătătorul înaintea ochilor, eu îi iubesc din tot sufletul pe negri.

Purcell tăcea. Începea să înţeleagă pricina pentru care Johnson ajunsese „puţin cam prea devreme" acolo.

— Vreau să vă spun, reluă Johnson, apropiindu-se pe nesimţite de Purcell şi privindu-l cu un surîs de complicitate că uneori tot îi mai vedeţi pe negri chiar dacă sînt ascunşi în desişuri, continuă el, făcînd cu viclenie ochii mici. Tot îi mai vedeţi, din cînd în cînd, pe vreunul dintre ei, de vreme ce-aţi rămas în tabăra lor. Ei, uite, aş vrea să le spuneţi aşa negrilor: „Bătrînul ăsta, Johnson, nu vă vrea răul. Iar cît despre puşcă, apoi el n-are să tragă în voi niciodată!" Aşa să le spuneţi, don locotenent. Bătrînul Johnson ţine puşca la umăr doar ca să-i de ascultare lui Mac Leod, dar în voi n-o să tragă niciodată! Nu v-am cerut

niciodată nimic, don locotenent, continuă el cu un aer mîndru şi fălos, ca şi cum necerînd pînă atunci nici o favoare ar fi renunţat la un drept al său, dar în ceasul ăsta, vedeţi, lucrurile s-au schimbat, mă gîndesc şi eu la pielicica mea, şi nu vă cer nimic decît atîtica. „Bătrînul Johnson", aşa să le spuneţi, „nu vă vrea de loc răul!"... Şi asta nu că m-aş teme pentru soarta mea, reluă el, aşa bătrîn cum sînt, chinuit de dureri, cu obrazul plin de bubele astea şi cu o muiere mult mai a dracului decît a dintîi, dacă e să ne gîndim că nici măcar s-o ating nu mă lasă. Şi atunci, reluă el, cu o mişcare obosită de indignare, la ce mai e bună şi de ce s-o mai îndur, cît e ziulica de lungă, dacă nici măcar nu mă pot folosi de ea ?...

Năduful ăsta îl făcu să-şi piardă şirul gîndului, şi Johnson rămase o clipă descumpănit, cu arătătorul spintecînd văzduhul, înaintea ochilor.

— Ce spuneam ? vorbi el, în cele din urmă, frecîndu-şi cu violenţă petele roşii din barbă.

— Că nu te temi de soarta dumitale, spuse Purcell.

— V-o fi mirînd, dar ăsta-i adevărul. Ăsta-i adevărul, pe cuvîntul meu de cinste, don locotenent ! Ce plăcere am eu de pe urma vieţii ăsteia ? Un stomac care nu mai mistuie, talpa piciorului care-mi face atîtea necazuri, dureri în genunchi şi o muiere care nici la aşternut nu mi-e bună de nimic. Nu, nu, don locotenent, nu moartea mă înspăimîntă, ci cu totul altceva.

Şi reluă, cu un ton şovăielnic :

— Mi s-a spus că negrii de îndată ce ucid un vrăjmaş îi taie capul.

— Da, aşa e.

— Ei, atunci, ca să ştiţi, numai asta n-o vreau, adăugă el cu un glas scăzut şi tremurînd. O să-mi spuneţi : „Ce dracu-ţi mai pasă de scăfîrlia asta cînd oi fi mort ?" Ei da, da' nu-i aşa.

Şi-şi clătină căpăţîna, de două-trei ori, cu un aer deznădăjduit.

— Afurisiţii de sălbatici ! reluă el, uitînd deodată de toată prietenia ce-o arătase pentru ei. Sînt în stare de orice, ticăloşii ăştia ! Dar nu ! continuă el, ducîndu-şi mîna la gît, asta nu ! De loc nu mă-mpac cu gîndul că scăfîrlia o să-mi fie îngropată într-un loc, iar eu într-altul. Ia gîndiţi-vă nu-

mai, încheie el deznădăjduit : n-o să-mi mai pot găsi capul în ceasul judecăţii de apoi. Ce mă fac ? Dumneavoastră trebuie să-mi înţelegeţi teama, don locotenent, dumneavoastră, care pe toate le socotiţi aşa cum glăsuieşte în *Evanghelie.*

Îngroziţi, ochii îi rătăciră cîteva clipe în gol, apoi, aplecîndu-se din nou către Purcell, reîncepu cu un glas scăzut, de complicitate :

— Bătrînul Johnson, aşa să le spuneţi, nu vă vrea răul.

Purcell îl privi.

— Ascultă, Johnson, i se adresă el cu un glas sever, să-ţi spun eu ce vrei dumneata : vrei să închei, pentru micile dumitale interese, o pace separată cu tahitienii, dar rămînînd mai departe în tabăra lui Mac Leod. Din păcate, treaba asta nu e cu putinţă. Tahitienii n-au să priceapă mărunţişurile astea.

— Dar ce pot să fac ? strigă Johnson, plin de spaimă. Şi cum Purcell nu scotea nici o vorbă, el îl privi pieziş şi spuse, cu un aer viclean : Ce să fac ? Să trag ? Şi dacă, să spunem, îmi iese-n cale tovarăşul dumneavoastră, Mehani, e mai bine să trag în el, don locotenent ?

Purcell îl privi uluit. Era un şantaj, şantaj, şi nimic altceva. Poate că, la urma urmelor, nu era chiar aşa de cumsecade bătrînul Johnson. Pentru că era nenorocit i se atribuiau virtuţi. Şi pentru că era lipsit de caracter i se treceau cu vederea atîtea şi atîtea cusururi... Dar nu merita să tot cauţi scuze faptelor omeneşti. Mai curînd sau mai tîrziu, urmările mişeliei lor ieşeau la iveală. Şi ele nu erau de loc plăcute.

Purcell se ridică în picioare. Se simţea dezamăgit, scîrbit.

— Ai să faci cum te-o tăia capul, spuse el pe un ton rece. Treaba dumitale.

— Bine, n-o să trag, iacătă aşa ! spuse Johnson iar, cu un aer speriat. Puteţi să le-o spuneţi negrilor...

Purcell nu răspunse. Hunt şi Jones tocmai se iveau pe *West Avenue.* Le făcu semn cu mîna.

— Mă duc, spuse Johnson deodată. Nu vreau să ajung tîrziu.

Şi, luîndu-şi de pe jos puşca, făcu un semn cu capul şi plecă. Purcell nu-i răspunse la salut. Îl privea pe Jones cum cobora *West Avenue.* Alături de uriaşul Hunt părea un ţînc care, ţinîndu-se după taică-său, merge ţopăind.

— L-am pus pe fugă ? strigă Jones, de departe.

Jones nu avea nimic în mînă, dar Hunt ducea, ca şi Johnson, o puşcă. White comunicase, pesemne, majorităţii ordinul ca nimeni să nu se mai mişte neînarmat.

— L-am băgat în sperieţi ? strigă Jones, rîzînd. Purcell îl privi cum înainta. Minunată putere de uitare pe care o are copilăria ! În ajun, cînd Jones aflase de moartea lui Mehoro şi a lui Kori, plînsese cu lacrimi amare. Şi astăzi, lumea era, din nou, a lui. Pentru acest sînge ce-i curgea repede în vine, pentru muşchii săi proaspeţi, pentru nervii săi, încă neatinşi, toate erau prilej de bucurie, de joacă.

— Unde e Baker ? întrebă Purcell.

— A plecat de dimineaţă la pescuit.

— Singur ?

— Da, nu prea era în apele lui.

Hunt stătea lîngă ei, uriaş şi roşcovan, aţintindu-şi asupră-le de la mare înălţime ochii mărunţi, spălăciţi. Lăsă cu nepăsare puşca să-i spînzure la capătul braţului. Arma, ţinută în mîna sa enormă, părea că nu atîrnă mai greu decît bagheta unui dirijor.

— De ce-o fi trebuind s-o mai duc şi pe asta cu mine ? mîrîi el, deodată, avîntînd înainte-i arma, cu o mutră morocănoasă. Ţeava puştii era îndreptată spre pieptul lui Jones, iar acesta o coborî grăbit.

— Ei, uşurel ! făcu el. N-am nici un chef să mă duc pe lumea ailaltă !

Purcell îl privi pe Hunt şi îi vorbi răspicat :

— Mac Leod ţi-a spus s-o iei.

Hunt se întoarse cu totul, ca şi cum gîtul i-ar fi fost nituit de trunchi.

— Şi adicătelea de ce mi-a spus Mac Leod să fac aşa ?

— Pentru că tahitienii s-au pitit în desişurile pădurii. White îi adusese pesemne la cunoştinţă plecarea tahitienilor, dar era cît se poate de vădit că vestea aflată nu produsese asupra lui nici un efect. Nu pricepea ce legătură era între treaba asta şi puşca pe care o luase cu el.

— Azi, puşcă, mîrîi el privindu-şi arma cu o expresie şi de văicăreală şi de iritare. Ieri, puşcă. În fiece zi, puşcă şi iar puşcă. Da' de ce ?

Şi cum Purcell tăcea, Hunt reluă :

— Ieri Mac Leod îmi spune: „Adu-ţi şi puşca, da-n-cărcată". Şi Jono vine frumuşel, continuă el bătîndu-se uşor cu mîna stîngă pe pieptu-i năpădit de păr roşu. Îşi aduce puşca, da' neîncărcată. Şi azi, la fel. Îndreptă ţeava spre pieptul lui Jones şi apăsă pe trăgaci. Cocoşul tras produse un pocnet uşor.

— M-a făcut să trag o spaimă... spuse Jones.

— De ce cu puşca-ncărcată ? întrebă iar Hunt, punîndu-i ţeava în scobitura stomacului.

— Asta-ntreabă-l pe stăpînul tău, spuse Jones, dînd arma la o parte. Nu eu te-am pus să porţi puşcă. Începe să mă şi plictisească, continuă el cu jumătate glas şi uitîndu-se la Purcell. De cînd am plecat mă tot întreabă de ce şi iar de ce. Şi cum dau să-l lămuresc, nu mă mai ascultă.

— Nu ştiu nimic, nimic nu ştiu, mîrîi deodată Hunt, ca şi cum ar fi răspuns vorbelor aproape şoptite de Jones lui Purcell. Şi-apoi cum să ştiu eu, cît de cît, reluă el, legănîndu-se pe picioare, cu un aer nenorocit, dacă nu mi se spune nimic, niciodată. Îşi duse pumnu-i mare la gură şi începu să şi-l morfolească, scoţînd un necurmat şir de mîrîieli plîngătoare. Aducea cu un urs uriaş căruia i s-a înfipt un spin în labă şi pe care nu e în stare să-l smulgă afară. Şi în vreme ce îşi rodea, astfel, mîna, scoţînd gemete scurte, ochii, spălăciţi, îşi plimbau fără încetare privirea de la Jones la Purcell, ca şi cum i-ar fi implorat să-i lămurească o dată pentru totdeauna rosturile lumii din jur, înnegurată şi de nepătruns pentru el.

— O să-ţi explice Mac Leod, spuse Purcell. La urma urmelor, nu cu noi votezi dumneata, ci cu el.

— Votez ? repetă Hunt.

— Da, ridici mîna.

Hunt ridică docil mîna, pe care şi-o rodea tocmai:

— Asta înseamnă a vota ?

— Da, asta.

Hunt lăsă braţul, ce-i căzu de-a lungul trupului, dădu din umerii-i de uriaş şi repetă pe un ton plîngăreţ:

— De un' să ştiu eu ? Nu mi se spune, niciodată, nimic.

Apoi, fără să-i mai aştepte pe Jones şi pe Purcell, o porni cu paşi mari spre *East Avenue*. Aşa cum se bălăbănea, la capătul braţului uriaş, puşca pe care o purta părea o jucărie de copil.

Cînd Purcell ajunse în pragul casei lui Mac Leod, îl surprinse liniştea ce-l întîmpină. Stînjenit de penumbra în care sta cufundată încăperea, nu desluşi, în cele dintîi momente, decît forme nelămurite, dintre care se ridicau ţevi de puşcă. Făcu un pas înăuntrul odăii şi se opri locului, uluit. Încălţat, îmbrăcat din cap pînă în picioare, cu cravata la gît şi tot atît de măreţ ca şi cum ar fi tronat în cabina de pe *Blossom*, Mason stătea în mijlocul încăperii, cu Mac Leod la dreapta sa.

Purcell rămase cîteva secunde fără grai. Mac Leod tăcea şi el. Surîdea.

— Bună ziua, domnule căpitan, rosti Purcell, în cele din urmă.

— Hm ! făcu Mason, cu trunchiul ţeapăn, cu ochii ca oţelul, dezaprobator aţintiţi asupra dintelui de rechin care, tot hîţînîndu-se, se lovea de obrazul lui Purcell.

Mac Leod zîmbea cu gura despicîndu-i mutra scofîlcită de la o ureche pînă la cealaltă. Toţi muşchii fălcilor îi zvîcneau în acest zîmbet, la fel de vizibili şi desluşiţi ca şi cei păstraţi şi preparaţi anume pentru cercetări anatomice.

— Hai, ia loc, Purcell, spuse el cu un glas vibrînd de sarcasm. Ai să prinzi rădăcini.

Fuseseră rezervate trei scaune, în faţa lui Mac Leod, pentru cei din minoritate. Purcell se aşeză şi de îndată se simţi ciudat de gol în mijlocul acestor oameni înarmaţi. Făcu un mare efort ca să-şi ascundă uluirea, dar atît tăcerea cît şi privirile îl trădară. Mason să primească să stea la sfat cu mateloţii ! Alături de oamenii ce puseseră foc vasului său, ce-i răsturnaseră autoritatea şi care fuseseră cît pe ce să-l spînzure şi pe el.

— Don căpitan, spuse Mac Leod, Baker e dus la *Ropebeach*. Probabil că nu se va întoarce înainte de amiază. Şi pentru că în afară de el sîntem cu toţii, propun să începem şi să le spuneţi oamenilor despre ce anume este vorba.

Îşi dezumflase şi el pînzele ! Îi spunea lui Mason „don căpitan" şi se făcea mic în faţa sa.

— Mateloţi, spuse Mason îndată, ce a fost a fost şi nu vreau să revin asupra celor întîmplate. Nu cînd se abate vijelia e momentul potrivit să întrebi cine a întins prost pînzele. Cînd patru negri stau pitiţi în desişul pădurii, asmuţiţi de gînduri de moarte, nu e clipa cea mai nimerită nici pen-

tru ceartă, nici pentru a căuta gîlceavă cîrmaciului care a greşit direcţia. Ne găsim, cu toţii, într-un ceas de cumpănă, cu toţii cîţi sîntem, şi dacă spintecăm cumva talpa vasului pe o muche de piatră, apoi ne scufundăm cu toţii.

Făcu o pauză şi-şi plimbă privirea ochilor albaştri ca oţelul asupra oamenilor din echipaj. Cu mîna dreaptă îşi ţinea vertical puşca, între picioare. Cînd vorbi din nou, trecu ţeava armei în mîna stîngă, sprijinindu-şi pe genunchi palma celeilalte, ca şi cum gestul acesta ar fi conferit o mai mare greutate lucrurilor pe care urma să le spună.

— Mac Leod îmi spune, reluă el, că v-aţi deprins să luaţi orice hotărîre prin vot şi că vreţi să continuaţi în felul acesta. Bine. Nu prea văd să fi izbutit în multe lucruri, pînă acum, cu voturile acestea, dar, cum am mai spus, ce a fost s-a dus, şi eu nu am venit aici pentru a critica, ci pentru a socoti împreună cu voi ce avem de făcut.

— Foarte bine ! Foarte bine ! spuse Mac Leod cu tonul curtenitor prin care şi-ar fi exprimat acordul cu un vorbitor în Camera Comunelor.

— Negrii, continuă Mason cu un glas viguros, speră că ne vor nimici luîndu-ne pe neaşteptate şi tăbărînd doi sau trei pe unul singur. Deci trebuie să circulăm înarmaţi, şi, pe cît e cu putinţă, în grup. De exemplu, la pescuit. Să presupunem că pentru motive de securitate se alege *Rope beach*, ca loc de pescuit. Trei sau patru oameni coboară în golf, şi în tot acest timp, ceilalţi să păzească frînghia. Acelaşi lucru şi cînd e vorba despre căratul apei. Va trebui de fiecare dată să se ia măsura ca oameni înarmaţi să escorteze femeile. În ceea ce priveşte plantaţiile, este limpede că ele urmează să fie făcute toate, în comun.

— Deocamdată, spuse Mac Leod.

— Fără îndoială. Dar, pentru moment, e nevoie de două echipe. O echipă care să lucreze şi o a doua echipă care s-o ocrotească pe cea dintîi, cu arma în mînă.

— Dacă înţeleg bine, spuse Purcell, se reia procedeul de la început : pescuitul şi munca pămîntului în comun.

— Întocmai, făcu Mac Leod înţepat.

— În acest caz, socotesc drept un mare păcat că am dezlănţuit un război pentru a ajunge, în cele din urmă, tot acolo. Căci dacă procedeul s-ar fi menţinut, n-ar mai fi fost nici un fel de război.

— Am mai spus că tot ce a fost a trecut, domnule Purcell, spuse Mason, pierzîndu-şi răbdarea. Nu mai e momentul să revenim asupra acestor lucruri. Poate, adăugă el dînd din cap, că eu aş avea mai multe motive decît oricare altul de-a fi nemulţumit dar nu spun nimic. Am puterea de stăpînire ca să nu spun nimic. Consider că în împrejurările prin care trecem fiecare are datoria să-şi lase propriile sale necazuri acasă.

— De altfel, îşi reluă Mac Leod vorba de unde o lăsase, e de la sine înţeles, nu-i aşa, don căpitan, că după ce vom isprăvi războiul, se va trece, din nou, la o împărţire a pămînturilor.

— După ce vom isprăvi războiul ! spuse Purcell. Tocmai asta aş vrea s-o ştiu. Cum anume socotiţi să terminaţi acest „război" ?

Mac Leod şi Mason schimbară o privire, care nu-i scăpă lui Purcell. Oricît de necrezut ar fi părut la cea dintîi privire, era totuşi vădit că cei doi încheiaseră între ei o învoială. Mac Leod se dusese pesemne la Mason, îndată după uciderea celor doi tahitieni, şi-l convinsese să-i dea sprijinul : sfînta alianţă : albii împotriva negrilor, britanicii împotriva sălbaticilor şi aşa mai departe. La urma urmelor, nu era nimic de necrezut în toată alianţa lor. Mason şi Mac Leod fuseseră la un pas să se sfîşie între ei, dar aveau totuşi multe trăsături comune.

— Voi ajunge îndată, domnule Purcell, şi la acest lucru, spuse Mason şi, n-ai nici o grijă, fiecare îşi va spune părerea. Ba chiar, adăugă el adresîndu-se echipajului pe un ton plin de resemnare, de părere de rău şi de dispreţ, se va vota. Se va vota, repetă el, ridicînd uşor mîna de pe genunchi, de vreme ce aşa v-aţi deprins.

Purcell admiră iscusinţa lui Mac Leod. Izbutise să-l facă pe Mason să accepte votul, înfăţişîndu-l, nu ca pe un lucru legitim, ci ca pe un fel de deprindere stranie şi adînc înrădăcinată. Era machiavelic. Mason nici nu se sinchisea de ceea ce e drept, dar era prea englez ca să nu respecte un obicei.

— Don căpitan, i se adresă Mac Leod, pe acelaşi ton curtenitor, vorbeaţi despre măsurile de prevedere ce trebuiesc luate...

— Exact, făcu Mason fără a-l privi pe Purcell. Tocmai despre acest lucru vorbeam în clipa în care am fost întrerupt. Nu mă tem de primejdia vreunui atac în timpul zilei, îşi duse el mai departe gîndul, vorbind cu un aer de competenţă, dar noaptea e cu totul altceva. Negrii se pot apropia, pe nesimţite, de o cabană, să-i dea foc, iar cînd ieşi afară, orbit de fum, să tabere asupra ta, pe neaşteptate. De aceea sînt de părere ca toţi britanicii să-şi petreacă noaptea în cabana tahitienilor. Fîşia de pămînt ce se află în faţa acestei cabane e curăţată, şi e o sarcină uşoară de a o curăţa şi mai mult, tăind cîţiva copaci. La o oarecare depărtare de casă, va fi cu putinţă să se aprindă focuri pentru a se lumina împrejurimile, apoi se vor face găuri în fiecare dintre cei patru pereţi ai cabanei, şi vom posta înăuntru santinele, ce vor fi schimbate din două în două ceasuri.

— Vom face de pază ! spuse deodată Jones, înfierbîntat, iar Purcell îl privi buimăcit. Ochii îi scăpărau, obrazul îi era îmbujorat. Se şi vedea în picioare, îndărătul uneia dintre metereze, cu puşca în mînă... Se lăsa prins în horă. „Şi el ! îşi spuse Purcell cu tristeţe. Şi nu mai departe decît eri îi plîngea pe Kori şi Mehoro..."

— Dar cu femeile ce facem ? întrebă Jones.

— M-am gîndit şi la asta, răspunse Mason, cu un aer binevoitor, ca şi cum ar fi fost mulţumit că i se pusese această întrebare. Le vom culca în catul de sus. Vor fi astfel în siguranţă şi nici nu vor stînjeni operaţiunile. E un noroc faptul că locuinţa tahitienilor are un etaj, adăugă el, cu un aer satisfăcut, ca şi cum norocul acesta lui i se datora.

Purcell îl privi pe Mason şi fu izbit de aerul pe care-l avea. În această clipă, Mason era fericit. Era pe deplin fericit. Plutea în plin vis. Căpitanul era iar căpitan. Îşi regăsea locul de odinioară, pe dunetă. Stabilea din nou itinerariul. Stătea cu mîna pe cîrmă. Redevenea stăpînul echipajului. Cu binişorul, la început. Cu tact. La început primea chiar şi votul. „Neghiobul ! îşi spuse Purcell cu furie. După ce Mac Leod se va fi slujit, cum se cuvine, de el, va fi de ajuns un vot ca să-l expedieze acasă, în cabana sa."

— Domnule căpitan, vorbi Purcell cu glas tare. Nu discut părerile dumneavoastră. Dar un lucru mă uimeşte : se fac toate pregătirile de război. Ne comportăm ca şi cum am fi nişte asediaţi care se pregătesc în vederea unui ordin de o

durată nedefinită. După opinia mea ar fi poate mai nimerit să căutăm un mijloc pentru a pune capăt acestei situaţii.

— Înţeleg la ce te gîndeşti, domnule Purcell, spuse Mason. Dar fii fără grijă. Nu le vom lăsa negrilor iniţiativa, îi vom ataca noi mai întîi.

Se lovi uşor cu podul palmei pe genunchi şi repetă cu tărie :

— Îi vom ataca noi. Nu vom fi vînatul, ci vînătorii.

— Domnule căpitan, spuse Purcell, uluit, vreţi să spuneţi că aveţi intenţia să-i ucideţi pe tahitieni ?

Mason îl privi cu ochii lui de culoarea oţelului holbaţi de uimire.

— Desigur, domnule Purcell. Este exact ceea ce am vrut să spun. E, poate, regretabil, dar nu există nici o altă soluţie. Socotesc, date fiind împrejurările, că nu va exista cea mai elementară securitate pentru britanici în această insulă, atîta vreme cît nu-i vom fi stîrpit pe negri.

— Dar e înspăimîntător ! strigă Purcell ridicîndu-se, deodată, în picioare, aţintindu-şi asupra lui Mason o privire scăpărînd de furie. Tahitienii n-au făcut nici un rău. N-au făcut nimic, absolut nimic. Au fost jefuiţi, înşelaţi. Le-au fost ucişi doi oameni. Nu au reacţionat decît fugind. Iar acum vreţi să-i şi exterminaţi !

— Luaţi loc, domnule Purcell, spuse Mason, cu calm. Sîntem aici noi între noi, albii, şi nu e cazul să ne lăsăm cuprinşi de mînie. În ceea ce mă priveşte, părerea mea este că Mac Leod a fost în legitimă apărare şi că negrii...

— El i-a provocat.

— Ba, nicidecum. A primit, din partea lor, ameninţări şi atunci a reacţionat. Ia loc, te rog, domnule Purcell...

— Ştie toată lumea, strigă Purcell de ce i s-au trimis lui Mac Leod aceste ameninţări. Pentru că i-a înlăturat pe tahitieni de la împărţirea pămînturilor.

— Dacă vrei să ştii, după părerea mea Mac Leod a avut dreptate, negrii nu prea sînt...

— Desigur, i-o reteză Purcell violent, tahitienii n-au niciodată dreptate, ba chiar şi atunci cînd sînt omorîţi, vina e tot a lor !

— Şezi, te r...

— Cer să se treacă la vot ! continuă Purcell cu forţă. Nu nădăjduiesc să vă pot convinge, şi nici să obţin votul pe

care-l vreau, dar ţin totuşi ca fiecare dintre voi să-şi ia răspunderea. White ! Smudge ! Jones ! Hunt ! Johnson ! strigă el cu glasul tremurînd de furie şi privindu-i rînd pe rînd, pe toţi, drept în ochi. Veţi vota ! Domnul Mason socoteşte nimerit ca războiul să se continue, pînă ce nu va mai rămînea nici un singur „negru" viu pe insulă. Eu mă împotrivesc ! Voi hotărîţi !

— Baker nu-i aici, spuse Jones.

— Va fi al dumitale, Purcell, şi votul lui, spuse Mac Leod cu un glas tărăgănat. Totdeauna a votat cu dumneata, şi de-ar fi aici nu văd de ce-ar vota, de astă dată, cu mine. Dacă don căpitan n-are nimic împotrivă, continuă Mac Leod, întorcîndu-se către Mason, supun votului adunării propunerea dumitale. Da, don căpitan ?

— Fie, făcu Mason, cu un aer de resemnare.

Purcell se aşează.

— Pun propunerea la vot, spuse Mac Leod cu un rîs mut. Putea, avîndu-l şi pe Mason de partea sa, să conteze pe şase voturi, în timp ce Purcell n-avea decît trei.

— Cine este pentru ? întrebă el cu o nepăsare batjocoritoare ?

— Mă abţin, spuse îndată Johnson.

Urmă o tăcere şi Smudge răcni furios :

— Ce zici ? !

— Spun că mă abţin, făcu Johnson, fără a-l privi. Şi, punîndu-şi puşca pe genunchi, cu ţeava îndreptată către Smudge, continuă :

— Nu sfătuiesc pe nimeni să-mi caute harţă.

Era nemaipomenit ! Spaima de a se vedea cu capul retezat făcuse minuni, nu alta. Îi dăduse pînă şi curaj.

Mac Leod ridică din umeri. Îşi putea îngădui luxul de a pierde un vot.

— Cine este pentru război ? reluă el, ca şi cum nici nu se sinchisea de acest incident. Domnule căpitan, vreţi să votaţi şi dumneavoastră ?

Mason ridică mîna, alene. Era vădit că, deşi în sprijinul propriei sale moţiuni, el vota călcîndu-şi pe inimă.

— Smudge ? întrebă Mac Leod.

Mason lăsă mîna în jos şi înălţă ochii către tavan, fără a se mai sinchisi de ceea ce se petrecea.

— Hunt ?

Hunt ridică mîna.

— White ?

White rămase locului, neclintit, cu ochii în pămînt, cu mîinile galbene şi durdulii, încrucişate pe ţeava puştii.

— White ? repetă Mac Leod.

— Sînt împotrivă, spuse White cu glasu-i blînd.

Mac Leod se făcu alb ca varul, iar trăsăturile feţei îi împietriră. De cînd White se abţinuse prima oară nu se mai putea bizui pe el. Dar acum ruptura era pe faţă. White trecuse în cealaltă tabără.

— Te-ai gîndit bine ? îl întrebă, dînd glasului său o inflexiune de reproş şi de amărăciune.

Dar îl cunoştea prea bine pe White ca să mai spere că l-ar putea intimida.

— Da, m-am gîndit, răspunse White, fără a ridica ochii.

— Sînt împotrivă ! răsună ca un clinchet vesel vocea lui Jones. Ca şi Purcell, ca şi Baker, ca şi White. Iar Johnson se abţine. Aşadar, patru voturi contra şi patru pentru. Nu s-a obţinut majoritatea ! Propunerea Mac Leod se respinge !

Şi începu să rîdă, cu capul pe spate, cu amîndouă mîinile proptite pe şolduri, cu coatele în afară. O tăcere îndelungă se aşternu în urma acestui rîs.

— Hm ! făcu Mason, ridicîndu-şi, deodată, capul, ce se petrece aici ?... Ce se petrece, Mac Leod ? adăugă el întorcîndu-se cu iuţeală către scoţian.

— Propunerea dumneavoastră n-a întrunit majoritatea, don căpitan.

— Ce ? Cum ? reluă Mason pe un ton nerăbdător şi indignat, în acelaşi timp, ce înseamnă asta ?

— Că propunerea e respinsă, don căpitan.

— Respinsă ! răcni Mason, făcîndu-se stacojiu la faţă, ce obrăznicie cumplită !...

Păru gata să izbucnească, dar se înfrînă şi reluă cu un glas destul de calm :

— Ei, şi ce-i cu asta ? Negrii sînt tot în desiş, iar noi aici. Fie că moţiunea e, fie că nu e votată, nu văd nici o deosebire.

— Ba o deosebire există, spuse Purcell, pe un ton tăios. Dacă vreţi să porniţi în urmărirea „vînatului", în afară de Mac Leod, Smudge şi Hunt nimeni nu vă mai însoţeşte. Şi

în afară de aceasta vă mai aduc la cunoştinţă că în ceea ce-l priveşte, Hunt nici nu se gîndeşte să-şi încarce puşca.

— Ce poveste mai e şi asta, mîrîi Mac Leod, cum adică, Hunt, puşca ta nu-i încărcată ?

— Poftim de vezi, spuse Hunt.

Şi, îndreptînd ţeava armei către Mac Leod, Hunt apăsă pe trăgaci. Mac Leod se aruncă la pămînt.

— Pentru Dumnezeu ! spuse el ridicîndu-se de jos şi pipăindu-şi umerii. Nu mai face glume de astea, Hunt !

— E neplăcut, spuse Jones, cu simpatie.

Toate începuseră să semene a farsă. Mac Leod se făcu alb ca varul, stăpînindu-şi furia. Dar nu mai cuteza, în auzul tuturora, să-l mai descoasă pe Hunt. Se temea că l-ar putea auzi dînd un răspuns din care să se înţeleagă că şi el a trecut în cealaltă tabără. „Sînt învingător pe toată linia, îşi spuse Purcell, în sinea sa, cu o cumplită amărăciune. Acum cînd e *prea tîrziu.*"

— Ei, şi ? spuse Mac Leod, ca şi cum i-ar fi ghicit gîndul, ce scofală ai să mai faci cu votul pe care l-ai căpătat, Purcell ? Negrii sînt pitiţi în pădure. Şi ei ne iubesc cam aşa cum îndrăgeşte diavolul tămîia, iar votul dumitale n-o să-i facă să ne sară drăgăstoşi de gît. După părerea mea, în clipa asta negrii îşi spun cu siguranţă, ca şi domnul căpitan, că pace pe insulă nu va fi pînă ce capetele noastre nu vor zace-nfipte-n suliţele lor, împodobind astfel cu ele priveliştea.

— Pînă ce capul *dumitale* nu va fi înfipt într-o suliţă, spuse pe un ton rece Purcell. La urma urmelor, cine i-a jefuit, cînd cu împărţirea femeilor ? Şi de la împărţirea pămînturilor cine i-a înlăturat ? Pe Kori şi pe Mehoro cine i-a ucis ?

— N-o să ne apucăm acum să ne certăm noi între noi, în faţa vrăjmaşului comun, spuse Mason, cu gravitate în ton şi privindu-l pe Purcell cu un aer de reproş. Să nu uităm că sîntem cu toţii britanici şi că trebuie să ne păstrăm, cu orice preţ, unitatea.

„Unitatea !" „Vrăjmaşul comun" ! Pe toate le înşira !

— Daţi-mi voie să-i răspund lui Mac Leod, strigă Purcell, stăpînindu-şi revolta. Omul ăsta a încercat, adineauri, să ne convingă că tahitienii ne-au condamnat pe toţi la moarte. Şi tocmai acest lucru nu cred că este adevărat.

— Nimeni nu te sileşte să-mi dai crezare, spuse Mac Leod, cu glasu-i tărăgănat. Dar dacă-ntr-adevăr nu mă crezi, există un mijloc foarte simplu ca să te convingi singur : să te duci şi să-i întrebi.

Cu ochii în pămînt, Purcell se gîndea. Sugestia lui Mac Leod nu ascundea oare o capcană ? Şi nu cumva i se va reproşa, mai tîrziu, faptul de a fi intrat în legături cu „răzvrătiţii" ?

— Dumitale, la urma urmelor, trebuie să-ţi fie destul de uşor să le dai de urmă. Doar îi cunoşti destul de bine şi pe ei şi pe femeile lor.

Smudge cîrîi şi apoi urmă o tăcere. Era limpede că tentativele Itiei erau cunoscute de toată insula. Purcell înălţă capul.

— Dacă voi încerca să vorbesc cu tahitienii, făcu el domol, în cele din urmă, n-aş face-o din dorinţa mea personală, ci în virtutea unui mandat pe care mi l-ar încredinţa adunarea.

— Mandat ? Ce mandat ? spuse Mason, iritat. N-o să ne apucăm acum să-ţi mai dăm şi mandat ca să flecăreşti cu inamicul.

Şi se întoarse către Mac Leod, ca şi cum ar fi aşteptat, din partea-i, o încuviinţare. Dar Mac Leod nu scoase o vorbă. Îşi vedea tovarăşii prea puţin porniţi să se lupte, apoi se temea ca ei să nu-l părăsească şi spera că Purcell, luînd contact cu vrăjmaşul, i-ar putea convinge că negrii sînt asmuţiţi împotriva *tuturor peritanilor.*

— Dacă-i vorba doar să trăncăneşti cu ei sau să-ţi freci obrajii de obrajii lor, spuse el cu ton sarcastic, apoi atunci spun şi eu ca şi don căpitan : cu sau fără cercel în ureche, treaba nu mi se pare tocmai potrivită. Dar dacă-i vorba să-i iscodeşti ca să afli ce anume pun la cale, apoi atunci e cu totul altceva, pentru că e bine ca-n vreme de război să ştii încotro se-ndreaptă vrăjmaşul. Că lui Purcell îi arde să-şi puie-n primejdie capul frumuşel, iscodind el însuşi gîndurile acestor putori, apoi atunci cred că avem mai curînd pricină să ne socotim norocoşi, şi-i putem da această încuviinţare, fireşte, cu îngăduinţa dumneavoastră, domnule căpitan, adăugă el cu o deferenţă jucată cu măiestrie.

Şi, cu un gest nepăsător, ridică în aceeaşi clipă mîna dreaptă, pe care, apoi, o lăsă, îndată, să-i cadă jos. Fu însă

o mişcare atît de repede şi de rezervată, încît cu greutate putea trece drept un vot, în ochii lui Mason, dar în vreme ce mîna i se lăsa iar în jos, Mac Leod întoarse capul către Smudge, căruia îi făcu cu ochiul.

— Sînt pentru, spuse, îndată, Smudge.

— Şi eu, făcu White, urmîndu-i pilda.

La rîndu-i ridică mîna şi Hunt, urmat de Purcell, de Johnson şi de Jones.

— Ei, de vreme ce toată lumea e de aceeaşi părere, încheie îndată Mac Leod, fără a mai cere şi votul lui Mason şi fără a mai înregistra, prin obişnuita formulă, rezultatele scrutinului, atunci Purcell are voie, cu a noastră binecuvîntare, să se ducă-n pădure şi să-şi puie, cînd o vrea, pielea-n joc. Dacă n-aveţi nimic împotrivă, don căpitan, încheie el îndată, putem trece la altceva. S-a hotărît pentru azi după amiază o corvoadă pentru apă şi, date fiind evenimentele, sînt de părere să se decidă prin tragere la sorţi care dintre marinari vor fi în escortă. Smudge, care ştie carte, a înscris numele noastre pe nişte bilete... Smudge, dă-i lui Jones chipiul.

— Mi-aţi trecut şi mie numele ? întrebă Mason cu o atitudine plină de noblеţe.

— Păi, am socotit, don căpitan, că...

— Puneţi-l şi pe-al meu, spuse Mason.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, don căpitan, spuse Mac Leod, cu un ton pios.

Se ridică şi luă dintr-unul din numeroasele sale dulapuri ce se afla în spatele său călimara locotenentului Simon, pe care o puse pe masă. Smudge îşi trase scaunul mai aproape, tuşi, îşi avîntă înainte mutra-i de şoarece, şi, muindu-şi cu o mişcare de lăcomie pana de gîscă în cerneală, se apucă să migălească slovele, una cîte una. Şi aşa, în vreme ce-şi făcea liniştit treaba, oamenii echipajului îl priveau nu fără respect.

— Nu trebuie să fiu privilegiat, reluă Mason, cu ochii ţintă în tavan şi cu o expresie severă. Fiecare în parte trebuie să înfrunte primejdia care ne paşte pe toţi.

„Ia te uită, îşi spuse Purcell în sinea sa, plictisit, nu l-am văzut niciodată, în vreme rea, pe Mason, căţărîndu-se pe funiile catargului..." Şi, întîlnind privirea lui Mac Leod, Purcell îşi dădu seama că şi scoţianului îi trecuse acelaşi

gînd prin minte. Mac Leod rămăsese în picioare, în spatele lui Mason, şi după respectul pios pe care i-l arătase, pe faţa-i scofîlcită se citea acum un dezgust atît de adînc, încît Purcell încercă un simţămînt de indignare. Mason avea destule trăsături urîte. Dar era un spectacol odios să-l vezi coborît de Mac Leod la rolul unei marionete.

— Cîte bilete să trag ? spuse Jones de îndată ce-şi aşeză chipiul lui Burt pe genunchi.

Mac Leod se aşeză şi, cu politeţe, îşi întoarse capul spre Mason. Îi lăsa întîietatea şi iniţiativa în treburile lipsite de însemnătate.

— Patru, făcu Mason, cu un aer competent. Patru vor fi mai mult decît de ajuns.

Jones îşi înfundă mîna în chipiu, de unde scoase patru biletele, şi puse apoi chipiul pe masă.

— Hunt.

Hunt mormăi.

— Hunt, te duci astăzi după amiază la căratul apei, spuse Mac Leod.

Şi fu cît pe ce să adauge : „Ia cu tine şi puşca încărcată". Dar socoti să-şi amîne această precizare pentru mai tîrziu.

— White, spuse Jones.

White înclină capul.

— Johnson.

— Eu ? Eu ? spuse Johnson, cu o mutră înfricoşată, ducîndu-şi mîna la gură.

— Nu cumva îţi închipui că ţie o să ţi se facă un hatîr, spuse Smudge. Mînuieşti puşca întocmai ca oricare altul.

— Eu ? Eu ? repetă Johnson, cu un glas stins şi tot frecîndu-şi picioarele de duşumea. Aducea cu o găină bătrînă ce scormoneşte nebuneşte în pămînt.

— Următorul, spuse Mac Leod, fără a-l privi.

— Jones, spuse Jones şi izbucni în rîs.

— Hunt, White, Johnson şi Jones, spuse Mac Leod. Ne-am înţeles, nu ?... Cred că asta-i tot, don căpitan.

Mason se ridică de pe scaun, proptindu-se bine pe picioare, ca şi cum s-ar fi pregătit să înfrunte, pe bord, tangajul.

— Marinari, spuse el cu o voce puternică. Vă amintesc că, începînd de astă-seară, ne vom petrece cu toţii noaptea

în locuința tahitienilor. Și făcu un gest cu mîna. Gata, se isprăvise.

Purcell cu Jones ieșiră cei dintîi.

— Ropati, spuse Purcell coborînd împreună cu el *East Avenue*, vreau să-ți dau un sfat. Nu lua pușca cu dumneata, la căratul apei.

— De ce ? făcu Jones cu un aer dezamăgit.

Era un joc. Cel mai îmbietor dintre jocuri. Era o mărșăluire în fruntea corvezii pentru căratul apei, cu pușca la subțioară, cu pasul sprinten, cu urechea la pîndă, cu ochii scormonind de departe printre cele mai mărunte buruieni ale desișului...

— Pentru că, dacă tahitienii te vor vedea cu pușca în mînă, vor socoti că faci parte din tabăra lui Mac Leod.

— Ei, asta-i ! spuse Jones, întorcînd către Purcell fața-i naivă. Tahitienii mă iubesc. Niciodată n-am avut nimic cu ei.

— N-ai să le mai fii drag cînd te-or vedea înarmat cu o pușcă.

— Dar de ce ? făcu Jones, cu un zîmbet copilăresc pe buze. Au să-și spună, poate, că vînez vreun porc sălbatic.

— Astea-s prostii ! îl repezi Purcell, iritat.

— Am plecat, vorbi Jones, cu un aer înțepat, lățindu-și umerii. Am s-o iau pe strada Alizeului. Pe acolo mi-e drumul mai scurt.

— Ascultă-mi sfatul, te rog, spuse Purcell, cu un ton stăruitor, gîndește-te !

— Am să mă mai gîndesc, răspunse Jones, rostindu-și vorba peste umăr.

„N-ar fi trebuit să-i spun : «Astea-s prostii», gîndi Purcell în sinea sa. E în stare, doar așa, ca să arate că nu mai e un țînc..."

„Domnule Purcell", se auzi un glas în urma sa. Se întoarse. Era Mason.

— Domnule Purcell, vorbi Mason, aș vrea să-ți spun două cuvinte.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule căpitan, spuse Purcell bățos.

— Bine, să mergem. Casa mea e în drumul dumitale. Dar nu ești în pas cu mine, domnule Purcell, spuse el cu un pic de severitate în glas.

Purcell îl privi. „Nu-i vine, firește, în minte gîndul că el și l-ar putea potrivi după al meu", își spuse Purcell.

— Domnule Purcell, reluă Mason, au fost unele neînțelegeri între noi. Nu am fost, în trecut, totdeauna de acord cu dumneata. Și nici astăzi nu te aprob. Dar, avînd în vedere gravitatea momentului prin care trecem, m-am hotărît să șterg cu buretele totul.

Perfect. Mason voia, într-adevăr, să-l ierte pe Purcell că nu fusese, întotdeauna, de părerea sa.

— Domnule Purcell, reluă Mason, fără măcar a-i fi remarcat tăcerea, aud că doamna Purcell așteaptă un copil, în iunie. Te felicit.

— Vă mul...

— După cum știi, îl întrerupse Mason, doamna Mason este în aceeași situație.

Își îndreptă spatele, și o ușoară roșeață îi împurpură obrajii.

— Doamna Mason, adăugă el, așteaptă ceasul acesta în septembrie.

— Domnule căpitan, îngăduiți-mi ca la rîndul meu să vă...

— Nădăjduiesc, îi tăie vorba Mason, că va fi băiat. Se opri și se uită drept în ochii interlocutorului său. Trebuie, domnule Purcell, să fie băiat, reluă el, subliniind cuvîntul *trebuie* cu putere, și privindu-l pe Purcell țintă în ochi, ca și cum ar fi vrut să-l facă pe el răspunzător dacă dorința nu i-ar fi fost împlinită. În ceea ce mă privește, urmă el, socotesc că n-am ce face cu o fată. Niciodată n-am făcut o taină din acest gînd: nu-mi place sexul slab. E slab, asta spune tot. Te rog să-ți dai seama, domnule Purcell, că n-am nimic să-i reproșez doamnei Mason. A fost, așa cum de altminteri am avut cinstea să ți-o declar, o bună alegere. Doamna Mason posedă un simț înnăscut al demnității. Mi-o amintește, foarte mult, pe sora mea. Pe scurt, este o *lady*. N-aș fi de loc surprins, încheie el înălțîndu-și capul, aflînd că descinde dintr-o excelentă familie de tahitieni.

Și o porni iarăși la drum.

— Potrivește-ți pasul, dacă ești bun, domnule Purcell.

Purcell făcu întocmai.

— Domnule Purcell, reluă Mason, om pios nu sînt, dar de cînd am aflat că doamna Mason este în această stare vrednică de toată luarea-aminte, mă rog de două ori pe zi

lui Dumnezeu cel atotputernic să-mi dăruiască un băiat. Şi aş vrea ca şi dumneata să i te rogi în sensul dorinţei mele, adăugă el pe un ton de panică.

Purcell strînse din ochi. Mason, fără îndoială, socotea că rugăciunile unui „expert" ar avea mai multă eficacitate decît ale sale.

— Voi stărui cît voi putea, domnule căpitan, spuse el cu toată seriozitatea. Dar nu credeţi că faptul de a nu face parte nici din familia dumneavoastră, nici din aceea a doamnei Mason...

— M-am gîndit la asta, domnule Purcell. Dumnezeu ar fi, într-adevăr, îndreptăţit să socoată că te amesteci într-o treabă care nu te priveşte. Aşa încît vreau să-ţi cer să fii naş. Trebuie să fii în întregime de acord că asta schimbă cu totul lucrurile.

— Aşa e, într-adevăr, spuse Purcell, cu gravitate.

— La urma urmelor, continuă Mason, cred că dumneata îmi convii foarte bine, ca naş. Şi, de altminteri, n-am încotro. Dumneata eşti, în afară de mine, singurul om din toată insula care poate fi considerat un *gentleman*.

— Mă simt măgulit, domnule căpitan, spuse Purcell fără a surîde.

— Aşa cum ai şi spus, continuă Mason, asta schimbă totul. Ca naş, socotesc că eşti cu totul în rolul dumitale cerîndu-i lui Dumnezeu să determine sexul viitorului dumitale fin. Reţine te rog faptul că e şi aşa, de partea mea, una din două şanse ca pruncul să fie băiat. Ceea ce-ţi cer eu acum este ca din aste două şanse amîndouă să fie de partea mea. Nu este, aşadar, din parte-mi, o pretenţie prea mare, reluă el, ca şi cum Dumnezeu n-ar avea nici un temei neîmplinind o atît de modestă cerere.

Ajunseră în faţa cabanei lui Mason. Acesta se propti în faţa portiţei ce ducea spre „duneta" sa şi îl privi în ochi pe Purcell. Nici pe naşul viitorului său fiu nu voia să-l oftească în casă.

Privirea ochilor cenuşiu-sinilii îi lunecă înspre munte, iar obrajii i se îmbujorară deodată.

— Domnule Purcell, spuse el cu o subită emoţie, să ştii că n-am uitat frumoasa dumitale comportare în ceasul morţii lui Jimmy.

Evoca pentru a doua oară, de la debarcarea pe insulă, clipa aceea.

— Domnule căpitan...

— Ai dat dovadă de mare curaj, domnule Purcell. Îţi riscai viaţa. Bruta aceea nu ţi-ar fi iertat-o niciodată. Te-ar fi lăsat să-ţi putrezească oasele în lanţuri.

Privirea i se împăienjeni, întoarse capul şi spuse cu un glas sugrumat, ca şi cum, deodată, ar fi fost năpădit de şuvoiul emoţiei :

— Dacă va fi băiat îl vom boteza Jimmy.

Purcell coborî ochii în pămînt şi, la rîndu-i roşi şi el. În clipa aceea, toate fuseseră date uitării. Încerca aproape o afecţiune pentru Mason.

— Niciodată, reluă Mason, cu o voce surdă, niciodată n-aş fi îndrăznit să apar în faţa ochilor sorei mele fără Jimmy. Sora mea, urmă el, nu a avut parte de o viaţă prea fericită. Iar cît despre viaţa mea... Pe scurt, Jimmy, domnule Purcell, Jimmy era pentru noi... raza noastră de soare.

Pronunţă aceste cuvinte cu un aer stingherit, ca şi cum şi-ar fi socotit prea îndrăzneaţă metafora. Tăcu apoi, prinse puşca de curea, aplecă înainte capul, deschise portiţa şi, fără a mai scoate o vorbă, străbătu „duneta". Purcell îl însoţi cu privirea.

În clipa în care ajunse la uşa din faţa locuinţei sale, Mason se întoarse. Obrajii îi erau plini de lacrimi. Surîse, ridică în sus mîna dreaptă şi strigă cu o voce puternică :

— Băiat va fi, domnule Purcell.

— Aşa sper şi eu, domnule căpitan ! strigă Purcell, cu avînt.

După masa de prînz, Purcell îşi căută din ochi fotoliul, de care îşi aminti că se afla în casa Omaatei. Ieşi în grădină, şi din cîţiva paşi ajunse pînă la tufişul de hibiscus ce slujea drept ţintă plimbării sale.

— Mă duc la Omaata, strigă Ivoa, ivindu-se pe pragul însorit al peretelui glisant şi ridicînd braţul spre el.

Purcell îi zîmbi, agitîndu-şi mîna în văzduh. Vorbea şi el de astă dată tot cu mîinile. Ivoa se abătu din calea soarelui, şi îndată fu înghiţită de întunericul din cabană, unde pieri, ca după o trapă.

Purcell simţi căzîndu-i ceva pe piciorul gol. Privi la pămînt. Nu văzu nimic. Întoarse iarăşi ochii către desişul de

hibiscus şi din nou simţi o uşoară lovitură pe picior. Era o mică pietricică. Purcell rămase neclintit.

Privirea i se aţinti scormonitor printre uriaşele ferigi înălţate jur împrejurul grădinii sale.

— Cine e ? întrebă el cu un glas înnăbuşit, cu toţi nervii încordaţi.

Nu se auzi nici un răspuns, iar tăcerea ce urmă dură atîta vreme, încît începu aproape a se îndoi dacă într-adevăr îl ţintise cineva cu o pietricică. Tocmai în clipa în care era gata s-o pornească din nou, o a treia pietricică îi atinse pieptul. Şi deodată, ca prin declanşarea unui arc, o lumină i se făcu în minte. În cea dintîi zi a sosirii lor în insulă, Mehani, tolănit, cît era de lung, în iarbă, la poalele smochinului...

— Itia ? întrebă Purcell încetişor.

Se auzi un rîs. Purcell scrută desişul ferigilor. Nu desluşi nimic. O frunză nu se clintea. Pe după tufişul de hibiscus, un mic desiş de ferigi uriaşe îl despărţea de arborii celui de al doilea platou. Desişul acesta nu avea o lărgime mai mare de doisprezece paşi. Dar i se părea atît de nepătruns, încît niciodată nu-i venise în minte să-l străbată, făcînd totdeauna un ocol prin *Barnian Lane*.

— O, fetiţă care tot zvîrli pietricele ! spuse Purcell.

Vorbele astea le rostise Mehani, cînd se aplecase sub smochin, în cea dintîi zi a venirii lor pe insulă. Urmă un gîngurit înnăbuşit, un rîs enervat.

— Hai, ieşi odată afară de-aici, spuse Purcell.

— Nu pot, se auzi glasul Itiei. Nu trebuie să mă vadă nimeni.

Şi adăugă :

— Dar vino tu.

Purcell stătu, o clipă, pe gînduri. Doar Itia l-ar putea duce la ascunzătoarea tahitienilor. Mac Leod văzuse bine. Purcell făcu încet înconjurul tufişului de hibiscus.

— Unde eşti ? întrebă el privind printre enormele frunze de ferigă.

— Aici.

Dar ea tot nu se arătă. El dădu în lături marile tulpini flexibile ale ferigilor, şi, gîrbovindu-se, pătrunse în desiş. O noapte adîncă domnea acolo. Aerul era răcoros şi umed.

— Dar unde eşti ? spuse el nerăbdător.

Tulpinele ferigilor erau atît de încîlcite, încît nu putea sta în picioare. Puse un genunchi pe pămînt. Totul era jilav, tăcut, înecat într-o obscuritate verzuie. Pămîntul era năpădit de mușchi.

Nu apucă s-o vadă. O întîmpină, lipită de pieptul său, răcoroasă, înmiresmată. Buzele ei mici și umede se plimbau pe obrajii lui Purcell cu stîngăcia și zelul unui cățeluș. Îi apucă brațele și o dădu la o parte. Ceea ce fu și mai rău. Căci de îndată ce-o îndepărtă, mireasma ei îi năvăli în plin obraz : părul, năpădit de hibiscus și de flori de *tiaré*, șiragul alcătuit din boabe de pandanus. Sub uriașele frunze ale ferigilor, în aerul acesta jilav și înnăbușitor, parfumul ei devenea negrăit de pătrunzător. „Dacă și pielea .e plăcută", spusese Omaata. Sub atingerea degetelor încleștate ale lui Purcell umerii Itiei erau moi și plăcuți, ca umerii unui copil. De-abia îi deslușea chipul. O pipăia ca pe un fruct, respirîndu-i aroma.

— Trebuie să-ți vorbesc, Itia.

Spunîndu-i aceste cuvinte își veni în fire. Îi descleștă anevoie mîinile încolăcite în jurul umerilor lui.

— Să-mi vorbești ! spuse Itia.

Ochii lui Purcell se deprinseseră cu penumbra din desiș și începură a desluși, treptat-treptat, formele Itiei. Era în genunchi, stînd pe călcîie, iar coapsele ei, în această poziție, ieșeau în afară, mari și împlinite ; fîșiile de scoarță ce alcătuiau fusta cădea de o parte și de alta, în jos, pe pămîntul acoperit de mușchi. Umerii-i rotunzi erau aplecați înainte, apropiindu-i sînii unul de altul, iar brațele, lăsate să cadă moale de-a lungul trupului, păreau să se rotunjească din pricina șoldurilor ce i se lărgeau sub talia subțire. Făcea o mutră bosumflată, în schimb ochii îi rîdeau.

— Să-mi vorbești ! repetă ea, cu un ușor dispreț, unduindu-și șoldurile, fără a-și mișca talia subțire.

— Itia, ascultă. Sîntem în război.

— *Eaué !* spuse Itia, iar chipu-i rotund se posomorî. *Eaué !* Războiul bate la ușă și multe femei au să rămînă văduve...

— Tocmai de aceea. Vreau să împiedic izbucnirea războiului.

— Să împiedici izbucnirea războiului, repetă Itia, cu un aer de îndoială.

— Da, asta vreau. Să mă duci la Tetahiti.
— Cînd ?
— Acum.
— Acum ? făcu Itia cu aerul unui om jignit.
— Şi de ce nu acum ?
— *Maamaa.* Dogoarea asta nu-i potrivită pentru mers. Ăsta-i ceas de tihnă... şi de joacă.

Urmă o tăcere, apoi ea îşi ondulă, din nou, şoldurile şi continuă cu un glas încetişor şi mieros, cu ochii-i căprui sclipind în întuneric :

— Hai, Adamo, joacă-te cu mine.

El o privi. Vorba asta *joacă,* ce bine o potriviseră ! Doar cuvîntul acesta şi definea un întreg popor, o întreagă civilizaţie ! Cît de nevinovat părea ! Să te fugăreşti sub uriaşele ferigi cu Itia de-a v-aţi-ascunselea şi apoi s-o înhaţi — asta se numea *joacă.* Adamo şi Itia goi-goluţi pe pămîntul năpădit de muşchi, ca doi prunci tolăniţi pe un covor... Să te joci ! Să te joci ! Viaţa toată nu era decît o *joacă.* Dimineaţa pe răcoare la pescuit, la *joacă* te duceai. După amiaza, să te caţări în pom după nuci de cocos, tot *joacă* era. La căderea serii, însoţită iarăşi de răcoare, te *jucai* de-a vînătoarea de porci sălbatici. Iar către miezul zilei, în plină arşiţă era ceasul cînd te trăgeai la umbră, ca să te *joci.* Verbul *a te juca* nu mai avea nevoie de nici un complement. Totul era o *joacă.* Numai o joacă. Cea mai nevinovată *joacă.*

— Nu, spuse Purcell.
— De ce ?
— Ţi-am mai spus de ce : pentru că e tabu.

Pronunţă, stingherit, aceste cuvinte. *Joaca* să fie oprită printr-un tabu ! Părea un lucru atît de prostesc pentru un tahitian !

Itia începu să rîdă.
— Tabu făcut de cine ?
— De *Eatua.*
— Omule ! vorbi Itia, cu un aer de indignare, îmi tot spui lucruri care nici nu sînt pe lume ! Tabuurile sînt hotărîte fie de către şef, fie de către vraci. Şi nu de către *Eatua. Eatua* este *Eatua,* şi atîta tot !

În plină erezie aşadar : Dumnezeu nu se mai ocupa de oameni.

— În marea insulă a ploii, spuse Purcell, Dumnezeu este cel ce hotărăşte tabuurile.

La urma urmelor şi aceasta tot erezie era. Dar în ce chip s-o faci să înţeleagă că Dumnezeu era universal ?

— Bine, dar aici nu sîntem, spuse Itia, pe marea insulă. Tabuul tău n-are nici un rost. De ce să porţi un tabu de pe o insulă pe alta ?

Dar lucrul ăsta îl mai discutaseră. Iar Purcell nu izbutise niciodată să aibă, în această controversă, ultimul cuvînt.

— Am spus nu, făcu Purcell, cu tărie.

Itia îşi îndreptă trunchiul, iar ochii îi scăpărară.

— Omule ! spuse ea, plină de mînie, de ce-mi aduci o astfel de jignire ? Sînt eu, cumva, arţăgoasă ca Horoa ? Ordinară ca Vaa ? Urîtă ca Taiata ?... Uită-te la sînii mei ! spuse Itia, înălţîndu-şi cu gingăşie pe palmele mînuţelor ei durdulii. Priveşte-mi pîntecele ! Şi şoldurile ! urmă ea, unduindu-se în loc, cu mîinile ridicate. Vezi-le, omule, cît de pline sînt !...

Şi, cu sînii zvîcnind în sus, cu podul palmelor la înălţimea umerilor, îşi privea cu un surîs plin de încîntare unduirea şoldurilor, ca şi cum, la vederea propriei frumuseţi, o cuprindea încet-încet o stare de beţie.

— Uită-te, omule ! spuse ea cu o voce surdă şi puţin răguşită, uită-te ! Şoldurile mi-s împlinite ca să te-ntîmpine şi ca să-ţi poarte un copil.

— Ţi-am spus tot ce aveam de spus, răspunse Purcell. Şi acum, du-mă, te rog, la Tetahiti.

Itia se opri, stană de piatră. Faţa ei mică şi rotundă i se întunecă, şi scîntei îi scăpărară din ochi.

— Omule, spuse ea, cu o mînie ce-i piţigăia glasul, tu joacă-te cu mine, iar eu te duc la tainiţa alor mei. Sau nu te juca, şi-mi văd de drum.

Purcell o privi cu ochii holbaţi. Era ziua şantajului ! Întîi Johnson, iar acum Itia !

— Sînt foarte supărat, Itia, spuse Purcell, cu asprime. Sînt supărat foc.

Şi, fără a se gîndi că nu era chiar clipa cea mai potrivită să-i facă o plăcere, repetă :

I am very angry.

— *Why ?* întrebă ea îndată, lărgindu-şi cu stăruinţă buzele. Pronunţa *Uaié,* fără nici o urmă a sunetului reprezentat

prin litera *h* şi adăugînd la coadă un „e", dar articulase atît de bine şi de expresiv, încît puteai aproape vedea cuvîntul ieşindu-i, rotund şi uimit, din gură. De ce ? repetă ea, în graiu-i de baştină, cu un aer nevinovat, şi, întinzînd în faţă-i palmele, într-un gest, grăitor, eşti drăguţ : atunci sînt şi eu drăguţă. Eşti rău : sînt şi eu rea.

Aplecată înainte, cu braţele roată în jurul genunchilor, cu trupul ghemuit, aducea cu un rod aşternut pe un covor de frunze : rotund, zemos, parfumat. „Iar eu, îşi spuse Purcell în sinea sa, eu sînt copilul cel «rău» pentru că nu vreau să mă «joc» cu ea."

— Itia, spuse Purcell, cu tărie. Mă duci la ai tăi, şi nimic mai mult. Nu primesc nici o condiţie.

— Eşti drăguţ : sînt şi eu drăguţă.

— La revedere, Itia.

— Eşti drăguţ : sînt şi eu...

— La revedere, Itia.

— Mîine vin iar, spuse Itia cu un glas liniştit, iar în ochii-i zîmbind cu viclenie, şi aţintiţi într-ai săi, licărea desăvîrşita certitudine că, în cele din urmă, el se va da învins.

— La revedere ! spuse Purcell, mînios.

Şi ieşi din desişul de ferigi atît de fără grijă, încît se lovi la frunte şi îşi prinse mîna dreaptă între două tulpine.

Cînd ajunse în faţa cabanei sale, simţi soarele dogorindu-i ceafa şi umerii. Nu era doar o dogoare de foc, ci ceva ca plesnetul unui bici de jăratic. Mări pasul, pătrunse uşurat în umbra de sub streaşină şi apoi se trînti în pat. Îşi aduse aminte că Ivoa se dusese la Omaata. Apucătura asta de a-şi tot face vizite una alteia ! Se simţea singur, cu sufletul stingher. Nu era în sinea lui chiar atît de încredinţat pe cît îi arătase lui Mac Leod cînd îi spusese că tahitienii nu-i socoteau pe *toţi peritanii* drept vrăjmaşi. Îşi aminti de tradiţiile războinice din Tahiti : dacă se întîmpla ca un trib vrăjmaş să ucidă un om, era moral ca acest trib să fie nimicit în întregime, dacă se putea. Lucrurile stăteau însă cu totul altfel, în cazul acesta. *Peritanii* nu constituiau un trib vrăjmaş, vinovat de un lung şir de războaie în trecut, de mişelii şi de cruzimi. Ba, unii dintre ei avuseseră chiar legături de prietenie cu tahitienii şi s-ar fi putut ca aceştia din urmă să ţină seama, în acţiunile lor de răzbunare, de unele nuanţe. Aşa, de

pildă, s-ar putea ca ei să-i socotească vrăjmaşi numai pe aceia dintre *peritani* care-i întîmpinau cu puşca în mînă. „Dar dacă lucrurile stau aşa, îşi spuse, în sinea sa, Purcell căinîndu-se, atunci mai cuminte ar fi fost, din parte-mi, să-i cedez Itiei ca să pot vorbi cu ei. Le-aş fi spus să nu se lase înşelaţi de aparenţe ; că Jones umbla cu puşca în mînă ca un ştrengar căruia-i place să facă pe grozavul, că Hunt purta arma lui neîncărcată, că Johnson era hotărît să nu tragă, că White votase împotriva lui Mac Leod..." Îi reveni în minte chipul lui Jones în clipa în care, plecînd cu cîteva momente mai devreme, se îndepărta pe uliţa Alizeului, cu născioru-i fremătînd de mînie. Se va înarma, fără îndoială, pentru corvoada apei, şi chiar dacă, de astă dată, nu se va întîmpla nimic, îl vor pîndi, totuşi, ochi pitiţi în desiş. Ropati ţinea puşca în mînă : atunci Ropati era şi el împotriva lor. „Ar trebui să mă duc de îndată la el, îşi spuse Purcell, şi să-i propună să-l înlocuiesc." Dar văzduhul era încins şi nu-i venea s-o pornească la drum. Apoi, în afară de aceasta, era şi zadarnic. Jones nu va primi : ştia el şi singur ce avea de făcut, nu mai era un ţînc... şi aşa mai departe.

Prin larga deschizătură a pereţilor mobili, soarele şi dogoarea năvăleau înăuntru, în valuri, şi, deşi aproape despuiat, Purcell era năduşit. Îi trecu prin minte gîndul de a se scula din pat pentru a închide uşile, dar nu avu curajul şi se mulţumi să se întoarcă cu spatele la lumină. Încerca un sentiment ciudat ; nu avea nici o îndoială că cu fiecare zi ce se scurgea locuitorii insulei se apropiau tot mai mult de un nou măcel şi, cu toate acestea, nu-i venea să creadă. Iar cît despre ceilalţi, nu credeau nici atîta. Baker o pornea — singur ! — la pescuit şi zăbovea acolo pînă-n seară. Mason îl ruga pe Dumnezeu de două ori pe zi să-i dăruiască un băiat. Ivoa se tot ducea prin casele vecinelor, la sporovăială. Itiei nu-i era gîndul decît la joacă. Iar el, el îşi făcea siesta cea de toate zilele. Războiul bătea la uşă, şi, chiar orbul găinilor să-l fi avut, şi tot ţi-ai fi dat seama, nimeni nu voia, totuşi, să-l vadă.

Ca în fiece zi, la acelaşi ceas, simţi cotropindu-l somnul. Pleoapele-i căzeau grele pe ochi, iar trupul prinse a i se înfunda în salteaua de frunze, o toropeală îl cuprindea pe nesimţite. Tresări. Se socotea vinovat că se lasă pradă som-

nului, ca şi cum viaţa *peritanilor* ar fi ţinut de starea-i de veghe. „E absurd, îşi spuse el, aproape cu glas tare. Ce pot face eu ?“ Îşi simţea capul greu şi îl durea ceafa. Fusese în desişul de ferigi, unde stătuse cu Itia, şi fusese cam prea răcoare, iar la ieşirea de-acolo îl pălise dogoarea soarelui.

Închise, iarăşi, ochii, lunecînd pe povîrnişul somnului. Un simţămînt cu neputinţă de îndurat îl smulse din adîncuri. Acelaşi chin al conştiinţei, care-l frămîntase în copilărie cînd se scula fără a-şi fi făcut temele pentru a doua zi. Se înnăbuşea. Trebuia să facă ceva, dar nu ştia ce anume. Lenevea, în pat, iar vremea cea fără de întoarcere zbura ; ceva, undeva, se pierdea în van ; a lui era vina. Bine nu-şi dădea seama dacă era în stare de veghe sau de somn, dar avu simţămîntul că e pradă unui vis negru, gîndu-i prinse a se roti într-un vîrtej fără ieşire, iar un glas lăuntric îi şoptea într-una, în urechi : „Era datoria ta, Adamo, era datoria ta, datoria ta“. Dar ce anume era de datoria lui să facă ? Cu ce anume se făcuse vinovat ? Chiar în clipa aceea şoapta se stinse, iar el se prăbuşi în vîrtejul beznei.

Dacă cel puţin gîndurile lui ar înceta să se mai rotească atît de cumplit, în cercul ăsta apăsător... Dacă ar putea face un pas, mai departe, să vadă limpede ! Se ivi o licărire verde în faţa ochilor săi ; se afla sub smochin, pierdut în labirintul încăperilor de frunziş, îl căuta pe Mehani şi se învîrtea într-una în jurul arborelui. O umbră îi luneca prin faţă. O spinare neagră, atletică se încovoia, ca să treacă sub o cracă. Mehani ! Nici măcar nu se întorcea spre el. Întîmplarea dura de ceasuri întregi, şi, deodată, era chiar el aici ! Deasupra sa. Dar capul îi spînzura în văzduh, în plin frunziş, cu faţa pămîntie din care îi fugise tot sîngele aplecat într-o parte, ca al lui Cristos răstignit pe cruce. Îl strigă : „Mehani !“ Acesta îşi deschise cu o dureroasă cazmă ochii, ce i se făcuseră sticloşi. „Mehani !“ Fără încetare, Purcell îl tot striga pe nume. Dacă nu l-ar mai fi strigat, Mehani ar fi murit. Şi atunci, buzele groase şi vinete se întredeschiseră, iar ochii căprui, trişti şi împăienjeniţi, se aţintiră asupra sa. „Adamo, rosti Mehani încet, nu trebuia ca tu“... „Ce ? ce ? strigă Purcell, deznădăjduit, ce anume nu trebuia să fac ?...“

Se trezi pe jumătate, năduşeala i se prelingea şiroaie de la subsuori şi de-a lungul coastelor. Dar trupul îi era năclăit în somn, nu izbutea să se mişte. Deodată se făcu beznă în jurul său, Mehani pieri, iar la marginea frunzişului îl zări pe Jones, mic de tot, alergînd, cu puşca în mînă. Nu era chiar Jones, ci un băieţel care semăna cu Jones şi care, agitîndu-şi o puşcă de lemn, îşi întorcea privirea spre Purcell şi rîdea, cu faţa plină de pistrui : „Nu-l voi mai ajunge din urmă", gîndi Purcell, înspăimîntat. Nu era în stare să-şi mişte genunchii ca să alerge. Îşi tîra picioarele, grele şi înţepenite. Deodată Jones se prăbuşi la pămînt. Purcell fu cît pe ce să se împleticească de trupul lui. Se opri locului. Dar nu era Jones, ci Jimmy, cu obrazul zdrobit de pumnul lui Burt, cu nasul strivit, cu sîngele zvîcnindu-i şiroaie pe gură. Doamne, Dumnezeule, Jimmy ! Jimmy ! „Nădăjduiesc, domnule Purcell, îi strigă, în ureche, cu tărie glasul lui Mason, că va fi băiat." Mason îl luase de umeri, spunîndu-i : „Domnule Purcell, *trebuie* să fie băiat !"

Purcell se trezi de-a binelea. Mîini mari şi negre îi încleştau braţele, zgîlţîindu-l. Mişcarea aceasta îi făcea greaţă. Ochii îi clipiră. Mîinile astea enorme, matahala asta întunecată aplecată asupra lui era Omaata. Deschise ochii mari şi-şi şterse gura cu mîna. Lîngă Omaata se vedea Ivoa, iar lîngă ea, Itia.

— Ce s-a întîmplat ? spuse el, ridicîndu-se în coate.

Soarele se coborîse destul de jos. Trebuie să fi dormit multă vreme. Clipi din ochi, privi către femeile încremenite în jurul patului său. Feţele le erau pămîntii de spaimă.

— Ce s-a întîmplat ?

— Vorbeşte tu, Itia, spuse Omaata, cu un glas ce de-abia i se deslueşea.

Itia îl privea, cu buzele tremurătoare.

— Vorbeşte, Itia, spuse el, cuprins de teamă.

— Adamo !

— Haide, vorbeşte !

— Au găsit puştile !

Purcell se ridică.

— Nu înţeleg, strigă el, înmărmurit. Ce puşti ?

— Puştile pe care şeful le-a ascuns în grotă.

— Care puşti ? strigă el, punîndu-şi palmele mîinilor peste urechi, ca pentru a nu mai auzi. Ce grotă ?

Şi, deodată strigă :

— Puştile lui Mason ? Puştile pe care le-a ascuns în grotă ? Pe munte ?

— Da.

— Smintitul ! strigă el, sărind din pat şi făcînd un pas spre uşă.

Se opri locului, zăpăcit. Încotro o pornea ? Ce putea să facă ? O privi, scrutător, pe Itia.

— Au cutezat să pătrundă în grotă ? În ciuda *tupapahuilor ?*

— Numai Mehani a intrat înăuntru.

Singurul tahitian care nu credea în strigoi ! Şi tocmai el trebuia să fie acela !

— Cînd ?

— Cînd Avapuhi şi cu mine am fugit, după împărţirea *vahineelor,* Mehani a fost acela care ne-a silit să pătrundem în grotă. Noi nu voiam. Dar ploua ! Ploua într-una ! Şi atunci am intrat.

Purcell o privi şi, cu buzele uscate, spuse :

— Şi cîte puşti a găsit Mehani ?

— Opt.

— Şi muniţii ?

— O ladă.

— Smintitul ăsta de Mason ! El le cărase pe toate, acolo sus, împreună cu Vaa ! Doar aşa ca „să-şi vîndă pielea scump", dacă cumva se întorcea fregata... Un gînd aidoma unui fulger brăzdă mintea lui Purcell. Strigă :

— Omaata ! La căratul apei !

O privi. Omaata tremura din toate mădularele, cu ochii înspăimîntaţi. Nu era în stare să scoată o vorbă.

— Ce fac cei din corvoada pentru apă ? strigă el spre Ivoa.

— Au plecat.

— Cînd ?

— De cîteva clipe.

— De cîteva clipe ?

— Ceva mai demult.

— Cum adică, ceva mai demult ? strigă Purcell exasperat.

— Cam atît cît ar trebui să faci pînă la golful *Blossom* şi înapoi.

Un ceas, prin urmare. Se aflau aproape la capătul drumului. Cu neputinţă să-i mai ajungă din urmă. Puteai striga mult şi bine. Nici măcar n-ar auzi.

La o depărtare de o milă de smochin, la jumătatea povîrnişului muntelui, nişte stînci alcătuiau, ţinînd apa torentului, un mic bazin, stăvilit şi încoronat de desişuri. Acesta era locul de unde se scotea apa. Iar apoi, după ce umpleau vasele, oamenii se scăldau. Apa cea limpede de pe stîncile negre era răsplata pe care şi-o luau după un drum lung sub arşiţa soarelui.

Cu inima strînsă, Purcell o privi pe Itia.

— Ştiu ai tăi că este o corvoadă pentru apă ?

— Ştiu, spuse Itia, coborînd ochii în pămînt.

Chiar ea le-o spusese ! Fără nici un gînd rău. Raha, Faina, Itia, începînd de dimineaţă, dădeau tîrcoale satului şi flecăreau cu femeile *peritanilor,* care le ştiau pe toate, de la bărbaţii lor. Şi nici măcar nu era un lucru făcut înadins ! Doar un obicei. Necontenit, în insulele tahitiene, toate se aflau din gură în gură ! „Răzvrătiţii" erau informaţi din oră în oră.

Iar acum ei pîndeau sosirea corvezii pentru apă. Se pitiseră, pe după desişuri, de cealaltă parte a bazinului, cu ţevile puştilor rezemate de crăci. Vor veni ei, *peritanii.* Îşi vor lăsa femeile să intre în bazin, iar ei vor rămîne sus, pe creştet, cu puşca în mînă, desprinzîndu-se clar pe fundul cerului. „Doamne, gemu Purcell, tahitienii vor trage în ei, ca în ţinte, la poligon." „Jones !" strigă Purcell, în gura mare, ca şi cum micul Jones îl putea auzi. Fu cuprins de o deznădăjduită pornire de a alerga. Să alerge ! Era o nebunie ! Jones nu mai era decît la cîteva zeci de metri de torent. Se simţea fericit, gîndindu-se că, după ce femeile îşi vor fi umplut căldările cu apă, el îşi va putea pune deoparte puşca asta, care-l stingherea, că îşi va scoate *pare*-ul, pentru ca, mușchiulos, bronzat şi voios, cum era, să se zvîrle cel dintîi în apă.

— Se apropie de torent, spuse Purcell, cu glasul stins.

Cele trei femei priveau ţintă spre munte. Dar nu muntele era ceea ce vedeau ochii lor. Stăruia în ei, deopotrivă, viziunea din ochii lui Purcell. Cei patru *peritani* înaintau, anevoie, printre pietre, iar la capătul drumului îi aştepta moartea.

— Jono ! spuse Omaata, cu un glas înnăbuşit.

Era adevărat ! El nu se gîndise decît la Jones ! Dar şi Hunt va muri. Şi toţi ceilalţi vor muri. Johnson, care îşi trăise viaţa tremurînd de frică, White, atît de conştiincios, Hunt, care nu înţelegea, niciodată, nimic, şi Jones ! Jones !...

Purcell o privi pe Omaata. Cumplit de ştearsă era privirea ochilor ei. Se apropie de ea şi o luă de braţ. Omaata îl lăsă, amorţită. Îşi clătina capul, enorm, şi lacrămi mari se rostogoleau în ochii ei împietriţi. Ivoa o luă de celălalt braţ, iar Omaata spuse cu un glas stins, ca al unei femei bătrîne :

— Vreau să stau jos. Şi de îndată uriaşa povară a trupului ei se prăbuşi, ca şi cum picioarele n-ar mai fi fost în stare s-o susţină. La rîndul lor, Ivoa şi Purcell se aşezară şi ei pe podea, strîns lipiţi de Omaata. O clipă mai tîrziu se apropie şi Itia, aşezîndu-se alături de Ivoa, de braţul căreia îşi sprijini capul. Tăceau cu toţii, privind muntele.

Peritanii îşi vedeau de drum, sub dogoarea soarelui. Tot trecînd de atîta vreme, prin aceleaşi locuri, oamenii din corvoada pentru apă îşi croiseră o potecă prin drumul pietros, aşa încît cu toţii înaintau, unul după altul, în şir, desculţi, nescoţînd nici o vorbă. Johnson privea, în jur, plin de spaimă. White strîngea din pleoape, trist şi calm. Hunt nu se gîndea la nimic. Lui Jones îi era cam frică. Dar nu tare. Tahitienilor le era, într-adevăr, drag. Şi apoi ei nu aveau decît nişte suliţi. Iar cu o suliţă nu nimereai prea departe. Dogoarea soarelui îi mistuia umărul drept. Broboane de năduşeală îi curgeau fără încetare pe spinare, între omoplaţi, iar trupul său se şi pregătea, cu desfătare, să primească mîngîierea apei.

Tăcerea din odaie devenea de nesuferit. Purcell îşi frîngea mîinile, strîngîndu-le una de cealaltă. Cu fiecare clipă ce trecea, respiraţia îi devenea tot mai grea.

— Itia, spuse el, dintr-o răsuflare.

— Da ?

— De ce nu mi-ai spus adineaori că tahitienii au găsit puştile ?

— Cînd, „adineaori ?"

— Înaintea odihnei de după prînz.

— Nu ştiam încă. Am aflat cînd m-am întors printre ei. Şi am venit repede aici.

Nu făceau nici o mişcare şi vorbeau încet, ca şi cum ar fi vegheat la căpătîiul morţilor.

— La întoarcere trebuia să te întîlneşti pe drum cu cei plecaţi la căratul apei.

— Nu am trecut pe drumul smochinului. Am luat-o prin desiş. Am pierdut multă vreme.

Orice vorbă era de prisos. Totul era de prisos. Dar erau siliţi să vorbească, să vorbească într-una. Se înnăbuşeau dacă nu vorbeau. Putea mult şi bine Purcell să stea cu ochii închişi, căci îi tot vedea pe *peritani* înaintînd plini de viaţă, cîteşipatru, înspre torent. Le era sete, le era cald, erau obosiţi, şi cu toţii aveau în minte rosturile mărunte ale preocupărilor lor de toată ziua, în legătură cu grădina, cu cabana lor, sau cu pescuitul. Se socoteau vii. Iar ei nu mai erau decît nişte morţi. Morţi, ca şi cum s-ar fi şi aflat întinşi pe lespezile de piatră cu un glonte în inimă şi cu capul retezat.

Soarele cobora în amurg, iar deasupra frunzişului de smochin, muntele, luminat doar dintr-o parte, căpăta un relief impresionant şi părea mai apropiat, mai ameninţător. Inima prinse a zvîcni cu bătăi surde în pieptul lui Purcell. Coborî capul, închise ochii şi începu să se roage. Renunţă, însă, îndată. Nu era în stare să-şi închege gîndurile.

Două bubuituri una după alta străpunseră depărtarea, apoi încă două şi apoi nu mai urmă nimic.

— Jono, spuse Omaata.

Şi, fără a clinti capul, cu ochii pironiţi asupra muntelui, întredeschise buzele şi începu să geamă.

Capitolul XII

Femeile se întoarseră, o dată cu căderea nopţii, de la căratul apei. Îşi lăsară vasele cu apă în mijlocul pieţei şi începură îndată riturile funebre. Riturile acestea erau alcătuite din dansuri şi cîntece, care, departe de a fi triste, se învîrteau toate în jurul aceleiaşi teme : *joaca.*

În vreme ce le îndeplineau, Purcell se uita la ele, uluit. Era foarte limpede că nu exista nici o deosebire între felul în care tahitienii celebrau naşterea şi modul în care de-

plîngeau moartea unui om. În amîndouă împrejurările ei slăveau ceea ce socoteau că le oferă viaţa mai de preţ. Pe cei cîţiva metri pătraţi din *Blossom Square*, iluminat de zeci de *doedoe* înfipte, din loc în loc, pe buturuge, dănţuiră pînă tîrziu, după miezul nopţii, în însoţirea unor melodii lascive, aceleaşi femei, sub ochii cărora, doar cu două-trei ceasuri mai înainte, muriseră cei care le fuseseră *tané*. Purcell nu-şi lua nici o clipă ochii de la ele. Ce puteau însemna, oare, toate acestea ? Încercau cumva să se împotrivească durerii făcînd ca trupurile să-şi exprime, astfel, dorul de viaţă ? Aduceau fiecare *tané*-ului ei, ca pe cel din urmă omagiu, un bun pe care nu-l vor mai avea ? Sau, ascunsă în adîncul acestei beţii, stăruia afirmaţia naivă că, pentru supravieţuitori, existenţa rămînea, la urma urmelor, plăcută ?

Purcell stătea pe un butuc, iar Ivoa se tolănise pe iarbă, aşezată la picioarele lui, aşa ca să se poată rezema cu spatele de el. Tahitienii nu le lăsaseră pe femeile din corvoadă să se întoarcă, pentru a lua cu ele trupurile morţilor, iar aceştia erau înfăţişaţi prin nişte trunchiuri de arbori, peste care femeile zvîrliseră nişte pînze din scoarţă de copac. Amureia lipsea de la această ceremonie. După împuşcarea bărbaţilor, Ohu o ceruse ca prizonieră de război şi o ţinea cu de-a sila pe lîngă el. Toate femeile dansau, în afară de Vaa şi Ivoa, cărora, din pricina stării în care se aflau, dansul le era interzis. Cîntecele zvîcneau din ce în ce tot mai frenetic, iar Purcell se uita cu ochi scrutători la feţele văduvelor care se perindau necontenit înaintea lui.

Neînţelegerile dintre Taiata şi Johnson erau ştiute de toată lumea, dar Itihota se împăcase de minune cu White, iar Omaata îl adorase pe *tané*-ul ei. Şi cu toate acestea, Omaata dănţuia acum ca şi atunci, pe puntea *Blossom*-ului, cînd, pe ploaia cea mare, voise să-l cucerească pe Jono. Nu trecuseră nici două ceasuri de cînd, cu ochii împietriţi, mai mult moartă decît vie, gemea ca o fiară, iar acum surîdea, nările îi fremătau, ochii îi scînteiau ca doi aştri. În voluptatea mişcărilor, obrazul Itihotei căpătase aceeaşi expresie, şi pînă şi Taiatei îi pierise acel aer morocănos şi închis. În ciuda deosebirilor de înălţime, proporţii şi frumuseţe dintre ele, ajunseseră să semene una cu cealaltă şi să poarte toate aceeaşi mască încremenită, extatică. Intonau, fiecare cînd

le venea rîndul, cu o patimă ce ştergea orice urmă de vulgaritate acele intraductibile cîntece în care „joaca" era înfăţişată în toate amănuntele. Glasurile sunau ciudat de înrudite, pîţigăiate şi sparte deopotrivă. Deodată, ochii lui Purcell se încrucişară cu aceia ai Omaatei, iar el desluşi în privirea absentă pe care ea i-o întoarse o licărire provocatoare. Simţi privirea ca pe o lovitură. Era limpede : ea nu-l „recunoştea". În clipa aceea el nu mai era, pentru ochii cu care ea îl privea acum, „copilaşul" ei, ci un *tané* ca oricare alt *tané*. Ea însăşi încetase de a mai fi Omaata. Voluptatea vagă ce-i trecea prin ochi spunea limpede : Omaata, Jono, trecutul, toate pieriseră. Nu mai rămăsese decît o femeie care dănţuia pentru că era în viaţă şi pentru că viaţa însăşi nu era nimic altceva decît această joacă.

Avapuhi dădu un ţipăt, se desprinse din grupul dansatoarelor şi se îndreptă spre Purcell, şchiopătînd. Cu cotul mîinii drepte ridicat pînă la înălţimea umerilor, cu antebraţul orizontal, cu încheietura mîinii suplă, îşi scutura cu gingăşie degetele înaintea chipului ei blînd ca pentru a-şi arăta cu o şăgalnică exagerare intensitatea durerii.

— Vai ! Vai ! Adamo ! gemu ea cu o mutră bosumflată şi veselă în acelaşi timp.

— Dă să văd, spuse Purcell.

Se ridică binişor, ca să n-o stînjenească pe Ivoa, o aşeză pe Avapuhi pe butuc şi, proptind piciorul drept al *vahineei* de propriul său genunchi, începu să-i maseze glezna. Ivoa abia de se mişcă din loc. Îşi sprijini capul de coapsa Avapuhiei şi continuă să cînte cu glasul încetişor, cu ochii ţintă la dansatoare.

— Unde e Uili ? întrebă Purcell o clipă mai tîrziu.

— Trebuia să vorbească mai tare, ca să i se audă glasul în răsunetul cîntecelor.

— Acasă.

— Mă duc la el.

— Nu te duce.

— De ce ?

Avapuhi coborî cu încetineală ochii în pămînt şi îşi privi glezna.

— Vai ! Vai ! Adamo !

— De ce ?

— Nu aşa tare, te rog.
— De ce să nu mă duc la Uili ?
— N-are să-ţi deschidă. S-a încuiat în casă.
— Şi ce face ?
— Nimic.
— Cum nimic ?
— Stă. Se scoală. Apoi se aşază iar. Îşi ia capul între mîini. Dar cînd mă apropii de el...
— Cînd te apropii ?
— Strigă „Lasă-mă !" apoi izbeşte cu pumnii în uşă. Izbeşte cu pumnii ! Izbeşte într-una. Şi ochii îi ard ca jăraticul !

Urmă o tăcere. Ivoa încetă să mai cînte, îşi plimbă vîrfurile degetelor pe coapsa Avapuhiei şi spuse, dîndu-şi capul pe spate, ca s-o poată vedea :
— Ai pielea dulce ca mătasea, Avapuhi, iar zîmbetul ţi-e la fel de dulce. Şi ce ochi ai !

Purcell o privi. Era greu de înţeles dacă Ivoa voia să schimbe vorba sau dacă nu ascultase discuţia.
— Îmi face plăcere ceea ce-mi spui, răspunse Avapuhi, domol.

Îşi puse mîna pe capul Ivoei, îi mîngîie părul şi spuse :
— Hărăzească-ţi *Eatua* un băiat. Iar lui să-i dăruiască o limbă ţipătoare, pe care s-o auzi în somn cum te cheamă, şi buze bune pentru supt.

Tăcu. Ivoa îşi rotunji braţele în jurul sînilor, închise ochii, iar buzele îi prinseră a surîde, în neştire. Era ca şi cum pruncul s-ar fi şi aflat la pieptul ei, gol şi moale, cu gura doldora de lapte. Avapuhi tăcea. Şi ochii ei îl şi vedeau pe băieţelul Ivoei, dar el nu mai era în braţele maică-si, ci începuse să meargă, aparţinînd tuturora, trecînd din mînă în mînă şi făcînd bucuria întregii insule. Ţopăia copilul, acum, pretutindeni ! Se ivea, de o şchioapă, gol şi cu ochii speriaţi, la vreo cotitură de drum, abia mai răsărit decît iarba din pădure. O, copilul ! Copilul ! Cît de gingaş îl simţea sub degete !
— Şi acum, spuse Avapuhi, cu o expresie de neţărmurită bucurie, mă duc să dansez.
— N-ai să poţi dansa, spuse Purcell.
— Ba am să pot, spuse ea ridicîndu-se în picioare.

Purcell îşi reluă locul pe butuc, încolăcindu-şi picioarele în jurul trupului Ivoei. Avapuhi făcu cîţiva paşi şi dădu un ţipăt. Se întoarse cu faţa spre Adamo şi făcu o uşoară strîmbătură.

— Hai, du-te şi te culcă.

— Nu, spuse ea cu o subită tristeţe. Nu, nu vreau.

Reveni lîngă Purcell, se aşeză lîngă el, proptindu-şi spinarea de genunchiul piciorului său drept.

O umbră se profilă între dansatoare şi Purcell. Acesta îşi înălţă privirea. Era Mason, cu puşca în mînă. Înaintă, apoi rămase locului, sprijinit de trunchiul unui cocotier, la doi metri de Purcell, pe care nu-l privi. Iar cînd începu să vorbească nu înceta să arunce în juru-i priviri speriate. În spatele lui, abia desluşindu-se în umbra altui arbore, Mac Leod şi Smudge aşteptau neclintiţi. Şi ei erau înarmaţi. Purcell nu-i auzise apropiindu-se.

— Domnule Purcell, spuse Mason pe un ton scurt. Vrei să fii atît de bun şi să-l faci pe Baker să înţeleagă de vorbă ? Smintitul ăsta s-a zăvorît în casă şi ne-a trimis la plimbare. După asasinarea lui Jones ar fi trebuit să priceapă că locul lui e printre noi.

— Nici mie n-are să-mi deschidă, spuse Purcell, clătinînd din cap. Lasă-i timp să se liniştească.

— Timp ! Ce timp ! mîrîi Mason. La noapte n-o să fim decît trei oameni înarmaţi contra patru ! Numai din pricina acestui nebun !

Şi reluă pe un ton uscat :

— Pentru că nu-mi vine să cred că ai să iei puşca în mînă.

— Nu, domnule căpitan.

— Ne laşi la voia întîmplării, spuse Mason cu un glas dispreţuitor. Dacă negrii ne atacă la noapte, nu vom fi decît trei în luptă cu ei.

— Liniştiţi-vă. Nu vă vor ataca în noaptea asta.

— De unde ştii dumneata că nu ne vor ataca ? întrebă Mason cu o urmă de bănuială în glas.

— Nu o vor face în noaptea în care femeile îşi plîng morţii.

— Şi-i plîng ! făcu Mason cu indignare. „Plîns" spui dumneata că se numeşte asta ? În viaţa mea n-am văzut

ceva mai dezgustător ! Sălbaticii ăştia n-au nici un sentiment de decenţă ! N-au nimic *aici !* urmă el, bătîndu-se cu mîna în piept, absolut nimic, ăsta-i adevărul ! Mai treacă-meargă cu cîntecele : nici pe astea nu le înţeleg, dar presupun că cer mila Domnului pentru sufletele lor. Dar dansurile ! Spune-mi dumneata, domnule Purcell, dacă ai mai pomenit ca femeia să danseze cînd îi moare bărbatul ?

— Dansurile acestea au, fără îndoială, un înţeles care...

— Dezgustătoare ! i-o reteză Mason, articulînd exploziv silabele. Sînt dezgustătoare, şi atîta tot. Şi mă simt fericit că doamna Mason nu se dedă la aşa ceva. Doamna Mason e o *lady*. Se mulţumeşte doar să cînte.

— Sînt de acord că pentru cel ce nu vede decît pînă unde îi e nasul faptul e într-adevăr surprinzător, dar fiecare popor are...

— Da' de unde, domnule Purcell, am umblat şi eu prin lume... Dar n-am mai pomenit femeie care să-şi joace... părţile de jos ale trupului, pentru a plînge moartea bărbatului. Sînt indignat, domnule Purcell, reluă el furios, peste orice închipuire de indignat.

Mason tăcu, cu faţa împietrită, cu trunchiul drept, avînd aerul unui om jignit.

— Ei, ce faci, vii ? reluă el pe un ton aspru.

Purcell îl privi.

— Nu, domnule căpitan.

— Cu alte cuvinte, ai să rămîi în noaptea asta în casă ?

Purcell dădu din cap în semn că „da". Mason îi aruncă o privire piezişă, plină de înţeles.

— Eşti, prin urmare, foarte sigur că negrii n-au să-ţi facă nici un rău.

— Nu sînt sigur de loc, spuse Purcell calm.

Urmă o tăcere, după care Mason spuse :

— Ai putea prelua garda unuia din metereze. Sînt patru locuri de păzit. Dar noi nu sîntem decît trei. Chiar şi fără a pune mîna pe armă ne poţi fi de folos.

— În nici un caz nu voi veni, răspunse Purcell, pe un ton hotărît. Nu vă bizuiţi pe mine. Nu vă voi da nici un fel de ajutor.

— Cum adică ? ! strigă Mason cu mînie în glas. Ai de gînd să rămîi neutru ? Chiar după aceste asasinate !

— Bineînţeles. Cînd britanicii i-au ucis pe tahitieni, au spus că o fac pentru a da un *exemplu.* Iar cînd tahitienii îi ucid pe britanici, fapta lor se numeşte asasinat.

— Chiar şi acum ? repetă Mason cu violenţă.

Purcell îl privi. Presiunea, şantajul, escrocheria sentimentală : toate la rînd.

— Chiar şi acum, spuse Purcell cu tărie.

Mason avu o tresărire.

— E o faptă nedemnă, domnule Purcell ! răcni el cu glas tunător.

Se opri brusc. Cîntecele îi stînjeneau indignarea.

— Vom mai vorbi noi, făcu el cu o ameninţare aproape străvezie în glas.

Se întoarse apoi, greoi, pe călcîie, şi, cu Mac Leod de o parte şi cu Smudge de cealaltă parte, o luară împreună pe *Nordester St.*

O clipă mai tîrziu, Purcell îşi puse mîinile amîndouă pe capul Ivoei.

— Mă duc să mă culc.

— Şi eu.

— Eu nu, spuse Avapuhi cu tristeţe.

Cînd Adamo şi Ivoa se ridicară, ea luă locul lui Adamo, pe butuc, şi îi privi cum se îndepărtau. Cît de mult o invidia pe Ivoa ! Aştepta un copil, iar *tané*-ul ei avea cea mai de seamă însuşire pe care o poate avea un om : era blînd. Avapuhi îngînă încet un cîntec, se uită la dansatoare, dar o clipă mai tîrziu se simţi stingheră. Începu să cînte mai tare, bătînd ritmul din palme. Dar sentimentul de singurătate n-o părăsi nici de astă dată. Se sculă şi se duse să se aşeze lîngă Vaa. Nu o prea iubea pe Vaa, dar, spre marea-i uimire, Vaa întoarse capul şi îi zîmbi. Poate că şi Vaa se simţea singură, ştiindu-şi *tané*-ul zăvorît în cabana tahitienilor. Vaa stătea cu spinarea sprijinită de trunchiul unui cocotier. Fredona cu gura închisă, iar ochii îi erau trişti. Poate că *tané*-ul ei va fi ucis. Poate că al meu, *Aué !* Noi, femeile ! Avapuhi îşi strecură mîna pe sub braţul Vaaei şi, nesimţind nici o împotrivire din parte-i, îşi sprijini capul de umărul ei.

Purcell şi Ivoa nu apucaseră însă să facă zece metri pe strada Alizeului, cînd Ivoa spuse, cu glasul scăzut :

— S-o luăm prin pădure.

Purcell se opri în loc, își ațintì auzul și spuse în șoaptă :

— Ai auzit ceva ?

— Nu.

Și ea adăugă :

— Mă tem să nu tragă în tine.

— Nu vor trage, spuse Purcell.

Dar teama îl cuprindea și pe el. Mai ascultă o dată scrutînd umbra din fața ochilor săi. Nimic nu se clintea, în afară de frunzele de cocotieri, aflate la mare înălțime, deasupra capului lui. Luminițele *doedoe* din piață licăreau în spate. Silueta lui întunecată se înfățișa, desigur, ca o foarte bună țintă pe fondul de lumină. O ajunse din urmă pe Ivoa, în pădure.

— Care „ei" ? întrebă în șoaptă. Ai noștri ?

— Chiar și ceilalți.

Ea îl strînse de mînă, făcîndu-i astfel semn să tacă, și îl conduse, cu toată siguranța, prin beznă.

Cînd, în sfîrșit, se aflară întinși pe patul lor din cabană, cu ușa închisă, cu pereții mobili legați doar cu niște sfori, Ivoa spuse, fără a clinti capul :

— Mehani nu te-ar ucide. Poate nici Tetahiti. Dar Timi și Ohu, da.

— De ce ?

— Cel ce-a tras în Ropati este unul dintre ei doi. Sau Ohu, ca Amureia să-i rămînă lui, sau chiar Timi, pentru ca Ohu s-o aibă pe Amureia.

— Dar pe mine de ce să mă omoare ?

— Pentru că, știind că tu îl iubeai pe Ropati, se tem că îl vei răzbuna. Dar mai înainte, îl vor ucide pe Uili.

— De ce pe Uili ?

— Pentru că de Uili ei se tem și mai mult.

Tăcu. Noaptea nu mai era chiar atît de întunecată ca în ceasul cînd se reîntorseseră din *Blossom Square*. O ușoară licărire se strecura printre șipcile peretelui mobil. Întorcînd capul, Purcell abia ghicea chipul Ivoei. Lumina părea că se strînge toată pe pîntecele ei lucios, rotund și voluminos, ce ieșea din umbră ca o cupolă.

— Nici nu-mi vine să cred că Ropati a murit, spuse Purcell cu glasul scăzut.

Ivoa rămase într-o tăcere atît de îndelungată, încît Purcell o credea adormită. Dar chiar în clipa aceea îi văzu mîna ce-şi plimba uşor degetele pe pîntecele ei enorm.

— Nici eu, spuse ea, iar mîna îi rămase nemişcată.

Ivoa reluă :

— Dar nu mă prea gîndesc la el.

— De ce ?

— Pentru că nu mi-e gîndul decît la copilul meu.

Şi cum Purcell tăcea, ea adăugă :

— Fac rău, nu ?

— Nu, nu faci rău.

Şi ea reluă, după o clipă :

— Ia te uită ! Iar mă loveşte cu picioarele !

— Nu văd nimic, spuse Purcell.

— Dă mîna-ncoace.

Şi ea îi puse palma pe o parte a pîntecelui.

— Uite ! Ai simţit ?

Purcell fu uimit de puterea izbiturilor.

— Nu te doare ?

— Ba da ! Puţin ! spuse ea încîntată şi scoţînd un rîs din adîncul pieptului.

Apoi încetă să mai rîdă, tăcerea se aşternu din nou, şi spuse, cu un glas schimbat :

— Mulţi oameni vor fi morţi cînd va veni el pe lume.

La aceste vorbe, Purcell îngheţă ca la auzul unei prevestiri rele. Şi, cu gura uscată, cu inima zbătîndu-i-se în piept, rămase tăcut. Era preocupat să-şi înfrunte spaima. Se scurseră cîteva secunde, apoi îşi lăsă fruntea pe umărul Ivoei şi respiră din plin. Se simţea mai bine. Dar cînd vorbi, glasul îi răsună stins şi gîfîit dē spaimă :

— Poate, eu.

Sfida ? Încerca să înduplece soarta ? Şi, în sinea sa, se simţi îndată înjosit că vorbise astfel.

— Nu ! spuse Ivoa cu o nemaipomenită tărie, ca şi cum toate ar fi ţinut de voinţa ei. Nu ! Tu nu !

— De ce eu nu ?

— Te voi ocroti, spuse ea cu hotărîre.

El rîse, dar, lucru absurd, cuvintele ei îl liniştiră. Şi totuşi ce stătea în puterea Ivoei ?

După acestea, se lăsă tăcere îndelungată. Spaima i se potoli treptat-treptat, ca talazurile mării în reflux, iar Purcell îşi regăsi aceleaşi gînduri ce-l preocupaseră în tot timpul serii.

— De ce dansurile astea, Ivoa ? spuse el.

— De ce toţi aceşti „de ce", dragul meu *tané peritan* ?

Şi ea surîse, în întuneric, cu duioşie. O, Adamo ! Adamo ! Niciodată mulţumit de viaţă, cum sînt tahitienii. Într-una fără astîmpăr. Neliniştit într-una. Necontenit în căutarea a cine ştie ce. Neobosit să le tot afle pe toate...

— De ce dansurile astea, Ivoa ?

Ea îşi înălţă, în umbră, umerii frumoşi.

— Ce pot să facă ? răspunse ea cu un oftat. Oamenii se duc, şi ele îşi iau rămas bun.

— Dar de ce... dansurile astea ?

Purcell se ridicase într-un cot şi încerca să-i vadă faţa.

— Altele nu există, spuse Ivoa.

— Amăgitoare vorbe. Explicaţie care nu explica nimic. Îşi lăsă iarăşi capul pe pat.

O clipă mai tîrziu, el căută de-a lungul trupului său mîna Ivoei, o luă într-a lui şi adormi. Ivoa, cu faţa spre el, privi scrutătoare în întuneric ca să-l poată vedea. Aşa adormea Adamo întotdeauna. Deodată, ca o uşă ce se închide brusc. Cînd îi auzi răsuflarea calmă şi regulată, Ivoa se sculă uşor din pat şi, ieşind din casă, se duse în bucătărie să caute puşca pe care i-o împrumutase Vaa. Era una din puştile pe care şeful *peritan* o avea la el şi pe care Vaa îi arătase cum s-o încarce. Vaa ştia totul cu privire la mînuirea armei. Ştia chiar să tragă cu ea. Şeful o învăţase.

Ivoa nu se întoarse în cabană. Se îndepărtă cu vreo trei metri de şopron, se strecură printre uriaşele ferigi, se propti de o tulpină mare şi, punîndu-şi puşca de-a curmezişul, pe genunchi, îşi începu paza. Dacă ar fi să vină, ei ar veni prin grădină. Timi va înainta cu o făclie în mînă. O va aşeza sub un maldăr de vreascuri de sub streaşină. Apoi va pătrunde în tufiş, unde va sta pitit cu ţeava puştii îndreptată spre peretele mobil al cabanei. Iar Ohu va aştepta în faţa celeilalte uşi. „Nu, îşi spuse ea, cu nădejdea în suflet, Ohu nu va veni în noaptea asta. În noaptea asta avea să se îngrijească de Amureia." Dacă Timi venea cumva singur, nu se îndoia că îl va putea ucide. Îl va lăsa să se apropie cît mai mult şi,

înainte ca el să apuce a pune făclia, îi va propti țeava puștii în spate...

Cu palmele pe arma culcată pe coapse, cu trunchiul drept, cu capul rezemat de tulpina ferigii, Ivoa sta în așteptare. Nu-i era somn. Somnul va veni către ziuă, iar în clipa aceea ea va trebui să i se împotrivească din toate puterile. Vor fi multe ceasuri de așteptare. Va aștepta. Nu era singură. Mai era și copilul, ce i se zbătea în pîntece. Și era și Adamo, care dormea în cabană. Dormea ca și cum nici pomeneală n-ar fi fost de război. Adamo ! Nici măcar pușcă nu avea ! El nu voia să ucidă pe nimeni ! Surîse sălbatic, în întuneric. „Dormi, Adamo ! spuse ea fără a-și desface buzele. Dormi, dragul meu *tané !* Dormi, frumosul meu *tané maamaa...*"

Nu se luminase încă bine de ziuă, cînd Purcell se trezi din somn. Ivoa sta aplecată asupra sa.

— E gata totul, spuse ea zîmbind.

Îi surîse și el, și în clipa aceea fu izbit de privirea ei obosită. Se simți îngrijorat. Cît era de trasă la față ! Pe zi ce trecea părea tot mai sleită din pricina sarcinei.

— Mă duc să mă spăl, spuse el.

Se spăla de obicei în șopron. Se sculă, se îndreptă spre ușă, o deschise, ieși în prag și închise ușa în urma sa. Chiar în clipa aceea izbucni o detunătură de armă, și un glonte îi șuieră pe lîngă ureche.

Totul se petrecu atît de fulgerător, încît un moment rămase buimăcit, cu ochii țintă către pădure, fără să înțeleagă că asupra lui se trăsese cu o clipă înainte și fără măcar să-i vină în minte gîndul să intre în casă.

Apoi ușa se deschise în urma sa, mîna Ivoei îl înșfăcă și se pomeni iar în cabană, cu spatele sprijinit de canatul ușii, închisă la loc. Era cît se poate de liniștit.

Ivoa îl privea, cu fața pămîntie, cu buzele tremurînde. Deodată începu a se clătina pe picioare, cu mîinile înainte. Purcell o prinse, o luă în brațe și o duse spre pat. După ce lăsă jos povara din mîini, se ridică, cu sufletul la gură. O privi apoi surîzîndu-i din ochi. Nu schimbară nici o vorbă. El se întoarse spre ușă.

— Nu deschide ! strigă Ivoa.

El făcu „nu" cu o mișcare a mîinii, dar se apropie de ușă. Glontele nu reușise să străbată de-a binelea scîndura groasă

de stejar, iar vîrful său se vedea, țîșnind din perete, la înălțimea pieptului. Purcell își luă cuțitul cu care se căzni să-l scoată. Totul se petrecuse în frîntura de secundă în care el se întorsese ca să închidă ușa, în urma sa. Trunchiul i se înfățișase din profil, iar glontele se abătuse doar cu cîțiva centimetri într-o parte. Era mai cu seamă uimit, în timp ce-și adîncea cuțitul în lemnul ușii, că nu se simțea de loc tulburat. Cînd, în ajun, Ivoa spusese: „Mulți oameni vor fi morți cînd va veni el pe lume", trecuse printr-un moment de spaimă cumplită, iar acum, cînd fusese la un pas de moarte, nu simțea nimic.

În aceeași clipă răsună încă un foc de armă. Făcu un pas înapoi.

— Adamo! strigă Ivoa.

Dar nu, nu în cabana lor se trăgea cu pușca. Alergă spre ferestruică și îndrăzni să arunce o ochire afară. Pe *West Avenue* Baker sta drept, cu ochii ațintiți către pădure. Din țeava puștii sale ieșea fum.

O clipă mai tîrziu se auziră bătăi în ușă. Purcell deschise. Baker dădu buzna în încăpere, cu Amureia de mînă, despletită, gîfîind. Ivoa se dădu jos din pat, alergă spre ea și o prinse în brațe.

— Ți-am adus-o, ca să-mi traduci ce spune! vorbi Baker, cu un ton brutal, poruncitor.

Era tras la față, cu privirea rătăcită, și vorbea sacadat, cu dinții strînși, abia stăpînindu-și violența.

— Presupun, reluă el, că în dumneata au tras nespălații ăștia.

— Așa cred, spuse Purcell.

Purcell se întoarse la ușă și se puse din nou pe treabă. Nu-i plăcuse tonul lui Baker. Acel „în dumneata" era neplăcut.

— Eram pe drum, cu Amureia, continuă Baker cu înfrigurare. Am auzit detunătura glontelui, am zărit ceva mișcîndu-se în pădure. Am tras.

Se așezase pe un scaun și, în vreme ce vorbea, își încărca pușca. Amureia și Ivoa erau așezate pe pat. Tăceau, privind cînd la unul, cînd la celălalt bărbat. Purcell făcea într-una crestături în ușă. Vechiul lemn de stejar cu care fusese căptușit canatul ușii era tare ca fierul. Purcell lucra mîgîlind prin

crestături sigure şi precise, lovind mînerul cuţitului cu podul palmei.

— A fugit azi-dimineaţă din vizuina lor, spuse Baker, care arătă spre Amureia, avîntîndu-şi bărbia înainte. Cînd Ohu dormea. A venit de-a dreptul la mine.

Şi adăugă puţin mai potolit :

— Ai vrea să-mi traduci ?

— Termin acum, spuse Purcell.

Izbuti să strecoare vîrful de tăiş al cuţitului în crăpătura pe care o făcuse. La cea de-a doua încercare glontele alunecă, înfundîndu-se aproape de ieşire. Îi lărgi gaura, tăind lemnul jur împrejur, şi atunci plumbul ţîşni de la sine şi atît de repede afară, încît se rostogoli la pămînt. Purcell îl ridică de jos, îl întoarse între degete, pe o parte şi pe alta, apoi, punîndu-şi-l foarte aproape sub ochi, îl scrută cu toată luarea-aminte.

— Ţi se pare ceva ciudat ? spuse Baker.

— Nu, spuse Purcell şi vîrî glontele în buzunar.

Îşi aduse un scaun aproape şi se aşeză în faţa Amureiei. Şi îndată ea spuse şoptind furios :

— Timi.

— Timi e cel ce l-a ucis pe Ropati ?

— Da.

— Pentru ca Ohu să poată pune mîna pe tine ?

— Da.

Purcell îi aruncă o privire Ivoei.

O crimă pasională săvîrşită la adăpostul războiului. Asasinatul meschin, la umbra măcelului. Ivoa văzuse limpede.

— Dar ceilalţi erau de acord ?

— Aşa şi aşa.

— Adică cum „aşa şi aşa" ?

— Cînd Ropati s-a prăbuşit, Mehani şi Tetahiti erau foarte furioşi. Dar Timi a spus : „Ropati avea, în mînă, o puşcă", el a deschis-o şi în ea se găsea acel lucru care seamănă moartea. Şi atunci Tetahiti a spus : „Bine". Apoi le-a spus femeilor : „Luaţi apă şi plecaţi..."

„Mare noroc, totuşi, îşi spuse Purcell în sinea sa, că nu i-a venit în minte să ne doboare prin sete."

— Şi după aceea ?

— După aceea Ohu a spus : „O vreau pe Amureia". Am fugit, dar Ohu aleargă foarte repede şi m-a ajuns din urmă, m-a trîntit jos, mi-a pus mîna pe cap şi a spus : „Tu eşti sclava mea !"

Tăcu, dar Purcell o încurajă cu privirea să continue.

— Au retezat capetele.

Vorbele acestea fură spuse fără emoţie şi nu era nici o urmă de dezaprobare în ele. Acesta era obiceiul, iar ei îl respectaseră.

— Şi apoi ?

— Au frînt puştile.

— Cum ! spuse Purcell, tresărind. Care puşti ?

— Puştile *peritanilor.*

— Le-au frînt ? făcu Purcell cu vioiciune. N-ai vrut să spui le-au „frînt", ai vrut să spui că le-au „deschis" ! Au îndoit puştile *peritanilor,* ca să le deschidă, nu ?

— Le-au deschis şi le-au golit. Iar apoi le-au sfărîmat.

Ea făcu gestul ridicării unei puşti şi a zdrobirii ei de stîncă. Îl privi uimită pe Purcell. Era de la sine înţeles : duşmanul trebuia ucis. Iar o dată ucis, duşmanului i se reteza capul, şi i se sfărîma arma.

— Prin urmare, spuse Purcell pe un ton foarte înfierbîntat, au sfărîmat armele !

— Da, dar întîi le-au deschis. Puşca omului galben era goală. Şi atunci Mehani a spus : „Îmi pare rău că a fost ucis". Dar Tetahiti s-a supărat şi a spus : „Cînd *Scheletul* a tras în Kori şi în Mehor, omul galben ţinea puşca aţintită asupra noastră". Iar ceilalţi au spus : „Asta e adevărat".

— Şi au zdrobit puştile ?

— Da.

— Cele patru puşti ?

— Da.

Ivoa nu-şi dezlipea ochii de la Adamo. Ea nu-i înţelegea uimirea. Tahitienii dispuneau de opt dintre puştile găsite în grotă. Mai aveau destule.

— Amureia, reluă Purcell, eşti sigură ? Pe toate patru ? N-au păstrat nici una ?

— Pe toate patru.

Şi ea reluă :

— Tetahiti e cel ce le-a frînt, una după alta.

Purcell îşi vîrî amîndouă mîinile în buzunare, se sculă în picioare, făcu cîţiva paşi în odaie şi o porni către fereastră, ca să arunce o privire înspre pădure. După o clipă se întoarse, o privi pe Amureia şi se simţi cuprins de remuşcări. De îndată ce pătrunsese în odaie, ea nu fusese pentru el nimic altceva decît o sursă de informaţii.

— Amureia, spuse el cu blîndeţe în glas, aşezîndu-se iarăşi în faţa ei.

Cu amîndouă mîinile cuminte aşezate pe genunchi, cu trunchiul drept, cu tinerescu-i chip îndărătnic şi zăvorît, ea îl ţintea pe Purcell cu ochi scăpărători.

— *Tahoo*, făcu ea, fără a ridica glasul.

Şi repetă acelaşi *tahoo* de mai multe ori, fără ca Purcell să-şi poată da seama dacă ea aştepta, din parte-i, o răzbunare sau dacă lua asupră-şi această grijă.

— Ce însemnează *tahoo* ? întrebă Baker.

— Răzbunare.

Purcell aproape nu luă aminte că fusese întrerupt. El o privea mai departe pe Amureia. Cum se schimbase expresia micului ei obraz ! Şi-o amintea, în cele dintîi zile, pe insulă, cînd se plimba în pădure, ţinîndu-se de mînă cu Jones... Şi deodată Purcell îl revăzu, cu o extraordinară intensitate, pe Jones înaintea sa, cu păru-i tăiat scurt, cu ochii săi de porţelan, cu zîmbetul său încrezător. Purcell închise ochii şi se încovoie. Era înspăimîntător. Tot atît de înspăimîntător ca şi cum o lamă de oţel, rece şi ascuţită, i-ar fi străpuns pîntecele. Se încovoie şi mai mult, aşteptînd ca durerea să ajungă la apogeu şi să înceapă a se potoli. Era groaznic. Era cu neputinţă de îndurat ideea de a-şi spune : „Totul s-a sfîrşit". Sfîrşitul ! Cuvîntul acesta nu avea nici un sens cînd era vorba despre un om ! O clipă, o zi, o treabă se puteau sfîrşi. Dar nu o făptură omenească ! Nu un surîs. Nu această blîndă licărire din ochii lui Ropati !

— Hai, îmi traduci ? întrebă Baker, nerăbdător.

Purcell întoarse faţa spre el, îl privi o clipă, fără a-l vedea, şi începu să traducă. Traduse totul, maşinal, fără a uita un amănunt, nici chiar pe acela cu privire la sfărîmarea puştilor.

— Întreab-o, spuse Baker, dacă a trecut multă vreme de cînd a izbutit să fugă de la Ohu.

Purcell traduse, iar Amureia înălţă capul.

— Timpul de care e nevoie să te duci pînă la smochin şi să te întorci înapoi.

— Trei sferturi de ceas, spuse Purcell.

Baker se sculă în picioare şi se îndreptă către Amureia, cu ochii scînteietori.

— Amureia, spuse el cu un glas răguşit, vrei *tahoo* ?

— Da ! spuse Amureia.

— *Uili tahoo !* reluă Baker, lovindu-şi cu putere pieptul cu palma. *Uili tahoo Ohu !* Şi tu ai să mă ajuţi. Înţelegi ce însemnează „să ajuţi" ? Cum se spune „să ajuţi" ?

— *Tauturu,* răspunse Purcell, maşinal.

— *Tauturu Uili tahoo Ohu,* spuse Baker cu tărie, lovindu-şi puşca. Înţelegi ?

— Da.

Se ridică şi ea, la rîndu-i, cu ochii încinşi de o bucurie sălbatică. Baker o luă de mînă, îşi umflă pieptul şi spuse, privind-o cu ochi de nebun :

— *Amureia tauturu Uili tahoo Ohu !*

— Da ! strigă Amureia, cu un glas piţigăiat.

— Explică-i ! urmă Baker cu înfrigurare, întorcîndu-se către Purcell, ea are să mă conducă la vizuina ticăloşilor ăstora şi-mi va sluji drept momeală.

— Eşti smintit ! strigă Purcell, ridicîndu-se în picioare. Nu cumva să faci una ca asta ! Înseamnă să te duci la moarte ! Şi s-o împingi şi pe ea la moarte !

— Se prea poate să mă duc la moarte, spuse Baker, cu o sticlire triumfătoare în ochii-i de nebun. Dar ştiu că înainte de a da ortul popii tot o să spintec şi eu măcar pe unul dintre ei ! Spintec eu unul, Purcell ! Pe Dumnezeu ţi-o jur că unul tot va crăpa ucis de mîna mea.

— Baker ! strigă Purcell.

— Pentru Dumnezeu, Purcell, lasă-mă ! urlă Baker întorcîndu-se către el cu faţa răvăşită de înverşunare, toate sînt numai din vina dumitale ! Toate ! Absolut toate ! Niciodată n-ar fi trebuit să te ascult. Dacă în noaptea aceea cînd s-a făcut împărţeala femeilor l-aş fi trimis pe Mac Leod pe lumea ailaltă, n-ar mai fi fost nici un război cu negrii, iar Ropati ar fi fost astăzi în viaţă ! Doamne ! Cum mi-ai luat minţile ! Toate mi se tot răsucesc aici, înăuntru, reluă el, clătinînd din cap. Mă tot văd într-una în toiul acelei nopţi, gata să mă reped la ticălosul ăsta de scoţian şi să-l sfîşii cu dinţii. Ah,

Doamne ! îi zburam măruntaiele-n văzduh, şi Ropati era astăzi viu şi nevătămat ! Ar fi fost în clipa asta acasă, urmă el, ţişnindu-i lacrimile în ochi, acasă, în faţa uşii, mîncînd, cu Amureia lîngă el *breakfast*-ul. Iar eu, trecînd prin faţa casei lui, l-aş fi întrebat : „Ce faci, vii sau nu la *Rope beach* ?" Doamne ! Parcă-l văd înaintea ochilor, şezînd la masă, în faţa uşii larg deschise, zîmbind şăgalnic, gata să-şi salte muşchii, neghiobul, sărăcuţul de el !

Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraji şi nu mai era în stare să vorbească.

— Baker, ascultă-mă, Baker !

— Nu te mai ascult ! reluă Baker, din nou răscolit de furie. Nu-ţi mai cer decît să-i spui ce vreau de la ea, iar de nu vrei, cu atît mai rău, m-oi descurca eu şi singur ! Pun prinsoare pe ce vrei că va înţelege ! Amureia ! strigă el, *tahoo Ohu !*

— Da ! făcu Amureia.

— *Tahoo Ohu !* strigă el cu înflăcărare, scăpărînd fulgere din ochii-i negri. Numai să vezi, Purcell, ce afurisit de pescuit o să fac în dimineaţa asta ! Ia uite ce mai momeală ! reluă el înălţînd braţul Amureiei pînă la umărul său, şi jur Celui Atotputernic c-o să prind în cîrlig unu mare, nu glumă !

Şi făcu o mişcare spre uşă.

— Asta-i sinucidere ! strigă Purcell, repezindu-se la el şi înşfăcîndu-l de umeri, n-am să te las să faci nebunia asta !

— Dă-mi drumu ! strigă Baker.

Se luptară, o clipă, în tăcere. Purcell simţi, între mîinile sale crispate, trupul masiv şi întărîtat al lui Baker. Dar nu-i dădea drumul. Cu mîna dreaptă Baker o ţinea pe Amureia, iar cu cealaltă puşca şi, încercînd să se desfacă din încleştarea lui Purcell, îşi tot smucea, înainte, capul brun. Cu vinele gîtului umflate, cu fălcile zvîcnind, cu ochii scînteietori, părea un copoi ce se smuceşte din zgarda în care-i legat.

— Dă-mi drumul, îţi spun ! urlă el. Numai dumneata eşti vinovat de toate, dumneata şi blestemata dumitale de *Evanghelie !* Doamne ! Te urăsc ! Şi mă urăsc şi pe mine, că te-am ascultat ! Priveşte, dar priveşte odată şi vezi pînă unde ne-ai împins cu credinţa dumitale în *Evanghelie !* Au şi murit şase oameni pe insulă !

— Ascultă-mă ! strigă Purcell, agăţîndu-se cu deznădejde de umerii lui. Ai să mă asculţi, cu sau fără voia dumitale !

E curată nebunie ce vrei să faci ! Nu există pe lume cuvinte ca s-o numească ! Singur ! Unul contra patru ! Nu încape nici o îndoială că au să te ucidă !

— Ei, şi ? urlă Baker, ducă-se dracului !

Nu se gîndea să-i dea drumul Amureiei, ca să aibă o mînă liberă, şi îşi tot smucea cu furie capul şi trunchiul într-o parte, ca să scape din încleştarea mîinilor lui Purcell.

— Dă-mi drumu ! strigă el.

— Şi Amureia ! spuse Purcell. N-ai dreptul să te slujeşti de ea ! Nu te gîndeşti de loc la ce au să-i facă ei, după ce au să te omoare ?

— Şi la ce bun ar mai trăi ! răcni Baker. Ropati e mort !

— Baker !

— Doamne ! Lasă-mă, Purcell ! Nu te ascult ! urmă el, străpungîndu-l cu o privire plină de ură. Numai pentru că te-am ascultat s-a prăpădit băiatul.

— Baker, e groaznic ceea ce...

— Dă-mi drumu, îţi spun !

Baker lăsă mîna Amureiei şi închise pumnul. Purcell făcu o mişcare ca pentru a se apleca jos. Dar fu prea tîrziu. Simţi, în tot corpul, o lovitură violentă, se clătină pe picioare, făcu un pas de-a-ndaratelea, iar peretele cabanei, venindu-i repede în întîmpinare, îl izbi în ceafă.

Era întins pe podea, mintea îi plutea în aburi lăptoşi, simţea cum se scufundă, ca un înecat. Deschise ochii pe jumătate. Pluteau toate într-o fumegare albicioasă ce-i trecea, în valuri, pe dinainte. Voia să vadă, să vadă ! Începu să-şi zbată pleoapele, dar era un efort prea mare, iar ochii, cu toată împotrivirea sa, i se închideau. Deschişi, închişi, închişi, deschişi... Nici un exerciţiu nu i se păruse, vreodată, atît de greu. Clipea într-una, fără încetare, negura se făcea mai puţin deasă, cineva îi ridică capul, iar obrazul îi era culcat pe ceva moale şi călduţ. Pîcla din juru-i se împrăştia, lăsînd să se strecoare o licărire, iar un chip se ivi, ca prin ceaţă. Şi deodată toate prinseră a i se învîrti în cap, simţi o durere în falcă şi gîndurile i se încîlciră. Se agăţă cu amîndouă mîinile de umerii Ivoei şi reuşi să se ţină în capul oaselor. Şi rămase aşa, aşezat pe podea, sprijinit de Ivoa, înecat de greaţă... În clipa următoare, lumina îi năvăli în conştiinţă, cu o intensitate glacială, şi toate îi reveniră în minte.

— Baker ! strigă el cu deznădejde.

Își auzea, uimit, propria voce. O voce stinsă, jalnică, ce nu părea nici de bărbat, nici de femeie. Nici un răspuns. Făcu un efort pentru a-și întoarce capul, și o durere vie îi străpunse falca, iar privirea ochilor i se plimbă alene, jur împrejurul încăperii. Înaintea sa, ușa cabanei se căsca, larg deschisă, înspre pădure.

— Baker, îngăimă el.

Lăsă capul să-i cadă iarăși pe umărul Ivoei, iar pieptul i se ridică. Sub obrazul său, umărul Ivoei se umezi.

— Adamo, șopti Ivoa cu un glas cîntat și plin de duioșie.

Cu brațele negre încolăcite în jurul trupului alb, bălai al *tané*-ului ei, ea îl legăna. *Maamaa. Peritan maamaa.* Timi îl ucide pe Ropati, iar Uili îl love**ș**te pe Adamo ! *Aué*, războiul izbucnise aici, ca o molimă, iar oamenii deveniseră, cu toții, *maamaa.* „O, Adamo, își spuse ea, cu ardoare, numai tu ești bun !"

— Ajută-mă, Ivoa, îi ceru Purcell.

Ea îl ajută să se scoale în picioare. Purcell se simțea ameț**i**t și sleit de puteri. Se clătină și se rezemă cu mîna dreaptă de perete.

— Mă duc să mă spăl, spuse el, făcînd un efort ca să-și întărească glasul.

— Stai puțin.

— Nu, spuse el, cu capul aplecat. Mă duc acum.

Își dezlipi mîna de perete, străbătu odaia, clătinîndu-se pe picioare. Ieși în grădină prin deschizătura peretelui mobil și ajunse în bucătărie. Nici nu terminase bine să se spele, că Ivoa se ivi din nou.

— *Iore iti* e înăuntru, spuse ea în șoaptă, arătîndu-i cu mîna, spre casă. Te caută. Are o pușcă în mînă.

Purcell încruntă din sprîncene.

— *Iore iti ?*

— Fii cu ochii-n patru. Nu-mi place privirea lui.

Fără zgomot, Purcell făcu înconjurul casei și, strecurîndu-se de-a lungul peretelui, aruncă, înainte de a intra înăuntru, o privire printre îmbucăturile șipcilor. Smudge stătea cu spatele la el. Se afla, în picioare, în fața ușii de la intrare. Nu purta pușca pe umăr, ci o ținea în mînă. Purcell era desculț. Urcă binișor cele două trepte de lemn și ajunse în cabană, numai la doi metri de Smudge.

— Smudge, spuse el cu glasul scăzut.

Smudge tresări tare şi se întoarse, cu ochii înspăimîntaţi, cu puşca de-a curmezişul pieptului.

— Ei, ce e ? spuse Purcell, cu o expresie de gheaţă, cu ochii atenţi, ce vrei ?

Smudge se potoli treptat-treptat.

— Te cheamă Mason şi Mac Leod, spuse el, descoperindu-şi dinţii.

Îşi scotea botul înainte, ochii îi scăpărau ca două mărgele negre în orbite, iar vorba-i dădea în vileag un ciudat amestec de neobrăzare şi groază. Deşi Purcell era cu mîinile goale, îl speriase totuşi felul în care acesta i se strecurase în spate.

— N-ai vrea să le spui lui Mason şi lui Mac Leod să vină ei la mine ? spuse Purcell, după o clipă. În dimineaţa asta s-a tras cu puşca asupra mea. Şi nu ţin de loc să mă plimb pe insulă.

— Poate că nu m-ai înţeles bine, vorbi Smudge cu un rînjet de furie. Am ordin să te duc la cabana tahitienilor. Nu te mai osteni degeaba să-ţi dai ifose cu mine, că nu-ţi merge, Purcell. Am ordin, ţi-am mai spus.

— Ordin ? spuse Purcell, ridicînd sprîncenele.

— Am ordin să te iau, cu sau fără voia dumitale.

Purcell îl privi. Primise, oare, Smudge un asemenea ordin, sau îl născocise pe loc ?

— Nu văd cum ar fi cu putinţă aşa ceva, vorbi iar Purcell calm. Nimeni aici nu are dreptul să-mi dea ordine. Îi voi primi pe Mason şi pe Mac Leod, dacă vor să mă vadă. Dar de clintit din locul ăsta, nu mă clintesc.

— Mason şi Mac Leod nu doresc să te vadă, spuse Smudge, scuturîndu-se cu un aer triumfător. Vor să te pună sub acuzaţie. Trezeşte-te, Purcell. În clipa asta în care-ţi vorbesc, dumneata nu mai eşti liber. Eşti prizonierul meu. Şi dacă încerci cumva să fugi, te culc la pămînt.

În ochii-i înverşunaţi sticlea o căutătură atît de plină de ură, încît, o clipă, Purcell se simţi cuprins de panică. Îşi duse mîinile la spate şi le strînse una într-alta. Să-şi păstreze, oricum, sîngele rece. Să judece.

— Sînt acuzat ? de ce anume ? reluă el, vorbind rar.

— De trădare.

— Numai de atîta ? făcu el ironic.

Dar pînă şi în propriile sale urechi ironia suna fals. Urmă o tăcere, iar Smudge spuse :

— Ei, ce faci, vii ?

Purcell şovăi, apoi privi ochii lui Smudge, îi văzu uşorul tremur al buzelor ce-i descoperea dinţii şi înţelese totul. Dacă îl urma, nu avea să ajungă viu în cabana tahitienilor.

Purcell se dădu doi paşi înapoi, luă un scaun, se aşeză pe el şi îşi duse mîna la spate, sprijinind-o de marginea acestuia. Palmele mîinilor îi erau leoarcă de năduşeala ce-i curgea fără încetare.

— Aşa cum ţi-am spus, vorbi el, nu mă voi clinti din casă. Du-te şi spune-le lui Mason şi lui Mac Leod să vină ei aici.

Se scurse o secundă întreagă, iar Smudge vorbi pe un ton ce suna fals şi piţigăiat :

— Şi eu îţi spun urmează-mă, Purcell, sau te ucid ca pe un cîine.

Şi în aceeaşi clipă îşi puse patul puştii pe umăr, îndreptînd ţeava spre Purcell. Acesta se aplecă înainte, se dezlipi pe nesimţite de scaun, de marginea căruia îşi încleştă şi mai tare mîna pe care o ţinea la spate. Unu la sută şansă să mai scape. Cel mult unu la sută.

— Dacă mă ucizi chiar în casa mea, spuse el, aţintindu-şi ochii în aceia ai lui Smudge, nu văd cum ai mai putea susţine că am încercat să fug.

— Nu-mi purta dumneata mie de grijă, îl repezi Smudge

Mîinile îi tremurau pe armă. Avea toate atuurile. Dar ceva nu mergea totuşi. Are să tragă în acest pui de lele, ăilalţi doi n-au să facă tărăboi din pricina asta, iar el o va avea pe Ivoa. Degetul îi tremura pe trăgaci, o cumplită ispită îl împingea să apese, dar nu, nu mergea, prea era calm ticălosul ăsta. Ceva nu mergea, undeva o să dea greş. Cu nasul său mare, culcat pe ţeava puştii, adulmeca o primejdie ce plutea în văzduh şi se opri locului, feroce şi sperios, ca un guzgan pe buza găurii, gata să atace sau să o ia la goană.

— Dacă te temi să nu fug, spuse Purcell, rămîi aici cu mine şi trimite pe cineva după Mac Leod şi Mason.

— N-am nevoie de ei ca să execut un trădător, spuse Smudge. Dar de tras nu trăgea, totuşi. Purcell îşi încleştă mîinile pe scaun şi îşi spuse : „Să vorbesc, să vorbesc, dacă nu vorbesc are să tragă". Dar secundele se scurgeau una după alta, şi el căuta deznădăjduit să spună ceva, dar nu găsea ce.

Tăcerea deveni deodată de o intensitate nefirească. Pe podeaua înecată de soare o umbră se ivi, se făcu mai mare, se prelungi. Purcell întoarse capul. Ivoa sta în picioare, în faţa peretelui mobil. Cu o puşcă în mînă, îl ţintea pe Smudge.

— Ivoa ! strigă Purcell.

Smudge îşi desprinse capul de puşcă şi se făcu alb ca varul. Ţinea totuşi arma îndreptată spre Purcell, dar ea îi tremura spasmodic în mîini, iar ochii săi negri, mici şi lucioşi ca bumbii bocancilor, ţinteau cu spaimă către Ivoa.

— Ivoa ! strigă Purcell.

— Spuneţi-i să nu tragă, don locotenent ! strigă Smudge cu un glas înnăbuşit.

Purcell se îndreptă repede spre Smudge, îi înşfăcă puşca de ţeavă, o ridică în sus. Era acum prea aproape de Smudge, ca Ivoa să mai poată trage.

— Dă-mi puşca, spuse el pe un ton tăios.

Smudge se supuse, se întoarse pe călcîie, încît să stea cu spatele spre uşă, şi scoase un oftat. Purcell era acum între el şi Ivoa şi, deşi înarmat, lui Smudge nu-i era frică de el. Urmă o tăcere. Purcell, ţinînd puşca în mînă, rămase uimit văzîndu-l pe Smudge la o depărtare atît de mică de el, cu pieptul aproape lipit de ţeava armei.

— Nu te temi că voi trage în dumneata ? spuse el încet.

Simţea o oboseală grozavă în toţi muşchii şi nevoia de a se aşeza jos.

— Nu, spuse Smudge, ocolindu-i privirea.

— De ce ?

— Pentru că îţi cunosc ideile.

Urmă o tăcere, şi Purcell spuse, fără a ridica glasul :

— Mă dezgusti.

Dar nici măcar nu era adevărat. Nu mai avea nici puterea de a se indigna. Tremura pe picioare şi nu avea în minte alt gînd decît să stea jos.

— E puşca mea, rosti, deodată, Smudge.

Vorbise pe un ton rugător şi arţăgos în acelaşi timp, ca un ştrengar căruia fratele mai vîrstnic îi smulge o jucărie din mînă.

Purcell ridică arma în sus, o descărcă în acoperiş şi, fără a scoate un cuvînt, i-o dădu lui Smudge. După detunătură se stîrni în acoperişul de frunze o foială înfrigurată. Şopîrle mărunţele prinseră a fugi care încotro. Purcell strînse ochii,

dar nu fu în stare să le vadă. Se simţea zăpăcit, năuc, cu stomacul greu.

— Mulţumesc, spuse Smudge.

Totul se petrecu ca în vis. Fusese cît pe ce să fie asasinat de Smudge, iar acum acesta îi mulţumea, ca un copil.

— *Iore iti,* spuse Ivoa.

Era la doi paşi de el, cu puşca sub braţ, cu obrazul împietrit, ca o mască. Smudge tresări, ca şi cum Ivoa l-ar fi pălmuit.

— Ascultă, *Iore iti,* repetă Ivoa.

Îşi aţinti ochii negri asupra sa şi pronunţă, în englezeşte, foarte rar, ca şi cum l-ar fi învăţat pe un copil lecţia, aceste cuvinte :

— *You kill Adamo. Me kill you* [1].

Smudge o privea, palid, fascinat, cu buzele uscate. Cum el nu scotea o vorbă, ea repetă, fără nici o urmă de furie sau de ură, ca şi cum ar fi enunţat un fapt de a cărui evidenţă încerca să-l facă şi pe el să se pătrundă :

— *You kill Adamo, me kill you. Understand* [2] ?

Smudge îşi umezi buzele.

— *Understand* ? repetă Ivoa.

Smudge făcu un „da" cu capul.

— Poţi pleca, spuse Purcell cu un glas obosit. Iar lui Mason şi lui Mac Leod comunică-le că îi aştept.

Smudge îşi puse puşca pe umăr şi, fără a mai întoarce capul, se îndepărtă, arătare jalnică, pipernicit, strîmb, cu un umăr mai sus decît celălalt. Purcell se sprijini cu mîna de canatul uşii şi răsuflă adînc. Se simţea bolnav de atîta dezgust.

Se întoarse. Peste umărul său, Ivoa privea şi ea spatele lui Smudge, care se îndepărta.

— N-am avut curaj să trag, spuse ea cu părere de rău în glas. Mi-era teamă că n-o să-l nimeresc şi că el o să te ucidă.

Expresia ochilor ei îl ului pe Purcell. N-o mai recunoştea pe Ivoa. Îi apăru, deodată, ca o altă femeie.

— De unde ai luat puşca asta, Ivoa ?

— Mi-a împrumutat-o cineva.

— Care „cineva" ?

[1] Tu îl ucizi pe Adamo. Eu te ucid pe tine. (Incorect în lb. engleză.)
[2] Ai înţeles ? (În lb. engleză.)

Tăcu şi, cu ochii ţintă într-ai săi, ea aşteptă. Acum, pentru întîia oară de cînd erau bărbat şi femeie, ea nu voia să-i răspundă.

— Dă-o încoace, îi ceru Purcell.

Ea clătină din cap.

— Hai, dă-mi-o, spuse el întinzînd mîna.

Ea clătină, iarăşi, din cap, şi se dădu înapoi cu o sprinteneală de necrezut pentru starea în care se găsea.

— Hai, dă-mi-o odată ! vorbi el cu vioiciune, îndreptîndu-se spre ea.

Şi numaidecît Ivoa fugi, încît nu mai putea fi prinsă, trecu de peretele mobil şi pieri în grădină.

— Ivoa !

Trebui să facă un mare efort ca să alerge după ea ; de-abia îl mai duceau picioarele. Dădu după colţul casei şi ajunse pînă la şopron. Nu era nici acolo.

— Ivoa !

Făcu înconjurul casei şi se întoarse în locul de unde plecase. I se păru că desluşeşte un foşnet de frunze în tufişul de hibiscus din fundul grădinii. Alergă într-acolo, tremurînd pe picioare. Aci, nimic nu se clintea. Făcu ocolul desişului şi pătrunse sub uriaşele ferigi. O strigă din nou pe Ivoa, dar propriul lui glas îi păru slab, înnăbuşit. În jurul său nu era decît o penumbră verzuie de nepătruns. Îşi ţinu răsuflarea şi ascultă. Nici o mişcare.

Atunci se lăsă pe genunchi, îşi sprijini mîna de muşchiul de pe pămînt şi se întinse pe spate, cît era de lung. Maxilarul îl durea, îşi simţea toţi muşchii frînţi de oboseală, îl năpădi o slăbiciune cumplită şi de îndată ce închise ochii îl cuprinse ameţeala. Îi deschise iar. Nimic nu se schimbă. Atunci se răsuci cu luare-aminte pe-o parte şi începu să răsufle adînc şi regulat. Clipe lungi luptă împotriva acestei stări, abia izbutind să-şi păstreze cumpătul, cînd, deodată, se simţi doborît, copleşit, învins. Se aplecă înainte icnind în grele sughiţuri şi căzu iarăşi pe spate. Simţi că se sufocă, deschise gura, ochii i se împăienjeniră şi avu senzaţia cumplită că îşi dă sufletul.

Cînd îşi veni în fire, şiroaie de năduşeală îi curgeau pe obraz, de-a lungul coastelor, între coapse, apoi o adiere trecu peste el şi îl învălui o minunată răcoare. Plutea pe ape, pasiv, într-o desăvîrşită uitare de sine, fără măcar a-şi clinti mîna.

Respira, sorbind viaţa din plin, fericit pînă în adîncul fiinţei sale, fericit, inert, fericit... Timpul se scurgea. Trăia, simţea că trăieşte, minunat era sentimentul de a fi în viaţă. Spuse, cu glas tare : „minunat, minunat, minunat". Şi în aceeaşi clipă, ceva ca o rupere se petrecu undeva, piciorul i se întinse cu o tresărire bruscă, ca şi cum s-ar fi prăbuşit în vid, şi îşi zise : „Ceilalţi or să sosească, ce-i mai rău de-abia acum mă aşteaptă..."

Purcell ocoli desişul de hibiscus şi o porni pe alee, cu ochii aţintiţi către interiorul casei sale. Erau cîteşitrei acolo, şezînd cu puşca între picioare, ca pe scenă, în acea atitudine rigidă pe care o au actorii cînd se ridică cortina. Mac Leod, cu spatele rezemat de uşa de la intrare, Mason şi Smudge de o parte şi de cealaltă a peretelui mobil. În mijlocul încăperii, un scaun gol. „Locul meu, gîndi Purcell. Locul acuzatului..."

Rări paşii. Nimic surprinzător în înfăţişarea lor. Mason, îmbrăcat din creştet pînă în tălpi, cu ghete în picioare, cu cravata la gît, cu chipiul alături pe pămînt. Mac Leod, cu tricoul său alb ; Smudge, în pantaloni, gol de la brîu în sus, cu umărul drept căzut, cu părul încărunţit pe pieptu-i supt.

Piciorul desculţ al lui Purcell lovi o pietricică, făcînd-o să sară înaintea sa. Ochii celor trei oameni se întoarseră spre el în aceeaşi clipă, iar Purcell fu izbit de lipsa lor de expresie. Chipurile le erau şterse, impersonale, fără urmă de ceva omenesc. „Mutre de judecători", îşi spuse în sinea sa, şi un fior de gheaţă îi străbătu şira spinării.

Iuţi paşii, urcă cele două trepte, se îndreptă spre scaunul gol. Şi, în aceeaşi clipă, înţelese. Scaunul fusese pus în mijlocul încăperii, iar cei trei bărbaţi se aşezaseră în jurul său, în aşa fel încît să-i înlăture acuzatului orice posibilitate de a fugi. „Dispun de mine, ca de un obiect", gîndi Purcell cu dezgust.

— Ia loc, domnule Purcell, spuse Mason pe un ton poruncitor.

Purcell schiţă o mişcare ca pentru a se aşeza, dar se opri de îndată. Era la el în casă. Şi nimeni nu-i poruncea în casa lui. Apropie scaunul de perete şi, punînd piciorul pe el, se aplecă înainte, cu cotul braţului drept sprijinit de genunchi, cu mîna stîngă în buzunar.

— Domnule Purcell, spuse Mason, s-a petrecut adineauri un lucru foarte grav : nevasta dumitale a îndreptat o pușcă spre Smudge.

— Exact, făcu Purcell. Smudge își ținea pușca ațintită spre mine. Fără intervenția Ivoei m-ar fi asasinat.

— Nu-i adevărat, urlă Smudge, cu un glas ascuțit. Nu voia să vină cu mine, don căpitan ! Îl amenințam doar, dar nu aveam intenția să trag în el.

Mason ridică mîna.

— Nu întrerupe, Smudge. De unde era pușca asta, domnule Purcell ?

— Nu știu.

— Să ți-o spun eu : mi-a fost furată.

— Furată !

— Furată, domnule Purcell. Socoteala e foarte simplă. Existau pe *Blossom* douăzeci și una de puști : opt puști franțuzești care se află, acum, în mîinile negrilor și încă treisprezece puști englezești, care fuseseră împărțite la sosirea noastră pe insulă după cum urmează : Hunt, una ; Baker, una ; Jones, una ; Smudge, una ; White, două ; Mac Leod, două, iar eu însumi, patru. Cît despre dumneata, nu aveai nici una.

— Exact.

— Dacă ținem seama de cele patru puști englezești care au fost pierdute la corvoada pentru apă, atunci britanicii nu mai posedă, în momentul de față, decît nouă puști : Baker, una ; Mac Leod, două ; Smudge, una ; iar eu patru, care, împreună cu a doua pușcă a lui White fac cinci. În total, repet : nouă puști, dintre care trei sînt acum aici ; una în mîna lui Baker, și încă cinci, exact cinci, în cabana tahitienilor, în paza doamnei Mason, care, în treacăt fie spus, s-a comportat admirabil, de la începutul ostilităților și pînă acum, și în care am o încredere absolută.

Se opri un moment.

— Domnule Purcell, îndată după raportul pe care mi l-a dat Smudge, am numărat puștile lăsate în paza doamnei Mason. Nu am mai găsit decît patru. Doamna Mason a fost foarte necăjită. Ea a declarat că nici nu a dat, nici nu a împrumutat vreo armă cuiva. Am o desăvîrșită încredere în ea. Trag, așadar, concluzia că, folosindu-se de o clipă de neatenție a doamnei Mason, cineva i-a furat una din arme. Dum-

neata, domnule Purcell, ai întrebat-o pe soţia dumitale de unde are puşca ?

— Da.

— Şi ?

— N-a vrut să-mi spună.

— Se înţelege de ce ! spuse Mason, triumfător.

Şi cum Purcell tăcea, el urmă :

— Ai încercat măcar să i-o iei ?

— Da. Dar nu am izbutit. A fugit.

— A fugit ! exclamă Mason. A fugit, domnule Purcell ! Şi ai lăsat-o, n-ai alergat după ea !

— Ba da, dar mi-a scăpat. S-a ascuns în tufiş.

— Domnule Purcell ! răcni Mason, roşu de mînie, cine vrei să creadă că un om tînăr şi sprinten ca dumneata nu e în stare să prindă o femeie care fuge, şi încă o femeie care... care... pe scurt, aşteaptă un copil...

— V-am spus adevărul, răspunse Purcell, pe un ton sec. Nu vă silesc să mă credeţi.

Tăcerea stărui o clipă îndelungă. Mason se aplecă şi spuse, cu ochii lui cenuşii aţintiţi în ochii lui Purcell :

— Nu ştiu dacă îţi dai seama de gravitatea răspunsului dumitale. Din spusele Avapuhiei, tălmăcite de Omaata, am aflat că Baker s-a dus în pădure, cu Amureia, ca să-i întindă o cursă lui Ohu. E o nebunie, bineînţeles. Ceea ce va urma e limpede : Baker îi va face sau nu de petrecanie lui Ohu. Dar sigur este că el însuşi va fi ucis. Rezultatul : o puşcă mai puţin pentru noi.

Purcell strînse din buze, iar Mason păru, el însuşi, surprins, prea tîrziu, de vorbele lui odioase.

— Fireşte, reluă el. Aş fi mîhnit dacă Baker şi-ar găsi moartea. Dar acestea sînt faptele ; din pricina lui pierdem o puşcă. Azi-dimineaţă, aveam nouă. Nouă, mai puţin puşca furată : opt. Opt puşti, fără aceea a lui Baker : şapte. Şapte puşti, domnule Purcell ! Şapte contra celor treisprezece din mîinile negrilor !

— Treisprezece ?

— Cele opt puşti franţuzeşti, plus cele patru pierdute la căratul apei, plus puşca lui Baker.

— Vă înşelaţi, scoateţi-vă gîndul ăsta din cap, spuse Purcell. Negrii au distrus puştile de la corvoada apei.

— Le-au distrus ! strigă Mason, şi îl privi pe Mac Leod. Distruse, domnule Purcell ! Îmi vine greu să te cred !

Purcell se îndreptă din umeri.

— De vreme ce, ori de cîte ori deschid gura, vă vine greu să mă credeţi, nu consider de nici un folos să mai răspund la vreo întrebare.

— Distruse ! urmă Mason, fără să-l audă. Dar femeile din corvoada apei nici nu ne-au pomenit despre aşa ceva.

— Ele erau plecate cînd s-a întîmplat asta. Amureia mi-a spus-o.

— Păcat că unicul dumitale martor este un om de negăsit, spuse Mason, pe un ton muşcător, dar dacă faptul este exact...

— Faptul este *exact !* strigă Purcell cu mînie. Am navigat optsprezece luni alături de dumneavoastră şi niciodată nu v-am dat prilejul să vă îndoiţi de cuvîntul meu. Deocamdată, aici, sînteţi în casa mea, şi atîta vreme cît veţi mai fi aici v-aş rămîne îndatorat dacă n-aţi încerca să afirmaţi că spun minciuni.

Stătu şi răsufla o clipă. Faptul că se descărcase, spunîndu-i aceste lucruri lui Mason, îl făcea să se simtă cu mult mai bine.

Urmă o tăcere. Smudge îşi contempla picioarele, cu un aer insolent. Mac Leod, cu capu-i de mort, într-o desăvîrşită încremenire, îşi ţinea ochii într-una aţintiţi către munte. Răsturnat pe spate, stătea pe scaun şi, ţinîndu-l în echilibru pe cele două picioare, îşi sprijinea de uşă spinarea slăbănoagă. Mason era roşu la faţă.

— Te sfătuiesc să te calmezi, domnule Purcell, spuse el cu o neînchipuită expresie de superioritate morală. Şi cum Purcell era gata să-i răspundă, el continuă, întorcîndu-se către Mac Leod : dacă faptul pe care îl raportează Purcell este exact, aş fi foarte încîntat. Aceasta ar însemna că luptăm cu arme egale împotriva negrilor. Am pierdut superioritatea numerică pe care o aveam. Este important, pentru noi, ca forţa armelor noastre să nu fie inferioară aceleia de care dispune duşmanul.

Cînd Mason sfîrşi ce avu de spus, Mac Leod dădu din cap, cu gravitate, semn că îi împărtăşeşte vederile. Privirea lui Purcell lunecă de la unul la celălalt. Fu izbit de aerul

lor plin de importanţă : parcă ar fi fost două căpetenii de oşti.

— Să ne întoarcem la problema acestei puşti, domnule Purcell, reluă Mason, de sus. Ştii cum a izbutit să pună mîna soţia dumitale pe această armă ?

— Nu.

— Ai vreo idee de modul în care intenţionează să se folosească de ea ?

— Da.

— Spune-ne, te rog, cum.

— Dat fiind faptul că, din toată insula, eu sînt singurul om neînarmat, cred că a socotit de datoria ei să mă apere.

— Să te apere împotriva cui ?

— Împotriva celor două tabere, ce stau faţă în faţă.

— S-ar afla, cu alte cuvinte, în tabăra negrilor cineva care îţi vrea răul ?

— Da.

— Cine anume ?

— Timi.

— De ce ?

— Pentru că el l-a ucis pe Jones şi se teme că îi port gînd de răzbunare.

— Iar din tabăra noastră ?

Purcell avu un zîmbet de gheaţă.

— Las pe seama dumneavoastră înşivă sarcina de a răspunde la această întrebare.

— Hm ! făcu Mason.

Şi reluă :

— Soţia dumitale ştie să mînuiască arma ?

— Nu, spuse Purcell.

Şi reveni :

— La drept vorbind, nu-mi dau seama dacă ştie sau nu.

— Ai spus „Nu" şi apoi ai revenit, preciză Mason, bănuitor. De ce ?

— Se prea poate ca Ivoa să fi învăţat a trage cu arma, fără ca eu să ştiu. Cînd a ţintit arma asupra lui Smudge, o ţinea într-un mod corect.

Purcell coborî ochii în pămînt. Era mai bine ca Smudge să nu-şi dea seama că Ivoa se temuse că, de la o depărtare de trei metri, ar fi putut nimeri alături.

— Cine ar fi putut-o învăţa ? spuse Mason, enervat.

— V-am mai spus că nu ştiu.

Urmă o tăcere, după care Mason reluă :

— Crezi că o poţi regăsi pe nevasta dumitale ?

— Nu. Nu cred.

— De ce ?

— Pentru că ştie foarte bine că dacă s-ar întoarce acasă i-aş lua arma.

— Dar dumneata ce crezi că va face ?

— Că va rămîne în tufiş ca să-i supravegheze pe cei ce se apropie de mine.

Smudge păru că nu se prea simte la largul său, iar Mac Leod îl privi pe Mason.

— Pare-mi-se, spuse Mason, că dacă ai vrea să-ţi dai puţin osteneala, ai putea-o regăsi.

— Credeţi lucrul acesta ? spuse Purcell, arătînd cu mîna spre pădure. Căutaţi-o şi dumneavoastră, dacă sînteţi de părere că o puteţi găsi.

Smudge urmări cu privirea direcţia indicată de mîna lui Purcell, păli şi îşi trase în aşa fel scaunul înapoi, încît să se aşeze în spatele peretelui mobil.

— Mai am de pus şi alte întrebări, spuse Mason cu un aer grav.

Purcell se îndreptă semeţ.

— Am şi eu de pus unele întrebări. Sînteţi cumva în curs de a mă judeca ?

— Da.

— De care anume fapt mă acuzaţi ?

— De trădare.

Purcell îl privi pe Mason şi îl cuprinse un val de deznădejde. Capul acesta pătrat, îndărătnic, mărginit... Cum ai putea face vreodată să pătrundă, indiferent ce, într-un asemenea cap ?

— Sînteţi, aşadar, judecătorii mei, spuse Purcell pe un ton de amărăciune şi învăluindu-i cu privirea. Toţi trei ? adăugă el ridicînd din sprîncene.

— Da.

— Şi presupun că la sfîrşitul dezbaterilor veţi hotărî printr-un vot dacă sînt sau nu vinovat.

— Da.

— În cazul acesta, recuz pe unul dintre judecătorii mei.

— Pe care ?

— Pe Smudge.

Smudge tresări şi îl privi pe Purcell cu un amestec de mînie şi de teamă.

— De ce ? spuse Mason.

— Pentru că Smudge a încercat să mă asasineze.

— Domnule Purcell, spuse Mason, i-am dat ordin lui Smudge să te ia, cu voia dumitale sau cu forţa. Socotesc că faptul de a fi îndreptat puşca spre dumneata este justificat de ordinul primit.

— Nu mă refer la acest incident, spuse Purcell, îndoindu-şi piciorul pe care şi-l pusese pe scaun şi aplecîndu-se înainte. Azi-dimineaţă s-a tras asupra mea, după cum ştiţi. Glontele s-a înfipt în uşa casei mele. L-am scos de-acolo.

Ridică piciorul de pe scaun, scoase glontele din buzunar şi străbătu odaia, ca să i-l dea lui Mason. Toate privirile erau aţintite asupra lui.

— După cum puteţi singur să constataţi, rosti el răspicat cuvintele, glontele este englezesc...

— Nu înţeleg, spuse Mason.

— Minte ! urlă Smudge, aproape în aceeaşi clipă.

Purcell îşi întinse arătătorul către Smudge.

— Uitaţi-vă la Smudge, domnule căpitan ! Cel ce a tras nu e, aşadar, un tahitian !

— Nu-i adevărat ! răcni Smudge şi broboane de năduşeală îi sclipiră pe obraz.

— Taci odată, Smudge ! porunci Mason.

Sucea, uluit, glontele între degete, cînd pe-o parte, cînd pe cealaltă.

— Glontele este, într-adevăr, englezesc, spuse el după o clipă. Dar nu văd pricina pentru care Smudge ar fi vrut să te asasineze.

— Smudge şi-a pus ochii pe Ivoa.

— Vrei, adică, să spui că Smudge a încercat să te asasineze pentru... a-ţi lua nevasta ?

— Exact, făcu Purcell. Socoteala pe care şi-o face el e, de altminteri, greşită. Dacă aş pieri, multă vreme nu mi-ar supravieţui nici el.

Purcell îi zvîrli o scurtă privire lui Smudge. Era palid şi chircit, parcă, pe scaun. Mac Leod rînjea tăcut.

— Nu pricep nimic din toată istoria asta, spuse Mason, bățos. De ce-ar rîvni Smudge la femeia altuia ? E doar căsătorit.

Purcell îl privi. Candoarea bătrînului era în unele domenii fără margini. Dar să fi fost oare aceasta, într-adevăr, candoare ?

— De ce l-a ucis Timi pe Jones ? întrebă Purcell, după o clipă.

— E cu totul altceva, spuse Mason, de sus. În ce ne privește, sîntem britanici. Noi nu sîntem sălbatici.

— Credeți-mă, spuse Purcell, că pînă și în Marea Britanie există bărbați care își ucid semenul ca să-i ia nevasta.

Mason roși, întoarse capul și spuse cu un aer încurcat și supărat :

— Nu văd de ce ne irosim vremea cu astfel de considerații, care-mi par cu totul imorale.

— Am să vă spun părerea mea, făcu deodată Mac Leod, cu glasu-i tărăgănat, toată istoria asta e o născocire, și o născocire care se întemeiază pe povestea că în ceea ce-i privește pe negri, s-au apucat să distrugă puștile, cînd cu corvoada la apă. Și cine a povestit istoria asta ? Purcell. Și de la cine o deține, chipurile ? De la Amureia. Și Amureia asta unde este ? În pădure. Care va să zică : doar Purcell ne-o spune. Iar lucrul ăsta nu e dovedit. Dar ia să zicem că negrii n-au distrus absolut nimic. Atunci Timi pune mîna pe una din puștile englezești și se apucă să tragă cu ea în Purcell, dimineața, cînd acesta deschise ușa...

Purcell îi zvîrli o privire furioasă. Cu o clipă mai înainte Mac Leod îl privea, rînjind, pe Smudge, iar acum îi sărea în ajutor.

— Uitați un lucru, spuse el, pe un ton uscat. Ar fi foarte primejdios pentru Timi să tragă în mine, ziua amiaza mare, postîndu-se în pădure, drept în fața casei mele. Ca să plece de acolo, ar trebui să străbată *East Avenue* sau *West Avenue*, rămînînd, așadar, într-un loc descoperit.

Acest argument tactic păru a fi produs efect asupra lui Mason.

— Asta cam așa e, spuse el cu ochii plecați asupra glontelui, și nici nu e clar pentru care anume motiv și-ar fi schimbat Timi arma. Puștile franțuzești sînt excelente. Și mai puțin grele decît ale noastre.

Se gîndi cîteva secunde, înălţă capul şi îl privi pe Purcell.

— Totuşi nu avem decît prezumţii, iar dumneata n-ai putut dovedi nimic împotriva lui Smudge. În aceste condiţii decid ca obiecţiunea dumitale să nu fie luată în seamă.

Vorbea cu fermitate, dar era limpede că incidentul îl clătinase. Purcell întinse mîna, iar Mason îi dădu înapoi glontele.

— Nu vă întreb, spuse Purcell întorcîndu-i spatele şi îndreptîndu-se spre masă, dacă Smudge era cu dumneavoastră azi-dimineaţă cînd aţi auzit detunătura de armă. Nu vreau să vă pun în încurcătură.

Luă un ciorchine de banane ce se afla pe masă, alese una dintre ele, o rupse de pe cotor şi începu s-o cojească. Cu jumătatea trupului aşezat pe masă, calm şi stăpîn pe sine, îl înfrunta, din nou, pe Mason. Simţea o oarecare durere în maxilarul inferior cînd vorbea, dar orice urmă de indispoziţie îi pierise.

— Smudge nu era cu noi, spuse Mason, după o clipă de gîndire.

Purcell îşi înclină capul înspre Mason.

— Vă sînt îndatorat că o recunoaşteţi, spuse el, contenind o clipă să-şi cureţe banana. Şi vă sînt de asemenea recunoscător pentru că recunoaşteţi că există măcar prezumţii de vinovăţie împotriva lui Smudge. Dar faptul că, după toate acestea, mai socotiţi că Smudge are autoritatea morală necesară ca să fie judecător mă cam uimeşte.

Mac Leod nu se mai plictisea de loc. Are bojoci, nu glumă, Arhanghelul Gavril! Cum mi ţi l-a mai înfundat el pe bătrîn cu povestea aia a glontelui englezesc! Strînse pleoapele amintindu-şi cu jind de vremea în care exista o adunare, în care Arhanghelul Gavril îi făcea opoziţie. Doamne, pe vremea aceea, o clipă n-aveai răgazul să te plictiseşti! Tot timpul să te strecori din calea Arhanghelului. Să încerci veşnic să-l zvîrli la mal! Minunate vremuri! Afurisiţii ăştia de negri au stricat totul! Strînse fălcile de-l duru. „Blestematele astea de putori", gîndi el cu turbare. Dar pielea lui nu o vor avea! O, pielea copilului maică-si nu o vor avea ei, nu! O, asta nu! Va scăpa el teafăr şi din afacerea asta! Singur, poate, nevătămat! Singurul care o să mai scape dintre toţi negrii şi albii la un loc. Singurul dintre afurisitele astea de putori, negri şi albi! „Insula a mea va fi!", gîndi el cu o năvalnică

bucurie. Răsuflă adînc, umflîndu-şi pieptul, deschise larg ochii şi privi, în zare, muntele. „Doamne ! gîndi el, a mea va fi insula !"

Cu cît se prelungea tăcerea, cu atît Mason se simţea mai stînjenit. Absenţa lui Smudge în momentul în care se auzise detunătura îl convinsese, în cele din urmă, dar el nu mai putea da înapoi în ceea ce priveşte hotărîrea pe care o luase şi simţea cît de mult îi slăbise poziţia, din această pricină. În acelaşi timp se simţea jignit, cum nici nu se poate spune, de atitudinea lui Purcell. Nu mai văzuse vreodată un acuzat aşezîndu-se pe masă şi mîncînd o banană în faţa judecătorilor săi, ceea ce era, pur şi simplu, lipsit de decenţă. Dar, pe de altă parte, Purcell era la el acasă. La urma urmelor şi masa pe care şedea şi banana pe care o mînca erau ale sale, avea dreptul să se folosească şi de una şi de cealaltă, aşa încît nu era nimic de spus. Pentru cea dintîia oară în viaţa lui, respectul faţă de forme se izbea de respectul faţă de proprietate, iar şocul astfel provocat îl reducea la tăcere.

Purcell muşcă din a doua banană. O făcea fără nici o afectare. Răul care îl cuprinsese în tufiş, sub ferigi, îi golise stomacul : îi era foame. Dar, în acelaşi timp, simţea, secundă după secundă, procesul ce se desfăşura în mintea lui Mason, şi, în ciuda primejdiei prin care ştia că trece, era, totuşi, amuzat. Era, fireşte, greu să acuzi de înaltă trădare pe cineva care, în clipa aceea, muşca dintr-un fruct şi se afla cu şezutul pe masă. O acuzaţie de o asemenea gravitate implica mai multă ceremonie. „Ce comedie, îşi spuse Purcell în sinea sa. Cît de mult le plac oamenilor aparenţele, ca şi tot ceea ce le asigură o anumită putere asupra altora ! În clipa asta Mason s-ar simţi încîntat avînd pe cap un văl negru şi o perucă de judecător, pentru a mă condamna la moarte."

Purcell îşi şterse degetele cu batista, străbătu încăperea şi, aşezîndu-se pe scaunul acuzatului, se rezemă de perete şi îl privi pe Mason.

— Ai dat impresia, domnule Purcell, spuse Mason de îndată, că, de cînd eşti în insulă, ai ţinut parte negrilor, împotriva compatrioţilor dumitale.

Purcell dădu din cap.

— Am apărat interesele tahitienilor, pentru că erau nedreptăţiţi, foarte nedreptăţiţi ; şi nu e vorba numai de in-

teresele lor : ci de însăşi demnitatea lor. La fel aş fi apărat şi interesele şi demnitatea compatrioţilor mei.

— Socoteşti, aşadar, că răspunderea acestui război o poartă britanicii ?

— Răspunderea aceasta o poartă Mac Leod, precum şi toţi cei ce au votat pentru el. Şi dumneavoastră o purtaţi, pentru că aţi devenit aliatul lui Mac Leod, după uciderea lui Kori şi a lui Mehoro.

— Abţine-te, domnule Purcell, de a mă critica.

Purcell ridică din sprîncene şi spuse pe un ton limpede :

— De ce ?

Mason vru să răspundă, nu găsi nimic de zis şi continuă arţăgos :

— Eu însumi te-am auzit spunînd că Mac Leod nu era în legitimă apărare cînd i-a culcat la pămînt pe cei doi negri. Menţii acest punct de vedere ?

— Da, îl menţin.

— După cîte mi s-au spus, Kori era pe punctul de a-l străpunge cu sulița pe Mac Leod, cînd acesta a tras.

— Este exact, dar, înainte de aceasta, Mac Leod îl provocase. Îi zvîrlise o piatră drept în obraz.

— Kori îşi bătuse joc de mine, spuse Mac Leod, lăsînd din nou scaunul pe cele patru picioare şi scrutîndu-l pe Purcell cu o privire aspră.

— L-am auzit pe Baker bătîndu-şi joc de dumneata, cu toată cruzimea, în noaptea în care s-a făcut împărţirea femeilor, şi, cu toate acestea, nu i-ai făcut nimic.

— E cu totul altceva. Dar nu puteam să las nepedepsit un negru care şi-a bătut joc de mine.

— Există, aşadar, două atitudini şi două măsuri ?

— Bineînţeles.

— Iată, prin urmare, la ce duce acest sistem : şase morţi.

— Consideraţiunile acestea ne îndepărtează de subiectul în discuţie, spuse Mason, pierzîndu-şi răbdarea. Din cele pe care le-ai spus, domnule Purcell, trag concluzia că atunci cînd negrii au luat calea pădurii, dumneata le dădeai dreptate pe toată linia.

— Nu este exact. Nu îi aprob pentru faptul că au recurs la violenţă.

— Dar cauza lor o socoteşti, totuşi, dreaptă.

— Este dreaptă, spuse Purcell cu tărie.

Ochii de un albastru-cenuşiu ai lui Mason începură să sclipească. Îşi strînse trunchiul, vîrî gîtul între umeri şi îşi aplecă înainte fruntea pătrată, ca şi cum ar fi fost gata să se năpustească asupra cuiva.

— Domnule Purcell, spuse el, răspicînd, unul cîte unul, cuvintele, te-am pus la curent, în noiembrie trecut, cu intenţiunea mea de a ascunde nişte arme, într-o grotă. Eşti singurul britanic din toată insula căruia i-am încredinţat acest proiect. Alaltăieri, negrii s-au pitit în hăţiş, şi chiar a doua zi au dat peste armele păstrate de mine. Cum, de asemenea, dumneata eşti singurul dintre britanici care îmbrăţişează cauza lor, trag concluzia că dumneata eşti acela care le-a indicat ascunzătoarea aleasă de mine.

Purcell sări în picioare.

— Eşti nebun, Mason ! strigă el cu violenţă. Cum îndrăzneşti să aduci, împotriva mea, o asemenea acuzaţie ? Nici dumneata nu crezi în ea ! Dacă refuz pentru mine orice armă, cum crezi că aş putea-o da altora ? !

— Cum îţi explici atunci că negrii au găsit atît de repede armele pe care le-am ascuns ?

— Mehani a descoperit, încă din noiembrie, grota aceea a dumneavoastră. Ea le-a slujit drept ascunzătoare Itiei şi Avapuhiei.

— De la cine deţii acest fapt ?

— De la Itia.

— De cînd ?

— De ieri.

— La ce oră ?

— Cu cîteva minute înainte de cursa întinsă de tahitieni.

— Desigur, făcu Mason.

Purcell îl privi cu ochi scînteietori, dar nu scoase nici un cuvînt. Mason reluă :

— Cum îţi explici dumneata că negrii ştiau de corvoada pentru apă, de ieri ?

— Femeile lor nu au încetat să aibă legături cu femeile noastre.

— Vrei să spui că ne spionau ?

— Nu în mod conştient. Dar tahitienele sînt flecare.

— Doamna Mason nu e flecară, i-o întoarse Mason, bățos.

Purcell deschise gura pentru a-i explica, dar se răzgîndi. La urma urmelor era, mai curînd, înduioșătoare admirația lui Mason pentru nevastă-sa. Păcat numai că admirația asta nu se extindea la toate ființele de același sex și de aceeași rasă.

Mason reluă, din vîrful buzelor :

— Doamna Purcell a stat la taifas cu Itia ?

Purcell încruntă sprîncenele. Bineînțeles, doamna Purcell era și ea flecară...

— Nu știu nimic despre așa ceva, spuse el, pe un ton sec.

Și adăugă :

— Femeile britanicilor sînt nouă la număr. De ce să fi fost tocmai a mea aceea care s-o fi pus în curent pe Itia că urma să aibă loc o corvoadă pentru apă ?

— Dar dumneata i-ai vorbit despre lucrul acesta ?

Purcell se așeză.

— Bineînțeles că nu, spuse el, ridicînd din umeri. De ce s-o fi făcut ? În care scop ? În curînd mă veți acuza de a fi organizat eu însumi capcana aceea.

— Nu te acuz de loc de așa ceva. Cînd negrii au pornit-o înspre hățiș, cum se face că nu m-ai prevenit de acest fapt ?

— De ce v-aș fi prevenit ?

— Pentru a-mi da răgazul să mă duc la grotă și să-mi iau armele de acolo.

— Prin urmare nu mai credeți că eu sînt acela care le-am dat de veste tahitienilor unde se află ascunzătoarea dumneavoastră ?

— Nu înțeleg, făcu Mason, încurcat.

— V-ați trădat, spuse Purcell, ridicîndu-și și punîndu-și, din nou, piciorul pe scaun. Nu ați crezut niciodată că eu le-am destăinuit tahitienilor locul ascunzătorii pe care ați ales-o.

Mason își pironi, roșu și clipind din ochi, privirea asupra lui.

— Explică-mi ce vrei să spui, te rog.

— Nu puteți în același timp să mă acuzați că am dezvăluit secretul pe care mi l-ați încredințat și să-mi repro-

şaţi că nu v-am prevenit. Sînt sau un trădător, sau un zăpăcit. Ori una, ori alta.

— Nu văd nici o contradicţie, spuse Mason. Tocmai pentru că nu m-ai prevenit, mi-am spus că mi-ai dezvăluit secretul.

Mac Leod aplecă capul într-o parte. Frumos a mai întors cîrma! Nici nu şi-ar fi închipuit că bătrînul o să iasă atît de repede din încurcătură.

— Dar nici măcar nu ştiam care era grota! reluă Purcell cu mînie. Nu ştiam nici că v-aţi pus în aplicare planul de a transporta armele acolo. Nu vă vedeam cerînd o mînă de ajutor altuia, în afară de mine, iar Vaa refuzase s-o facă, fiindu-i teamă de *tupapahui*.

— Doamna Mason a ştiut să-şi domine sentimentele.

— Dar eu cum aş fi putut ghici acest lucru? continuă Purcell, scos din sărite. Nu am onoarea s-o cunosc pe doamna Mason atît de bine ca dumneavoastră!

Mason îl întrerupse, pe un ton tăios:

— Să nu vorbim despre doamna Mason.

— Dar e ceva lipsit într-adevăr de orice noimă! De un sfert de ceas îmi zvîrliţi în obraz tot ce vă vine în minte. După dumneavoastră, toate cîte s-au întîmplat, din vina mea s-au întîmplat. Chiar şi cînd nu fac nimic, tot eu sînt vinovat! Dacă se face socoteala celor ce poartă răspunderea, nu uitaţi totuşi că dumneavoastră sînteţi acela care i-a învăţat pe tahitieni să mînuiască arma şi că cu puştile dumneavoastră trag ei acum.

— Încă o dată, să lăsăm persoana mea deoparte!

— S-o lăsăm *pe a mea* deoparte! De ce să fiţi dumneavoastră privilegiat în această discuţie? Şi ce anume vă dă dumneavoastră îngăduinţa să fiţi judecătorul meu, dacă nu faptul că aveţi o armă în mînă?

O detunătură de glonte bubui, în depărtare. Purcell îşi curmă vorba, păli şi rămase locului, neclintit. În focul pledoariei, uitase de Uili.

— După cum îmi miroase mie, să ştiţi că Baker l-a trimis pe lumea ailaltă pe Ohu, spuse Mac Leod cu vocea-i tărăgănată.

Mason întoarse capul către munte şi spuse cu glasul scăzut: „Lovitură de maestru". Smudge întoarse şi el capul, dar nu spuse nimic.

Neclintiți, cu ochii ațintiți asupra muntelui, așteptară. Mason își scoase ceasornicul, iar tic-tacul acestuia umplu îndată încăperea. Dacă nu va mai urma nici o altă detunătură, însemna că Baker reușise să fugă. Purcell își aținti auzul, înspăimîntat. Nu ascultase niciodată cu o atît de pătimașă încordare. Dar nimic nu tulbura liniștea.

Urmară încă două bubuituri, una după alta. Purcell se ridică în picioare și își puse amîndouă mîinile în buzunare.

— I-au făcut de petrecanie, spuse Mason, în șoaptă.

— Ce vă face să credeți că așa s-a întîmplat ? spuse Purcell, mînios.

— N-a avut vreme să-și reîncarce arma. Ei sînt cei care-au tras, de astă dată.

— Poate nu l-au nimerit.

— Poate.

— Nu, spuse Mac Leod după o clipă. N-au fost decît două detunături, iar ei sînt, cu toții, trei. Dacă primii doi nu l-ar fi nimerit, atunci o fi tras cel de-al treilea.

— Al treilea este, poate, în altă parte, spuse Purcell, deznădăjduit. Poate a luat-o, tocmai, la fugă după Amureia.

— Nu, spuse Mason, e puțin probabil. S-au năpustit toți trei asupra lui Baker. De Amureia se vor ocupa mai tîrziu.

— Și nu uitați, reluă Mac Leod, că fiecare dintre ei are cîte două puști. Dacă Baker ar fi scăpat de primele gloanțe, s-ar fi auzit alte împușcături.

— Poate că nu au amîndoi puștile încărcate în permanență, spuse Purcell cu asprime.

Mac Leod ridică din umeri și schimbă cu Mason o privire care voia să spună : „La ce bun să mai discutăm ? El neagă evidența.“ Privirea aceasta avu mai mult efect asupra lui Purcell decît toate argumentele lor contrare. Închise ochii. Și deodată îl văzu pe Baker. Era întins pe pietre, livid, străbătut de o gaură întunecată în piept.

Mason se uită la Purcell, izbit de rigiditatea expresiei sale. Fu chiar pe punctul de a spune : „Sînt adînc mîhnit, domnule Purcell“. Se stăpîni. Nu îi păru potrivit să-și prezinte, unui acuzat, condoleanțele.

Purcell se aşeză, îşi puse mîinile pe genunchi şi, cu capul ţeapăn, cu ochii ficşi, cu muşchii gîtului umflaţi şi rigizi, se uita drept înainte.

Smudge îşi ridică şuviţa de păr de pe frunte, cu un aer nerăbdător. Toropeala lui Purcell îi mai dădea puţin curaj şi cuteza din nou să se mişte. Cu ţeava puştii proptită în scobitura pieptului, Mac Leod începu a-şi bate genunchii cu degetele sale osoase. Apoi, apucînd cu mîna stîngă degetele dreptei, se apucă să şi le pocnească, pe toate, rînd pe rînd, lăsîndu-l deoparte doar pe cel gros. Cînd isprăvi, începu să facă la fel şi cu cealaltă mînă. De fiecare dată cînd trăgea de o încheietură, se auzea un pocnet destul de slab, urmat de încă unul, mai tare. O dată această treabă terminată, Mac Leod înălţă capul şi îl privi pe Smudge. Smudge tuşi, răsfrînse în afară buza de jos şi, întinzîndu-şi botul înainte, arătă către Purcell, cu un aer de dispreţ. O clipă mai tîrziu Mac Leod îşi hîrşîi picioarele pe pardoseală şi îşi îndreptă ochii spre Mason. Dar Mason îi ocoli privirea. Îi venea să plece, făcîndu-şi totodată reproşuri pentru această pornire, pe care o socotea o laşitate. Era datoria sa să meargă pînă la capăt. Trebuia să reia interogatoriul şi nu era în stare să înceapă. Uluirea lui Purcell îi amintea de uluirea pe care el însuşi o resimţise în clipa morţii lui Jimmy.

Se auzi un fîşîit la colţul din dreapta al casei, cel dinspre şopron. Mason îşi încleştă mîna pe armă, se răsuci din şolduri şi se lăsă jos, pe genunchi. Se ridică îndată. Erau femeile. Sosiră, una cîte una, păşind mai uşor decît nevăstuicile, şi se adunară, strîngîndu-se aproape cot la cot, în faţa pereţilor mobili, dar fără să pătrundă în încăpere. În afară de Ivoa şi Vaa, erau toate. Alcătuiau laolaltă un grup întunecat, neclintit, masiv, dominat de înalta statură a Omaatei. Nu scoteau un cuvînt. Doar ochii le erau vii.

Mason încruntă sprîncenele, apoi luă notă, cu mîndrie, că Vaa nu-şi părăsise postul. Făcu, atunci, un mic gest cu mîna, ca şi cum ar fi alungat o droaie de muşte, şi spuse cu un aer de nerăbdare :

— Plecaţi ! Plecaţi !

Nici una nu se clinti din loc.

— Omaata, spuse Mason pe un ton poruncitor, spune-le să plece! Omaata nu răspunse. Mason îl privi, atunci, pe Mac Leod, ca pentru a-l ruga să intervină... Mac Leod clătină din cap. Nu-i venea să dezlănţuie împotriva sa, faţă de toată lumea, elocvenţa Horoei.

Mason îşi plimbă privirea asupra femeilor. Ochii lor erau aţintiţi asupra lui, întunecaţi şi atenţi.

— Ce vreţi? strigă el, iritat. Nici un răspuns.

Purcell nu se clintea. Atitudinea lui nu era aceea a unui om abătut, ci rigidă şi încordată, ca şi cum ar fi căzut într-o stare de catalepsie. Faţa îi era împietrită, privirea fixă, ochii mari, deschişi, şi, cum pleoapele nu-i clipeau, lacrimile ce le umpleau tot mai mult i se revărsară de-a lungul obrajilor. Ele contrastau puternic cu fizionomia sa impasibilă şi împietrită.

Mason îl privea pe Purcell şi nu se hotăra să vorbească. Era obsedat de amintirea acelor zece minute pe care le petrecuse, în cabina sa, după uciderea lui Jimmy. Se vedea iarăşi, în picioare, în faţa mesei sale, cu amîndouă mîinile pe capacul cutiei de pistoale deschisă. Privea ferestruica din faţa lui, o vedea parcă fără să vadă, nu era în stare să închege un gînd. Capacul cutiei îi alunecă din mîini, se stîrni un pocnet sec, tresări, coborî privirea asupra pistoalelor, Jimmy murise... Atunci toate se stinseră în juru-i, era singur în beznă, un şuvoi rece de gheaţă se abătu asupră-i, se înnăbuşea...

Smudge îşi pierdea răbdarea. Reţinuse, din prima aruncătură de ochi, că Ivoa nu se afla în grupul femeilor. Pesemne că ea dădea tîrcoale casei, prin tufiş, cu puşca în mînă, strecurîndu-se însă mai neauzită decît un şarpe, şi, Dumnezeu ştie dacă nu se va hotărî, ieşind de acolo, să-i găurească spinarea cu vreun glonte, doar aşa, fără nici o pricină, ca măsură de prevedere. Smudge se tot foia pe scaun, prinse privirea lui Mac Leod şi spuse în şoaptă:

— Plecăm?

Mac Leod arătă spre Mason, printr-o mişcare a bărbiei, şi făcu o strîmbătură. Mai era de aşteptat. Bătrînul rămînea în picioare, în bătaia vîntului, cu pînzele lăsate. Era limpede, nu-l mai ţineau băierile pentru a reîncepe procesul, procesul ăsta care, afurisită ţicneală, era, oricum, ideea lui, şi apoi de unde să ştii ce şi-au băgat în cap blestematele

astea de negrese, ce dracu căutau aici şi de ce îi scormoneau aşa cu privirea, pînă în fundul bojocilor, fără a sufla o vorbă.

— Să plecăm spuse, Mac Leod.

Se ridică atît de repede, încît scaunul pe care şezuse se rostogoli cu zgomot, pe podea. Purcell tresări, se ridică, clipi din ochi, şi, cu o mişcare înceată şi suferindă, ca şi cum l-ar fi durut ceafa, întoarse capul la dreapta şi îl privi pe Mac Leod. Apoi, cu aceeaşi încetineală, faţa i se răsuci către stînga, privirea îi lunecă asupra lui Smudge şi, fără a se opri, se abătu o clipă mai tîrziu asupra femeilor şi se pironi, în cele din urmă, asupra lui Mason.

— Ei, spuse el, cuprins deodată de furie, ce mai aşteptaţi ? Împuşcaţi-mă !

Mac Leod îşi reluă scaunul şi se aşeză. Mason era roşu la faţă.

— Nădăjduim, domnule Purcell, spuse el pe un ton destul de calm, că prin asasinarea lui Baker ţi-ai schimbat atitudinea.

— Ce atitudine ?

Urmă o tăcere.

— Voi vorbi deschis, domnule Purcell, reluă Mason, lăsînd ochii în pămînt. Nu avem, împotriva dumitale, decît prezumţii. Dar, adăugă el ridicînd mîna, ceea ce întăreşte aceste prezumţii şi le conferă chiar o valoare de dovadă este refuzul dumitale de a te alătura taberei noastre şi de a lupta împotriva inamicului comun.

Îşi puse mîna pe genunchi.

— Cu toate acestea, reluă el, e limpede că dacă în urma uciderii lui Baker te hotărăşti să-ţi schimbi comportarea de pînă acum, atunci noi nu vom mai avea nici un motiv să te suspectăm.

— Cu alte cuvinte, strigă Purcell, cu indignare, sau trag cu puşca alături de dumneavoastră, sau, dacă nu, atunci mă declaraţi vinovat ! Aceasta este concepţia dumneavoastră despre justiţie ! Dar e un şantaj ! Pur şi simplu, un şantaj ! Şi de-abia acum înţeleg pricina pentru care aţi pus la cale acest proces împotriva mea ! Ca să aveţi o puşcă în plus în tabăra dumneavoastră !

— Domnule Purcell, spuse Mason, însufleţindu-se, dumneata ai vorbit despre şantaj. Şi chiar dacă este şantaj —

acest şantaj nu-mi supără conştiinţa. Am sentimentul răspunderilor ce-mi incumbă faţă de britanicii care sînt aici. Sîntem în război, domnule Purcell, iar războiul acesta, eu vreau să-l cîştig. După toate aparenţele, în ceasul de faţă negrii nu mai sînt decît trei la număr: Mehani, Tetahiti şi Timi. Iar noi, noi sîntem patru — punîndu-te şi pe dumneata la socoteală.

Se făcu o pauză, încleştă amîndouă mîinile pe puşcă şi spuse cu tărie:

— Prezenţa dumitale, alături de noi, poate fi decisivă.

Şi reluă:

— Şi, dimpotrivă, dacă refuzi să ne dai ajutor înseamnă că te retragi singur din mica noastră comunitate...

— Şi *devin* vinovat! strigă Purcell cu o ironie muşcătoare.

— Domnule Purcell, cuvintele dumitale sarcastice nu mă tulbură. Am sentimentul că-mi îndeplinesc datoria. Noi, toţi trei cîţi sîntem, ne riscăm viaţa. Iar dacă dumneata nu vrei să ne ajuţi, te vom socoti în tabăra inamicilor şi te vom trata ca atare...

Purcell îşi vîrî amîndouă mîinile în buzunare, făcu cîţiva paşi în odaie şi indignarea îi trecu. De aproape văzute lucrurile, era o nebunie. Ieri, Mason îi ceruse să-i fie naş fiului său. Iar astăzi era gata să-l împuşte. Dar de ieri şi pînă astăzi, ceva se schimbase pe insulă. „Negrii" încetaseră de a mai fi nişte duşmani neînsemnaţi. Găsiseră armele. „Teama, îşi spuse Purcell în sinea sa. Teama. Chiar cei viteji devin sălbatici cînd sînt pradă spaimei."

— Chiar neînarmat şi tot vă pot fi de folos, spuse el întorcîndu-se şi privindu-l pe Mason. Ieri, adunarea mi-a încredinţat misiunea de a lua contact cu tahitienii. Mă gîndesc încă să fac acest lucru şi să încerc să readuc pacea.

— Pacea! strigă Mason. Hotărît lucru, dumneata nu eşti la fel cu toţi oamenii! Ai vrea să trăim în bună înţelegere cu nişte ticăloşi care au ucis cinci dintre oamenii noştri!

— Exact, spuse Purcell, cu amărăciune, cinci dintre ai noştri pentru trei dintre ai lor: e poate timpul să se pună capăt lucrurilor.

Mac Leod ridică din umeri.

— Te recunosc foarte bine, Purcell, în vorba asta. Necontenit cu *Evanghelia* în mînă, necontenit cu Isus! Nu există om mai orb decît dumneata! Se îngînă o mică rugăciune, şi negrii prind a albi! Încă o vorbuliţă de rugăciune, le ies aripi, şi la drum! Cu vîntul în spate, cu zece noduri pe ceas, direcţia drept spre paradis! În ce mă priveşte, ca să vorbesc cum gîndesc, îţi spun că ăştia îmi fac silă. Laşi, trădători şi tot ce vrei; nu-s buni de nimic, mai rău ca dobitoacele, asta mi-e părerea. Să spunem că afurisiţii ăştia de harapi îmi semnează un tratat de pace cu sîngele mamei lor şi de faţă cu Isus Cristos în persoană; şi chiar şi aşa eu îţi spun că încredere tot nu voi avea. Într-o zi sau alta o s-o luăm de la capăt. Şi atunci ce-mi spui? Să le mai am pe odraslele astea toată viaţa, aici, în insulă? Nu, asta nu! Decît aşa, mai bine să-i dăm, Doamne, peste cap şi să se isprăvească cu ei o dată pentru totdeauna!

— Toate astea ne îndepărtează de la subiect, spuse Mason, ţi-am pus o întrebare, domnule Purcell, şi aştept un răspuns.

Purcell făcu cîţiva paşi pînă la masă, se răsuci pe călcîie, privi spre femei şi spuse în limba tahitiană, aproape în şoaptă şi foarte repede:

— Vor să mă ucidă pentru că nu vreau să pun mîna pe puşcă.

— Îi vom împiedica, spuse Omaata.

— Chiar şi aceea care este la stînga aceleia din stînga ta?

— Chiar şi aceea, spuse Tumata.

Purcell îi surîse. Nu voise să-i spună pe nume faţă de Smudge.

— Chiar şi frumoasa iepşoară furioasă?

— Chiar şi ea, spuse Horoa.

— Ce le tot spui? strigă Mason cu un glas mînios.

Purcell îl măsură din cap pînă în picioare şi i se adresă, pe un ton limpede, vorbindu-i peste umăr.

— Sînt în casa mea.

Începu să străbată din nou încăperea, cu ochii în pămînt. Să se prefacă în faţa lor că cedează? Să primească o puşcă, şi apoi, folosind cel dintîi prilej, să ia calea pădurii?

Nu, nu trebuia să facă concesii. Nici măcar să pară că face concesii. Respiră. Inima i se zbătea să-i spargă pieptul. Şi un fior de gheaţă îi trecu din nou prin şira spinării.

Se îndreptă spre scaun şi îşi reluă atitudinea nepăsătoare. Cu un picior pe scaun, cu un cot pe genunchi, cu o mînă în buzunar. Îşi dădea seama că, prelungindu-se, această poză devenea afectată, dar ea îl ajuta să-şi păstreze sîngele rece.

— Domnule Mason, spuse el cu o voce scăzută şi gravă, mi-aţi cerut un răspuns. Iată-l : *Primo :* nu v-ar fi de nici un folos să iau o puşcă : nu ştiu să trag. *Secundo :* cu, sau fără puşcă, eu nu-mi îngădui să săvîrşesc păcatul omuciderii.

Înăuntrul încăperii, nici o mişcare. Smudge sta chircit pe scaunul său, cu ochii în pămînt. Mason, prefăcut în stană de piatră, cu ochii ţintă înaintea sa. Numai Mac Leod îl privea pe Purcell. Avea bojoci, nu glumă, arhanghelul. Prevăzuse întîmplarea : bătrînul dăduse greş.

— Dacă te-nţeleg bine, spuse Mason, răspunsul este nu.

Vorbea cu un glas lipsit de orice pornire, iar ochii îi erau ciudat de încremeniţi.

— Da.

— Dacă aşa stau lucrurile, reluă el pe un ton şters, ştiu ce-mi rămîne de făcut.

Şi îşi încărcă arma.

— Ei, uşurel ! strigă Mac Leod. Trebuie să votăm.

— Să votăm ? spuse Mason cu acelaşi glas şters şi maşinal.

Dar coborî totuşi ţeava puştii.

— Nu sînteţi singur aici, spuse Mac Leod cu asprime. Sîntem trei.

Mason se uită la el, ca şi cum i-ar fi venit greu să-l înţeleagă, apoi ridică în sus mîna dreaptă şi spuse, cu un aer absent :

— Vinovat.

— Mă abţin, spuse îndată Mac Leod.

Smudge rămase în aceeaşi poziţie. Cu ochii în pămînt, cu gîtul înfundat între umeri, fără a scoate o vorbă.

— Smudge ? spuse Mac Leod.

Smudge tresări, zvîrli către femei o căutătură speriată, şi pe un ton repezit spuse confuz :

— Nevinovat.

— Cum ! strigă Mason.

— Nevinovat, spuse Smudge.

Purcell începu să rîdă, cu un rîs nervos şi sacadat. Era o farsă. O farsă de necrezut. Fusese salvat de ucigaşul său. Se aşeză. Picioarele îi tremurau sub el şi nu era în stare să-şi stăpînească rîsul.

Mason tăcea, palid şi buimăcit. Îl privi pe Mac Leod şi spuse pe un ton lipsit de orice expresie :

— Ce mai însemnează şi asta ?

— Că Purcell este achitat, spuse Mac Leod. Cele două degete groase ale mîinilor şi le trecuse pe sub cureaua pantalonilor ; şi cu scaunul în cumpănă, cu capul sprijinit de uşă, îl privea pe Mason cu faţa puţin piezişă, cu ochii strînşi, cu buzele-i subţiri, lungite într-un uşor rictus. Nu înţelesese încă nimic bătrînul. Neghiob ca un englez. Neghiob şi îndărătnic.

Tîlcul votului se lumina încet sub fruntea pătrată a lui Mason. Culoarea feţei, din palidă cum îi era, se făcu stacojie, şi ochii îi începură a clipi.

— Mă trădezi, Mac Leod ! strigă el.

— Ba nu trădez de loc, spuse Mac Leod, vorbind pe nas. Nu trebuie să vedem pretutindeni numai trădători, don căpitan, o să-nnebunim, pîn' la urmă, pe insula asta. Şi apoi procesul ăsta dumneavoastră l-aţi pus la cale, şi nu eu. Bine. Să admitem ! Să admitem că Purcell, riscînd să fie împuşcat, pune mîna şi el pe puşcă, gata, s-a făcut. Nu crezusem niciodată să fie cu putinţă aşa ceva, ţineţi seama de asta, dar să admitem. O puşcă în plus merita isprava pe care aţi făcut-o.

Şi cum Mason deschidea gura ca să vorbească, Mac Leod ridică mîna dreaptă şi spuse demn :

— O clipă, don căpitan, daţi-mi voie. Sîntem aici, între albi. Se poate vorbi calm ca între gentlemeni. Va să zică, cum spuneam, Purcell ia şi el o puşcă, s-a făcut. Decît că iată ce se întîmplă. De fapt el, Purcell, nu ia nimic în mînă. Iar treaba asta, eu o prevăzusem. Nu puteţi spune că nu-i aşa, don căpitan. Purcell ăsta, eu mi ţi-l ştiu prea bine. Are o credinţă. Piatră, ca stejarul parapetului, nu alta ; crede în ea.

— Toate aceste consideraţiuni...

— Lăsaţi-mă să vorbesc, spuse Mac Leod cu nerăbdare. V-am lăsat să vorbiţi singur, un ceas, o poliloghie întreagă. Cred că acum e rîndul meu. Care va să zică Purcell refuză. Nu vrea. Nici în ruptul capului. „Omucidere ? spune el. Înspăimîntător ! Să ucid aproapele ? Niciodată.“ Aşadar, arhanghelul nu vrea puşcă ! În două vorbe, s-a zis. Şi dacă s-a zis, s-a zis, asta spun eu, don căpitan, şi nu e mai puţin adevărat că s-a zis, chiar dacă-l împuşcaţi pe Purcell... Ce cîştigaţi împuşcîndu-l ? Absolut nimic. Treaba asta n-o să vă aducă o puşcă mai mult.

— Există o justiţie, spuse Mason.

— Pe dracu, spuse Mac Leod recăpătîndu-şi, încet-încet, tonul sarcastic ce-i era obişnuit, pe dracu, don căpitan, este, cum spuneţi, o justiţie, dar în ceasul ăsta, pentru mine justiţia este o vorbă goală şi, cu tot respectul, la fel e şi pentru dumneavoastră. Ca dovadă că-i aşa, este că dumneavoastră aţi pus în spinarea arhanghelului Gavril vina de a fi dat pe mîna negrilor ascunzătoarea puştilor ; da' permiteţi-mi, vă rog să-mi permiteţi — ca de la gentleman la gentleman — să vă spun, *sir*, că, deşi nu ştiu dacă acesta-i adevărul sau justiţia, e totuşi greu de crezut. Dar să trecem peste asta. Se spun cîte şi mai cîte în timpul procesului, dar după proces, adevărul gol-goluţ iese ca untdelemnul la suprafaţă, şi apoi îţi sare-n ochi ! Dacă ar mai fi vreo justiţie pe insula asta, atunci Smudge primul în ceasul ăsta s-ar şi bălăbăni de pe cea mai înaltă cracă a smochinului, *primo* (vorba arhanghelului) pentru că a încercat, la ore nepotrivite, să ţintească într-unul dintre concetăţenii săi, *doindo* pentru că a fost la un pas de a se lăsa, trecînd prin pădure, abătut de puşca lui Baker, puiul ăsta de lepădătură (vorbesc despre Smudge) lipsind astfel, tabăra noastră, de o puşcă. Dar să trecem. Justiţia, în ceasul de faţă o-ngrop, foarte simplu, în cala vaporului, la păstrare cu pînzele de schimb. Deocamdată e vorba despre micile mele interese, don căpitan. Despre pielicica mea, oscioarele mele şi toate celelalte. Şi dacă despre asta-i vorba, apoi vă spun : nu văd ce dracu-aş cîştiga vîrînd un plumb în arhanghelul Gavril. În schimb, foarte bine-mi dau seama de ceea ce risc să pierd...

— Să pierzi ? spuse Mason.

Mac Leod făcu o pauză. Putea să şi-o îngăduie. Îşi pregătise atît de bine ceea ce urma să spună, încît nimeni nu se gîndea să-l întrerupă, nici chiar Mason. Purcell îl privea vrăjit. Ce vervă, ce elocinţă. Era odios Mac Leod, şi totuşi... Nu era în el doar avariţie, mai era şi o parte de joc, de risc. Cu cele două degete lungi şi slăbănoage prinse de cureaua pantalonilor, cu picioarele-i ce nu se mai isprăveau, zvîrlite înainte, cu mutra lui scofîlcită şi expresivă, îşi privea auditoriul, cu un aer de satisfacţie şi superioritate. Vremea cît stătuse în umbra lui Mason se terminase. Redevenea stăpînul scenei. Intra în joc. „Da, gîndi Purcell, joc a fost, totdeauna i-a cam plăcut să se joace. Dar, de jucat, cu vieţile noastre s-a jucat."

— Cred şi eu că am ce pierde! reluă Mac Leod. Şi nimic mai mult decît pe mine însumi. Şi dumneavoastră la fel! la fel şi Smudge. Nevinovat, a spus Smudge. Frica păzeşte pepenii! Ştim doar că există pe lume o femeiuşcă ce ţine în lăbuţele ei o flintă cu ţeava spre dumnealui şi care s-ar face foc de supărare, dacă i s-ar întîmpla gagiului ei o nenorocire. Şi poate aţi băgat de seamă că mai sînt în spatele dumneavoastră şi alte asemenea femeiuşti, negre din creştet pînă-n tălpi, don căpitan, şi care, v-o jur, n-ar fi nici ele prea bucuroase de aşa ceva. Toate-s nebune după Purcell, asta-i ştiut. E marele lor favorit, arhanghelul! E fratele lor! E căpitanul lor! E mîntuitorul lor. Nebune după el! Toate, pînă la una. Azvîrliţi numai o privire într-acolo, don căpitan. Întoarceţi-vă niţeluş, vă rog, merită o aruncătură de ochi. Nu mai e vorba de astă dată de rîsete, de cîntece şi de vreo fîţîială în tact a şezuturilor! Priviţi-le numai! Statui. Guri ferecate. Dinţişori strînşi. Ochii, tăişuri de brici...

— Dumneata te temi de femei? spuse Mason cu dispreţ.

— Fireşte! spuse Mac Leod cu tărie, şi dacă le-aţi cunoaşte, aşa cum le cunosc eu, şi dumneavoastră v-ar fi teamă. Mai afurisite jivine nu există pe lume, puteţi să mă credeţi, don căpitan. Mai bine m-aş bate cu ăi trei netrebnici. Şi între noi fie vorba, îmi ajung cei trei, fără să mi le mai urc şi pe *vahinee* în cap. Şi presupunem că spuneam: „vinovat" despre Purcell. Bine. Îmi iau puşca în

mînă şi-i urez arhanghelului Gavril călătorie sprîncenată la tăicuţu lui din ceruri. Şi atunci ? Ce s-apucă să facă ele, *vahineele,* după părerea dumneavoastră ? Se năpustesc asupra noastră, puteţi fi sigur, cu Omaata în cap. Sau chiar dau fuga de o burduşesc bine pe Vaa şi-i suflă puştile. Cu ce ne-alegem la urmă : cu o a doua tabără armată strecurată-n pădure împotriva noastră şi care numai binele nu ni-l vrea.

— Toate vorbele astea de clacă... spuse Mason, încleştîndu-şi mîinile pe puşcă.

În chiar aceeaşi clipă, simţi pe umărul drept apăsarea unei poveri strivitoare. Întoarse capul. O mînă mare, neagră se lăsase pe el.

— Nu mai este apă, spuse Omaata, în englezeşte.

— Lasă-mă, spuse Mason, cu un glas furios, şi apucînd pumnul uriaşei încercă să i-l deschidă ca să-i scape din strînsoare. Omaata părea că nici nu-şi dă seama de efortul lui. Enormă şi maternă, ea îl domina de la mare înălţime.

— Nu mai este apă, repetă ea, şi vocea i se rostogoli, aidoma ecoului îndepărtat al unei cataracte.

— Cum ? Nu mai e apă ? strigă Mac Leod, dar bazinele din piaţă ?

— Răsturnate.

— Răsturnate ? spuse Mason. Răsturnate de cine ? Încetă să i se mai împotrivească. Deasupra lui chipul întunecat al Omaatei sclipea, imens şi lucitor, cu buzele răsfrînte, cu nările fremătînd, cu ochii larg deschişi şi lichizi.

— De ei, făcu ea cu vocea-i adîncă.

— De unde ştii ? strigă Mac Leod, sculîndu-se în picioare.

— Aşa a spus Itia.

— Cînd ? şopti Smudge cu un glas tremurător, sculîndu-se şi el de pe scaun.

— Chiar acum. Acum au venit. Şi cu mîna rămasă liberă ea făcu gestul răsturnării bazinelor. Apoi reluă : Itia a spus, din partea lor...

— Ce-a spus ? urlă Mac Leod, alb ca varul.

— *Vahineele* pot veni să bea apă la torent. *Peritanii,* nu. De acum nu vor mai bea.

Capitolul XIII

Încet, Omaata îşi retrase mîna, iar Mason putu să se mişte. Acest nou dezastru îl făcea să simtă nevoia de a acţiona. Se ridică. Şi de îndată ce fu în picioare, îşi dădu seama că nu era nimic de făcut. Negrii erau stăpîni pe singura sursă de apă de pe insulă. Îi aşteptau pe britanici ca să tragă în ei ca în porumbei.

Cei patru bărbaţi se priviră unul pe altul; Mac Leod îşi linse buzele, iar ceilalţi trei înţeleseră de îndată ce simţea. Gîndul că nu mai era apă făcea să-i fie sete.

— Nu există decît o singură soluţie! spuse Mason, cu glasul tremurînd. Să ne năpustim în pădure şi să atacăm!

Mac Leod îl privi, îi aruncă o ochire lui Smudge şi se aşeză.

— Nu mi-am ieşit din minţi, ca să mă vîr în ghearele lor, spuse el, vorbind pe nas ca de obicei. Nu va fi chip să facem un pas în pădure. Femeile le vor da de veste.

— Vrei mai bine să pieri de sete! spuse Mason, pe un ton arţăgos.

Mac Leod ridică din umeri, fără a răspunde.

— Poate ar fi chip să mergem la torent, în timpul nopţii, spuse Smudge. Femeile o vor lua înainte, cu vasele. Şi cum se ivesc negrii, îi împuşcăm.

— Da' tîmpit mai eşti! spuse Mac Leod. Ce ai, mă, între umeri? Cap, sau dovleac? Negrii ăştia nu-s de loc nebuni. Au dovedit-o. Vor lăsa femeile să umple vasele în voie, fără a-şi arăta nu boturile lor murdare, dar nici măcar vîrful nasului. De abia la-ntoarcere au să ne culce la pămînt.

— Vorbeşti de parcă vor fi mereu învingători, spuse Mason, plin de mînie. Nu înţeleg atitudinea dumitale, Mac Leod.

— Îmi pare tare rău, trebuie s-o spun, răspunse Mac Leod, pe un ton calm. Atitudinea mea asta e, don căpitan, şi nu am nici un motiv s-o schimb. Nu-i putem învinge pe negri în pădure, iată părerea mea. Bătălia cu ei aici trebuie s-o dăm.

Smudge se aşeză şi înghiţi în sec.

— Şi dacă nu ne-atacă ? spuse el pe un ton agresiv, ce facem ? Aşteptăm ? Şi crăpăm de sete ?

Mac Leod îi adresă un surîs plin de venin, dar nu-l învrednici cu nici un răspuns.

Purcell tăcea. Era surprins de privirile duşmănoase pe care şi le zvîrleau unul altuia cei trei. Mac Leod arăta un dispreţ strivitor, şi, lucru ciudat, Mason şi Smudge parcă se aliau împotrivă-i, ca şi cum ar fi aruncat pe umerii lui întreaga răspundere.

— O, şef al marii piroge ! spuse Omaata, în englezeşte.

Se întoarseră şi o priviră uimiţi. Zăpăciţi cum erau, uitaseră de prezenţa femeilor.

— O, şefule, ascultă, reluă Omaata. Luăm cu noi vasele şi plecăm cu ele. Îl luăm şi pe Adamo. Ne ducem la *ceilalţi*, urmă ea coborînd, sfioasă, ochii în pămînt, şi Adamo spune către *ceilalţi* : noi vă dăm igname, banane, roade de manghier şi de avocatier. Iar voi ne daţi apă.

În cuprinsul încăperii stărui o mare tăcere, cînd Omaata îşi sfîrşi vorbele.

— Poate, spuse Mac Leod după o clipă. Drept e să ne-ntrebăm ce-or fi mîncînd putorile astea, de alaltăieri şi pînă azi. Fructele şi legumele-s, toate, în partea noastră, şi în cîmp deschis.

Şi adăugă pe un ton indiferent :

— Asta ar merge, cred, dacă Purcell acceptă.

Nu se uita în ochii lui Purcell, îşi privea picioarele.

— De ce să nu accepte ? spuse Smudge pe un ton agresiv şi ca şi cum Purcell ar fi avut toate motivele din lume ca să se sacrifice tocmai pentru el.

Dar nici el nu-l privi pe Purcell. Mac Leod îşi întinse picioarele înainte, le lipi, apoi le depărtă în chip de echer. Dar cum echerul nu era chiar exact, închise ochii şi îl îndreptă.

— Poate că lui Purcell nu i-o fi plăcînd să se vînture prin locurile unde umblă Timi, spuse el, pe un ton indiferent.

— Şi lui îi e sete, ca şi nouă, îl contrazise Smudge pe un ton revendicator.

Mason era în picioare, sprijinit cu amîndouă mîinile de puşcă, Mac Leod îşi lipi din nou picioarele unul de altul,

înălță capul și se uită la Mason. Dar acesta tăcea. Socotea mai prejos de demnitatea sa să-i adreseze o rugăminte lui Purcell.

— Avem oarecare sorți de izbîndă, reluă Mac Leod, pe un ton indiferent. Or fi crăpînd de foame putorile astea.

— Dacă le e foame, pot veni noaptea, pe lună, ca să șterpelească fructe, spuse Smudge.

— Și atunci facem și noi ca ei, la torent, spuse Mac Leod. Îi așteptăm cu pușca-n mînă.

Și reluă :

— Poate că de aceea ne-au lipsit de apă. Or fi vrînd, poate, un schimb. Să dea și să ia. Așa cred eu, băieți.

Și adăugă cu același aer imparțial :

— Avem oarecare sorți de izbîndă, așa cred eu. De astă dată, îl privi pe Purcell, însă zadarnic. Purcell se uita țintă la Omaata. I se păruse după felul în care îl privea că ar mai vrea să-i spună ceva și încerca să deslușească ce anume.

— Mă sfătuiești să primesc ? o întrebă el în limba tahitiană.

— Da, așa te sfătuiesc să faci, îi răspunse, și nici un mușchi nu i se clinti pe obraz.

Purcell începu să străbată odaia, în sus și în jos. Nu voia să dea impresia că hotărîrea lui depindea de cuvintele pe care abia le schimbase cu Omaata. Se simți deodată cuprins de o mare veselie. Toate grijile îi pieriră. Era bucuros, ușor ca fulgul. Nici problema apei nu-l mai preocupa.

— Sînt fericit că procesul meu s-a terminat cu bine, spuse el răspicat, cu glas tare. Altfel n-aș fi fost în stare nici măcar să vă fac acest serviciu.

Și continuă, într-o neașteptată izbucnire de veselie :

— Ultima dată cînd a avut loc un proces criminal pe insulă, domnul Mason era cel acuzat. Sînt fericit că și acest proces s-a terminat cu bine. Altminteri nu am fi avut astăzi plăcerea de a-l vedea pe domnul Mason printre noi.

Își plimbă surîzînd privirea de la unul la altul.

Mac Leod și Smudge se uitau la el, iar Mason clipea, roșu la față.

— După cum am mai spus, mîrîi Mason, nu ţi-am fost recunoscător pentru intervenţia dumitale din ziua aceea.

— Fără îndoială, făcu Purcell, cu un aer binevoitor.

Se simţea senin, fericit, înveselit. „Doamne, Doamne, mi-a fost dat să-i suport pe toţi nebunii ăştia." Dar gîndul îi zbură în altă parte. Ivoa îi veni de îndată în minte, o revăzu în clipa în care se pregătea, cu o puşcă în mînă, să-l ţintească pe Smudge. Se înduioşă.

— Ei, te-ai hotărît ? spuse Smudge, încurajat de aerul de bucurie ce înviora trăsăturile lui Purcell.

Purcell îl privi. În clipa aceea nici chiar Smudge nu-i era antipatic. Ce frică îi era bietului şoricel să nu moară de sete ! „Dar şi mie, şi mie !... Fără îndoială, tot avem ceva comun." Purcell rîse uşor. Se simţea nebun de veselie. Străbătea încăperea, repede, cu pasul sprinten. Avea impresia că pămîntul îl saltă în sus. Toţi trei îi aşteptau hotărîrea ! Toţi trei, aşteptînd să-şi rişte viaţa. Era o farsă. „Trădătorul" îşi primejduia viaţa pentru „comunitate". „Nebuni, Doamne, nebuni, nu alta !" Se opri şi îi privi pe rînd. Smudge, cu ochii în pămînt, Mac Leod cu o indiferenţă prefăcută, Mason cu privirea ţintă la munte. Urmă o tăcere grea, scaunul lui Mac Leod trosni. Mason îşi linse buzele, iar Purcell se gîndea : nu nebuni, ci oameni. Oameni care se tem. Oameni cu burta goală, care au palmele mîinilor umede şi gîtlejul uscat.

Exaltarea i se potoli şi spuse cu un glas liniştit :

— Primesc.

Îşi întoarseră, cu toţi deodată, ochii spre el. Se simţeau uşuraţi, dar nu era nici urmă de surpriză în privirile lor. Se aşteptaseră ca el să primească. Purcell se simţi plin de amărăciune, de silă. Îl cunoşteau ! Ştiau foarte bine ce era în stare să facă pentru ei şi tot îi urziseră mascarada aceea de proces ! Îl acuzaseră, îl calomniaseră, îl împroşcaseră cu noroi.

— Primesc, reluă el, dar cu o condiţie : nu mă voi mărgini să le propun tahitienilor o învoială pentru apă. Voi încerca să readuc pacea pe insulă.

Mason îi aruncă o privire lui Mac Leod. Mac Leod schiţă aproape un surîs, iar Mason ridică din umeri.

— Ei ? spuse Purcell.

— Cum vrei, spuse Mason.

Mac Leod se ridică, puse arma pe umăr, deschise uşa, şi numaidecît, din pricina pereţilor mobili, se iscă un curent de aer, dar el o ţinu deschisă, ca să-i lase şi pe ceilalţi doi să treacă.

Urmă o clipă de stinghereală. Mason nu ştia cum să pună capăt acestei vizite.

— Iată aşadar afacerea încheiată, spuse el cu glas tare, neprivind pe nimeni.

Se îndreptă din mijloc, îşi trase umerii înapoi şi o porni spre uşă, urmat de Smudge, încovoiat, strîmb, absurd de mic faţă de ceilalţi. Mason, care urma tocmai să treacă pe dinaintea lui Purcell, se opri deodată, întoarse capul, şi spuse cu un glas repezit :

— Foarte frumos din partea dumitale, domnule Purcell. Apoi trecu pragul uşii, urmat de Smudge, ce păşea în umbră, cu ochii în pămînt, cu nasu-i neruşinat luîndu-i-o înainte.

Mac Leod ţinea uşa deschisă şi îl privea pe Purcell.

— La revedere, spuse el, după plecarea celorlalţi doi.

Dar nu se clintea. Stătea în picioare, deşelat, cu ochii aţintiţi asupra lui Purcell, cu capu-i de mort înviorat de un zîmbet ce abia îi mijea pe buze. Cum se desprindea aşa pe fondul de lumină, în prag, ţinînd cu un braţ lung uşa şi sprijinindu-se de canatul acesteia cu celălalt, cu picioarele lui nesfîrşite, depărtate unul de celălalt, părea numai labe, aidoma unui păianjen.

Purcell se apropie de uşă ca să nu se trîntească, în clipa în care Mac Leod voia să-şi ia mîna de pe ea.

— Noroc bun, reluă Mac Leod, schiţînd cu un aer nehotărît aproape un surîs.

Şi adăugă în dialect scoţian :

— Sper să ne mai vedem.

Vorbea pentru întîia oară în dialect scoţian cu Purcell. Purcell înclină capul, fără a răspunde. Mai făcu cîţiva paşi şi puse mîna pe clanţa uşii. Nu se mai apropiase niciodată atît de mult de Mac Leod, şi rămase aproape înspăimîntat văzînd cît îi era de supt obrazul ; obrazul unui om care ani de-a rîndul nu mîncase pe săturate.

Mac Leod se întoarse şi coborî cele două trepte dintr-o săritură.

— Noroc bun, mai spuse el o dată, azvîrlindu-i peste umeri lui Purcell o ultimă privire.

Apoi își flutură de două ori, în văzduh, la înălțimea obrazului, mîna prelungă de schelet.

— Am adus vasele, spuse Omaata.

Purcell închise ușa și se întoarse.

— Și fructe ? Igname ?

— Și de astea.

Purcell o învălui cu privirea, îi zîmbi, dar fu intrigat : Omaata nu-i întorcea zîmbetul. Își păstra aerul sever. Părea a nu avea poftă de vorbă.

Grupul o porni pe *East Avenue* și o coti la dreapta, pe *Banian Lane*. Omaata mergea în frunte. Apoi venea Purcell cu Horoa și Avapuhi, de o parte și de cealaltă. Taiata, Tumata și Itihota încheiau șirul. Era foarte cald, iar urcușul, anevoios.

Cînd ajunseră pe la mijlocul celui de al doilea platou, Omaata gîfîia aproape, iar Purcell, mergînd mai repede, o ajunse din urmă. Ea întoarse capul și spuse șoptit, cu un aer sever :

— Stai în spatele meu.

Și cum el șovăia, Horoa îl luă cu forța de braț și îl sili să se dea înapoi.

— *É* Horoa *é !* spuse Purcell, pe un ton supărat.

Ea se aplecă la urechea lui și-i spuse pe șoptite :

— Omaata se teme ca nu cumva *ceilalți* să tragă în tine.

De aceea mergeau cu toate în jurul lui ! *Ceilalți* n-ar putea să tragă fără să le nimerească și pe ele !

— Omaata !

— Taci ! spuse ea, fără a întoarce capul.

Și avea dreptate. El era singurul care dădea dovadă de imprudență. Grupul o pornise la drum de jumătate de ceas, iar „flecarele" ce-i slujeau de escortă nu scoseseră nici un cuvînt. Picioarele lor nu clinteau, în mers, o pietricică de la locul ei. Își supravegheau pînă și răsuflarea.

Tocmai ajunseseră în fața smochinului.

— Ne oprim, spuse Omaata, în șoaptă. *Ceilalți* nu vin aici, niciodată. Cu toate astea trebuie să fim cu băgare de seamă.

De cînd cu împărţirea femeilor, smochinul era socotit de tahitieni ca un loc aducător de nenorocire şi era prin urmare tabu.

— Taiata ! spuse Omaata, rămîi aici la intrare, de pază.

Taiata făcu o strîmbătură. Ordinul Omaatei o îndepărta de la sfatul ce se punea la cale. Cu toate acestea se strecură, fără a scoate o vorbă, în iarbă, apoi capul i se ivi din nou şi i se confundă de îndată cu o rădăcină. Faptul era vrednic de luare-aminte. Însăşi culoarea feţei nu se deosebea de aceea a lemnului.

Omaata pătrunse sub smochin. În clipa în care se pregătea s-o urmeze în umbroasele încăperi ale frunzişului, Purcell îşi scoase ceasornicul din buzunar. Amiază. Se scurseseră de abia patru ceasuri de cînd scăpase, închizînd uşa, de glontele lui Smudge.

Era întuneric de-a binelea în încăperile verzi ale smochinului. Omaata trecea dintr-o cameră într-alta, fără să se oprească, iar Purcell o urma, anevoie. Doar brîul ei din scoarţă de copac făcea o pată de culoare mai deschisă, în întuneric.

— Aici e, spuse Omaata.

O umbră se desprinse de peretele frunzişului şi se repezi la Purcell. El făcu o mişcare, ca pentru a se da înapoi, şi îşi întinse amîndouă mîinile. Dar umbra ce se năpustise asupra lui începu să rîdă, i se strecură pe sub mîini şi îl cuprinse cu braţele. Purcell simţi lipit de trupul său un pîntec gol, umflat.

— Adamo ! O, Adamo ! Crezusem că n-am să te mai văd niciodată !

Se lăsă în genunchi, pe muşchiul de pe pămînt, şi, trăgîndu-l de mînă, îl aşeză jos, alături de ea.

— Ivoa, spuse Purcell, luîndu-i obrazul între mîini, cum de eşti aici ? Cum de ştiai că voi veni ?

Ea rîse, fericită că-i simte mîinile pe faţă.

— Hai, spune, Ivoa !

Ea rîse şi mai tare. Mereu acelaşi „de ce". Totdeauna dornic să ştie ! Îşi culcă capul în albia umărului lui Purcell.

— Cînd i-am văzut pe cei trei *peritani* în casă, cu puşca în mînă, mi-am zis : *aué, aué,* nu-i pot ucide pe toţi trei !

Se auzeau rîsete, şi Purcell înţelese că femeile făcuseră roată în jurul lor, în semiîntuneric. De abia le putea desluşi contururile.

— Atunci, spuse Ivoa, am dat fuga la Omaata. Itia era şi ea acolo, şi le-am povestit cele întîmplate. Iar Omaata a chibzuit şi a spus: „Am eu ceva în minte. Du-te cu Itia la smochin, şi aşteaptă acolo."

— Iar eu, spuse Omaata, am adunat femeile, le-am dezvăluit gîndul meu, şi ele au spus: „Facă-se precum spui".

Era aşezată la dreapta lui Purcell; întoarse capul spre el, ochii îi luciră în penumbră şi făcu o pauză dramatică. Aştepta să fie întrebată.

— Şi apoi? spuse Purcell.

— Apoi am răsturnat vasele cu apă.

— Tu ai răsturnat vasele! strigă Purcell, uluit.

Omaata îşi dădu capul pe spate, îşi umflă mingile gemene ale sînilor şi izbucni într-un rîs, ca o cataractă. Dar în ochii ei stăruia totuşi tristeţea. Fusese un rîs de orgoliu, nu de bucurie. Ochii lui Purcell se deprinseseră cu întunericul şi acum vedea lămurit femeile aşezate pe călcîie, în jurul lui. Nu le auzea, rîsul Omaatei acoperind totul, dar ghicea, după buzele lor, că rîdeau. Erau mîndre că luaseră şi ele parte la şiretlic şi că le reuşise atît de bine.

— Să ştii, Adamo, reluă Omaata, că în Tahiti vrăjmaşul este ucis, dar niciodată împiedicat să-şi potolească setea.

— Dar de ce tot şiretlicul ăsta? întrebă Purcell.

— Pentru a te smulge din mîinile *peritanilor* şi pentru a te ascunde.

— Pentru a mă ascunde? se miră Purcell, ridicînd din sprîncene.

— Da, pînă s-o sfîrşi războiul.

Purcell le privi pe femei.

— Şi v-aţi învoit toate cu acest şiretlic? le întrebă el cu glasul schimbat.

— Da, toate, vorbi Omaata, chiar şi femeile ai căror *tané* nu-ţi sînt prieteni. Numai Vaa n-a ştiut nimic.

— Vaa e foarte proastă, spuse Horoa, înălţînd capul cu o mişcare ce-i scutură pletele. Poate că ne-ar fi trădat.

— Vaa e mîndră de bărbatul acela care poartă ceva de piele în jurul picioarelor, spuse Tumata. Ea n-a priceput că şeful nu mai este nimic, de cînd s-a dat foc marii piroge.

— Nici chiar şeful n-a înţeles lucrul ăsta, spuse Itia. Femeile rîseră. Limba asta despicată a Itiei!

— Cu toate astea, spuse Ivoa, Vaa mi-a împrumutat o puşcă.

— Ţi-a împrumutat-o ? făcu Purcell.

— Da, mi-a împrumutat-o.

Purcell ridică din sprîncene, amuzat. Admirabila doamnă Mason îşi minţise soţul.

— Ascultă, spuse Omaata, vei fi ascuns într-o grotă. *Tupapahuii* bîntuie prin grotă. *Celorlalţi* le e temă de ei.

— Mehani nu se teme.

— Mehani e fratele tău, spuse Ivoa.

— În care grotă ?

— În grota mea, spuse Itia. În aceea în care am înnoptat cu Avapuhi, după împărţirea femeilor.

— Grota în care au fost ascunse armele !

— Ştii unde, Adamo ?

— Nu, nu ştiu.

— Foarte bună grotă, explică Itia. Are şi un izvoraş. Cu puţină răbdare, se poate umple o balercă. Urmă o tăcere, iar apoi Omaata continuă :

— Şi să ştii că fructele nu sînt pentru *ceilalţi*. Sînt pentru tine. Şi pentru Itia.

— Pentru Itia ? repetă Purcell.

— Itia te va însoţi pînă la grotă şi va rămîne cu tine acolo.

— Şi Ivoa ?

— Ivoa poartă în pîntece un prunc. Şi nu se poate căţăra pînă la grotă. Drumul este foarte anevoios.

— Dar dacă aş ajuta-o eu să se caţăre ?

— Întreab-o pe ea.

Din toată făptura Ivoei Purcell nu deslușea decît un profil neclintit. Cu buzele închise, cu privirea gravă, zăvorîtă în sine însăşi, Ivoa tăcea.

— Dacă te-aş ajuta eu, Ivoa ?

Ea făcu un „nu" cu capul, şi cum Purcell tăcea, adăugă :

— Sînt prea greoaie. Mai bine rămîn în sat.

Se simţea sleită de puteri, după noaptea aceea de veghe. Nu avea decît un singur gînd : să se întoarcă acasă şi să doarmă cîteva ceasuri. Şi în noaptea asta trebuie să ră-

mînă trează, cu puşca în mînă, lîngă bucătărie, la pîndă, în aşteptarea lui Timi. Nu va mai afla linişte pînă nu-l va răpune pe Timi.

— De ce nu pot rămîne singur în grotă ? întrebă iar Purcell.

Itia se aplecă înainte şi-şi întinse amîndouă mîinile, deschizîndu-le.

— Omul ăsta se teme de mine, spuse ea, preumblîndu-şi privirea ironică pe chipul femeilor.

Se stîrniră zîmbete, dar cu mult mai discrete decît ar fi fost de aşteptat. Gravitatea Ivoei şi respectul ei pentru regulile de bună purtare le impuseseră.

— Itia îţi va fi de folos, spuse Omaata. E şireată. Şi apoi îţi va aduce veşti.

— Acest lucru îl poate face şi Ivoa.

— Uită-te la ea, omule ! Nu e în stare să se caţăre ! Nu e în stare să alerge ! De abia poate să meargă !

— Voi fi foarte bine acolo unde voi fi, spuse Ivoa.

Purcell lăsă ochii în pămînt şi rămase tăcut un răstimp atît de îndelungat, încît femeile se neliniştiră. Îi făcură semne Omaatei, iar Omaata spuse cu vocea-i profundă :

— Vai, eşti supărat, copilaşul meu ?

— Nu sînt supărat.

Apoi el tăcu, iar Omaata reluă, cu un glas răguşit din pricina tulburării :

— Nu vrei să primeşti planul nostru ?

El înălţă capul şi o privi.

— Ba primesc planul, dar mai întîi vreau să vorbesc cu *ceilalţi.*

— *Maamaa* ! strigă Omaata, înălţînd ochii către cer, *maamaa !*

Iar femeile îi ţinură isonul, uluite şi abătute. Vorbele lor se rostogoliră într-un prelung descrescendo de amărăciune şi uimire, însoţit de priviri, de gesturi ale mîinilor, de ridicări din umeri.

— Dar nu e nevoie ! strigă Omaata. *Ceilalţi* nu-i vor împiedica pe *peritani* să bea apă !

— Vreau să fac pace.

Femeile se priviră între ele, se bătură cu palmele pe coapse şi oftară. *Maamaa.* Prea buni sau prea răi, *peritanii* ăştia. Dar totdeauna *maamaa.* Totdeauna.

— Asta-i nebunie, omule! reluă Omaata. Timi te va ucide. Sau, poate, Tetahiti.

Lacrimile curgeau şiroaie pe obrazul Ivoei, dar nu scotea o vorbă.

— Trebuie să încerc, spuse Purcell, luîndu-i mîna într-a sa.

— N-am mai auzit niciodată ceva atît de prostesc, răbufni Omaata cu glasul plin de mînie.

Sta sprijinită de o rădăcină mare, înfiptă, drept, în pămînt, iar furia care îi zgîlţîia trupul făcea să se cutremure de sus pînă jos încăperea de frunziş.

— O, prostuţul meu cocoşel! mîrîi ea cu glasul bubuind ca tunetul. O, cocoşelul meu cel ţanţoş! Vrei să schimbi cerul şi pămîntul! Oamenii ăştia, reluă ea ridicîndu-şi amîndouă braţele în văzduh, au aflat gustul sîngelui omenesc, iar acum, fără să se abată, merg drept înainte, omorînd într-una, iar tu vrei să-i întîmpini, cu mîinile goale, fără nici o armă, ca să faci pace!

Purcell lăsă să se stingă cele din urmă rezonanţe ale glasului ei şi spuse:

— Mă voi duce, Omaata.

— Omule! strigă ea, cu ochi furioşi.

— Lasă, lasă, Omaata, spuse Ivoa, şi lacrimi necurmate îi curgeau pe obraji. Îl cunosc pe Adamo. Se va duce. E blînd, dar de neclintit.

— Dacă te duci, merg şi eu cu tine, Adamo, spuse Avapuhi. Urmă o tăcere. Femeile se fereau s-o privească pe Avapuhi. *Aué!* era limpede: ea voia să afle adevărul cu privire la soarta lui Uili. Încă mai nădăjduia, aşadar! Sărmana Avapuhi, biata de ea! Războiul ăsta pe insulă era ca o molimă!

— Nu, spuse Omaata, limpede. Itia se duce la *ceilalţi* şi le spune: „Adamo vrea să vă vorbească". Şi dacă *ceilalţi* primesc, Itia se duce cu Adamo la ei. Şi cînd acest *manufaité* se termină, Itia îl duce pe Adamo la grotă. Poate că va fi un lucru greu. Poate chiar plin de primejdii. Dar Itia e foarte iscusită.

— Merg şi eu cu Itia şi cu Adamo, la *ceilalţi*, spuse Avapuhi.

— Nu, spuse Omaata, am altă treabă pentru tine, Avapuhi.

Femeile o priviră pe Omaata şi deodată se făcu lumină în mintea lor. Omaata nu avea nici o îndoială că Uili fusese ucis, şi ea nu voia ca Avapuhi să-i vadă capul înfipt într-o suliţă. Pe *Eatua*, înţeleaptă era Omaata ! Vedea, totdeauna, mai departe !

— Facă-se voia Omaatei, spuse Horoa şi urmă un murmur de aprobare.

Îndată după aceea, fără a spune un cuvînt, Itia se ridică şi plecă.

— Sîntem la amiază, spuse Ivoa, mănîncă, Adamo. Te aşteaptă destule greutăţi.

În timp ce vorbea, curăţă de coajă o banană şi i-o întinse. Lui Purcell i se strînsese gîtlejul, i se păru că banana e făinoasă şi că îl îneacă. După ce termină banana mîncă o manguă, apoi un fruct de avocatier. Femeile vorbeau între ele, în şoaptă. Murmurul acesta necurmat îi hărţuia şi îi sfredelea nervii. Pe măsură ce se scurgeau minutele, teama îl năpădea tot mai mult.

Făcu semn că mîncase de ajuns şi, tolănindu-se pe muşchiul de pe pămînt, îşi puse capul pe genunchii Ivoei şi închise ochii. Îndată, femeile tăcură. El se simţi întîi uşurat, dar nu izbutea să adoarmă, tăcerea ajunse de nesuferit. Ştia că trebuie să treacă printr-o îndelungă aşteptare, pînă la reîntoarcerea Itiei, şi că teama ce-l cuprinsese va creşte şi mai mult. O auzi pe Omaata spunînd, cu glasul scăzut : „Horoa, dă-mi şiragul tău de pene". Apoi urmă trosnetul unei crăci rupte de pe care se smulg frunzele, şi nimic altceva nu se mai petrecu. Purcell încercă să se roage, dar, după cîteva clipe, rugăciunea i se depăna maşinal, nu-şi mai putea aduna gîndurile, picioarele îi tremurau, frica îl învăluia tot mai mult. Avu, deodată, simţămîntul că se înnăbuşă acolo, sub smochin, spaima puse stăpînire pe el şi fu cuprins de o nestăvilită pornire de a se ridica şi de a fugi. Îşi propti amîndouă mîinile în curea, îşi încordă trupul, de-a lungul căruia năduşeala îi curgea şiroaie. Se văzu deodată la pămînt, ţeapăn ca un mort, cu ochii închişi, cu mîinile împreunate pe piept. „Doamne, Dumnezeule, se rugă el fierbinte, fă Tu ca lucrurile să fie chiar aşa, fă Tu ca viaţa să mi se curme, şi ca tot acest vis negru să ia sfîrşit." Simţi că Ivoa îi ridica în sus capul, culcîndu-l pe pieptul ei. Se ghemui acolo, aidoma unui prunc, şi, găsindu-şi locul

între sînii ei răcoroşi şi dulci, o clipă mai tîrziu spaima prinse a i se potoli, răsuflarea îi deveni regulată şi lunecă în apele somnului. Cînd se trezi, Itia era înaintea ochilor săi.

— Oamenii primesc, spuse ea, cu obrăjoru-i rotund, plin de gravitate.

Purcell se sculă în picioare. Femeile îi urmară pilda şi, cu oarecare întîrziere, şi Ivoa. Faţa ei era cenuşie, buzele îi tremurau.

Omaata îi întinse lui Purcell un beţişor la capătul căruia se afla legat un mănunchi de pene roşii.

— În timpul cît ai dormit ţi-am făcut un *manu-faité* [1], spuse ea cu un glas puţin cam răguşit. Ţine-l întins înaintea ta. Începînd din clipa asta, tu, Adamo, eşti pasărea ce zboară pentru a cere pace şi, după datină, *ceilalţi* nu trebuie să te omoare. Dacă însărcinarea ta e dusă la bun sfîrşit. Căci dacă pacea e respinsă, atunci tu nu mai eşti tabu.

Purcell luă *manu-faité*-ul, iar Omaata îi arătă cum să-l ţină : cu penele în urmă, pentru că ele închipuie coada păsării, şi cu vîrful băţului înainte, căci acest vîrf înseamnă ciocul. Astfel pasărea zboară, în vreme ce omul merge, iar om şi pasăre fac una.

Purcell coborî ochii. Privea bietul talisman pe care-l ţinea în mînă : moartea, dacă nu reuşea. Şi ce sorţi de izbîndă avea ?

— Poemele pentru pace le cunoşti ? reluă Omaata.

— Le cunosc. Otu m-a învăţat, cînd eraţi în război. Şi am fost de faţă cînd a sosit *manu-faité*-ul natahitilor.

— Bine, spuse Omaata.

Şi se întoarse către Avapuhi :

— Noi ne ducem la torent ca să umplem vasele cu apă. În vremea asta, tu cari la grotă fructele pentru Adamo, apoi te întorci aici, la smochin, şi îl aştepţi.

Urmă o clipă de tăcere şi de desăvîrşită nemişcare. Purcell strînse cu palma umărul Ivoei, îşi lipi, o clipă, obrazul de obrazul ei, apoi, întorcîndu-se către femei, îşi desfăcu mîinile largi, îmbrăţişîndu-le pe toate şi îşi luă rămas bun de la ele.

[1] Pasărea care cere pace. (Nota autorului.)

— Mă voi întoarce ! spuse el cu tărie şi plin de încredere.

Se stîrniră printre femei murmure de afecţiune. Adamo ! Ce elocvenţă în gestul său ! Cît era el de vrednic de socrul său, marele şef Otu !

Purcell clipi din ochi, cînd dădu de lumina puternică a zilei, şi simţi soarele dogorindu-i ceafa. Itia mergea înaintea sa.

— Te-a întrebat Avapuhi ? întrebă el în şoaptă.

— Da, i-am spus că nu ştiu.

— Mort ?

— Da.

— Ohu ?

— Da.

— Amureia ?

El văzu gîtul Itiei înfiorîndu-se.

— Da.

Urmă o lungă tăcere, după care Itia spuse :

— Poţi vorbi. Ei sînt în tabără.

Purcell făcu cîţiva paşi în tăcere şi apoi reluă :

— Ai văzut capetele ?

Din clipa în care luase hotărîrea de a se duce la tahitieni, îl tot tulbura gîndul că va vedea acest spectacol înfricoşător.

— Nu. Le-au pus în *poini* [1]. Le vor înfige în suliţe după aceea.

— După ce, adică ?

— După război.

Din nou tăcere. Apoi Itia se întoarse ; se opri locului şi spuse cu un glas tulburat :

— Am văzut-o, omule, pe Amureia ! E spînzurată cu amîndouă mîinile legate de craca unui avocatier. Şi deopotrivă şi cu picioarele. Are burta larg deschisă de aici (îşi puse mîna pe stomac) şi pînă aici (şi îşi arătă sexul). E înspăimîntător, omule !

— Cine a făcut asta ? întrebă Purcell, cu gîtlejul uscat.

— Timi.

Îşi întoarse privirea de la ea.

— Mergi, Itia, spuse el, cu vocea surdă.

[1] Coşuri alcătuite din frunze de cocotieri. (Nota autorului.)

După aceea rămaseră amîndoi tăcuți un lung moment. Urmau tocmai să treacă de cel de al doilea platou, pentru a pătrunde în deșertul pietros al muntelui, cînd Itia făcu o cotitură bruscă în direcția unui desiș de ferigi uriașe. De îndată ce ajunse acolo se aținu la umbra lor și îi luă mîna stîngă lui Adamo într-a ei. Micul ei obrăjor avea o expresie de seriozitate și încordare.

— Adamo ! spuse ea cu un glas tremurînd. După toate cîte le-am văzut la *ceilalți,* mă simt bolnavă... Gîndurile mele sînt bolnave... și jocul nu mă ispitește. Dar dacă ție îți face plăcere, poți... *Aué,* va fi poate pentru cea din urmă oară !...

— Liniștitoare vorbe !... spuse Adamo, zîmbind.

Mai era, așadar, în stare să zîmbească ! O privea pe Itia. Era înduioșat de naivitatea și de generozitatea cu care voia să i se dăruiască. Se aplecă și îi atinse ușor buzele.

— *Manu-faité*-ul trebuie să zboare, Itia, spuse el, pe un ton prietenos, și nu pot zăbovi.

Nu li se mai înfățișa înaintea ochilor decît un vălmășag de stînci întunecate, un nețărmurit deșert arzător și nesfîrșit. Apoi începea desișul. Acesta, însă, nu era alcătuit din ferigi ca acela din jurul satului, ci din palmieri mici, de doi-trei metri înălțime, și atît de deși, încît Purcell trebuia, din cînd în cînd, să-i dea în lături cu mîinile, pentru a se strecura, printre trunchiurile lor, în urma Itiei. Un suflu de aer nu străbătea acoperișul de frunziș care de abia lăsa să se strecoare o lumină sinistră, iar marile tulpini umflate erau încărcate de maldăre întunecate de frunze, ce spînzurau ca niște plete îmbelșugate. Purcell auzea, venind de deasupra capului său, zgomotul necurmatei clătinări a foilor de palmier. Era un scrîșnet metalic, care, deși nu era neplăcut, prin stăruința sa nu-ți dădea pace. Plutea deasupra ca o amenințare, năvălindu-ți în urechi, pătrunzîndu-ți în mădulare. Purcell avea simțămîntul că foiau pe creștetul arborilor gigantice insecte ce-și tot frecau, unul de altul, picioarele lor monstruoase.

Înaintau anevoie, metru cu metru. Oare de ce pletele negre ale trunchiurilor, forfota zbuciumată a foilor late ale palmierilor începeau, din senin, să capete atîta însemnătate ? Era ciudat. O parte din el se simțea cuprinsă de spaimă. Cealaltă parte le cerceta pe toate cu nesaț. Pal-

mierii se răriră treptat-treptat. Desage lăptoase de lumini se iviră la marginea pădurii. Deodată totul se lumină. Soarele păru mai aproape, foşnetul de frunze mai lin. Simţi briza mării. Se iviră, ici-colo, razele de soare, subţiri, ca suliţele, străbătînd pînă la pămînt.

— Aici, spuse Itia, cu glasul încet. Încă o clipă şi am ajuns. Stai un pic. Mi-e frică.

Se opri şi se întoarse spre el.

— Pe faleză ? o întrebă Purcell.

— Nu, într-o gaură, printre palmieri. Şi cu mîna făcu o mişcare de rotire. O mare adîncitură printre palmieri. În mijloc e o stîncă.

Un luminiş. Un petec de pămînt deschis, pentru a nu fi luaţi prin surprindere. O stîncă să-i adăpostească. Mason însuşi n-ar fi procedat mai cuminte. De îndată ce era vorba de a ucide, oamenii deveneau iscusiţi.

— Aici e tabăra ?

— Nu, spuse Itia, asta nu e tabără. E locul unde urmează să te primească.

Se temeau să nu li se întindă o cursă. Se fereau chiar şi de el.

— Mă tem pentru soarta ta, spuse Itia, lipindu-şi amîndouă mîinile de obraji. O, mi-e frică ! Mi s-a uscat cerul gurii.

— Şi mie mi-e frică, recunoscu Purcell.

— Da' de unde ! Nu-i adevărat ! spuse ea, privindu-l cu ochi plini de admiraţie, nu ţi-e faţa pămîntie. E chiar îmbujorată de-a binelea !

El surîse şi dădu din umeri. Nu putea suporta dogoarea soarelui, şi lucrul acesta îl ştia şi ea.

— Adamo, spuse ea apropiindu-se de Purcell cu o expresie de gravitate şi de încordare şi punîndu-i mîna pe braţ. Ascultă-mă ! Mulţi *tané* au murit, alţii vor mai muri încă, şi eu vreau un copil ! Oh ! Vreau un copil ! Asta te rog, Adamo, dacă scapi viu din mîinile celorlalţi...

Îşi plecă ochii asupra ei. Îi venea să-i spună „nu". Trebuia să spună „nu"... Dar deodată faptul de a spune „nu" nu mai păru atît de important. Glontele lui Smudge înfipt în uşa casei sale, apoi ţeava puştii lui Smudge îndreptată spre inima sa, Mason pregătindu-se să tragă, Timi... O privea pe Itia. Trebuia să spună „nu". Pentru ce ? Pentru

cine ? Nu ! Veşnic nu ! Nu pentru pruncul Itiei ! Nu, bucuriei Itiei ! Nu, lui însuşi ! Ridică din umeri, cu nerăbdare. Ah ! toate tabuurile astea !

— Nu-mi răspunde nimic, spuse ea.

Şi, cu ochii în pămînt, neclintită, ea îi strînse braţul. Teama îi pierise din minte lui Purcell, care acum o privea. Creştetul capului ei îi ajungea de-abia pînă la bărbie. Cît era de plăcută la vedere ! Obrazul neted, buzele pline, fruntea îngustă, ochii prelungiţi în sus, către tîmple. Îşi umflă pieptul, uşurat, plin de speranţă. O privea pe Itia, şi frumuseţea ei îl liniştea. Cu un om atît de frumos în preajma sa, nimic rău nu i se putea întîmpla. Gîndul acesta era absurd, dar în clipa de faţă se înfăţişa neîndoielnic, în mintea lui : Itia era frumoasă. El nu putea muri, aşadar.

— Eşti frumoasă, Itia, spuse el cu o voce surdă.

Ea rămase nemişcată. Toată agresivitatea ei pierise. Cu ochii închişi, cu braţele spînzurînd de-a lungul coapselor, părea pasivă, amorţită. El îi puse o mînă pe umăr, şi, mai uşor, cu cealaltă, în care ţinea *manu-faité*-ul, o cuprinse pe după mijloc. O strînse gingaş la piept, ţinîndu-şi capul, sus, deasupra ei, sorbind aerul răcoros al mării. Ce lumină blîndă în preajma sa, în pădure. „*Eatua !* îngînă el încetişor, îţi mulţumesc pentru frumuseţea Itiei, îţi mulţumesc pentru podoaba de păr a Itiei, îţi mulţumesc pentru micii sîni rotunzi ai Itiei strînşi la pieptul meu, îţi mulţumesc pentru mărinimia ei."

Ea îşi dădu capul pe spate, privindu-l de jos în sus, cu o expresie de gravitate stăpînită, plină de sfiiciune. Îi surîse apoi, înălţînd deasupra capului ei *manu-faité*-ul, ale cărui pene roşii răvăşeau părul negru al Itiei, şi spuse :

— Acum trebuie să mergem.

Cînd ajunseră la marginea pădurii, o umbră se ivi în faţa lor. Era Raha. Ea le întoarse spatele, agitîndu-şi braţele deasupra capului, în văzduh. Sta în faţa unei stînci lungi şi rotunjite, din mijlocul luminişului. Îi surîse Itiei, dar coborî ochii în pămînt cînd Purcell trecu pe lîngă ea.

Mai făcură cîţiva paşi, sub cerul liber, şi Itia spuse în şoaptă :

— Puştile !

Se opriră în loc. Cele trei ţevi de armă se desluşiră, cafenii, pe fondul roşu al stîncii. Nimic altceva nu se mai

vedea. Nici măcar forma vreunui cap omenesc. Inima lui Purcell începu să-şi înteţească bătăile.

— Hai, spuse el, cu glasul scăzut.

Şi, întorcîndu-se spre Itia, adăugă hotărît :

— Nu, nu înaintea mea ! Alături de mine.

Şi înaintă, cu o mînă deasupra capului, ţinînd în ea *manu-faité*-ul, iar cu cealaltă îndepărtată de trup, cu palma larg deschisă, către stîncă. Itia păşea alături, cam la un metru depărtare de el.

Vreo cincizeci de metri îi despărţeau de ţevile puştilor. El începu să iuţească paşii. Pămîntul luminişului era pietros şi îi frigea tălpile. Simţea pe ceafă şi pe umărul stîng povara soarelui dogoritor, iar nenumărate broboane de năduşeală, năpădindu-i fruntea şi ochii, îl orbeau.

Cînd ajunse la cinci metri de ţevile armelor, se auzi glasul lui Mehani, spunînd :

— Mergi jur împrejur.

Se supuse. Dar după stînca aceea mai era una, pe care cea dintîi o ascunsese vederii, şi apoi încă una, mai lungă şi mai înaltă. De-abia la capătul acesteia găsi deschizătura. Era atît de îngustă, încît fu nevoit să se strecoare pieziş ca să poată trece.

Mehani era în faţa lui, cu puşca în mînă. Timi şi Tetahiti stăteau cu spatele la el, sprijinindu-şi puştile de lespedea stîncii.

— Şezi şi aşteaptă, spuse Mehani, impasibil. Tu, Itia, du-te de stai de pază către miazăzi.

Răceala aceasta de gheaţă, obrazul acesta ca o mască ! Purcell se simţi împietrit, prostit. Pătrunse în încăpere, zări la stînga un ungher de umbră sub o stîncă ce ieşea în afară. Se aşeză uşurat. Îl frigeau picioarele. Îşi preumblă privirea jur împrejur. Cam vreo cinci metri pe cinci. Un cerc aproape perfect. Stîncile nu depăşeau nicăieri înălţimea umărului unui om şi ofereau celui ce pîndea cu puşca o poziţie comodă. Jur împrejur, un loc liber de vreo şaizeci de metri. Itia, de strajă către miazăzi, la marginea pădurii, Raha, către răsărit, Faina pe drum, către miazănoapte. La apus, faleza. „Se feresc mai bine decît noi, gîndi Purcell. Ai noştri umblă prin sat ca într-un *pa* [1], care, de fapt, e

[1] Palisadă în jurul unei tabere sau al unei locuinţe. (Nota autorului.)

deschis în toate părţile."

Minute îndelungi se scurseră, şi Purcell vorbi :

— Ce facem ?

— Aşteptăm, spuse Mehani, fără a-l privi. Se aşează în faţa lui Purcell, lăsă arma jos, lîngă el, şi-şi încrucişă braţele. Cu ochii în pămînt, cu capul vîrît între umeri, părea gata să aţipească. Dar asta nu-l înşela pe Purcell. Prin atitudinea sa, Mehani nu-i îngăduia nici o apropiere.

Aşteptarea se prelungea fără sfîrşit. Timi şi Tetahiti înţepeniseră locului, iar Purcell nu le vedea decît spinările.

— Aşteptăm ce ? întrebă iar Purcell, cu un ton repezit.

Mehani deschise ochii şi-şi ridică mîna pentru a-i impune tăcere.

Tetahiti spuse, fără a întoarce capul :

— Iat-o.

Cîteva clipe mai tîrziu, Faina se ivi, la intrare, şi pătrunse înăuntru. Timi şi Tetahiti erau cu faţa la ea. Mehani se sculă şi se opri lîngă ea, sprijinindu-se de stîncă. Faina nu-i aruncă nici măcar o privire lui Purcell. Stătea, solidă, bine proptită pe picioare, în faţa celor trei bărbaţi. Pieptul i se tot ridica în strădania de a-şi recăpăta suflul.

— Prea mult ai zăbovit, spuse Timi, morocănos.

Faina îl privi pe Tetahiti, dar Tetahiti nu se alătură dojanei lui Timi.

— Ei se află în jurul marii cabane, spuse ea, adresîndu-i-se.

— Şi ce fac acolo ?

— Construiesc un *pa*.

— Cît de înalt ?

Faina ridică braţul, pe care-l întinse deasupra capului.

— Au ajuns departe cu lucrul ?

Faina clătină din cap.

— Lucrează de zor. Vaa îi ajută.

Ea adăugă :

— Pînă mîine vor fi gata.

Cei trei bărbaţi se priviră unul pe altul. „Vor porni la atac în noaptea asta", gîndi Purcell, într-o străfulgerare, şi avu o strîngere de inimă.

— Bine, spuse Tetahiti. Du-te şi stai de pază la miazănoapte.

Faina făcu o mutră uluită. Era lipsit de orice noimă să se pună o pază în pădure, de vreme ce ştiut era că *peritanii* nu vor ieşi din sat.

— Hai, du-te, spuse Tetahiti cu nerăbdare.

Se întoarse pe călcîie şi, înainte de a ieşi, ea îi aruncă o privire lui Purcell ; acum, cînd era cu spatele la tahitieni, cuteza să-l privească.

Tetahiti se aşeză în faţa lui Purcell, cu spinarea rezemată de stîncă, iar Timi se aşeză la stînga sa. Purcell se aşteptă ca Mehani să ia loc la dreapta lui Tetahiti, dar el trecu lîngă Timi, ceea ce avu drept urmare abaterea întregului trio către dreapta lui Purcell. Timi părea nemulţumit şi schiţă o mişcare ca pentru a se ridica, dar Mehani îl înşfăcă de braţ şi, fără a spune o vorbă, îl sili să se aşeze la loc. Cu grelele sale pleoape lăsate pe ochi, Tetahiti privea în pămînt. Păru să nu fi luat aminte incidentul.

Urmă o tăcere, şi Purcell înţelese, deodată, pricinile îndelungatei sale aşteptări. Îndată după ce Itia le împărtăşise dorinţa lui de a-i vedea, tahitienii o trimiseseră pe Faina să cerceteze mişcările *peritanilor*. Această neîncredere îl supără pe Purcell. Avusese de gînd să-şi înceapă vorba cu tot calmul, dar, cuprins de indignare, strigă tare :

— Ce înseamnă asta, Tetahiti ? Te-ai gîndit cumva că m-am înţeles cu *peritanii* ca ei să vă atace în timpul tratativelor pe care urmează să le duc cu voi ?

Tetahiti deschise gura, dar, înainte de a apuca să spuie ceva, Timi interveni, plin de patimă :

— Da ! La asta ne-am gîndit ! spuse el cu un glas piţigăiat. Şi de ce n-am fi făcut-o ? Tu ne-ai mai trădat şi pînă acum.

— Ei, asta-i ! strigă Purcell.

— Erai în tabăra noastră cînd *Scheletul* îşi ţinea puşca aţintită spre noi, dar după ce i-a ucis pe Kori şi pe Mehoro ai intrat în tabăra cealaltă !

Purcell îl privi pe Timi. Între Mehani şi Tetahiti, de o parte şi de alta, dominat de umerii lor atletici, el părea aproape firav, iar obrazu-i rotund şi fără fir de barbă avea ceva copilăresc. Doar ochii îi erau crunţi.

— Timi, spuse Purcell, n-am intrat în tabăra cealaltă. Nu am ridicat arma împotriva voastră. Am încercat să-i alung lui Uili gîndul de a-l ucide pe Ohu. Şi poate ai aflat că *peritanii* mă învinuiesc şi ei de trădare.

— Ştiu, făcu Tetahiti. Mi-a spus Itia.

— De vreme ce pentru ei sînt un trădător, reluă Purcell, desenînd un opt larg cu *manu-faité*-ul în văzduh, cum mai pot fi şi pentru voi un trădător ?

Argumentul, precum şi măreţul gest ce-l însoţise avu efect asupra tahitienilor.

Tetahiti ridică mîna, dar lăsă să se scurgă o secundă sau două, înainte de a vorbi.

— Adamo, spuse el, în cele din urmă, cînd *Scheletul* împreună cu ceilalţi au îndreptat puştile împotriva noastră, tu erai cu noi, erai fratele nostru. Dar *Scheletul* l-a ucis pe Kori şi pe Mehoro. Iar fratele nostru, Adamo, a rămas cu *Scheletul*.

Purcell se simţi cuprins de nelinişte. Tetahiti părea a repeta, îmblînzindu-le, învinuirile aduse de Timi, dar, de fapt, atacul său era cu totul de altă natură. El nu-l învinuia pe Purcell de trădare. El îi reproşa lui Purcell faptul de a fi nesocotit datoria sa de frate. Acuzaţia putea părea mai puţin jignitoare. Pentru tahitieni ea era aproape tot atît de gravă.

— Dacă aş fi venit cu voi, spuse Purcell, sîngele fratelui meu Ropati ar fi căzut asupra mea.

— Ropati avea în mînă o armă împotriva noastră ! strigă Timi, şi ochii îi scînteiară.

Purcell întoarse capul spre el şi îl privi drept în ochi.

— Cel ce l-a ucis pe Ropati nu a făcut-o pentru că el avea o armă. *Aué*, moartea a adus altă moarte. Ohu n-a apucat să se bucure de Amureia. A fost ucis. Uili nu s-a bucurat de răzbunarea sa. Şi el a fost ucis. Iar acum aflu că tu te temi de mine şi că mă ameninţi cu moartea.

— Nu mă tem de tine, spuse Timi cu un ton jignitor. Nu mă tem de o fiinţă care seamănă cu cei ce-şi trăiesc zilele în *farehua* [1].

[1] Azil al celor „neputincioşi" ; *hua* — loc de refugiu în vreme de război, pentru femei, copii şi bătrîni. (Nota autorului.)

— Dacă sînt un *hua*, spuse Purcell, atunci cum se face că-mi spui trădător ?

În aceeaşi clipă pe buzele lui Mehani înflori un surîs cald, dar plin de viclenie, care-l atinse pe Purcell drept în inimă şi se şterse îndată. Dibaci, Adamo ăsta. Dibaci la minte şi la vorbă, Adamo ăsta. Purcell privea fericit trăsăturile, din nou impasibile, ale feţei lui Mehani. „Îmi mai este, aşadar, prieten", gîndi el cu sufletul plin de bucurie. Toate îi părură, deodată, mai uşoare.

— Tetahiti, reluă Purcell, sigur că îl va convinge. Ascultă-mă, pentru că îţi spun adevărul. Ropati nu ar fi tras asupra voastră. Nici Jono, nici bătrînul. Nici omul galben. Ropati purta pe umăr o puşcă, dar ca să se joace de-a războinicul. Jono, pentru că nu înţelegea nimic. Bătrînul, pentru că se temea de *Schelet*. Cît despre omul galben, să ştii că nici măcar nu-şi pusese în puşcă lucrul acela ucigător.

Tetahiti ridică agale pleoapele-i grele şi spuse, cu dispreţ :

— *Peritanii* au un fel de a fi pe care noi nu-l înţelegem. Sînt cu un şef, dar nu sînt cu el. Îl ascultă, dar nu-l ascultă. Fac un lucru, şi nu-l fac.

Şi reluă :

— Pentru mine, treaba este limpede : aceşti patru oameni erau înarmaţi cu puşti : ne erau, prin urmare, duşmani.

— Eu nu am puşcă, spuse Purcell, şi, cu toate astea, rămîn în ochii tăi un duşman.

— Nu am spus despre tine că eşti duşmanul nostru, vorbi Tetahiti, privindu-l drept în ochi.

— Atunci, un *hua*.

— Nu eşti un *hua*.

— Atunci, un trădător ?

— Nu eşti un trădător.

— Atunci ce sînt ?

În mintea lui Purcell întrebarea era retorică. Ea urmărea ca, prin eliminare, să se ajungă la recunoaşterea neutralităţii sale. Dar Tetahiti nu lua lucrurile în acest fel. Îl scrută un minut întreg pe Purcell, ca şi cum ar fi încercat să desprindă din trăsăturile sale definiţia a ceea ce era el, în realitate.

— Nu știu, spuse el, în cele din urmă, vorbind rar. Poate un om dibaci.

Răspunsul acesta se abătu asupra lui Purcell pe neașteptate și îl lovi ca un bici. „Și dacă are dreptate, gîndi el, într-o străfulgerare. Dacă cumva mă înșel asupra mea însumi? Dacă întreaga mea conduită de pînă acum nu a fost, într-adevăr, decît dibăcie și oportunism?"

Trebuia să vorbească, să răspundă, să nu lase spusele lui Tetahiti fără replică... Această tăcere îl făcea să-și piardă prestigiul. Dar o îndoială îi răpea puterea de a răspunde. În clipa aceea Purcell găsea aproape îndreptățit ceea ce spusese Tetahiti despre el.

Tetahiti lăsa tăcerea să se prelungească. Își dăduse seama de tulburarea pe care vorbele sale o iscaseră în sufletul lui Purcell, dar nu trăgea încă nici o concluzie din acest fapt. Cu luare-aminte și prudent cum era, nu-i plăcea să se pripească, nici măcar în gînd. Poate va trebui într-o zi să-l trateze pe Adamo drept dușman. Poate. Cine era Adamo? Un om iscusit, se da deoparte din vîltoarea luptei. Dar atunci de ce să-și pună viața în primejdie, venind la ei ca să le ceară pace?

Purcell își aduse, în cele din urmă, aminte de fraza pe care și-o pregătise pentru începutul acestei convorbiri și, ridicînd privirea deasupra capului său, spuse:

— Sînt *manu-faité* și am zburat către voi, ca să vă aduc pacea.

Tetahiti încrucișă brațele pe piept, iar fața-i zbîrcită și viguroasă căpătă o expresie de gravitate. Din atitudinea sa se înțelegea limpede că discuția de pînă acum luase sfîrșit și se începea ceremonia negocierilor.

Purcell se ridică, cu brațul îndoit, cu *manu-faité*-ul la înălțimea umărului, cu smocul de pene roșii înapoi, cu vîrful bățului înainte.

— Sînt *manu-faité*, începu el scandînd cuvintele, și vă vorbesc în numele păcii. Sîntem de trei zile în plin război, iar pînă acum au și fost răpuși opt oameni. *Aué*, e prea mult. Încă o zi și cine poate spune cine va mai fi viu pe insulă? Ascultați-mă, voi, războinici, ascultați-mă: sînt *manu-faité* și vă vorbesc în numele păcii. De ce se poartă acest război? Pentru că s-au făcut nedreptăți la împărțirea

femeilor şi la împărţirea pământurilor. Dar acum, *aué*, sînt unsprezece femei pentru şapte bărbaţi şi pământ destul pentru toţi. *Tané*, să nu facem ca neghiobii de rechini, care se omoară între ei, fără nici un folos. Ascultaţi-mă! Sînt *manu-faité* şi vorbesc în numele păcii. Tînărul cînd ridică arma îşi spune simţindu-şi puterea şi dibăcia: „Vrăjmaşul va fi ucis de mine". *Aué*, războiul este o întîmplare. Cel ce şi-a spus aşa e şi el ucis. Şi atunci, pentru el nu mai există pescuitul în bucuria revărsatului zorilor, nici cocotierii care se leagănă în bătaia vîntului, nici plăcuta tihnă a amiezii după ce a mîncat, cînd e îmbiat la somn sau la joacă. Voi, războinici, spuneţi-mi: cine va mai trăi dacă nu se pune capăt războiului? Cine va mai rodi pîntecele femeilor? Cine va mai popula insula cînd nouă ne va suna ceasul? Vorbesc, o, războinici, în numele păcii şi răspundă cel ce are limbă.

Purcell se aşeză şi îi privi pe cei trei oameni din faţa sa. Cu puşca pe genunchi, cu cuţitul gol vîrît în *pareu* nu simţeau nici o nevoie să se sprijine de stîncă, ci îşi ţineau foarte drept trupul pe picioare, de loc înţepeniţi sau obosiţi, şi, deşi se aflau în plină dogoare a soarelui, un strop de năduşeală nu li se ivea pe frunte. Privirea ochilor le era de nepătruns. Zadarnic îşi tot spunea Purcell că impasibilitatea lor ţine de rosturile ceremoniei şi că nu ascunde în sine nimic rău, căci se simţea, totuşi, descurajat.

Tetahiti făcu un semn, iar Timi se ridică. El trebuia să vorbească cel dintîi, ca cel mai puţin important dintre cei trei, şi primit la sfat printr-o abatere de la uz, căci nu era nobil. Pentru a învesti cu mai multă forţă tot ceea ce urma să spună, el înălţă puşca pe care o ţinea în mîna stîngă deasupra capului şi, trăgîndu-şi jungherul de la brîu, îl avîntă înainte cu mîna dreaptă. Rămase aşa, drept, o secundă, ţinîndu-se în vîrful picioarelor, ca o statuie a urii. Nu avea nici majestatea, nici talia lui Mehani sau a lui Tetahiti, dar părea subţire şi aspru ca o lamă de oţel. Cînd începu cuvîntarea, nu se mulţumi doar să-şi cînte cuvintele, ci le şi dănţuia, tropăind pămîntul cu picioarele, cu ochii scăpărători, spintecînd văzduhul, înspre Purcell, cu năprasnice lovituri ale cuţitului sau rotindu-l deasupra capului. Era în obrazul şi în silueta sa ceva de adolescent

şi de asexuat, care făcea aproape şi mai înfricoşătoare setea de distrugere ce-l răscolea.

— O, războinici! strigă el cu un glas fremătător, care însă, treptat-treptat, deveni ascuţit, cuvîntul pe care-l rostesc e pentru spintecarea păsării! O, războinici! Îndepliniţi-vă sarcina! Fiţi aidoma găurilor din stînci din care ţîşnesc şopîrlele! Fiţi aidoma albiei deschise înăuntrul căreia se zbate un rechin furios! Nu cruţaţi vieţile! Moară *peritanii* cu toţii! Ucis fie deşelatul *Schelet!* Ucis, Micul Şoricel! Ucis fie şeful! Ucis fie Adamo! O, războinici! Cuvîntul pe care-l rostesc e pentru spintecarea păsării! Daţi foc caselor! Pustiiţi grădinile! Retezaţi copacii! Faceţi roabe din femeile vrăjmaşilor! Puneţi-le genunchiul pe grumaz! Să vă asculte porunca precum căţelele! Spintecaţi femeile ce poartă-n pîntece plămada *peritană* şi nimiciţi neamul lor blestemat! O, războinici! Pentru spintecarea păsării am vorbit eu acum, şi facă-se precum am spus!

Timi îşi puse, din nou, jungherul la brîu şi se aşeză la loc. Îndată după aceea, Mehani sări în picioare. Puiul ăsta de năpîrcă cuteza să ceară spintecarea surorii sale. Faţa i se făcuse pămîntie de furie, şi, în strădania de a-şi înfrîna pornirea, toţi muşchii falnicului său trup zvîcneau. Cu capul zvîrlit pe spate, cu nările fremătînd, cu ochii bulbucaţi în orbite, vinele gîtlejului i se umflau cumplit în sforţarea de a-şi regăsi graiul. Cîinele ăsta! Puiul ăsta de năpîrcă! La un moment dat îşi răsuci capul spre Timi cu o căutătură atît de cruntă, încît Purcell crezu că se va năpusti asupră-i. Dar această expresie i se şterse îndată, Mehani privi drept înaintea sa şi izbuti cu un efort aprig să-şi destindă încet-încet muşchii. Fu un spectacol uluitor. Din creştet pînă în tălpi, jucau şi fremătau valuri sub pielea trupului său, micşorîndu-şi treptat-treptat tălăzuirea, ca aceea a vijeliei ce se potoleşte. Apoi totul redeveni firesc, iar suprafaţa întunecată şi unduitoare a pielii sale se linişti, ca apele unui lac. Toţi muşchii săi părură atunci învăluiţi de o teacă neagră ce le tăinuia forţa, iar trupul său era pe deplin liniştit şi destins.

— O, *manu-faité!* spuse el cu o voce de-abia uşor înăsprită, cine este nebunul care ne dă povaţa să retezăm arborii? Arborii aceştia sînt ai noştri! Cine spune să se

pustiască grădinile ? Grădinile acestea ale noastre sînt ! Cine ne îndeamnă să prefacem femeile în roabe ? Ele sînt surorile noastre ! Cine spune să nimicim pruncii purtaţi în pîntecele lor ? O, *manu-faité*, aceştia sînt propriii noştri nepoţi ! Aşa încît nimeni să nu aibă cutezanţa să se atingă de pîntecele acestor femei, ca nu cumva însuşi războinicul să ridice arma împotriva celuilalt războinic şi să-l ucidă !

Mehani răsuflă adînc. Se simţea uşurat că răspunsese declaraţiei lui Timi printr-o ameninţare ce nu lăsa loc nici unei îndoieli. El reluă :

— O, *manu-faité*, eu rostesc cuvîntul în favoarea păcii ! Eu, Mehani, fiu de şef, vă spun : doar Lacomul să fie ucis, căci el singur e pricina tuturor relelor. Numai Lacomul să fie ucis, căci numai el singur a ucis. Cruţate fie vieţile celorlalţi, înlăturate fie nelegiuirile Lacomului, iar tahitienii trăiască de-acum înainte împreună cu străinii, în bună înţelegere, uitînd şi unii şi alţii de trecut !

De îndată ce Mehani se aşeză, se ridică Tetahiti. Cu grelele-i pleoape pe jumătate lăsate, cu sprîncenele încruntate deasupra nasului său puternic, cu încreţiturile din jurul gurii mai adîncite decît totdeauna, el rămase cîteva clipe neclintit. *Peritanii* se păzeau atît de rău, încît trei contra trei, la fel de înarmaţi, el era sigur că îi vor învinge. Primise doar din curtenie *manu-faité*-ul, iar acum regreta amarnic acest fapt. În ajunul bătăliei decisive, cei doi tovarăşi ai săi ajunseseră să se ameninţe unul pe celălalt ! Erau gata să se omoare între ei ! Nimic bun nu era de aşteptat din partea unui *peritan*. Avusese chiar o nouă dovadă că aşa era : prezenţa lui Adamo stîrnise cearta.

— O, *manu-faité*, spuse el, cu o voce gravă, cuvîntul pe care-l rostesc eu este în favoarea continuării războiului ! Dar luaţi aminte, războinici, că noi nu sîntem un trib în luptă cu un alt trib, ci un trib care se sfîşie pe sine însuşi. Şi de aceea se cuvine să fim atenţi şi să nu sfîşiem prea tare... O, *tané* ! Aţi făcut din mine şeful vostru, iar eu, Tetahiti, şef, fiu de şef, vă spun : cu fruntea mea voi atinge casele, iar casele vor fi tabu [1]. Voi atinge cu fruntea

[1] Potrivit vechilor credinţe din Tahiti, capul unui şef fiind tabu, el comunică tuturor lucrurilor pe care le atinge această proprietate. (Nota autorului.)

arborii, iar arborii vor fi tabu. Voi atinge cu fruntea împrejmuirile grădinilor, iar grădinile vor fi tabu. Voi atinge cu fruntea pîntecele femeilor ce-şi poartă prunçii, şi pîntecele acestea vor fi tabu.

O, *manu-faité,* rostesc cuvîntul pentru continuarea războiului! Nu pentru femei şi pentru pămînturi luptă războinicii noştri. Ci pentru înjosirea pricinuită şi îndurată. Pentru jignirea ce ni s-a adus. Pentru felul de a privi de sus al omului nelegiuit! O rană s-a adîncit în inima noastră, o, *manu-faité!* Dacă *peritanii* vor s-o pornească pe mare şi să caute aiurea o altă insulă, n-au decît să plece oamenii aceştia nelegiuiţi! Dar de rămîn pe această insulă, şterşi să fie de pe faţa pămîntului! Ce încredere să mai ai în aceşti înşelători, în aceşti oameni de neînţeles? O, *manu-faité,* cuvîntul pe care-l rostesc eu este în favoarea continuării războiului! Dacă *peritanii* rămîn pe insulă, piară cu toţii! Fie moartea lor balsam pe rănile noastre! Capetele lor fie podoabă la intrarea caselor noastre! Fie ei de gheaţă şi în beznă, pe cînd noi vom fi fierbinţi şi vii în femeile lor!

O, *manu-faité*! Vorbit-am pentru continuarea războiului, şi răspundă cel ce are o limbă!

Tetahiti se aşează pe locul său, iar Purcell se ridică încet, în picioare. Nădăjduise din partea lui Tetahiti — cel mai dibaci şi mai calculat dintre cei trei — o soluţie de compromis. Dar acum era vădit că Tetahiti era sigur de victorie, şi că nu voia pacea. Mărinimia cu care-i lăsa pe *peritani* s-o pornească în largul mării era aproape o insultă.

— Tetahiti, spuse Purcell, pe un ton potolit. Dacă ai fi victorios, şi războiul ar fi terminat şi mi-ai spune: „Adamo, pleacă sau mori", aş primi să plec. Căci, pentru mine, care nu am pus mîna pe armă şi nu am luptat, nu este de loc înjositor să plec. Dar lucrul nu este la fel pentru ceilalţi *peritani.* Aceştia sînt înarmaţi şi s-ar simţi ruşinaţi să fugă. Trebuie, de asemenea, să înţelegi, Tetahiti, că dacă *peritanii* ar porni-o pe mare în pirogele din grotă, i-ar pîndi moartea. Moartea prin înec; moartea prin sete şi foame; moartea prin ştreang — dacă ar întîlni în drum o mare pirogă din ţara lor de baştină. Ia seama, Tetahiti, ca nu cumva, după ce ai îndurat nedreptatea, să fii tu însuţi nedrept. Cine dintre *peritani* te-a jignit? Un om. Trebuie

oare ca toţi *peritanii* să piară din pricina acestui singur om ?

Tetahiti ascultă aceste cuvinte, cu ochii închişi, cu obrazul împietrit, iar cînd Purcell tăcu, el spuse cu toată curtenirea, dar cu un ton care punea capăt oricărei discuţii :

— Ai isprăvit de vorbit, o, *manu-faité* ?

— Da, am isprăvit.

Tetahiti întoarse capul spre stînga sa şi spuse :

— Trage cercul în faţa mea, Timi, hotărîrea trebuie luată.

Timi se supuse. La drept vorbind, el nu putea trage nici un fel de cerc, solul fiind alcătuit din bolovani, aşa încît se mulţumi să se aplece şi să facă, cu mîna dreaptă, o largă mişcare de rotire, înaintea şefului său. O dată acest lucru făcut, se aşeză din nou la locul său.

— E rîndul vostru, războinici ! spuse Tetahiti.

Timi ridică de jos o pietricică, o zvîrli în mijlocul cercului închipuit şi spuse :

— Iată ascuţişul de piatră pentru spintecarea păsării.

Tetahiti încruntă din sprîncene. Timi nu se lăsase înduplecat nici de ameninţarea lui Mehani, nici de tabuul statornicit de însuşi Tetahiti. Smintitul ! Neruşinatul ! O dată războiul isprăvit, va trebui să-şi primească pedeapsa ! Privirea lui Tetahiti se întunecă, iar el spuse, cu un glas calm :

— E rîndul tău, Mehani.

Mehani zvîrli o piatră înăuntrul cercului şi spuse :

— Iată piatra care să ne readucă pacea.

Tetahiti ridică o piatră de jos, o duse ceremonios la gură şi lăsă să se scurgă cîteva secunde în cea mai desăvîrşită tăcere. Arăta în acest fel că hotărîrea sa era singura suverană. Nu se ţinea seama în realitate de numărul voturilor. Şeful era arbitrul, iar cuvîntul său era hotărîtor.

Aruncă piatra.

— Iată piatra pentru continuarea războiului.

După ce rosti cuvintele, îşi ridică pleoapele grele şi îl privi pe Purcell.

— Străine, spuse el cu un ton rece, dă-mi *manu-faité*-ul.

Purcell se ridică, uluit de acest ordin şi de tonul cu care fusese dat. Şovăi cîteva clipe şi-i întinse, în cele din urmă, pasărea lui Tetahiti. Asistase, în Tahiti, la negocieri de

pace, dar pacea fusese acceptată, iar trimisul făcuse cale întoarsă spre tabăra sa cu penele roşii deasupra capului şi în aclamaţiile poporului.

Tetahiti se ridică, iar Timi şi Mehani îi urmară pilda. El luă cu amîndouă mîinile *manu-faité*-ul, îl înălţă în văzduh, şi apoi, trîntindu-l cu violenţă de genunchi, îl frînse. După aceea zvîrli cele două bucăţi la pămînt şi rosti cu glas sălbatic :

— Pasărea păcii a murit !

Purcell se simţi lovit şi paralizat de spaimă. Simbolul acestui gest era străveziu : nimicirea păsării însemna propria sa nimicire.

Se scurse un minut întreg. Purcell nu era în stare să vorbească şi nici să se mişte.

Timi îşi trecu puşca în mîna stîngă, iar cu cea dreaptă scoase jungherul de la brîu, apoi îl arătă pe Purcell cu vîrful tăişului şi spuse, întorcîndu-şi capul, către Tetahiti :

— O, Tetahiti, *peştele* [1] ăsta, lasă-l pe mîna mea.

În aceeaşi clipă, Mehani se îndreptă spre Timi, atingîndu-l aproape, şi strigă, cu un glas înfricoşător :

— Tabu !

Cuvîntul acesta, precum şi intensitatea cu care fusese strigat, îl pironi locului pe Timi. Cu toate acestea, Timi îl înfruntă pe Mehani şi nu fără cutezanţă. Îşi înălţă capul pînă la faţa ameninţătoare a lui Mehani şi spuse, cu un glas ascuţit :

— De ce e tabu ?

— Priveşte, omule ! spuse Mehani, urlînd din fundul rărunchilor fiecare cuvînt. Priveşte, omule, cercelul pe care-l poartă Adamo la ureche ! Eu i l-am dat ! Şi, înaintea mea, cercelul acesta a fost purtat de tatăl meu, marele şef Ohu !

Timi privi ţintă, cu ochii ieşiţi din orbite, cercelul. Adevărat ! Era cercelul lui Ohu ! Se simţi înşelat.

— Acest tabu nu e adevărat ! strigă el, în cele din urmă, plin de furie. Tabuul unui şef tahitian nu poate fi comunicat unui *peritan !*

— Dar cine este acest *peritan ?* urlă Mehani, din toate puterile. Este însuşi ginerele şefului tahitian ! Bărbatul fiicei sale ! Fratele fiului său !

[1] Omul care urmează a fi jertfit. (Nota autorului.)

Purcell îi privea cu gura căscată. Era foarte vădit că viaţa sa atîrna de această dispută teologică : sacra însuşire a unui tabu putea fi, oare, transmisă unui străin ?

Timi întoarse capul către Tetahiti şi spuse pe un ton aproape arogant :

— Ce, hotărăşte şeful ?

Purcell nu-l privea pe Tetahiti. Îşi redobîndise sîngele rece şi, legănîndu-se, imperceptibil, pe picioare, sta cu ochii la pîndă, urmărind cele mai neînsemnate mişcări ale lui Timi.

— Ce hotărăşte şeful ? repetă Timi.

Tetahiti era încurcat de moarte. Nimicise *manu-faité*-ul, pentru că aşa cerea tradiţia, dar fără vreun gînd limpede împotriva lui Adamo. Cu toate acestea, obiceiul îngăduia uciderea nefericitului trimis. În această privinţă el nu putea să nu-l îndreptăţească pe Timi. Cît despre tabu, Tetahiti nu era departe de a-i da dreptate. El însuşi avea îndoieli asupra eficacităţii acestuia, căci Adamo nu era tahitian. Din nefericire, un lucru era limpede : legînd de urechea lui Adamo o podoabă ce se atinsese de capul lui Ohu, Mehani dăduse a se înţelege că prin alegerea sa Adamo devenise fratele său şi că viaţa lui Adamo preţuia mai mult decît însăşi viaţa sa. Jertfirea lui Adamo ar fi atras după sine, în chip neîndoielnic, o luptă pe viaţă şi pe moarte între Mehani şi Timi, iar, în acest caz, tahitienii ar porni la noapte cu un războinic mai puţin la atacul *peritanilor*.

— Eu sînt şeful, spuse el, în cele din urmă, privindu-l pe Timi drept în ochi, şi nu un preot. Iar în ceea ce priveşte tabuul nu pot hotărî de partea cui este dreptatea. Cu toate acestea, de vreme ce Adamo este neam cu Mehani, iar Mehani îl socoteşte tabu, vei avea destulă cumînţenie să renunţi la acest *peşte*.

Mai scund cu un cap decît cei doi războinici de talie atletică, unul în dreapta, celălalt în stînga sa, Timi se înălţă, întinzîndu-şi trupul subţire ca pe un arc. Nobilii ăştia ! Odraslele astea de şefi ! Se aliau împotriva sa ! Era limpede, voiau să-l înfricoşeze ! Dar ce preţ avea puterea lor pe lîngă puşca pe care o ţinea el, acum, în mînă ?

— Dreptul meu este dreptul meu ! urlă el cu turbare.

Un întreg minut se scurse, Timi păru a se potoli, coborî ochii, cu un aer viclean, şi, deodată, cu iuţeala fulgerului, făcu un pas în lături şi se năpusti, ca pentru a-i da o lovitură cumplită de cuţit, asupra lui Purcell. Purcell făcu o săritură în lături, tăişul atinse stînca, iar în acea clipă, Mehani, ridicîndu-şi în văzduh amîndouă mîinile, le abătu pe ceafa lui Timi. Părea că lovitura fusese uşoară, dar Timi fu zvîrlit înainte, cu violenţă, fruntea i se izbi de stîncă, se prăbuşi la pămînt şi rămase locului, nemişcat, cu faţa în jos.

— L-am omorît oare pe nemernicul ăsta ? spuse Mehani.

Îl privea pe Tetahiti. Acesta îngenunche la pămînt, întoarse capul lui Timi şi îl sprijini de pieptul său.

— Smintitul ăsta e cam ameţit, spuse el cu dispreţ.

— Hai, Adamo ! strigă Mehani, apucîndu-l de mînă.

Avîntul lui Mehani fu frînat de drumul printre stînci, printre care fu nevoit să se strecoare pieziş. De îndată ce trecu de ele, îl trase pe Adamo cu o asemenea iuţeală în urma sa, încît îi strivi pieptul de piatră. Nu apucaseră să facă zece metri înspre luminişul pădurii, cînd Tetahiti strigă în urma lor : „Mehani, să nu te duci mai încolo de marginea pădurii !“ Gonind mai departe, Mehani agită, în semn de ascultare, mîna-i slobodă, în văzduh, iar Purcell, întorcînd capul, o zări pe Itia, în picioare, încremenită la douăzeci de paşi de el, neîndrăznind să se apropie. „Itia, se auzi glasul lui Tetahiti, adu-mi apă !“ Lui Purcell i se zdreleau picioarele printre pietre, fiind la tot pasul gata să cadă, iar iuţeala cu care îl trăgea Mehani îi părea de necrezut şi îl făcea să i se pară că e un copil tîrît de un om mare, într-o goană fantastică.

Cînd păşi sub palmieri, Mehani îi slobozi mîna, abia domolindu-şi fuga, iar Purcell fu surprins nevăzînd trunchiurile arborilor apropiindu-se din nou în urma lor, pe măsură ce ei înaintau. Exista, aşadar, un drum pe care doar tahitienii îl cunoşteau. Lui Purcell i se zbătea inima în piept, se temea să nu rămînă în urmă, în întuneric, şi şopti uşor :

— Nu aşa de repede, Mehani.

Mehani încetini goana.

— Ascultă-mă, spuse el pe acelaşi ton. Am să-ţi spun ceva. M-auzi ?

— Da.

— Unde te duci acum ?

— La smochin.

— Şi după aceea ?

— În grota armelor. Aşa au găsit cu cale femeile.

— E o idee bună.

Şi reluă :

— De-abia îţi tragi sufletul. Vrei să merg mai încet ?

— Nu.

— Ascultă-mă ! De îndată ce vei fi ieşit din pădure, aleargă ! Aleargă şi nu te opri de loc pînă ce nu ajungi la grotă !

— Bine.

— N-ai cîştigat decît puţin timp. Timi fuge grozav de bine. Şi nu-l pot opri. Căci ar trebui să-l ucid.

Şi reluă, cerîndu-i parcă iertare.

— Nu-l pot ucide înainte de bătălie.

Purcell alerga. Avea un junghi şi căuta să-şi recapete suflul firesc.

— Cînd vom ajunge la capătul pădurii, o voi lua înapoi pe alt drum, ca să-l înşel, şi în felul ăsta vei mai cîştiga puţin timp.

Întunericul se lumina treptat-treptat. Cîţiva paşi mai departe muntele se înălţa înaintea lor, iar la picioare se desfăşura, pînă la smochin, întinderea pietroasă de pămînt. Mehani se întoarse, îl ridică pe Purcell în braţe, îl strînse la piept, lipindu-şi obrazul de al său.

— Ascultă, vorbi el gîfîind. Ascultă ! Ai să pleci ! Ascultă ! Poate vei fi ucis, poate eu. Ascultă, Adamo, fratele meu. Te iubesc. Nu uita niciodată cît de mult te iubesc. Dacă mor, mă voi gîndi la tine *după aceea.* Şi la fel să faci şi tu *după aceea.* Făgăduieşte-mi !

— Ţi-o făgăduiesc ! spuse Purcell cu glasul tremurînd. Simţi sub buze obrazul aspru şi puţin sărat al lui Mehani. Era tulburat de fericire şi în acelaşi timp de deznădejde că se desparte de el. Ţi-o făgăduiesc ! repetă el.

Mehani slăbi strînsoarea îmbrăţişării, îl prinse de umeri şi, prin mici lovituri, îşi ciocni uşor fruntea de a sa. Purcell

îşi aduse aminte că la sosirea sa în Tahiti făcuse acelaşi lucru, într-o clipă în care inima îi era prea plină ca să mai fi fost în stare să vorbească.

— O, Adamo! spuse el în şoaptă. O, Adamo, fratele meu!

— Ţi-o făgăduiesc, spuse Purcell, cu ochii înecaţi de lacrimi.

Mehani se desprinse de el, îl bătu uşor, cu palma, pe umăr. Zîmbetul îi era atît de bun şi de cald, încît pe Purcell îl duru.

— Du-te! spuse el. Acum du-te! Du-te, Adamo!

Capitolul XIV

— Aici, spuse Avapuhi, întorcîndu-se. Purcell se trudea printre stînci la cîţiva metri mai jos de ea. Poteca aducea cu un fel de trecătoare dreaptă, tăiată în piatră, şi atît de abruptă către sfîrşit, încît Purcell era nevoit să se agaţe de pietrele ieşite afară, pentru a putea înainta. Înainta cu o încetineală care-l exaspera. Avea simţămîntul că oferă o ţintă perfectă unuia, care, stînd la capătul de jos al povîrnişului, ar trage asupra lui. Nu privea în urmă şi, deşi era, sub arşiţa soarelui, leoarcă de năduşeală, fiori de gheaţă îi furnicau pe şira spinării.

O ajunse pe Avapuhi, o trase de mînă la adăpostul unui mărăciniş des, care ascundea pe jumătate deschizătura grotei, şi zvîrli printre crăci o privire spre fundul trecătorii. Sta în picioare, cu umărul sprijinit de Avapuhi, nefiind în stare să scoată o vorbă, uluit de zgomotul propriei sale răsuflări. În afară de o uşoară adiere a aerului deasupra rocilor încinse priveliştea ce se desfăşura la picioarele sale era pustie, neclintită. Trase aer în piept, apoi se întoarse către grotă. Era, în sfîrşit, în siguranţă.

— Vino, Avapuhi.

— Aşteaptă, mai e vasul cu fructe!

Vîrî mîna printre crăcile tufişului, trase spre ea vasul cu o rotire a braţului şi-l propti în şold. El o privi. Făcuse pentru a doua oară, în mai puţin de un ceas, urcuşul, de la smochin pînă la grotă, şi nici măcar nu gîfîia.

— Şi acum ?

— Mergi drept înainte, Adamo. Îţi spun eu cînd ajungem.

Solul grotei cobora în jos cu vreun metru-doi, apoi începea să urce uşor printr-un tufiş încîlcit, de crengi şi flori. Bolta era străbătută de găuri prin care răzbătea aerul de afară, iar lumina jucăuşă păta, ici-colo, pereţii. Tunelul o coti la stînga, răcoarea năpădi umerii lui Purcell, petele de lumină pieriră, şi întunericul se strecură, treptat-treptat.

— *Tupapahuii,* spuse Avapuhi, oprindu-se locului. Mi-e frică.

— *Maamaa,* spuse Purcell, nerăbdător. Ţi-ai petrecut aici cincisprezece zile, cu Itia ! Şi nu ţi-au făcut nici un rău ! Aştia sînt *tupapahui* de treabă !

După o clipă, Avapuhi spuse :

— Poate s-or fi schimbat ?

Purcell ridică din umeri.

— Eşti cu mine şi n-ai de ce să te temi. Eu nu cred în *tupapahui.*

— Adevărat ? făcu ea, plină de speranţă.

— Adevărat.

Potrivit credinţei tahitiene, *tupapahuii* se fereau să năpăstuiască pe cei ce nu credeau în existenţa lor. Faptul că în ciuda acestei idei nu se găseau mai mulţi necredincioşi în Tahiti era într-adevăr uimitor.

Purcell o porni mai departe, iar Avapuhi îl urmă fără a se mai împotrivi. Nu numai că, aşa ca şi Mehani, nici el nu credea în *tupapahui,* dar Avapuhi îşi dădu deodată seama de o particularitate a lui Adamo, liniştitoare pentru ea : Adamo avea părul de culoarea mierei. *Tupapahuii* nu văzuseră niciodată un muritor arătînd atît de ciudat. Descurajaţi de necredinţa sa, nedumeriţi de înfăţişarea sa, era de aşteptat ca ei să-şi vadă de treabă, chiar dacă, de cînd cu ploaia aceea grozavă, nu mai erau în toane bune.

Purcell se înfundă pînă la genunchi în ceva rece şi se dădu înapoi. O apă neagră acoperea solul pînă departe, cît vedeai cu ochii. Licărind uşor în penumbră, bolovani mari şi rotunjiţi ieşeau în afară, din loc în loc.

— Itia vorbea despre un izvoraş, spuse el, uluit.

— Nu era apă aici, cînd am fost noi, spuse Avapuhi, cu glasul schimbat. E o răutate a *tupapahuilor !*

O lua iar de la cap !

— Ascultă ! spuse Purcell, scos din fire.

O cuprinse în braţe şi o simţi în mîini ţeapănă şi îngheţată de spaimă.

— Ascultă ! repetă el, cu solemnitate, nu există *tupapahui !* Eu, Adamo, adăugă el cu o voce puternică, îţi declar că nu există *tupapahui !*

Repeziciunea cu care Avapuhi reacţionă la această declaraţie îl ului pe Purcell. Din ţeapănă şi îngheţată cum era, se topi într-o clipă ca untul, pielea îi redeveni caldă, mijlocul ei îşi recăpătă supleţea. Trecuse, într-o singură clipă, de la înţepenirea desăvîrşită provocată de spaimă la liniştea cea mai adîncă. Îşi frecă cu recunoştinţă obrazul de obrazul lui Adamo. Nu ceea ce spusese Adamo o schimbase, ci tonul său elocvent, plin de convingere.

Purcell înainta din piatră în piatră. Cînd din loc în loc depărtarea dintre ele era prea mare, lăsa mîna Avapuhiei şi făcea o săritură. Bolta de deasupra capului său nu era prea înaltă, iar grota se înfăţişa ca un tunel îngust şi întortocheat. Un braţ al torentului îl străpunsese cîndva, pesemne, pînă în ziua în care o surpare de stînci îi schimbase cursul. Iar, acum, apa trebuia din nou să se strecoare printre surpături. Cînd ea îşi va fi lărgit drumul — după cîţi ani, oare ? — se va revărsa peste ridicătura de la intrare, va ţîşni din grotă, prăvălindu-se în torent, la poalele muntelui. Apa urmase, desigur, altădată acest drum. Poteca stăvilită prin care trecuse avea, într-adevăr, înfăţişarea unei trecători săpate de apă.

— *Tupapahuii* nu au nici o vină, spuse el întorcîndu-se. Apa torentului a făcut aici o mică gaură.

— Apa asta e foarte iscusită, spuse Avapuhi, cu tonul respectuos cu care ar fi vorbit despre un şef.

Purcell îi lăsă mîna şi sări pe o piatră mare din mijlocul apei. Piatra se aplecă în faţă, cu un plescăit urmat de o lovitură înnăbuşită. Purcell fu cît pe ce să-şi piardă echilibrul, bătu aerul cu braţele şi sări pe o altă piatră. Se auziră în urma sa aceleaşi două zgomote : al pietrei plescăind apa şi al bolovanului izbit de bolovan. Lespedea de piatră revenise, în aceeaşi clipă, la locul ei.

— Ai grijă, spuse el peste umăr.

Mai făcu vreo zece metri. Tunelul o cotea la dreapta, iar pe peretele din stînga lui se ivi, săpată în stîncă, o deschizătură, destul de rotundă, de-abia depăşind în lărgime dimen-

siunile unei ferestruici. Purcell se aplecă. Deschizătura dădea înspre altă galerie, mai puţin întunecată decît aceea în care se afla el, şi vădit mai înaltă. În partea unde stătea el marginea de jos a deschizăturii îi ajungea pînă la înălţimea şoldului, dar în partea cealaltă era la nivelul solului. Cel de al doilea tunel părea că înaintează în linie dreaptă, şi după ce străbate o bucată de drum, destul de luminat, se înfundă în întuneric. Solul era alcătuit, şi aici, din bolovani mari rotunzi sau plaţi, dar cu desăvîrşire uscaţi. Apa nu pusese încă stăpînire pe această parte a galeriei.

— Am ajuns, spuse Avapuhi.

Purcell se întoarse.

— Aici e ? de partea cealaltă a deschizăturii ?

— E foarte uşor. Ai să vezi.

Ea se lăsă în jos, îşi strecură capul prin deschizătură şi, cu amîndouă palmele proptite de cealaltă parte, pe sol, îşi ridică picioarele, începu să se tîrască pe şolduri şi dispăru. Totul se petrecuse cu o repeziciune de neînchipuit. În clipa următoare i se ivi iarăşi capul prin deschizătură.

— Stai să te ajut.

— Nu, refuză Purcell.

Dar o scoase la capăt mai greu decît ea. Cînd se ridică în picioare, carnea de pe piept îi era zdrelită.

Se afla într-un fel de încăpere boltită, de vreo patru metri pe patru, după care tunelul se strîmta pînă la dimensiunile unei galerii înguste, pierzîndu-se în beznă. Această încăpere era luminată de o crăpătură prin care se strecura o dîră de lumină, lată de o palmă.

— Să nu mergi mai departe, spuse Avapuhi, arătînd spre tunel. E un puţ acolo.

— Adînc ?

Ea dădu din cap.

— Arunci o piatră şi apoi aştepţi şi mai aştepţi încă. Şi la urmă se aude : buf !

— Se poate trece de partea cealaltă a puţului ?

— Noi putem, spuse Avapuhi. Tu, nu.

Vorbise fără nici o umbră de dispreţ. Constata un fapt. Purcell se îndreptă într-acolo. De îndată ce trecu în zona de întuneric, rări paşii ca să se deprindă cu obscuritatea. Apleca în jos capul, deşi îşi dădea seama că această măsură de prevedere era de prisos, căci bolta îi venea cu încă douăzeci de

centimetri deasupra creştetului. În schimb, întinzînd amîndouă braţele la nivelul umerilor, dădea, de o parte şi de alta, de pereţii stîncii.

— Fii atent, vorbi Avapuhi, atingîndu-l cu mîna. Aici.

— Unde aici ?

— În faţa ta.

Ce ochi avea Avapuhi ! Se aplecă în jos şi, la mai puţin de un metru, văzu, într-adevăr, o imperceptibilă dungă întunecată. Se lăsă de-a buşilea şi înaintă tîrîndu-se. Apoi, pipăind cu mîinile, simţi marginea unei prăpăstii, de la un perete al stîncii la celălalt. Nu exista nici un drum. Puţul acoperea întreaga lărgime a galeriei.

Se ridică din nou. Ochii săi n-o desluşeau pe Avapuhi, dar îşi dădu seama, după mireasma florilor pe care şi le prinsese în păr, că se afla la dreapta sa.

— Tu ai putea trece de partea cealaltă ? întrebă el, cu un aer de îndoială.

— Da, vrei să-ţi arăt ?

— Nu, nu, spuse el cu vioiciune. Ai mai făcut-o ?

— Da, toţi trei.

— Voi trei ?

— Da, eu, Itia şi Mehani.

— Cînd ?

— Cînd şeful a venit, împreună cu Vaa, ca să-şi ascundă puştile, pe vremea ploii celei mari. Omule ! Mehani n-a avut decît timpul de a zvîrli în puţ aşternutul nostru de frunze şi să treacă de partea cealaltă, cu noi. Şeful i-a spus Vaaei să rămînă în încăperea aceea, iar el a înaintat, singur, pe trecătoarea îngustă ce prelungeşte tunelul. *Aué. Peritanii* n-au de loc ochi buni ! Noi eram la o depărtare de o suliţă, de partea cealaltă a puţului, iar şeful nu ne vedea. Mehani s-a temut ca nu cumva şeful să cadă în puţ şi a zvîrlit înăuntru o pietricică. Pietricica a făcut buf ! Şeful a tresărit, apoi s-a lăsat, ca şi tine, de-a buşilea ; a pipăit cu mîinile, a mîrîit (aci urmă o imitare perfectă a acelui *hm !* al lui Mason) şi apoi s-a întors.

— Ce se află de cealaltă parte a puţului ?

— Mai mergi încă un pic şi-apoi s-a isprăvit. Pretutindeni numai pereţi de stîncă.

Purcell făcu cale întoarsă. După bezna desăvîrşită dinăuntrul galeriei, încăperea părea aproape luminată.

— Şi unde şi-a ascuns şeful puştile ?

— Aici.

In partea opusă petei de lumină era o stîncă ce ieşea în afară, iar între ea şi boltă, se desluşea, la o înălţime de trei metri, o adîncitură.

— Trebuie să fi fost destul de greu, spuse Purcell cu glas şters.

Deodată, se simţi sleit de puteri. Nu mai avea decît o dorinţă : să se întindă şi să tacă. Mai cu seamă să tacă.

— De ce ? se miră Avapuhi, e foarte uşor. După plecarea şefului, Mehani s-a căţărat, a pus totul pe pămînt, a desfăcut totul ; puştile învelite într-o pînză unsuroasă şi lucrurile acelea care ucid într-o lădiţă cu fier deasupra. Apoi Mehani a pus totul la loc, şi ne-a cerut să jurăm că nu vom destăinui nimic nimănui, nici chiar lui Uili. Şi îndată după aceea a mai pus un aşternut de frunze, ca să acopere orice urmă, şi Uili să nu bage de seamă.

Îşi curmă vorba, îşi puse o mînă pe ochi, alunecă la pămînt, cealaltă mînă îi rămase deschisă pe genunchi şi începu să plîngă. Plîngea pe tăcute, ridicîndu-şi umerii şi lăsînd să-i curgă lacrimile pe obraz, fără a şi le şterge.

Purcell se lăsă pe vine, lîngă ea.

— Ce ai, Avapuhi ?

Ea îşi dădu în lături mîna de pe ochi.

— Te-ai dus să stai de vorbă cu *ceilalţi*. Şi cînd te-ai întors nu mi-ai spus nimic despre Uili.

El îi ocoli privirea. Tot alergînd împreună cu ea, îi povestise în vorbe truncheate despre *manu-faité*. Dar era adevărat că nu-i vorbise nimic despre Uili, căci ce i-ar fi putut spune ? Iar de cînd se întorsese de-acolo ea tot aşteptase. Aşteptase într-una de-a lungul acestei goane nebune, de la smochin pînă la grotă. Ba chiar şi în grotă, şi, împotriva oricărei speranţe, mai aştepta încă. Iar acum, nădejdea îi fusese, într-o clipă, spulberată cu desăvîrşire. Vedea, în cele din urmă, cu ochi limpezi, ceea ce ştia de la bun început. Uili murise.

— Hai, spuse Purcell, luînd-o de umeri.

O ridică în picioare. El se simţea prea istovit ca să mai poată vorbi, o duse pînă la patul de frunze şi o întinse jos. Îndată după ce făcu asta, se lungi alături de ea şi, petrecîndu-i braţul stîng pe după rotunjimea dintre păr şi gît, îşi culcă

capul în albia umărului ei. Ar fi vrut să-i spună cîteva cuvinte. Dar nu fu în stare să deschidă gura. Adormi.

— Adamo ! îi şopti un glas, la ureche.

Tresări, deschise ochii şi rămase uimit văzînd-o pe Avapuhi în braţele sale. Îi observă lacrimile de pe obraji. Toate îi reveniră în minte.

— Am dormit mult ?

— Nu, abia de-ai aţipit. Ascultă-mă, Adamo ! Trebuie să plec. Omaata trebuie să fie foarte neliniştită, acolo, la smochin. Ea nu ştie că Itia a fost reţinută de *ceilalţi*. Şi Ivoa ! auzi, omule, Ivoa ! Ea nu ştie că ai scăpat din mîinile *celorlalţi*.

Şi se ridică, cu ochii scînteietori. În nerăbdarea ei de a apuca să spună, cît mai repede, altei femei, că *tané*-ul îi era în viaţă, Avapuhi uitase de propriul ei doliu.

— Ai dreptate, o aprobă Purcell, ridicîndu-se, la rîndul lui.

Urmă o tăcere, după care ea spuse :

— Am să mă-ntorc. Dacă Omaata îmi dă voie, mă-ntorc.

Purcell voi să spună „nu", dar nu avu tăria. Să rămînă singur, ceasuri îndelungi, în această grotă înghеţată şi lugubră. O luă pe Avapuhi de umeri, apoi, strîngînd-o uşor cu podul palmei, o împinse încetişor de spate.

Ea îşi trecu mai întîi picioarele prin deschizătură, se propti, apoi, în spate, pe mîini, şi, arcuindu-şi şoldurile, trecu de partea cealaltă. Purcell se aplecă şi îşi strecură capul prin deschizătură. Ochii i se deprinseseră cu întunericul, şi o însoţi cu privirea, în vreme ce Avapuhi sărea de pe o piatră pe alta. Pietrele acestea erau ca nişte insuliţe de un alb-cenuşiu pe fondul negru al apei. Cînd săreau pe ele, picioarele Avapuhiei făceau pete întunecate. Deasupra lor se vedea o pată luminoasă a fustei ei din scoarţă de copac, iar mai sus nu mai zăreai nimic, în afară de braţele ei, care, bălăbănindu-se, se conturau negre pe fundalul peretelui stîncos de un negru mai deschis. Purcell de-abia îi vedea şoldurile mişcîndu-se, dar auzea cu o surprinzătoare intensitate frecarea fîşiilor de scoarţă de cîte ori ea făcea o săritură. Deodată, o licărire măruntă i se aprinse în păr, şi atunci i se contură capul, într-o uşoară aureolă. Viziunea aceasta stărui doar o secundă. Întreaga parte de sus a trupului ei păru a se topi, fusta-i de scoarţă se făcu nevăzută, şi Avapuhi pieri înghiţită de cotitură.

Purcell se întoarse ca să se lungească pe patul de frunze, se prăbuşi în somn şi aproape îndată se deşteptă. Îi era foarte frig, iar grota era la fel de tăcută ca un mormînt. Închise ochii, aţipi, dar fără a-şi găsi odihna. Fraze şi imagini i se roteau necurmat înainte, cu o iuţeală ameţitoare ; era infernal, nu izbutea nici să adoarmă, nici să se trezească de-a binelea. *Manu-faité*-ul, Itia, glasul lui Mason, o detunătură de armă, o pauză, două detunături, Uili a murit, *vinovat,* spuse glasul lui Mason, vomitează în desişul de ferigi, Amureia, capetele puse în *poini,* Omaata, mîna sa neagră, enormă, pe umărul lui Mason, *peştele* ăsta, lasă-l pe seama mea, detunătura de armă bubuie, pădurea este pustie, adu-ţi aminte, *după aceea,* palmierii mărunţi, pletele negre ale copacilor, capetele din *poini,* Amureia, vocea Avapuhiei, doar vocea, fără nici un cuvînt, Itia, mi-e frică, mi-e frică, o, fratele meu, nu uita niciodată, te înnăbuşi sub smochin, femeile vorbesc, vorbesc, eu sînt *manu-faité,* Timi, ochii săi duri, vîrful jungherului, sar, nu sar, picioarele îmi sînt înţepenite locului. *tupapahuii,* spuse Avapuhi cu glasul tremurînd, apoi, deodată, foarte tare, *tupapahuii !*

Vocea părea atît de puternică şi de apropiată, încît se trezi, se aşeză şi privi în jurul său. Era singur. Se ridică, duse mîna la frunte ; se auzi, din tunelul învecinat, zgomotul unui plescăit de apă izbită cu latul palmei şi urmată de o lovitură înfundată. Cele două zgomote fură atît de uşoare, încît Purcell se îndoi o fracţiune de secundă că le auzise într-adevăr. Ele reîncepură în aceeaşi clipă. Plescăitul, lovitura înnăbuşită. Îşi aţinti auzul, oprindu-şi răsuflarea. Tăcerea era desăvîrşită. Deodată o lumină i se făcu în minte. Lespedea de piatră. Lespedea nesigură din tunel. Se bălăbănise, alunecînd înainte, şi îndată după aceea revenise la loc. Avapuhi se întorsese. Era de cealaltă parte a peretelui stîncos, la cîţiva metri de el. „Atît de repede", gîndi el, uluit. Şi se aplecă pentru a-şi strecura capul prin deschizătură. Se opri în plină mişcare, izbit de tăcerea ce domnea acolo. De-ar fi fost Avapuhi, hăituită de frica *tupapahuilor,* ar fi trebuit să fugă ! Ar fi trebuit să-i audă lunecarea picioarelor de pe o piatră pe cealaltă, frecarea fîşiilor de scoarţă de copac ale fustei ei ! Se apropie de deschizătură, cu cea mai mare încetineală şi îşi pironi ochiul drept deasupra unei muchii de stîncă. La zece paşi de

el, Purcell zări, stînd în picioare, neclintită pe o piatră, silueta subțire a unui bărbat cu puşca în mînă.

Lui Purcell i se uscă cerul gurii, iar picioarele începură să-i tremure. Îşi aruncă ochii în jurul său. Nici o ascunzătoare. Nici un loc pe unde să fugă. În faţă, puţul. Dincolo de puţ, nici o ieşire. Dacă Timi ar pătrunde în încăpere, ar vedea aşternutul de frunze şi ar merge pînă la galeria îngustă a tunelului. Purcell se vedea închis în această fundătură, ca un şoarece în propria-i gaură, cu Timi în faţa sa, ţinînd jungherul în mînă. Năduşeala îi curgea pe la subsuori de-a lungul coastelor, mîinile i se umeziră, se sprijini de zidul stîncos, simţind cum tăişul cel rece îi şi spintecă pîntecele.

Făcu o sforţare violentă pentru a-şi înghiţi nodul din gît, dar gîtlejul îi era atît de uscat, încît limba îi rămase lipită de cerul gurii. Simţea în stomac un gol groaznic, şi de la buze pînă la tălpile picioarelor trupul îi era zguduit de un fior necurmat. Expresia „a tremura ca frunza" îi trecu, ciudat, prin minte şi îi înţelese cu adevărat sensul. Părea că nimic n-ar putea pune capăt tremurului ce-i cuprinsese membrele. Inert, mut, paralizat, asista, cu un înfricoşător simţămînt de neputinţă şi de ruşine, la zvîcnirile ce-l zgîlţîiau. În ciuda încleştării fălcilor, obrajii îi tremurau ca o gelatină.

În clipa aceea, din cealaltă parte a deschizăturii auzi zgomotul unei respiraţii. Timi reuşise să înainteze, fără a face mai mult zgomot decît o pisică, dar nu izbutise să-şi stăpînească respiraţia. Purcell ascultă şi tresări uimit. Şi lui Timi îi era frică. Desluşise urmele pe care le lăsase, dar pentru a pătrunde în grotă se luptase cumplit cu sine însuşi. Nu de Adamo se temea el, ci de *tupapahui.*

Purcell era lipit de peretele stîncii, cu urechea apăsată de piatră, cu picioarele la cîteva degete de deschizătură, ascultînd suflarea nefirească şi şuierătoare a vrăjmaşului său. Cît de mult ţinea Timi să-l nimicească, pentru a-i infrunta astfel pe *tupapahui !* Purcell strînse dinţii. Era ceva respingător să ţii, într-o asemenea măsură, la uciderea altuia. Tahitienii spuneau că el se temea că Adamo va răzbuna moartea prietenilor săi. Nu era adevărat ! Purcell era sigur de acest lucru. Să urmărească un om dezarmat, iată ce-l îmbăta pe Timi ! Răzbunarea, războiul nu erau decît pretexte ! S-o chinuiască pe Amureia, s-o spintece pe Ivoa, să-i nimicească pruncul, să-l ucidă pe Adamo, toate astea erau îmbătătoare pentru că erau

fapte *ușor de împlinit!* „Laș respingător!" își spuse Purcell, cu o bruscă pornire de mînie, iar tremurul trupului i se curmă. Privi în jurul său, pipăi în fundul buzunarelor și nu găsi nici măcar un cuțit. Pentru întîia oară de cînd se știa pe lume, îi părea rău că nu are nici o armă.

Zări jos la picioarele sale o piatră destul de mare. Se aplecă, ridicînd-o cu amîndouă mîinile, uimit de a o simți atît de grea. Își sprijini șoldul drept de peretele stîncii, și, cu piatra la capătul brațelor, mai sus de deschizătură, așteptă.

Așteptă atît de multă vreme, încît aproape se îndoi că îl văzuse pe Timi în tunel. Dar nu, răsuflarea-i gîfîită, tulburată se auzea într-una, de cealaltă parte a peretelui. Nu era de crezut că Timi va trece prin deschizătură fără a zvîrli măcar o privire înăuntrul încăperii.

Piatra de la capătul brațului întins și încordat al lui Purcell devenea din clipă în clipă tot mai grea și el înțelese că va trebui să-i dea drumul. O sprijini de piept, proptind-o în golul stomacului, și schimbă cînd un braț, cînd celălalt ca s-o țină cu degetele mîinii. O fracțiune, o fracțiune de secundă își întorsese ochii de la deschizătură, și, cînd își îndreptă din nou privirea asupra ei, văzu cu uimire, așezat pe piatră și de-a dreptul înăuntrul încăperii, jungherul dușmanului său. Poate că Timi și-l pusese acolo pentru a avea mîinile libere, trecînd prin deschizătură. Poate că era o capcană. Inima lui Purcell prinse a i se zbate cu violență, în piept. Ispititor era gîndul de a pune stăpînire pe armă, dar, pentru a izbuti s-o facă, ar fi trebuit să lase, mai întîi, piatra jos și să întindă brațul spre deschizătură. Cine știe însă dacă Timi nu aștepta cumva acest gest, pentru ca, înhățîndu-l de braț, să-l facă să-și piardă echilibrul și să-l arunce la pămînt?

Purcell rămase neclintit. Timi va pătrunde împreună cu pușca, dar pușca fiind lungă, Timi nu va fi în stare să tragă cu ea înainte de a o întinde cu totul de partea cealaltă a găurii. Purcell gîndi, tresărind de bucurie: „Voi avea destul timp!" Și, într-o străfulgerare, înțelese ce avea de făcut. Nu trebuia să-i zvîrle lui Timi piatra în cap, așa cum avusese de gînd, ci să se folosească de ea ca de o măciucă și să nu-i dea drumul din mînă. Îndoi genunchii și își duse piciorul drept spre spate, pentru a se apropia de sol, sprijinind, totodată, lespedea pe coapse, pentru a-și ușura mîinile. Stătea astfel îndoit

şi ghemuit după piatră, gata să se azvîrle împreună cu ea înainte, de îndată ce se va ivi capul lui Timi. Piatra era umedă de năduşeala ce-i curgea, fără încetare, din palmele mîinilor, pe care le încleştă iarăşi asupra poverii sale.

Auzea într-una şuierul răsuflării lui Timi şi era uimit de cîtă vreme îi trebuia acestuia să se hotărască. Poate că instinctul îl vestea că îl paşte o primejdie. Vrednic de luare-aminte era faptul că el nu-şi trecuse încă prin deschizătură capul. Purcell ridică piatra pînă la înălţimea obrazului şi îşi încordă muşchii.

Toate se petrecură atît de repede, încît nu avu răgazul să mai facă nimic. Timi nu trecu prin deschizătură, treptat, cum făcuse Avapuhi. Se năpusti înăuntru, cu iuţeala unei fiare sălbatice care trece printr-un cerc, dar cu faţa şi cu pieptul întoarse spre boltă. Se abătu la pămînt, pe spate, şi în chiar clipa în care atinse solul, îl izbi cumplit pe Purcell cu patul puştii în cap. Lovitura fusese dată cu o iuţeală şi cu o siguranţă uimitoare, ca şi cum Timi ar fi ştiut, înainte de a năvăli înăuntru, că obrazul lui Purcell se află acolo. În aceeaşi clipă păru că tunetul izbucneşte în grotă, rostogolindu-se de-a lungul tunelurilor ei. Un fum lăptos năpădi încăperea. Timi avu o tresărire violentă, se răsturnă pe pîntece, se agăţă cu amîndouă mîinile de pietre şi rămase nemişcat.

Purcell de abia simţise lovitura patului puştii, pe piatră. Rămăsese înţepenit locului, de uimire. Îl privi pe Timi, lungit cu faţa la pămînt, cu degetele crispate, cu trupul uşor întors pe stînga. Părea că se oferă loviturilor. Ochii lui Purcell căzură asupra jungherului. Tăişul sclipea între picioarele lui Timi. Fără a da drumul pietrei din mînă, fără a-l slăbi din ochi pe Timi, Purcell se îndreptă spre cuţit, înaintînd centimetru cu centimetru. Cînd ajunse în dreptul jungherului, zvîrli piatra, cu un gest brusc, în ceafa lui Timi, apoi se aplecă şi înşfăcă arma. Îi ţinea zdravăn mînerul, cu degetele bine încleştate pe el.

Piatra izbise cu un zgomot înfundat ceafa lui Timi, deşi nu fusese ţintită în plin. Păru apoi că sare din nou, pe deasupra capului, se mai rostogoli la pămînt vreun metru-doi şi rămase locului. Timi nu se mişcă.

Aplecat, cu mîna stîngă atingînd solul, cu dreapta încleştată pe jungher, Purcell înainta, nespus de încet, cu ochii

neclintiţi, cu privirea aţintită asupra unui punct de pe pielea cafenie a tahitianului, dedesubtul omoplatului stîng.

Făcu o săritură. Urmă un urlet sălbatic. Întins cu toată lungimea trupului său peste Timi, apăsa cu o violenţă cumplită mînerul cuţitului. Apoi, înălţîndu-şi mai sus trupul, îşi propti pieptul pe mîinile ce apăsau cuţitul, pentru a înfige şi mai adînc tăişul. Timi era sub el, nemişcat, inert, învins. Purcell îl apăsa, cu toată greutatea trupului său. Îl năpădi un fior de bucurie.

Se scurse destulă vreme. În mintea lui Purcell se făcu întuneric, nu mai desluşea nimic decît hîrîiala propriei sale răsuflări. Şi deodată un gînd îl cutremură : „Urletul al meu a fost". Se ridică anevoie pe picioare şi, aplecîndu-se jos, smulse cuţitul din rană şi îl zvîrli în lături. Apoi simţi dorinţa de a privi faţa lui Timi. Îi puse mîna pe umăr. I se păru delicat, întocmai ca acela al unei femei. Sub degete pielea îi era plăcută şi moale. Îl trase. Timi se întoarse pe spate. Avea o gaură enormă drept în mijlocul frunţii. Un firişor de sînge i se prelingea.

Purcell rămase locului, privindu-l, cu ochii căscaţi, vreme de cîteva secunde. Apoi înţelese. Patul puştii se izbise de piatra pe care o ţinea înaintea capului, lovitura declanşase trăgaciul puştii, iar Timi se omorîse cu propria-i armă. Purcell se întoarse, bălăbănindu-se pe picioare, pînă la patul său de frunze şi se aşeză. Sub gaura sîngerîndă ce-i străbătea fruntea, ochii lui Timi păreau vii. Genele-i negre şi dese îi acopereau pe jumătate ochii, iar aceştia sclipeau, în colţul pleoapelor, ca şi cînd Timi l-ar fi cercetat pe Purcell, cu o privire piezişă şi stăruitoare. Capul şi gîtu-i subţire îi erau uşor întoarse în partea cealaltă, ceea ce dădea privirii sale un aer de cochetărie vicleană. Îi pierise de pe obraz orice urmă de asprime, iar buzele lui, răsfrînte se desfăceau una de alta, schiţînd, parcă, un zîmbet copilăresc. Purcell observă pentru întîia dată, acum, forma ochilor lui Timi. Erau foarte frumoşi. Urcau către tîmple, ca ochii antilopelor, dar genele erau acelea, minunatele sale gene, negre, prelungi şi întoarse, care îi făceau privirea atît de catifelată şi de blîndă. Cum de putuseră căpăta aceşti ochi o expresie atît de aspră era de neînţeles. Viaţa îl părăsise pe Timi, nelăsîndu-i decît blîndeţea ce-i era firească şi pe care o înnăbuşise cît trăise.

Purcell întoarse capul, se ridică şi un val de ruşine îl cuprinse. Cu cîtă sălbăticie se abătuse asupra acestui trup! Ce ţipăt scosese! Şi acela pe care el îl spinteca era un cadavru! Faptul că nu înţelesese mai curînd că Timi era mort îi păru de necrezut. Dar îşi încordase într-atîta voinţa, înainte ca Timi să se năpustească în încăpere, încît făcuse totul ca un orb săvîrşind un act maşinal. Era înfricoşător, ruşinos de inutil şi se simţea aproape mai vinovat decît ar fi fost dacă l-ar fi omorît cu adevărat. „Va să zică, ăsta-i omorul", gîndi el, cu o cumplită spaimă. Acest mecanism al lucrurilor, această înlănţuire de fapte. Toată viaţa lui nutrise credinţa nestrămutată în respectul datorat vieţii. Şi, de îndată ce se ivise prilejul, se abătuse cu urlete ca de fiară asupra vrăjmaşului! Împlîntase cuţitul cu amîndouă mîinile, beat de izbîndă, gîfîind, cuprins de plăcere!

Simţi că pieptul îi era umed. Îl atinse cu mîna, degetele i se făcură negre, vîscoase şi îl trecu un fior de dezgust. Se îndreptă către deschizătură. Picioarele lui Timi erau încă aproape prinse în ea. Le apucă, le ridică şi tîrî trupul cît mai departe cu putinţă de patul său. Capul lui Timi se bălăbănea de la dreapta la stînga, izbindu-se de pietre, şi atunci cînd Purcell se opri locului, el lunecă cu o mişcare uşoară, încet, de-a lungul umărului stîng, vîrîndu-şi bărbia în adîncitura claviculei. Purcell observă că faţa mortului era îndreptată către patul de frunze şi că privirea lui Timi avea să-l urmărească atunci cînd se va culca. Lăsă jos picioarele, şovăi o clipă şi, în cele din urmă, se întoarse pe călcîie. Nu cutezase să înşface capul lui Timi şi să-l întoarcă în partea cealaltă.

Purcell trecu cu greu prin deschizătură, sări pe o piatră, îşi pierdu echilibrul şi se rostogoli în apă cît era de lung. Era îngheţată. Îşi pierdu răsuflarea. Se întoarse pe burtă, se frecă cu toată iuţeala pe piept, se ridică. Dinţii îi clănţăneau.

Cînd fu iar în încăpere, îşi scoase pantalonii, îi stoarse şi îi puse pe o piatră. Avea dureri în ceafă, un cerc de fier îi încleşta pieptul şi, de la rădăcina părului şi pînă în vîrful degetelor de la picioare, un tremur îi zguduia trupul. Şi totodată, lucru ciudat, broboane de sudoare rece îi sclipiră pe frunte. Încercă să ţopăie, dar picioarele

îi erau prea înţepenite ca să se îndoaie. Se bătu, atunci, cu latul palmei pe piept, şi, aplecîndu-se, îşi dădu lovituri ceva mai tare în spate şi pe coapse. Nu izbuti să-şi alunge din trup frigul ce-l pătrunsese pînă la oase şi înţelese că trebuie să facă mişcări mai violente. Se lungi pe pîntece, la pămînt, cît putu mai departe de Timi, şi, sprijinindu-se în mîini, se ridică pe braţe, se lăsă în jos, apoi din nou se ridică. Făcu două minute încheiate acest exerciţiu, tremurînd din toate încheieturile. Se prăbuşi, în cele din urmă, istovit, dinţii îi clănţăneau fără încetare.

Nu mai avusese niciodată această senzaţie de gheaţă, în tot trupul. Se chinuia deznădăjduit s-o alunge, şi o nelinişte cumplită îl răscoli. Atunci, făcu toate mişcările pe care le cunoştea, sau pe care văzuse că le făcea Jones, şi, în timp ce le executa, se apucă să numere, cu voce foarte tare, apoi să strige cifrele, iar frigul îi păru că descreşte treptat-treptat şi, avînd impresia că vorbitul cu glas tare îl încălzea mai mult decît orice altceva, începu, în răstimpul dintre o respiraţie şi cea următoare, să urle. Nu-şi mai recunoştea propria voce, era grozav de ascuţită. Ţopăia în loc, se apleca, se ridica din nou, se sălta pe şolduri, şi, mai cu seamă, se lupta să-şi recapete, între un urlet şi celălalt, răsuflarea firească. Clipă de clipă, se apropia de istovire, dar nu îndrăznea să se oprească.

Se văzu la un moment dat, ca la lumina unui fulger, aşa cum era : gol ca un drac, într-o grotă, lîngă un cadavru, zbătîndu-se ca ieşit din minţi şi scoţînd ţipete care nu aveau nimic omenesc. Era de rîs ! De ce caznă era în stare un muritor, numai ca să se agaţe de viaţă ! Era cu sufletul la gură. Încetă de-a mai face mişcări. Îndată, rădăcinile părului îi îngheţară, frigul păru că-i ţîşneşte dinăuntrul trupului, năvălindu-l din cap pînă în picioare. Reîncepu să facă aceleaşi mişcări. Era osîndit pe veci la această gimnastică idioată ! Se apleca, se ridica iar, se apleca... Sub fruntea înecată în umbră stăruia aţintită asupră-i şi licărind ciudat privirea ochilor negri ai lui Timi, cu un surîs uşor împietrit pe buze, ca şi cum ar fi contemplat cu o căutătură batjocoritoare zbuciumul celor vii.

— Adamo ! strigă un glas, ce faci ?

Tresări şi se răsuci în loc. Trecut prin deschizătura pe care o umplea aproape, în întregime, obrazul mare şi întunecat al Omaatei sta în faţa lui, cu ochii ei lunari, aţintiţi cu uimire asupra lui.

— Mi-e frig ! urlă Purcell, cu un glas ascuţit.

— Aşteaptă ! spuse ea.

O privi, plin de îndoială. Îşi strecură, prin deschizătură, întîi un umăr, apoi pe celălalt, îşi împinse în încăpere bustul enorm, se hîţînă pentru a-şi trece şi şoldurile mari, iar trupu-i gigantic, strîngîndu-se şi întinzîndu-se, aidoma cauciucului, izbuti să pătrundă prin deschizătură. După trecerea ei, o bucată de piatră se desprinse, rostogolindu-se pe jos.

— Copilaşul meu ! strigă Omaata, năpustindu-se asupra lui. *Aué !* Dar eşti vînăt !

Pentru prima dată el fu acela care se lipi de ea. Cu amîndouă braţele petrecute pe după mijlocul ei mare avea minunata impresie că se înfundă în puf. Era cald, moale, adînc. Cu mîinile ei mari şi viguroase, Omaata începu să-i frece spatele, de sus şi pînă jos, revărsînd într-una, asupra lui, vorbe afectuoase. Îl masa, îl lovea cu palmele, îl ciupea şi, deşi îl durea, se lăsa cu plăcere, simţind cu fiecare lovitură cum viaţa îi pătrunde, mai adînc, în piele, în muşchi, în măruntaiele înghеţate. Minunat lucru să-ţi fie cald, uitase aproape această elasticitate, această stare plăcută, această dilatare a porilor...

— Omaata ! spuse el, cu glasul scăzut.

— Copilaşul meu !... Copilaşul meu !...

Purcell îi auzea glasul profund, rostogolindu-se, sub boltă, ca un torent. Chiar glasul ei îl încălzea. Îl luă de umeri, îl întoarse şi îi frecă pieptul, pîntecele, coapsele. Ce mîini bune avea Omaata ! Mari, zdravene şi totuşi delicate ; îl plămădeau ca pe un aluat, întinzîndu-i pielea, trăgîndu-i-o înapoi, frămîntîndu-i-o, răsucindu-i-o sub degete. Cu spatele înfundat într-o albie de carne caldă, Purcell îşi simţi pieptul desfăcîndu-se şi deschizîndu-se ca o floare ! respira, bătăile inimii i se potoleau, îşi simţea din nou muşchii.

Ea tot îl mai sucea pe o parte şi pe cealaltă.

— Copilaşul meu ! gîngurea cu vocea ei gravă, eşti încă alb ! *Aué* ! Unde-ţi sînt obrăjorii purpurii, cocoşelul meu ?

Îl îndepărtă de ea şi începu să-l lovească uşor cu palmele.

— Ai să mă omori ! strigă el.

Purcell se aplecă, îi trecu pe sub mîini şi se lipi de ea.

— Copilaşul meu ! spuse ea, cu un ton înduioşat. Şi, deodată, începu să rîdă. Ştii că m-ai speriat cînd te-am auzit ţipînd aşa ! Omule ! Am fost cît pe ce s-o iau la sănătoasa ! Am crezut că erau *tupapahuii*. Noroc că am auzit nişte cuvinte *peritane !...*

Se întoarse spre deschizătură, rîzînd, şi deodată zări trupul lui Timi.

— Omule ! exclamă ea buimăcită, l-ai ucis !

— Nu l-am ucis, spuse Purcell.

Ea nu ascultă. Se apropie de trupul lui Timi şi, înşfăcîndu-l fără nici un regret, de chică, îl răsuci pe o parte şi pe cealaltă.

— Nu l-am ucis, repetă Purcell, el...

— Dar asta ? spuse Omaata, cu vocea-i puternică şi arătînd, cu un gest teatral, gaura din frunte. Şi asta, aici ? reluă ea, arătînd rana din spate. Şi asta ? continuă ea, arătînd ceafa.

Omaata se aplecă, pentru a privi rana mai de aproape.

— Asta cu ce i-ai făcut-o ?

— Cu o piatră.

Ea lăsă din mîini chica lui Timi şi se ridică cu ochii aţintiţi, plini de admiraţie, asupra lui Purcell.

— Omule, eşti îndemînatic !

— Ascultă-mă, nu eu...

— Aşadar, reluă ea, înveselindu-se, i-ai făcut de petrecanie putorii ăşteia ! Oh, cît eşti de puternic ! Adamo ! Oh, ce curajos eşti ! Cît eşti de viclean ! Tu, fără armă ! Iar el cu puşca şi cu jungherul în mînă ! O, micul şi drăguţul meu războinic ! O, cocoşelul meu ! O, Adamo !

— Ascultă, Omaata.

— Pentru numele lui *Eatua,* spuse ea, proptindu-se în faţa trupului lui Timi, cu amîndouă mîinile înfipte în şoldurile ei enorme, voiai să-l ucizi pe copilaşul meu, tu, Timi ! Roabe voiai să faci din femeile propriului tău trib ! Voiai să le spinteci pe Vaa şi pe Ivoa. Mîzgă de şoarece ! Putoare ! Rechin fricos ! Om fără cocotieri ! Tu, care nici

măcar războinic nu erai! Tu, *hua*[1]! Tu, *mahu*[2]! Neputinciosule! Şi acuma unde-mi eşti, scîrnă! Eşti rece! Peşte cu ochi de mort, de la malul lagunei! Ciolan de ros pentru cîini fără coadă! Ia te uită la Adamo! Priveşte-l pe cocoşelul ăsta *peritan*! E frumos! E curajos! E dibaci! Nu se află *vahinee* pe insulă care să nu vrea să se joace cu el! Ia te uită la el! Părul lui e ca mierea! Trupul, trandafiriu şi alb! Văzîndu-l, îţi lasă gura apă ca la rodul arborelui de pîine rumenit în cuptor! E un mare şef! E stăpîn pe sumedenie de cocotieri în marea insulă a ploii! Mîinile îi sînt pline de graţie, ca şi ale socrului său, Otu! Pe cînd tu, Timi, ce mai eşti tu acum? Un om fără viaţă! Un om lipsit de orice preţ! Om care nu mai e bun de nimic! Peşte mort, plutind pe ape, cu burta-n sus! Scoică goală! Mortăciune de rac, să se înfrupte purceii de mare, la mal!...

— Omaata! strigă Purcell.

Dar, pornită cum era, ea nu se mai putea opri. Cu un ton înverşunat, avea acum ce avea cu sexul lui Timi. Şi, privitor la lipsa de vlagă bărbătească pe care i-o atribuia, îl împroşcă timp de două minute cu un belşug de insulte precise.

— Omaata!

— Am isprăvit, spuse ea, cu simplitate.

Şi reveni spre el, liniştită şi monumentală, cu obrazul strălucindu-i de bucurie că şi-a împlinit datoria.

— O, Adamo, spuse cu fervoare, ca şi cum admiraţia pentru el ar fi sporit pe măsură ce-i înjosise duşmanul. O, Adamo! Copilaşul meu!

Şi iar începu să-l frece. Dar, de cînd nu-i mai era frig, Purcell simţea durere la atingerea palmelor ei.

— Mi-e destul de cald, Omaata.

— Ba nu, omule, spuse Omaata, cu autoritate, lipindu-l de ea. Ţi-e destul de cald, acum, dar după ce voi pleca, o să-ţi fie frig. Trebuie să strîngi multă căldură. Ascultă, continuă ea, cu gravitate, o să iau putoarea asta în spinare şi o s-o zvîrl în mare, şi niciodată tu nu vei spune altcuiva decît Ivoei că l-ai ucis.

[1] Incapabil. (Nota autorului.)

[2] Homosexual. (Nota autorului.)

— Dar nu l-am...

— Nimănui, m-auzi ? Nimănui.

— Dar ce însemnătate are asta ?

— N-are, dacă izbînda e de partea *peritanilor*. Dar *ceilalţi* vor fi biruitori. Întoarce-te.

— De ce spui asta ? *Ceilalţi* nu mai sînt decît doi. Iar *peritanii*, trei.

— Pe mare *peritanii* sînt iscusiţi, dar pe pămînt, nu.

— Stai, mă doare !

Ea rîse.

— *Aué !* Un mare războinic ca tine !

Şi reluă :

— Mă duc să zvîrl putoarea asta în mare, şi apoi ţi-o trimit pe Avapuhi.

— Avapuhi ? Ce să facă Avapuhi aici ?

— Să rămînă la noapte cu tine.

— Nu, spuse Purcell, cu asprime.

— Ia te uită ce mai cocoşel ! spuse ea, dîndu-i o pălmuţă peste fund. Nu vreau să rămîi singur, omule ! Ai să te macini cu fel de fel de gînduri, aşa cum fac *peritanii*.

Şi reluă :

— Şi apoi, o să-ţi mai vie gustul şi de joacă !

— Nu.

— Ba ai mare nevoie de joacă. Dacă un om a ucis viaţa, el trebuie să-i dea naştere.

— Nu voi avea nevoie decît de somn.

— Da. Să şi dormi. Să dormi, să te joci.

— Nu.

— *Peritan*-nu ! spuse ea rîzînd. O să ţi-o trimit pe Avapuhi.

— Trimite-mi-o pe Ivoa.

— Omule ! Ivoa nu mai e a ta. E a copilului ei.

Urmă o tăcere, iar Purcell spuse :

— Atunci, hai tu.

Efectul acestor cuvinte fu de neînchipuit.

Omaata se dădu un pas înapoi, îşi îndreptă trupul cît îi era de lung, şi, cu nările fremătînde, cu ochii scăpărători, aţinti asupra lui Purcell o privire străpungătoare.

— Eşti supărată ? spuse el, nedumerit.

— Da' ce sînt eu ? spuse ea, în cele din urmă, cu un glas sugrumat de furie.

Din pricina mîniei se făcuse pămîntie, fălcile îi tremurau şi abia de-şi mai regăsea graiul.

— Omaata !...

— Ascultă : ce sînt eu ? reluă ea, găsindu-şi, deodată, cuvintele. Ce sînt eu ? repetă ea, lovindu-se cu palma deasupra sînului stîng.

Acel „eu", precum şi lovitura podului palmei răsunară ca o detunătură de armă, sub bolta stîncoasă.

— Ce sînt eu ? urmă ea, măsurîndu-l din creştet pînă în în tălpi, cu un aer jignit, o babă ? vreo schiloadă ? vreo *mahu* ?

— Omaata...

— Am vreun miros greu ?

— Omaata...

— Da' ce sînt eu ? strigă ea, în culmea mîniei, ca un bărbat să-mi doarmă o noapte întreagă alături, fără să se joace cu mine ?

Purcell se bîlbîi, groaznic de încurcat :

— Dar n-am spus...

— Ba ai spus-o ! mormăi ea, fulgerîndu-l cu privirea, nu cu vorbe, dar ai spus-o. Ai spus să nu vie Avapuhi. Dacă vine Avapuhi, mă tem că am să mă joc cu ea. Dar tu, tu, Omaata, poţi să vii. Cu tine nu mă tem. *Aué ! Aué ! Aué* ! strigă ea deodată, luîndu-şi capul între mîini, şi o mîhnire foarte adîncă i se întipări îndată pe obraz. Să aud eu asemenea vorbe ! Eu, Omaata, să aud aşa ceva ! Priveşte-mă ! Priveşte-mă ! reluă ea, tremurînd iarăşi de indignare, sînt tînără !

Adevărat, era tînără ! Mereu uita acest lucru. Dar cum să-i spună oare că din pricina acestor dimensiuni eroice, a aerului ei de autoritate, din pricina acestui obicei de a-l numi „copilaşul" ei... Şi cum să mai protesteze acum, fără ca prin protestul lui să nu pară că îi dă ghes ?

Ea îi întoarse spatele şi, cu sprîncenele încruntate, cu ochii în altă parte, cu buzele strînse a dispreţ, îl înşfăcă de braţ pe Timi şi, fără a se mai sinchisi în vreun fel de el, îi tîrî trupul spre deschizătură. Apoi începu ea însăşi să se strecoare prin gaură.

— Omaata !

Nici un răspuns, nici o privire. Omaata se făcu nevăzută în partea cealaltă, şi apoi, dintr-o dată, ca şi cum s-ar fi

răzbunat pe el pentru înjosirea pe care o suferise, îl trase cu brutalitate, pe Timi, în tunel.

Purcell se repezi într-acolo ; trecîndu-şi capul prin deschizătură, strigă :

— Omaata !

Ea se şi îndepărta, fără a-i răspunde un cuvînt, cu trupul lui Timi zvîrlit de-a curmezişul pe umărul ei, cu delicatele picioare ale mortului înălţîndu-se şi recăzînd mereu, pe spinarea ei, la fiecare pas uriaş, din piatră în piatră.

O clipă după aceea, Purcell se aşeză pe pat, trase spre el vasul cu fructe, luă dinăuntru o manguă pe care i-o curăţase Ivoa. Încerca un simţămînt ciudat. Pentru întîia oară în viaţă îi venea greu să ştie care anume îi erau gîndurile şi cît preţuia el. Zăcea aici, în această grotă, la adăpost de război, stînd departe de cele două tabere în luptă...

Se ridică. „Tetahiti crede despre mine că sînt «dibaci»... Şi dacă ar fi, într-adevăr, chiar aşa ! Respectul meu pentru viaţa omenească, groaza mea de orice violenţă... Cine ştie dacă nu cumva m-am mînţit pe mine însumi cu aceste nobile pricini ? La urma urmelor am înfipt cuţitul în Timi. Cînd a fost în joc pielea mea, m-am priceput să vărs sîngele unui om."

Pata luminoasă de pe peretele stîncos se estompase. Afară soarele ajunsese, pesemne, la orizont. Umezeala apăsa umerii lui Purcell. Străbătu încăperea în lung şi în lat, cu paşi mai vioi. Îi veni în minte minunata căldură a trupului mare, pietros şi dulce al Omaatei. Acum se lăsa întunericul, iar el simţea frigul cuprinzîndu-l.

Izbi cu picioarele puşca lui Timi şi căută, din ochi, jungherul. Nu-l găsi. Omaata trebuie să-l fi luat. Luă de jos puşca şi îşi aduse aminte de sentimentul de tihnă şi de siguranţă pe care i-l dăduse arma, în ziua în care zăriseră, în larg, fregata. Înaintă cu luare-aminte în şanţul ce prelungea tunelul, pînă la marginea puţului, şi, cu putere, zvîrli arma înăuntru. Puşca era grea şi, în avîntul pe care şi-l luase, fu cît pe ce să-şi piardă echilibrul.

Se abătu asupră-i un nou val de oboseală. Se întoarse spre patul de frunze, pe care se lungi, istovit, cu picioarele tremurînd. Închise ochii şi îi redeschise îndată. Dar trebuie să fi dormit o bucată de vreme, căci trupul îi tremura de frig.

Se ridică, bălăbănindu-se, şi se sili să străbată încăperea, în lung şi în lat.

Se făcuse beznă şi el începu să numere paşii ca să nu se izbească de pereţii stîncoşi ai încăperii. Cinci paşi încolo, cinci paşi încoace... Din cînd în cînd pierdea socoteala şi atingea peretele din faţa sa, cu mîinile întinse înainte, ca un orb. Avea o senzaţie de greaţă, îi era foame şi nu mai îndrăznea să se atingă de fructe. Din cînd în cînd i se părea că adoarme în timpul mersului şi strîngea din dinţi ca să se trezească. Se temea ca nu cumva să umble în zigzag şi să cadă în puţ.

Se pomeni deodată cu spatele rezemat de perete, cu umerii încovoiaţi, cu mîinile pe genunchi. Somnul trebuie să-l fi cuprins în clipa în care îşi încheiase tocmai ocolul. Clipi din ochi, dar întunericul de cerneală al nopţii nu se risipea. Nu-şi mai dădea seama în care anume punct al camerei se afla, îi veni în minte puţul şi se trezi de-a binelea.

Tocmai atunci auzi zgomotul profund şi ritmic al răsuflării unui om. Se găsea, desigur, cineva la doi-trei metri de el. Rămase locului, împietrit de spaimă. Depuse, pentru a străbate cu vederea întunericul un efort atît de violent, încît îi făcu rău la ochi şi simţi durere în orbite. Timp de cîteva secunde nu mai auzi nimic, în afară de răsuflarea de alături şi zgomotul propriei sale inimi zbătîndu-se în piept.

Desluşi, în stînga, sus, un uşor foşnet de frunze şi, în aceeaşi clipă, o voce rosti, cu un accent de spaimă:

— Adamo!

Omaata! Era Omaata! La doi paşi de el, aplecată asupra patului de frunziş, pipăindu-l cu mîinile, negăsind nimic. El respiră din adînc, dar nu fu în stare să vorbească.

— Adamo!

Şi simţi o mînă atingîndu-i pieptul. Urmă un ţipăt înnăbuşit, iar mîna se trase înapoi.

— Eu sînt, zise Purcell, cu glas sugrumat.

Urmă o tăcere, iar apoi Omaata spuse deodată, şi fără a se apropia de el:

— Spune-mi-o în graiul *peritan*.

Purcell repetă pe englezeşte: „Eu sînt". Şi deodată înţelese. *Tupapahuii* nu vorbesc englezeşte. Omaata nu voia să cadă în vreo capcană!

— *Aué!* spuse Omaata, m-ai speriat! Ce rece eşti! Şi reluă:

— Omule! Cînd nu te-am mai găsit în pat!...

Purcell simţi mîinile ei mari pipăindu-l de-a lungul braţelor şi pieptului pînă la umeri. Scoase un oftat şi se lăsă, fără împotrivire, să lunece înainte, oprindu-se cu capul pe sînul ei. Omaata vorbea, dar glasul nu-i mai era decît un murmur. Purcell adormi.

Îl trezi o senzaţie de căldură. Lungit pe burtă, era întins pe trupul tare şi elastic al Omaatei, iar spatele îi era şi el încălzit. Ceva scorţos şi cunoscut îl acoperea... O pătură! Îi adusese una dintre păturile de pe *Blossom*. O duse la nas. Mai stăruia încă în cutele ei mirosul de sare, de gudron, de lemn lăcuit.

Nu se trezise de-a binelea. Avea senzaţia că pluteşte în plină amiază, pe marea călduţă a lagunei, mîngîiat de blînda căldură a soarelui străbătînd apa. Cu obrazul drept sprijinit de sînul Omaatei, cu palmele ambelor mîini lipite de pieptul ei, cu genunchiul drept îndoit către pîntecele femeii, era mereu împins în sus de răsuflarea pieptului ei uriaş. Mîinile mari ale Omaatei îi odihneau uşor pe şolduri, însoţind mişcarea respiraţiei cu o imperceptibilă zvîcnire în sus, legănîndu-l parcă.

Vremea se scurgea. Avea senzaţia că era un puişor pitit în puful cel mai uşor al cloştii, în acela al pîntecului ciufulit şi cald, doar cu capul scos afară şi respirînd aerul răcoros al nopţii. Cît de îmbietor devenise, deodată, întunericul! Această grotă care se înfunda în adîncul muntelui! Şi în grotă, această cămăruţă, în juru-i, ca găoacea unui ou. Şi în cămăruţă, umbra aceasta aşternută peste ei, ca un văl. Iar în umbră, marele trup negru, dătător de căldură al Omaatei. Cu capul proptit pe sînul uriaşei, asculta, plin de bucurie, viguroasele bătăi ale inimii ei, ca şi cum aceste pulsaţii i-ar fi adus lui însuşi seva vieţii. Niciciînd, nicăieri, în vreo clipă a existenţei, nu mai simţise o astfel de stare de tihnă. Era atît de dulce şi desfătătoare senzaţia, încît îi venea să geamă de fericire.

— Nu dormi, copilaşul meu? spuse Omaata.

Cu urechea lipită de pieptul ei, Purcell îi auzi ecoul glasului. Întrebarea fusese de abia murmurată, dar acest murmur răsuna încă, aidoma acordurilor grave de orgă.

— Nu, spuse el, fără să se mişte. Am dormit multă vreme ?

— Destul.

Cu ce răbdare îi îndurase povara trupului, fără a se clinti măcar !

— Ţi-e foame ?

— Da, spuse el, suspinînd. Foarte. Nu mă mai stîrni şi tu !

— Dar ţi-am adus de mîncare.

— Ce ?

— Peşte... plăcintă...

— *Auć,* femeie !

Se trezi de-a binelea.

— Unde e ? spuse el, plin de bucurie, ridicîndu-se şi aşezîndu-se pe pat.

— Aşteaptă, nu te mişca.

Braţul ei mare îl atinse, în treacăt, căutînd în întuneric. Apoi Purcell simţi cum îi pune în mînă o farfurie *peritană.* O apropie de buze şi, cu lăcomie, înghiţi tot ce era înăuntru.

Omaata începu să rîdă mulţumită.

— Ce foame îţi e !

— Mă vezi ?

— Nu, te aud !

Ea se întinsese din nou, şi Purcell îi simţi piciorul îndoindu-i-se, ca el să aibă pe ce-şi sprijini spatele.

Omaata reluă :

— Vrei plăcintă ?

— Da.

Şi o duse la gură. Chiar în dimineaţa aceleiaşi zile mai mîncase o plăcintă ca aceea, dar amintirea ei îi păru, deodată, foarte îndepărtată. Simţi din nou, uimit, gustul ei bun şi acrişor.

— Ai terminat ?

— Da.

Mintea începu iarăşi să-i judece, şi spuse :

— Cum ai făcut de-ai adus toate lucrurile astea pînă aici ?... farfuria, plăcinta, pătura...

— Am izbutit, spuse ea.

Îi păru că întrezăreşte în aceste vorbe o oarecare răceală. Întoarse capul spre ea. Dar era greu, nedesluşind obrazul,

să înţelegi tîlcul intonaţiei, mai ales după ce vorbele fuseseră rostite. El spuse :

— Ce ai ?

— Nimic.

Purcell se aplecă pentru a pune farfuria jos. În aceeaşi clipă simţi că ea îi înconjoară umerii cu pătura. Întoarse capul. Înţelese din foşnetul frunzelor pe care le auzea în spatele său că ea se ridicase.

— Unde te duci ? o întrebă el, neliniştit.

— Plec.

El repetă, neîncrezător :

— Pleci ?

Omaata nu răspunse, şi el auzi zgomotul produs de lunecarea unei pietre. Fu cuprins de panică, se ridică şi se repezi, pe bîjbîite, spre deschizătură.

— Omaata !

Căută pe pipăite. Omaata stătea pe pietre, iar picioarele şi le trecuse prin deschizătură.

— Nu ! strigă el, apucînd-o de umeri şi făcînd, pentru a o opri, un efort neînsemnat faţă de puterea ei ; nu ! nu !

— De ce nu ? spuse ea pe un ton indiferent, nu-ţi mai e frig. De mîncat ai mîncat. Ai şi o pătură.

— Rămîi aici ! strigă el.

Îşi luă mîinile de pe umerii Omaatei şi, încolăcindu-şi braţele în jurul gîtului ei, se căznea din răsputeri s-o tragă înapoi, în încăpere.

Ea nu se împotrivea, nu făcea nici o mişcare şi, cu toate astea, nu izbutea s-o urnească din loc.

— Rămîi aici, rămîi ! repetă el, cu un glas rugător.

În clipa aceea nimic nu mai avea însemnătate, simţea o deznădăjduită nevoie de prezenţa ei, ca şi cum de asta ar fi atîrnat propria-i viaţă.

— Te temi că o să ţi se facă frig ? spuse ea, în sfîrşit, fără ca el să poată desluşi dacă tonul ei era sau nu batjocoritor.

— Nu ! Nu ! spuse el, clătinînd din cap, ca şi cum Omaata l-ar fi putut vedea.

Şi deodată mai adăugă, cu un glas spart, care-l uimi şi pe el :

— Nu vreau să rămîn singur.

După aceste vorbe, urmă o tăcere îndelungă, ca şi cum ea se gîndea la răspunsul său. Apoi vorbi, cu acelaşi ton şters :

— Dă-mi drumul. Rămîn.

Cînd fu din nou în picioare, în interiorul încăperii, ea rămase aşa, fără a-i vorbi, fără a face o mişcare, fără a-l atrage.

După o clipă, el îi luă mîna.

— Eşti supărată ?

— Nu.

Doar atîta. Purcell se simţea cumplit de încurcat. Îi era somn şi ar fi voit să se întindă iar pe patul de frunze. Dar nu îndrăznea s-o cheme pe Omaata. Înainte cu cîteva minute nu-i păruse de loc scandalos faptul că stătuse, cît era de lung, culcat peste ea, iar acum, stînd doar în picioare alături de ea, în beznă, şi ţinînd-o de mînă, se simţea stînjenit.

— Trebuie să dormim, spuse el, în cele din urmă, cu un ton şovăitor.

Şi cum ea stătea, mai departe, neclintită şi în aceeaşi tăcere, el făcu un pas spre patul de frunziş, trăgînd-o de mînă. Ea nu se mişca. Iar el, cu braţul întins, fu oprit, în pornirea sa de a înainta spre pat.

Deodată, îi apăru tot ridicolul situaţiei şi îi veni să rîdă. El, Adam Briton Purcell, cel de al treilea locotenent de bord al *Blossom*-ului, el însuşi, se afla aici la mii de mile de pămîntul natal al Scoţiei, aici, în fundul unei grote, în plină beznă, gol, aidoma celui dintîi muritor venit pe lume, şi ţinînd-o de mînă pe această gigantică şi cafenie *lady*...

— Hai, femeie, vino ! făcu el, nerăbdător.

Tonul său autoritar făcu minuni. Omaata se urni din loc şi, agale, păşi în urma lui. Cînd ajunse la patul de frunze, se aşeză pe el şi o trase de mînă în jos. Ea se întinse, fără împotrivire, şi rămase nemişcată, în timp ce el punea pătura peste amîndoi şi îşi lăsa capul pe pieptul ei. Apoi aşteptă cu obrazul întors spre ea. Dar Omaata rămînea inertă, tăcută. În afară de răsuflare, nimic nu mai era viu în ea.

Culcîndu-se alături de ea, îi înconjurase talia cu braţul drept şi, îndoind genunchiul, şi-l pusese pe pîntecele ei. Dar pe măsură ce se scurgeau clipele, se simţea tot mai stînjenit de această strînsoare. Nu mai regăsea acel simţă-

înînt de nevinovăție, nici sentimentul acelei comuniuni cu Omaata, în care parcă se contopeau amîndoi, atunci cînd, întins pe trupul ei, avusese impresia că răsuflarea ei era propria sa respirație. Acum erau despărțiți, deosebiți unul de celălalt. Două părți ale aceluiași continent, separate, în mijlocul oceanului. Două insule.

Închise ochii, dar somnul îi pierise. Confuzia și tulburarea i se statorniciseră în conștiință. Timi plutea, undeva, între două ape, tîrît de curent, dar Purcell îi vedea ochii, sub genele lungi, ațintiți asupră-i, cu o expresie de blîndețe și de șiretenie. Fie că deschidea pleoapele, fie că le închidea, în beznă, îi vedea mereu înaintea sa, stîrnindu-i un sentiment de stingherealâ care, printr-o logică bizară, se identifica cu remușcările pricinuite de gîndul că o rănise pe Omaata.

— Nu dormi, Omaata ?

— Nu, spuse ea după un timp.

Prostească întrebare. Bineînțeles că nu dormea. Ea se afla aici, pentru că o rugase el să rămînă. Lungită lîngă el ca o stană de piatră. Nici măcar rănită nu se mai simțea. Absentă. Cu gîndul la zilele pe care urma să și le ducă pe insulă, acum cînd Jono murise. S-o apuce bătrînețele, pe insulă. Singură.

— Omaata, de ce ai spus că *ceilalți* vor cîștiga războiul ?

Urmă, iarăși, o tăcere, ca și cum vorbele sale ar fi trebuit să înfrunte o mare depărtare, înainte de a ajunge, pînă la ea.

— Cînd *ceilalți* au luat drumul pădurii, spuse ea, cu un glas monoton, *peritanii* n-ar mai fi trebuit să rămînă mai departe, în sat.

— De ce ?

— Pentru că nu știau unde se află *ceilalți.* În vreme ce *ceilalți* știau unde se află *peritanii.*

— Și ce ar fi trebuit să facă ?

— Să ia și ei calea pădurii.

— Și ei ?

— Da, și ei.

Ea reluă :

— Sau să construiască de îndată un *pa,* pe care să-l termine înainte de căderea nopții.

— De ce înainte de căderea nopții ?

— Dacă *pa*-ul nu este gata cînd vine noaptea, *ceilalți* atacă. Pe cînd dacă *pa*-ul e terminat și e făcut ca lumea, atacul e aproape cu neputință.

— Nici chiar cu puști ?

— Omule ! spuse ea, cu dispreț, ce înseamnă o pușcă ? o suliță care trage mai departe...

Purcell își aminti de privirea pe care Tetahiti și Mehani o schimbaseră între ei cînd aflaseră ce construiau *peritanii*.

— Ascultă, Omaata, tu crezi că *ceilalți* vor ataca ?

— Nu acum, în noaptea de *Roonui*. Noaptea asta e foarte întunecoasă. Dar către ziuă da. Către revărsatul zorilor vor ataca cu siguranță. Înainte de terminarea *pa*-ului.

— *Peritanii* știu ?

— Le-am spus eu.

Purcell înălță capul și își întinse gîtul, ca și cum ar fi putut s-o vadă.

— De ce ai făcut-o ?

Ea răspunse, fără șovăială.

— Jono era *peritan*.

Purcell nu fu sigur că a înțeles bine sensul acestui răspuns și reluă :

— Tu vrei să învingă *peritanii ?*

— Nu, spuse ea, pe un ton limpede. De învins, doresc să învingă *ceilalți*.

— Chiar după ce l-au omorît pe Jono ?

Urmă încă un timp de tăcere. Apoi, cu același glas limpede, ea adăugă :

— Jono avea o pușcă în mînă.

— Îi iubești mai mult pe *ceilalți* decît pe *peritani ?*

— *Ceilalți* au fost foarte jigniți.

— Și cu toate astea i-ai ajutat pe *peritani* dîndu-le de veste că vor fi atacați.

— Da.

— De ce i-ai ajutat ?

— Din pricina lui Jono.

Discuția se întorsese în punctul de la care plecase. Nici acum Purcell nu era mai lămurit. Deodată, ea spuse, aproape cu tonul Ivoei :

— *Peritanii* ăștia nu știu decît : de ce, pentru ce !...

Şi lăsă să se audă un rîs uşor, care îi făcu nespus de multă plăcere lui Purcell. Era acelaşi ton ca şi mai înainte. Şăgalnic, prietenos, aproape drăgălaş. Îi mîngîie uşor sînul, cu obrazul. Îi era mai apropiată de cînd începuseră să vorbească. Chiar trupul îi era acum altul. Mai moale, mai unduios.

El urmă :

— Ascultă-mă ! Nu mi-ai dat răgaz să ţi-o spun. Nu eu l-am omorît pe Timi, să ştii.

Şi îi spuse cum stăteau lucrurile. Cînd sfîrşi povestea, Omaata, după o clipă de gîndire, spuse :

— Tu l-ai ucis.

— Doar ţi-am explicat cum s-a întîmplat...

— *Aué*, omule, nu fi atît de îndărătnic. Rechinul te atacă, tu îţi avînţi cuţitul înainte, el se năpusteşte, şi tăişul îl străpunge. Tot tu se cheamă că l-ai omorît.

Şi adăugă :

— Eşti un om grozav de curajos, Adamo.

Vocea mare, profundă, căldura, elanul : era iarăşi aceeaşi Omaata.

— Sînt un om căruia i-a fost grozav de frică, spuse Purcell, înveselit. De azi-dimineaţă şi pînă în clipa în care Timi a murit. Iar după moartea lui Timi, şi frigul m-a înfricoşat. Şi cînd nu mi-a mai fost frig, şi de singurătate m-am temut. *Aué*, astăzi a fost ziua spaimei. Dacă frica ar putea ucide, acum aş fi mort.

Ea rîse, aşteptă să treacă o clipă şi apoi spuse :

— Eşti grozav de curajos, Adamo.

Şi reluă :

— Te-am văzut acasă la tine, cu cei trei *peritani*. Şi apoi te-am văzut pornind-o cu *manu-faité*-ul în mînă. *Aué*, cum am plîns cînd te-am văzut plecînd neînarmat, doar cu *manu-faité*-ul ! Atît de mic, atît de slab, atît de neclintit ! O, cocoşelul meu ! O, Adamo !

După toate astea el nu mai ştiu ce să spună. Îşi înfundă, şi mai mult, obrazul în sînul ei şi o strînse cu braţul petrecut pe după talia ei plină. Glasurile lor şoptite pe întuneric reînnodaseră o legătură. O legătură care însă nu mai era aceea de adineauri, clipa aceea n-avea să se mai întoarcă niciciînd. Era cu totul altceva. O camaraderie. O bună înţe-

legere. Lucruri pline de afecţiune, pe care niciodată nu şi le spuseseră.

Lui Purcell îi era aproape prea cald şi dădu pătura în jos. Îndată mirosul *Blossom*-ului se risipi, şi calda mireasmă a Omaatei îl cotropi. Desluşi una cîte una miresmele, cunoscute de el, ale florilor prinse în părul ei. Una singură, dintre ele, n-o recunoştea : cea mai pătrunzătoare printre toate celelalte. Ar fi trebuit s-o recunoască dintre alte mii de miresme, şi totuşi n-o putea nimeri. Era un parfum insidios, piperat, cu un miros de mosc, de ambră şi ambiguu, totodată. Parfumul unei plante care s-ar preface în carne. În prima clipă nu se putea şti dacă era plăcut sau nu. Dar chiar în timpul cît încerci să-l desluşeşti, îţi intră în trup ca o otravă. Nu emana din pielea Omaatei, ci făcea una cu ea, cu gîtul, cu umerii ei, una cu sînul pe care Purcell îşi odihnea acum obrazul. Era intim şi greu. Dar în acelaşi timp evoca apa limpede, uriaşii arbori încărcaţi cu ramurile atîrnînd în jos, nisipul de pe lagună, soarele cerului de amiază. Dacă bucuria de a trăi ar avea un miros, acesta ar fi. Lăsa însă în urmă un gust care avea ceva neliniştitor, ca şi cum ar fi sugerat trecerea de la prospeţime la putrefacţie.

— Mă simt bine, spuse el, toropit.

— Te simţi bine, copilaşul meu ? spuse ea, în şoaptă. Murmurul acesta al ei aducea cu o tălăzuire a apelor, izbite domol, într-o zi însorită, de nisipul plajei.

Ea adăugă :

— Frunzele astea nu sînt, cumva, prea aspre ? Vrei să te culci peste mine ?

Şi, înainte ca el să răspundă, îl şi ridicase, punîndu-l deasupra ei. Îndată, parfumul acela deveni şi mai pătrunzător, şi Purcell rămase nemişcat, cu ochii deschişi. Încîntător era simţămîntul de plinătate pe care-l încerca. Totul se contopea : mireasma cu carnea ei. Trupul său îşi săpă locul, înrădăcinîndu-se în al ei. Toropit, dar nicidecum inert, Purcell avea senzaţia de a fi o plantă ce se umple de sevă.

În aceeaşi clipă, un gînd ciudat şi caraghios îi veni în minte şi spuse :

— De unde e peştele ăsta ? *Peritanii* nu s-au dus la pescuit azi-dimineaţă.

Ea răspunse, după o clipă :

— Horoa a fost la pescuit.

O văzu, urmărind-o cu gîndul, ieşind din grotă. Zvîrlind trupul lui Timi în mare, apoi întorcîndu-se la ea acasă, de unde luase pătura, peştele, farfuria şi...

Deschise ochii mari. Aşadar, asta fusese!... Ridicîndu-şi mîna, şi-o strecură uşor pînă la gîtul Omaatei. Pipăi gîtul cu degetele. Boabele de pandanus îi alunecară sub degete şi simţi liana care le lega laolaltă. Şi atunci, se întinse pînă la ele, le mirosi şi spuse, ridicîndu-şi capul :

— Ţi-ai pus şiragul ?

Pieptul Omaatei se contractă, urmă un zgomot foarte uşor şi nimic altceva.

— Omaata...

Nu se auzi nici un răspuns. Întinse braţul şi îşi trecu mîna pe vastul obraz de sub el.

— Omaata...

După o clipă, ea îi luă uşor obrazul între mîini şi i-l puse pe boabele şiragului de pandanus. El rămase o secundă nemişcat, cu mîna proptită pe sînul Omaatei. Boabele şiragului îi striveau obrazul ; se întoarse şi le aspiră adînc. Simţi mireasma pătrunzînd înăuntrul său, şi nu numai prin nări, ci prin toţi porii pielei. O clipă mai tîrziu, mintea i se goli, pereţii de stîncă ai grotei pieriseră, iar el păşea pe plajă, cu vîntul biciuindu-i faţa. Simţi că avea puterea de a zbura. Izbi puternic cu călcîiul în prundiş, îşi întinse braţele în lături şi începu, cu aripile fremătînde, să plutească în văzduh.

Capitolul XV

— Adamo !

Deschise ochii : Itia era în faţa lui. Itia, în picioare, nemişcată. Era aproape lumină în grotă.

El se aşează. Nu era în stare să-şi dezlipească bine pleoapele. Trăsăturile Itiei erau confuze. Simţea că se petrece ceva nefiresc. Nu scotea un cuvînt. Nu i se arunca în braţe.

Bîjbîi, cu mîna, în jurul său.

— Omaata ?

— E-n sat, spuse Itia, pe un ton posomorît.

— Şi ce face ?

Ea ridică din umeri.

— Ce poate să facă ?

Purcell privi pata luminoasă de pe perete. Soarele se şi înălţase pe cer. Dormise multă vreme. Clipi din pleoape, vederea i se desluşi, o privi pe Itia şi îi văzu expresia ochilor.

— Itia !

— Războiul s-a sfîrşit, spuse ea, pe un ton şters.

Purcell se ridică în picioare, deschise gura, dar nu fu în stare să vorbească. Ştia, ştia totul.

— Mehani ?

Itia privi drept în faţa ei şi spuse, cu glasul scăzut :

— Toţi, toţi, în afară de Tetahiti.

Şi, întorcîndu-şi ochii în lături, adaugă cu ciudă :

— Nici măcar rănit nu e.

Urmă o tăcere, şi Purcell repetă cu o încăpăţînare de copil :

— Mehani ?

Itia îl privi în faţă. Avea aerul rătăcit, mîinile îi spînzurau de-a lungul trupului, umerii îi erau fleşcăiţi, căzuţi. Cînd deschise gura, vorbi cu tonul unui plînset ca de copil :

— Mehani ?

Ea dădu de două ori din cap. Purcell avu impresia că ochii îi ies din orbite, un văl negru se aşternu peste ei, îşi întinse mîinile înainte, se prăbuşi în genunchi, apoi în jos, pe pîntece.

— Adamo !

Se repezi la el, îl întoarse cu faţa în sus. Era alb, ca varul, cu ochii închişi, înfundaţi în orbite. Îi ascultă inima. Bătea fără regularitate.

— Adamo !

Ea începu să-l bată cu palmele pe obraz. O tresărire i se ivi pe chip, şi o umbră de culoare i se aşternu din nou pe faţă. Îngenuncheată înaintea lui, cu picioarele de o parte şi de cealaltă a trupului, îl lovi mai tare, cu amîndouă mîinile.

Cînd se opri, Purcell îşi descleştă fălcile şi izbucni, cu un glas stăruitor :

— Loveşte ! Loveşte !

Itia începu iar să-l lovească şi, după un minut, el izbuti să-şi ridice pleoapele. Vedea totul ca într-o negură nedeslu-

şită. O privi pe Itia, închise ochii. Simţea pe obraji loviturile palmelor ei şi spuse în şoaptă :

— Loveşte, loveşte.

Izbiturile palmelor pe faţă îi părură a ritma zvîcnirea sîngelui ce-i revenea în cap. Se simţea mai bine.

Se ridică în coate, nu-i mai era rău, dar avea impresia că-l lovise cineva de moarte în cap. Spuse în englezeşte, cu glasul scăzut :

— A murit Mehani.

Dar vorba aceasta era lipsită de înţeles. Nu-i dădea nici o suferinţă. Nu simţea nimic. Mintea îi era cu desăvîrşire pustie.

Itia se lungi alături de el şi îi luă mîna. Îl văzu întorcînd capul spre ea. Ochii îi erau lipsiţi de orice expresie.

— Spune, cum ? făcu el, cu un glas stins.

— Ieri seară. *Ceilalţi* i-au surprins pe *peritani* la căderea nopţii. Şeful a fost ucis. *Şoricelul* împreună cu *Scheletul* au intrat în casă. Şi au tras cu puşca toată noaptea. *Ceilalţi* erau pe după copaci. Trăgeau şi ei. Dar la ivirea zorilor au încetat împuşcăturile. Atunci, *peritanii* au început să aştepte. Şi au aşteptat, au tot aşteptat... Iar cînd soarele s-a înălţat pe cer, ei şi-au spus : „Foarte bine, au plecat". Atunci, *Şoricelul* şi *Scheletul* au ieşit din casă, iar *ceilalţi* i-au ucis.

— Mehani ?

— Mehani s-a apropiat prea tare de *Micul Şoricel*, *Şoricelul* nu murise. Nu era mort de-a binelea. Şi a tras.

Purcell coborî capul în pămînt. Ucis de Smudge ! Dar nu, nu era de rîs, nici măcar atît. Mehani a murit. Atît şi nimic mai mult.

Se scurseră cîteva secunde. Era închircit în sine însuşi, inert, prostit. Mintea îi era goală de orice gînd.

Itia întrebă :

— Să spun mai departe ?

— Da, spuse el, cu un glas stins, şi închise ochii.

Şi ea reluă, fără a arăta vreo emoţie :

— Tetahiti a retezat capetele. Apoi le-a trimis pe Raha şi pe Faina în tabără să caute *poiniii* în care se găseau celelalte capete. A vîrît în pămînt, în jurul cabanei tahitienilor, opt suliţe cu vîrful în sus, în care şi-a înfipt trofeele. Atunci, femeile au început să ţipe, iar el a spus : „De ce ţipaţi ? Nu-mi sînteţi sclave, doar sînteţi din tribul meu. Iar

aceştia erau nişte străini, care au fost nedrepţi cu noi." Dar femeile nu şi-au curmat ţipetele, şi atunci Omaata a spus: „Capetele bărbaţilor noştri, tu le înfigi în suliţe: ne socoteşti sclave". După aceea, *vahineele* au vorbit toate deodată şi l-au dojenit. Tetahiti a ascultat totul, cu răbdare, apoi a spus: „Oamenii aceştia au fost nişte străini care au ridicat armele împotriva noastră. Ei au fost ucişi în război, şi mi-am împodobit împrejurimile casei cu capetele lor, ca să mă mîndresc cu ele, căci m-am luptat bine. Cu tot curajul, şi cu iscusinţă. Şi eu sînt în viaţă. Iar ei sînt morţi. Dar voi, voi sînteţi surorile mele. Nu vă socotesc drept sclave. Calce-mi oricare dintre voi, dacă vrea, pragul casei. O voi primi cu cinste." Şi spunînd acestea, a privit femeile, pe toate, rînd pe rînd. Nu era o privire ca pentru a se juca. Nu. Era cu totul altceva. Sta, în picioare, sprijinit pe arma sa, cu jungherul la brîu. Un om mare! Un om impunător! Femeile, şi ele l-au privit. Şi atunci, Horoa, care pe vremea *Scheletului*, ba chiar şi pe vremea lui Uili, s-a cam jucat cu el, a spus: „Smulge capul *tané*-ului meu din suliţa asta şi am să-ţi trec pragul". Iar Tetahiti a răspuns cu părere de rău, parcă: „Nu. Aşa e obiceiul." A urmat o tăcere, iar Taiata, ea singură, i-a intrat în casă. Şi cînd Horoa a văzut asta, a spus în zeflemea (şi poate şi în ciudă): „Omule! Ai pus mîna pe o comoară!" Şi toate femeile l-au părăsit, în afară de Taiata şi, bineînţeles, de Raha şi Faina.

— Dar tu? spuse Purcell, ridicînd capul.

— Am plecat şi eu, spuse ea, cu o scurtă sclipire în ochi. Tetahiti m-a chemat înapoi şi mi-a spus: „Itia, sora mea Itia, pleci?" I-am răspuns: „Mehani era *tané*-ul meu. Nu tu. Şi socotesc că nu faci bine ce faci." Atunci, el a spus, cu chipul întunecat: „Fac ceea ce e dreptul meu să fac. Aleargă după Omaată şi adu-o încoace." I-am adus-o pe Omaata, a privit-o drept în ochi şi a întrebat: „Unde e Timi?" Ea nu i-a răspuns. Atunci, el a întrebat: „Unde e Adamo? Şi de ce Ivoa nu era şi ea printre celelalte femei?" Şi cum ea n-a răspuns nici de astă dată, el a spus, cu o voce puternică: „Adamo este prizonierul meu de război şi nu-l voi ucide. Spune-i să vină la mine acasă, să mă vadă." Omaata n-a răspuns nimic. A plecat şi, pentru că nu ştiam încotro să mă duc, m-am luat după Omaata şi am ajuns la ea acasă. *Aué*. Toate femeile se strînseseră acolo!

Şi cum au văzut-o pe Omaata, au început să strige : „Ce ne facem, Omaata ?“ Iar unele dintre ele plîngeau, cu toate că nu e bine să plîngi. Iar celelalte tot întrebau : „Unde este Timi ? Unde este Ivoa ?“ Iar altele întrebau : „Ce o să facă cu Adamo ?“ Iar Omaata a spus : „Tăceţi ! A spus că nu-l va ucide pe Adamo.“

Urmă o tăcere, şi, cum Purcell tăcea, Itia spuse :

— Ei, ce ai de gînd să faci ?

Purcell întoarse capul spre Itia, iar ea băgă de seamă că trăsăturile lui Adamo îşi recăpătaseră tăria de altă dată.

— Itia, vorbi el în cele din urmă, spune-mi adevărul. Chiar nu ştii unde este Ivoa ?

— Nu.

— Omaata ştie ?

— Poate că da.

El se ridică, se duse să vadă dacă pantalonii i se uscaseră, constată cu neplăcere că erau încă umezi şi îi îmbrăcă.

— Ascultă, spuse el. Vom coborî. Eu voi aştepta la smochin. Tu să te duci după Omaata.

Şi reluă :

— Dar vezi, nu spune celorlalte femei unde mă aflu.

— Şi lui Tetahiti ce să-i spun ?

— Nu-i spui nimic. Spune-i Omaatei să vină. Hai, du-te ! Nu mă aştepta pe mine.

Uitase aproape de căldura soarelui şi de lumina pe care acesta o revărsa asupra lucrurilor. Clipea din ochi şi se ţinea cu amîndouă mîinile, ca să coboare povîrnişul. Era în viaţă, la nimic altceva nu voia să se mai gîndească.

Pe cap, pe umeri, pe picioare, prin stofa umedă a pantalonilor simţea dogoarea soarelui. Ca o hartă în relief, la picioarele sale se desfăşura întreaga insulă, verde, şi într-o puzderie de culori, în mijlocul Pacificului albastru-întunecat. Sorbea în plămîni aerul răscolit de vijelia valurilor, al focurilor de lemne din sat, aerul înmiresmat al florilor de pe platou.

Nu intră sub smochin. Îşi scoase pantalonii, îi agăţă de o rădăcină verticală şi se tolăni, pe burtă, în iarbă. După cîteva minute, era leoarcă de năduşeală, dar rămase totuşi locului, neclintit, părîndu-i că niciodată nu-i va mai fi destul de cald. Erau, pe cer, nişte nori răzleţi, şi el încercă, de îndată ce soarele se strecură sub vălul lor, o senzaţie

neplăcută, ca şi cum atît lumina, cît şi căldura urmau să piară pentru totdeauna şi să înece insula în beznă.

Omaata sosi după un ceas, se gîndise la toate, îi aducea de-ale mîncării. Purcell făcu cîţiva paşi spre ea, ieşindu-i în întîmpinare, o privi, se simţi cam stingherit şi îi luă plăcintele din mînă, ca pentru a o uşura de povară. Apoi, fără a spune un cuvînt, se întoarse, aşezîndu-se iar sub smochin, dar la umbră, de astă dată, deoarece simţea o arsură pe umeri.

— Unde e Ivoa ?

— Nu ştiu.

Şi cum el o tot privea, ea adăugă :

— Omule, unde vrei să fie ?

— Ai văzut-o aseară ?

— Azi-dimineaţă. Cînd s-a prăbuşit Mehani, ea s-a repezit spre el, a îngenuncheat, apoi s-a ridicat şi a plecat.

— Unde ? Încotro a apucat-o ?

— Spre casa ta.

Bineînţeles. Venise ca să-şi ia puşca. Mehani murise. Nu mai zăbovea să-l plîngă. O apucase înspre pădure, ca să-şi apere *tané*-ul împotriva lui Tetahiti.

După un minut, el spuse :

— Tetahiti vrea să mă ucidă ?

Omaata era tolănită lîngă el. Sprijinită în cot, ea smulgea din pămînt fire de iarbă, pe care le ducea, unul cîte unul, la gură.

— A spus că nu te va ucide.

— Nu asta am întrebat.

Ea lăsa să se audă o mîrîială. Cum să-i explice ? Tetahiti nu avea, el personal, nici o pornire de a-l ucide. Lucrurile erau mai complicate.

Cum Omaata tăcea mai departe, Purcell reluă :

— Crezi că trebuie să mă păzesc ?

— Totdeauna e bine să te păzeşti.

— Tot atît cît ar trebui să mă păzesc dacă Timi ar fi în viaţă ?

— Poate că nu chiar atît.

Şi adăugă :

— Tetahiti a spus că nu te va ucide.

Zadarnic îi căuta el în ochi.

— Este, oare, Tetahiti omul care să spună una şi să facă alta ?...

Ea ridică din umeri, din enormii ei umeri.

— Ca toţi şefii.

El judecă acest răspuns şi spuse :

— Otu nu era aşa.

— În vreme de pace nu. Dar în vreme de război Otu era foarte viclean.

— Dar războiul s-a sfîrşit.

— O, copilaşul meu, spuse Omaata, ridicînd capul şi revărsînd asupră-i lumina ochilor ei imenşi. Şi îşi scoase din gură toate firele de iarbă, pe care le aruncă înaintea ei. Războiul cu *Scheletul* s-a sfîrşit. Dar este un alt război : între Tetahiti şi femeile de aici. Şi încă un război : între Tetahiti şi Adamo...

— Un război cu mine ! strigă Adamo, uluit.

Ea mîrîi, se lungi pe burtă şi, cu faţa ei mare, sprijinită în palme, îl privi dintr-o parte cu îndoioşare :

— Ştii tu ce face Tetahiti în clipa asta ? Termină *pa*-ul...

— *Pa*-ul *peritanilor* ?

Ea dădu din cap.

— *Maamaa !*

— Nu, spuse ea cu gravitate. Nu... Azi dimineaţă el a frînt toate puştile, în afară de a sa. Dar mai sînt încă două puşti pe insulă. Puşca Ivoei...

O pauză. Ochii în pămînt.

— Şi puşca lui Timi.

El spuse îndată :

— Puşca lui Timi am zvîrlit-o în puţ.

Ea suspină, dar nu făcu nici o remarcă. El reluă :

— Crezi că femeile vor merge atît de departe încît să-l ucidă pe Tetahiti ?

Ea mîrîi, mai bine spus suflă tare pe nas, cu o expresie de nemulţumire. Într-una aceleaşi întrebări brutale, după felul de a fi al *peritanilor !* Unde era frumoasa purtare a lui Adamo ? Îl privi, apoi, pe omul acesta blond, trandafiriu, cu o mare pată roşie pe umeri, un biet cocoşel care o ducea greu sub arşiţa soarelui, care nu înţelegea nimic, ca un copil în mijlocul lor. Cui putea el să-i mai pună întrebări ? Omaata se îndoioşă, întinse mîna ei mare şi îl mîngîie pe braţ. El întoarse capul şi ea îi văzu privirea. O, ochii

aceia de culoarea cerului, străvezii ! străvezii ! O cocoşelul meu ! O, Adamo !

— Femeile se simt jignite, spuse ea în cele din urmă. Chiar şi eu mă simt foarte jignită.

— Dar aşa e obiceiul.

— Nu, nu ! spuse ea, pătimaşă. După un război înăuntrul aceluiaşi trib, nu se înfig capetele în suliţe.

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Atunci, de ce se poartă aşa ?

Ea ridică din umeri.

— Îi urăşte grozav pe *peritani*. Face tot ce-i stă în putinţă ca să se simtă fericit de izbînda sa. Aceste opt capete sînt pentru el...

Ea făcu un gest şi nu-şi mai isprăvi vorba. Purcell îşi întinse bărbia, iar ochii i se făcură reci. Opt capete. Nouă cu al său. *Peritanii* vor fi omoriţi cu *toţii*. Tetahiti va fi cu adevărat fericit...

Se ridică şi se întoarse spre ea.

— Să mergem, spuse el cu o voce puternică. Tu ai să te duci să-l cauţi pe Tetahiti. Să-i spui aşa : „Adamo a spus : Pragul casei tale nu-l va călca, pentru că nu vrea să vadă capetele *peritanilor* înfipte în suliţe. Adamo spune : Vino tu în piaţă, în toiul amiezii, eu voi fi acolo".

Ea îl privi, o clipă, în tăcere. *Aué*, în ce chip i se puteau schimba ochii !

— Mă întorc cu tine în sat, reluă Purcell. Voi aştepta acasă răspunsul lui Tetahiti.

Nu mai departe decît în ajun, aproape la aceeaşi oră, plecase din *East Avenue*, cu femeile, pe *Banian Lane* ! Iar acum era iar aici, şi se şi afla în sat. La dreapta se înălţa cabana lui Mason. Dacă, în loc de a o coti spre stînga, pentru a se duce acasă, ar merge mai departe, pe *East Avenue*, ar trece prin faţa tuturor locuinţelor de pe romb... Cît de bine fusese ales locul pentru aşezarea satului ! Planul bine chibzuit, simetria respectată cu dragoste ; ca şi intervalele dintre cabane, toate regulile confortului aplicate, pas cu pas... ce minunat reuşise totul ! Organizarea, efortul, voinţa de a vrea, gustul pentru prevedere, grija de a construi şi de a transmite bunuri copiilor, totul era admirabil. Înainte cu cîteva luni, chiar în acelaşi loc, nu se găsea decît

o pădure, prin care nu călcase picior omenesc. Iar acum se iviseră „căile", „străzile" aproape drepte, fiecare cu tăbliţa şi cu numele ei, piaţa, cu ghereta ei, cu clopotul, cu ceasornicul, cu cisternele de pînză făcute de Mac Leod, cabanele lipsite de eleganţă, dar solide, grădinile bine cultivate, bine împrejmuite. Fiecare pentru sine, fiecare despărţit, cum se cuvine, de vecinul său. Nimeni nu avea de cerut nimic nimănui. Toate casele cu uşi ce se încuie cu cheie. Iar mai departe, pe platou, nouă parcele de pămînt roditor aparţinînd fiecare cîte unuia dintre cei nouă britanici, nouă fîşii de pămînt care trebuiau să-i hrănească — şi care îi uciseseră.

Nouă ? Nu nouă, numai opt. Putea, dacă gîndul acesta i-ar fi dat ghes, să pună stăpînire pe bucata de pămînt pe care i-o atribuise Mac Leod. Lăsă capul în pămînt. Îşi simţi gura uscată şi amară. Singurul britanic pe toată insula !... Simţi mîna mare a Omaatei punîndu-i-se pe umăr, în vreme ce, mergînd alături de ea, zori pasul, apropiindu-se de casă. I se rostogolea în urechi, înnăbuşitor, vocea ei profundă : „Nu fi trist, Adamo". El clătină din cap, întărîtat. „Nu sînt trist." Mergînd mai departe, se îndepărtă de ea. Omaata îşi luă mîna de pe el.

Ajungeau tocmai în faţa casei sale.

— Plec, spuse Omaata, cu demnitate.

Şi îl părăsi, fără a-i mai arunca o privire, cu capul drept, cu spatele spre el, se îndepărtă cu toată răceala. Dădu din cap, cu aerul unui om sîcîit. Susceptibilitatea asta a lor ! Afurisita lor etichetă !... Împinse în lături poarta casei şi fu cuprins de remuşcări. În mijlocul încăperii trona, solid şi monumental, fotoliul pe care şi-l făcuse cu propriile sale mîini. Omaata se îngrijise din timp ca înainte de a pleca la smochin să-i aducă acasă mobila, ca aceasta să pară a-l fi aşteptat, pentru cazul în care, reîntorcîndu-se în cabana sa, nu avea s-o găsească pe Ivoa.

Ieşi din nou în grădină şi merse pînă la tufişul de hibiscus. O strigă, cu glas tare, de mai multe ori pe Ivoa. Era aproape sigur că, pitită undeva, ea îi urmărea mişcările. Ştia că nu va ieşi din hăţiş la strigătul lui şi voia să-i dea a înţelege că era îngrijorat de soarta ei.

Avînd tot timpul impresia că ochii Ivoei sînt ascunşi pe după fiecare frunză, ajunse pînă la şopron, se spălă din cap pînă în picioare şi se bărbieri cu îngrijire. Intră în casă,

deschise, cu totul, pereţii mişcători, apoi, simţind că îl cuprinde enervarea, se lungi pe pat, cu ochii întorşi către lumina zilei. Soarele era sus pe cer, iar Omaata nu se ivea încă.

După o clipă sosiră femeile. Nu scoteau nici o vorbă, iar picioarele lor, desculţe, nu făceau de loc zgomot, păşind pe pietrele drumului. Şi cu toate acestea, înainte chiar ca ele să fi trecut pragul casei, Purcell recunoscuse acel caracteristic foşnet uscat al fîşiilor de scoarţă din care erau făcute fustele lor. Intrară înăuntru, cu ochi gravi, şi, aplecîndu-se una după alta asupră-i, îşi frecară obrazul de obrazul său, nespunînd, ca şi pînă atunci, nici un cuvînt. După ce isprăviră de făcut acest lucru, ele se priviră una pe alta. Urmă, apoi, un fel de pas rapid de balet, ca şi cum mişcările lor ar fi fost săvîrşite după anume reguli bine chibzuite. Itia, Avapuhi şi Itihota se aşezară pe pat, cea dintîi la dreapta lui Purcell, cea de-a doua la stînga sa, iar cea de a treia jos, la picioarele lui. Horoa şi Tumata, uitînd de scaune, sau neîndrăznind să se folosească de ele, se aşezară jos, pe podea. Cît despre Vaa, după ce îl îmbrăţişase pe Purcell (ceea ce nu mai făcuse din clipa în care devenise *vahineea* marelui şef), se retrase la o parte şi rămase, în picioare, lîngă uşă, ca un musafir grăbit, care are de gînd să plece dintr-o clipă într-alta. Toată această comportare a femeilor îl ului pe Purcell. Depărtarea la care se ţinea Vaa, sfiiciunea celor două *vahinee* care se aşezaseră pe duşumea şi aerul de tihnită intimitate al celor trei femei care luaseră, cu toate, loc, pe patul său. Faptul că una dintre cele trei femei era Itihota, văduva lui White, şi cu care nu prea fusese în relaţii pînă atunci, era şi mai surprinzător.

Un sfert de ceas se scurse, fără să se fi pronunţat măcar o vorbă, apoi sosi Omaata, îmbrăţişă întreaga scenă cu o privire aprobatoare, şi nu fără un anumit aer ceremonios de stăpînă, se aşeză, la rîndu-i, şi ea, pe pat, la picioarele lui Purcell şi în faţa Itihotei.

— Ei, ce se aude ? spuse Purcell, ridicîndu-se.

— Tetahiti te aşteaptă.

— Acum ?

Ea dădu din cap, în semn că „da".

— Unde ?

— În faţa porţii *pa*-ului.

Purcell o privi.

— El e cel ce a spus „în faţa porţii *pa*-ului ?"

— Da, el. Nu a vrut să vină în piață.

— De ce ai zăbovit atîta vreme ?

Ea tăcu, cu un aer cam trufaș, cu ochii în pămînt, cu trăsăturile obrazului neclintite. „Bine, își spuse Purcell, în sinea lui, întrebarea asta a fost nelalocul ei. Și, de altfel, cu totul de prisos. E limpede că a zăbovit avînd nevoie de oarecare vreme ca s-o pună pe Ivoa în curent."

El se ridică și spuse, calm :

— Hai !

Cînd fu pe *West Avenue,* o luă de braț și iuți pașii, ca să se depărteze de celelalte femei.

— Ascultă-mă, spuse el, în șoaptă, și întărind fiecare cuvînt. Nu trebuie întreprins *nimic* împotriva lui Tetahiti. *Nimic.*

— Și dacă te reține ca prizonier ?

— Nimic.

Ea spuse, cu un ton dur :

— Și dacă te ucide ?

Purcell ridică ochii. Obrazul ei era încruntat. Mai era încă pornită împotriva lui. Își frecă obrazul de brațul Omaatei.

— Te rog, nu fi supărată...

Urmă o tăcere, și ea vorbi deodată, cu un glas schimbat :

— O, cocoșelul meu, tremur într-una pentru soarta ta.

O strînse și mai tare de braț.

— Ia aminte : nimic nu trebuie să i se întîmple lui Tetahiti.

Ea dădu din cap și spuse, șoptindu-i :

— Nici eu nu vreau așa ceva... Dar mă gîndesc, cu teamă, la tine. Uneori îmi vine în minte să-l ucid, ca să se termine odată cu teama asta.

— Nu, nu, spuse el, cu tărie. Nici măcar să nu te gîndești la una ca asta !

Și adăugă :

— Și lui îi e frică.

Ea dădu din cap.

— E adevărat. E foarte curajos, dar totuși se teme. De azi-dimineață o clipă nu a lăsat armele din mînă, nici pe cînd lucra.

Și reluă :

— Muncește ca un bezmetic, împreună cu femeile pe care le are. *Pa*-ul va fi gata poate chiar pînă diseară.

Cînd ajunseră în vîrful rombului, Purcell se opri şi spuse, fără să ridice ochii :

— Rămîi în urmă, cu femeile.

Se aştepta să i se împotrivească, dar se supuse îndată. El o porni mai departe, cu femeile, la vreo douăzeci de metri în urmă, şi o apucă pe *Cliff Lane*.

Arborii se făceau tot mai rari pe măsură ce se apropia de casa tahitienilor, soarele dogorea mai tare, năduşeala îi curgea pe frunte. Îşi şterse ochii cu dosul palmei, şi după ce vederea i se limpezi iar, zări *pa*-ul.

Se înălţa la cotitura drumului, la vreo patruzeci de metri înaintea sa. La drept vorbind, nu era decît un gard grosolan, cam de vreo trei metri înălţime, alcătuit din nişte pari lungi, prost ciopliţi, înfipţi în pămînt şi legaţi între ei la vîrf. Dar pe măsură ce acest obstacol cerea, pentru a fi trecut, din partea atacatorului, folosirea şi a picioarelor şi a mîinilor, acesta se găsea expus şi dezarmat toată vremea cît îi trebuia ca să se caţere. Şi în afară de asta, dacă era cu putinţă să se dea foc *pa*-ului, cu toate că el era construit, în întregime, din lemn verde, apoi era cu neputinţă să arunci o torţă peste gard, pentru a incendia cabana. Depărtarea fiind cu mult prea mare pentru aşa ceva. *Pa*-ul era, aşadar, de natură să constituie un adăpost în faţa unor asemenea surprize. Şi de îndată ce se aprindeau cîteva focuri pe locul îngrădit, era uşor ca, prin ferestruicile cabanei, incursiunile nocturne să fie dejucate.

Purcell nu mai era decît la vreo douăzeci de metri de *pa*, cînd se auzi glasul lui Tetahiti :

— Opreşte-te !

Purcell se supuse.

— Spune femeilor să se oprească.

Purcell se întoarse şi, ridicînd amîndouă mîinile în văzduh, cu palmele întoarse către ele, le spuse, strigînd, ordinul lui Tetahiti. Murmure de furie se stîrniră în rîndurile lor, dar îi dădură totuşi ascultare.

Purcell se întoarse din nou cu faţa spre *pa*. Nu deslusea nimic. Nici un chip omenesc, nici o siluetă. Distanţele dintre pari fuseseră înfundate cu crăci ghimpoase de mărăcini.

— Vino, spuse glasul lui Tetahiti.

Purcell îşi îndreptă trupul şi o porni într-acolo. Mai avea vreo douăzeci de metri. Dacă erau douăzeci de metri. Se

ţinea foarte drept şi înainta cu un pas sigur, dar, deşi trupul îi era ţeapăn, se simţea înăuntrul său moale şi sleit de puteri : „Oare nu voi mai apuca să aud decît detunătura armei" ? se întreba el, cu spaimă. Se înnăbuşea. Îşi dădu seama că i se tăiase răsuflarea. Trase cu putere aerul în piept şi ridică fruntea. Simţi zvîcnindu-i muşchii gîtului şi îşi spuse, cu ironie : cel de al nouălea cap. Îi aduc cel de al nouălea cap...

Pa-ul se apropia atît de repede, încît Purcell îşi dădu seama că iuţise paşii. Încercă să-şi încetinească mersul, şi, prin sforţarea pe care i-o cerea acest lucru, înţelese cît îi era de teamă. Nu mai mergea înspre *pa*. Se năpustea asupra lui.

Se opri la doi metri de gard. De îndată ce rămase locului, neclintit, picioarele începură a-i tremura. Se scurse o vreme ce-i păru grozav de lungă şi, deodată, *pa*-ul prinse a se mişca. Mai bine zis, o parte din *pa* alunecă, dîndu-se înapoi, şi deschizînd un drum între doi pari. Era ceva aproape ameninţător în iuţeala şi liniştea cu care se deschisese acest drum.

— Intră, rosti glasul lui Tetahiti.

— Am spus că n-aş vrea să văd capetele, spuse Purcell.

— N-ai să le vezi.

Ce tîlc avea oare vorba asta ? Că nici măcar nu va avea vreme să le vadă ? Urmă o tăcere şi, ca şi cum i-ar fi deslușit gîndul, Tetahiti reluă :

— Poţi să intri. Nu ţi se va întîmpla nimic rău. „Făgăduială sau capcană ?" Purcell făcu o sforţare ca să-şi stăpînească glasul şi spuse :

— Vino tu afară.

— Nu.

— Nu sînt înarmat, spuse Purcell, ridicînd amîndouă mîinile în văzduh.

Nu izbuti să deslușească nimic printre pari şi mărăciniş dar ştia că ochii lui Tetahiti nu scapă nici una din mişcările lui.

— Nu. Nu vreau să ies afară.

Era limpede. Se temea să nu înfrunte vreun glonte tras de Ivoa.

— După poarta asta mai este încă o poartă, reluă Tetahiti. Nu vei vedea capetele retezate.

O intrare. O sită mai degrabă. Pentru a-i izola pe vizitatori sau pentru a prinde în cursă pe asediatori. Poarta miş-

cătoare constituind punctul slab al *pa*-ului, Tetahiti construise în dosul ei o a doua opreliște.

— Să rămînem în locul acesta în care ne aflăm, spuse Purcell. Putem vorbi și aici. Urmă o tăcere. Apoi spațiul liber dintre cei doi pari se închise. Dar, de astă dată, mișcarea fu însoțită de un zgomot puternic. Purcell respiră. Va fi poate ucis. Urmarea va hotărî. Dar un lucru era sigur : nu va fi făcut prizonier.

Tetahiti reluă, cu un ton sever :

— Unde este Ivoa ?

— În pădure.

— Are o pușcă la ea ?

După un răstimp de tăcere, Purcell spuse :

— De ce mă întrebi pe mine ? Doar știi și tu.

— Ce caută cu puşca în pădure ?

— Știi și asta.

Apoi, spunîndu-și că acest răspuns îi putea părea lui Tetahiti în doi peri, Purcell adăugă :

— Îi e frică ca nu cumva să mă ucizi.

După asta așteptă ca Tetahiti să protesteze, dar nu se petrecu nimic. Îl uluise și aproape îi închisese gura felul brusc și atît de puțin tahitian al acestor întrebări.

— Unde este Timi ? spuse Tetahiti, pe același ton scurt, poruncitor.

— Nu știu.

Era, de altminteri, adevărat. Literalmente adevărat și lucru aproape de necrezut, îi făcea plăcere faptul că nu mințise decît pe jumătate.

— Unde e puşca lui ?

Purcell șovăi, iar această șovăire îi stîrni furia împotriva lui însuși.

— N-o am.

Răspuns prostesc. Făcut parcă să stîrnească bănuieli.

— Dar la cine e ? spuse Tetahiti, îndată.

Purcell avu și de astă dată o șovăire și răspunse :

— La nimeni.

Se corectă :

— Cred că la nimeni.

Și vorba asta era prostească. Și îndoiala lui, mai nesocotită ca orice.

— Se află cumva în mîna vreunei femei ? întrebă Tetahiti.

Purcell ridică din umeri, fără a răspunde. Tonul acesta de sus, întrebările acestea brutale, directe ! Era o mare distanţă pînă la ceremonia şi vorbele frumoase ale *manu-faité*-ului. Şi, deodată, Purcell înţelese. Nu era distanţa de la egal la egal. Era interogatoriul la care e supus un prizonier de război.

Tetahiti spuse, în aceeaşi clipă :

— Eşti prizonierul meu de război şi am dreptul să te ucid. Dar nu te voi ucide. Ia una dintre cele trei pirogi *peritane* şi pleacă, împreună cu femeia ta, în largul mării.

Trecu o clipă pînă ce Purcell putu să răspundă. Glasul îi pierise.

— Omule, am spus tot ce aveam de spus, vorbi Tetahiti.

— Tetahiti, spuse Purcell în cele din urmă, nu am ridicat arma împotriva ta. Şi cu toate astea tu îmi spui : „Eşti prizonierul meu de război". Îmi mai spui : „Nu te voi ucide". Şi totuşi mă împingi să mă înec în mare împreună cu femeia mea, fiica marelui şef Otu.

Fu, de astă dată, rîndul lui Tetahiti să tacă. Argumentele lui Purcell îl lăsaseră indiferent, dar nu şi aluzia la rudenia Ivoei. Otu şi însuşi tatăl lui Tetahiti erau fraţi, Ivoa îi era verişoară, iar cuvintele lui Purcell aruncau asupra lui Tetahiti moartea rudei sale.

— *Peritanii* sînt oameni răi, spuse el, în cele din urmă, cu o furie stăpînită. Trebuie să pleci ! Dar dacă sora mea, Ivoa, vrea să rămînă, poate să rămînă.

Reaua-credinţă a acestor cuvinte era vădită, căci Tetahiti nu putea avea cea mai mică îndoială cu privire la hotărîrea Ivoei. Purcell se simţea descurajat. Înverşunarea aceasta, această rea-credinţă... Nu era cu putinţă să cadă la o înţelegere cu el.

— Ascultă-mă, spuse el, nu am ridicat arma împotriva ta. Am venit în tabăra ta cu *manu-faité*-ul. Calea pădurii a luat-o Ivoa, împotriva voinţei mele. De ce mă tratezi astfel ?

— Eşti dibaci, spuse, cu dispreţ, Tetahiti. De aceea eşti în viaţă. Dar trebuie să pleci. Nu vreau *peritani* pe insulă.

Urmă o tăcere, şi Purcell spuse :

— Ce s-ar întîmpla dacă n-aş primi să plec ?

— Te-aş ucide, spuse Tetahiti, fără o urmă de şovăire.

— Acum ?

— Acum.

Purcell străpunse cu ochii desişul din faţa sa, dar nu desluşi nimic : nici lumina unei priviri, nici ţeava unei puşti.

— Dacă mă ucizi, atunci femeile or să vrea să mă răzbune.

Tetahiti lăsă să i se audă un uşor mîrîit, care putea trece drept un semn de dispreţ, dar de spus, nu spuse nici o vorbă. Era vădit că avea cea mai mare grijă ca nu cumva să stîrnească femeile, prin cuvintele pe care *peritanul* le-ar fi putut repeta în faţa lor. „Nu vrea să le supere, îşi spuse Purcell, în sinea sa. Altminteri, pînă acum aş fi fost culcat la pămînt."

Purcell continua să tacă. Toată spaima îi pierise, iar judecata îi era rece şi lucidă. De cîteva secunde îl tot ispitea gîndul să spună : „În măsura în care este a ta, insula este şi a mea. Nu sînt prizonierul nimănui. Şi nu voi pleca de aici." Această atitudine ar fi avut meritul de a fi clară, şi totuşi, în ultima clipă, stătu în cumpănă dacă e potrivită sau nu. În faţa lui Mac Leod nu ar fi avut nici o şovăire. Dar Mac Leod avea aceeaşi atitudine de la un capăt şi pînă la celălalt al discuţiei. Aşa încît cu el se putea prevedea tot ceea ce urma să facă. Purcell nu era tot atît de sigur şi de reacţiile lui Tetahiti. Tahitienii erau în stare de acţiuni calculate. Dar ei nu ţineau seama totdeauna pînă la capăt de socoteala făcută. În timpul discuţiei găseau pe drum motive mai serioase care să-i facă a se îndepărta de judecata de la început. Aşa, de pildă, în isprava cu capetele înfipte în suliţe, Tetahiti, în ciuda faimei sale de om socotit, nu dăduse dovadă de prea multă prudenţă. Cu toată dorinţa lui vie de a menaja femeile, le stîrnise împotriva sa.

„Dacă îl înfrunt, gîndi deodată Purcell, e în stare să nu se dea înapoi din faţa unui conflict deschis, cu femeile, fie numai şi pentru a-şi face din acest lucru un titlu de glorie — sau pentru plăcerea de a-mi vedea capul înfipt în vîrful unei suliţe."

— Bine, spuse Purcell, cu tărie, răspicîndu-şi cuvintele unul cîte unul. Voi pleca. Dar trebuie să-mi dai răgaz.

— Pentru ce îţi trebuie răgaz ?

— Soţia mea este însărcinată. Nu poate să nască în largul mării, pe o pirogă. Şi apoi, înainte de a o porni, mai am ceva de schimbat la pirogă.

— Ce vrei să-i faci ?

— Un acoperiş.

— De ce să-i faci acoperiş ?

— Pentru a-mi ocroti nevasta şi copilul, împotriva vîntului.
— Cît timp are să-ţi ia treaba asta ?
— Două luni.

Tetahiti urmărea, prin crăpătura unui par, chipul duşmanului său şi nu ştia ce să creadă. Se simţea uşurat la gîndul că Adamo se învoia să plece. Altminteri ar fi fost nevoit să-l ucidă, şi atunci *Eatua* să-l fi avut în pază ! Femeile ar fi luptat împotriva lui ca drăcoaicele ! Dar cui i-a mai trăsnit vreodată prin minte gîndul ăsta *maamaa* de a pune acoperiş unei pirogi ? Era un şiretlic ! Un mijloc de a cîştiga timp. Pe de altă parte, însă, cu nici un preţ femeile n-ar lăsa-o pe Ivoa să plece înainte de a fi născut.

— Îţi dau răgazul pe care mi-l ceri, spuse el pe un ton scurt. Dar spune femeii tale să se întoarcă acasă.

— Aşa voi face, spuse Purcell, după o clipă.

Mai aşteptă cîteva secunde, dar cum Tetahiti tăcea mai departe, el se întoarse pe călcîie.

De îndată ce ajunse, din nou, în faţa femeilor, vorbi în şoaptă şi foarte repede :

— Am să vă spun totul la mine acasă, şi îşi continuă drumul, cu *vahineele* pe urmele sale. Nu ţinea de loc să înfrunte o scenă dramatică lîngă *pa*, aproape de urechile lui Tetahiti.

Mergea cu un pas sprinten. Îl uimea faptul că se simţea uşurat, bucuros aproape. Şi totuşi, să înfrunte oceanul, într-o şalupă de 80 de centimetri adîncime !... Dar va lupta, iar steaua lui nu-l va părăsi. De cînd izbucnise războiul, o clipă nu încetase de-a fi hărţuit, ca o fiară. În largul mării va fi singur împotriva vînturilor năprasnice, dar va fi măcar la adăpost de înverşunarea oamenilor.

Încercă un sentiment de tihnă şi de siguranţă regăsindu-se în cabana sa, aşezat în fotoliu, cu amîndouă mîinile sprijinite de braţele acestuia, cu pereţii mişcători larg deschişi către soare. Patetica izbucnire la care se aşteptase nu se produse, poate pentru că două luni le păreau tahitienelor un termen prea îndepărtat, ca să se pună pe bocete de pe acum ; poate şi din pricina unei apatii care li se citea pe faţă : fizionomiile lor nu trădau tristeţe, ci înfăţişau un fel de încremenire, de răceală. Vorbeau puţin şi fără însufleţire. Chiar dacă plînseseră dimineaţa, lacrimile le erau acum secate.

De abia o uşoară licărire din veselia de odinioară se mai ivi cînd Itia le atrase cu toată seriozitatea luarea-aminte

asupra faptului că Tetahiti avea treizeci de ani, că era, prin urmare, bătrîn, şi că putea muri înainte de plecarea lui Adamo.

Se mai petrecu un incident care aduse o oarecare destindere. *Vahineele* îşi puneau, mai cu seamă, două întrebări : „Tetahiti l-ar fi ucis oare, pe Adamo, dacă Adamo nu s-ar fi învoit să plece ? Iar Adamo avusese dreptate să primească soluţia plecării ?"

Discuţia era pe sfîrşite, cînd Horoa începu deodată să necheze şi o certă cu vehemenţă pe Vaa, explicîndu-i că de vreme ce răspunsese „Da" la cea dintîi întrebare, ar fi fost o prostie din partea sa să răspundă „Nu" la cea de a doua. Într-adevăr, dacă Adamo era sigur că, nepriinind să plece, va fi ucis, ce sens mai avea să spună „Nu" ? Observaţia aceasta rămase fără nici un efect. Vaa nu voia de loc să vadă vreo legătură între cele două probleme. Indignată, Horoa o luă de umeri şi, cu ochii scăpărînd de mînie, cu nările fremătînde, o zgîlţîi cu o asemenea violenţă, încît Omaata începu să ţipe :

— *Aué !* Vaa este însărcinată !

La aceste vorbe, Vaa, înduioşată de sine însăşi, se puse pe plîns, şi atunci Horoa îi ceru iertare, şi, luînd-o în braţe, începu s-o mîngîie.

Apoi liniştea se aşternu din nou, mai întunecată, mai apăsătoare decît pînă atunci. Omaata se ridică şi spuse că trebuiau să se apuce de treburile care nu îngăduiau amînare, şi anume de căratul apei şi de pescuit.

Trecură printr-o clipă grea cînd începură să se numere pentru corvoada la apă. Înainte cu opt luni, douăzeci şi şapte de călători debarcaseră din piroga cea mare. În răstimpul ultimelor trei zile, patrusprezece dintre ei muriseră de o moarte violentă : opt *peritani,* cinci tahitieni şi o femeie tahitiană. Nu mai erau, aşadar, decît treisprezece oameni pe insulă : un *peritan,* un tahitian şi unsprezece *vahinee.*

Se luă hotărîre ca să nu li se ceară Vaaei şi Ivoei să ia parte la căratul apei. Nici lui Tetahiti, care nu va voi să iasă din *pa,* după părerea tuturora, nici lui Adamo, căci ar fi însemnat să-l înjosească faţă de Tetahiti. Corvoada la apă cădea, prin urmare, în sarcina unei singure echipe de opt femei, în aşa fel încît erau nevoite s-o facă o dată la două zile. Cu toate că perspectiva asta nu era de loc îmbucură-

toare, ea fu primită cu o seninătate sufletească vrednică de laudă, şi fără ca măcar una dintre ele să fi rostit o vorbă de plîngere.

În ceea ce priveşte pescuitul, Tetahiti neputînd fi folosit nici la această treabă, se luă hotărîrea, din aceleaşi motive, să nu i se încredinţeze lui Adamo această grijă, ci Horoei, pe care Mac Leod o învăţase să prindă peşte în felul *peritanilor*, şi care avea să le înveţe rînd pe rînd şi pe tovarăşele alese de ea.

Problema locuinţei, în schimb, dădu loc la fel de fel de şovăieli, atît de discrete însă, încît Purcell avu nevoie de toată atenţia de care era în stare, ca să le poată urmări. Omaata pusese, limpede, problema : vor continua să trăiască singure, fiecare în casa ei, sau vor locui două împreună, sau chiar trei ? Apoi se priviră una pe alta : nici una dintre ele nu păru dispusă să se pronunţe asupra aspectului teoretic al chestiunii în discuţie. Itia luă în cele din urmă cuvîntul şi spuse că, în ceea ce o privea, ea nu avea casă şi că ar putea fie să locuiască în casa bietei Amureia, fie în tovărăşia alteia, care va vrea s-o primească. Lucrul acesta fu spus fără a se uita în ochii nimănui şi cu o modestie care arăta în ce măsură se îndreptase purtarea ei. La aceste vorbe se aşternu o tăcere îndelungată, însoţită de o stăruitoare sfătuire din priviri şi mişcări ale capului, al căror cifru îi scăpă cu desăvîrşire lui Purcell. Apoi Omaata spuse că, dacă Itia nu se temea că o s-o strivească în timpul somnului, cînd se întorcea de pe-o parte pe alta, ea ar primi, bucuroasă, să-şi împartă patul cu ea. La aceasta, Horoa, căreia mîhnirea nu-i pierise încă, spuse că ar vrea din toată inima să-i poarte de grijă Vaaei, fie în casa acesteia, fie în propria ei casă. „La mine", spuse îndată Vaa, pe un ton care dădea de înţeles că, în ciuda dulapurilor pe care le avea cabana Horoei, era totuşi inferioară propriei ei locuinţe. Urmă, iarăşi, un scurt răstimp de tăcere, o nouă alunecare de priviri, şi Avapuhi spuse că „bineînţeles" ea ar primi-o, bucuroasă, la ea în casă, pe Itihota. Acest „bineînţeles" păru a fi înţeles de toată lumea, în afară de Purcell. Se produse atunci, printre ele, o mişcare ca de stinghereală, căci băgară de seamă că Tumata rămînea pe dinafară. Pentru pricini pe care Purcell nu fu în stare să le pătrundă, păru că nici Omaata, nici Avapuhi nu puteau primi o a treia per-

soană. Şi fu nevoie de o oarecare vreme pînă ce Horoa, ocupată cu îngrijirea Vaaei, îşi dădu seama că era rîndul ei s-o invite pe Tumata, ceea ce şi făcu, cu toată bunăvoinţa. Dar toate fură cît pe ce să se încurce cînd Vaa protestă, spunînd că locuinţa ei e prea neîncăpătoare pentru trei femei. Horoa fu atît de indignată de această vorbă, încît îşi luă braţul pe care şi-l ţinea pe după talia Vaaei, şi o înhăţă din nou de umeri, cu gîndul vădit de a o zgîlţîi. Omaata se puse la mijloc între ele. Din două vorbe o instală pe Tumata la Horoa, urmînd ca Vaa să vină numai noaptea, la culcare, rămînînd la ea acasă în timpul zilei.

Se luă de asemenea şi hotărîrea să se revină la bucătăria colectivă şi să se redeschidă cuptorul comunal din piaţă. Purcell se întreba dacă femeile vor extinde această aprovizionare şi asupra casei lui Tetahiti, dar nu avu destulă vreme ca să-şi ducă gîndul pînă la capăt. Problema căpătă o soluţie implicită. Fu aleasă Itihota ca să le ducă „celor din *pa*" (aşa îi numiră, cu mult tact) partea lor. Purcell admiră această hotărîre. Ea nu era numai generoasă, ci şi abilă, şi putea trece, totodată, drept o dovadă de curtenie şi de iscodire.

Purcell nu interveni, nici o clipă, şi nici nu avu impresia că intervenţia sa ar fi fost aşteptată. Era vădit că pe insulă se statornicise matriarhatul şi că femeile luau, fără zgomot şi fără pretenţii, frînele puterii în cetate. Totul fusese organizat în chip rapid şi înţelept, cu puţine cuvinte şi cu un minimum de incidente.

Omaata dădu semnalul de plecare. Cînd toate femeile ajunseră afară, Purcell se opri pe prag. *Vahineele* îşi continuară drumul, fără a întoarce capul.

— Omaata, spuse el, coborînd glasul. Aş vrea s-o văd pe Ivoa.

Ea privi pădurea ce se întindea în faţa ei şi nu răspunse nici o vorbă.

— Mă auzi ? repetă Purcell, cu o umbră de nerăbdare.

— Te aud, spuse ea, oprindu-şi asupră-i ochii ei mari.

Toată vremea cît durase sfatul femeilor chipul ei fusese plin de însufleţire. Dar acum părea că ceva îi întuneca sufletul, iar ochii îi erau trişti.

— Ei, ce zici ?

— Omule, ştiu ce ai de gînd să-i ceri Ivoei. Ea nu va primi.

— Spune-i că vreau s-o văd.

— Nu va vrea.

— Nu va vrea ? repetă Purcell, cu aerul unui om rănit şi neîncrezător, în acelaşi timp.

— Nu, spuse Omaata, impasibilă. De ce să te vadă ? Ca să-ţi spună că nu va face ce vrei tu ?

— Ceea ce-i cer eu să facă este înţelept.

— Nu, spuse Omaata, clătinînd din cap, cu ochi-i trişti, aţintiţi în depărtare, ca şi cum cu privirea ar fi putut străbate pădurea din faţa ei, pătrunzînd în sufletul lui Tetahiti.

Şi repetă :

— Nu. Deocamdată nu. Poate, mai tîrziu.

— Se cuvine ca eu să hotărăsc care anume este momentul potrivit, spuse Purcell, cu asprime.

Omaata îşi aplecă, spre el, capul şi îi surîse.

— O, cocoşelul meu ! Cine îi cunoaşte mai bine pe tahitieni, tu sau noi ?

— I-am făcut o făgăduială lui Tetahiti, spuse Purcell, după o clipă.

— *Aué* ! spuse Omaata, ridicînd din umeri, din uriaşii ei umeri, el are să ştie că Ivoa este aceea care nu a vrut să vină.

— De unde va şti el acest lucru ?

— O voi spune eu în faţa femeilor.

Purcell ridică ochii, uluit.

— Omaata, crezi tu că vreuna dintre femei.... Dar nu e cu putinţă ! El nu iese din *pa*, niciodată.

Omaatei îi flutură, pe buze, un uşor surîs.

— Nu e nevoie să iasă.

— Itihota ?...

— Nu, nu. Itihota îi va duce de mîncare. Asta e tot. *Aué* ! E mai tăcută decît un peşte ! De aceea am şi ales-o.

Purcell stătu o clipă fără să scoată un cuvînt şi deodată gîndi, în sinea sa : „Dubla îngrăditură nu era numai o apărare. Ci şi ca o încăpere înainte de intrare. Aceea care îl va vizita îl va putea vedea pe Tetahiti, fără a da cu ochii şi de capetele înfipte în suliţe. Onoarea va fi salvată..."

Îşi puse mîna pe enormul antebraţ al Omaatei.

— De aceea ai propus ca femeile să doarmă cîte două într-o casă ?

— Ba chiar şi cîte trei, spuse Omaată.

Era limpede. Bănuiala îi cădea asupra acelui trio din *East Avenue*: Tumata, Horoa, Vaa. Mai precis, Horoa. Horoa, care, „de pe vremea *Scheletului*, ba chiar şi de pe vremea lui Uili..." Itia era vrednică de toată încrederea: ştia foarte bine despre ce e vorba. Spuse cu glas tare:

— Horoa?

— O să ţi-o trimit pe Itia, copilaşul meu, spuse Omaata. Itia este aceea care-ţi va aduce astăzi mîncarea.

Apoi îi întoarse spatele şi plecă. Nu pentru că ea nu-i răspunsese la ultima întrebare îl uimea pe Purcell, ci, dimpotrivă, faptul că înainte de aceasta îi spusese atîtea. Poate că ar fi trebuit, mai curînd, să vadă în asta o prevenire. Poate că nu era decît un mod de a-l face să înţeleagă că nu toate femeile erau sigure...

După masă, Purcell făcu o scurtă siestă. Cînd se trezi din somn, îşi dădu seama că Itia nu mai era acolo. Luă cu sine cîteva scînduri şi, cu nişte scule în mînă, se îndreptă spre golful *Blossom*-ului. Nu apucase să facă cincisprezece metri pe *East Avenue*, şi fu întîmpinat de Omaata, Itihota şi Avapuhi. „Mă pîndeau, pesemne, îşi spuse el îndată. Casa mea e bine păzită." *Vahineele* îl uşurară de povara de pe umeri şi i-ar fi dus şi sculele dacă el nu s-ar fi împotrivit. *Cliff Lane* se întindea, vreo douăzeci de metri, de-a lungul *pa*-ului, iar Purcell îşi dădu seama că atîta vreme cît ţinuse drumul în vecinătatea îngrăditurii femeile merseră la mijloc, între el şi gardul împrejmuitor.

Se afla la poalele falezei o grotă foarte înaltă şi foarte largă, dar destul de puţin adîncă, ce slujea de adăpost pentru cele trei şalupe ale *Blossom*-ului. Stăteau acolo, ferite de dogoarea soarelui, şi, în acelaşi timp, şi de vîntul sudului, singurul vînt care sufla cu furie pe cuprinsul insulei. În faţa falezei era o surpătură de rocă, pe care nisipul o acoperise treptat-treptat, în aşa fel încît violenţa talazurilor chiar în timpul fluxului nu reuşea să atingă baza grotei. Pentru mai multă siguranţă, şalupele fuseseră totuşi fixate printr-un sistem de saule şi cîrlige. Mai fuseseră raşchetate şi piturate din nou primăvara (căci, pregătindu-se pentru drum lung, vasul luase cu sine destulă pitură pentru a putea fi piturat de la chilă la măr), iar apoi acoperite în întregime cu propriile lor ca-

poturi. Pe suporturi fixate la doi metri de pămînt, în peretele stîncos, au fost puse velele şi arborii.

Purcell desfăcu velele şi cercetă şalupele, cu minuţiozitate, înfigîndu-şi din cînd în cînd tăişul briceagului în coca acestora. Nu descoperi nici un punct slab. Cele trei ambarcaţiuni erau sănătoase tun. Două dintre ele erau, totuşi, în cîteva locuri, găurite. Una singură scăpase şi, în loc ca ea să aibă bordajul în sistemul suprapus ca şi celelalte două, numai pînă la margine, avea un bordaj în diagonală. Pe asta o alese Purcell.

Cu ajutorul Omaatei şi al Avapuhiei, ridică arborele, instală ghiul şi măsură distanţa de la acesta şi pînă la podea. Avea o înălţime de 1 metru şi 35 cm, şi hotărî să fixeze ruful la o înălţime de 1 metru şi 20 cm, ceea ce lăsa o margine de 15 cm pentru mişcarea ghiului, dintr-un bord în altul. Adîncimea în interiorul şalupei fiind de 85 cm. distanţa între punte şi partea superioară a rufului va fi de 40 cm, ceea ce nu era mult şi nu va compromite stabilitatea ambarcaţiunii. În interiorul cabinei, înălţimea sub grinzile transversale nu va atinge dimensiunea de 1 metru şi 20 cm, ceea ce era puţin, dar avea să permită cel puţin o poziţie comodă celui ce stătea aşezat.

De la un capăt la altul şalupa măsurînd 7 metri, el hotărî ca lungimea rufului să fie de 5 metri şi 80 cm iar aceea a cockpitului, doar de 1 metru şi 20 cm. La drept vorbind, nu-i plăcea ideea unui cockpit, punct slab, după părerea sa, expus pătrunderii apei, primejdie sigură pe vreme rea. Ar fi preferat ca şalupa să fie puntată de la prova la pupa, iar accesul în cabină să fie posibil printr-o deschizătură pentru trecerea unui om. Renunţă totuşi la acest gînd, dat fiind că, pe o ambarcaţiune atît de mică şi joasă la apă, poziţia celui de la cîrmă, udat necontenit de valurile ce se sparg în bordaj, nu ar fi fost de loc plăcută.

Făcu mai întîi planul de a construi un ruf clasic, cu cîte un loc de trecere, de o parte şi de alta a punţii, pînă la prova. Dar gîndindu-se mai bine, se hotărî să lase loc pentru teugă. Puntea va fi dintr-o singură bucată, ceea ce va uşura construcţia, va da mai multă trăinicie ambarcaţiunii şi va îngădui dedesubt un spaţiu mai mare pentru cabină. O dată

hotărît asupra acestui punct, Purcell se ocupă de dubla curbură a punţii : de la prova la pupa aceasta trebuia să fie concavă, iar din babord la tribord, convexă. Curbura, în sensul longitudinal al ambarcaţiunii — era uşor de văzut — nu constituia nici o problemă. Prelungindu-se fiecare scîndură a acestei curburi în aşa fel încît ea să depăşească marginile şalupei cu 40 cm, şi legîndu-i extremităţile de la prova şi pînă la cockpit, urma să se obţină un profil satisfăcător. Realizarea curburii transversale prezenta însă o oarecare dificultate : ea trebuia să rezulte din curbura grinzilor transversale dar trebuia calculată şi trasată. Purcell îşi aduse aminte că învăţase cum să calculeze această curbură, dar memoria nu-l mai ajută. Se gîndi cu părere de rău, surprins el însuşi de acest fapt, la Mac Leod. Alungă gîndul ce-i venise în minte şi îşi propuse să scotocească printre cărţile din biblioteca bordului şi amînă pentru mai tîrziu găsirea soluţiei.

Adusese cu el cele trebuincioase scrisului şi începu să facă toate calculele necesare pentru a stabili schiţa. Cînd sfîrşi, îşi dădu seama că nu mai avea ce face pe plajă şi că adusese cu totul de prisos sculele pînă acolo. Cea dintîi sarcină a sa era să desăvîrşească un plan al construcţiei rufului, să calculeze curbura grinzilor transversale şi să le traseze cu cretă, pe pardoseala cabanei sale.

Ieşi pe plajă, căută, cu ochii, femeile. Trecu o clipă fără să le vadă, apoi rotunzii şi viguroşii umeri ai Omaatei se iviră din enorma şi spumegînda spirală a unui val. Două capete brune, alături de al ei şi asemănătoare capetelor unor copii, ieşiră la suprafaţă. Un braţ ţîşni în sus, din apă, agitîndu-se în văzduh, şi trei glasuri scandară deodată, în crescendo : „A-da-mo ! A-da-mo ! A-da-mo !“ Ecoul acestui strigăt răsună din stîncă în stîncă, de la un capăt pînă la celălalt al golfului.

Purcell rămase nemişcat. Nădăjduise ca glasurile femeilor să-i cînte din nou numele. Înaintea sa se aşternea umbra falezei, părînd că se prelungeşte, departe, cît vedeai cu ochii. Şi Purcell avu impresia că putea aproape să simtă pămîntul învîrtindu-se în jurul lui însuşi, în spaţiu, şi tîrînd după sine, pe scoarţa-i de tină, şi pe oameni şi fărădelegile lor. „A-da-mo !“ Ciudata unduire a sunetului făcu să-i treacă un fior prin şira spinării. Toţi nervii. Toţi nervii îi fremătau.

Era o desfătare, vecină cu suferința. Cu prelungile lor plete negre risipite pe umeri, *valiineele* își agitau în văzduh brațele, aidoma unor ramuri de palmier. Erau în plină lumină, iar el, în umbră, ca și cum s-ar fi aflat pe o altă emisferă decît a lor, tîrît departe de ele, pe partea cealaltă a lumii.

Se dezbrăcă și începu să alerge într-acolo pe nisipul cărămiziu. Povîrnișul era repede, Purcell îl coborî într-o goană amețitoare, depăși hotarul de umbră al falezei, plaja deveni galbenă, marea numai azur și diamant și, cînd se afundă în apă, de-abia avu o ușoară senzație de răcoare. Iureșul talazurilor izbite de stîncă îl avîntă în sus, în văzduh, la o înălțime de neînchipuit, rostogolindu-l într-un vîrtej spumegînd, de un siniliu-închis, și, cu o singură zvîcnire gigantică, îl zvîrli din nou la pămînt.

Puțin mai tîrziu, se afla singur, întins pe plajă, în vreme ce femeile erau încă în apă. Horoa, Vaa și Tumata veniseră și ele. Deși era tîrziu, Purcell simți soarele dogorindu-i arsura de pe umeri. Se întoarse pe spate, închise ochii și-și duse mîinile streașină la frunte pentru a-și adăposti pleoapele. Își strînse buzele. O, nu voia să se gîndească la nimic ! Tăcu un moment. Nu vedea decît roșul dinăuntrul ochilor și cercurile ce păreau că se rotesc acolo.

Se auzi un glas, destul de tare. Purcell tresări, își luă mîinile de pe frunte, deschise ochii. Nu simți, întîi, decît o spaimă nelămurită, o greutate pe piept și răsuflarea înnăbușindu-i-se. Apoi, deodată, adevărul îl străpunse aidoma unui ascuțiș de cuțit, pînă în fundul rărunchilor : Mehani murise. Purcell privi în jurul lui. Nimic nu se schimbase. Soarele era tot acolo. Marea. Nisipul. Vocile femeilor. Umbra falezei. Pămîntul se învîrtea, se tot învîrtea. Pămîntul ! La ce era bun pămîntul ? Se simțea zvîrlit pe nisip ca o găoace de scoică. Da, chiar așa, ca o găoace, ăsta era cuvîntul, căci se simțea gol, gol. Se întoarse, își înfundă degetele în nisip, gîfîind. Golul acesta era groaznic, nu era în stare nici măcar să plîngă.

Un minut mai tîrziu, se ridică și se afundă în apă. Și vîltoarea talazurilor îl rostogoli din nou, dar siniliul valurilor îi păru mai întunecat, mai înfricoșător. Se simți ușurat cînd valul ce-l tîra în larg se sparse de talazul ce-l întîmpină. De îndată ce simți sub picioare nisipul plajei, o luă la fugă pentru a scăpa de iureșul valului ce urma să se întoarcă. Se

opri în loc, gîfîind, femeile se aflau înaintea sa aşezate roată pe nisip, pieptănîndu-şi părul lung şi ud. Şi o zări pe Itia venind dinspre faleză în goană spre el, părînd de o şchioapă în imensitatea plajei, cu peretele stîncos ridicat în spatele ei, la o uimitoare înălţime. În clipa în care era gata să ajungă în faţa lui ea făcu o cotitură bruscă, pătrunse în zona de soare, mai alergă cîţiva metri şi se aruncă în braţele Omaatei. Rămase aşa o clipă, pînă îşi potoli răsuflarea, apoi se aplecă spre ea şi îi vorbi la ureche.

— Adamo, spuse Omaata, cu glas tare, Ivoa nu va veni.

Femeile încetară să se mai pieptene şi toate privirile se întoarseră spre Purcell. El tăcea. Privirea îi aluneca de la Itia la Omaata.

— Ai văzut-o ? spuse el, în cele din urmă, adresîndu-se Itiei.

Itia făcu „da" cu capul.

— Am văzut-o şi i-am spus. Nu va veni. Nu vrea să dea înapoi puşca.

Purcell coborî ochii în pămînt şi rămase tăcut. Nu se întîmplase nimic nou, în afară de faptul că Omaata şi Itia se înţeleseseră să spună, în faţa celorlalte femei, că Ivoa nu voia nici să iasă din pădure, nici să-i dea lui Tetahiti arma.

— Mai am ceva de spus, vorbi Itia, dar vreau să mă scald întîi.

Se ridică şi se zvîrli în plină vîltoare a talazurilor. Pieri într-un înfricoşător vîrtej spumegînd, dinăuntrul căruia se iviră o clipită picioarele, tocmai atît încît să se vadă doar pielea tălpii, de o culoare mai deschisă. Femeile începură din nou să se pieptene, cu mişcări încete şi pricepute, care, de obicei, îi făceau plăcere lui Purcell. Se aşeză. Linia întunecată proiectată de faleză creştea în întindere. Mai erau doar cîţiva metri ca să ajungă pînă la *vahinee* şi, cum fluxul creştea şi el, micul lor grup părea refugiat pe o minusculă insulă de nisip, care urma dintr-o clipă într-alta să fie înecată de val şi de umbră : „Sînt obsedat, îşi spuse Purcell, în sinea sa, toate le privesc cu teamă". Se uită la femei. Nu se pierdeau, ca el, în închipuiri vane. Erau atît de sigure pe ele şi ştiau atît de bine cît preţuiesc ! O căută pe Vaa, din ochi. Horoa, ca s-o cruţe de oboseala ridicării braţelor, îşi

luase ea însăşi sarcina de a o pieptăna, iar Vaa, cu capul dat pe spate, se lăsa pieptănată. Nu părea de loc strîmtorată în pielea ei întinsă, lăbărţată, strălucitoare de grăsime şi duduind de sănătate, tronînd în mijlocul femeilor, ca un idol al maternităţii. În dimineaţa aceea, *tané*-ul ei murise. Obrazul îi mai păstra, întipărită, tristeţea, dar trăsăturile ei greoaie, obosite erau destinse, un uşor surîs îi întredeschidea buzele, şi cu cele două mîini, aşezate pe pîntecul ei enorm, privea în depărtare, cu un aer fericit.

Purcell întoarse spatele. Itia ieşea din mare, cu frumosu-i trup leoarcă de apă. Se apropie de grup, cu un aer important, ca un actor care intră în scenă, iar cînd toate privirile se îndreptară spre ea, Itia spuse, răspicîndu-şi unul cîte unul cuvintele :

— Tetahiti a ieşit din *pa*.

Nu urmă nici o reacţie şi continuă :

— L-am văzut !... Mă duceam la plajă cînd poarta *pa*-ului s-a deschis, *aué*, ce spaimă am tras ; m-am pitit într-un tufiş şi i-am văzut ieşind pe toţi : Taiata, apoi Raha, apoi Faina, şi la urmă, Tetahiti, cu puşca în mînă.

Ea se opri, cu un aer solemn, ca şi cum s-ar fi hotărît să aştepte fel de fel de întrebări. Dar cum nimeni nu spuse nimic, reluă :

— Tetahiti a închis poarta şi i-a spus ceva Taiatei, iar ea a rămas locului, în faţa porţii. *Aué*, mieluşea se făcuse, sigură sînt că a şi bătut-o ! Apoi Tetahiti a plecat, pornind-o de-a lungul *pa*-ului, prin partea dinspre mare. După cîteva minute, s-a întors înapoi, pe partea cealaltă.

Se scurseră două-trei secunde, iar Omaata spuse încet :

— A terminat, prin urmare, *pa*-ul.

Urmă un schimb de priviri, şi nimic mai mult.

— Dacă aş fi fost eu în locul tău, spuse Horoa, scuturîndu-şi coama, nu m-aş fi ascuns. I-aş fi ieşit înainte şi i-aş fi vorbit aşa : „Omule, îţi mai spun o dată, scoate capul *tané*-ului meu din suliţă !“

Itia lăsă capul în jos şi îşi duse antebraţul înaintea ochilor.

— Capul *tané*-ului meu nu este înfipt în suliţă, spuse ea aproape în şoaptă.

Era singura dintre femeile strînse acolo care putea spune acest lucru. Trebuia s-o spună ca pe o recunoaştere a cinstei

de care avea parte. Dar, în același timp, se simțea și foarte rușinată că vorbele ei puteau fi luate drept o laudă.

— E vremea să ne întoarcem, spuse Purcell, ridicîndu-se.

Se apropie de Itia, îi puse mîna pe umăr și îi atinse obrazul cu buzele.

Tot Itia fu aceea care seara îi aduse de mîncare. Cînd Purcell sfîrși masa, se și lăsase noapte, iar ea aprinse în fața ferestrei un *doedoe*, pentru a-i alunga pe *tupapahui*, și mai așeză încă trei *doedoe* pe masă, ca Adamo să poată citi, apoi trase la locul lor pereții mișcători.

— De ce i-ai închis ? spuse Purcell, întorcîndu-se. E vreme frumoasă. Luna e limpede pe cer.

Itia căpătă un aer înțepat.

— Așa a spus Omaata.

Purcell o privi.

— Cine e stăpîn aici, Omaata, sau eu ?

Dar ea rămase dreaptă și neclintită, în fața sa, ca un mic soldat.

— Omaata a spus așa : „Cînd faci lumină în casă, închizi ușile mari".

— De ce ?

— Tetahiti poate trage în tine, din grădină.

Se gîndiseră la toate ! Și cine știe, poate pînă și luminițele *doedoe* fuseseră puse în fața ferestrei tot pentru a-l împiedica pe dușman să deslușească interiorul cabanei ? Purcell își reluă lectura. Itia sta pe pat, cu picioarele încrucișate sub ea, cu mîinile pe genunchi, fără să facă o mișcare, fără să scoată o vorbă. Purcell nu-i auzea nici măcar răsuflarea. De cîte ori își ridica privirea din carte, o întîlnea pe aceea a ochilor ei căprui, ațintită calm asupra sa. Ochii ei erau triști, dar blînda flăcăruie a *doedoe*-lor făcea ca obrăjorul să-i pară mai rotund și mai suav.

— *Why don't you go to bed ?* [1] spuse el în cele din urmă.

Cît era de fericită cînd îl auzea vorbindu-i englezește !

— *I go,* spuse ea îndată.

Și se întinse pe pat. Purcell o privi.

— Înțelesesem, la Omaata.

— Nu în seara asta, spuse ea cu același aer înțepat.

Și, împreunîndu-și mîinile pe piept, rămase nemișcată, ca

[1] De ce nu te duci la culcare ? (În lb. engl.)

un om zăcînd în pat. Purcell se ridică şi făcu cîţiva paşi în odaie. Neîndoielnic, ceva era la mijloc, se lua pe insulă o hotărîre, într-o anumită privinţă, fără a i se cere şi lui părerea. Ochii Itiei erau aţintiţi asupra lui. Se aşeză, cu spatele la ea, şi citi mai departe.

Un minut mai tîrziu îşi dădu seama că nici nu întorsese fila. Se sculă în picioare, apoi, cu o mişcare bruscă, îşi închise cartea, străbătu, de cîteva ori încăperea, în sus şi în jos, şi se întinse lîngă Itia. Îndată, ea fu în picioare, se duse să sufle în cele trei *doedoe* de pe masă, îl lăsă aprins pe cel din fereastră şi se lungi din nou pe pat.

Purcell spuse, o clipă mai tîrziu :

— Itia, ai ceva pe suflet ?

— Dacă am ceva pe suflet ? Ce ?

— Ştii tu bine ce.

Ea întoarse capul spre el. La lumina acelui singur *doedoe* el nu-i desluşea decît rotunzimea obrazului. Ochii Itiei rămaseseră în întuneric. Dar după glasul ei, cînd începu a vorbi, el îşi dădu seama că o supărase.

— De ce mă întrebi despre asta ? În Tahiti nu se vorbeşte despre asemenea lucruri.

Şi ea, va să zică, era la fel de zăvorîtă. De nepătruns. *„Nu se vorbeşte despre asemenea lucruri."* Jono moare. Omaata geme o noapte întreagă. Şi după aceea nimic. Nu-i mai pomeneşte niciodată numele. Şi se poartă ca şi cum l-ar fi uitat. Se comportau, cu toate, ca şi cum ar fi uitat de *tané*-ii lor. Şi totuşi, nu era nepăsare. Nu, cu siguranţă că nu. Poate, mai curînd, stoicism. Suna straniu un cuvînt atît de auster, aplicat tahitienilor.

În toiul nopţii, Purcell fu, deodată, trezit de un zgomot uşor. Deschise ochii şi-şi aţinti auzul. Dar chiar oprindu-şi propria răsuflare nu izbuti să-şi dea seama de unde venea.

Itia făcu o mişcare, zgomotul se înteţi. Îşi aplecă spre ea capul. Itia plîngea. El rămase, în timpul unui lung minut, nemişcat. Se temea să n-o facă să se simtă din nou jignită arătîndu-i că i-a văzut lacrimile. Cu mişcări domoale, aidoma acelora săvîrşite de un om în timpul somnului, el îşi petrecu braţul pe după ceafa Itiei şi îi trase capul spre el. Purcell nu mai auzea nimic, dar simţea sub mîna-i stîngă cum se ridica umărul Itiei. Se mai scurseră cîteva minute şi ea spuse, cu un glas şoptit şi tremurînd :

— O, Adamo !

Umărul încetă să i se mai zbată, ea rămase nemişcată, iar el o crezu gata să adoarmă, cînd ea îşi înălţă capul, se strecură pînă la urechea sa şi spuse în şoaptă, cu un accent de uimire şi de deznădejde, totodată :

— O, Adamo, toată lumea a murit !... A murit toată lumea !

Se smiorcăi o dată sau de două ori, ca o fetiţă, se lipi de el şi îi spuse, cu un glas dulce şi plîngător :

— Vreau să mă întorc în Tahiti...

Un minut mai tîrziu el începu s-o simtă pe Itia moale şi pasivă între braţele sale. Îi ascultă răsuflarea. Era adîncă şi ritmică.

După aceea, nu mai putu să adoarmă. Nu se simţea la largul său, nu era deprins să doarmă într-o încăpere fără aer. Se sculă din pat, făcu drumul la uşă, cu paşi de pisică, o deschise, lumina lunii năvăli în odaie, şi el ieşi în prag.

Fu îndată înşfăcat de un braţ gigantic şi trîntit la pămînt, în mijlocul unui tufiş. Era Omaata. Purcell nu se lovise. Îl făcuse să cadă peste ea.

— *Maamaa,* spuse ea, cu un glas de dojană. Ce cauţi afară ?

— Să iau aer.

— Un glonte ai să iei !

Simţi ceva tare sub mîini. Pipăi cu degetele. Era un cuţit. Omaata stătea de pază, în faţa casei lui, pitită pe după un tufiş, înarmată ! După dimensiunile reduse ale mînerului, el recunoscu jungherul lui Timi.

— Omaata...

— Mai încet.

— Crezi că el va ataca ?

— Poate că nu. Dar n-are a face. Trebuie să fii păzit.

— De ce ?

— Dacă n-ai fi păzit acum, el ar şti acest lucru. Nu trebuie să se simtă ispitit.

Urmă o tăcere.

— Omaata...

Ea îl privi, cu ochii-i imenşi, străbătuţi de o neagră sclipire.

Nimic. Nu putea spune nimic. „Mulţumesc" ar fi fost o vorbă mult prea neînsemnată.

— Acum intră în casă, spuse ea.

Se ridică şi, în tot timpul cît el deschise uşa şi o închise la loc, ea rămase în picioare pe prag, între pădure şi trupul lui.

Capitolul XVI

A doua zi, cînd se deşteptă din somn, Purcell regăsi calculul cu ajutorul căruia putea să determine curbura barelor transversale. Dădu în lături pereţii mişcători, îşi împinse patul şi masa într-un ungher al încăperii, duse în grădină fotoliul şi scaunele şi începu a trasa cu creta un desen pe podeaua cabanei.

Femeile sosiră un ceas după revărsatul zorilor, Purcell le rugă să nu intre în odaie. Ele făcură prin grădină înconjurul cabanei şi se aşezară în faţa încăperii. Nici una dintre ele nu-i puse vreo întrebare, dar, din comentariile pe care le schimbau cu glasul scăzut, Purcell înţelese că ele nu aveau nici o îndoială asupra sensului imaginii desenată de el pe podea. Nici vorbă, ea era sortită să aducă asupra pirogii sale binecuvîntarea lui *Eatua.*

Itihota apăru destul de tîrziu în dimineaţa aceea, şi povesti despre felul în care primise Tetahiti mîncarea de peşte adusă de ea. Ca de obicei, fu foarte laconică. O primise în cea dintîi îngrăditură, acceptase peştele, fusese foarte politicos.

Vahineele se năpustiră cu fel de fel de întrebări. Avea în mînă puşca ? Da, o avea în mînă. Şi cuţitul ? Şi. Ce mutră avea ? Aspră. Ea spusese „politicos". Da, politicos, foarte politicos. O luase de umăr, îşi frecase obrazul de obrazul ei, nu vorbise prea tare, gesturile îi fuseseră pline de graţie. Şi totuşi ea spuse că avea o mutră „aspră"... Da, aspră. Încreţiturile de o parte şi de cealaltă a gurii *(două gesturi făcute cu cele două degete arătătoare pentru a indica încreţiturile),* cele de pe frunte *(iarăşi gesturi)* sprîncenele, încruntate *(nimica),* capul sus. Aspru, dar cum anume ? Aspru ca un şef ? Aspru ca un vrăjmaş ? Itihota şovăi. Şi, neizbutind ea însăşi să se hotărască, se ridică, apucîndu-se să mimeze pri-

mirea pe care i-o făcuse Tetahiti. Tăcere. Priviri. Şi nu spusese nimic ?... Ba da. Cum ? Vorbise !

Aué ! Şi tocmai acest lucru ea nu-l spunea ! Femeie proastă ! Femeie căreia cu cleştele trebuie să-i smulgi cuvintele din gură. Femeie care tace mai rău decît peştele ! Ce a spus Tetahiti ? A mîncat peştele (gestul ei era plin de graţie) şi a spus : „Femeile din tribul meu sînt foarte pricepute. Ele ştiu ceea ce au învăţat. Ba ştiu chiar şi ceea ce n-au învăţat." Exclamaţii. Înţelesul acestui lucru nu le scăpa : era *o mîngîiere prin cuvinte !* Voia pace ! Nu, nu voia pace, era doar politicos ! Dacă ar vrea pace, ar scoate capetele din suliţe ! Discuţia devenea tot mai confuză cînd, deodată, Itia luă cuvîntul. Nu fusese o mîngîiere pentru ele toate. Fusese o mîngîiere doar pentru Horoa. Ceea ce femeile au învăţat şi ştiu este pescuitul. Şi el ştie că Horoa este aceea care pescuieşte. *Aué !* Copila are dreptate ! Copila e dibace ! Copila e şireată la culme ! Pentru Horoa e mîngîierea...

La aceste cuvinte, Horoa începu să tropăie din picioare, necheză şi îşi scutură coama. Poate că ele toate voiau pace cu Tetahiti. Ea însă nu ! Îl ura ! Îi era duşman. Şi duşman are să rămînă chiar dacă va scoate capetele din suliţe ! Dacă ar fi fost în locul Itihotei, *aué,* nu s-ar fi lăsat îmbrăţişată ! Atunci Itihota îi propuse Horoei ca de acum înainte să ducă ea peştele *celor din pa,* dar Omaata, care observase cu o privire rece tropăiturile Horoei, păstră o tăcere atît de impunătoare, încît nimeni nu îndrăzni să împingă lucrurile mai departe.

Urmă toată ziua un du-te-vino în jurul casei lui Purcell şi, cum-necum, fie din întîmplare, fie înadins, Purcell nu rămase, între cele două mese, nici măcar o singură clipă singur. Avapuhi îi aduse de mîncare. Consemnele trebuie să fi fost transmise cu toată grija, căci de cum se lăsa seara, şi fură aprinse luminiţele *doedoe,* ea închise pereţii mişcători.

În ziua de 19 mai, Purcell trecu desenul pe scîndurile din care avea intenţia să-şi croiască barele transversale şi se apucă să le taie cu ferăstrăul. După amiază, voi să facă din nou o măsurătoare, de care nu mai era sigur, şi coborî pînă la *Blossom Bay,* urmat de femei. Ca şi în ajun, Itia nu

se arătă decît tîrziu, pe plajă. Ajunse acolo cu ochii scînteietori şi cu rotunjii ei obraji gata umflaţi de noutatea ce avea să-i iasă din gură : Raha ieşise din *pa* ! Se dusese la cabana lui Adamo ! Se uitase cu luare-aminte la toate cele însemnate de Adamo pe podea şi la scîndurile pe care le tăiase !...

Purcell, aplecat peste şalupă, o ascultă pe Itia fără a scoate un cuvînt. Reieşea limpede, din cele povestite de ea, că serviciul de informaţii era la fel de activ în amîndouă taberele. Căci, dacă, folosindu-se de absenţa-i de acasă, Raha se informase de mersul lucrărilor, apoi faptul că Itia se găsea totuşi în faţa porţii *pa*-ului, cînd ea se deschisese, nu era, fără îndoială, nici el întîmplător. Purcell se întrebă dacă Itia stătea de pază douăzeci şi patru de ore, din douăzeci şi patru, sau dacă vreo altă *vahinee* fusese desemnată pentru a o înlocui în timpul nopţii. Era în orice caz limpede că, începînd din ziua de 17, o altă adunare a femeilor avusese loc, fără prezenţa lui, şi că această adunare luase un anumit număr de hotărîri, care nu-i fuseseră aduse la cunoştinţă.

În aceeaşi zi, Itihota fu aceea care îi aduse masa de prînz, ceea ce îl uimi pe Purcell. Nu avusese, cu ea, niciodată, legături mai strînse. Dat fiind faptul că era taciturnă, întreţinerea unor legături mai strînse cu Itihota era, de altfel, un lucru destul de dificil. Încă din Tahiti ea arăta o nefirească pornire spre tăcere, dar trăsătura aceasta i se accentuase şi mai mult prin contactul cu White. Cînd Purcell o întrebă dacă a înlocuit-o cineva ca să le ducă de mîncare *celor din pa,* ea spuse : „Nu, le-am şi dus". Şi, în afară de aceasta, nu mai spuse nimic în tot răstimpul celor două ceasuri, petrecute lîngă el. Seara se întoarse iarăşi, şi, fără a scoate o singură vorbă, aprinse luminiţele *doedoe,* trase la loc pereţii mişcători, şezu şi ea toată vremea cît Purcell citi la masă, se ridică atunci cînd şi el se ridică şi se întinse cînd se întinse şi el.

A doua zi, îndată după micul dejun, Purcell ieşi afară. Nu apucă să facă zece metri, cînd Avapuhi şi Itia ţîşniră din pădure. Itia strigă :

— Încotro ?

— La Omaata.

— Mă duc să-i dau de veste !

Şi o porni într-acolo, repede, cît o ţineau picioarele. Graba aceasta îl puse pe gînduri. Purcell iuţi paşii, Avapuhi alerga, aproape, lîngă el.

Omaata era aşezată pe pragul casei, cu spatele spre uşă. Nici urmă de Itia.

— Vreau să-ţi vorbesc. Doar între patru ochi.

Omaata îl privi. Stătea în faţa ei, atît de mic şi atît de hotărît! *Aué,* plăcut mai era la vedere Adamo, cînd era înfuriat. Un fior de desfătare o străbătu din creştet pînă în tălpi.

— Eşti singur, copilaşul meu.

El se întoarse. Avapuhi pierise.

— Înăuntru, în casă.

Ea suspină, se ridică agale, îi deschise uşa şi îl lăsă să intre. Încăperea era goală, dar uşa care dădea înspre grădină se afla larg deschisă. La capătul grădinii începea tufişul de ferigi uriaşe.

Omaata urmări privirea ochilor lui Adamo şi avu un zîmbet de înduioşare. *Aué,* dar isteţ mai era. Le şi mirosise pe toate.

— Omaata, spuse Purcell, cu ochii aţintiţi spre grădină, sînt nemulţumit. Femeile iau fel de fel de hotărîri în rosturile insulei, iar mie nu mi se cere părerea.

Omaata se aşează pe pat. Nu voia ca în timpul discuţiei să-i dea impresia că e dominat de statura ei. Cînd fu aşezată, ea îl privi, mulţumindu-se să ridice din sprîncene, cu un aer întrebător.

— Aşa, de pildă, casa mea e păzită. Nu pot face un pas pe insulă fără să fiu însoţit de cineva. Nu spun că lucrul acesta e rău, dar totuşi cine a dat ordinul?

Ea nu răspunse. Se mulţumi să-şi reia mimica dinainte.

— Itia stă de pază în faţa porţii *pa*-ului. Cine a hotărît aşa?

Omaata înclină capul şi, cum Purcell tăcea, spuse:

— Hai, omule, vorbeşte. Prea îţi spargi capul gîndind într-una. Mai lasă-l în pace.

El reluă:

— În cea dintîi zi, pentru mesele mele, Itia. Alaltăieri, Avapuhi. Ieri, Itihota.

— Omule, spuse ea, cu gravitate, ele sînt văduve...

— Nu asta voiam să spun, vorbi Purcell, întorcîndu-şi ochii de la ea şi umblînd prin odaie, plin de nerăbdare. Iată ce vreau să spun : cine anume a dat acest ordin ? Cine ia hotărîri ? De ce nu sînt şi eu întrebat ? Cine va veni astăzi, de pildă, să-mi aducă de mîncare ? *Aué*, nu mă îndoiesc că toate *vahineele* de pe insulă o ştiu ! Chiar şi *vahineele* lui Tetahiti ! Ba chiar şi Tetahiti ! Dar Adamo habar n-are !

— Pentru ziua de astăzi sînt eu, spuse Omaata.

— Pentru mese tu eşti ?

Purcell se opri, furia păru a i se domoli ; deodată, se întoarse spre ea, făcu o largă mişcare cu mîna dreaptă şi spuse, cu toată seriozitatea :

— Îmi face mare plăcere că eşti tu.

Ea îl privi cu un aer aprobator. Gestul, tonul, gravitatea. Şi pe cînd Purcell se înclina, cercelul marelui şef Otu îi lunecă pe obraz. O ! Vrednic era să-l poarte ! Vrednic era ! Îşi înfrînă pornirile de a se ridica, pentru a-l strînge în braţe.

— Dar mîine ? reluă el.

— Itia.

— Dar poimîine ?

— Avapuhi. Apoi Itihota. Şi după Itihota, eu.

Purcell rămase o clipă tăcut.

— Ei bine, continuă el, cu tărie, iată ce vreau să ştiu. Cine a hotărît ? Cine a făcut alegerea ?

Îşi aţinti privirea în ochii Omaatei, iar ea îi răspunse, călcîndu-şi pe inimă :

— Celelalte trei voiau şi ele. Eu, însă, am fost aceea care am spus „nu".

Şi, cum Purcell tăcea, ea urmă :

— Tetahiti ar fi fost umilit.

Purcell reflectă la acest răspuns. Şi, pe măsură ce îl pătrundea, îi admira înţelepciunea.

— Dar de ce Itihota ? spuse el încet şi distrat parcă. Nu o cunosc.

— Ţine foarte mult la tine.

El ridică din umeri.

— De unde ştii ? Doar nu deschide gura niciodată.

— O ştiu.

— Aşadar, adăugă el după o clipă, tu eşti aceea care hotărăşti ? Tu singură ? Tu le hotărăşti pe toate ?

— Nu. Uneori hotărăsc împreună cu celelalte. Uneori cu Ivoa. Alteori cu Itia.

— Cu Itia ? făcu el, uluit.

— Itia e foarte deşteaptă, spuse Omaata, dînd din cap.

Purcell mai făcu cîţiva paşi în odaie, apoi, întorcîndu-se, se propti în faţa ei şi spuse, fără a ridica glasul :

— Doresc ca de acum încolo să vorbeşti şi cu mine, înainte de a lua o hotărîre.

Ea coborî ochii în pămînt şi spuse, cu un ton de supunere :

— Se va face aşa cum vrei.

Fu surprins de rapiditatea cu care obţinuse victoria. Era, oare, cu adevărat, o victorie ? Ezită o clipă, cu ochii aţintiţi asupra chipului mare al Omaatei. Dar nu, doar îi făcuse o făgăduială şi nu putea să aibă aerul că pune la îndoială cuvîntul Omaatei. Se îndreptă spre uşa larg deschisă ce dădea în grădină şi se opri nemişcat pe prag, în cadrul uşorului, cu privirea aţintită în desişul din faţa lui. Oferea o ţintă grozavă a unei ţevi de puşcă, pitită pe după ferigi, iar Omaata nu-i spunea nimic ! El ridică din umeri, nu mai avea nici cea mai mică îndoială. Se întoarse, din nou, către Omaata şi spuse cu asprime :

— Vreau s-o văd pe Ivoa. Mă auzi ? Vreau s-o văd. Spune-i acest lucru. Şi adăugă, pe un ton mai blînd : La revedere, şi, într-o clipă, fu afară.

Dar dacă îşi închipuise că a dejucat vigilenţa escortei care-l păzea, îşi dădu seama că se înşelase. Doar alcătuirea acestei escorte fusese schimbată. Itia era înlocuită cu Itihota. Nu încăpea nici o îndoială că Itia îşi reluase postul de pază, din faţa porţii *pa*-ului.

Se duse la el acasă, cu paşi grăbiţi, şi, îndată, se puse din nou pe treabă. Tăierea barelor transversale era un lucru migălos şi plictisitor. Pentru fiecare piesă trebuia să revină de mai multe ori la trasarea curburii şi să netezească, apoi, marginile, cu rindeaua. Şi, culmea, ferăstrăul, ce fusese destul de rău întreţinut de către echipaj, de cînd acesta debarcase pe insulă, nu mai avea toţi dinţii, şi din cînd în cînd se înţepenea în grosimea lemnului. După un ceas, Purcell îşi aduse aminte că Mac Leod se oferise, la *Rope Beach*, să-i

împrumute sculele sale personale şi se hotărî să se ducă la văduva lui, să i le ceară.

Le lăsă pe Avapuhi şi pe Itihota la poarta grădinii Horoei şi intră singur. Observă, străbătînd curticica din faţa cabanei, că ferestrele erau închise. Dinăuntrul casei răzbătea pînă la urechile sale larma unei discuţii aprinse. Urcă cele două trepte de la intrare, şi tocmai ridica mîna pentru a bate la uşă, cînd auzi vocea piţigăiată a Vaaei :

— Trebuie să-i răzbunăm pe *tané*-ii noştri ! *Aué*, nu e de loc greu să pătrundem înlăuntru *pa*-ului !

După aceea urmă o tăcere, iar Purcell rămase, un moment, nemişcat, cu mîna spînzurînd în văzduh, cu inima zbătîndu-i-se în piept.

Hotărîrea trebuie s-o fi luat, pentru a spune aşa, fără ştirea sa, căci avu ciudata impresie că el însuşi aflase de ea în timp ce o punea în aplicare. Bătu la uşă, o deschise fără a aştepta răspuns şi spuse pe un ton laconic :

— Vaa, hai cu mine.

Horoa, Vaa şi Tumata erau aşezate jos, pe podea. Îl priviră cu ochii mari, deschişi. O clipă mai tîrziu, Vaa se ridică greoaie şi veni spre el. Purcell o trase după sine în grădiniţa din dosul casei.

— Ascultă, spuse el în şoaptă, am auzit ce-ai spus. Ar trebui să-ţi fie ruşine.

Faţa mare de ţărancă a Vaaei se clinti tot atît de puţin cît şi o piatră.

— Nu mi-e ruşine, spuse ea, cu ochii ei mici, lipsiţi de orice expresie, aţintiţi cu toată liniştea, în ochii lui Purcell. Şeful marii piroge era un *tané* bun. E de datoria mea să-l răzbun.

Purcell o privi. O frunte tare şi îngustă, obrazul larg şi teşit, nasul gros, bărbia masivă. Puteai să-ţi pierzi curajul. Cum să faci să pătrundă judecata în acest mineral ?

— Nu o femeie e chemată să răzbune pe un luptător, spuse el în cele din urmă.

— Ba da, spuse Vaa, dînd din cap. Dacă nu se găseşte un bărbat.

O privi scrutător. Dar nu, nici măcar obrăznicie nu era. Ea nu era în stare de vreo obrăznicie. Ideile îi erau aranjate în cap ca alunele puse bine de o veveriţă, în vreo

scorbură de copac. Le scotea, una cîte una, fără să se refere la nimeni.

— Tetahiti are o puşcă şi un cuţit. Şi tu ce ai ?

— Un cuţit.

Şi adăugă :

— Îl voi ucide în timpul somnului...

El ridică din umeri.

— N-ai să apuci să faci nici doi metri în *pa*...

— Îl voi ucide, spuse Vaa.

— Iată ce-ţi spun, vorbi el, exasperat, n-ai să faci una ca asta. Îţi interzic. Şi ai să mă asculţi.

Ea îl privi timp de o secundă. Ideea că Adamo putea să-i dea ei ordine era o idee nouă, şi Vaa nu ştia cum să o ia : să o primească, sau să o respingă.

Se scurse un minut. Ochii i se strînseră. Şi ea avu aerul că a obosit, tot gîndindu-se.

— Tu nu eşti *tané*-ul meu, spuse ea, în cele din urmă.

— Şi totuşi îţi interzic, spuse Purcell, cu un glas puternic şi ameninţător.

Îi văzuse şovăiala şi acum se năpusti cu toate puterile.

— Tu nu eşti *tané*-ul meu, repetă Vaa, ca şi cum şi-ar fi sporit rezistenţa prin această repetare.

Şi, deodată, Vaa surîse. Iar chipu-i întunecat şi mineral se transfigură. Era un zîmbet foarte frumos, plin de strălucire şi căldură. Ţîşnise pe neaşteptate din această fizionomie stearpă, din mijlocul acestor trăsături butucănoase ce nu păreau de loc a-i fi prielnice. Iar acum, cînd ţîşnise, Vaa era aproape frumoasă. Însăşi nerozia ei avea ceva plăcut în ea.

— Nici pe *tané*-ul meu nu l-am ascultat întotdeauna, spuse ea cu zîmbetu-i jucăuş, luminos, pe buze, şi care, în timp ce vorbea, i se făcea puţin mai trist.

— Şi el ce spunea ? întrebă Purcell, uimit.

Vaa ridică ochii să vorbească, se îndreptă din umeri, şi spuse în englezeşte, cu glasul şi aproape cu accentul lui Mason :

— *You are a stupid girl*, Vaa ! [1]

Mimica era uimitoare. Timp de o clipă Purcell crezu că îl vede pe Mason înaintea ochilor.

[1] Eşti o fată proastă, Vaa ! (In lb. engl.)

— Şi tu ce răspundeai ?

— *I am ! I am !*[1]

Purcell începu să rîdă.

— Aşa m-a învăţat să răspund, spuse Vaa, cu simplitate.

Era uluitor ! Cine şi-ar fi putut închipui că Mason era în stare de vreo sticlire de humor ?

— Dar după aceea, spuse Purcell, cred că îl ascultai ?

— Nu.

— Cum, nu ?

— Nu, spuse Vaa. Nu-l ascultam.

— De ce ?

— Pentru că sînt încăpăţînată.

Era limpede că nu se simţea de loc vinovată de această îndărătnicie. Era încăpăţînată aşa cum o piatră e rotundă sau colţuroasă. Aşa îi era firea. Şi leac împotriva firii nu exista.

— Va să zică, nu-l ascultai ?

— Nu.

— Şi şeful ce făcea ?

— Mă pălmuia, spuse Vaa.

Purcell înălţă sprîncenele, amuzat. Faptul arunca o lumină aparte asupra legăturilor intime ale acestei perechi. Admirabila Mrs. Mason, de care soţul ei era atît de mîndru, părea a fi mai curînd un personaj de legendă, născocit pentru un prestigiu de paradă. Acasă la ea, această *lady* era *a stupid girl*, căreia i se trăgeau palme, ca să-şi bage minţile în cap.

— Şi după aceea ?

— După aceea ascultam, spuse Vaa, cu faţa-i butucănoasă, luminată iarăşi de fermecătorul ei surîs.

— Ei bine, şi pe mine ai să mă asculţi, spuse Purcell, cu tărie.

Surîsul i se şterse de pe chip, iar Vaa semăna acum mai mult ca oricînd cu o bucată de bazalt ruptă din stîncă.

— Îl voi ucide pe Tetahiti, spuse ea calm.

— Dar cum ? întrebă Purcell, nerăbdător. Poţi să-mi spui şi mie cum ? Doar nu iese niciodată din *pa*.

— Nu ştiu, spuse ea. Am să intru eu.

[1] Sînt ! Sînt ! (în lb. engl.)

— Dar cum ? Răspunde-mi ! Pe unde ai să treci ? Peste gard ? *Aué,* femeie, cu pîntecele ăsta al tău...

— **Nu.**

— Atunci poate pe dedesubt ?

Ironia îi scăpă Vaaei.

— Nu, spuse ea, cu seriozitate.

— Ascultă-mă ! Noaptea, el aprinde focul în *pa.* Te va vedea.

— Îl voi ucide.

— Noaptea stau de veghe şi el şi femeile.

— Îl voi ucide.

Era obositor. Nu era în stare ca, o dată cu punerea la cale a unui plan, să-i vadă şi mijloacele de realizare. Nu avea decît o singură idee, şi aceea pe jumătate.

— Ascultă, Vaa. Omul are o puşcă. E un războinic. Iar tu, femeie, tu aştepţi un copil. Cum ai să faci ?

— Îl voi ucide.

— Cum ?

— Nu ştiu.

— Cum „nu ştiu" ?

— Nu ştiu. Îl voi ucide.

Ca şi cum ar fi vorbit pereţilor. Purcell îşi îndreptă umerii şi spuse cu o voce puternică :

— *You are a stupid girl,* Vaa !

— *I am ! I am !* spuse Vaa.

— Şi acum trebuie să mă asculţi.

— Nu.

— Ai să mă asculţi, Vaa !

— Nu.

Purcell făcu o jumătate de pas înapoi, îşi luă avînt şi o pălmui cu toată puterea.

Vreme de o secundă nu se petrecu nimic, apoi, obrazul ei se destinse. Lespedea de piatră se prefăcu, treptat-treptat, în carne, neclintirea de cremene îi pieri din privire, şi fermecătorul zîmbet se ivi din nou.

— Te voi asculta, spuse ea, cu căldură în ochi.

— Haide, vorbi Purcell, ai să spui, în faţa Horoei şi a Tumatei, că ai renunţat la ceea ce puseseşi la cale.

O luă de braţ şi o duse în casă.

— Vorbeşte, Vaa, spuse Purcell.

Horoa şi Tumata se ridicaseră. Privirile lor alunecau de la Purcell la Vaa.

— Ascultaţi, spuse ea, cu solemnitate. În ceea ce-l priveşte pe cel din *pa* n-am să fac nimic.

Şi reluă :

— Adamo nu vrea. Îl ascult pe Adamo.

Tumata deschise ochii mari, iar Horoa uită să mai ţopăie.

Vaa le privi, pe rînd, pe cele două prietene, îşi puse mîna pe umărul lui Purcell, îşi sprijini şoldul de şoldul său şi spuse cu mîndrie :

— M-a bătut.

Lada cu scule a lui Mac Leod era aproape tot atît de lungă şi de grea cît un sicriu. Horoa voi să-l ajute pe Purcell ca s-o ducă pînă acasă. Vaa şi Tumata se oferiră să pună şi ele umărul. Avapuhi şi Itihota se repeziră să dea o mînă de ajutor, iar Purcell se întoarse la cabana sa însoţit de o escortă sporită şi nemaiputînd face altceva decît să-şi pună din cînd în cînd degetele pe capacul lăzii. Aceasta fu pusă jos, cu luare-aminte. Era, firește, încuiată cu lacăt. Horoa alergă acasă după cheie, se întoarse tot în fugă. Purcell se aşeză în genunchi, deschise capacul şi rămase locului, uluit. Frumoase, minunate scule ! Fără o pată de rugină pe ele, cu tăişurile intacte, bine ascuţite, cu mînerele strălucitoare şi netede... Discuţiile din spatele său se stinseră, el se întoarse, şi dădu cu ochii de Ivoa ; *vahineele* dispăruseră.

Purcell, bucuros, se ridică şi, cum se îndrepta spre Ivoa, privirea îi căzu asupra mîinilor ei. Spînzurau în jos, deschise, goale. Ivoa ascultase, dar supunerea ei era un refuz.

Purcell se opri din plin avînt, atît de mîhnit şi de încordat, încît nici nu era în stare să vorbească. Privirea îi alunecă în sus, de la mîinile pînă la ochii Ivoei. Erau, într-adevăr, aceiaşi ochi, acelaşi obraz, care însă, într-o singură clipă, îşi pierduseră expresia lor de intimitate.

— Adamo, spuse Ivoa, cu blîndeţe în glas.

Purcell înghiţi un nod. Faţa Ivoei era trasă, scofîlcită, pîntecele lucitor, proeminent. Părea că îi vine greu să se ţină pe picioare.

— Şezi, spuse el, cu glasul scăzut.

O duse pînă la fotoliu, iar el începu să meargă prin cameră. O anumită tăcere se aşternuse acum între ei. Ea nu făcea nimic ca s-o curme. Purcell se simţea obosit şi sleit

de puteri. Va trebui să-i mai vorbească, să-i explice, s-o convingă. La ce bun ? Cîte vorbe nu spusese el, pe insula aceasta, de opt luni încoace, ca să-i convingă pe Mason, pe Mac Leod, pe Baker, pe tahitieni ! Şi toate, în zadar ! Nu făcuse decît să explice, să tot explice... Se izbise de ziduri !

Spuse, cu un glas posomorît, şi fără a o privi :

— Nu vrei să-mi dai puşca ?

— Nu.

Şi adăugă :

— Nu e încă momentul.

— De ce ?

— Noi socotim că nu e momentul.

— „Noi", adică cine ?

— Omaata, Itia, eu...

— De ce ?

Ea ridică din umeri, iar cu mîna dreaptă făcu un gest a neputinţă. El întoarse capul. Acelaşi mister, aceleaşi lucruri nepătrunse, aceleaşi motive cu neputinţă de exprimat...

— De ce ? repetă el, iritat. Sînt patru zile de cînd războiul s-a sfîrşit. Iar Tetahiti nu iese din *pa*. Ceva trebuie, totuşi, făcut, ca el să nu-şi piardă încrederea.

— Da, spuse ea, ai dreptate. Dar nu e încă timpul.

— De ce nu e încă timpul ?

Ea îl privi. El îşi aţinti asupră-i frumoşii săi ochi albaştri de *peritan*. Ochii săi gravi, plini de îngrijorare. Ivoa se simţea topită de înduioşare. *Aué*, bietul Adamo ! Era nefericit din pricina acestui cap care scormonea cu lăcomie, ca să tot afle „de ce".

— Încă vrea să te ucidă, spuse ea în cele din urmă.

— De unde ştii ?

Ea suspină. Nu se mai isprăvea. De unde, de ce, iarăşi de unde... Bietul Adamo ! Capul îi cerea într-una şi mai mult...

— Şi ştii şi cînd nu va mai avea de gînd să mă ucidă ?

Ea îl privi cu seriozitate. Nici un tahitian nu surprindea ironia.

— Nu, spuse ea, cu simplitate. Asta n-o ştiu.

Purcell făcu cîţiva paşi prin odaie şi spuse, fără a o privi.

— Uite ce e : încredinţează Omaatei puşca şi vino înapoi.

Ea făcu „nu" cu capul.

— În starea în care te găseşti ?

— Sînt soţia ta, spuse ea, cu mîndrie. Se cuvine să te apăr.

El îi zvîrli o privire, apoi, îndată, îşi întoarse ochii de la ea. Ivoa îşi încrucişă mîinile pe genunchi şi gîndi, fericită : „Mă iubeşte ! O, cît de mult mă iubeşte ! Îi vine să mă ia în braţe, să-mi mîngîie pîntecele şi copilul dinăuntru... Dar e supărat, îşi spuse ea, amuzată. Îşi închipuie că e supărat... E bărbat : nu ştie ce simte."

— Acum plec, spuse ea, ridicîndu-se greoaie, şi se îndreptă spre uşă.

Îl auzi străbătînd odaia. Era în spatele ei, nemişcat, şi Ivoa îşi spuse, în sinea ei : „Acum, mă va atinge". Puse, cu încetineală, mîna pe ivărul uşii, şi, clintindu-se din loc, ca să poată da uşa în lături, se retrase înapoi mai mult decît era nevoie. Dar nu întîmpină decît golul.

— Adamo, spuse ea, întorcînd pe jumătate capul, peste umăr.

El fu, într-o clipă, lîngă ea. Ivoa nu se întoarse. Îl simţea în spate, de-a lungul întregului său trup.

— Pune mîna pe mine, spuse ea, în şoaptă. Se sprijini de el, îşi scoase în afară pîntecele enorm, destins. Îi simţi lunecarea mîinii sale calde, abia atingîndu-i rotunjimea. O, Adamo ! O, *tané*-ul meu !

Se scurseră cîteva clipe, apoi ea spuse, cu un glas înnăbuşit :

— Acum, plec. Urmă scîrţîitul uşii închise, iar Purcell rămase nemişcat, cu capul în jos. Era singur, şi nu obţinuse nimic.

Un minut mai tîrziu se întoarse la scîndurile lui şi se puse, din nou, pe lucru. Cu ferăstrăul lui Mac Leod, treaba mergea de minune. Munci, cu îndîrjire, pînă seara. De îndată ce se oprea din lucru, un nod i se punea în gît şi îl cuprindea tristeţea. *Vahineele* rămaseră cu el toată după amiaza, dar el de-abia le vorbi. Către asfinţitul soarelui, Omaata îi aduse de mîncare, el trecu în bucătărie, se spălă şi, de îndată ce termină masa, simţi că îl apucă oboseala.

Adormise, pesemne, citind, căci se pomeni pe patul său, în braţele Omaatei, cu capul pe sînul ei. Lumina lunii se

strecura printre scîndurile pereţilor mişcători. Închise ochii, avu senzaţia că lunecă de-a-ndaratelea într-o pufoasă umbră de răcoare. O clipă după aceea, era la Londra, într-o biserică unde, învestmîntat în negru, comenta în auzul credincioşilor pasaje din *Biblie* : „Iacob o luă de soţie pe Lia, apoi pe Rachel. Lia avu de la el patru feciori..." Auzea, cu uimire, propria sa voce, nu şi-o recunoştea. Era gravă, nazală, cîntată. Şi, lucru curios : el se afla în picioare, cu faţa la asistenţă, dar în acelaşi timp era aşezat printre credincioşi, privind spre acest *alter ego* dinaintea lui, pe care îl asculta vorbind. Acela spunea : „Rachel, văzînd că e stearpă, o dădu pe slujnica ei, Bala, lui Iacob, ca femeie. Iar Lia, văzînd că pîntecele nu-i mai rodea alţi copii, i-o dădu pe slujitoarea ei, Zelfa." Purcell îl privea, cu stingherire, pe celălalt el însuşi, tema era cam ciudată pentru o predică, vecinul său din stînga îşi încleştă pumnii pe genunchi, era o matahală slăbănoagă, cu o legătură neagră pe ochi. „Jacob, reluă celălalt el însuşi, avu, aşadar, patru femei şi avu, de la aceste patru femei, doisprezece copii." „Iar eu am să-ţi spun de ce vorbeşti dumneata aşa, mincinos afurisit ce eşti !" strigă vecinul lui Purcell, ridicîndu-se în picioare. Şi, cu paşi mari, se îndreptă spre predicator, scoţîndu-şi legătura de pe ochi. Era Mac Leod. În locul pe care îl străpunsese glontele tras de Tetahiti, ochiul său drept nu mai era decît o gaură întunecată. Lung şi scheletic cum era, se propti pe picioare, îşi întoarse către Purcell ochiul sănătos, scoase cuţitul şi spuse, cu un glas tărăgănat : „De cînd mă tot vîntur în oraşul ăsta blestemat, mi-am irosit destulă vreme, pînă să-ţi înfig cangea-n beregată. Dar acum, că te-am prins, pe cinstea lui Mac Leod ţi-o spun că nu te mai las, fără să-ţi fac de petrecanie !" „Dar ce ţi-am făcut ?" bîlbîi Purcell. „Uite" ! reluă Mac Leod, cu voce puternică, punîndu-şi mîna pe gaura ochiului din orbită : „Cine-i de vină că întregul nostru echipaj, adică toţi albii de pe insulă, s-au dus pe apa sîmbetei ? Dumneata ne-ai asmuţit pe unii împotriva altora, Purcell, cu *Evanghelia* şi cu toate celelalte, cu mutrişoara dumitale de îngeraş ! Iar acum tot pămîntul din insulă e al dumitale ! Cu sculele mele şi cu tot ! Şi toate femeile-s cu dumneata, Iacob sau neiacob, afurisit fătarnic ce eşti !" Purcell îl văzu repezindu-se să-i dea o cumplită lovitură de cuţit. Se feri în lături şi începu să alerge. Se prăbuşiseră zidu-

rile. Alerga deznădăjduit, străbătea luminişul pădurii în flăcări, se iviră palmierii mărunţi, apoi pieriră, el gonea acum pe plaja lui *Blossom Bay,* în ghearele unei spaime cumplite, cu nemăsurata umbră a lui Mac Leod, tot mai aproape, pe urmele sale. Deodată, se pomeni în grota ce adăpostea şalupele, fugea în jurul uneia dintre ele, cu Mac Leod după el, se fugăreau unul pe celălalt, ca nişte copii într-o hîrjoană de-a v-aţi ascunselea, în jurul unui copac. „Adamo" ! strigă vocea lui Tetahiti. Grota pieri. Purcell se afla în picioare, în *pa,* cu ochii căscaţi de groază, în faţa suliţelor, recunoscînd, înfipte, în două dintre vîrfurile lor, capetele lui Jones şi Baker, cu sîngele picurîndu-le încă din beregată, Jones, cu chipu-i de copil, Baker, cu buza strîmbată de ticul lui ; între cele două capete se înălţa o suliţă fără scăfîrlie în vîrf, iar Baker deschise ochii, şi aţintindu-i plini de furie asupra lui Purcell, spuse cu un glas limpede : „Asta-i pentru dumneata" ! „Adamo ! strigă Ivoa, Adamo !" Purcell se întoarse ; Tetahiti, la zece metri de el, drept şi cu o căutătură întunecată, înţepenit pe picioare, cu ţeava puştii îndreptată spre inima sa. *„Opreşte !* strigă Purcell. *Tetahiti, bunul meu frate, opreşte !"* Tetahiti îi zvîrli un zîmbet dispreţuitor, răsună un bubuit, Purcell simţi parcă lovitura unui pumn în coaste.

— *Aita* [1], copilaşul meu, spuse o voce profundă.

Deschise ochii mari, inima îi bătea să se spargă. Era ud leoarcă de năduşeală.

— *Aita,* îi şopti, Omaata, la ureche.

Inima i se potoli. Visase oare ? Nu cumva era doar o amînare, o oprire vremelnică ? Fuga pe plajă, suliţele, Tetahiti, izbitura glontelui în piept. Să fi visat era cu neputinţă, doar nu născocise el cuvintele lui Mac Leod ! Le mai avea încă în urechi ritmul, glasul acela nazal, sarcasmul... Purcell închise ochii, în minte i se făcu un gol, gîndirea i se răsuci în loc, ca într-un vîrtej. Era cumplit de obositor. *Asta-i pentru dumneata !* spuse glasul furios al lui Baker. Fu ca răsunetul unui gong care-i sfîrtecă nervii, se întoarse, cu un fior de gheaţă pe şira spinării, cu mîinile tremurînde. Văzu puşca, iar deasupra ţevii, ochii întunecaţi ai lui Tetahiti şi zîmbetu-i plin de dispreţ. *Opreşte ! Opreşte !...*

— *Aita,* copilaşul meu...

[1] Nu-i nimic. (Nota autorului.)

Își destinse mușchii, deschise ochii, se apucă să numere pînă la zece, își pierdu, în aceeași clipă, șirul și alunecă în beznă. Se împotmolea din nou, parcă, toate redevenind iarăși reale. Cu Tetahiti în fața sa, punîndu-i puşca în piept, inima i se zbătea, glontele va porni din țeavă, trebuia să vorbească, să vorbească...

— Omaata !

— Copilașul meu !

Spuse cu cazmă :

— Sub smochin...

— Cînd, sub smochin ? se auzi vocea Omaatei, de departe, de departe.

Aluneca, iarăși aluneca. Făcu o sforțare deznădăjduită.

— Cînd am ieșit din grotă...

— Da, spuse ea, da... Umerii îți erau roșii ca focul, copilașul meu.

Umerii îi erau roșii. Amănuntul acesta căpătă deodată o mare însemnătate. Sta neclintit locului, dar se vedea întorcînd capul pe grumaz. Roșii, roșii. Omoplații erau și ei roșii. Spuse, cu glas tare :

— Umerii îmi erau roșii, și i se păru că ieșise pe jumătate din vîscul în care se înnămolise. Tu mi-ai spus...

— Nu, copilașul meu, nu ți-am spus nimic...

El îngăimă, bîlbîindu-se :

— Mi-ai spus : „Războiul nu s-a sfîrșit..."

Și aşteptă, Omaata nu făcu nici un comentariu, și un lucru straniu se petrecu : tăcerea Omaatei îl trezi în cele din urmă.

El reluă :

— Ivoa spune : „Tetahiti vrea încă să te ucidă".

Ea mîrîi pe un ton supărat :

— A spus ea așa ?

— Da, astăzi, cînd a venit să mă vadă.

Omaata tăcea. El continuă :

— A spus un lucru neadevărat ?

— Nu.

Nu era cu putință un „nu" mai laconic.

— Asta o știai și tu ?

— O știam.

— Cum de o știai ?

— O știam.

— Cum de o ştiai ? reluă el, cu tărie.

Omaata se simţi cutremurată de o undă de plăcere : Adamo îi vorbea cu severitate, ca un *tané*. Ce ochi trebuie să fi avut !

— Le vorbeşte capetelor, înjurîndu-le, spuse ea, pe un ton supus.

— În fiecare zi ?

— Da.

— Pe toate le înjură ?

— Da.

— Chiar şi pe acela al lui Jono ?

— Da.

— Chiar şi pe al lui Ropati ?

— Da.

Şi ea adăugă, o clipă mai tîrziu :

— Tetahiti nu e un om rău.

Era ciudat. De ce spunea ea, oare, aşa ? Ce anume voia să-i dea a înţelege ?

El reluă :

— E adevărat că între Uili şi Ropati mai există o suliţă care aşteaptă un cap ?

— Da' de unde ! spuse ea, pradă unei subite emoţii. Cine ţi-a spus aşa ceva ? Lucrul ăsta e neadevărat ! Nu, nu ! S-o fi hotărît, poate, Tetahiti să te omoare, dar n-are să facă el un asemenea lucru ! *Aué !* O suliţă care aşteaptă un cap !

Tonul ei era destul de alarmat : o treabă ca asta ar fi însemnat culmea prostului-gust, o groaznică încălcare a etichetei, o mojicie nedemnă de un *gentleman*. O mică licărire hazlie îi trecu prin minte lui Purcell. Şi această mică licărire îi făcu plăcere. Răsuflă adînc şi îşi spuse în sinea sa : „Nu sînt un laş".

Reluă :

— Dar dacă Tetahiti mă ucide, atunci ce se întîmplă ?

Urmă o tăcere îndelungă, după care Omaata spuse, pe un ton prudent :

— Lucruri foarte neplăcute pentru el.

Veşnic aceleaşi tăceri, aceleaşi reticenţe...

— Ce lucruri ? spuse Purcell, cu asprime.

O simţi în umbră, încrîncenîndu-se. De astă dată rezerva era aceea care-şi spunea cuvîntul : nu se va da bătută.

— Anumite lucruri, repetă ea scurt.

Purcell ridică în sus capul, ca şi cum ar fi putut s-o vadă.
— El le ştie ?
— Da.
— Atunci, de ce m-ar ucide ? Eu tot plec. Ar fi să mă ucidă degeaba.
Un rîs mărunt ieşi din gîtlejul Omaatei.
— O, copilaşul meu, cînd un om devine războinic...
Îşi lăsă vorba neisprăvită şi reluă :
— Cît despre ce ai făcut cu Vaa, bine ai făcut.
— Ştii şi tu ?
— Ştim cu toate.
Şi adăugă :
— Iar mîine seară va afla şi Tetahiti.
El ridică, din nou, capul. Era uimit de aceste precizări.
— De la cine ?
— Ştii tu de la cine.
Urmă o tăcere, după care el spuse :
— A şi apucat să se joace cu el ?
— Se va juca.
Omaata reluă :
— Mîine seară. Tumata spune : „Mîine seară. Nu mai tîrziu." Tumata spune : „Ea nu va mai aştepta. Mîine seară se va duce la *pa*."
Apoi, tăcerea dură atît de multă vreme, încît el crezu că Omaata adormise. Dar deodată simţi ridicîndu-i-se sub cap pieptul ei enorm.
— De ce rîzi ?
— *Aita, aita,* omule...
Şi reluă :
— Mîine ai să ştii de ce rîd.
Ea îşi puse mîinile largi pe capul său şi începu să-i mîngîie cu duioşie părul.
Purcell isprăvi, în dimineaţa celei de a doua zile, de tăiat barele transversale ale punţii. Cu puţin înainte de amiază, femeile plecară, iar el se duse să se spele, în bucătărie, aşteptînd sosirea Itiei, cu mîncarea. Auzi deschizîndu-se şi închizîndu-se la loc uşa cabanei. Se şterse şi, ieşind din bucătărie, îşi trase, în plin soare, pantalonii pe el. Rămase o clipă să se scalde în dogoarea văpăii ; căldura îi pătrundea

în mușchi, îi era foame, se simțea ușor și era plin de voie bună.

— Itia ! strigă el, vesel.

Nu se auzi nici un răspuns. Făcu ocolul casei, prin grădină, pereții mișcători erau larg deschiși. Cu picioarele date în lături, Vaa trona, revărsată pe fotoliul său. Țîșnindu-i dintre fișiile din scoarță de copac ale fustei, pîntecul îi invada coapsele. Ea îi contempla cupola, cu ochii umezi, cu mîna stîngă frămîntîndu-și sînul drept.

— Unde este Itia ? întrebă Purcell, încruntînd din sprîncene.

— Peștele eu ți l-am adus, spuse Vaa, făcînd cu mîna un gest în direcția mesei.

— Unde este Itia ? spuse Purcell, înaintînd înăuntrul încăperii. E supărată ?

— Nu.

— De ce n-a venit ?

— Eu ți-am adus...

— Știu, știu, vorbi el repezit și ridicîndu-și mîna pentru a-i impune tăcere.

Se apropie de masă, mirosul de pește și lăcomia îi pătrunse în nări, îi era foame, dar nu se hotărî să înceapă să mănînce.

— Ascultă, Vaa, spuse el cu răbdare. Ieri, Omaata. Astăzi Itia. De ce nu vine Itia ?

— Eu ți-am adus...

El bătu în masă cu podul palmei.

— *You are a stupid girl,* Vaa.

— *I am ! I am !*

Apoi se așeză pe scaun, dezarmat. Își trase în față mîncarea de pește și se apucă să mănînce.

— Adamo, spuse Vaa, după o clipă.

O privi : o mînă largă și-o ținea pe coapsă, iar cu cealaltă își freca sînul. Un aer bleg, îndobitocit. Dar cu ochii cutremurați de o oarecare îngrijorare.

— Ești supărat, Adamo ?

Din nou, aceeași îngrijorare. Și asta, pentru el ! Ca și cum, deodată, Vaa uitase că ea era văduva unui mare șef.

— Nu sînt supărat.

Vaa se tot gîndea. Se scurseră cîteva secunde, apoi spuse, înălțîndu-și umerii și trunchiul :

— Astăzi eu. Mîine Itia.

Era limpede că făcea o sforţare aproape deznădăjduită ca să se explice.

— De ce tu, astăzi ? spuse Purcell.

Chipul Vaaei se îmblînzi, buzele i se răsfrînseră, dinţii îi sclipiră, încît păru aproape frumoasă.

— M-ai bătut.

O privi stăruitor, neştiind ce să înţeleagă.

— Şi ? spuse el ridicînd din sprîncene.

— Ieri, spuse ea, cu chipul transfigurat de fermecătoru-i surîs. Ieri m-ai bătut.

Purcell înţelese deodată. Prin urmare, de aceea rîsese Omaata aseară ! „Ce sacrificii fac eu pentru pace" ! Gîndul acesta îl amuză. O privi pe Vaa cu drăgălăşenie şi, îndată, îi văzu alba sclipire a dinţilor. Revărsată, cu tot trupul, Vaa surîdea cu un aer calm şi ca şi cum ar fi avut sentimentul că ceva îi aparţine.

— Tetahiti ştie, spuse ea, cînd Purcell sfîrşi masa.

— Ştie ?

— Da, despre ceea ce aveam de gînd să fac. Horoa s-a dus la el. Şi i-a spus.

Horoa s-a dus la el. Fără vreo urmă de învinuire. Pur şi simplu un fapt. Doar constatarea unui eveniment. Tot atît de firesc cît şi ploaia adusă de vînt. Tot atît de fatal.

— Cînd ?

— Ieri noapte.

Era uimitor. Tumata prevăzuse nu numai că *Horoa se va duce,* ci prevăzuse în timp pînă şi limita ei de rezistenţă.

— Tu eşti *tané*-ul meu, reluă Vaa. Trebuie să mă aperi.

Purcell îi aruncă o privire. Poate că, la urma urmelor, nici nu era chiar aşa proastă.

— Dacă Tetahiti vrea să te ucidă, spuse el, cu sînge rece, te voi apăra. Dar dacă nu vrea decît să te bată...

Ea îşi puse mîinile largi, amîndouă, pe coapse, făcînd cu capul o uşoară mişcare, în semn de încuviinţare. Da. Lovituri da. Era drept. Şi nu avea de ce să spună nu.

Vaa se sculă în picioare.

— Acum, mă duc.

El ridică din sprîncene.

— Pleci ?

— Sînt însărcinată, spuse ea, cu un aer de demnitate.

— Da, da, spuse el roşind încurcat, desigur ! Desigur ! Du-te !

— Mă duc, reluă Vaa, şi, urnindu-se înspre uşă, cu fîşiile din scoarţă de copac ale fustei zburîndu-i în jurul şoldurilor pline, ieşi majestoasă.

Se scurseră încă două zile fără ca să se mai fi petrecut ceva nou. Tetahiti nu ieşea din *pa,* Ivoa rămînea nevăzută, singurul eveniment nou era îndeletnicirea căreia Horoa îi consacrase nopţile. Nu încerca să-şi ascundă ieşirile din timpul nopţii. Sforăind şi ţopăind, făcu declaraţii. Nu pătrunsese în *pa,* ci numai în prima îngrăditură. Atîta vreme cît Tetahiti nu va smulge din suliţi capul *Scheletului* în mod oficial, ea îl va socoti tot ca pe un duşman. Aşteptînd, ea se juca cu el, fireşte. Dar nu-i călca pragul casei şi nu-l lua de *tané.*

În ziua de 22, coborînd poteca povîrnită ce ducea la *Blossom Bay,* Purcell îşi scrînti glezna. Fu masat şi bandajat. Şi se luă hotărîrea ca, începînd din ziua aceea, să ia masa de prînz în grota şalupelor şi să nu se întoarcă decît seara în cabană. *Vahineele* îi ridicaseră pe plajă o colibă făcută din crăci, în care el se putea odihni în ceasurile de dogoare ale zilei.

Itihota cea tăcută îi aduse lui Purcell cea dintîi masă pe plajă, şi nu voi să lase în seama nimănui grija de a-l ajuta să facă drumul în urcuş, spre sat. O dată intraţi în cabană, ea aprinse luminiţele *doedoe,* îl aşeză pe Purcell în fotoliu, îi întinse piciorul rănit pe un scaun, se duse să caute cartea lăsată de el pe pat şi i-o puse în mîini.

Purcell o privea cu plăcere cum se ducea şi se întorcea. Itihota era singura dintre tahitiene care nu avea picioare lungi, dar această lungime redusă a lor, compensată de o talie foarte delicată, dăruia părţii inferioare a trupului ei o anumită rotunjime şi soliditate care, contemplate cu luare-aminte, păreau plăcute. Pieptul îi era plin, căpşorul foarte mic, ca şi cum, dăruind aproape totul trunchiului, Creatorul fusese nevoit să economisească materialul pentru plăsmuirea capului. Ochii, mai cu seamă, îi erau impresionanţi. Ochii ei nu urcau spre tîmple, ca la celelalte *vahinee,* ci, puţin bulbucaţi, se înfăţişau drepţi şi nu prea larg deschişi,

destul de înguşti, cu o privire de o minunată vioiciune. Obrazul, de la pomeţi în jos, cobora într-un delicat triunghi pînă la bărbie şi, în mijlocul acestui fin relief, buzele, lipsite de orice desen, dar foarte cărnoase şi mobile, deveneau parcă nefireşti, mai cu seamă dacă te gîndeai că ele nu se întredeschideau mai niciodată pentru a face loc vreunui cuvînt. Erau, totuşi, fără încetare cutreierate de zîmbete, de unduiri şi strîmbături, tot atît de expresive ca şi ochii Itihotei, sau şerpuirea gîtului ei.

Purcell nu izbutea să se concentreze asupra filei din carte. Ceea ce îl stingherea era tocmai tăcerea Itihotei. Stătea pe pat, cu spatele rezemat de peretele de lemn, cu mîinile deschise pe genunchi, cu un picior îndoit sub ea. Nici nu se clintise, nici nu vorbise din clipa în care Purcell îşi începuse lectura. Cînd îşi ridica ochii din carte, nu-i întîlnea privirea. Şi totuşi, o simţea în preajma sa. Nemişcată, mută, cu ochii în pămînt, ea îşi făcea simţită prezenţa într-un fel extraordinar.

Purcell închise cartea şi, şchiopătînd, merse să se aşeze lîngă ea.

— La ce te gîndeşti ?

Ea îl privi. Îndoi gîtul, făcu o uşoară mişcare cu corpul :

— Păi, la tine. Sînt cu tine. La tine mă gîndesc.

— Şi ce anume gîndeşti ?

O ridicare de sprîncene, o răsfrîngere a buzelor, un aer grav, o uşoară mişcare din umeri :

— Sînt multe de gîndit, multe.

— Dar nu spui nimic. De ce nu spui niciodată nimic ?

Schiţarea unui surîs. Schiţarea, doar, îndoirea gîtului, privirea întrebătoare, palmele deschise. „La ce bun, de ce să vorbesc ? Nu se înţeleg oamenii, destul de bine, şi fără de asta ?“ Era uimitor. Ea nu deschidea gura, şi el o înţelegea. Fiecare mimică ascundea o frază.

— Ei, hai, spuse Purcell, fii drăguţă. Spune-mi ceva.

Sprîncenele ridicate, o mutră de ezitare, aerul serios, puţin speriat :

— Să spun ? Ce vrei să-ţi spun ? Nu e nimic de *spus*.

— Spune-mi ceva, reluă Purcell. Ce vrei. Ceva pentru mine.

Ea avu aerul că îşi adună forţele, apoi ridică ochii puţin codaţi, şi, cu o voce joasă, gravă, voalată, spuse, răspicîndu-şi cuvintele :

— Eşti bun.

O privi. Era eficientă tăcerea Itihotei. Atîta vreme cît o păstra, ea îi dăruia un farmec, înconjurînd-o de taină. Şi, de îndată ce deschidea gura, tot ceea ce spunea căpăta un relief deosebit. Purcell se aplecă, trecîndu-şi dosul palmei drepte pe obrazul Itihotei. Era uimit cîtă importanţă căpătase şi cu ce economie de mijloace !

Se auziră violente bătăi în uşă, urmate de un glas care spuse : „E Horoa" ! Purcell rămase nemişcat, cu mîna cu care mîngîiase obrazul Itihotei înălţată încă pînă în dreptul umărului ei. Se scurseră cîteva secunde, apoi glasul profund al Omaatei răzbătu prin tăbliţa uşii : „Poţi să deschizi, Adamo".

El se ridică, dar Itihota i-o luă înainte. Şi Horoa ţîşni în odaie ca şi cum ar fi fost zvîrlită dinafară şi, cu coama în vînt, cu pieptul agresiv, cu ochii plini de flăcări, începu să reverse un potop de vorbe, tropăind aşa de năvalnic în lung şi în lat, prin odaie, încît toată lumea se dădu în lături, ca să-i facă loc.

— Şezi, Horoa ! spuse Purcell, cu tărie. Ceea ce se petrecu fu întocmai ca şi cum el ar fi tras de hăţuri ; ea se arcui, dădu capul pe spate şi, cu ochii ieşiţi din orbite, începu să necheze.

— *É* Adamo *é !*

— Stai jos, Horoa ! repetă Purcell, cu acelaşi ton. Stai jos, te rog ! Îmi dai dureri de cap.

— *É* Adamo *é !*

— Îi dai dureri de cap bietului Adamo, spuse Omaata.

— Stai jos ! spuse Itihota.

Horoa fu atît de uluită auzindu-o pe Itihota vorbind, încît se aşeză.

— L-am văzut pe Tetahiti, spuse ea, în cele din urmă, pe un ton aproape liniştit, şi el a spus...

Îşi lăsă fraza neisprăvită.

— Ce a spus ?

— Ascultă, omule ! reluă ea cu o nouă izbucnire de impetuozitate şi vrînd parcă să se ridice în picioare, ca s-o ia de la început. În cea dintîi noapte, îi spun lui Tetahiti despre

proasta de Vaa. Iar el nu spune nimic. A doua noapte, iar nimic...

Ea îşi mişcă umerii şi îşi umflă pieptul :

— Astă noapte, dac-am văzut aşa, m-am înfuriat !...

Şi dădu să se scoale, dar nu apucă s-o facă. Omaata îşi întinse lungul ei braţ, apăsîndu-i umărul cu mîna.

— Şi atunci am spus : „Adamo e bun. Adamo a împiedicat-o pe Vaa să te ucidă. Iar tu, tu stai în *pa*-ul tău, cu puşca ta şi cu capetele tale şi spui : «Adamo trebuie să plece, că altminteri îl ucid». Nu eşti om drept..."

Horoa îşi scutură coama şi se opri o clipă.

— Şi ? spuse Purcell, cu nerăbdare.

— M-a ascultat, cu o mutră foarte încruntată. *Aué*, ce faţă impunătoare ! chiar mie mi se cam făcuse frică ! Apoi a spus : „Adamo este un *peritan*. E viclean."

Purcell îşi întoarse privirea în altă parte. Se simţi dezamăgit, îndurerat. Era un *„peritan"*, şi, prin urmare, tot ce venea din partea lui era rău.

— Atunci, urmă Horoa, deodată m-a apucat furia ! şi i-am spus : „Om îndărătnic ce eşti ! Adamo e foarte bun ! Toate femeile îl iubesc !" Dar el a ridicat din umeri şi a spus : *„Vahineele* au mintea între coapse".

Ea se opri un răstimp şi bătu, de mai multe ori, cu piciorul drept în podea.

— „Iar ţie, omule, i-am spus eu, mintea ţi-e sub şezut !" Vorba asta i-am aruncat-o drept în obraz ! urmă ea ridicîndu-se cu atîta pornire, încît Omaata nu mai apucă s-o oprească. Nu mi-a fost frică, reluă ea, tropăind, şi, scuturîndu-şi coama, îşi zvîcni aprig crupa, gata, parcă, să se năpustească.

Apoi îşi luă iarăşi povestirea de la început. Purcell îşi sprijini coatele de genunchi şi îşi luă capul între mîini. Îi era dragă Horoa, dar în această clipă nu-i putea suporta vitalitatea : îl deprima.

— Şi apoi ? făcu Omaata, înşfăcînd-o cu uriaşul ei braţ pe Horoa şi silind-o să se aşeze la loc.

— M-a pălmuit, reluă Horoa, cu un ton mai potolit, ca şi cum contactul crupei sale cu scaunul ar fi fost de ajuns ca să-i domolească, în bună parte, apriga-i pornire. *Aué !* Ce mai palmă ! M-am rostogolit la pămînt ! Dar i-am

dat-o înapoi ! reluă ea îndată, scuturîndu-şi coama şi dînd semne că iarăşi vrea să se ridice.

Omaata o sili să rămînă pe locul ei.

— A ieşit bătaie ! Bătaie a ieşit ! Şi cînd încăierarea s-a sfîrşit, spuse ea coborînd glasul şi închizînd pleoapele a sfiiciune, a început joaca...

— Şi apoi ? spuse Purcell, exasperat.

— Apoi a fost în toane bune. *Aué !* Cum îi mai străluceau ochii în bătaia lunii ! Şi am luat-o iarăşi de la capăt : „Adamo este *moa.* Adamo n-a ucis pe nimeni. Şi n-a purtat armă, niciodată." Atunci a încruntat din sprîncene şi a spus : „Femeie, tu eşti ca stropii ce cad în vreme de ploaie". Şi a adăugat : „Ivoa are o puşcă". Iar eu, strigă Horoa, din nou cu o impetuoasă pornire, dezlipindu-şi aproape crupa de pe scaun, eu am spus : „Omule ! Ivoa se teme că ai să tragi în *tané*-ul ei !" După asta a rămas tăcut, şi pe urmă a spus : „Adamo trebuie să plece şi n-am să-l ucid : să-i spui asta Ivoei din partea nepotului marelui şef Otu..."

Purcell ridică, cu vioiciune, capul şi o privi pe Omaata. Urmă o tăcere. Fără nici un fel de îndoială, era un fapt nou. E adevărat că Tetahiti declarase încă din 16 mai că nu-l va omorî pe Adamo. Dar niciodată, pînă acum, nu dăduse nimănui sarcina de a i-o spune Ivoei, stăruind asupra legăturii de sînge dintre ei doi. De astă dată nu mai era vorba despre o vagă făgăduială. Acum o făcea de la om la om, invocînd numele marelui şef Otu. Tetahiti continua să ceară plecarea lui Adamo, dar, aşteptînd, se înfăţişa, pentru Ivoa, cu o voalată propunere de pace.

A doua zi dimineaţa, Omaata, împreună cu Itia şi Ivoa, veniră să-l vadă pe Purcell. Îşi ţinea cuvîntul. Toate urmau a se hotărî în prezenţa lui Adamo, cu care se vor sfătui. Îndată după sosirea celor trei femei, celelalte *vahinee* se făcură nevăzute, fără a arăta cea mai mică supărare că n-au fost şi ele poftite să ia parte la această adunare restrînsă.

Purcell le împărtăşi de la bun început părerea de a se înmîna, fără întîrziere, lui Tetahiti puşca Ivoei. Fu ascultat fără a fi întrerupt, iar cînd sfîrşi cu ceea ce avusese de spus, nu se ridică nici o obiecţiune. De aceea, fu foarte uimit

cînd, treptat-treptat, descoperi la cele trei o puternică împotrivire față de planul său. Trecu destulă vreme pînă să înțeleagă punctul lor de vedere. Ele îl exprimau mai mult prin tăceri decît prin vorbe. Erau de acord că Tetahiti deschisese un drum. Dar calea aceasta el n-ar fi deschis-o, dacă n-ar mai fi existat puşca Ivoei. Puşca rămînea, aşadar, o garanție pe care nu trebuiau s-o părăsească decît cu toată prudența. Se luă hotărîrea că Itia şi Omaata să se ducă în solie la *pa,* unde întîi să se asigure că Horoa nu exagera în vreun fel făgăduielile lui Tetahiti. N-ar fi de loc rău, oricum, să-l facă să le repete în fața altor doi martori. După aceea vor întreprinde discuții cu el. În orice caz, nu putea fi vorba de a i se înmîna lui Tetahiti arma Ivoei. Va fi sfărîmată sub ochii lui. Şi trebuiau să obțină, în schimb, ca şi el să-şi sfărîme puşca.

Purcell nu se gîndise niciodată la această compensație şi admira îndrăzneala şi, în acelaşi timp, prudența femeilor. Obiectă, totuşi, spunînd că sînt puține şanse ca Tetahiti să consimtă a-şi distruge arma. Ele fură de aceeaşi părere. Dar refuzul său le va îngădui să obțină ceva în schimbul concesiei pe care i-o vor face, renunțînd la această revendicare. Purcell ghici că după vederile lor era foarte important ca discuția să fie lungă şi anevoioasă. Cu cît va dura mai mult, cu atît făgăduielile lui Tetahiti de a nu atenta la viața lui Adamo, vor lua o formă mai solemnă şi-i va fi mai greu să le calce.

Negocierile ținură din ziua de 24 mai şi pînă în 6 iunie. Prima fază fu cea mai critică. Tetahiti nu voi, fie din principiu, fie din viclenie, să stea de vorbă cu femeile. Ci numai cu Adamo. Dar *vahineele* îl făcură să înțeleagă că o discuție cu Adamo nu ar duce la nici un rezultat. Bineînțeles, Adamo voia cu tot dinadinsul să-i dea puşca. Aşa voise el încă de la bun început. (Ştii, doar, cît este de bun !) Dar nu în mîinile lui se găsea puşca. Ci într-a lor ! Şi, prin urmare, doar cu ele trebuie să negocieze. Un *tané* stă de vorbă cu femeia sa. Şi atunci de ce n-ai sta şi tu de vorbă cu noi ? Şi, de altminteri, *é* Tetahiti *é* ! ce treabă ai în clipa asta ?

Aşa cum prevăzuse Purcell, Tetahiti respinse categoric ideea de a renunța la puşca lui. Vahineele se indignară, îl amenințară cu ruperea tratativelor, le rupseră chiar, le reluară, şi, după o săptămînă, cedară, silindu-se să pară că ele sînt,

într-adevăr, acelea care au pierdut bătălia, lăsînd astfel ca întreaga victorie să fie de partea lui.

Totodată, conferirea actului de predare a armei de către Ivoa un caracter aproape teatral. În ziua de 6 iunie, la amiază, se duseră în convoi la *pa*. Ivoa, Itia şi Omaata erau în fruntea procesiunii ; în coadă, Horoa, Vaa şi Tumata. Iar la mijloc, între Avapuhi şi Itihota, Purcell. Plouase în dimineaţa aceea, iar umezeala pădurii, peste care se abătuse „pîntecele soarelui", devenise, din această pricină, înnăbuşitoare. Cu un sentiment de uşurare ajunse Purcell sub cerul liber, în locul care acum înconjura *pa*-ul. La vreo zece metri de îngrăditură, tocmai în punctul în care *Cliff Lane* o cotea spre dreapta pentru a ajunge la *Blossom Bay*, se înălţa un tînăr smochin, pe care britanicii îl retezaseră de la pămînt, în urmă cu trei săptămîni, dar căruia îi şi crescuse o viguroasă mlădiţă, înaltă de trei metri, cu un mănunchi de frunze late, în vîrf. Micul grup se opri sub umbra lor, iar Omaata, care ţinea puşca Ivoei la subsuoara braţului drept, îl chemă pe Tetahiti.

Purcell se aştepta ca el să rămînă între cele două îngrădituri nevăzut şi văzînd totul. Dar el se hotărî să apară la lumina zilei, în faţa porţii *pa*-ului, cu cele trei femei ale sale în urmă.

La drept vorbind, nu se apropie şi ţinea puşca în mînă, cu ţeava îndreptată, ca din nebăgare de seamă, spre pîntecele Omaatei. Cu toate acestea, faţa îi era senină, iar Omaata, îndreptînd arma care se afla la ea, în pămînt, el îi urmă, îndată, pilda.

Omaata ţinu o cuvîntare în favoarea păcii. Cînd sfîrşi, zdrobi arma, lovind-o de un copac, şi zvîrli frînturile la picioarele lui Tetahiti. Acesta făcu semn că urmează să vorbească, şi, după un răstimp de tăcere plină de demnitate, vorbi, într-adevăr. Aduse laude femeilor pentru înţelepciunea de care dăduseră dovadă. Le felicită pentru faptul că se arătaseră atît de iscusite. Nădăjduia că pe viitor va întreţine cu ele legături de prietenie. Cît despre Adamo, acesta nu era decît un *peritan*. Adamo trebuie să plece. Dar el, Tetahiti, şef, fiu de şef, îi făcuse o făgăduială fiicei marelui şef Otu, şi el îşi va ţine cuvîntul dat : dacă Adamo pleca fără să depăşească termenul pe care singur şi-l hotărîse, viaţa îi va fi, pînă atunci, tabu.

Cuvîntul acesta le făcu *vahineelor* o impresie considerabilă. Ele nu şi-ar fi închipuit niciodată că Tetahiti va merge chiar atît de departe. Dar, acum, nu mai aveau nici o îndoială : declarase tabu viaţa lui Adamo, referindu-se, în cuvinte limpezi, la Otu, al cărui cercel Adamo îl purta, în această clipă, la ureche. Adamo era, aşadar, de două ori tabu : o dată prin cercelul ce atinsese obrazul marelui şef Otu, şi încă o dată, prin cuvîntul lui Tetahiti, fiu de şef şi nepot al marelui şef Otu...

Cînd se mai potoli emoţia, Tetahiti îşi reluă firul vorbirii. Îi biruise pe împilatori şi se socotea, prin urmare, şeful insulei. Sprijinit pe acest titlu şi potrivit uzului, îşi atribui sieşi acelaşi tabu. Purcell îşi dădu seama că era singurul care vedea stropul de ridicol al acestei declaraţii. Ea fu primită cu înclinări ale capului, pline de gravitate, şi cu un murmur de aprobare. Apoi vorbi Omaata. Făcu risipă de cuvinte curtenitoare, din care reieşea că îl asigură pe Tetahiti de respectul şi prietenia ei. Apoi mai aminti, fără, însă, a stărui, că, potrivit uzului tahitian, tabuul îşi pierdea valabilitatea dacă şeful îşi păta mîinile cu sîngele alor săi. Aluzia aceasta nu scăpă nimănui. Ivoa fiind verişoara lui Tetahiti, *tané*-ul Ivoei putea trece drept rudă a noului şef.

Este îndoielnic ca această restricţie, cu privire la propriul său tabu, să-l fi încîntat pe Tetahiti. Dar nu lăsa să i se vadă nimic pe faţă. Din clipa în care se proclamase rege al insulei, chipu-i se înfăţişa şi mai sever, trăsăturile şi mai dure, statura-i şi mai impunătoare. Cînd Omaata sfîrşi de vorbit, el îşi reluă cuvintele de curtenire, le repetă în fel şi chip, iar atunci cînd cu toţii se aşteptau ca el să plece, Tetahiti făcu o pauză, şi apoi, deodată, rugă femeile să-l lase singur cu Adamo.

Urmă o clipă de uluire. Neclintit, Tetahiti aşteptă cîteva secunde, apoi, văzînd că *vahineele* nu se urneau din loc, cu un gest larg, îi întinse Rahei puşca, şi Faïnei cuţitul. Apoi, cu o încetineală plină de eleganţă, înaintă cîţiva paşi spre femei şi se opri, mai bine zis, se propti, în faţa lor, cu mîinile goale.

Purcell simţi că era şi ceva de cabotin în aceste mişcări ale sale, dar, bună sau rea, diplomaţia implică totdeauna un element teatral. Cea de-acum, însă, era bună pentru că deschidea calea discuţiilor. Femeile se îndepărtară. Iar Purcell,

la rîndu-i, înaintă şi el, cu neplăcutul sentiment că talia îi este cu mult mai măruntă decît a tahitianului, iar mişcările, mult mai puţin graţioase decît ale acestuia. Totodată, ieşind din răcoroasa umbră a smochinului, simţi în ceafă povara de foc a soarelui.

Nu era nici o urmă de aroganţă sau duşmănie pe chipul lui Tetahiti. Severele sale trăsături nu spuneau nimic, iar cînd începu a vorbi, Purcell îşi dădu seama că glasul îi era mai puţin uscat decît în ultima lor convorbire. Totuşi, rosti fraze scurte, fără a încerca să le dea vreo elocinţă. Nu-l mai trata pe interlocutorul său ca pe un prizonier de război. Dar nici nu-l socotea un egal al său.

— Cînd va fi gata piroga ? spuse el după un răstimp.

— În mai puţin de o lună.

Urmă o tăcere. Purcell simţea dogoarea pe ceafă. Un cerc de plumb îi încleşta capul.

— Ai nevoie de ajutor ?

— Nu. Doar pentru a o lăsa pe apă.

Din nou, o tăcere. Tetahiti îşi sprijini, de pe un picior pe celălalt, greutatea trupului, iar Purcell îşi spuse, în sinea sa : „Acum va vorbi".

— Unde este Timi ?

Purcell clipi. Îi era grozav de cald. Tîmplele îi zvîcneau.

— Mort.

Fu singur surprins de răspunsul pe care-l dăduse. Se hotărîse, oare, de multă vreme, fără să şi-o mărturisească, de a-i destăinui totul lui Tetahiti, sau vorbise aşa, sub înrîurirea stării proaste în care se simţea ?

— Cine l-a ucis ?

— Nimeni. S-a omorît cu propria sa puşcă.

Şi, văzînd că Tetahiti îl scruta fără a scoate o vorbă, îi povesti cum se petrecuse accidentul.

— Cu trupul lui Timi ce-ai făcut ?

Purcell făcu un gest vag. Nu voia s-o amestece pe Omaata în descrierea acestei întîmplări.

— În mare.

Tetahiti îşi lăsă, pe jumătate, pleoapele grele pe ochi şi spuse, pe un ton neutru :

— Şi cu puşca ce-ai făcut ?

Bineînţeles. Acesta era punctul care îl interesa pe Tetahiti. Doar pentru a ajunge aci, ţinuse el să-i vorbească. Ce însemnătate mai avea faptul că arma Ivoei fusese sfărîmată, dacă se mai afla, undeva pe insulă, încă o puşcă în afară de a lui ?

— În grotă se găseşte un puţ. În el am aruncat-o.

— Care grotă ?

— Aceea a lui Mehani.

— Bine, făcu Tetahiti.

Şi se întoarse pe călcîie. Îndată Purcell se duse iar sub smochin, îşi rezemă capul de mlădiţa cea nouă şi închise ochii. Vederea i se împăienjenise şi avea senzaţia că îi va plesni capul.

Simţi o adiere de răcoare pe obraz. Deschise ochii. Ivoa îi făcea vînt cu o frunză de palmier. El îi surîse.

— Mă simt mai bine.

Se auzi în preajma sa un murmur prietenos. *Aué,* bietul Adamo nu putea îndura arşiţa soarelui, pielea îi era atît de subţire ! Îşi dădu seama că femeile stăteau ceva mai departe, fără îndoială pentru a nu-i stăvili aerul.

— Adamo, îi spuse Ivoa la ureche, ce te-a întrebat ?

— Unde este puşca lui Timi.

— Şi i-ai spus ?

— Da.

Ivoa dădu din cap, cu admiraţie :

— E şiret. Pe tine te-a întrebat...

Cînd ajunse din nou în cabana sa, Purcell abia de mîncă, şi, lungindu-se pe pat lîngă Ivoa, adormi, şi avu un somn agitat. Cînd se trezi, la orele cinci, cu ceafa ţeapănă şi cu o mare durere de cap, se hotărî totuşi să coboare pe plajă. Ivoa stăruia ca el să plece singur. Se simţea obosită şi socotea că ziua aşteptată se apropie. Avapuhi şi Itia vor rămîne cu ea.

Purcell fu uimit constatînd că pe tot drumul pînă la *Blossom Bay* n-o mai avea decît pe Itihota ca însoţitoare. Părea că toate consemnele de pază fuseseră înlăturate şi că garda personală fusese desfiinţată. Cînd răsări pe partea şerpuitoare a falezei, aşa, şchiopătînd şi sprijinindu-se de braţul

Itihotei, *vahineele* îi ieşiră în întîmpinare şi, cu surprindere, el îşi dădu seama că Omaata lipsea.

După ce se scăldă, se simţi destul de întremat ca să se ducă în grota şalupelor şi să-şi reia lucrul. Era singur. Cum soarele începea să coboare de cealaltă parte a insulei, *vahineele,* pentru a se bucura cît mai multă vreme de căldura sa, rămăseseră cît se putea mai aproape de apă.

Lucra cam de un ceas cînd se ivi Omaata la intrarea în grotă, cu trupu-i negru apărînd monumental pe fundalul albastru al cerului. Purcell înălţă capul şi spuse, nemulţumit :

— Unde ai fost ?

Tonul acesta de dojană o încîntă pe Omaata. Legănîndu-şi vastele şolduri, înaintă înăuntrul grotei şi înţepeni la dreapta lui Purcell, atît de aproape de el, încît mai că îl atingea.

— E bine aici, spuse ea, stai la răcoare.

Purcell ridică din umeri, avîntîndu-şi ferăstrăul deasupra capului.

— Ba de loc. Trage.

Era adevărat. Se afla în peretele ce acoperea grota o crăpătură largă ce comunica cu exteriorul, şi el avea impresia că lucrează într-o vatră. Omaata îi urmări privirea.

— Dacă nu m-aş teme că te va ucide, spuse ea rîzînd, le-aş da foc şalupelor ăstora. Grozav ar mai arde !

Şi, după o clipă, reluă pe un ton de parcă voia să-i facă în ciudă :

— Am fost cu Tetahiti.

Purcell nici nu se clinti, şi, cum sta cu ochii aţintiţi asupra lucrului fără a scoate o vorbă, ea adăugă :

— În grota ta.

Purcell trase cu grijă o linie pe una dintre grinzi, se dădu puţin înapoi şi începu s-o taie cu ferăstrăul. Omaata continuă:

— Cu Faina, Raha şi Taiata...

El înălţă capul şi o scrută, uluit.

— A coborît în puţ ?

— Eu ţineam funia. Femeile lui mă ajutau.

Purcell lăsă jos ferăstrăul.

— A găsit-o ?

Omaata făcu un „da" cu capul. Purcell o privi, o clipă, în tăcere.

— Putea s-o lase în puţ. Ar fi măcinat-o apa.

Ea dădu din umerii ei uriaşi. O umbră neagră se ivi, la intrarea grotei. Întoarseră amîndoi, deodată, capul. Era Tetahiti. Pentru întîia dată de cînd se sfîrşise bătălia, purta acum puşca pe umăr.

— Mă duc să înot, spuse Omaata.

Şi ieşi.

Tetahiti sta nemişcat, cu ochii ţintă la şalupă. Îl vedea, în sfîrşit, cu ochii lui, pe Purcell la lucru. Deşi în faţa sa nu se afla deocamdată decît o carcasă, era totuşi limpede că Adamo făcea întocmai cum spunea : construia un acoperiş pentru pirogă.

Tetahiti se duse către partea cealaltă a ambarcaţiunii, îşi puse amîndouă mîinile pe marginile ei şi îl privi pe Purcell.

— În ceea ce priveşte puşca, vorbi el cu un glas tărăgănat, mi-ai spus adevărul curat.

Şi făcu o pauză.

— Cît despre Timi, tot atît de adevărat ai vorbit.

Purcell ridică din sprîncene, cu un aer întrebător, şi Tetahiti adăugă :

— Am găsit glontele în grotă. Era într-adevăr un glonte pentru puştile noastre. Şi nu unul care să se potrivească la puştile voastre.

După aceea se aşternu o tăcere care dură atîta vreme, încît Purcell se simţi stingherit. Tetahiti sta în picioare în faţa sa, atletic, cu trăsăturile severe, cu grelele-i pleoape pe jumătate închise. Poate din pricina luminii din grotă, dar Purcell avu impresia că liniile ce-i brăzdau fruntea, ca şi acelea dintr-o parte şi cealaltă a gurii i se adînciseră. Ce izbitor contrast între acest obraz brăzdat şi amar şi trupul ce-l purta ! Cea mai neînsemnată mişcare a lui Tetahiti dădea în vileag o siluetă viguroasă, iar Purcell rămînea uimit de fiecare dată, cînd, ridicînd ochii, întîlnea o fizionomie ce părea că aparţine altei vîrste. Era într-adevăr izbitor : capul unui om matur pe trupul unui tînăr.

Tahitianul tăcea şi, cu scurgerea fiecărei clipe, încurcătura în care se afla Purcell sporea tot mai mult. Nu avea, el însuşi, nimic de spus. Din curtenie, nu-i venea să-şi continue lucrul. Şi sta în loc, de partea cealaltă a şalupei, în picioare, cu ferăstrăul în mînă, privindu-l pe Tetahiti, aşteptînd ca el să vorbească, cu nelămurita impresie că stă ca un acuzat în faţa judecătorului său.

Cu ochii doar pe jumătate deschişi, Tetahiti îl privea pe Purcell fără să-l vadă. Avea aerul absent, părînd preocupat să rumege gînduri triste, iar Purcell avu deodată simţămîntul cumplit că o lume îi desparte. Tahitianul părea de neatins ! De loc aspru, de loc înverşunat : doar îndepărtat.

Mîinile lui Tetahiti se încleştară pe marginea şalupei. Era unicul semn de emoţie pe care-l dădea. Purcell privea cu nelinişte acest chip, atît de bine zăvorît. Erau între ei atîtea nedreptăţi, atîtea neînţelegeri, atîtea cadavre ! Lui Purcell i se strînse inima. În clipa aceea îi era aproape indiferent că va trebui să părăsească insula şi să înfrunte oceanul, poate chiar moartea. Adevărata înfrîngere o constituia zidul acesta dintre ei. Ideea aceasta a tahitianului despre *peritani*. Dispreţul lui, condamnarea lui.

— Atunci trebuia să vii cu noi, spuse Tetahiti.

Şi deschise ochii mari, surprins el însuşi de a fi vorbit tare, iar Purcell spuse :

— În care moment ?

— Cînd *Scheletul* i-a ucis pe Kori şi pe Mehoro. O dată printre noi, Ropati ar fi intrat şi el în rîndurile noastre. Şi Uili, şi Jono. Poate şi omul galben. *Scheletul* şi *Micul Şoarece* ar fi fost ucişi. Doar ei.

Pleoapele îi căzură aproape peste ochi.

— Iar acum, spuse el, cu un glas spart şi nelămurit, toate aceste suliţe îmi împresoară casa şi nu mă simt fericit. Le împroşc cu vorbe de ocară, dar plăcere nu-mi fac decît cele pe care le spun *Scheletului* şi *Micului Şoarece*. Sînt prea mulţi morţi pe insulă... ai mei, ai tăi... Doar din pricina ta.

— Nu, nu din pricina mea, spuse Purcell. Din pricina nedreptăţii.

— Din pricina ta ! repetă Tetahiti, cu tărie. Din pricina vederilor tale de *moa !*

— Nu este bine să verşi sînge, spuse Purcell cu fermitate.

— Omule ! strigă Tetahiti, ridicînd din umeri cu o furie stăpînită, nici mie nu-mi place vărsarea de sînge ! Dar sîngele împilatorului e foarte bine să fie vărsat ! Cunoşti poemul ! Scroafelor trebuie să le dai de băut sînge ! Sîngele stîrneşte, cînd îl vezi curgînd, cea mai mare desfătare ! Este un sînge pe care pămîntul îl soarbe bucuros cu o sete aprigă ! Nedreptatea este o luptă ori o buruiană otrăvită ! Smulgeţi-o de pe faţa pămîntului !...

Tetahiti se opri, ca şi cum nu şi-ar mai fi amintit urmarea, şi spuse, cu un glas spart, fără a-l privi pe Purcell :

— Dacă ai fi venit în rîndurile noastre, Mehani ar fi acum în viaţă.

Purcell se sprijini cu mîna stîngă de şalupă, picioarele îi tremurau. „Mehani ar fi în viaţă." Îşi aduse aminte de violenta acuzare pe care i-o aducea Uili : „Numai din pricina dumitale a murit Ropati !" Mehani, Ropati... Cît de mulţi morţi în pragul casei lui, puşi în sarcina lui ! Îl străbătu o cumplită spaimă. Şi dacă era adevărat ? Da. Dacă dreptatea era, într-adevăr, de partea lui Tetahiti ? Dacă se înşelase, chiar de la bun început ? Simţi, în răstimpul cîtorva secunde, cum i se învîrteşte capul, ca şi cum raţiunea de a fi a întregii sale vieţi i-ar fi fost spulberată.

— În ziua sfîrşitului bătăliei, reluă deodată Tetahiti, uitîndu-se drept în ochii lui Purcell, ţi-am pus o întrebare cu privire la Timi, iar tu mi-ai răspuns lucruri neadevărate. Iar astăzi ai spus adevărul. De ce ?

— În ziua aceea, spuse Purcell, mă temeam că mă vei ucide.

— Ba nu te temeai, reluă îndată Tetahiti şi adăugă, cu o elegantă mişcare a mîinii : cum era să te temi, o, *manufaité !*

Purcell înclină capul. Această aducere-aminte constituia o recunoaştere generoasă.

— Iar astăzi, continuă Tetahiti, aplecîndu-se înainte şi privindu-l pe Purcell cu o indefinisabilă expresie de acuzare, mi-ai spus adevărul. De două ori. În ceea ce priveşte puşca. Şi în ceea ce priveşte moartea lui Timi. De ce ?

Purcell zăbovi înainte de a răspunde. Scotocea în sine însuşi : îi păru deodată că e de foarte mare însemnătate să-şi desluşească adevăratul mobil. Iar acum, cînd căuta înăuntru-i, totul devenea obscur. Nu găsea doar un singur mobil, ci mai multe, dintre care trebuia să aleagă.

— Ca să-ţi cîştig încrederea, spuse el în cele din urmă.

Tetahiti se îndreptă din umeri, îşi luă mîinile de pe marginea şalupei, iar chipul său amar şi brăzdat păru a se zăvorî şi mai mult. Se întoarse din profil, cu faţa spre mare, ca şi cum prezenţa lui Purcell nu-l mai interesa.

— La ce-ţi poate folosi încrederea mea, spuse el pe un ton indiferent, de vreme ce pleci ? !

Capitolul XVII

La 16 iunie — zi fastă după noaptea *Tamateei (Luna ce luminează peştii, către asfinţitul soarelui),* Ivoa născu un băiat căruia îi dădu numele de Ropati.

Vahineele, printre care se numărară şi femeile lui Tetahiti, nu mai părăsiră grădina lui Purcell. Aşteptau cu toată răbdarea ca fiecăreia să-i vină rîndul de a ţine în braţe cîteva minute pe cel dintîi copil născut în insulă. Nu-l sărutau. Sorbeau, după obiceiul tahitian, plăcutul miros al trupuşorului lui plăpînd, căruia, neobosite, îi admirau culoarea. Avea părul şi ochii de un negru tahitian, dar pielea, mult mai deschisă decît aceea a Ivoei, era ca un crom sclipitor, încît părea plăsmuit din aur, aidoma unui idol.

Purcell cunoştea cultul pe care îl aveau tahitienii pentru copii, totuşi niciodată nu şi-ar fi putut închipui că întreaga viaţă a insulei se va organiza în jurul lui Ropati. Schimbarea începu cu Horoa, care declară că pescuitul nu era o îndeletnicire femeiască. Ce rost avea să se ducă pe stîncă şi să petreacă acolo mai multe ceasuri pe zi cînd ar putea foarte bine să rămînă în grădina lui Adamo pentru a-l privi pe Ropati, aşteptîndu-şi rîndul şi clipa în care să-l miroasă.

Vreme de două zile, nici urmă de peşte. După aceea, Tetahiti o chemă pe Omaata. Nu existau decît doi bărbaţi în toată insula : el şi Adamo. Adamo trebuia să lucreze, mai departe, la piroga sa, dar el, Tetahiti, şeful insulei, o va hrăni pe mama lui Ropati. Judecînd lucrurile, Tetahiti trebuie să-şi fi dat seama că îi va veni greu să păstreze puşca la pescuit, căci la două zile după hotărîrea sa făcu pace cu femeile. Scoase capetele *peritanilor* din suliţi, le puse în *poini* şi le trimise văduvelor, ca acestea să le poată înmormînta împreună cu trupurile de pe care fuseseră retezate. După care, neînarmat, apăru în grădina Ivoei, ceru să-şi vadă micuţul văr, îl legănă cu pricepere, iar cînd, în cele din urmă, Omaata i-l luă din mîini, el se aşeză locului, cu demnitate, aşteptînd să-i vină iarăşi rîndul.

Păru mai simplu, de vreme ce întreaga populaţie a insulei îşi ducea zilele în grădina lui Adamo, să se revină la obiceiul meselor luate în comun. Totuşi, lui Adamo i se ducea, mai departe, mîncarea în grota şalupelor, iar Tetahiti lua masa

tot în *pa.* În fiecare zi, într-adevăr, tahitianul dispărea din grădina Ivoei, cu puţin înainte ca Adamo să se întoarcă de la plajă. Vreuna dintre femeile lui Tetahiti sta, pesemne, de pază, căci zadarnic încercă Purcell să revină la alte ore sau pe un alt drum. Nu izbuti să-l întîlnească niciodată.

Îndată după ce Tetahiti scoase capetele din vîrful suliţelor, *vahineele* socotiră ştearsă insulta suferită. Cu toate acestea, Horoa şi Tumata lăsară să se scurgă timpul cerut de buna cuviinţă, înainte de a se instala în *pa.* Ele ocupară, împreună cu Raha, Faina şi Taiata, vasta încăpere a parterului din cabana tahitienilor, iar Tetahiti îşi păstră partea de sus. Noaptea se retrăgea acolo, îşi lua înăuntru scara, închizînd trapa din podeaua încăperii sale. În timpul zilei, scara era legată cu un lanţ, afară, iar lanţul era încuiat cu un lacăt luat de la Mac Leod. Un alt lacăt ţinea înţepenită trapa. Aceste măsuri de prevedere, care nu mirau pe nimeni, le dădeau femeilor de bănuit cum că în încăperea de sus era locul în care Tetahiti îşi ţinea ascunse armele.

De cînd venise pe lume Ropati, Purcell pleca la lucru mai tîrziu şi se întorcea acasă mai devreme. Şi-ar fi întrerupt pentru cîteva zile lucrul, pentru a se consacra fiului său, dacă ar fi avut răgazul s-o facă. Dar se temea că îi va da lui Tetahiti impresia că încearcă să-şi amîne plecarea din insulă.

Ajunse la ultima parte a muncii sale : fixă căptuşeala lemnoasă de barele transversale. Deşi avusese intenţia, pentru a face cabina etanşă, să prindă în cuie o pînză pe vîrful şi în părţile lăturalnice ale rufului, şi de a o vopsi, îşi dădu silinţa să lase o cît mai mică distanţă între scînduri, pentru ca umezeala, umflînd lemnul, să le lipească una de alta. Dar pentru aceasta trebuia o ajustare foarte precisă şi destul de greu de realizat, dată fiind duritatea materialului de care dispunea. Minunata lemnărie de stejar a *Blossom*-ului, învechindu-se, se întărise, şi a o găuri cu burghiul nu era de loc o treabă uşoară. Totuşi, chiar ţinînd seama de toate aceste dificultăţi şi de încetinirea ritmului său de lucru, Purcell socotea că va fi gata în mai puţin de două săptămîni. Angajamentul pe care şi-l luase faţă de Tetahiti avea să fie respectat. Va părăsi insula la data fixată de el însuşi.

Ropati împlinise de-abia zece zile, cînd i se făcu pentru întîia oară o baie de mare. Se afla în partea de vest a lui *Blossom Bay* o îngustă fîşie de pămînt, aproape închisă între

ocean, şi care, lărgindu-se, pătrundea pe o mică roată de pămînt, deasupra căreia se înălţa faleza ca un adăpost în calea vînturilor. Totdeauna potolite, totdeauna limpezi, talazurile veneau să moară acolo, în vremea fluxului, pe o mică plajă de nisip galben, fin sub talpa piciorului, minunat la vedere. Acesta era locul către care se îndreptară femeile într-o procesiune aproape solemnă, două dintre ele ducînd un vas cu apă de băut, cu care aveau să clătească pruncul după baie. Pătrunseră pînă la piept în mare, apoi, făcînd umăr lîngă umăr un cerc şi întinzînd braţele în apă, îşi împreunară mîinile, la mijloc, pentru a alcătui astfel un bazin de mică adîncime. Şi în acest bazin Ivoa îl afundă, încet-încet, pe Ropati. Dolofan, lunecos, senzual, începu de îndată să se zbenguiască, în vreme ce murmurele pioase ale femeilor se abăteau ca o mîngîiere asupra trupşorului său aurit. Purcell îşi privea fiul, peste umărul Itiei. Celelalte *vahinee* — acelea care nu aveau, sau care nu aveau, încă, privilegiul de a-l atinge pe Ropati — alcătuiau un al doilea cerc, în jurul celui dintîi. Cu părul negru, buclat şi de pe acum bogat, cu ochii vioi, pe jumătate închişi din pricina soarelui, cu o frîntură de surîs abia mijindu-i pe buze, Ropati avea, cîteodată, un aer cucernic ce stîrnea rîsul femeilor. Dar erau rîsete stăpînite, ca şi exclamaţiile ce urmau celor mai neînsemnate mişcări ale copilului. Purcell simţi toată emoţia care se ascundea în această reţinere. S-ar fi spus că era ceva religios în această primă baie, ca şi cum s-ar fi sărbătorit, în acelaşi timp maternitatea şi bucuria de a trăi.

O umbră răsări între soare şi Purcell. El întoarse capul. Era Tetahiti. Sprijinindu-se cu amîndouă mîinile pe umerii Horoei, mai înalt cu un cap decît ea, el privea pruncul, cu ochii în jos. Pentru întîia oară după trei săptămîni se găsea Purcell înaintea lui, iar inima începu a-i bate. Tetahiti stătea în faţa sa. Şi-ar fi putut strînge mîna, întinzînd braţul deasupra îndoitului cerc alcătuit de *vahinee*. Dar tahitianul părea a nici nu-l fi văzut. Doar încremenirea nefirească a trăsăturilor sale arăta că era pe deplin conştient de privirea aţintită de Purcell asupra sa. Purcell aşteptă cîteva clipe bune, privindu-l din cînd în cînd pe Ropati, în speranţa că Tetahiti se va folosi de prilejul acesta pentru a zvîrli o privire înspre el. Fu dezamăgit în aşteptare. Nici o singură dată Tetahiti nu-şi ridică ochii.

Purcell se întoarse pe călcîie, ieşi din apă, urcă partea stîncoasă a fîşiei de pămînt şi intră în *Blossom Bay*. Auzea în urma sa, tot mai încete, pe măsură ce se îndepărta, vătuitele exclamaţii de bucurie ale femeilor. Se simţea înlăturat de la fericirea lor, izgonit din viaţa lor. Pătrunse în grota şalupelor şi se puse din nou pe lucru, cu un nod în gît. Întreaga atitudine a lui Tetahiti îi tălmăcea limpede, ca şi cuvintele, gîndul că pentru el *peritanul* încetase să mai fie un locuitor al insulei şi că îl socotea ca şi plecat.

A doua zi, Itihota apăru la amiază în grota şalupelor, aducîndu-i de mîncare lui Purcell. Se îndreptă din umeri, ca să-i surîdă, cînd, în urma ei, o zări pe Vaa, mai bondoacă şi mai rotundă ca niciodată. Fu surprins de prezenţa ei. Ea nu mai cobora de loc spre *Blossom Bay*, socotind că prea e abruptă poteca, pentru starea în care se găsea.

Itihota puse mîncarea de peşte şi fructele pe şalupă şi spuse :

— Mă duc să mă scald.

Şi se îndepărtă de îndată. Purcell o însoţi cu privirea, care se opri apoi asupra Vaaei. Ea se aşezase pe o grămadă de scînduri cu un aer placid.

— Ce s-aude, Vaa ?

— M-a bătut, spuse ea, după o clipă. Ştii tu de ce.

— Tare ?

— Foarte tare. Apoi a spus : „Vino în casa mea. Vei fi *vahineea* mea, iar copilul pe care-l porţi în pîntec va fi al meu." Atunci am spus : „Trebuie să vorbesc cu Adamo". Şi el a spus : „Adevărat. Ăsta-i obiceiul. Du-te."

— În această privinţă nu cunosc obiceiul, spuse Purcell. Ce trebuie să fac ?

— Dacă vrei să mă păstrezi, du-te la Tetahiti şi spune-i : „Vaa este *vahineea* mea". Dacă însă nu vrei să mă păstrezi, atunci, spune : „Bine. Du-te la el."

— Dar tu, spuse Purcell, tu ce vrei ?

Vaa coborî ochii, privind în pămînt.

— Tu ce vrei ? repetă Purcell.

Tăcere.

— Bine, spuse Purcell, dînd din umeri, de vreme ce te vrea, du-te cu el.

Vaa ridică ochii şi încîntătorul ei surîs reapăru.

— Eşti mulţumită ?

— *Aué*, sînt mulţumită !

Şi reluă :

— M-a bătut foarte rău. Nu cu pălmuţa, cum m-ai bătut tu. E un mare şef. Voi fi femeia unui mare şef.

— După ce eu voi fi plecat, spuse Purcell, toate *vahinele* de pe insulă vor fi femeile unui mare şef.

— Voi fi femeia unui mare şef, spuse Vaa, cu încăpăţînare.

Purcell surîse.

— *You are a stupid girl*, Vaa.

— *I am ! I am !*

— Şi eşti foarte norocoasă. Întîi, femeia şefului unei piroge, apoi, femeia şefului insulei...

— Sînt *vahinee* de şef, spuse Vaa, cu demnitate.

Purcell surîse. „Bineînţeles, măritişul cu mine ar fi fost o mezalianţă."

— Acum plec, spuse Vaa.

Şi, fără a-i face măcar un semn cu capul, Vaa ieşi în grabă. Purcell o urmări cu privirea. *Vahineea* marelui şef ! Şi n-au trecut decît cîteva săptămîni de cînd voia să-l asasineze !

În grota şalupelor, Purcell simţea toată ziua în nări mirosul puternic al mării. Sarea şi iodul pătrundeau totul, încît pînă şi lemnul proaspăt, tăiat cu ferăstrăul, îşi pierdea, după puţină vreme, mirosul plăcut. Acestea erau ultimele sale zile pe insulă. Încerca să se concentreze asupra lucrului pe care-l avea de făcut şi să se gîndească la viaţa sa pe ocean, cu Ivoa. Dar seara, întorcîndu-se de la *Blossom Bay*, regăsea, de îndată ce pătrundea în pădure, mirosul pămîntului. Tiareele şi hibiscuşii erau în floare şase luni din douăsprezece, dar luna iunie adusese cu sine o risipă de flori, ale căror nume îi erau necunoscute şi pe care, de la zece metri, nu le deosebea de păsărelele multicolore ce zburau deasupra lor. Era o neînchipuită orgie de miresme. Pietrele drumurilor fuseseră năpădite de muşchi şi de iarbă şi presărate cu tufişuri de floricele galbene, cu tulpina scurtă. Purcell mergea cu luare-aminte ca să nu le calce în picioare. După asprimea nisipului şi a stîncii, simţea sub picioarele desculţe iarba moale şi călduţă.

Puţin mai tîrziu, întins în întuneric alături de Ivoa, Purcell asculta răsuflarea lui Ropati. Minunat copil tahitian ! Nici un ţipăt ! Nici o lacrimă ! Ropati dormea gol în leagăn, la

fel de tăcut ca un mic animal sănătos. De cînd Tetahiti îi atribuise tabuul, Purcell dormea iar cu pereţii mişcători larg deschişi, aşteptînd nerăbdător ivirea lunii de după un nor ca să-l poată vedea mai bine pe Ropati.

Un minut mai tîrziu, închise pe jumătate ochii. Deasupra capului, sus, şopîrlele adăpostite printre frunzele de pandanus ale acoperişului lunecau din tulpină în tulpină, cu un foşnet uşor ce putea părea stîrnit de vreun suflu al vîntului, dinspre munte. Purcell lovi încet cu palma în lemnul peretelui de după cap. Totul încetă deodată. Şi îşi închipui lungile şi subţirelele şopîrle — doar coada era de ele — ghemuite între două frunze, înfricoşate, cu inima zbătîndu-li-se sub pielea verde. De opt luni de zile de cînd vieţuiau împreună cu el, cu desăvîrşire ascunse şi în afară de orice primejdie, erau mereu la fel de înspăimîntate.

Adormise pesemne. Deschise iarăşi pleoapele. Luna era înaintea ochilor săi. Îşi aduse aminte că voia să-l vadă pe Ropati şi se ridică într-un cot. Ivoa se mişcă în somn. Întinsă, goală şi ea, cu păru-i lung răvăşit în jurul capului, în chip de aureolă neagră, dormea, cu o mînă ţinîndu-şi sînul doldora de lapte, şi cu cealaltă pe leagănul lui Ropati. Purcell îşi trecu dosul palmei pe obrazul ei. O singură grijă, de acum înainte, pentru Ivoa, un singur scop, iar toate celelalte lipsite aproape de însemnătate. Rostul vieţii aflat o dată pentru totdeauna, făcea de prisos ca ea să-l mai caute, ca el, în spaimă şi rătăcire.

Se aplecă şi, din nou, văzu cu surprindere cît era de mic copilaşul. Vor trece, cu siguranţă, zece ani pînă ce să ajungă a umple solidul pătuc de stejar, pe care i-l făcuse. Deodată, lui Purcell îi veni să rîdă. Era, într-adevăr, foarte mic ! Foarte mic şi foarte gras ! Iar trupul său dobîndea, sub razele lunii, o culoare caldă, de bronz auriu, puţin vetust, de parcă cele douăsprezece zile ce se scurseseră de la naşterea lui fuseseră de ajuns ca să-i dea acea patină.

— Nu dormi, Adamo ?

Ivoa îl privea.

— Nu.

— Ţi-e capul plin de griji.

— Nu.

Urmă, după aceasta, o îndelungată tăcere. El avu impresia că răspunsul îi fusese prea tăios şi reluă :

— Îl priveam pe Ropati.

Ivoa își întoarse capul spre stînga și cercetă pruncul, zăbovind asupră-i cu o privire de scrupuloasă atenție, ca și cum îl vedea pentru întîia oară, și, cu glasul scăzut, spuse pe un ton imparțial :

— *Aué,* frumos mai e !

Purcell rîse încetișor, apoi se apropie de Ivoa, își lipi obrazul de obrazul ei și, împreună, îl priviră pe Ropati.

— E frumos, repetă Ivoa.

O clipă mai tîrziu, Purcell lăsă capul să-i cadă iarăși pe frunzișul pernei. Se simțea abătut și obosit. În liniștea ce se așternu după aceea, mișcările furișe printre frunze începură din nou.

— La ce te gîndești ? spuse Ivoa.

— La șopîrlele astea.

Ea începu să rîdă.

— Dar e adevărat ! spuse el întorcînd, cu vioiciune, capul spre ea.

— Ce anume ?

— Chiar îmi plac mult. Au picioruțe mărunte și aleargă. Nu se tîrăsc. Tîrîtul e dezgustător.

Și reluă :

— Sînt drăguțe. Aș fi vrut să le îmblînzesc.

— De ce ?

— Ca să nu le mai fie frică de noi.

Și continuă :

— Aveam chiar un plan cum să le îmblînzesc. Dar acum e prea tîrziu.

Ea îl privea în tăcere și, cum era întoarsă cu spatele la lună, Purcell de-abia îi mai deslușea obrazul. Se scurse un lung minut. Ascultau lunecarea șopîrlelor.

— Pereții ăștia mișcători erau cea mai mare mîndrie a mea, spuse el deodată, cu un glas sugrumat, ca și cum ar fi continuat o discuție, mai înainte începută.

Urmă, din nou, o tăcere, iar Ivoa spuse acum, cu un glas cald și în șoaptă, strecurîndu-și mîna într-aceea a lui Purcell :

— Dar fotoliul ?

— Cu fotoliul a mers mai ușor. Adu-ți aminte cum am lucrat la pereți.

— Da, spuse ea, ai muncit mult.

Ivoa tăcu, răsuflarea i se schimbă.

Purcell întinse mîna, trecîndu-şi degetele pe obrazul ei. Plîngea. El atinse obrazul cu vîrful degetelor. Îndată, ea se ridică în cot şi aşteptă. Acesta era ritul. El îi strînse părul răvăşit, într-un singur smoc, pe care-l puse sub pernă, şi îşi strecură braţul pe după ceafa ei.

— Eşti mîhnită ? spuse el în şoaptă, cu obrazul foarte aproape de al ei.

Ea răspunse, după o clipă :

— Pentru Adamo. Nu pentru Ivoa.

— De ce nu pentru Ivoa ?

Şi el reluă pe un ton fără timbru :

— Era o casă frumoasă.

Ea îşi vîrî capul în albia umărului lui şi spuse :

— Mă duc unde se duce Adamo. Adamo e casa mea.

„Adamo e casa mea !" Cu ce ton rostise aceste vorbe !

Se scurseră cîteva secunde, apoi Purcell îşi spuse în sinea sa : „Mehani, Uili, Ropati. Morţi !" Poate că, la urma urmelor, era chiar mai bine să părăsească insula... Dădu din cap, iritat. Dar nu, de ce să se mintă, nu gîndea chiar aşa ; cu toţi morţii de pe ea, insula era, totuşi, insula : singurul ungher pe lume, clipa unică a vieţii sale, în care fusese fericit.

Se îndreptă puţin, pentru a încerca să desluşească obrazul Ivoei.

— Tetahiti a spus : „Cînd *Scheletul* i-a ucis pe Kori şi Mehoro atunci era momentul în care trebuia să vii cu noi".

Cum ea nu răspundea nimic, el îi înălţă cu mîna dreaptă obrazul şi îşi aţinti privirea în ochii ei. Dar numai părul îi era luminos. Îi văzu doar petele întunecate ale irişilor abia desluşindu-se pe albul nelămurit al ochilor.

— Şi tu, Ivoa, tu ce crezi ?

— La fel au gîndit toţi tahitienii.

— Dar tu ce părere ai ?

Nici un răspuns.

— Spune, Ivoa.

— Adamo este *tané*-ul meu.

Prin urmare, şi ea. Şi ea credea că el greşise. Încă o dată, Purcell se simţi singur. Izolat de toţi. Condamnat de toţi. Şi luptînd, din răsputeri, ca să nu se simtă vinovat. Tăcea şi îi părea că însăşi tăcerea era ceva trist şi amar în care se scufunda.

— Omule, spuse Ivoa, şi dacă ar fi s-o iei de la capăt ?

Purcel rămase uluit. O întrebare venită din partea Ivoei ? Şi încă ce întrebare ! Rezerva, prudenţa, reticenţa ei cînd era vorba despre probleme importante, tot ce ştia el cu privire la caracterul ei, dezminţit în cîteva cuvinte... Dar poate că nu făcea decît să se lupte cu sine însăşi, ca să-l ajute.

— Nu ştiu, spuse el, în cele din urmă.

Fu uimit de răspunsul său. Se împliniseră de abia trei săptămîni de cînd socotise îndreptăţită abţinerea sa faţă de cererea lui Tetahiti. Dar de atunci, o îndoială trebuie să i se fi strecurat în suflet, ca o cîrtiţă. Şi, deodată, îndoiala ieşise la suprafaţă, şi nu ca un gînd ce este înlăturat, ci ca o părere ce capătă glas.

Îşi retrase braţul, se sculă în picioare şi făcu, la întîmplare, cîţiva paşi prin odaie, apoi se rezemă de unul dintre pereţii mişcători şi privi afară spre grădina luminată. Îl omorîse pe Timi, da, chiar îl omorîse, numai intenţia atîrna în cumpănă, iar după acest asasinat, propria sa poziţie i se părea de neînţeles. Din cînd în cînd îşi tot spunea că viaţa unui om — oricare i-ar fi fost crimele — era sacră. Dar tocmai cuvîntul *sacru* îi părea acum lipsit de sens. De ce *sacru* ? Pentru a-i da putinţa să săvîrşească şi alte crime ?

Gîndul acesta îl izbi drept în inimă. Ieşi în grădină şi făcu cîţiva paşi, clătinîndu-se ca un om beat. Năduşeala îi curgea pe frunte şi la subsuori. Spusese : „Nu voi ucide !“ Crezuse că a ales o atitudine exemplară. Şi, într-adevăr, era exemplară ! Numai că exemplul era zadarnic. Nimeni nu-şi putea îngădui luxul de a-l urma. Pretutindeni se găsea un criminal care trebuia doborît : Burt, pe *Blossom*. Mac Leod, în insulă... şi Timi ! „Timi, pe care eu l-am ucis. Nimeni nu mi-a putut urma exemplul ! Nici chiar eu !“

— Adamo ! se auzi glasul Ivoei.

Se întoarse în casă, bălăbănindu-se pe picioare, ca ameţit de o lovitură. Se simţi la fel de abătut şi de dezrădăcinat ca în ziua în care Uili îi repezise un pumn în obraz. Se lungi pe pat, alături de Ivoa, şi în clipa în care se pregăti să-şi strecoare braţul sub ceafa ei, îi adună maşinal într-un mănunchi părul şi i-l puse, din nou, pe pernă.

— Nu eşti mulţumit ? spuse Ivoa.

În limbajul reţinut al Ivoei, „Nu eşti mulţumit ?“ însemna : „Eşti nefericit ?“

Purcell făcu „nu", cu capul, şi, cum ea îl privea mai departe, spuse :

— Capul mi-e plin de grijă pentru Ropati.

— De ce ?

— Pe pirogă. Cînd vom fi în largul mării.

— M-am gîndit eu la asta, spuse Ivoa.

Şi reluă :

— Trebuie să-l dăm.

Purcell se ridică şi o privi uluit.

— Să-l dăm !

— Da, spuse ea, calmă, cu lacrimile curgîndu-i pe obraji.

— Să-l dăm pe Ropati ! strigă Purcell.

— Înainte de a pleca.

Era un contrast izbitor între faţa-i plînsă şi tonul ei calm.

— M-am gîndit, reluă ea.

— Cum te-ai gîndit ?

— Poate că, pe cînd vom fi în pirogă, vîntul va sta. Şi apoi, în fiecare zi trebuie mîncare. Şi într-o zi nu mai e nimic. Şi atunci Ivoa nu mai are lapte.

El spuse, după un minut :

— Şi în insulă cine îl va hrăni pe Ropati ?

— Vaa.

— Plecăm peste două săptămîni.

— Nu, spuse Ivoa. Nu înainte ca Vaa să nască. Am vorbit cu Tetahiti.

Purcell spuse, pe un ton uscat :

— Ai şi aranjat totul ?

— Adamo e înfuriat ? spuse ea, lipindu-se de el şi ridicîndu-şi capul, ca să-i vadă ochii.

— Da.

— De ce ?

— Tu hotărăşti. Şi toată lumea ştie, în afară de mine.

— Nu ştie nimeni, spuse ea cu vioiciune, în afară de Tetahiti. Trebuia să-l întreb pe Tetahiti, înainte de a vorbi cu tine. Şi nu Ivoa hotărăşte, spuse ea, lipindu-se cu tot trupul de el, ci *tané*-ul ei.

El îşi dădea seama că se înfuriase fără rost, dar nu izbuti să se stăpînească. Se desfăcu din strînsoarea Ivoei, se dădu jos din pat şi făcu cîţiva paşi în odaie. Ea avea dreptate, avea de o mie de ori dreptate : un prunc de patru săptămîni pe o şalupă ! Frigul, furtuna, foamea..

— Şi cui vrei să-l dai ? spuse el, cu asprime.

— Omaatei.

Nici în această privinţă Purcell nu avea ce să spună. Picioarele îi erau slabe şi fără putere. Se aşeză pe pragul pereţilor mişcători, sprijinindu-şi capul pe canatul de lemn.

— Adamo, se auzi, în cameră, glasul Ivoei.

Nu răspunse.

— Adamo !

Nu era în stare să răspundă. Era curajoasă, minunată şi, totuşi, în această clipă el era, în neştire şi absurd, pornit împotriva ei : „Ca şi cum nu eu aş fi de vină pentru toate cîte s-au întîmplat", gîndi el, deodată, la sfîşietoarea lumină de fulger a remuşcărilor şi a deznădejdii. „Morţii aceştia ! Această plecare ! Toate sînt din vina mea !"

O auzi, în spatele lui, scîncind. Se ridică, se întoarse spre pat şi se întinse alături de ea.

Pe măsură ce plecarea lui Purcell se apropia, nemulţumirea se făcea tot mai vădită printre *vahinee,* chiar şi printre cele ce locuiau în *pa.* În lungile după-amieze din grădina Ivoei, glasurile deveneau, în prezenţa lui Tetahiti, stăruitoare. Nimeni, la drept vorbind, nu îndrăznea să i se adreseze, dar văicărelile stîrnite urmăreau, în schimb, tocmai acest scop. Adamo şi Ivoa vor pleca spre Tahiti, bietele de ele vor rămîne aici, cu un singur *tané* la zece *vahinee ! Aué !* Tahiti ! În Tahiti era o lagună şi nu era niciodată frigul de aici, iar oamenii erau blînzi şi lipsiţi de înverşunare.

Aceeaşi temă fu reluată, zi de zi, în fel şi chip, pînă cînd mai multe *vahinee* — printre care se număra şi Horoa — îi cerură lui Purcell să plece cu el în Tahiti, într-o a doua şalupă. El refuză. A doua şalupă nu era bună, iar cea de a treia nu făcea nici ea, mai mult. *Vahineele* nu vor şti să conducă o şalupă în largul mării. Şi apoi, oricum, el însuşi nu avea decît puţini sorţi de izbîndă.

Visul de a revedea Tahiti fu astfel spulberat chiar din clipa înfiripării lui. Consternarea fu atît de adîncă, încît ea se manifestă în chip de reproş şi, cum nu puteau avea nimic împotriva lui Adamo — sărmanul Adamo ! — discuţiile de după amiază luară o întorsătură mai înţepătoare. O altă temă se ivi atunci : fătărnicia lui Tetahiti. Şeful nu îndrăznea să-l ucidă pe Adamo, pentru că Adamo nu se făcuse cu nimic vinovat, dar îl trimitea să se înece, împreună cu femeia lui,

în mare. Această vedere asupra lucrurilor fu desfăşurată cu atîta iscusinţă, şi în forme atît de perfide, încît Tetahiti, exasperat, se ridică şi, fără a spune nici un cuvînt, se duse acasă şi nu mai apăru, a doua zi, în grădina Ivoei. Cînd reveni, îl întîmpinară cu vorbe atît de mieroase, încît îl făcură să creadă că fermitatea de care dăduse dovadă pusese femeile la respect. Dar chiar a doua zi ofensiva reîncepu. Întîi, sub forme mai acoperite : drăgălaşul Ropati, mititelul de el, ce piele frumoasă avea ! Tahitienii erau prea negri. *Peritanii,* prea palizi ; Ropati avea tocmai culoarea potrivită ! *Aué,* sărmane *vahinee,* acum pentru ele totul era pierdut : numai Ivoa şi Vaa vor avea copii de culoarea aurului !

A doua zi se aduseră, din nou, laude lui Ropati, pentru culoarea lui, atît de rară, de acum înainte, în insulă, dar vîna aceasta, încă din ajun prea mult exploatată, era ameninţată de secătuire, cînd Itihota, ieşind din obişnuita ei tăcere, născoci altceva. Ea descrise existenţa lui Adamo şi a Ivoei pe pirogă şi primejdiile pe care vor avea să le înfrunte. Se întreceau, cu toate, în prevestiri rele. Şi, deşi în această clipă Adamo era doar pe uscat, în grota din *Blossom Bay,* iar Ivoa îl alăpta, tocmai, pe Ropati, erau, de pe acum, atît unul, cît şi celălalt morţi în ochii tuturora. *Aué !* Ocrotească-ne *Eatua !* Mort drăguţul de Adamo, care n-a făcut nimănui un rău ! Moartă drăgălaşa Ivoa, fiica marelui şef Otu, nepoată a tatălui lui Tetahiti !

Se stărui, bineînţeles, foarte mult, asupra legăturilor de sînge, care ar fi trebuit să o cruţe atît pe ea, cît şi pe *tané*-ul ei de această moarte absurdă, şi chiar se schiţă, în această privinţă, o reluare a temei ipocriziei. Dar Omaata o socoti primejdioasă şi le-o reteză scurt.

Litania cu privire la moartea, neîndoielnică acum, a lui Adamo şi Ivoa, umplu două după-amieze, iar după aceea, Itia descoperi un nou subiect : Adamo va pleca. Tetahiti va rămîne singurul bărbat de pe insulă, şi dacă e aşa, ce se va alege de bietele *vahinee,* în cazul în care Tetahiti ar cădea la pat, bolnav, şi ar muri ? Şi atunci le deveni foarte limpede faptul că boala îl va prinde, de acum înainte, pe Tetahiti la toate răscrucile vieţii şi că cele zece *vahinee* vor fi, în scurtă vreme sortite văduviei, fără nici un *tané* care să le umple existenţa şi să le apere. Îl plînseră, aşadar, pe Tetahiti, în prezenţa sa. Îi aduseră chiar cuvenitul elogiu. Şi viitoarele

sale văduve îşi plînseră propria lor soartă din clipa în care el se va fi dus. Minunată temă, pe care erau pornite s-o exploateze pînă la capăt, cînd totul se strică, printr-o greşeală a Vaaei. Mulţumită de noul ei *tané* şi de poziţia ei, Vaa nu luase, în nici un fel, parte la văicărelile prietenelor. Dar, deodată, gîndul că ar fi putut ajunge văduvă, fără vreo speranţă de a se putea recăsători, i se înfipse în cap cu o mare putere. Fu tulburată de acest gînd. *Aué,* dacă Tetahiti moare, ce se întîmplă cu Vaa ? Interesele ei erau nesocotite, era nedreptăţită. Era foarte limpede. Plecarea lui Adamo o lipsea de un *tané* de rezervă. Căci, la urma urmelor, tot mai bine era să ai un *tané* care să nu fie mare şef decît să n-ai nici un *tané.*

Reacţia îi fu promptă. Merse drept spre Tetahiti, se înfipse înaintea sa pe boantele-i picioare zdravene, şi, sprijinindu-şi pîntecul cu amîndouă mîinile, izbucni în reproşuri violente.

Tetahiti, care, aşezat pe pragul peretelui mişcător, îl dezmierda tocmai pe Ropati, nici măcar nu-şi ridică privirea. În clipa în care Vaa isprăvise, el se sculă în picioare, dădu maică-si pruncul, o pălmui pe Vaa fără brutalitate şi, întorcîndu-se către femei, le vorbi, cu un ton ferm. Luase o hotărîre cu privire la *peritan,* şi nu ele vor putea, orice ar spune, să i-o schimbe. El ştia foarte bine că mai uşor este să smulgi ceva din strînsoarea caracatiţei decît să faci o femeie să tacă. Dar dacă *vahineele* se vor încăpăţîna, trăncănind într-una vrute şi nevrute în prezenţa sa, atunci el se va duce pe munte, unde va trăi singur, şi nu se va întoarce decît pentru a se asigura că Adamo a plecat.

Vorbele acestea impuseră tăcere, o tăcere care stărui. Dar privirile, suspinele, lacrimile, mîhnitele clătinări din cap nu încetară încă. Şi, cel puţin vremea cît Tetahiti era de faţă, femeile nu conteniră să se folosească de ele, din plin.

O săptămînă după incidentul provocat de Vaa, Purcell îl văzu pe Tetahiti intrînd în grota şalupelor. Pătrunse înăuntru, fără să-i dea bună ziua, făcu cu paşi repezi înconjurul ambarcaţiunii şi spuse, fără a-l privi :

— E gata piroga ?

Purcell se simţi iritat de această introducere bruscă. Luă o rindea din lada cu scule şi se apucă să facă barei transver-

sale curbura. O clipă mai tîrziu văzu, cu coada ochiului, că Tetahiti îl privea drept în faţă şi spuse, pe un ton uscat :

— Aproape.

— Ce-i mai lipseşte ?

— Mai am de vopsit, de pus pînza, pe care s-o vopsesc, şi sînt gata.

Urmă o tăcere, în răstimpul căreia nu se auzi decît zgomotul uşor al rindelii migălind cu răbdare lemnul.

— Dar pînza ce rost are ?

— Să împiedice pătrundera apei.

Tetahiti îşi trecu mîna pe acoperiş.

— Şi aşa cum e piroga asta, poate merge ?

— Da.

Urmă o tăcere, şi Tetahiti reluă :

— Bine. O s-o încercăm noi, mîine dimineaţă.

— Noi ? spuse Purcell, ridicînd capul şi fixîndu-l pe tahitian cu un aer uluit.

— Tu şi cu mine, spuse Tetahiti, impasibil.

Se întoarse pe călcîie, ajunse la ieşirea din grotă şi spuse, peste umăr :

— Mîine, cînd apele vor creşte, şi pieri.

Cînd ajunse, seara, acasă, Purcell nu le spuse nimic *vahineelor* despre această scenă, şi, după atitudinea lor, îşi dădu seama că nici Tetahiti nu suflase o vorbă. Dar de îndată ce se lăsă întunericul nopţii, şi cînd fiecare se afla acasă la el, Purcell o porni, însoţit de Ivoa, spre locuinţa Omaatei.

Două *doedoe* — cîte unul în faţa fiecărei ferestre, larg deschisă — ardeau, pentru alungarea *tupapahuilor*, dar aceasta, doar din deprindere : luna lumina ca şi cum ar fi fost ziua-n amiaza mare. Omaata aţipise, cu Itia, aidoma unui prunc, în braţe. Masa trupului ei, săpînd o albie sub ea, făcea să pară că somnul îi era mai adînc decît al oricărui alt om.

Purcell îi atinse obrazul şi ea deschise ochii, îndată. Şi deşi ei erau potriviţi şi cu talia, şi cu faţa Omaatei, Purcell îi vedea de fiecare dată cu aceeaşi uimire, căci păreau imenşi.

— Adamo, spuse ea, surîzînd.

Itia se trezi şi ea şi, rotundă şi mărunţică, îi privi, clipind din gene, pe noii-sosiţi, apoi sări brusc din pat ca să-l îmbrăţişeze pe Adamo. Era fericită ca un copil că Adamo ţîşnise deodată în faţa ei, într-o clipă în care nu se aştepta să-l vadă.

Purcell povesti despre întrevederea sa cu Tetahiti.

— Poate, spuse Itia, cu ochii încă fermecaţi de plăcerea surprizei, poate că se duce pe pirogă, împreună cu tine, te răstoarnă în apă şi se întoarce şi spune : „E un accident".

— La asta m-am şi gîndit.

Omaata se ridică în cot, şi toţi muşchii, precum şi rotunjimile trupului ei sculptural se însufleţiră.

— A făgăduit tabuul pentru viaţa lui Adamo.

— E viclean, spuse Ivoa.

— Poate, spuse Itia, vrea numai să vadă dacă e bună piroga. Dacă e bună, o ia şi pleacă în Tahiti.

Spunînd acestea, ea rîse, şi rîsul ei ciripi prin încăpere, ca o pasăre. Apoi alergă, zvîrlindu-se iarăşi de gîtul lui Purcell. De astă dată o îmbrăţişă şi pe Ivoa. Aceasta îi întoarse, din toată inima, mîngîierile. Dar faţa îi rămînea tristă.

— Tetahiti nu e rău, spuse Omaata, cu ochii ei imenşi aţintiţi asupra Ivoei.

— Poate că îl omoară pe Adamo, spuse Ivoa.

— Nu, spuse Itia, ajungînd iarăşi în pat, unde se aşează pe picioarele Omaatei, care păru că nici măcar nu băgase de seamă. E supărat pentru că Itia a spus : „Îi trimiţi pe Adamo şi pe verişoara ta, Ivoa, în piroga *peritană*, şi ei se înecă". Vrea să vadă dacă piroga e bună. Nu vrea să se simtă vinovat în sufletul său.

— Copila are dreptate, spuse Omaata. Tetahiti se simte foarte umilit de toate cîte i le-am spus noi.

— Poate că e numai curios, spuse Purcell. Nu s-a urcat niciodată într-o mică pirogă *peritană*, cu acoperiş.

— Poate că te omoară, spuse Ivoa.

— Ropati e singur. Mă duc să-l păzesc ! strigă deodată Itia, ca şi cum ar fi socotit că dezlegase problema şi că din acea clipă discuţia se putea dispensa de prezenţa ei.

Cum se repezea spre uşă, Omaata o opri, apucînd-o de braţ.

— Avapuhi e cu el.

— Totuşi mă duc, strigă Itia.

Întoarcerea Itiei la urîtele ei apucături surprinse pe toată lumea. Ivoa dădu din cap, cu un aer hotărît.

— Plecăm. Adamo are nevoie de somn.

De ruşine, Itia se făcu pămîntie la faţă, se bosumflă ca şi cum ar fi fost gata să izbucnească în plîns, şi se repezi în braţele Omaatei.

— Pe mîine, Itia, spuse Ivoa cu un glas dulce şi aplecîndu-se spre ea. Vino mîine dis-de-dimineaţă. Ai să-l vezi pè Ropati.

Cu palma enormei sale mîini, Omaata lovea uşor umărul mic şi rotund al Itiei, dar privirea îi rămînea aţintită în ochii Ivoei.

— Ai să ajungi o adevărată *peritană*, spuse ea cu un uşor surîs. Îţi umpli capul de griji.

— Vor fi împreună în largul mării, spunea Ivoa. Tabuul a fost dat pe insulă.

Purcell desluşi în fizionomia Omaatei că argumentul o pusese pe gînduri. Şi, deodată, îşi aduse aminte : un tabu îşi pierde puterea oriunde, în afară de locul în care e dat.

— Cere-i lui Tetahiti să te urci şi tu în pirogă, spuse Omaata, după o clipă.

— I-o voi cere, spuse Ivoa şi obrazul i se destinse.

A doua zi, dimineaţa, de îndată ce Tetahiti adunase *vahineele* pe plajă ca să împingă împreună piroga pe apă, ea „ceru" într-adevăr, dar se alese cu un refuz cît se poate de hotărît.

Blossom Bay fiind cu faţa spre nord, iar vîntul suflînd în această dimineaţă din sud-est, apele mării erau liniştite, aşa încît împingerea şalupei pe apă fu treabă uşoară. Purcell îi dădu lui Tetahiti echea iar el însuşi ridică pînzele care, însă, din pricină că şalupa se găsea sub vîntul insulei, începură să fluture uşor, iar Purcell, reîntorcîndu-se în cockpit, puse la locul ei rama din spate, pentru a scoate şalupa cu parîmele la capul Horoa. Astfel fusese numită faleza abruptă şi crestată care despărţea, către est, *Blossom Bay* de *Rope Beach*. Ea îşi datora numele unei rele căzături suferită de Horoa prin acele locuri la începutul lui mai, pe cînd căuta ouă de rîndunică de mare.

De îndată ce şalupa dublă acest cap, velele se umflară deodată, greementul începu a vibra, ambarcaţiunea zvîcni înainte, iar Tetahiti, după ce îi dădu din nou echea lui Purcell, se aşeză în faţa cabinei, cu spatele către el. Briza era răcoroasă, şalupa canarisită puternic într-un bord, iar Pur-

cell filă şcota astfel ca ambarcaţiunea să navige cu vînt larg şi apoi din pupa. Vasul se redresă şi începu să alerge, străbătînd valul. Purcell îşi încleştă mai tare mîna pe eche. Trecuseră opt luni de cînd nu mai simţise un grătar de punte tremurîndu-i sub picioare. Deşi construise o bancă pentru timonier, sta, totuşi, în picioare, cu un genunchi pe bancă, cu ochii aţintiţi la prova, gata să îndrepte, cu o uşoară mişcare a mîinii, devierile vasului. Vibraţiile mînerului de stejar în găoacea palmei îi făceau plăcere. Şalupa îşi luase avînt, dînd o minunată impresie de alunecare şi de zbor. Ajungea din urmă un talaz, căruia îi strivea creştetul trecînd peste el, ca o sanie pe zăpadă şi, îndată un alt val o surprindea din spate, zvîrlind-o în golul ce i se căsca în faţă. Dar etrava vasului nici nu apuca bine să se afunde pînă la copastie că vela o şi smulgea, aruncînd-o mai departe. Împinsă de val şi de vînt, şalupa înainta, din creastă în creastă, cu încetiniri între valuri, urmate de ameţitoare avînturi. Părea că ar fi putut străbate fără oboseală, de la un capăt pînă la celălalt al lumii, mii de mile.

Întorcîndu-se, Purcell zări pe plajă, la *Blossom Bay*, grupul femeilor. Se micşorase în aşa măsură, încît nu mai fu în stare să le desluşească chipurile şi nici statura înaltă a Omaatei. Poate că fluturau spre el braţele. El însă nu le vedea. Insula însăşi nu era mai mare decît un ostrov acoperit de verdeaţă. „Aşa, îşi spuse Purcell în sinea sa, îmi va apărea cînd voi pleca." Cerul era cam ceţos, razele soarelui nu izbuteau să străbată, şi începu să simtă pe spinarea goală umezeala ceţei. Privi siajul, îşi scoase ceasornicul şi mai aruncă o privire spre insulă : şapte sau opt noduri. Cu viteza asta insula nu va mai fi, în mai puţin de o oră, decît un punct întunecat, în imensitatea orizontului.

Cu ochii aţintiţi, însă, asupra insulei, Purcell simţi că vasul deviază, mişcă echea la babord apoi privi prora şi mişcă echea în celălalt bord. Vîntul se înteţise, valurile deveniră tot mai dese şi mai înalte.

Tetahiti se întoarse. Dar nu cu totul. Îi arăta lui Purcell doar profilul şi coada ochiului stîng.

— Ivoa mi-a spus că îţi pare rău.

Şi deschise larg gura, vorbind pesemne foarte tare din pricina vîntului, dar Purcell de abia îl auzea.

— De ce să-mi pară rău ?

— Că nu ai fost alături de noi.

Nu spusese acest lucru. Nu chiar aşa. Spusese doar : „Nu ştiu". Dar de fapt era adevărat. Îi părea rău. În clipa în care Tetahiti îi pusese întrebarea, îşi dăduse seama că regreta.

— Da, spuse el, e adevărat.

Rămase neclintit, în picioare, cu mîna pe eche, cu privirea îndreptată spre profilul lui Tetahiti. Ivoa, atît de rezervată de felul ei... Oare ce mai putea nădăjdui ? Ce rost mai aveau toate acestea ? Toate întrebările acestea despre trecut ? Ieşirea aceasta, în doi, pentru a încerca şalupa ? Era absurd. Tot ce se petrecea de ieri seara era nefiresc, ciudat. Toate se desfăşurau ca într-un vis, fără şir, fără sens.

Se scurseră cîteva secunde, iar Tetahiti se mişcă din loc. Se mişcă dinadins foarte încet, iar Purcell îl privi fascinat. Îşi trecu întîi picioarele peste bancă, de parcă ar fi vrut să stea faţă în faţă cu *peritanul,* ceea ce şi făcu, într-adevăr, dar zăbovind îndelung, ca şi cum capul său ar fi urmat cu părere de rău drumul trupului. Obrazul lui Tetahiti, izbit în plin de biciuirea burniţei împroşcată de val, îşi încreţi şi mai mult brazdele tăiate adînc. Prin crăpătura pleoapelor grele, pupilele întunecate pe albul ochilor sclipeau cu o intensitate ce te stînjenea. Cu capul sever, lăsat în mîinile sprijinite pe lungile-i picioare muşchiuloase — atît de netede şi mate încît păreau înfăşurate în negru — el rămase locului, cu faţa spre Purcell, cu privirea aţintită în ochii lui.

— Adamo, spuse el pe un ton grav, o mare pirogă *peritană* soseşte în insulă. Şi vrea să ne facă rău. Atunci tu ce faci ?

— Rău, cum adică ? spuse Purcell.

— Ca *Scheletul,* spuse Tetahiti cu o voce surdă.

Urmă o tăcere, după care Purcell spuse :

— Lupt împotriva lor.

— Cu armă ?

— Cu arma, răspunse Purcell, pe un ton limpede.

Şi adăugă :

— Dar nu mai există decît o singură puşcă.

— Sînt două puşti, spuse Tetahiti.

O lucire sumbră îi cutreieră ochii şi el adăugă cu un accent triumfător :

— Am ascuns-o pe aceea a lui Mehani.

Şi reluă îndată, în şoaptă şi stăpînit, ca şi cum ar fi făcut o cumplită sforţare ca să-şi înfrîneze pornirea glasului.

— Iei în mînă puşca lui Mehani ?

— Dacă ne fac rău, da.

— Tragi în ei, cu puşca lui Mehani ?

— Da.

— Tu, *peritan*, tragi în *peritani* ?

— Trag.

Urmă o tăcere, şi cum Tetahiti nu mai spunea nimic, Purcell îl întrebă :

— De ce ai vrut să vii cu mine, pe pirogă ?

Tetahiti nu păru de loc surprins de această întrebare pusă fără înconjur. Răspunse, fără a şovăi :

— Ca să văd dacă e bună.

— Şi dacă nu e bună ?

— Dar e bună, spuse Tetahiti, pe un ton tăios.

Purcell îşi înghiţi nodul şi căută ochii tahitianului. Nu-i putea vedea. Tetahiti coborîse pleoapele aşa cum se închide o poartă.

O clipă mai tîrziu, îşi trecu la loc picioarele peste bancă, se întoarse din şolduri şi, cu spatele la Purcell, îi spuse peste umăr :

— A intrat multă apă în pirogă.

Purcell zvîrli o privire către grătar. De cîtva timp, apa pătrundea în şalupă. Nu era nimic serios, dar trebuia totuşi scoasă.

— Treci la eche, spuse Purcell.

Tetahiti se sculă, fără a spune un cuvînt. Apucînd echea, atinse, din nebăgare de seamă, mîna lui Purcell, dar nu-şi ridică privirea spre el.

Purcell dezlegă un ghiordel aflat sub banca de la cîrmă, ridică grătarele şi începu să scoată apa din fundul şalupei. Ca treaba să meargă mai repede, nici nu-şi mai mişca aproape capul, dar, după şuieratul greementului de deasupra sa, îşi dădu seama că vîntul se înteţise şi mai tare.

Simţi că Tetahiti îi atinge umărul. Se îndreptă din umeri.

— Priveşte !

Insula, la orizont, nu era de loc mai mare decît o stîncă, iar în urma ei se întindea pe creştetul apei, acoperind tot cerul către miazăzi, un nor prelung, ca cerneala de negru. Purcell aruncă o privire jur împrejur. Apele mării erau um-

flate şi răscolite. Iar valurile pornite către nord erau izbite acum în coastă de cele sosite din sud-vest şi apoi se spărgeau în cataracte.

— *The Southwester!* [1] strigă Purcell, lăsînd să-i cadă din mînă ghiordelul. Îşi dădu seama că vorbise englezeşte. Luă echea din mîna lui Tetahiti şi-i strigă, în vijelia vîntului: „Focul". Apoi, cum Tetahiti se repezi înainte, el desfăcu scota velei mari şi mişcă echea la babord. Şalupa giră, veni în vînt, iar Purcell se menţinu astfel încît să micşoreze unghiul de incidenţă al vîntului cu velele, înainte de a porni să-l înfrunte.

Era pentru întîia oară de la sosirea *Blossom*-ului în raza de vedere a insulei, cînd Purcell vedea cumplitul vînt de sud-vest luînd fără veste locul vîntului de sud-est. Tetahiti se zbătea cu scotele focului. Purcell îi strigă: „Mai întins"! Tetahiti făcu întocmai şi, întorcîndu-se, mai zăbovi o bucată de vreme, pentru a pune la loc grătarele şi pentru a lega ghiordelul, sub bancă.

Şalupa o ţinea drept spre insulă, dar tanga foarte puternic pe o mare răscolită, şi, cu pînzele aşa slăbite cum era, banda totuşi ameţitor. Purcell se aşeză în vînt iar Tetahiti alături de el, ca şi cum greutatea trupurilor lor laolaltă ar fi fost de ajuns să redreseze şalupa. Sub puterea vîntului, copastia se scufunda, cu totul, în apă, iar Purcell, aplecîndu-se pe spate, putea să vadă jumătatea din coca în întregime ieşită din apă, o parte din chilă şi, din cînd în cînd, însăşi talpa şalupei, ivindu-se prin străvezimea valului de un verde-albăstrui. Avu impresia că ambarcaţiunea aplecată aproape orizontal pe o parte îşi păstra printr-o minune echilibrul şi că cea mai neînsemnată zmucitură în plus o va face să se răstoarne în valuri.

Pentru a veni puţin în vînt, abătu cu cîteva grade la tribord, îi dădu lui Tetahiti echea şi îi strigă în bătaia vîntului: „Ţine-o aşa!" Şi, coborînd în cabină, aduse de acolo două parîme. Cu una dintre ele îl încinse pe Tetahiti, cu cealaltă se încinse pe sine însuşi, legîndu-le capetele de spătarul băncii.

Puse iarăşi mîna pe eche, veni sub vînt, şi şalupa începu din nou să se lase pe o coastă. Trecea minunat peste valuri, dar era năpădită de enorme mase de apă care scăldau, fără

[1] Vîntul sud-vest (în lb. engleză.)

încetare, teuga şi se rostogoleau înspumate de la picioarele catargului pînă la ghiu, şi, cu toată ocrotirea acoperişului, apa intrată în cockpit se şi ridicase pînă la nivelul ghiordelului. Clipă de clipă talazurile deveneau tot mai răscolitoare. Se spărgeau, împroşcînd jur împrejur cu un fel de înfrigurare ca şi cum ar fi clocotit într-un cazan prea mic. Dar, din fericire, ele nu ajunseseră încă prea înalte, cerul îşi mai păstra limpezimea, iar cînd şalupa se legăna o clipă pe creştetul vreunui val, Purcell mai apuca să zărească insula. Apoi simţi cum se rostogoleşte iar în adînc, orbit de năvala apei, cu mîna stîngă încleştată pe eche, cu dreapta pe copastie.

Iar furtuna de-abia începuse. Vîntul de sud-vest ! De Crăciun fuseseră trei săptămîni de vijelie, un potop de apă, arbori smulşi din rădăcini, o bucată de stîncă ruptă din insulă. În clipa în care norul de păcură de după insulă se va abate asupra lor, şalupa va începe să dănţuie pe ape !

Cu pieptul gol, leoarcă de apă, tremurînd de frig, cu faţa biciuită de vînt, cu mîinile învineţite şi ţepene, Purcell făcea într-una sforţări să răsufle între două valuri. Nu mai îndurase niciodată o vijelie atît de furioasă, pe bordul unui vas atît de mic. Şi una era, desigur, să înfrunţi o vreme crîncenă de la înălţimea dunetei de pe *Blossom* şi cu totul altceva aici, la nivelul mării, în mijlocul valurilor, şi mai de grabă pe dedesubt de cît pe deasupra lor.

Tetahiti se aplecă, lipi aproape buzele de urechea lui Purcell, şi urlă răspicînd fiecare cuvînt :

— Piroga !... prea întinsă !...

Şi, cu mîna, îi făcu gestul de coborîre a pînzelor.

Purcell înclină capul. Era adevărat. Prea forţa ca un bezmetic şalupa ! Era un lucru nebunesc să goneşti, pe un asemenea vînt, cu toate velele întinse. Dar nu avea încotro.

Şi, la rîndu-i, urlă şi el :

— Să ajungem... la insulă... înaintea norului.

Şi repetă, urlînd într-una :

— Înaintea norului !...

În aceeaşi secundă un val de apă îl plesni cu furie peste faţă, îi năpădi gura şi ochii şi îl răsturnă pe spate. Ieşi din apă, în cele din urmă, scuipînd, tuşind, pe jumătate înecat, cu mîna încleştată de eche şi simţind mişcîndu-se, lipit de umărul său, umărul lui Tetahiti.

Zări din nou insula. Alergau cu o repeziciune drăcească. Dar ea se vedea abia puţin mai mare decît era în clipa în care girase într-acolo. Era groaznic. Putea forţa oricît şalupa şi tot îi va mai trebui un ceas ca să atingă coasta. Nu va apuca s-o ajungă! Cerul se şi întuneca, apa devenea verde, vijelia avea să le-o ia înainte.

Cînd se trezise, dimineaţa, privise cerul şi mirosise vîntul. Vreme limpede, vînt uşor din sud-est. Mersese pînă la *Rope Beach:* apa numai bună pentru şalupă. Avusese chiar prevederea să arunce o privire pe cadranul barometrului lui Mason: timp frumos stabil. Toate condiţiile pentru o mică plimbare de plăcere! Şi acum erau în plină rafală şi în curînd cerul va crăpa deasupra lor! Dîrdîia de frig, şi de-abia mai putea închega un gînd. Îşi tot spunea, într-una, ca un bezmetic că, dacă ar fi întors şalupa spre ţărm cu douăzeci de minute înainte, acum ar fi sub vîntul insulei, în apă calmă, putînd să atingă malul fără a fi nevoit să înfrunte izbirea valurilor de stîncă. Văzu gonind spre el un val mare şi îşi spuse: „Dacă trece fără să se spargă, atunci voi izbuti să văd insula". Şi, în aceeaşi secundă, prora şalupei sui pe val iar înaintea ochilor săi se ivi orizontul, pretutindeni întunecat de nori negri; insula dispăruse.

— Insula! urlă Purcell încleştînd cu înfrigurare braţul lui Tetahiti.

Se îmbarcase fără hartă, fără compas, fără sextant! Dacă, străbătînd întunericul, trecea pe lîngă insulă, atunci îi va fi cu neputinţă s-o mai regăsească! Putea să rătăcească zile şi nopţi prin negură, tot căutînd-o. Fără apă, fără hrană, fără vestminte! O singură insulă pe întregul cuprins al unei raze de cincii mii de mile marine!

— Insula! urlă el din nou.

Tetahiti îl privea ţintă, cu ochii căscaţi. Şi rămase aşa cîteva secunde, privindu-se unul pe celălalt, rătăciţi, umăr lîngă umăr, cu feţele aproape atingîndu-se. Urmă un strident şuierat al vîntului. Purcell văzu valurile mării venindu-le din stînga în întîmpinare şi mişcă echea, înainte chiar de-a se gîndi la acest lucru. Catargul înţepeni la un metru de apă, apoi se îndreptă cu o nespusă încetineală. Pînzele prinseră a flutura în bătaia vîntului, iar Purcell le privi năuc, tremurînd, fără să poată face vreo mişcare. Totul se petrecuse atît de

repede ! De-abia acum îşi dădea seama că fuseseră gata să se răstoarne.

— Pînzele ! îi strigă Tetahiti la ureche.

Şi din nou făcu gestul de a le coborî. Avea dreptate. Era o prostie că lăsase să treacă atîta vreme ! Purcell îi trecu echea, se tîrî pînă la teugă în patru labe şi, încins pe după mijloc cu parîma de siguranţă, desfăcu fungile.

Aruncă ancora de furtună şi înfruntă zece minute, grele, izbiturile valurilor şi tangajul şalupei, ca să înfăşoare vela mare în jurul vergei şi apoi să o amareze. Dar făcuse totul cum trebuie, cu pricepere, aproape ca o rutină. Fără vele, şalupa aluneca acum ca o plută pe ancora ei ; erau în siguranţă. Un val mai mare îi veni în întîmpinare. Purcell încleştă mîna pe eche, se scutură de apă şi gîndi fulgerător : „Să nu deriveze !" Nu-şi putea îngădui să deriveze. Vîntul de sud-vest putea să ţină zile în şir. Şi chiar dacă acest vînt nu i-ar împinge decît cîteva ceasuri spre nord-est, tot ar fi de-ajuns ca să nu mai regăsească insula niciodată. Trebuia totuşi să se mişte cu orice preţ sau cel puţin să se împotrivească derivei, să nu se îndepărteze de locul în care se găseau.

Ajunse de-a buşilea în cabină, de unde aduse un mic foc şi îl chemă pe Tetahiti. Tetahiti trebuia să-l ţină bine cu parîma de siguranţă, în vreme ce el, căţărat pe catarg, va desface vela mare, va trece funga la capătul catargului, va lega focul cel mic de strai. Era curată nebunie să încerce, în plină vijelie, o asemenea manevră. Şi totuşi izbuti. Cînd, în cele din urmă, întinse vela şi se reîntoarse la cîrmă, mîinile îi erau jupuite şi fusese biciuit de valuri atît de cumplit, încît îşi simţea capul gol şi strivit.

Zăpăcit, cu urechile vîjîindu-i de vuietul vîntului, Purcell îşi ţinea privirea aţintită asupra provei, dar de văzut n-o vedea. Îl trezi însă rezistenţa pe care o opunea cîrma ! Privi micul foc. Gata să crape de umflat ce era. Şi totuşi ţinea ! Ba chiar făcea să se încline şalupa ! Înaintau chiar, biruind vijelia valurilor !

Îşi dădu seama că era aşezat pe focul cel mare pe care tocmai îl desfăcuse de pe catarg, şi îi veni în minte să se înfăşoare în el. Îi făcu semn lui Tetahiti şi, împreună, luptînd împotriva vîntului de sud-vest care le-o smulgeau dintre mîini, izbutiră să facă din velă o manta care le acoperea capul, umerii şi spinarea. Petrecură, pentru mai multă sigu-

ranţă, prin ochiurile velei o funie pe care o strînseră şi o legară de barcă. Trebuia ca Purcell să aibă vederea liberă pentru a putea manevra mai departe cîrma, aşa încît ochii şi braţul stîng şi le ţinea afară din velă. Tetahiti, dimpotrivă, se făcuse cu totul nevăzut în sacul de pînză, înăuntrul căruia stăteau împreună, zgribuliţi, ca doi cîini într-un fund de cuşcă, uzi, tremurînd de frig, ghemuiţi unul într-altul.

Un minut mai tîrziu, Purcell simţi că Tetahiti îi petrece braţul pe după gît, îi pune mîna pe umărul stîng, şi că îşi lipeşte obrazul de obrazul său.

— E bun ! auzi glasul lui Tetahiti la ureche.

— Ce anume ? strigă Purcell.

Un mănunchi de fulgere orbitoare scăpărară în faţa provei şi el închise ochii.

— Focul ! Bun !

Tetahiti trebuie să fi urlat şi el, dar Purcell auzi un glas aproape stins, ca răzbind din depărtare, în toiul uriaşului prăpăd.

Privi focul. Adevărat, era „bun" ! Nu era nici smuls de pe catarg, nici sfîşiat. Viaţa lor atîrna de această batistă, şi ea rezista. Şalupa înainta răzbind prin colţii vijeliei. O undă de nădejde îl năpădi pe Purcell.

— Ţine ! urlă el din toate puterile, întorcîndu-se către Tetahiti.

Tetahiti făcu un lucru surprinzător. Surîse. În penumbra glugii de pînză care îi acoperea capul, Purcell îl văzu desluşit. „Cît e de viteaz !" îşi spuse cu recunoştinţă, Purcell. Dar chiar în aceeaşi clipă, adevărul îi sări în ochi : mersul în vînt nu folosea. Nu putea fi de folos. Pînza, mică, mică şi talpa şalupei. Şalupa înainta doar într-o parte, ca un crab şi, în orice caz, nu mai mult înainte decît în lături. Continuînd acest mers, riscau să treacă pe la est de insulă. Cum de nu se gîndise pînă acum ? De vreme ce vîntul îi tîra spre est, trebuia să manevreze către vest în volte. Volte destul de mici. Cu cît vor fi mai mici, cu atît risca mai puţin să se îndepărteze de insulă.

— Tetahiti ! strigă el.

Tetahiti îşi dezlipi obrazul de obrazul lui Purcell şi se întoarse cu faţa la el.

— Trebuie să faci... aşa ! urlă el.

Şi, ţinînd echea cu genunchiul, îşi liberă mîna stîngă, făcu semnul unei mişcări cînd într-o parte, cînd în cealaltă parte. Tetahiti dădu din cap şi urlă :

— Îndată.

Numaidecît, şi ca şi cum ar fi fost fericit să acţioneze, se strecură pe dedesubt, ieşi din cuşca lor de pînză şi o porni în patru labe ca să desfacă şcota.

Purcell mişcă dintr-o dată echea şi încercă un sentiment de mare uşurare cînd şalupa se supuse, răzbind prin împotrivirea vîntului. Era minunat. Şi ea înainta, pentru că avea destulă viteză ca să poată gira.

Scăpără fîşia unei lumini de fulger şi la lucirea ei Purcell îl văzu pe Tetahiti. Acesta întindea cu greutate focul. Purcell gîndi înfrigurat : „Numa să nu tragă prea tare de şcotă !" Schimbă echea ca să scoată, pentru cîteva secunde, vela de sub vînt şi să-i dea astfel o mînă de ajutor.

Tetahiti se întoarse spre el, cu apa curgîndu-i şiroaie pe trup, părînd spectral în lumina cea tulbure, cu capul de o stranie fosforescenţă.

Purcell îşi scoase ceasornicul, aşteptînd un nou fulger ca să vadă ora pe cadran. Pentru că nu se desluşea nimic, durata voltei într-o parte şi în cealaltă a vasului trebuia stabilită arbitrar. Zece minute spre vest. Şase spre est. Volta spre vest trebuia să fie de mai lungă durată pentru că prin ea nu riscau să se îndepărteze de insulă.

Se obişnui în cele din urmă să aprecieze durata, timpul trecea, furia vijeliei nu sporea, se aflau într-o stare nenorocită, atîta tot. Frigul, năvala valurilor drept în obraz, fulgerele orbitoare, tangajul nebun al cocei... Nu aveau altceva de făcut decît să aştepte şi să îndure. Şalupa ambarca multă apă, iar Purcell hotărî să o scoată. Făcură amîndoi cu rîndul, şi după treizeci de minute de cazană înverşunată izbutiră să readucă apa aproape de nivelul pe care îl avea înainte de începerea furtunii. Purcell legă ghiordelul, se strecură sub acoperămîntul de pînză alături de Tetahiti, acesta îşi petrecu braţul peste umărul lui şi îşi lipi obrazul de obrazul său. Purcell îşi scoase ceasul. Se împlineau acum patru ore de cînd şalupa părăsise insula.

Senzaţia de frig era cumplită. Mîinile lui Purcell erau vinete şi auzi lîngă obrazul său cum clănţăneau dinţii lui Tetahiti.

Se întoarse spre el şi îi urlă în ureche :

— Du-te sub acoperiş... pirogii. Tetahiti făcu „nu" cu capul. Fulgerele încetaseră şi fu pentru ei o nespusă uşurare să nu mai audă vacarmul loviturilor de trăsnet. În ciuda vîntului de sud-vest ce sufla fără încetare şi a talazurilor ce se izbeau unele într-altele, Purcell resimţi, două sau trei minute, o nespusă senzaţie de pace şi linişte. Apoi senzaţia aceasta se spulberă şi auzi din nou vuietul vîntului.

Tetahiti îşi lipi buzele de urechea lui :

— Nimic... de mîncare ?

— Nu ! urlă Purcell.

O despicătură sfîşie cerul, vizibilitatea spori într-o oarecare măsură fără însă a se întinde la mai bine de un cablu. Ochii lui Purcell făceau sforţări, căznindu-se să desluşească în negură o formă după ale cărei imagini să ghicească insula.

O cumplită teamă îl cuprinse, deodată. Dar dacă au şi depăşit-o ? Dacă insula se şi afla, în urma lor ? Dacă cumva se îndepărtau de ea, chiar cu fiecare voltă ? Bătăile inimii i se înteţiră cu violenţă, şi, deşi frigul îi pătrunse pînă în măduva oaselor, pe frunte îi curgeau broboane de năduşeală.

— Tetahiti !

Un pachet de apă îi biciui obrazul şi se prelinse înăuntrul sacului de pînză. Cînd fu în stare să redeschidă ochii, îl văzu pe Tetahiti cu faţa spre el. Frigul lăsase urme pe obrazul său, spălîndu-i-l, dar trăsăturile acestuia îşi păstraseră fermitatea.

— Insula... înaintea noastră ?

— Înaintea noastră ! strigă Tetahiti, fără şovăială.

— Cum aşa ?

— Înaintea noastră !

Tetahiti deschise din nou gura, dar o violentă trîmbă îi spulberă cuvintele din care Purcell nu mai prinse decît frînturi.

— Multe griji... cap... în viaţă !...

Privirea lui Purcell se opri asupra focului şalupei, îi îndreptă mersul, şi ochii săi scrutară din nou penumbra.

Ah, să vezi, să vezi prin negura văzduhului ! Ar trebui să existe un simţ deosebit ca să ghiceşti prezenţa locurilor dragi ! Era cumplit ! Poate că urmau să treacă la un cablu de insulă şi să n-o mai găsească !

Mîna sa strînse cu putere pe aceea a lui Tetahiti. Avea dreptate, sîntem în viaţă. „Atît ar trebui să-mi fie de ajuns". Gîndul acesta, mereu la viitor, pe care îl au albii ! Să nu mai cugeţi, să te împaci cu clipa de faţă, să alungi spaima !

Totul se întunecă. Purcell văzu deslușit norul de păcură venind spre ei, precedat de ploaia ce cădea iarăși în linii verticale, foarte dese, aidoma lănciilor unei oşti de cotropitori. Ele se abătură cu o năprasnică furie asupra şalupei, tot cerul sări ca în ţăndări, iar stropii, străpungîndu-le ţeasta ca o puzderie de ace, se prăbuşiră pe punte şi pe acoperiş cu un ropot cumplit. O beznă ca de păcură, deasă şi sinistră, înecă totul, dar pentru puţin timp. Întunecata boltă a norilor se lumină, totul deveni de un cenuşiu ca de vată, iar vizibilitatea se întinse la o depărtare de o sută de metri. În acelaşi timp o lumină lividă şi crîncenă se aşternu peste ape iar albia verzuie căscată de valuri luă o înfăţişare hidoasă, ce-l îngheţă pe Purcell. Treptat, treptat, bolta de deasupra lor, atît de joasă, încît părea a atinge etrava cînd aceasta suia creştetul talazului, se fărîmiţă în frînturi de nori de un cenuşiu verzui şi veninos. Capătul de sus al catargului deveni fosforescent şi năvalnica furtună se dezlănţui.

Fulgerele ţîşniră în jurul lor cu scrîşnete şi bubuituri monstruoase, scăpărînd asupra şalupei o lumină albă intermitentă, insuportabilă, înainte de a atinge valurile din care desprindeau pe fundalul lor întunecat verzi siluete drăceşti. Fulgerele se abăteau cu sutele, o adevărată ploaie de fulgere, cu o nesfîrşită varietate de forme, în chip de săgeţi frînte, de linii în zigzag sau unduite, de parafe, de pînze de păianjen, de uriaşi bulgări învăpăiaţi, lăsînd pe învelişul apelor dîre incandescente, zone de sînge şi de vîlvătaie. Purcell nu tremura doar de frig, ci şi de spaimă, iar alături de el, la cîţiva centimetri, putea zări nu numai pămîntiu, ci alb ca varul — chipul răvăşit al tahitianului.

Năprasnicul vuiet era asurzitor, mai cumplit decît îi e dat urechii omeneşti să suporte. La fiecare salvă de tunete izbucnind şi repercutîndu-se cu un fel de turbare, Purcell îşi simţea trupul zvîcnind şi tresărind ca şi cum numai vacarmul şi ar fi fost în stare să-l ciopîrţească în bucăţi. Şezînd pe banca cîrmaciului, legat de vas cu funia ca un osîndit la galere, chinul nu mai lua sfîrşit. Totul era cumplit, totul îi sfîrteca nervii : vîntul de sud-vest ce-i spinteca obrazul, ploaia care-l

ciuruia cu acele ei, năvala de apă ce-i curma răsuflarea şi zgomotul, mai cu seamă zgomotul, acest monstruos vălmăşag de urlete, această prăbuşire de apocalips.

Urmă o potolire de cîteva secunde, apoi vijelia atinse un paroxism nemaipomenit. Purcell simţi contractîndu-i-se trăsăturile pe care apa curgea în şiroaie şi începu să geamă. Nu era în toată această cumplită cacofonie nici o asemănare cu ceea ce îndurase pînă atunci. Vîntul nu se înteţise, ba poate chiar sufla cu mai puţină tărie, îngreunat parcă de apa ce se prăbuşea în cataracte. Dar vacarmul! Vacarmul! Vacarmul acesta îl scotea din minţi! Fulgerele reapăreau ţîşnind de pretutindeni, toate deodată, ca şi cum cer şi mare erau o singură vîlvătaie, iar Purcell avu senzaţia, cumplit de limpede şi de reală, că se apropia sfîrşitul lumii. Bubuiturile tunetelor se succedau într-un crescendo înfricoşător. Evocau prăbuşiri de munţi, uriaşe alunecări de pămînt, secătuiri de fluvii, crăpături ce despică în două oraşele.

Nu mai putea îndura alba şi îngheţata sticlire a fulgerelor, simţi rătăcindu-i-se minţile, îşi vîrî capul sub pînză, închise ochii. Dar acele năluciri de necrezut îl urmăreau. Vedea lumea avîntată în mijlocul aştrilor şi, în vreme ce ea se rostogolea, oceanul în turbare îneca pămînturile, hălci de continente porneau în voia valurilor tîrînd după sine, pe mărunta lor scoarţă de humă, pe locuitorii lor înspăimîntaţi. Planeta se desfăcea ca un umed bulgăre de nisip, crăpat de dogoarea soarelui. Se prefăcea în frînturi ce se abăteau în chip de ploaie, prin spaţiu, în cuprinsul căruia proiecta arbori, făpturi omeneşti, case, într-un adevărat vălmăşag. Apoi stelele se stingeau una cîte una, soarele se zgîrcea, iar pămîntul, redus la proporţiile unui sîmbure de jăratic, izbucnea într-o gigantică explozie.

Prin pînza ce-l acoperea, Purcell simţi ploaia cotropindu-i capul şi avu absurda impresie că ţeasta i se va sfărîma... Vedea într-una pămîntul crăpat, căscat, prefăcut în pulbere... Nu trebuia să mai vezi nimic, să nu mai auzi nimic, să nu fii altceva decît o maşină! Cu pleoapele strînse ca să-şi ocrotească ochii de cumplita izbucnire a fulgerelor, el se căzni să privească ţintă focul. Îşi scoase ceasornicul. Peste un minut trebuia să vireze cîrma. Se uită la cadran, apoi la foc, apoi, din nou la ceasornic.

— Tetahiti, focul!

Nici un răspuns. Purcell ridică puţin capătul pînzei şi privi. Tetahiti avea ochii închişi ca un orb iar faţa cenuşie îi era chinuită.

— Focul ! îi urlă Purcell în ureche.

Vreme de un minut nici o mişcare, apoi Tetahiti ieşi, ca un automat, din sacul de pînză, şi, cu mîinile întinse înainte, căută, bîjbîind, prin valurile de apă, şcotele focului. Se întoarse îndoit, cu părul scăpărînd de scîntei şi-şi reluă locul. Tresărea cu violenţă la fiecare nouă lovitură de trăsnet.

Purcell răsufla din ce în ce mai anevoie. Din cer apa se abătea asupra-i cu găleata. Avea impresia că era prins sub o cascadă. Urmă o acalmie iar Purcell se surprinse privind un val ce se spărgea. Se simţi cum îngheaţă de spaimă la vederea hidoasei sale culori verzui. Întoarse ochii. O cascadă de fulgere se prăvăli la dreapta sa, cu un zgomot monstruos, şi simţi o asemenea durere în amîndouă picioarele, încît crezu că i le smulsese trăsnetul din încheieturi.

Tetahiti începu să urle şi, o clipă, Purcell îşi închipui că îl lovise trăsnetul. Încleştat de bancă, cu amîndouă mîinile de o parte şi de alta a genunchilor, închircit, cu fruntea pe braţul lui Purcell, tahitianul urla. Purcell de-abia îl auzea, dar îi simţea pe muşchiul braţului răsuflarea. „A înnebunit !" gîndi el cu o spaimă de moarte şi, vreme de un minut, se luptă cu sine însuşi ca să-şi înfrîneze pornirea de a urla şi el. Îşi trecu piciorul peste eche şi, desfăcîndu-i lui Tetahiti mîinile, îi lovi uşor cu palma obrajii. Ploaia se revărsa asupra lor cu o asemenea furie, încît trăsăturile lui Tetahiti îi părură confuze şi deformate. Purcell îl lovi cu mai multă putere. Tahitianul sta pasiv, cu capul inert, cu ochii închişi.

„N-a avut nimic de făcut", îşi spuse Purcell, deodată. L-au lăsat nervii pentru că n-a avut nimic de făcut. Luă capul lui Tetahiti cu amîndouă mîinile, îşi lipi buzele de urechea sa şi urlă :

— Ia echea !

Nici un răspuns. Nici cel mai mic semn de viaţă. Chipul lui Tetahiti era lipsit de expresie, rătăcit. Totul se sfîrşise. Zgomotul îi distrusese nervii. Nu se mai împotrivea morţii.

— Treci la eche ! urlă Purcell cu o vigoare sălbatică, şi zmucindu-i cu amîndouă mîinile capul ce se bălăbănea. Îl ruga fierbinte, îşi freca obrazul de al său, plîngînd aproape.

În cele din urmă, ieşi din sacul de pînză, luă mîna lui Tetahiti şi i-o puse pe eche.

Nu văzu năpustirea talazului asupra lui, se prăbuşi cu capul sub apă şi îşi spuse : „Am căzut în mare", şi, apucînd frînghia de siguranţă, trase de ea, fruntea i se izbi de ceva tare şi, cu amîndouă mîinile începu să bîjbîie. Era banca cockpitului. Se aşeză în genunchi, încercînd să răsufle. Un fulger ilumină şalupa şi Purcell înţepeni locului, înfricoşat. Apa din fundul ambarcaţiunii începea iar să înece banca. Dacă ploaia aceasta torenţială mai ţinea, şalupa va fi, în mai puţin de jumătate ceas, între două ape. Şi atunci va fi sfîrşitul.

Se aşeză de partea cealaltă a echei. Capul lui Tetahiti se ivea din învelitoarea de pînză. Ochii săi pe jumătate închişi se aţintiră ca pe dibuite asupra lui Purcell, iar gura i se deschise. Dar de astă dată nu scotea doar urlete. Vorbea, adică urla cuvinte. Purcell nu desluşea nici un singur sunet, dar din felul în care i se mişcau buzele îşi dădu seama că Tetahiti îl striga pe nume. Apropie urechea şi auzi o voce subţire şi îndepărtată spunînd :

— Cu... mine.

— Ce ? urlă Purcell.

— Cu... mine.

Înţelese, în cele din urmă. Tetahiti voia ca Purcell să stea iarăşi cu el sub pînză.

Purcell îşi puse degetele pe eche, alături de ale sale, şi îi făcu semn să conducă. Privirea lui Tetahiti păru a-şi recăpăta o oarecare fermitate. Ochii i se lăsară asupra propriei lui mîini, apoi alunecă pînă la foc şi se întoarse spre Purcell. În aceeaşi clipă o zmucitură devie şalupa, iar Tetahiti, fără măcar a privi prova, corectă devierea.

Purcell se strecură sub pînză. Îndată Tetahiti îşi petrecu braţul pe după umărul lui şi îşi lipi obrazul de obrazul său.

Aşezat cum era acum, la dreapta sa, Purcell îşi dădu seama că nu avea nici o putere asupra cîrmei. „Chiar de-ar fi să greşească direcţia !" îşi spuse el, ridicînd din umeri. La fiecare sticlire de fulger privea înălţimea pînă la care ajunsese apa în cockpit. În zece minute şalupa nu va mai fi decît o epavă.

La gîndul că ar putea pierde insula, se simţise, cu cîteva minute înainte, cuprins de o spaimă nebună. Dar insula o

dată pierdută, doar ideea că va muri nu mai avea nici o înrîurire asupra sa. Îl privi pe Tetahiti. Conducea cîrma perfect. Poate că îl năucise trăsnetul. Sub avalanşa ploii trăsăturile îi erau calme, concentrate.

Purcell se simţea sleit, apatic. Unul după altul, două valuri îl smuciră din loc. Strînse buzele. Să lupte, să lupte pînă în cea din urmă clipă ! Scoase ceasornicul. Mai erau trei minute pînă să facă voltă. Gîndi rînjind : cea din urmă voltă ! Deodată nu mai văzu cadranul, un vid i se făcu, parcă, în minte, recunoscu răceala metalului lipit de urechea sa şi îşi dădu seama de ceea ce făcea. Era o copilărie, ceva ce-i apărea cu totul lipsit de seriozitate. Şi totuşi, fără voia sa, ascultă. Cu o putere şi cu o claritate uluitoare, în toiul elementarei dezlănţuiri, neobositul marş al tic-tacului îmbucătăţea timpul în mărunte şi exacte frînturi, ca şi cum timpul le-ar fi aparţinut oamenilor. Purcell încercă o extraordinară senzaţie de siguranţă. Erau prosteşti şi minunate aceste pitice pulsaţii la urechea sa. Această viaţă. Şi el gîndi : îmi pierd minţile. Dar, cu mîna leoarcă de apă încleştată pe ceasornic, cu capul pustiit de vuiet, cu ochii pe jumătate închişi, asculta totuşi.

Ploaia încetă. Îndată Purcell se strecură afară din sacul de pînză şi începu să scoată apa. Nu resimţea nici uşurare, nici nădejde. Avea o treabă de făcut şi o făcea.

Tetahiti îl înlocui şi, vreme de o jumătate ceas, munciră, cînd unul, cînd celălalt la alungarea apei din fundul şalupei. Erau prea sleiţi de oboseală ca să mai schimbe o vorbă. De teamă ca nu cumva ghiordelul să li se rostogolească peste bord, şi-l legau cu saula de încheitura mîinii. La răstimpuri, cîte un pachet de apă le zădărnicea o caznă de cinci minute. Dar nici că se sinchiseau. Treptat, treptat, biruiau apa.

Vizibilitatea era mai bună. Se aflau din nou într-o zonă de vată şi de o culoare lăptoasă. Purcell avu senzaţia de a mai fi trăit cîndva această clipă. Aducerea aminte a vieţii sale, pe insulă, se ştersese. Avea simţămîntul că se afla de ani şi ani pe această şalupă, flămînd, dîrdîind de frig, hărţuit de valuri.

Era aşezat în faţa echei, privindu-l pe Tetahiti cum scotea apa. Tahitianul sta cu faţa la el, cu picioarele desfăcute, cu genunchii lipiţi de bancă, cu parîma de siguranţă în apă, încolăcită înaintea sa ca un şarpe. Trupu-i atletic se încovoia, braţele sale lungi se desfăceau şi, cu aceeaşi unduitoare miş-

care cu care afunda ghiordelul în apa din cockpit, îi zvîrlea conţinutul sub vînt. Din timp în timp îşi ridica privirea înspre Purcell ca să se asigure că acesta mai este încă acolo.

Tetahiti răsturnă ghiordelul la babord şi se pironi locului. Purcell îi urmări privirea. În norul lăptos ce acoperea totul în preajma lor, se decupa, la o mică depărtare deasupra apei o pată rotundă, a cărei parte dinăuntru era mai albă şi mai strălucitoare decît tot restul înconjurător. Un soare care n-ar fi avut puterea de a străpunge vreun nor des ar fi putut produce acest efect. Dar, desigur, soarele nu era atît de jos la orizont. Vremea trebuie să fi fost abia trecută de amiază.

Purcell se ridică şi îşi puse genunchiul pe banca din faţa echei. Pata luminoasă se vedea la travers babord şi trebuia să fi fost, judecînd după valuri, în direcţia sudului. Nu era însă rotundă cum o socotise la început, ci lunguiaţă, sau, mai exact, ea apărea ba sporind în înălţime, ba turtindu-se. Cerul, în vreme de furtună, provoacă, adeseori, surprinzătoare fenomene optice dar ele rătăcesc mai departe, se deformează, pier. Această pată persista şi nu se clintea din loc.

Tetahiti scotea din nou apa, iar Purcell se aşeză la loc. Tremura de frig, se simţea ca năuc, amintiri ciudate îl năpădeau.

— Un foc ! urlă Tetahiti.

Purcell se sculă, cu inima zbătîndu-i-se în piept şi privi, în juru-i, neînţelegînd nimic.

Tetahiti se repezi spre el, iar ghiordelul legat de mînă se zmucea în urma sa izbindu-se, fără ca el să-şi dea seama, de pereţii şalupei.

— Un foc !

Îl luă pe Purcell de umeri şi îl scutură. Ghiordelul se bălăbănea lovindu-se de picioarele lui Purcell, iar Purcell îl înşfăcă de toartă. Îi păru, deodată, de mare însemnătate să curme dezordonata bălăbănire a ghiordelului.

— Un foc ! strigă Tetahiti, zmucindu-l cu violenţă. Avalanşa unui talaz se rostogoli peste ei, trîntindu-i pe bancă. Purcell se îndreptă totuşi, deschise ochii. Pata luminoasă ! Şi fu ca deşirarea unui văl : femeile aprinseseră un foc pe plajă ! Insula era în faţa lor !

— La eche ! urlă Purcell, năpustindu-se înspre acoperiş. O zmucitură violentă îl trase înapoi. Era ghiordelul. Ţinea

mai departe toarta între degete şi uitase că era legată de încheietura mîinii lui Tetahiti.

Nu mai zăbovi ca să dezlege saulele velei mari. Le tăie. Culcat pe vela pe care vîntul i-o smulgea din mîini, izbuti să-i lege vergele, o întinse şi îi legă funga. Şalupa începu să se încline, avalanşe de apă o umplură, trebuia să rişte totul. Trebuia s-o pornească mai departe, cu orice preţ! Dacă vijelia venea din nou, pata cea limpede dinspre stînga va fi înecată de păcură.

Purcell îşi încleştă iarăşi mîna pe eche, şi o cumplită îndoială îi străbătu cugetul. Nu cumva se înşelau? Cum ar fi putut oare *vahineele* să aprindă şi să întreţină un foc sub ploaia aceasta torenţială?

— Tetahiti...

Deşi această năpustire a valurilor, în şalupă, făcea de prisos scoaterea apei, Tetahiti tot o mai zvîrlea peste bord. Şi o făcea cuprins parcă de turbare, cu obrazul zăvorît în sine însuşi, contractat.

— Tetahiti...

Tetahiti înălţă capul, se uită la Purcell, iar acesta îşi dădu seama, după privirea lui, că nici el nu mai credea. Un foc arzînd sub potop! Şi, cu toate acestea, pata era limpede, rămînea neclintită în acelaşi loc, la nivelul mării.

În clipa următoare, Tetahiti, aşezat alături de Purcell, îşi arată dinţii, faţa îi strălucea, era pradă unei demente răscoliri. „Adamo! strigă el, pirogele!... Pirogele *peritane*!..." Purcell îl privi şi rîse cu un rîs sacadat, necurmat. Grota slujise femeilor drept vatră. Dăduseră foc şalupelor!

Vela flutura în vînt. Purcell îl văzu pe Tetahiti dezlegînd vîsla de la pupă. Vîntul de sud-vest pierise deodată, ca şi valurile; se aflau sub vîntul insulei. În acelaşi timp negura se făcea tot mai densă. În afară de pata de lumină, nu se mai vedea nimic.

Purcell îl înlocui pe Tetahiti la godilă şi îl auzi în spatele său coborînd velele. Fără nici un tangaj, fără cea mai uşoară legănare, şalupa aluneca pe apă, cu o stabilitate care îl făcea pe Purcell aproape să ameţească. Nu mai vedea nimic, nici măcar latul ramei. Totul era alb. Totul, surd. Avea senzaţia că pătrunde în cîlţi, într-o lînă moale, uşoară, elastică şi care se astupa treptat-treptat, în urma sa. Vîslea cu amîndouă mîinile, cu capul întors peste umăr, pentru a se putea

orienta. Tetahiti trebuia să fi fost la probă. Purcell nu-l desluşea. Tetahiti veni să-l înlocuiască la ramă iar şalupa începu să înainteze cu mai multă repeziciune. Purcell ajunse în faţă şi, cu o mînă pe funia prinsă de straiul focului şi cu cealaltă sprijinită de catarg, se opri să răsufle. Pieptul i se zbătea în spasmuri. Nu vedea nimic. Însăşi apa pe învelişul căreia plutea era invizibilă. Se scurseră cîteva minute, apoi ajunseră pînă la el mireasma arborilor şi mirosul focului, un nod i se puse în gît şi îi veni să plîngă.

Talpa vasului scrîşni pe nisip, şalupa se culcă la babord, înţepenind locului. Zvîrli ancora, sări în apă şi începu să alerge înspre flăcările de pe plajă. Mai departe cu cîţiva metri i se muiară picioarele. Se prăbuşi cu faţa la pămînt şi, cu braţele în lături, îşi apăsa buzele de nisip.

— Adamo !

Era vocea lui Tetahiti. Era surdă, tulburată. El îl căuta.

— Adamo !

Poate că Tetahiti nu auzise plescăitul apei cînd Purcell sărise în ea, după eşuare.

— Tetahiti, spuse Purcell, cu o voce slabă. Se ridică şi aşteptă răspunsul tahitianului, ca s-o pornească în direcţia din care venea glasul.

— Adamo !

Purcell începu să meargă, cu braţele înainte. Nu vedea nici măcar capetele propriilor sale mîini. Totul era alb. Totul vătuit.

— Adamo !

Rămase surprins auzind glasul, în spatele său. Dar poate era doar ecoul provocat de faleză. Sau poate negura care învăluia totul.

— Tetahiti !

Se scurseră clipe îndelungi. Nu izbuteau să se dibuiască. Se învîrteau pesemne jur împrejur la o depărtare de cîţiva metri unul de celălalt. Nu trebuia să strige. Ecoul falsifica totul. Şi reluă cu glasul încet :

— Tetahiti !

Şi, deodată, foarte aproape, atît de aproape, încît îl făcu să tresară, auzi :

— Stai pe loc.

Se întoarse. Nu văzu nimic. Rămase neclintit şi din nou aceeaşi voce, vocea groasă şi profundă a lui Tetahiti :

— Vorbeşte...
— Tetahiti...
— Încă o dată...
— Tetahiti...
— Încă o dată...

Glasul venea din dreapta sa, dar Purcell îşi înfrînă pornirea de a se precipita într-acolo.

— Tetahiti...

O mînă i se puse pe umăr. Se întoarse. Înalta siluetă atletică a lui Tetahiti se decupă cenuşie pe negură. Purcell desluşea cu destulă limpezime mîna de pe umăr, dar, de la cot încolo, braţul îi era nelămurit, iar deasupra sa capul nu era decît o întunecată pată pe fundalul lăptos al ceţei.

— O, Adamo, spuse Tetahiti, te-am găsit !

Redactor responsabil : ANGELA CIŞMAŞ
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 03.06.1964. Bun de tipar 28.07.1964. Apărut 1964. Tiraj 25.160. Broşate 22.090. Legate 3070. Hîrtie scris tip II A de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 33,41. Coli tipar 35. A. nr. 5.898. C.Z. pentru bibliotecile mari 84. C.Z. pentru bibliotecile mici 84—31=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 40.412 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — R.P.R.

„...De-abia în 1958 am luat hotărîrea care a făcut posibilă apariția cărții pe care o veți citi: m-am hotărît să zvîrl peste bord Istoria propriu-zisă și să povestesc o întîmplare care reducea evenimentele concrete la o simplă schemă, luîndu-mi astfel libertatea de a plăsmui cu ajutorul închipuirii și personajele și situațiile.

Această carte nu constituie, prin urmare, povestirea a ceea ce s-a întîmplat în Pitcairn. Ea este un roman romanesc, fără altă justificare decît aceea a propriei sale vitalități și a destăinuirilor făcute — cu sau fără voie — asupra propriei mele vieți bineînțeles, dar și în legătură cu spaima ce amenință existența omenească pe șubreda noastră planetă."

(Din prefața lui Robert Merle.)